I
00311

Joh[illegible]uns
Quest[illegible] super
universalibus:

predicamentis: ac
periermenias.

Paulus Venetus.

In libros posteriorum Aristotelis
expositio.

Gualterus Burleus.

Super artem
veterem Porphirii et Aristotelis
expositio.

Vitto
12 — 1 — 5

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

311

Logica Scoti. Burleus sapientem veterum

b18599497 (1)
b18599552 (2)
b18599679 (3)

211

2-12-15

duplicado

Questiones Scoti super vniuersalibus: predicamentis: ac periermenias.

P.e M.o Iu.o gomez.

I
00311

Clarissimi doctoris subtilis Joannis Scoti questiones incipiunt super vniuersalibus porphyrij ac libris predicamentorū periermenias Aristotelis. Quib⁹ sui discipuli Antonij Andree questiones sex principiorum connectuntur.

Circa logicalia diligēter intēdēs vtveritates q̄ in eis sunt dubie clari⁹ eluceſcāt: mouēdo dubia: ꝓmo super librū porphirij. ¶Quero vtrū logica sit scientia? videtur q̄ non: modus sciendi non est scientia: logica est modus sciendi: ergo ꝛc̄. maio: patet a similī: quia modus viuendi nō est visus. probo minorem per Aristo. secundo metaphisice. Absurdum est simul querere scientias ꝛ modū sciendi: vbi cōmuniter exponitur modum sciendi idest logicam. ¶Item sexto metaphi. distinguit Aristo. scientias in mathematicam: naturalem: ꝛ diuinaz: siue metaphisicam: sub quaruz nulla continetur logica ¶Item illud quod ꝓcedit ex cōibus non est scientia: quia scientia est ex ꝓpriis: sicut ꝛ demōstratio per Ari. primo posteriorū. logica est ex cōibus: ergo non est scientia. ¶Ad oppositum. scientia est effectus demōstrationis: in logica autem multa demonstratiue cōcludūtur: ergo ꝛc̄. ¶Item hec est per se vera. logicus est sciens: ergo logica est scientia: q: a concretis vbi est predicatio per se tenet consequentia ad abstracta. ¶Dicendum q̄ logica est scientia: que enim in ea docentur demonstratione cōcluduntur sicut in alijs scientijs: ergo sciuntur: quia demonstratio est sillogismus faciens scire. Sunt etiā in logica omnia requisita ad demonstrationez: vt subiectum ꝛ passio demonstrabilis de subiecto per mediū: quod est diffinitio. ¶Intelligēdū est tamen q̄ logica dupliciter consideratur. ¶Uno modo inquantū est docens: ꝛ sic ex necessarijs ꝛ ꝓpriis principijs procedit ad necessarias conclusiones: ꝛ sic ē scientia. ¶Alio modo inq̄tum vtimur ea applicando eam ad illa in quibus est vsus: ꝛ sic non est ex ꝓpriis sed ex cōibus: nec sic est scientia. sicut patet in naturalibus: vbi Aristo. adducit rationes logicas que procedunt ex medio cōmuni: ꝛ non faciunt scire ꝓprie loquendo. ¶Ad primū dicitur q̄ modus sciendi non est scientia specialis: potest tñ esse cōmunis. ¶Cōtra hoc si hec est vera aliquo mō: modus sciendi est scia: cū sit p̄dicatio in abstracto: ergo erit per se primo mō. ꝯñs est falsus: ergo ꝛ antecedens. ꝯña patet: q: ois p̄dicatio in abstracto est essentialiter vera: sed falsitas ꝯntis patet: q: in intellectu subiecti nō includit p̄dicatū. ¶Itē modus sciendi est posterior: scire: ergo posterior q̄ scientia: q: scire posterius est q̄ scientia. Ideo dicit aliter q̄ mino: est falsa formaliter loquendo. Ad eius ꝓbationem dici pōt q̄ illa expositio debet intelligi materialiter: ꝛ ita hec predicatio modus sciendi est scientia: est vera: quia logica docet modū sciendi ꝓ tāto q: est de sillogismo vel de argumento per q̄d tantū habet scientia. Aliter dicit: q̄ si exponat modus sciendi idest logicā: copulatio non debet cadere inter scientiā ꝛ modū sciendi: sz inter querere scientiam: ꝛ querere modū sciendi. nam hoc querere: est illud querere ꝓpter cōcomitantiā: sicut querere aliquid est querere illud q̄d est sibi necessario cōiunctum: licet vnū non sit reliquuz. ¶Ad scōm dico q̄ distinguit ibi scientias reales: cuiusmodi non est logica: sed est scientia rationalis. ¶Ad tertiuz patet q̄ logica per ꝓpria principia ostendit passiones: licet ei⁹ vsus sit circa cōmunia ꝛc̄.

q **Queritur** vtrū logica sit scientia cōmunis? Quod non videtur: q: cōmunitas scientie est a cōmunitate subiecti. Subiectū autez logice distinctū est a subiectis aliaz scientiarum: ergo ꝛc̄. ¶Ad oppositū arguitur per Boetiū. logica est de secundis intentionibus applicatis primis: ille aūt sunt cōmunes ꝛ applicabiles oibus p̄mis. ¶Dicēdū q̄ scia dicit̄ cois a subiecto. pōt igit̄ intelligi cōis: vel q: subiectū ei⁹ est predicabile de subiectis aliaz sciētiaz: vel q: eius subiectum cadit in vsum omniū aliaz sciētiaz. ¶Primo modo nō est cōis logica per se: nisi forte per accidens subiectum ei⁹ sit applicabile oibus alijs scientijs. Secdūo modo logica est cōis: q: omnes scientie vtuntur sillogismo ꝛ alijs de quibus est logica.

q **Queritur** de subiecto logice an sit sillogism⁹? q̄ nō vī: q: omnis scientia est per sillogismū: si ergo de sillogismo sit scientia: hoc erit per sillogismū quod falsum est. Tū quia sillogismus de quo querit scientia est ignotus. Sillogismus autem per quem habetur scientia est ignotus per ignotū nihil scitur. Tum quia quero de sillogismo per quem habetur sciētia: aut de illo est scientia: aut non: si non: pari ratiōe nec de sillogismo in cōi: q: qd̄ scitur de cōi scit̄ de quolibet pticulari. si sic: ergo per aliud sillogismū: ꝛ sic erit ꝓcedere in infinitum in sillogismis ad habendū scientiam quod est inconueniens: quia tunc nihil sciretur. infinituz enim est ignotum per Ar. primo posterioz. igitur idē notum ꝛ ignotum. ¶Item nihil est subiectum totius ꝛ partis. sillogismus autem est subiectū ptis logice scilicet libri priorum: ergo ꝛc̄. ¶Item sillogismus nunq̄ fuit in sensu: ergo nec in intellectu. ꝯña patet per Ar. in de sensu ꝛ sensato. ¶Ad oppositū passiones sillogismi in logica principaliter de eo demonstrantur ꝛ de alijs ꝓpter ipsuz: ergo ꝛc̄. ¶Dicit̄ q̄ subiectū logice est cōcept⁹ format⁹ ab actu rationis: q: ille cōis est oibus in logica consideratis. nā cū act⁹ rationis sit triplex. ¶Primus: scilicet indiuisibiliuz intelligentia. Secundus: cōpositio vel diuisio istoz simpliciū seu indiuisibiliū. Tertius est discursus formatus a noto ad ignotū. ¶De cōceptu formato a p̄mo actu rationis est liber p̄dicamentorum: qui est de incōplexo. ¶De conceptu formato a secundo actu est liber periermenias: qui est de enuntiatione. ¶De conceptu formato per tertiū actū est tota noua logica que est de sillogismo ꝛ de eius ptibus subiectiuis. Aliter ponit̄ q̄d̄ de secundis intentionibus applicatis primis: sicut dicit Boe. q: ille sunt cōes oibus in logica determiatis. ¶Tertio mō ponit̄ ens ee subiectū: q: p Ar. 4. metaphi. circa idē laborat metaphisicus: dialetic⁹: ꝛ sophistic⁹. metaphi. autē laborat circa ens: igit̄. ¶Quarto mō ponit̄ oratio: q: de ipsa ꝛ ei⁹ partibus determinatur in veteri ꝛ noua logica: cuz sit genus enūtiationis: ꝛ ponit̄ etiā in diffinitiōe sillogismi primo priorum. ¶Quinto ponit̄ argumentatio: q: de ei⁹ speciebus ꝛ eius ptib⁹ est tota logica. ¶Sexto modo ponit̄ sillogismus: q: omnia alia que in logica considerant̄ ꝓpter ipsuz cōsiderant̄. ¶Ad videndū aūt que istaz positionū sit verior: notandum q̄ tres sunt cōditiones p̄cipue subiecti in scientia. ¶Prima videlicet q̄ sit notū quid est ꝛ q: est. nā hec duo vt inquit Ar. primo posterioz. oportz p̄supponere de oi ꝯbo demōstrationis. ¶Secuna est q̄ per ei⁹ q̄d qd est demonstrent̄ in sciētia passiōes illi⁹ subiecti de eo. ¶Tertia est q̄ ad ipsum alia oia in scientia determinata reducant̄ ꝛ ꝓ-

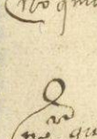

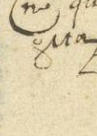

I Ysoela Comp.ª de Jes de Sal.ª

J. de la Cabrera

pter ipsum cõsiderent aliter: enī ab eius vnitate nõ eēt vnitas scientie. Duc ꝑme cõditiões desunt trib⁹ ꝑmis positionib⁹: q: nulli⁹ cor ſbor ſm rationē generalem vt ponit subiecta habet diffinitio i logica: nec ꝑmittit vt ꝓncipiū scientie: nec passio aliq̄ de eis demõstrat in generali: ergo qlibet illor ē nimis cõe subiectū. Etiã nõ differūt iste tres positiones inter se qꝝ manifestū ēst de ꝑma ⁊ scda. de tertia aūt ꝑbat: q: aut ens reale est subiectū hui⁹ scientie: aut ens rõnis. si ꝑmo modo. ergo hec scientia est realis: qꝝ falsum est. si scõdo mõ: aut ergo tñ de ente rõnis idest considerato ab intellectu. aut de ente rõnis idest cãto a ratiõe. si ꝑmo mõ: sic adhuc poterit esse realis. nã nihil est subiectū alicui⁹ scientie nisi vt cõsideratū a rõne: q: nõ nisi vt est vle: ergo oportet dare ꝙ sit de ēte cãto a rõne qꝝ ē idē cū alijs duab⁹. ¶Ad rõnē qdē ꝑ ꝑma põne patz argumētū ñ valere: q: arguit ab insufficiēti diuisiõe: ⁊ fac falsaz ꝓbatiõ. patet q: de sūt alie due ꝓditiões sbi. ¶Ad auctoritatē Boetij dico ꝙ logica ē de illis: sz illa ñ sūt ꝑmū sbz sz sūt cõior a sbo sicē dicim⁹ ꝙ ois scia est de ente: q: nulla ē de nõ ente. ¶Ad rõnem põnis tertie dico ꝙ laborat circa idez: nõ ꝙ idem sit sbm: sz q: in logica cõsiderat illud ꝑ qꝝ circa oia ꝙuenit laborare. nã circa multa laborat in scientia nõ tñ ꝓpter hoc qlibet illor est ꝓncipale sbm illi⁹ scie ¶Quarto scilicet oratioⁿi deficit secūda ꝓditio ⁊ tertia ⁊ qꝝ accipit cõuenit sillogismo: dico qꝝ nõ cõuenit ni si equoce ei ⁊ enuntiationi: ⁊ equocū nõ est sbm in scia q: nõ pōt diffiniri. sumit enī in diffinitõe syllogismi ꝑ argumētatiõe. ¶Quinto scilicet argumētationi deest ꝑmū. nõ enī ab Ar. nusq̄ diffinit argumentatio in cõi nec ponit ei⁹ diffinitio vt ꝓncipiū scientie. licet Boeti⁹ eā diffiniat in topicis suis. ¶Secundū etiam deest sibi vt manifestū est ſm rationē generalē. ¶Tertiū etiã ꝑbo q: vel est equiuocū: ⁊ tūc manifestū est qꝝ ab ei⁹ vnitate nõ est vnitas scientie nec scia vna: cū tūc nõ sit vnū scibile nec vnū intelligibile. ¶Vel est analogū ad cõtenta sub eo: ⁊ tūc scia nõ erit vna ab ipso: sz ab vnitate ꝓncipalis ad qꝝ oia alia attribuūtur: ⁊ illud est illius sicē vnitas methaphisice est ab vnitate sbe ad quā oia alia ēntia attribuūtur. ¶Dicendū ergo ꝙ sbm ꝑmū ⁊ ꝓprium logice est sillogism⁹. ¶Habet enī ꝑmã cõditionez q: stati post determinationē de ei⁹ ꝑtib⁹ in veteri logica in ꝑmo ꝓprior ꝓmittit ei⁹ diffinitionē. Et secundā: q: in eodē multas passiões de ipso ostēdit Ar. ꝑ illā diffinitionē. vt modū ⁊ figurā in illis de ineſſe: ⁊ in modalibus vt habere tres terminos in illo ca. qm̄ igit in illis figuris per hoc qꝝ est ex necessitate accidere cõclusioni ⁊c. Et tertiā habet: ꝓpter ipsum enī in veteri logica determinat de ei⁹ ꝑtib⁹ integralibus scilicet de incõplexo ⁊ enūtiatiatiõe ⁊ de ꝑtibus subiectiuis in libro topicoruz ꝓpior posteriori ⁊ de alijs spēbus argumētationis: q: illa reducunt ad ipsum: sicut ī ꝓfectū ad ꝓfectū. ⁊ de syllogismo sophistico: vt de ꝙatione eius: q: eiusdem est cognoscere habitū ⁊ ꝙationē. sic ergo penes ei⁹ diuisionē ⁊ attributa illi patet diuisio logice. ¶Ad ꝑmū argumentū concedo ꝙ scientia est de syllogismo ꝑ syllogismū aliquē ꝑticularē. ¶Ad ꝑmū cõtra hoc dico ꝙ syllogismus iste per quē habet scia not⁹ est quo ad veritatē ꝑmissaz: q: sunt ꝓpositiones ī mediate illatiue cõclusionis ⁊ q̄tū ad illationē cõclusiõis ex ꝑmijs: q: illatio est per se manifesta cū syllogism⁹ ꝓfect⁹ sit: q: nulli⁹ indiget ad hoc vt appareat necessari⁹ ꝑmo ꝓpor. idest ad hoc vt manifestū sit cõclusionē sequi ex ꝑmissis. Sz iste syllogismus per quē habet scientia est ignot⁹ quo ad passionē illā que demõstrat de syllogismo in cõmuni ſm quā ipse syllogism⁹ in cõmuni est ignot⁹: non enim queritꝝ cognitio de syllogismo in cõmuni nisi quo ad passionē: ⁊ ita nõ est idē notū ⁊ ignotū ſm idē. Ad alīd cõtra hoc dico ꝙ scientia est de syllogismo ꝑ quē est scia ⁊ cū q̄rit ꝑ quē syllogismū: dico qꝝ ꝑ seipsuz: q: inq̄ntū ꝑ ipsum ostēditur passio aliqua de cõi syllogismo ostenditꝝ de seipso inq̄ntū est syllogismus: nec aliter est scia de ꝑticulari. ¶Ad secundū ꝓncipale argumentuz dico ꝙ syllogism⁹ quo ad ꝓpietates formaliter ipsum cõsequentes ē sbm libri ꝓpior: est aūt subiectū tot⁹ logice quo ad omnes passiones in se vel in suis partibus integralib⁹ ⁊ subiectiuis vel reducibilib⁹ ad ipsum: nec oportet subiectū ꝓdicari de oibus in scientia cõsideratis: sed esse id ꝓpter qꝝ alia cõsiderant: vt patet de sbiecto naturalis scie qꝝ est cor⁹ mobile: ibi agit de motu ⁊ natura q̄ non sunt cor⁹ mobile. Vel pōt dici ꝙ maio: est falsa in scientijs qñ subiectū tot⁹ multa requirit determinari ꝓpter eius cognitionem: tūc enim de illis multis oportet in illa scientia cõsiderare: ⁊ cū hoc de ipso subiecto: ergo aliq̄ pars scie erit de illo subiecto ſz se ꝓprie quod est subiectū tot⁹ ita est hoc vt patet de libro phicor respectu tot⁹ scie naturalis. ¶Ad tertiuz dico ꝙ illa ꝓpositio Ar. nihil est in intellectu qn ꝑius fuerit in sensu. vera est de eo qꝝ est ꝑmū ītelligibile: qꝝ est scilicet qꝝ qd. est rei materialis nõ aūt de oibus ꝑ se intelligibilib⁹ q: multa per se intelligūt nõ q: spetiē faciūt: sed per reflexionē intellect⁹: ⁊ ita est de syllogismo in plus enīz est per se ēz ꝑmo vt dicit ꝑmo posterior. isocheles enim per se habet tres angulos: sed nõ ꝑmo In spetiali circa librū porphirij querendū ē de vli. Et q: omnē questionē ꝓcedit qd dicit per nomē. Ideo notandū ꝙ vle sicut cetera cõcreta tripliciter sumit. qñq̄ enī sumit ꝑ subiecto: idest ꝑ re ꝑme intentionis cui applicat intētio vlis: ⁊ hoc mõ vle est ꝑmū obiectū intellect⁹. qñq̄ sumit ꝑ forma: scilicet ꝑ re secūde intentionis cãta ab intellectu ⁊ applicabili reb⁹ ꝑme intentionis: ⁊ sic loquit logic⁹ ꝓprie de vli. ¶Tertio mõ ꝓ aggregato ex subiecto ⁊ forma: ⁊ illud est ens ꝑ accīs q: aggregat diuersas naturas ex qbus nõ fit vnū ꝑ se ⁊ sic nõ est de cõsideratione alicui⁹ artificis: q: de ente per accīdēs nulla est scia per Ar. 6. meta. q: nec diffinibile: tñ igitur decetero de illo fiet ſmo scilicet de vli secūdo mõ sumpto nõ autē de alijs ⁊c.

Questio 4.

PRimo queritꝝ vtrū vle sit ens: igitur nõ videt per Boetiū dicentē oē qꝝ est iō est q: vnū numero est. vle nõ ē vnū numero q: ꝑdicat de plurib⁹ vniuoce ergo ⁊c. ¶Item per Ar. in ꝑdicamētis. oē qꝝ est aliꝺ a ꝑma substātia aut dicit de ꝑma substātia aut est in illa: sed vle est aliud a ꝑma substātia: ⁊ nõ dicit de ꝑma substātia: nec est in illa: ergo ⁊c. ¶ſ⁊: obatio minoris: sole secūde sbe dicit de ꝑmis vt patet per Ar. vle aūt cū sit accīs nõ est secūda substātia nec est in ꝑmis q: tūc ꝑma substantia esset vlis: sicut illud in quo est albedo est albū. ¶Itē sivle est ens aut ē a natura aut ab intellectu: nõ a natura q: tunc esset singulare ⁊ termin⁹ transmutationis: ergo ab intellectu solo: ergo est figmētū ⁊ ita nõ ens. ¶Ad oppositū vle diffinitur ab Ar. ꝑmo perihermenias. sz nõ entis nõ est diffinitio. ¶Itē ꝑ Boetiū secūde substātie applicat ꝑmis: nõ ens aūt nõ applicat enti. ¶Dicendū qꝝ vle est ens: q: sub rõe nõ entis nihil intelligit q: intelligibile mouet intellectū cū enim intellectus sit virtus passiua per Ar. tertio de aīa. nõ operat nisi moueat ab obiecto: nõ ens nõ pōt mouere aliqd vt obiectū: q: mot⁹ est actus entis in actu ergo nihil intelligit sub ratione nõ entis: quicqd aūt intelligit intelligit sub ratione vlis: ergo illa ratio nõ est oino nõ ens. ¶Ad ꝑmū argumentū dico ꝙ Boet⁹

intelligit de illo qđ est ꝑter opationē itellect⁹ cuiusmodi nō est vle. ¶ Ad scđm dr sili⁹ q Ax. sic itellerit. ¶ Cō tra hoc q: ꝓbat cōclusionē illā ꝑ hoc q: scđe sbe dicūt de ꝑmis accīa sūt in ꝑmis. scđe aūt sbe vt ibi logt de ipsis nō sūt ꝑter itellect⁹ ōpationē: ergo nō tm intelligit de his q̄ sunt ꝑter opationē itellect⁹. ¶ Probatio mi noris: q: diuidit in ꝓncipio capli sbam in ꝑmā ⁊ scđaz si ergo illa diuisio valeat segt q̄ mēbra vt ibi intelligit opponūt: sz qđ est scđa sba ꝑter opationē itellect⁹ non opponit ꝑme sbe: sz est idez: ergo nō intelligit de scđa sba quo ad illud qđ est ens ꝑter opationē itellect⁹. Jō dico q̄ vniuersale dr de ꝑmis. ¶ Ad illud qđ est ꝛ hoc q: sole scđe sbe dr̄tur de ꝑmis. Dico q̄ scđe sbe vt ibi logt sunt accīa: nō qdez realia de qb⁹ ponit aliud mēbrū scilicet ee in sz itentiōalia qb⁹ ꝑ se ꝯpetit dici de vle aūt ē qd cōi⁹ ad scđaz sbam: q: scđa sba dr vle ap plicatū ad aliqd in genere sbe. ¶ Ad tertiū dico q̄ vle est ab intellectu: ⁊ cū dr ergo est figmentū: dico q̄ non sequit: q: figmēto nihil co:ñdet in re extra. vli aūt ali qd extra co:respōdet a quo mouet itellect⁹ ad cāndū ta lē itctionē: ē enī fm Boetiū spēs tenuis filitudo singula riū: ⁊ gen⁹ magis tenuis suaz spēz. Dico ergo q̄ esse ctiue est ab itellectu: sz māliter siue originaliter siue occa sionaliter a ꝓprietate in re: figmentū vero minime ⁊c.

Questio 5

Quero an vle sit ꝑ se itelligibile. Qđ nō vr ꝑ Ax. de sensu ⁊ sensato. nihil est in itellectu qn ꝑus fuerit i sensu. vle autem nūq̄z fuit in sensu: ergo ⁊c. ¶ Itē ois vtus passiua ꝓportiōat suū obiectū in actu añ ei⁹ opationē: q: ab obiecto capit suū actuz ꝑ quē pōt operari. vniuersale aūt nō ꝓportionat ab itellectu sz cāt ab eo ꝑ ymentatorē scđo de aīa ergo ⁊c. Ad oppositū qcqd diffinit ē ꝑ se obiectū itellect⁹ vle diffinit ab Ax. ꝓmo piermenias. ergo intelligit. ¶ Dicendū q̄ vle est ꝑ se itelligibile qđ patet sic. ꝓmū obiectū intellect⁹. s. qđ q̄d est intelligit sub rōe vlis illa vo rō nō est idē essentia lit cū illo qđ q̄dest: sz mod⁹ ei⁹ accidētalis: ergo itellect⁹ pōt cognoscere dr̄az int suū obiectū ꝓmū ⁊ illū modū q: pōt distinguere iter oia q̄ nō sūt essctialit eadē sz ois virt⁹ ꝯgnoscēs per se dr̄itiā iter aliqua duo cognoscit vtrūq̄z extremuz sub ꝓpria rōe ꝑ Ax. scđo de aīa. per hoc enī ꝓbat sensuz cōez esse: igit itellect⁹ pōt cognosce re modū siue rōez vlis ꝑ se ⁊ sub rōne. hoc mō enī re flectēdo cognoscit itellect⁹ se ⁊ suā opationē ⁊ modum operandi ⁊ cetera q̄ sibi insūt. ¶ Ad ꝓmū dictū est su pra q: itelligit de ꝓmo obiecto qđ est qđ q̄dest rei mā lis: vel aliter qđ itelligit fm nām sensitiuā. s. de sensibi lib⁹ cuiusmōi nō est vle. ¶ Ad scđm dicit q̄ intellect⁹ possibilis est virt⁹ passiua ⁊ illa ꝓportiōat suū obiectuz: sz intellect⁹ agens nō ꝓsupponit q: nō est virt⁹ passiua vle etiā nō est obiectū ei⁹ sz qđ q̄dest in fantasmatibus ⁊ vniuersale est finis eius ⁊c.

Questio 6

Queritur vtrū vniuersale habeat aliōs ꝓprietates. Qđ nō videt: q: ꝓpriū ei⁹ nō pōt esse singulare q: tūc nō cōuerteret cū ipso igit est vle igitur nō est aliud ab eo cui⁹ ꝓpriū ponit qđ est inconueniēs q: ꝓpriū nō indicat essentiā ei⁹ cui⁹ est ꝓpriū ꝑ Ax. pri mo topicoz. ¶ Itē si habeat aliqua passionē illa inerit ei oi ⁊ soli ⁊ semp: ergo erit ꝓpriū qđ est inconueniens q: tūc illa passio ꝓtinebit sub ꝓpio qđ est species vni uersalis ⁊ erit ꝯuertibilis cū ipso vniuersali qđ est incō ueniens: ergo ⁊c. ¶ Item accīs nō est sbm accītis ꝑ Ax. 4. metaphi. sed vniuersale est accīs: ergo ⁊c. Itē ois passio est min⁹ ens suo subiecto: sed min⁹ ens ente ratōis est nō ens. ¶ Ad oppositū est ipse Dor. qui assignat alios conuenientias oium quoz vniuersaliū. Un manifestū est q̄ ꝯueniūt in aliq̄ ꝓprietate: si igit illa insit eis vnuoce hoc erit per rationē cōmunē que est in eis ⁊ il lius cōis erit ꝓmo passio: q: si passio vnuoca sit ⁊ eius subiectū ꝓmū est vnuocū per Aristo. scđo posterioz igitur talis passio est ipsius vniuersalis ꝓmo. ¶ Dicē dū q̄ sic: q: diffinitio diffiniens sufficienter iudicat essen tiā cuiuslibet: igitur cuicūq̄z iest aliqđ cōuertibiliter ꝓte ter ea que ponuntur in eius diffinitione illud habet tale sibi inherens ꝓo passione ⁊ sic inest alicui vniuersali: q: si diffinitio ipsius vniuersalis vera sit q̄ est ꝓdicabile de pluribus que ponitur ꝓmo periermenias. tunc cō uertibile ꝑter essentiā vniuersalis erit illud qđ ponitur ꝓmo posterioz. scilicet esse vnū in multis ⁊ de multis ⁊ econuerso si illud sit diffinitio bona ⁊ vera istud erit ꝓpriū: ⁊ ita alterutrū per diffinitionez vniuersalis de vniuersali demōstratiue potest ꝯcludi ⁊ ita sciri. ¶ Ad ꝓmū argumentū dico q̄ passio ipsius vniuersalis po natur q̄ sit. a. a. est vniuersale non q̄ sit essentialiter idē suo subiecto: sed q̄ vniuersale applicatur sibi vt mod⁹ eius: ⁊ erit ꝓdicatio denominatiua dicendo. a. est vni uersale. ¶ Contra: subiectū nō ꝓdicatur denominati ue de accidente nec dicitur modus eius: ergo nec vni uersale dicitur modus siue passionis. ¶ Dico q̄ vni uersale potest sumi vt quid vel vt modus ratio conclu dit ꝓmo modo. ¶ Per idem ad scđm dico q̄ est ꝑ ꝓpriū denominatiue: sed nō continetur sub ꝓpio: possi bile est enim ⁊ maxime in intentionibus aliqđ cōuerti cum genere ⁊ denominari a spetie. ¶ Ad tertiū dico q̄ accidens non est subiectū ꝓmū qđ est subsistēs ⁊ sup positans ac vltimate determinās dependentiā eius. nā tale est sola substantia: potest tamen accidens esse ꝓxi mū ⁊ imediatū subiectū accidētis: q: est ratio suscep tiua per quā aliud inest substantie vt superficies est sub iectum albedinis: hoc modo est in accidentib⁹ subiectū respectu sue ꝓprie passionis. ¶ Ad quartū argumen tū dico q̄ inesse rationis sunt multi gradus sicut inesse nature: q: modus intelligēdi est in vno gradu ⁊ in alio ens itelligibile: ⁊ mod⁹ itelligēdi ē min⁹ ens ente intelli gibili: vnde concedo q̄ illud qđ est minus ens ente ra tionis in vltimo gradu est nō ens cuiusmodi non est ꝑ priū qđ conuertitur cum vniuersali.

Questio 7

Quero q̄ vniuersale habet cōditiones re quisitas ad subiectū scientie: quia videlicet est ens ⁊ diffinibile ⁊ passiones ha bens de eo demonstrabiles. Queritur nunc an ipsuz vniuersale sit ipsius libri. Dor. phirij subiectū Qđ non videt: q: aut vniuersale inqz̄tū est intētio: aut inqz̄tū est applicabile rei nō ꝓmo modo: q: sic intētio habet a metaphisico cōsiderari: probo q: metaphi. cō siderat qūlibet inqz̄tū ens: igitur ⁊ intentionē inqz̄tū est ens: igitur intentionem inqz̄tū est intentio: q: idez est in tentio inqz̄tū intentio ⁊ inqz̄tū ens: sicut idem est hō in qz̄tū homo ⁊ homo inqz̄tū ens: nec scđo modo: q: sic est illud totū ens per accidens de quo non est scientia. ¶ Item ois scientia realis est de vniuersali: q: singula riū nō est scientia: cū igitur hec sit scia rationalis nō erit de vniuersali. ¶ Item hic determinat de istis quinq̄z sub ꝓpria ratione diuidendo ⁊ diffiniendo qūlibet ꝑ ꝓpria sibi nullam faciendo mētionē de vniuersali fm se: nec quo ad eius qđ q̄d est: nec quo ad passiones: er go hec quinq̄z erūt subiectū ⁊ nō vniuersale. ¶ Ad op positū hec scientia est vna: ergo habet vnū subiectū: er go hec quinq̄z nō sunt subiectū nisi fm q̄ cōueniunt in vno cōi: qđ erit ꝓmū subiectū ⁊ illud est vniuersale.

Questio 8

Urta hoc q̄rit̄ de vnitate istoꝝ q̄ntꝫ in hoc q̄ est vl̄e an videlicet vl̄e sit vniuocū ad hec quinq. Q̄ō nō. p̄mo q: oē vniuocū cū multū se habz ad illa sb rōne alicuius vl̄is vl̄e nō ꝓpat̄ ad hec q̄nq sub rōne vl̄is: ergo ꝛc̄. pbatio minoris: q: nō sub rōne alicui⁹ istouꝫ q̄nq: q: nullū istoꝝ ꝓuenit alijs ſz q̄libet est distinctuꝫ ab alijs. si ergo sub ratōe alteri⁹ erit sertū vl̄e. Dicitur q ꝓpat̄ ad hec quinq sub rōne generis: q: p̄dicat̄ de istis i q̄d ꝛ hec inter se differūt spēc. ¶ Cōtra hoc: sivl̄e est gen⁹ ad hec quinq: ergo q̄libet istoꝝ est spēs: ergo gen⁹ est spēs q̄ est falsuꝫ: q: spēs opposita nō p̄dicat̄ de alia cū hoc verbo est: sed gen⁹ ꝛ spēs sūt spēs dispate sub vniuersali: si vl̄e ponat̄ gen⁹ istoꝝ quinq. ¶ Jt̄ gen⁹ nō p̄dicat̄ de spēb⁹ fm magis ꝛ mīn⁹ p ꝓ. ca. de dr̄itia. vl̄e p̄dicat̄ fm magis ꝛ minus de istis: q: gen⁹ est vl̄ius q̄ spēs. vel differentia p̄dicat̄. n: de plurib⁹. ¶ Ad oppositū vl̄e p̄dicat̄ fm nomē ꝛ ſz rōnem: igit̄ vniuoce. ꝓa patet p Ax. in p̄incipio p̄e/dicamēt oꝝ. añs ē manifestū q: q̄libz istoꝝ est aptū dici de plurib⁹ p q̄ diffinit̄ vl̄e p̄mo ꝑiermenias. ¶ Ad istā questionē dr̄ q vl̄e est analogū ad hec q̄nq: p ꝑius enī dr̄ de genere: p posteri⁹ vo de alijs vt patz p tertiā rōnez ad p̄mā p̄t̄. ¶ Et fm hoc tñdet ad aliā q̄nez videlicet q vl̄e nō est hic sbm: sed q̄nq vl̄ia ꝛ tñ scia est vna ꝓpter vnitatē p̄mi ad q̄ oīa alia attribuūt̄ q̄ est gen⁹. ¶ Cōtra hoc in oī genē eſt aliq̄ spēs q̄ ꝓsecti⁹ ꝑticipat naturā generis q̄z alia: ió dic̄ nālis q: in genere latēt equocatōes. 7. phisicoꝝ. ſz logic⁹ p̄ōit gen⁹ vniuo/cū ꝓp vnitatē rōnis: igit̄ logice loq̄ndo vl̄e poterit esse gen⁹ istoꝝ q̄nq: licet gen⁹ aliquo modo sit ꝓsecti⁹ alijs ¶ Jt̄ quo ad solutionē alteri⁹ q̄nis nō dr̄ cōueniēt vt vidēt: q: in p̄ncipio. 7. metaphi. ex hoc q: sba est p̄i mū ens ꝯcludit Ax. q̄ ꝓpter solū ꝛ marie ꝛ p̄muꝫ de sba speculādū est exquo accipit̄ quo ad determinādū de multis dictis p attributionē ad aliq̄d p̄mū sufficit de terminar̄ de illo p̄mo: fm hoc igit̄ sufficeret ꝓ. phi. determinare de genere tñ. Jt̄ rō sic ponentiū nō con/cludit: q: numer⁹ est multitudo ex vnitatib⁹ aggrega/ta: tñ nō dr̄ analogice de binario ꝛ trinario: ſz trinari⁹ sit ex plurib⁹ vnitatib⁹: ſz simplr̄ vniuoce: pp hoc ꝛ pp rōnē suppositā ad oppositū q̄nis: dicēdū q vl̄e vniuo/ce p̄dicat̄ de oībus istis q̄nq. ¶ Ad p̄mū argumentū dico q intētio generis sibi applicat̄ respectu istoꝝ q̄nq Cū aūt dr̄ q̄libet istoꝝ est distinctū ab alijs Uer est ió nō p̄dicant̄ de se inuicē p̄dicatōe essentiali ꝛ exercita: nec aliq̄d de vno istoꝝ sub ratione alteri⁹ ſz p̄dicatiōe signa/ta: q: rō generis est extranea vli q̄ vnit̄ istis per hoc verbū est sic̄ ꝛ aliq̄n dr̄ hō est aial. ¶ Ad p̄mū argu/mētū ꝛ hoc ꝯcedo q q̄libet istoꝝ est spēs nec est incō/uenies spēs eiusdē generis in accīdib⁹ de se inuicē de/nominatiue p̄dicari. Cōtra inconueniēs est i spēb⁹ eiusdē generis. naz sic̄ hec est falsa albedo est nigredo: ita hoc albū est nigrū. ¶ Dico q nō est vex vl̄iter licet forte absolute ita sit nō tñ in relatiuis. nā idē est p̄r ꝛ filius qua rōne enī segt̄ p̄r⁹ huius ergo p̄r: pari rōe segt̄ filius huius ergo filius sic̄ igit̄ accidētia stāt simul sic ēt ꝓia silr ꝛ rela/tiua talia possūt dici de eodē ꝛ de se inuicē nō tñ oppo/sita: q: nō sūt opposita nisi respectu eiusdē. ¶ Sūt aūt relatiua fm cōez rationē suā p̄r enim p̄mo referr̄ ad fi/lium non pater huius ad filium huius ita in ꝓposito genus est species sed nō respectu eiusdem. Aliter dici/tur q tales ꝓpositiones gen⁹ est species possūt esse vere denominatiue p̄dicandō: q̄libet enī istaꝝ itētionū po test accipi vt q̄d vel vt mod⁹: q̄n enī est illud q̄d intelli/git tūc est q̄d: q̄n aūt est rō sub q̄ aliq̄d intelligit tūc ac/cipit̄ vt mod⁹ vt gen⁹ est spēs. Sc̄dō igit̄ intētiones non opponunt̄ nisi vt vtraq; accipit̄ vt q̄d vel vtraq; vt mod⁹: hic aūt genus est spēs vera est vt gen⁹ accipit̄ vt q̄d q: in ꝓpatiōe ad vl̄e q̄d est gen⁹ suū spēs vo vt mod⁹ q: sub tali mō itelligit̄ gen⁹ respectu vl̄is. ¶ Si inferat̄ ergo p̄dicat̄ oppositū de oppositō fit fallatia figure dictionis ꝓmutādo moduꝫ in q̄d vel econuerso vbi gra plurale est singulare hec est va vt plurale acci/pit̄ vt q̄d ꝛ singulare vt mod⁹ q: q̄d significat̄ p singu/lare est mod⁹ ei⁹ q̄d significat̄ p plurale: nec sic est op/positō. Dicit̄ tñ q ēt singulare dic̄ q̄d q: accipit̄ p suo significato respectu sui. plurale dic̄ modū q: accipit̄ p suo mō respectu p̄dicati. nā p re significata nō inest si/bi p̄dicatū ꝛ si vtroq; mō sumat̄ nō est dr̄a ad ꝓpositū. ¶ Ad aliud dico q gen⁹ nō est magis vl̄e q: magis dicit intētionē forme ei⁹ cui adiūgit̄: ſz est quodāmodo mai⁹ vl̄e q: extēdit ad plura quēadmodū ēternarius est maior numer⁹ binario nō magis sic̄ etiā vna spēs specialissima nō dr̄ magis spēs licz plura sub se habeat ꝓtenta. ¶ Ad p̄mā q̄nē dicendū q vl̄e est huius scie sbm: cū enī tres sint p̄ncipales ꝓditōes sibi vl̄e p̄mā hz supponit̄ enī hic q̄d est ꝛ q: est tāq; notū: nec enīz esset possibile aliquā spēz ei⁹ scire ignoto de ipso q̄dē ꝛ q: ē hic aūt ei⁹ spēs diffiniunt̄ nec oportuit hic diffinitōez vniuersalis poni quā suppōit auctor sufficiēter assigna/tā fuisse ab Ax. p̄mo periermenias vel p̄mo posterior vnde rōe vniuersalis. s. p̄dicari de plurib⁹ vtit̄ in diffi/nitōe istoꝝ q̄nq vl̄iuz. ¶ Habet ēt fāz ꝓditionē sibi q: siqua passio vniuoca istis q̄nq de his ostēdit̄ per rōnez vniuersalis illa p hoc ostēdit̄ de vniuersali tanq; de p̄o/p̄io ꝛ p̄mo sbo ꝛ sic de vno aliq; passio hic demōstrat̄ p rōnē vniuersalis q̄ est p̄dicari de plurib⁹ etiaz in hoc ostēdit̄ de vniuersali q: mediū demōstrationis equatur passiōi alit̄ ēet coius: ſz hoc fit hic vt pz q: differre ab i diuiduo demōstrat̄ de genere p hāc ꝑticulā p̄dicari ō plurib⁹ ꝛ ita supponit̄ de alijs posse ostēdi. ¶ Tertia ꝯclusio manifesta est q: q̄libz istoꝝ est ei⁹ spēs cū ipsū diuidat̄ a ꝓp̄ phi. i hec q̄nq pōita enī generis diffini/tōe ad ei⁹ declarationē pōit diuisionē cui⁹ vnū mēb: nuz est p̄dicari de plurib⁹ p q̄d intelligit vl̄e q̄d subdiuidit in hec quinq ¶ Ad p̄mū argumētū dico q hec diuisio nō est p oppositā: q: intētio fm q itētio ē applicabilis rei: vñ ꝯcedo vtrūq; mēbrū cū sint idē. ¶ Cū aūt obij/cit ꝛ p̄mū mēb: rū dicī pōt q metaphicus oē ens reale ꝯsiderat nō ens rōnis cuius sm odi est vl̄e vt hic logmur vel si ꝯcedat q ꝯsiderat intētionē impōsitū ens nō tñ segt̄ q intētionē iquātū itentio q: nō sūt idē q̄d vniuersalit̄ accidit q̄ndo termin⁹ segues reduplicationē nō signifi/cat absolute ēntiā sic̄ nō est idē mobile iquātū mobile ꝛ mobile iquātū ens p hoc pz ad exēplū de hoie q: nō est simile. ¶ Q̄d obijcit ꝛ aliud mēb: rū de ente q accidet dico q nō ē ens q accidēs sic̄ aggregatū q: res ñ cadit i itellectu illi⁹ toti⁹ vt ps ſz vt terminā respectū hoc mō itelligit̄ oē accīs cōe i dependētia ad sbm: nec tñ ē ens q accidēs. ¶ Ad fm dicēdū q scia realis ē de vniuersali ꝓmo mō q̄d est res: ſz logica est de vl̄i scdo mō q̄d est intētio. ¶ Ad tertiū pz q dicta i solutōe q̄nis ꝛc̄.

Questio 9

Queritur de vl̄i cū sit accīs vt hic log/mur i quo ē vt i sbo vtrū in vl̄i in itellectu Q̄d ñ in re. pbo. oē accidēs q̄d est in re est. ꝓp̄ū vel cōe. si ꝓp̄ū ieſt indiuiduis (licet ñ ꝓmo q: ꝓp̄ū q se ꝓmo ieſt spā) q se enī ꝓsuppōit d̄ oi. ¶ Si cōe ineſt ꝓmo indiuiduis sic ergo accidens in re inesset ꝓmo in indiuiduis ſz hoc est falsū q: tūc idiui/duū esset vniuersale ergo. ¶ Jt̄ intellect⁹ est virt⁹ pas/siua per Ax. tertio de aia. ergo nō agit extra mittendo

ſicut de ſenſu per Ariſto. primo topico. cū ergo cauſet vniuerſale nō extra mittet illud: ergo nō eſt in ſubiecto aliquo exta ipſuz. ¶ Itē ex itellectu ⁊ itelligibili fit vius vnū q̄z ex mā ⁊ fo:ma per ꝯmētāto:ē tertio de aia. ſed fo:ma nō eſt extra mām nec ecōuerſo igit̄ nec intelligibile extra itellectū: ergo nec mod⁹ itelligibilis extra intellectū igit̄ nec vniuerſale. ¶ Ad oppoſitū mā ⁊ effi ciēs nō coīcidūt per Ax. ſcōo phiſicoꝝ. itellect⁹ eſt cā ef ficiens vniuerſalis: ergo nō eſt mā: ergo nec ſ̄bm quia accidētia nō habēt aliā mām niſi in qua q̄ d̄r ſōm coꝝ. ¶ Itē p ꝯmētato:ē ſuꝑ tertio de aia. Intellect⁹ fac̄ vni uerſalitatē i reb⁹: ergo illa ē i re nō in itellectu: ergo ⁊c̄. ¶ Itē accidēs eſt in ſ̄bo vt in ſ̄bo qō denominat vniuer ſale denomiat rē nō intellectū igitur ⁊c̄.

Queſtio 10

1 **Urta** hoc q̄rit̄ de vītate iſti⁹ ppoſitōis hō eſt vniuerſale ⁊ ꝑſimiliū vbi p̄dicat̄ itētio de re. Qō ſint falſe ꝓbo ſ̄bm ſigni ficat verā nāz: ergo p illa ſuppoſit p̄dicatū ñ p̄dicat verā nāz q: nō ſignificat eaz igit̄ p̄dicat̄ nō vera nā de vera nā: ergo oppoſitū ō oppoſito. ¶ Itē ſi hō ē ſpēs ⁊ ſpēs eſt intētio: ergo hō eſt intētio ꝓclusio eſt falſa: ergo aliq̄ ꝓmiſſaꝝ nō mino:: ergo maio:. ¶ Itē oīs p̄dicatio vā i abſtracto ē vā p ſe ꝑmo mō hec ñ ē vā p ſe ꝑmo mō hō ē ſpēs ⁊ p̄dicatū ⁊ ſ̄bz ſūt abſtracta: ergo ꝓpoſitio falſa. ¶ Ad oppoſitū: de quocūq; p:edicatur diffinitio ⁊ diffinitū: ſed homo p:edicat̄ de plurib⁹ differentib⁹ numero: ergo homo eſt ſpecies: ergo vniuerſale.

Queſtio 11

1 **Urta** hoc queritur an tales ſint per ſe. Qō ſic videtur. Cui enī p ſe ieſt diffinitio per ſe ineſt ⁊ diffinitū: ſz hō p̄dicatur per ſe de plurib⁹ differētib⁹ numero: ergo hō per ſe eſt ſpēs. ¶ Itē qō eſt p ſe intelligibile, eſt p ſe vniuerſale hō eſt p ſe intelligibile: ergo ⁊c̄. mino: patet: q: p ſuuz qō q̄deſt qō eſt idē ſibi. ¶ Itē vniuerſale ꝓuenit hoī ſm q̄ abſtrahit̄ ab oī accidēte: ergo nō ꝓuenit ei vt accīs añs eſt ver: q: hō vt ꝑticipiū accidentibus eſt ſingulare ¶ Ad oppoſitū per ſe p̄ſupponit dici de oī: ergo ſi hō eſt p ſe vniuerſale: oīs hō erit vniuerſale. ꝓñs eſt falſuz ergo ⁊ añs. ¶ Ad p̄mā queſtionē dicendū q̄ vle eſt in re vt in ſubiecto: q: illā denominat nō intellectū: ſz in ūtellectu eſt veluti in efficiēte ⁊ vt cognitū in cognoſcēte. ¶ Sciendū tñ q̄ ſignificatū termini cōis ſignificātis ve rā naturā tripliciter p̄t ꝓſiderari. ¶ Uno q̄dē modo ſm eſſe in ſuppoſitis qō dicit̄ eſſe māle ei⁹: ⁊ hoc mō inſunt ſibi accīntia cōia. ¶ Scōo mō ꝓſiderat̄ abſolute ſm eſſe q̄ddītatiuuz ⁊ ſic inſunt ei p:edicata eſſentialia. ¶ Tertio mō vt per formā intelligibilem: ab intellectu app:ehendit̄ quod eſt eſſe cognitū ⁊ ſic inſunt ei inten tiones. Intellect⁹ enī ꝓſideās naturā hoīs vnā in mul tis ⁊ de multis ab aliq̄ pp:ietate repta in nā ſic ꝓſidera ta mouet̄ ad cauſandū itentionē: ⁊ illā cātam attribuit illi nature cuius eſt pp:ietas a qua accipitur. ¶ Ad p:i mū argumentū dico q̄ p:edit de accīte reali qō ineſt nature ſm eſſe māle. ¶ Ad ſcōm dico q̄ ñ attribuit ali quā pp:ietatē rei per eius trāſmutationē q: nō eſt vir tus factiua: ꝑt tñ aliquā attribuere q̄ dicit abitudinez rei ad intellectū preſertim ſi accipiat̄ a pp:ietate illius rei ſicut attribuit modos ſignificādi dictioni ſignificati ue qui ſunt in voce vt in ſubiecto: effectiue tñ ab intelle ctu. ¶ Ad tertiū dico q̄ illud dictū ꝓmentato:is nō p̄t intelligi q̄ fiat vnū ꝓpoſitū ex illis q: tūc intellect⁹ eſſet ꝓpoſitus ex quidditatib⁹ oīuz rerū ſenſibiliū: ſed intel ligendū eſt intellect⁹ in actu verius recipit p:edicationē vnius cū intelligibili in actu q̄z materia ⁊ fo:ma: q: in tellectus in actu eſt intelligibile in actu: q: per ſpeciē in telligibilem in actu p̄t ſeipſū itelligere reflectēdo: mā aūt nō eſt fo:ma per hoc q̄ ponit̄ cū fo:ma. ¶ Ad ſecū dā queſtionē dicendū q̄ ē vā eo mō quo nūc dictū eſt accīs eſſe rei q: diffinitio itentiōis ieſt rei iſto modo ¶ Contra hoc ſpēs ineſt hōi ſm q̄ hō d̄r de pluribus ⁊c̄. ſed nō dicitur de illis: niſi ſm q̄ eſt in illis ⁊ hoc eſt ſm eſſe materiale: ergo p:imo modo p:opoſitio eſt ve ra. ¶ Ad hoc dico q̄ ſpties ineſt homini ſm q̄ homo p̄dicat̄ de idiuiduis: loquēdo de p̄dicātōe ſignata non de p̄dicātōe exercita. i. nō ſm q̄ eſt idē ſuppoſitis qō ē p̄mū mēb:ū diſtinctionis. ¶ Ad p̄mū argumētū dico q̄ vā natura p̄t ſumi tripliciter nō tñ ꝓpoſitio diſtin guēda eſt: q: diuerſitas ſuppoīs ſtat cū vnitate ſbi ⁊ ſi gnificati. Sed eſt magis multiplicitas figure dictōis ſiq̄ ſit. Eſt igit̄ ꝓpō ſimplr vā: q: ſm q̄ ſbm ſuppōit ve rā naturā vt tñ ꝓpat̄ ad intellectū ieſt ei tale accīs: mul tiplicitas enī figure dictōis nō eſt ve multiplicitas: ſed tñ ſantaſtica: vñ hic nō diſtinguit̄ ſo:. ē hō: ſz eēt falſa ſi acciperetur hō vt accipit̄ hic hō eſt ſpecies. ¶ Ad ſecū dū dico q̄ hec eſt falſa ſpecies eſt intētio ſicut hec albuz eſt colo:: q: ſpecies denominatiue ipo:tat aliud q̄z intē tio in abſtracto. ¶ Contra: tunc hec eſt vera ſpecies eſt intētōale ⁊ ītā ſequitur: ergo homo eſt intentionale. ¶ Dici poteſt q̄ hic eſt fallatia accidentis: q: ſpecies re ſpectu hominis accipit̄ vt modus reſpectu vero inten tionis vt quid: q: quodlibet in ſuo genere eſt q̄d. ¶ Ad tertiū dico q̄ nō eſt ibi p:edicatio in abſtracto: q: ſpēs eſt cōcretū ⁊ denominatiue p:edicatur de re. ¶ Ad ter tiā queſtionē dicēdū q̄ tales nō ſunt per ſe qō patet de ꝑmo mō. p̄dicat̄ enī in ꝑmo mō diffinitio: vel pars dif finitionis de diffinito. ¶ Impoſſibile eſt aūt aliquā rez ſecunde intentionis diffinire rem p:ime intentionis: q: tunc illa res ſm ſuam eſſentiam partim eſſet a natura ⁊ partim ab intellectu: ⁊ ita a diuerſis nō o:dinatis q̄re nō eſſet vnū eſſentialiter: ergo impoſſibile eſt aliquam intentionez per ſe p:imo p:edicari de re. ¶ Hec ſcōo mo do quia nō cauſatur intentio ex per ſe p:incipijs ſubie cti. ¶ Hec q̄rto mō: q: res nō eſt cauſa efficiens inten tionis ſed intellect⁹. ¶ Hec vniuerſaliter aliquo alio mo do: q: tūc eſſet natura efficiens cauſa talis accidentis: in quocunq; igitur eſſet illa natura illi ineſſet accidens qō falſum eſt. Ad p̄mū argumentū negatur mino:. Cōtra ſi nō p:edicatur per ſe p:edicatur per accidens: igitur hec eſt per accidens homo eſt aial ⁊ iſta reſpōſio eſt ꝺ cōem modū loquendi. Ideo dico q̄ ly per ſe in mino ri poteſt determinare inherentiā huius predicati: p:e dicatur de pluribus. Uel inherens ſcilicet p:edicatum ¶ P:imo modo eſt falſa ⁊ ſequitur concluſio falſa. Se cūdo vero modo eſt vera nō tamen infert tunc conſe quens ſic ſimile patet hic accidens eſt per ſe ens: quia ſi per ſe determinat inherentiā vera eſt ſi inherens falſa. ¶ Ad ſecundū per idem mino: eſt vera vt per ſe deter minat inherentiam ⁊ ſic maio: eſt falſa. ¶ Ad tertium dico q̄ vniuerſale ineſt homini vt abſtrahitur ab omni accidenti reali quod conſequitur ipſum ſm eſſe mate riale non autem ab accidente intētionali quare ⁊c̄.

Queſtio 12

q **Ueritur** de numero vniuerſaliū Utrū ſint tantuz qnq;. Qō nō videt̄: q: p̄dicari eſt vli pp:iū: quot igit̄ ſūt p̄dicata tot vniuerſalia. Sed p:imo topi. nō ponūt̄ niſi q̄ttuo: p̄dicata: igit̄ ⁊c̄. ¶ P:ſder idē oſtendet̄ q̄ ſint tñ tria q: ibi nō ponunt̄ ſpecies ⁊ dif ferentia: igit̄ iſta non ſunt vlia ¶ Et q̄ ſint ſex ꝓbatur q: ibi ponit̄ diffinitio igit̄ ꝑter hec qnq; illud eſt ſextuz vniuerſale. ¶ Item quot modis dicit̄ vnū oppoſito:: tot modis ⁊ reliquū p Ax. ꝑmo topico:. vle ⁊ ſingu-

lare sunt opposita ⁊ singularia sunt infinita: ergo ⁊ vl'ia ¶ Itez indiuiduū est vl'e: q: ꝑdicaꝫ de plurib⁹: ⁊ nullū istoꝝ. v. est vt patet inductiue igit' ⁊c. Itez ens est vniuersale ⁊ nō est gen⁹ per Ax. tertio meta. ꝑdicaꝫ enim per se de differentia. nec est species q: tūc habebit gen⁹ supra se. nec est aliqō aliox triū vliū q: illa ꝑdicāt in q̄ le. ens vero ꝑdicat in quid de oībus vt patet per Ax. q̄rto meta. ¶ Ad oppositū est ꝓphi. ¶ Dicendus q̄ sunt trī. v. vl'ia: ꝫ illud diuersimode ponit. vno quidē modo accipitur cox sufficientia sic vl'e vel significat ſbam vel accidens. si ſbam: vel totū: vel partē. si partē: vel materialē ⁊ sic est gen⁹: vel formalē ⁊ sic est differē tia: vel totā ſbam ⁊ sic est spēs. Spēs enim dicit totus esse indiuiduox. ¶ Si accidēs vel ꝙuertibile ⁊ sic est ꝑ priū vel nō conuertibile ⁊ sic est quintū vl'e scilicet acci dens. ¶ Cū ergo nō sit possibile significari aliqd dicibi le de plurib⁹ nisi aliquo istoꝝ modoꝝ nō erūt nisi hec quinq; vl'ia. ¶ Cōtra hūc modū vl'ia cū sint intentōes scēe accidūt reb⁹ ꝑme intentiōis sed nihil per se distin guit' secm illud cui accidit ergo nec itentiōes distinguū tur per se penes res: ꝫ logic⁹ per se cōsiderat intentōes ergo hec diuisio nō est logicalis. ¶ Itez oīa vl'ia inue niunt' in genere accidentis: ergo male distinguunt' per significare substantiā vel accidens. ¶ Ideo dat' aliter cox sufficientia penes ordinari. Dicit' enī q: hic liber mediate ordinat' ad librū ꝑdicamentox vbi determi nat' de ordinabili in genere. Idcoꝝ hic loquit' de vni uersalibus fm q̄ in genere sunt ordinabilia ⁊ datur sic cox sufficientia. ¶ Ordo enim pōt esse cox que sunt in eodē genere inter se. vel cox q̄ sūt in vno genere ad illa q̄ sūt in alio genere. In eodem genere pōt esse ordo di rect⁹ fm sub ⁊ supra ⁊ sic sūt duo vl'ia scilicet gen⁹ ⁊ spēs. vel indirect⁹ ⁊ sic est differentia q̄ est indirecte su pra spetiē ⁊ sub genere. Accidentiū aūt ad ſbam est or do ꝙuertibiliū vel nō ꝙuertibiliū: ⁊ sic sūt alia duo vl'ia ¶ Cōtra hūc modū arguit' q: aliq̄ fm q̄ sunt ordina bilia in genere fm sub ⁊ supra sunt ꝑdicabilia ⁊ subici bilia: ergo hic determinat' de istis inq̄tū sūt ꝑdicabilia ⁊ subicibilia: gñs ē flm ¶ Itez vnūqdq; diffinit' hic p ꝑdicari solū vel ei equalēs. ¶ Itez si per hoc bñ dat' di uersitas inter hūc librū: ⁊ libꝝ topicox. tūc differētia magis ibi esset enumerāda q̄ hic cū magis habeat rō nē predicabilis q̄ ordinabilis. ¶ Item indiuiduū est ꝑ se ordinabile in genere: ergo licet non predicet' proprie tamē esset ponendū hic sextū vniuersale: q: ꝑ sic dicētes hic nō agit' de istis inq̄tū sunt predicabilia sed inq̄tus ordinabilia. ¶ Item sic accidentia ordinē habēt ad sub iectū cox qō est substantia vel aliqō accidens ita subie ctū ad accidēs: ergo ex pte subiecti accipi possunt duo alia vniuersalia penes eius ordinationez duplicem ad accidens sicut est a parte accidentis. ¶ Propter istas tres rationes omittend⁹ est iste mod⁹ ⁊ dicendū aliter q̄ cox sufficientia accipit' penes predicari sic. Predica ri enim diuiditur in predicari in quid ⁊ in quale tanq̄ in se differentias: q: isti sunt primi modi predicandi. ꝑ dicari in quid est predicare essentiā subiecti per modus essentie idest per modū subsistētis ⁊ nō denominantis ⁊ hoc contingit dupliciter. vel q̄ predicet totā essentiaꝫ subiecti ⁊ sic est species. si enim aliqd esset in essentia in diuiduī preter essentiā speciei duo indiuidua essētialiter different ⁊ per differentias acceptas ab illo qō plus est in hoc ⁊ in illo posset species formaliter diuidi ⁊ indiui duū diffiniri qō est incōueniens. Siꝝo ꝑte essentie sic ē gen⁹. Si enim totā ipsū gen⁹ spēi essentiā diceret sufficere ret ad diffiniēdū spēm ⁊ differētia superflueret. ¶ Pre dicari in q̄le est ꝑdicari p modū denominātis qō ꝓtin git dupliꝛ. vel qō ꝑdicet sbi essentiā p modū denomiuā tis ⁊ tūc ꝑdicaꝫ in q̄le sbale siue essentiale ⁊ sic est diffe rentia. Est enī diffinitio sbe: q̄litas p Ax. 5. meta. vel q̄ ꝑdicet accidens p modū denominātis: ⁊ tūc ꝑdicaꝫ in quale accidentale: vel ergo ꝑdicat accidēs conuertibi le egredies a principijs sbi ⁊ sic est ꝓpriū: vel accidens cōe ⁊ sic est vltimū vl'e. naz de tali accidente se exponit ꝓphi. intelligere vbi ponit diuisionē ad declarādū diffinitionē generis. cū igit' ꝑdicari de plurib⁹ nō ꝓtin gat nisi aliquo istoꝝ qnq; modoꝝ qui per se diuidūt ꝑ dicari de plurib⁹ qō est rō ipsi⁹ vl'is: sequit' q̄ vl'e di uidit in hec qnq; trī. hec diuisio videt' eē queniēs: q: di uidit rōnē generis p differētias p se. Et ex hoc ēt ñ trī patz sufficiētia vliū: ꝫ ēt ordo ⁊ rō ordis quē tenz ꝓpho phi. in determinādo de istis. ¶ Cōtra hūc modū obij cit' q: si hic determiat' de istis qnq; fm q̄ sunt ꝑdicabi lia ⁊ ita logic' Ax. primo topicox de eis: tūc videt' q̄ nō possit solui cōtrouersia hic ⁊ ibi: ꝫ hoc patebit rndēdo ad argumenta. ¶ Ad primū argumentū dico q̄ Ax. in primo topicox diuersificat ꝑdicta penes hoc qō est ꝑdi cere essentiā vel nō cōuertibilit: ⁊ sic nō ꝓtingit eē nisi il la q̄ttuor: q̄ pōit ibi: hic aūt ꝛ ꝓsideret de vl'ib⁹ penes ꝑdicari ñ trī quo ad illa q̄ ibi: q: istoꝝ qnq; trī vnū pre dicat' ꝙuertibilit. tria ꝑdicat essentiā nō cōuertibilit sed penes ꝑdicari in qd vel in q̄le vt pus dictū est. Nō pōit ergo ibi diffinitiā q: illa vt ibi dicit' reducit' ad gen⁹: ꝑdi cat enī essentiā subiecti nō cōuertibilit. Vñ q̄rto topico rū vbi docet' cōstruere ⁊ iterimere gen⁹ docet' ēt hoc de diffinitia aliq̄. Nā est differētia vltima ⁊ specifica q̄ cō uertit' cū spē et ꝑdicatur de ea cōuersim q̄ reducēda est ad diffinitionē ⁊ forte ꝓpter talem diuersitatem diffaꝫ ñ posuit diffinitiā cū aliquo vno ꝑdicato. Diffinitionē hic ñ pōit q: ñ habz aliquē vnū modū ꝑdicādi i qd vl'i q̄le Spēz ibi ñ pōit vl'e q: reducit' ad diffinitōez cū diffinitō sit ppriū spēi vel poti⁹ ad gen⁹ q: spēs. s. ꝑdicat de quo ꝑdicat' essētialit' non ꝙuertibilit. Et iō ex q̄rto topicox hñt' ꝓsideratiōes iterimēdi vel ꝓstruēdi ꝓbleuma de spē sic de genere. ¶ Vel spēs ñ est ꝑdicatū ꝓpōnis dy alectice q: illa ꝓpositio dyalectica nō est cōiter singularis excludit' enī Ax. primo topicox ab iterrogatiōe dyaleti ca illa q̄ sunt manifesta sensui ibi nō optet aūt oē ꝓbleu ma nec oēz positionē cōsiderare ꝫ quā dubitabit aliqs rōne idigēs nō pena vel sensu. nimiū aūt cōmune ē spe cies ⁊ iō magis subijcit' in ꝓpōe dialetica q̄z predicet'. Ad scōz dico q̄ iste ē sensus illi⁹ ꝓpōis quot sūt signifi cata vni⁹ oppositi tot ⁊ alteri⁹ si fm oēm significationē altez sibi opponat' nō quot suppositā: iō nō est ad pro positū ¶ Ad tertiū dico q̄ indiuiduū est spēs respectu i tēsiōis: ⁊ quō itentio dispata ꝑdicat de altera dictū ē su pi⁹. q. 8. ¶ Ad q̄rtū dicendū q̄ ens est equocū: iō ñ ꝑ dicat'. i. pus alio dr q: qō est pus alio ē vniuocū: iō nec est vniuersale. ¶ Cōtra accipiat' ens in genere sbe ibi ē vniuocū: ergo vl'e ⁊ nullū istoꝝ quicq; vt argutū ē pus ¶ Dicit' q̄ adhuc in genere sbe est equocū ad tria ipos sibile est enī aliquot vniuocū ꝑdicari ꝑ se primo mō de spēb⁹ ⁊ differētijs: vel de differētia vna ⁊ alia oppositā nisi differētia supio: de differētijs iferioꝝ oppositis ꝑdicaretur vniuoce: ⁊ tē respectu ei⁹ differētie spēz eēnt spēs i recta linea ⁊ ꝑ ꝓfis differētie respectu spēz q̄z sūt differētie esset ge nera qō est ipossibile: iō ens in sba est equocū vt dr de spēb⁹ in genere ⁊ differētijs ex vna pte ⁊ de differētijs oppo sitis: ⁊ iō cōcedit Auic. q̄ tria sūt prima entia in quolibet genere ñ trī tot ꝑdicamēta q: due coordīatōes differētiaꝝ in oi genere reducunt' ad coordinationē specierum.

Et enim patria principium est vniuscu iusqz generationis quēadmodum ⁊ pater ⁊c. Cap. secundo.

Questio 13

Queritur an locus sit generationis principiū quēadmodū q ⁊ pater. Quod non videtur: quia pater est principiū per se: locus vero per accidens q; nō mouet. ¶ Item si sic igit ⁊ temp⁹ erit generationis principiū: q; est mēsura extrinseca sicut locus. Ad oppositum est ꝯsor phi. ¶ Ad q. dicendū q; propositio est vera si attendatur similitudo quo ad gen⁹ cause: quia vtrunq; est in genere cause efficientis: sic intelligit ꝯsor phi. ideo dicit principium qō appropriate conuenit efficienti. falsa est aūt similitudo si intelligatur quo ad omnē modū cause. nam pater est per se efficiens: locus vo tantū per accidens scilicet coadiuuās ad generationem ⁊ conseruans. differentia mēbroꝝ istiꝰ diuisionis patet secundo physicoꝝ ⁊ quinto metaphi. Ad argumēta ¶ Ad primū pater. ¶ Ad secundū dico q; tps nō p se coadiuuat ad generationē nec saluat generatū sed magis est causa corruptionis per sex ostendit. 4. physicoꝝ c. 12.

Tripliciter igitur cuꝫ genus dicatur: de tertio apud philosophos sermo est in quid etiam describentes assignauerunt dicentes genus esse quod de pluribus differentib⁹ specie in eo quod quid sit predicatur. ⁊c. Capitulo eodem.

Questio 14

c Circa hanc diffinitionē genus est qō pdicat de pluribꝰ ⁊c. ¶ Queritur primo quid hic diffiniat: an intentio: an res: non intentio videt: quia intentio cuꝫ sit accidēs non pdicat in quid de re: quod autem hic diffinit predicat in quid de re. ¶ Item intentio nō predicatur in quid nisi de hac intentione ⁊ illa que tantū differunt materialiter ⁊ numeraliter. differentia aūt specifica est formalis: qō aūt hic diffinit predicat de pluribus differentibus specie in quid. assumptū patet: quia intentio generum in animali ⁊ colore nō differunt nisi per illud cui applicatur intentio accidentaliter. ¶ Itē si hic diffiniat intentio generis: pari ratione intentio speciei postea ergo cum iste intentiones sint disperate ⁊ disperatū nō predicatur de disperato: sequit ergo q; genus nō pdicat de spēcie hic logic⁹ ꝯsor phi. cui⁹ oppositū dicit ꝯsor ca. de spē. Item ꝯsor exponēdo diffinitionē exēplificat de animali ⁊ homine: ergo de illis intendit diffinitionem dare aliter exemplū nō esset ad propositum ¶ Ad oppositū logicus tantum debet diffinire quod per se cōsiderat: illud est intentio igit ⁊c. Ad maiorē patet q; qcqd diffinit ab aliquo cognoscit ab eo fm suū qō quid est: ⁊ ita per se probatio minoris. qō primo cōsiderat a logico est aliquid cōe habēs vnū intellectū: q; ens per accidnes nō est scibile. aut ergo illud est res: ⁊ sic a primo ꝯsiderato diceret logic⁹ artifex realis aut intentio qō est ꝓpositum. ¶ Ad questionē dicit q; res sub intētione diffinit: q; sic res a logico cōsiderat: ⁊ sic patz ad argumēta p vtraq; pte. ¶ Contra hoc qō hic diffinit vniuoce cōuenit reb⁹ oium geneꝝ: vt aiali colori figure ⁊c. q; fm idē nom̄ ⁊ diffinitionē eādē: sz ipossibile ē aliquā rē ql̄ēcūq; sub intētione cōuenire vniuoce reb⁹ oium geneꝝ: ergo probatio minoris: res enim nō potest cōiori nomine significari q̄z per hoc nomē ens: si ergo res aliqua sub intentiōe oibus esset vniuoca: ens sub intentiōe generis posset esse vniuocū illis: ⁊ ita tantū vnū esset genus reꝝ oium. ¶ Dicitur q; res illa que hic diffinitur nō est vniuoca sed tantū habet propositionis vnitatē: modus tamē sub quo diffinitur est vniuocus diuersis generibus. ¶ Contra: si res sub intētiōe diffinit tūc res per accidens diffinitur: quia per hoc q; intētio sibi accidit: sed omne qō est per accidēs reducitur ad aliquō per se a quo illud dicitur per accidēs: cum ergo res nō habeat nisi ab intētione quod hic diffiniatur: sequitur q; intētio per se hic diffinitur. ¶ Item si res per accidens diffinitur quia vt sub intētiōe que sibi accidit ergo nō diffinitur: quia diffinitio cōuenit diffinito per se. ¶ Dicendū igitur quod res nullo modo diffinitur ꝓpter rōnes factas: nec aggregatū: q; illud est ens p accidēs cuiusmōi nō est diffinitio p Ax. 6. ⁊. 7. meta. nec res sub itentōe: q; illud vel erit aggregatū vel res vel intētio sola diffinit: tātū enī illud diffinit cui p se primo iest diffinitio: ⁊ illō est sola intētio: q; q̄ ponūt in diffinitōe sunt intētionalia scilicet pdicari de pluribꝰ ⁊c. qō est impossibile p se primo ꝓuenire nisi intentōi. Sciendū tñ q; intentio pōt significari in cōcreto vel abstracto. primo mō significat p nomē gen⁹ ⁊ ꝓprie fm q; intētio: q; fz hoc ē applicabilis rei: ⁊ iō fz q; significat p hoc nomē gen⁹ diffinit hic vt scilicet est intētio: tñ forte vt quid est: habet diffiniri a metaphi. ¶ ꝯsopter argumēta sciēdū est q; pdicari cū sit intētio est intētionū p se: rei vero p accidēs: esse vero est rei p se. ¶ Aliud sciēdū. q; ē in reb⁹ ꝑme intētiōis illud exercet qō pdicari figniat in se cūdis intētiōib⁹. ¶ Ex qb⁹ sequit q; noia cōcreta sēde intētiōis respectu hui⁹ quod est pdicari: supponāt pro suis fūdamētis sine subiectis respectu eē. ¶ Ex quo sequit q; a pdicari signito ad pdicari exercitū siue ad esse nō tenet ꝓña p se in eisdē terminis: fz a pdicari p se in intētiōib⁹ ad eē in fūdamētis bñ tenz ꝓña sic: gen⁹ pdicat de spē: ergo hō ē aial: hic enī exercet i ꝑma qō signat in scōa dr̄ia iter actū signiatū ⁊ exercitū patet in multis per nō enī exercet negatio: per negoꝝ signat p tñ fil'r exercet exclusio p excludo signat: ⁊ ita de: preter ⁊ excipi ⁊ alijs. Iō sic est argumēdū: ad negatiōez supioris seqt negatio inferioris: ergo si nō est aial nō est hō vbi exercet qō pr⁹ p se signatū fuit p hoc q; dico seqt ⁊ ita hic p intentiōib⁹ supioris ⁊ inferioris ponūt fūdamēta scilicz hō ⁊ aial. ¶ Cōtra hoc q; seqt aial pdicat de hoīe: ergo hō est aial ⁊ tñ sit in eisdē terminis. Dico q; ꝓñs pōt cēvez sz si p añs: q; manifestū est q; ꝓñs est p se ⁊ añs p accidēs: veri⁹ aūt suā vitatē nō habet a min⁹ vo vñ nō valet ꝓña. ¶ Uel pōt dici q; nō sunt idē termini añtis ⁊ ꝓñtis: q; in añte sumit vt signata in formāt intētionib⁹ qb⁹ ꝓuenit pdicari p se in ꝓñte p significatis absolute qb⁹ vt sic extraneāt iste intētiōes ⁊ ita nō sūt idē termini q; tāta diuersitas sufficit ad fallaciam accidētis: igit ⁊ ad diuersificādū terminū q; terminus variat⁹ i fallatia accidētis est duo termini. ¶ Ad primū argumētū dico q; intētio nō ē qd rei pdicat tñ i qd de re: ita q; i qd sit determiatio iherētis ñ inherētie: q; pdicari i qd ē accidēs q; intentio siē ⁊ diffinitū. ¶ Ad secōm patet p idē q; hec intētio gen⁹ nō est qd nisi tñ numero differētiū pdicat tñ de differētib⁹ spē. ¶ Ad tertiū p idē q; gen⁹ pdicat de spē licet intētiōes sint dispate nō tamē vnū est alterū. ¶ Ad q̄rtū dico q; illud qō signat p diffinitionē i intētionib⁹ exercet i reb⁹: ⁊ iō in illis exēplificat rāz i manifestioribꝰ ñ q; de eis diffinitionē dederit

Nihil igitur neqz superfluū: neqz minus cōtinet generis dicta descriptio ⁊c. ca. eo.

Questio 15

q Queritur an diffinitio generis sit cōueniēter data. Qō nō videt: q; oē accidēs diffinit p sbaz: sba enīz precedit oē accidēs diffinitōe cognitiōe ⁊ tpe p Ax. 7. metaphi. sz nihil ponit hic ad substantiā ptinēs: ergo ⁊c.

Item concretū non diffinitur. 7. meta. ergo ꝛc. p:o/batio añis per Aristotelē. 7. metaphisice in dictis ſm accidens non est idem qō quid est cum illo cuius est: ꝛ exemplificat vt musicum ꝛ album: sed quecunq; vere diffiniuntur habent qō qdest idez sibi: ergo ꝛc. ¶ Itē ꝓbaꝯ ratione: qō enim diffinitur est in genere: sed cō cretū nō est i genere: per Ax. tertio topicoꝝ. vbi dic̄ q magis est eligēdū qō est in genere q̄ qō nō: vt iustitia iusto. ¶ Item diffinitio tantū est spetiei: gen⁹ nō est spe cies: ergo. ¶ Itē hic nō ponūt genus ꝛ differētia que ad verā diffinitionē reqruntꝯ p Ax. 6. topicoꝝ. ¶ Itē p Ax. 6. topicoꝝ. diffinitio daꝯ indotescendi cā: ſō dari debet per p:iora ꝛ notiora. speties nō est tale: q: est po sterius genere vel simul natura: ꝛ ita nō ꝑius vl' notius ¶ Itē nugatio est dicere plurib⁹ differentibus. p:obo q: differētia in se icludit multitudinē veluti speties suū genus: qō patet per Ax. quito ꝛ. x. metaphisice: ergo ꝛ differentia cōcretiue dicūt multa: ergo est nugatio di cendo multis differentib⁹: ꝛ ly plurib⁹ ponit̄ p:o mul tis. vel si cōparatiue adhuc idem significat. ¶ Dicitur ad hoc q nugatio est in p:eponendo inferius superio:i ex eadē parte o:ationis nō ecōuerſo: q: inferius tūc est specificans superius. ¶ Cōtra Ax. 6. topi. vbi docet iterimere diffinitōes ꝑpter. nugationē. dic̄ sic. Rursus si vl' dicto addaꝯ ꝛ ꝑticulare ſuple nugatio est vt iustū expediens q̄d q̄re iustū cōtinet̄ in expediente sic̄ inse/rius in suo superiori abūdās: ergo iustū idest ſupfluū est in diffinitione p:ius habito expediente. ¶ Itē dicit̄ 7. metaphisice. ca. de vnitate diffinitōis. q nugatio est in p:eponendo differentiā superio:em infério:i: vt aial habens pedes bipes: qō ibi ꝓbaꝯ dupliciter. vno mō ex per se mō cognoscendi nugationē: qō est ponēdo ra tiones p:o nominibus: nihil enim aliud dixerat q̄ aial habēs pedes duos pedes habēs. ¶ Aliter ꝓbaꝯ idez ibi sic ex trāſpositiōe terminoꝝ. palā aūt erit si q̄s trāſ ponat tales diffinitiones dicens animal bipes pedes habēs. dicto enīz bipes: superfluū est dicere pedes ha bens: p:i⁹ ergo fuit nugatio. Hec duo media scilicet de ratione ponēda p noīc: ꝛ trāſpositione terminoꝝ: si va/lent hic ꝛ vbiq; improbant p̄dictā responsionē. ¶ Ad oppositū est po:phirius ꝛ Ax. sic diffiniens gen⁹ p:io topico. Dicit̄ ad questionē q est descriptio ñ vera diffi nitio: qō inuit̄ in littera cum dicitur q etiā describen/tes. Sed sic facile est euadere pene in omnibus diffini/tionib⁹: nec illud ex littera pdest: q: in littera est assigna uerūt idest diffinierunt. ¶ Itē inferius capitulo de spē di c̄ necesse est i vtro:ūq; rationib⁹ vtrisq; vti: ratio aūt quaz significat nomen est diffinitio. 4. meta. ¶ Item hec ratio ꝙuertit̄ cū diffinito: vt probat ꝓpo:. ꝛ non p̄dicat̄ vt accidens de ipso: q: que ponuntur in ea sunt eiusdez generis cū diffinitio: q: intentiōes. qōlibet aūt eiusdem generis qō p:edicat̄ per se de alio eiusdē gene ris est superius ad ipsum: q: nec inferius nec disperatū ergo hec ratio est diffinitio. ¶ Itē per Ax. vij. meta. ratio que est ex p:edicatis per se in quoꝝ diffinitiōe nō cadit per se subiectum: si sit cōuertibilis cū diffinito est diffinitio. hec est huiusmodi: q: in diffinitione nulli⁹ dif finitiui cadit diffinitū. ¶ Item p̄dicat̄ per se ꝛ cōuerti/biliter ꝛ yō vt ꝓp:iū: q: tunc tota hec o:atio posset dif finiri. nec̄z vt differentia vltima: tūc enī illi oporteret ad dere genus. sed addendo vniuersale qō est genus diffi niti in hac diffinitione erit nugatio: ergo hec est vera diffinitio. ¶ Dicenduz ergo ad questionem q est vera diffinitio. qō sic ostēdit̄. ratio vniuersalis est p̄dicari de plurib⁹ per Ax. ꝓmo ꝑiermenias. cū ergo in diffinitōe generis ponat̄ p̄dicari de plurib⁹ ponitur genus eius postea ponitur differentibus spetie: ꝛ in qd: que sūt p se differentie generis. ꝓbatio quia se diuidūt superius scilicet p:edicari de plurib⁹: ergo sunt per se constituti ue inferio:is ad qō superi⁹ per illa app:op:iatur. Di/uidit̄ enim p̄dicari per se de pluribus: in differentibus spē ꝛ differentibus numero: q: de differentib⁹ genere ineꝫtū talia nihil p:edicat̄ p se. Diuidit̄ etiam in p̄dica ri in qd ꝛ in q̄le: vt in ꝓmos modos p̄dicādi: ꝛ p has differentias diuisinas manifestū est q contrahitur vni uersale ad genus: fit enim ratio conuertibilis: ergo ꝛc. ¶ Ad ꝓmū argumentū dicitur q illud est verū de ac cidentibus copulatis: idest que sibi determinant subie/cta que vocantur copulata. vij. meta. intentiones autez sibi non determinant rem alicuius generis: quia vniuo ce applicantur omnibus. ¶ Contra: si passio sit vniuo/ca ꝛ subiectū: per Aristotelem scō posterio:um. ergo si passio scilicet intentio sit in multis generibus vniuo/ca ꝛ subiectum eius: etiam si actus sit vniuocus: ꝛ po/tentia: quia potentia per se o:dinatur ad actū. subiectū est in potentia ad accidens sicut materia ad formam quia accidens non habet aliam materiam nisi in qua. Dici potest q p:opositio Ax. vera est de passione rea li que egreditur ex p:incipijs subiecti de qua loquit̄ ibi que est de subiecto demonstrabilis: cuiusmodi non est intentio: quia effectiue est ab intellectu. ¶ ꝑ hoc idē ad aliud: q: illud est verum de potentia perse o:dinata ad actum: cuiusmodi potentia non est in subiecto inten tionis ad ipsam: quia illa non est rei ſm naturaz sed vt cōsideratur a ratione. ¶ Contra: si nulla in hac re ꝛ il/la est vnitas: ꝛ hec intentio est illis vniuoca: ergo a nul/lo qō est in hac re ꝛ illa accipitur intentio: ergo est fig/mētū. ¶ Dicit̄ q aliq̄ vnitas in re suffic̄. s. vnitas ꝓpo: tōis a qua mouet̄ intellect⁹ hanc intentionē vniuocam huic ꝛ illi attribuens: sic enim se habet colo: ad albedi/nem sicut animal ad hominem. ¶ Contra: vnitas vni uocationis maio: est vnitate ꝓpo:tionis: ergo hec ab il la non sumitur. ¶ Dici potest q occasionaliter potest accipi maio: vnitas a minori non totaliter: vnde vnitas in re tantum est occasio vnitatis in intentione ineꝫtū in/tellectus mouetur ab ipsa: potest tamen intellectus mo tus maiorem causare vnitatem in intentione. ¶ Aliter potest concedi q habet subiectum vniuocum: quia li/cet nulla eadem res sit in diuersis generibus: potest ta/men esse eadem ſm q consideratur a ratione: ꝛ sic tan tum est subiectum intentionis. ¶ Aliter dici potest ad p:imū argumentum principale: q verum est de acci/dentibus que habent suum esse a subiecto: quia non p pter aliud aliquid diffinitur per substantiam nisi quia est per illam: sic enim est alicuius rei q qd est ꝛ diffini/tio sicut illud est ens: intentio autem nō est per suū sub iectū: sed habet esse ab intellectu. ¶ Ad secundū p:inci/pale dico q concretum potest diffiniri. cum autez ostē ditur q non per Aristotelem septimo metaphi. dico q ibi vocat dicta per accidens que in se diuersas aggre/gant naturas: vt homo albus: q: in illis exemplificat in p:incipio capituli: ibi in dictis ſm accidens alb⁹ homo ideo omnia posterius dicta sic sunt intelligenda: vnde musicum supponit p:o tali: vt p:o homie musico: mu sicum enim non habet dupler significare. ¶ Ad aliud de topicis dici potest q iustum non est in genere virtu tis: ideo non facit habentem bonū sicut iustitia: est tñ in genere p:edicabili. vel aliter q generalissima acciden/tiū sunt abstracta: ꝛ in illis per se non sunt nisi abstra/cta: idest que recipiunt per se p̄dicationē ipsoꝝ: tū cōcre ta inter se sunt in genere per se: q: inter se se habēt sicut superius ꝛ inferius: quod sufficit ad hoc vt diffiniātur sed simpliciter loquendo non sunt in genere nisi per re ductionez: quia non sunt in aliquo p:edicamēto nisi q:

coordinatio concretoꝝ reducitur ad coordinationez abstractorum. ¶ Ad tertium principale dico ꝙ genꝰ est species vniuersalis vt dictū est supra. q. 8. ¶ Ad q̄rtū patet per ꝓdicta in solutiōe: qr diffinitio vniuersalis ponit ꝑ genere ⁊ cū illa differētia ꝑ se differētibus specie ¶ Ad qntū dico ꝙ absolutū pōt cognosci in se ꝑ essentialia ⁊ notiora: ⁊ iō in eiꝰ diffinitiōe alia poni nō debēt Illud autem qō ꝑ se scōm ꝙ est depēdet ad aliud sine illo cognosci nō pōt sic dr in ꝓdicamētis capło de relatiuis: ⁊ iō ponit correlatiuū nō vt non: ꝫ qr sine eo diffinitū cognosci nō pōt ¶ Ad sextū dico ꝙ differentibꝰ spē est expō ⁊ nō ponit ibi vt ptes diuerse vt dicendo de pluribꝰ idest de differētibꝰ spē.

Animal cum sit genus de homīe equo et boue predicatur ca. eo.

Questio decima sexta.

c Jrca hāc ꝑticulaz genus ꝓdicatur de spē. qrit an genus ꝓdicetur de specie loquēdo de ꝓdicatōe exercita in fūdamētis ista ꝝ intētionū. Utrū hec sit vera hō ē aīal: ⁊ cōmiles ꝙ nō videt: qr ps nō ꝓdicat de toto ꝑ Ax. 4 topicoꝝ. iō dic eos peccare qñ ptē dicūt esse genꝰ: ꝫ genus est ps spēi ꝑ Ax. 5. metaphi. ca. de toto. ⁊ pbatur qō eni est ps diffinitōis: est ps diffiniti: ꝫ genꝰ ē ps diffinitionis: ergo est ps diffiniti. ¶ Itē mā nō ꝓdicat de illo cuius est materia: sed genus est materia speciei: ergo ⁊c. Ad aio: patet quia materia est per se in potentia ad illud cuius est compositum: aut est in actu. minor probatur ꝑ Philo. in hoc ca. dicentē genꝰ esse ꝑncipiū spēz: ⁊ dicit ꝙ ꝓuenit cū scōa significatiōe: non est autem principiuz formale qr nō distinguit spēz ab aliis. forma autem distinguit speciem ab aliis. nec efficiens quia non facit speciez esse in actu nec finis: qr pp ipsum nō est spēs cū sit ꝑfecti spē: ergo est ꝑncipiū māle. Idē patet ꝑ Philo. in hoc ca. de dr̄ia. vbi pbat diffinitionē scōaz dr̄ie ꝙ hoc ꝙ dr̄ia habeat filitudinē forme genꝰ vo mē. ¶ Ad hoc scōm dr ꝙ genꝰ nō est mā ꝫ forma: qr ꝑ Ax. 7. metaphi. oēs ptes diffinitōis sunt sic forme. ¶ Et cū dr forma distinguit: vez est de forma vltiata ⁊ completiua. genꝰ aūt nō est hmōi forma ¶ Ad scōm dictū Philo. dr ꝙ ipe nō dic genꝰ eē materiā. ꝫ simile mē: qr est indeterminatū. Cōtra forma nō ꝓdicat de ꝓposito sic nec mā: qr repugnat ꝓpositō rōe mē: rōe cuiꝰ est in potētia. Dicit ꝙ duplex est forma: qdā eni est altera ꝑs ꝓpositi: alia vo ꝑs ꝓpositū. ꝓia vt aia ⁊ hec nō ꝓdicat de ꝓposito. scōa vt hūanitas q̄ resultat ex ꝓpōe mē cū forma hmōi forma ē genꝰ ⁊ hec ꝓdicat de ꝓposito ¶ Cōtra forma scōa nō ꝓdicat de ꝓposito nisi in ꝓcreto: hec est enim falsa hō est hūanitas: sic aūt scilicet in ꝓcreto mā pōt ꝓdicari de cōposito: ergo ꝓia rr̄sio nō valet negādo genꝰ esse materiā ⁊ ꝓcedēdo ipz esse formā ad saluādū ipz ꝓdicari de spē. Dicit alr ad vtrūq argumentū ꝑncipale ꝙ ps vl mā in abstracto nō ꝓdicat de toto in ꝓcreto tm pōt ⁊ sic ꝑ genꝰ significat. Cōtra oē ꝓcretū est denoiatiuū tā tū: si igit genꝰ ꝓdicat i ꝓcreto de spē ꝓdicabit de ea denoiatiue. pbatio ꝑme ꝓpositiōis. denoiatiua dicunt q̄cūq ab aliquo solo casu differētia habēt denoiationē hmōi sūt oīa ꝓcreta respectu abstractoꝝ. ꝙs est falsū qr genꝰ vniuoce ꝓdicat de speciebꝰ: nō ergo denoiatiue: qr sūt dispati mōi ꝓdicādi. Sr idē ofidit in ꝑncipio scōi topicoꝝ. ¶ Itē oē ꝓcretū significat formaz vt inheret sbo: ꝫ nulla sba est in sbo per Ax. in ꝓdicamētis in ca. de sbstātia: igit nihil significās sbam est ꝓcretū ¶ Aliter dr ꝙ licet mā vl ps realis nō ꝓdicet de toto mātā vel pars rationis potest predicari cuiusmodi est genꝰ ¶ Contra. 7. metaphi. dicit. Ax. sicut ratio ad rez sic partes rationis ad partes rei. ergo permutatim sicut partes rei ad rem sic ptes rationis ad rationez. sed ptes rei per se nō ꝓdicat de toto: ergo nec ptes ratiōis ¶ Dr ꝑm Boetiū ꝙ genꝰ in diffinitōe est ps. in ꝓdicādo vo totū ¶ Cōtra scōm ꝙ cadit genꝰ in diffinitiōe speciei ꝓdicat ꝑ se. ꝑmo mō de spē. qr ꝑm modꝰ ē qñ ps diffinitiōis vel diffinitio ꝓdicat de diffinito. ergo ꝫ eandē rationē se habz vt diffinit ⁊ vt ꝓdicat. Itē aut sic ⁊ sic sumptum est vniuo cum vel equocū: si equiuocū ergo non est genꝰ nec diffinies. si vniuocum: ergo idē vtrobiq significat: ⁊ ita vel vtrobiq erit ps vel nusq ¶ Tertio. ad intentum principale sequit hō est aīal. ergo hūanitas est aīalitas: consequens falsum: ergo antecedens. probatio cōsequentie: quando eniz est predicatio per se in antecedente tunc tenet a concretis ad abstracta: qr si sit per se tunc est veritas in concretis ratione essentie significate: ⁊ nō ratione illius qō concernit qr in perse primo modo predicatum predicat essentiaz subiecti: sed ipsa essentia abstracta ab eo qō cōcernitur significatur proprie per abstractum: ergo vera est in abstracto. ¶ Item patz in exemplo. licet enim non sequatur musicū est albū: ergo musica est albedo: qr antecedēs nō est per se: bene tamen sequit albū est per se colorātū. primo modo ergo albedo est color: qr ex modo significandi terminoꝝ idem ponitur in consequente qō per se exprimitur in antecedente. pbatio falsitatis consequentie: qr si humanitas est animalitas: pari ratione humanitas est rationalitas. naz eque per se predicatur rationale de homine sicut ⁊ aīal: ⁊ sic ex illis duob se quitur in tertia figura: ergo per se rationalitas est aīalitas que falsa est: igitur maior: quia ex maiori sequitur mino: quia si mino: est falsa sequitur ꝙ maior: quia similis ratio est de vtraq. ꝙ illa conclusio sit falsa probo: omnis enim predicatio vera in abstracto est per se primo modo: sed hec non est per se rationalitas est animalitas: quia genus non predicatur per se de differentia: per Aristotelem sexto topicoꝝ. ⁊ tertio metaphi. ergo ⁊c. probō maioris: quia Aristoteles. vij. metaphi. volens ostendere differentiā superioris esse de intellectu inferioris ostendit ex hoc ꝙ filius pedis est pedalitas quedā quia scilicet est vera ꝓdicatio superioris differentie de inferiori differentia in abstracto: sed quod est de intellectu alterius predicatur per se primo modo de illo. ¶ Idem ostenditur ratione: quia abstracta significant essentiam ꝑm se: igitur si vnum vere de altero dicatur cum hoc verbo est: hec essentia est illa ⁊ ita predicatum predicatur essentialiter de subiecto: quare ꝑ se ꝑmo mō. ¶ Itē quarto ad ꝑncipale pōt argui ꝑ media cōmunia: quia vbi species subiicitur: ⁊ genꝰ predicatur: propositio est falsa: quia subiectum ⁊ predicatum accipiuntur sub oppositis rationibus. ergo propositio falsa: consequentia patet: quia non propter aliud est hec falsa: albedo est alba. ¶ Item sicut affirmatio animalis sequitur ad affirmationez asini: sic negatio ad negationem: sed sequitur homo est asinus: ergo homo est animal: quia oppositus consequentis non stat cum antecedente: ergo sequit homo non est asinꝰ: ergo homo non est animal. antecedens est verum: ergo ⁊ consequēs. pbō prime per Ax. primo posterioꝝ. si affirmatio est causa affirmatōis: ergo negatio ē cā negatōis ¶ Item probat ratione: quia sicut affirmatio asini ad suā negationez: ita affirmatio animalis ad suam negationem: ergo permutatim: sicut primū ad tertiū: ⁊ secūduz ad quartū. iste modus arguendi patet esse bonus per Ax. scōo prioꝝ. in illo capitulo: quādo aūt conuertuntur extremitates: vbi ponit duas regulas manife-

ste modum hunc arguendi continentes: hoc etiam modo arguendi vtitur primo periermenias circa finez ad determinandum illam questionem. vtrū aūt contraria nē. ¶Item aut predicatur de homine animal qđ est idem homini: aut qđ est aliud ab eo: si idem: igit idem predicatur de seipso: si aliud: igitur illud aliud poterit predicari de homine. ¶Item si homo est animal tunc tota natura animalis est in homine: aliter enim nō essz animal nisi fm quid: sed totū est extra qđ nihil est per Aristotelem tertio phisicoꝝ. ergo extra hominez nihil est nature animalis: ergo asin⁹ nō est animal. ¶Itē si homo est animal: ⁊ animal est genus: ergo homo est gen⁹. ¶Dicit hic q̄ est fallatia accidētis ꝓpter variationem medij: quia vt predicatur de homine accipitur fm esse in suppositis vel qdditatiuum: vt vero ei conuenit intentio accipitur fm esse quod habet vt cōparetur ad intellectum: que quidem faciunt extraneitatem in termino. ¶Contra: omne quod predicatur: predicatur sub ratione alicuius vniuersalis: ergo hic homo est animal: si ꝓprie predicatur: predicabitur sub ratione alicuius vniuersalis: non alterius q̄ generis: ergo illa predicatio non est sibi extranea fm q̄ accipitur hic homo est animal. ¶De spetie arguitur spetialiter: quia ico:ruptibile nō ꝑdicat de corruptibili: idiuiduū ē corruptibile spēs ē ico:ruptibil ꝑ Ax.7. metaphi. ¶Ad oppositum est porphirius capitulo de spetie: vbi dicit q̄ omnia superiora de inferioribus predicantur: ⁊ hic post diffinitionez datam exemplificat: vt animal de homine: ergo de aliquo homine. ¶Item per Aristotelez in predicamentis: secunde substantie predicant de primis: quod ꝓbat: quia enim animal predicatur de homine: ergo de aliquo homine. ¶Item ꝑmus mod⁹ dicendi per se est qñ diffinitio vel ps diffinitōis predicat de diffinito: ergo hec est per se primo modo hō est aial ergo necessario: igitur vera: ꝯñe patēt ꝑ Ax. ꝑmo posteriox. ⁊ ꝑmū añs silr. Itē seqt: hō currit: ergo aial currit vt dr̄ i ꝑdicamētis añz ponat ꝓprietates substātie: ⁊ ꝓbat rōe: q: oppositū ꝯñtis ñ stat cū ante: sz ois ꝯña enthimematica tenet virtute alicuius medij necessarij per qđ reduci potest in syllogismū. illud mediū in ꝓposito est. hoc hō est aial: ergo illud est necessariuz q: ois ꝯña bona est necessaria. Et q̄ mediū sit necessariū ad ꝯñam patet per Ax. primo prioꝝ ⁊ posterioꝝ vbi dicit q̄ ex vno nihil sequit scilicet sufficiēter: nisi aliud subintelligat. ¶Dicenduz ad questionē q̄ predicatio superioris de inferiori vlr vera est. ¶Ad ꝑmū argumentū soluendū. ¶Nota q̄ genus sumitur ab aliquo māli in spetie: ⁊ illud ꝑmo ipoꝛtat de suo intellectu determinato: nō tñ per modū ptis illud significat: sz per modum totius: ⁊ ideo totū ex ꝯñti ipoꝛtat. Et ita differentia: primo significat aliqd formale spetiei a quo accipit: sz totū ex ꝯñti: q: illud formale ipoꝛtat ꝑ modū totius. Si enī vtrūq̄z idē ꝑmo ipoꝛtaret: nō posset vitari nugatio in diffinitionib⁹: q: positis diffinitionibus prononinib⁹ qđ esset de intellectu vtriusq̄z illud idē bis diceret. si etiā alterz significatū suū haberet per modum ptis: ꝑdicatio eius de toto esset falsa ꝓpter modū repugnantē. ¶Dici igit pōt ad ꝑmū ⁊ ad secōm argumentū q̄ mā vel ps intellecta per modū ptis nō ꝑdicat de toto vere intellecta tñ ꝑ modū tot⁹ pōt vere ꝑdicari: vt Auic. exꝑplificat de manuato ⁊ capitato: ꝙ diuersa significāt: ꝑmo scilicet manū ⁊ caput: vtrūq̄z tñ ex ꝯñti significat totū: ex hoc scilicet q̄ significat ptē ꝑ modum totius: ⁊ manuatū exponit per habēs manū: vbi habēs: nō est de significato manuati: sz de mō significādi ꝑ modū tot⁹: nō enī est ptis habere manuz sz tot⁹: ⁊ ita exponet aial: habēs sensū: rōnale habēs intellectum

Quia vero responsiōes p⁹ dicte possunt reduci ad istā ꝑter ꝑmā. Ideo rñdendū est etiā ad ea q̄ obijciunt cōtra illas. ⁊ q: scōa responsio ꝓcedit gen⁹ significare partē mālē ꝑ modū cōcreti in quo ꝓueniūt iste due fm q̄ ꝑo: valet: ió dicendū ad argumēta ꝓtra scōam rationē ¶Ad ꝑmū cū dr̄: oē ꝓcretū est denoiatiuū: distinguendū est q̄ sic est duplex abstractū (vnū. s. qđ abstrahit a subiecto: aliđ vero qđ abstrahit a supposito seu a forma vt est in suo supposito) ita duplex est ꝓcretū ꝑ oppositū vnū videlicet qđ ꝓcernit subiectū qđ est alteri⁹ nature a forma signata. aliđ qđ ꝓcernit suppositū. De ꝑmo vera est dicta ꝓpositio: de scōo vō falsa. ¶Per idē ad scōz argumētū: dico qđ ꝓcretū ꝑmo mō signat formā vt est in subiecto: ⁊ tale est tñ in accidentib⁹: sic albū respectu albedis ¶Scōo vō mō vt est in suppositis. ⁊ sic est in substātijs: vt hō respectu humanitatis. ¶Ad ꝓbationē cū dr̄. oē ꝓcretū habet diffinitionez de nomiatui. ¶Dicendū q̄ ꝓcretū nō habet illā diffinitionē: q: nō differt solo casu. i. sola inclinatiōe forme ad subiectū respectu abstracti sic sumit ibi casus. sz differt sola inclinatiōe forme ad suppositū. ¶Cōtra rñsionem q̄ ꝓcedit q̄ mā i ꝓcreto ꝑdicat arguit alit. nā sic aial significat materiā hois in ꝓcreto: sic lignū materiā archę in ꝓcreto: ergo sic hec est falsa. archa ē lignū: nō obstāte ꝓcretōe illa: sic ⁊ hec hō est aial. ¶Prima ꝓpositio patet. mā sic aial est ꝓcretū respectu aialitatis: ita lignū respectu ligneitatis. ¶Ad hoc dicendū q̄ aial est ꝓcretū ad suppositū respectu hois. q: hō est suppositū ei⁹: nō sic lignū respectu archę: q: licz sit ꝓcretū respectu ligneitatis: ⁊ ió de hoc ligno ꝑdicet: nō tñ respectu archę. q: archa rōne forme quā ꝑncipaliť significat ē artificiale. forma aūt artificialis se hēt ad nāle sic añs ad subiectū. ⁊ nihil ꝙtūcūq̄z ꝓcretū est ꝓcretū respectu sui accidentis. Unū nō est sile hic ⁊ ibi. q: hic significat mā in ꝓcreto qđ est ꝓcretū māti. ibi nō. ¶Ad aliđ argumentū ꝫ tertiā respōsionē supra dictā. dico q̄ silitudo Ax. itelligēda est quo ad determinate ipoꝛtare. non quo ad ꝑdicare. Sicut enī tota nō exꝑimit totū diffinitū: sic ps rationis tantum partem rei: sed nō sicut tota ratio predicat de tota re: sic etiam pars rationis de parte rei. ¶Nec enim est falsa. aial est rōnale. ꝑt rōnale est hois differētia. Sī ergo fiat ꝑmutatio quo ad distincte ipoꝛtare: sic ꝓcedo ꝓclusionē. nec quo ad aliud valet silitudo. ¶Quarta respōsio Boetij sic intelligēda est. gen⁹ vtrobiq̄z ps est ⁊ totū: idest ptē distincte ipoꝛtat ꝑ modū tot⁹: appꝛoꝛiate tñ ꝑdicat vt totū. i. habēs modū tot⁹: ⁊ appꝛiate diffinit q: significat ptē. ¶Nā diffinitio debet ꝑncipia diffiniti distincte exꝑimere. sz distincte nō exꝑimit gen⁹ nisi ptē. ió a ꝓpꝛiate loq̄ndo diffinit vt ps. vtrobiq̄z tñ i se est totū ⁊ ps. vt ostendit ꝑ duo⁹ argumēta facta ꝓtra illā respōsionē. ¶Ad tertiū ꝑncipale negat ꝯñia. ad ꝓbationē. dr̄ q̄ tñ tenet i cōcretis dictis a ꝓcretōe ad subiectū in alijs vō non ¶Ad q̄rtuz ꝑncipale. dico q̄ qdā sūt modi qui ꝓprie dicunt modi significādi. qui ꝓueniūt dcōni ex ipōne. ⁊ illi sūt a significato isepabiles. q: significatū vt significat talī dictione nō pōt intelligi sub opposito talis modi significādi sine repugnātia. sic hō. fm q̄ singulare nō pōt intelligi sub mō plurali sine repugnātia. Alij vō sūt modi magis ꝑprie dicti modi: intelligendi qui tñ insunt significato secūdū q̄ sub aliquo certo mō cōcipit: q qđē sunt separabiles: q: significatū vt significat sub talī dictiōe pōt intelligi sub opposito talis modi sine repugnātia: sicut se hēt iste intentiones ad illa a quib⁹ applicāt. ¶Pōt. n. hō intelligi sub opposito hui⁹ intentionis species sine repugnātia vt iste hō. ¶Primi modi q sūt i separabiles a significato vt significat ꝑ talē dictiōez nō relinquūt ipsuz

respectu cuiuscūq; ꝑdicati: ⁊ licet nō sunt illa q̄ vniunt: sūt tñ formalia p̄incipia seu rōes sub qb⁹ significata vniunt. Ideo tales modi repugnātes cānt falsitatē quando sūt circa idē significatū: vt albedo ē alba: nō quando sūt circa diuersa: vt hō est albus: q: ibi non sūt oppositi. Scōi modi extranei sunt significati vt vniunt ꝑ hoc verbū est. cē. n. est rei ꝑ se: iste aūt intentiones nō insūt rebus per se: sed vt cōpant ad intellectū: ⁊ō isti modi ñ sūt vniti per se nec sunt p̄incipia formalia sub quib⁹ significata formalia vniūt: ⁊ō eoz repugnātia non cāt falsitatē. ¶ Ad. 5. negat similitudo: q: implicat fallaciā cōsequentis ad destructionē antecedētis. ¶ Ad p̄mā p̄obationē. dicēdū q. Az. itellexit in causis p̄cisis sicut exē plificat: si habere pulmonē est cā respirādi: ⁊ non habere pulmonē est cā nō respirādi: sed affirmatio speciei ñ est p̄cise cā inferendi affirmationē generis. ¶ Ad aliud. dicēdū q̄ p̄ma similitudo tz quo ad oppōi: quo ad hoc ergo solū tenet ꝓña in permutādo: sed in pmutando concludit. cē similitudo quo ad ātecedere ⁊ cōsequi ¶ Ad. 6. dicendū q̄ animal ꝑdicat de homine qđ est ī differens ad idē hōi ⁊ ad aliō ab hoie: verificat tñ p̄o aiali qđ est idē hōi ¶ Contra. si animal ꝑdicat de hoie vt est indifferēs ad multa: ergo quodlibz illoz: uz de illo p̄dicari potest. Dico q̄ consequentia nō valet: q: illa indifferentia est per modū disiunctionis: ad aliquid ātē se habens disiunctiue ad multa non sequitur aliquod illoz: q: ꝑ quocunq; poterit verificari. sic in ꝓposito.

¶ Ad septimū dicendū q̄ diffinitio totius sic ē itelligenda: cuius nihil est extra. i. cui nihil deest requisitū ad ipsum: sic nature animalis nihil deest in homine de natura animalis: non tamē est p̄cise illa natura in homine. ¶ Ad octauū dicitur vt p̄ius qđ est fallacia accidentis. ¶ Ad argumētū contra hoc. omne qđ ꝑdicatur p̄e dicatur sub ratione alicuius vniuersalis. verum est de p̄dicari significato: non aūt exercito: q: alicui inquātū p̄dicatur p̄dicatione exercita que fit per cē: extranea tur ratio vniuersalis. ¶ Ad nonū dicit dupliciter. vno quidē modo q̄ per se suppositū cōmunis tantū includit naturā sui cōmunis: tamen signatam ⁊ nullū accidens: ideo nec est corruptibile per se sicut nec cōmūe: ꝫ vtrunq; ſm quid. i. per accidens. ¶ Aliter dr̄ q̄ species vt est in indiuiduis est corruptibilis: ſm se vero est incorruptibilis ex hoc q̄ semꝑ cōtinuatur per successiones in diuersis indiuiduis.

Animal cum sit genus de homīe equo ⁊ boue p̄dicatur: que differūt a se inuicem specie non numero solū ca. eo.

Questio .17.

q Queritur De ista secūda ꝓticula posita in diffinitione generis scilicet differētib⁹ spē. Utrū conuenient ponat. Qđ non videtur: q: ponit ad distinguendum genus a specie q̄ non cōtingit: q: sequitur differentib⁹ specie: ergo differentibus numero: ꝑ Aristotelē. 5. metaphisice capitulo de vno. sed differentib⁹ numero ponit in diffinitione speciei: antecedēs autē non distinguit a consequēte. ¶ Itē ista particula ponit ad distinguēdū genus a ꝓp̄rio: qđ non contingit: ergo frustra ponit: ergo ⁊c. minor ꝓz: q: alia genera ītermedia hñt ꝓp̄ria vt numerus figura triangulus ⁊c. aut ergo ista ꝓp̄ria ꝑdicant ō differentibus specie: ⁊ sic sequit̄ ꝓpositū: q: hec particula tunc conueniret ꝓp̄rio: aut non: ⁊ tunc nō erūt ꝓp̄ria q: ꝓp̄rium conuertitur cū eo cuius est ꝓp̄rium. ¶ Itē si cōuenienter ponitur tūc p̄dicari de pluribus differentib⁹ spē per se ineſt diffinitio: ⁊ si hoc. ergo differentia specie per se subijciunt generi: sed hoc est falsum: ergo ⁊ p̄mū añs. p̄ma ꝓñtia ꝓz ex ratione p̄mi mōi per se: ꝓbatio secunde ꝑ simile in alijs relatiuis: duplū enī per se refertur ad dimidiū: ergo dimidiū ꝑ se refertur ad duplū. ¶ Idē oñdit̄ rōne: q: nihil dr̄ ꝑ se relatū nisi ad suū ꝑ se correlatū. Si. n. ad correlatū ꝑ accīs: cū illa cōtigāt cē multa: idē per se diceret̄ ad multa. qđ est inconueniens. Tum ꝓpter auctoritatē. v. meta. vbi Az. illud hz ꝑ inconuenienti in cap. de relatione. Tuz etiā ex ratione relatiui: q: eius cē est habere se ad aliud: ergo habitudo est de essentia relatiui: ad diuersa aūt est alia ⁊ alia habitudo: ergo qđ per se est ad duo non est vnū essentialiter. Tum etiā ex ꝓp̄rietate relatiōrū: q: sunt simul nā ex libro predicamentoz cap. de ad aliqd si. n. a. per se dicatur ad. c. ⁊ b. ergo. c. nō existente non erit. a. ⁊ b. potest cē quātū est ex se: ergo. a. erit: ergo simul erit ⁊ non erit. ¶ Probatio falsitatis principalis consequentis: q: q̄ per se subijciunt generi sunt tñ intentiones: subijci. n. cuz sit intentionale sicut ⁊ ꝑdicari tñ cōpetit intentionib⁹ per se: ꝫ ille intentiones tñ differunt per mām cui applicātur. igitur tñ numero ⁊ non specie: q: differentia specifica est differentia formalis: vniuersaliter aūt differentia accītiuz per sōm: est tñ materialis. ¶ Ad oppositū est ¶ Porphirius. Ad qōem dicēdum q̄ conuenient ponit̄ vt differentia: q: ꝑ illā particulā vle descendit in ipsuz diffinitum tanq; genus per differentiaz. Est. n. ratio vniuersalis p̄dicari de pluribus: que per se diuiditur in pluribus specie ⁊ numero ⁊ illud ponitur: q: diffinitum est relatiuū per se. ¶ Ad p̄mū argumentū. genus ⁊c. dicit̄ q̄ genus inquātuz genus non p̄dicatur de pluribus numero differentibus nisi per accidēs: sicut idē ſm extraneā rationē pōt cē genus ⁊ species. ¶ Contra inquātū aliquid p̄dicatur de plurib⁹ specie differentibus: p̄dicat̄ de pluribus numero differētib⁹: ergo non extrance. Antecedēs patet: q: ad differre specie sequitur differre numero: ⁊ consequens p̄dicat̄ de antecedente cū reduplicatōne. ¶ Ideo dici potest q̄ diffinitio speciei debet intelligi cū p̄cisione. ſ. differentibus tantū numero: ⁊ sic non sequitur ad differre specie differre numero. ¶ Uel pōt dici q̄ species p̄dicat̄ imediate de differentib⁹ numero: genus vero nō: q: mediāte specie. ¶ Ad scōm dico q̄ ꝓp̄rium nullius est inquātū est genus: sed inquātū ē species ⁊ ita conuertitur cū eo inquātū p̄dicat̄ de pluribus numero differentibus. ¶ Ratio assumpti ē: q: ꝓp̄rium soluz est alicuius intz̄tū ē aptum natum esse subiectū demonstrationis: ⁊ hoc solū est inquātū est spēs: q: solū intz̄tū ē spēs diffinit̄ cū de subiecto oporteat p̄supponere quid ē ⁊ q: ē. per Aristo. primo posterioꝝ. inquātū aūt diffinit̄ habet genus ⁊ differentiā ⁊ ita ē species. ¶ Ad tertiuz dicitur q̄ sic intelligit̄ illud differentibus specie. idest de specie differentib⁹ que tamē non differūt specie vt ostēdit ratio. ¶ Aliter negat̄ consequentia secunda: q: ad aliud per se comparat̄ in antecedente ⁊ i consequente. ¶ Concessa tamē consequentia p̄ma pōt concedi vltimum consequens: cum hoc q̄ illa que ꝑ se subijciuntur generi tantū differant numero. q: differētia specie non differunt specie sed numero tantuz: accipiendo differentia specie in subiecto ꝑ suppositis huiꝰ qđ est differre specie que sint differentia specie: q: communiunt in plurali p̄dicatur de suppositis multis simul ⁊ tunc differentia specie accipit̄ vt dicit quid respectu suppositoꝝ: ꝫ illa nō sē dr̄a spē. put dr̄a species dicēmodum: sicut genus est genus: vt genus dicit quid: nō vt dicit modum: sed est species: sicut differentia non ē differentia sed speties: sic multa genera. idest multa suppositā generis non sunt multa genera: idest multa quib⁹ applicatur genus ⁊ modus: nec est oppositio modi ad

quid nec econtra.

Genus autem non de vna sola predicatur sz de plurib⁹ ⁊c.ca.co.

Questio.18.

Queritur An genus necessario requirat multas spēs. Qd sic videtur q: illd ponit in ei⁹ diffinitione ergo est d essentia eius. ¶ Itē capitulo de spē dr genere vno specie bus aūt plurib⁹ qd probat semp.n. in plures species fit diuisio generis quod pōt pbari q: genus d sua ratione diuidit per differentias oppositas vtraq; aūt adueniens generi spēm cōstituit. Ex hoc colligit Boetius i libro diuisionū q sub vno genere minus duab⁹ spēb⁹ esse nō possūt. ¶ Itē. 4. topicoꝝ si spēs predicat de eq̄ libus cū genere interimit qd ponit p genere. ¶ Item in alia cōsideratione dicit. Qñ oīs generis plures sunt spēs: ⁊ infra. Si destructa spē destruit ⁊ genus male assignat genus: ⁊ infra. Oportet.n. de pauciorib⁹ spēz q̄s genus predicari. Ad hoc etiā sunt multe alie auctoritates 7. metaphi. ⁊ in libris logicalibus Botetij ⁊ Por. ¶ Ad oppositū sicut se hz spēs ad indiuiduū sic genus ad spēm: sed spēs nō requirit multa indiuidua ergo nec genus multas spēs. minor pz de sole: fenice: ⁊ consimilib⁹ spēbus. ¶ Dicit q non ē simile: q: de ratione generis est diuidi p differentias oppositas q̄ cū genere cōstituūt ad minus duas spēs: non sic aūt spēs descendit in indiuidua. ¶ Contra eque ēntiale ē cuiq; qd in eius diffinitione ponit: sed differentib⁹ numero equaliter ponit in diffinitione spēi sicut differentib⁹ spē in diffinitiōe generis. ¶ Ad questionē dr q genus siue sumat p intentione siue p illo cui applicat itentio non requirit multas species actu vel potentia. Qd oñditur de intentione generis q: illa refert ad intentionē spēi: vna ergo existēte spē erit ⁊ gen⁹: q: relatiua sunt simul natura. ¶ Silr ostēdit de fundamento intentionis: q: illud ē quid materiale in specie: ipossibile ē aūt aliqd esse sine suo māli: ergo impossibile ē spēm eē nisi genus sit illo modo. tñ sicut vniuersale requirit multa aptitudinalit̄. q: diffinit per aptū natū predicari de plurib⁹. sic ad rationē generis requirit̄ q dicatur aptitudinalit̄ de plurib⁹ specie differentibus. ¶ Per hoc ad argumēta in oppositu oēs auctoritates intelligēde sūt de aptitudine nō de actu vel potētia. Differt aūt aptitudo a potētia. nā aptitudo ē inclinatio alicuius fm se in aliquid vel magis non repugnātia. ¶ Potentia aūt est ordo ad actuz. ¶ Pōt igit̄ potentia esse sine aptitudine vt possibile est graue eē sursuz. non tñ ē aptū ibi eē. q: repugnat ei fm se. Et aptitudo est sine potentia vt cecus est aptus nat⁹ ad videndū nihil enim dicit̄ puatum nisi cū ē aptū natuz habere habitum fm Ar. in post predicamentis ca. de oppōe. ⁊ 5. meta. capitulo de priuatione. non ē aūt possibile cecū videre q: a priuatione ad habitū non est naturalis regressus. sic nulli vli q̄tū est ex sua forma repugnat dici de multis hec tñ aptitudo ipedirī pōt. vt q: nō sūt multa de quibus dicat. ¶ Contra hic modus dicēdi nō videt eē ad ppositū q: precedit de intentionib⁹ ac si supponeret in questione itētionē speciei vnā eē que refert ad genus ēntialiter ⁊ dubitaret an intentio generis sit qd non vr. q: genus refertur ad spēm non hanc vel illam vñ accidit sibi sic referri ad multa nec q̄rit an nā generis sit si nā spēi ē si non sint multa gbus applicet sz tm vnū. s.b. an illi nature. s.a. applicet cui applicaret sim̄ tis naturis vt. b.c.d. applicaret intentio spēi respectu illius nature. s.a. ⁊ sic intellecta questione neutrū mēbrū pōnis est ad propositū. ¶ Itē non videt vera q: impossibile ē aliqd eē aptū natū dici de pluribus nisi illa plura ab intellectu per diuersas species apprehēdi possint. sz si sic pñt cōcipi. ergo plures spēs generis sūt in actu q: iste ē actus nāe inquātū dr spēs q̄ actu concipiat̄ ab intellectu p spēm intelligibilē. q: fm hoc sibi attribuit̄ intentio speciei. ¶ Itē si aliquid ē aptū natū dici de pluribus differentib⁹ spē ergo plura differentia spē sūt apta recipere predicationē illi⁹. igit̄ si illa aptitudo sufficit ad genus. cōsimilis aptitudo participandi sufficit ex parte speciei. igit̄ si aliquid sit genus actu ꝓpter talē aptitudinē illa multa que ptcipāt ipsū aptitudinaliter erūt actu spēs. ergo omne genus multas hēt actu spēs. Assūptū patet q: equale eē sufficit vtriq; correlatiuo cū sint simil natura. ¶ Potest igit̄ dici ad questionē q̄ ad rōez generis requirit̄ q̄ multas habeat actu spēs non que existāt actu vel potētia sed q̄ tm actu concipiant̄ p speciē intelligibilez ab indiuiduis acceptā q̄q; exñtibus ⁊ q̄ actu habeant aptitudinē participādi genus q: talis actu alitas est illoꝝ inq̄tuz dicunt̄ species generis. ¶ Ad argumentū in oppositū dr q̄ similit̄ species requirit multa indiuidua aptitudinaliter. ¶ Sustinendo primā positionē dici pōt ad primū arguñtū contra illā. q̄ si huic nāe tm applicat intentio speciei q̄ illi nē q̄ est in hac nā adhuc applicatur itentio generis vt prius q: adhuc cū concipit minus hz de intellectu q̄s illud qd est spēs ⁊ descendit in illud per drīam. ⁊ ita est rūsio ad ppositum. ¶ Ad secundū dr q̄ nō sufficit ad esse spēi alicuius posse cōcipi ab intellectu sz q̄ in eius intellectu sit genus respectu cuius dici dz spēs. qd nō ē verū de illis multis. ad q̄ est aptitudo generis. vt predicatur de illis. tñ si sic gen⁹ sit aptū dici de illis qd aliq̄n dicebat ⁊ illa concipiūt ab intellectu per eandez speciez per quā etiā cū ēent. tūc sunt multe species actu qui actus requirit̄ ad speciē in actu q: tūc in eoꝝ intellectu cadit genus sicut ⁊ q̄n erāt. ¶ Ad. z. negat̄ prima ꝓsequentia q: forma solis uata ē esse in alia materia q̄s in qua est quātū est de se nec tm ē aliqua materia alia nata recipere talez formā q: si talis argumentatio teneret in aptitudine semp eēt aptitudo in vtroq; extremoꝝ ⁊ ita potentia q: aptitudo i vno extremo non ipedit̄ a potentia nisi ꝓpter defectū aptitudinis in alio extremo. ¶ Nota. q̄ simpliciter teneri pōt q̄ genus non est aptū natum dici de multis nisi q̄ concipiūtur ab intellectu in quoꝝ intellectu est genus ⁊ huiusmodi sunt species actu siue existant siue possint existere vel non. ⁊ sic segtur q̄ genus semper multas habet species actu.

In eo quod qd diuidit gen⁹ a differentia ⁊ cōmuniter accidentibus. ca. co.

Questio.19.

Queritur De hac ētia ptcla diffōis generis. s. i qd. vtrū cōuenienter ponat̄. Qd nō vr. q: illd pdicat̄ i qd p qd cōuenienter respondet̄ ad interrogationē factā per quid. vt pz ex probatione tale nō est genus hic diffinitū q: siue queratur de re siue de intentione speciei: non cōuenienter rīdet̄ p gen⁹ vt denotat intentionē ⁊ genus sic sūptū diffinit̄ hic vt dictū ē prius. ¶ Itē hec particula ponit̄ ad distinguendū gen⁹ a drīa p Por. phi. sed hoc nō pōt. igit̄ frustra ponit̄. pbat̄ minor. drīa enī superior pdicatur de differentia iferiori p se primo mō per Ar. 7. metaphi. ⁊ nō sicut differentia: q: tūc per se ipsuz descenderet superi⁹ in hāc inferiorez differentiam ergo predicat superior de inferiori in qd. ¶ Itē ponit̄ ad separandū gen⁹ ab accidente qd non cōtingit. q: accidens predicat in qd. q: in oi genere ē reperire qd per Ar. primo topicoꝝ. ¶ Ad oppositū ē Por. phi. ¶ Dicendo qd cōuenienter ponit̄. q: predicari diuiditur in predicari in qd. ⁊ in q̄le. tanq; primos pdicādi modos igitur p illa descendit vle i species. gen⁹ aūt non pdicat

in quale: igit in qd. ¶ Intelligēdū q̄ p̄dicari i qd. est p̄dicare essentiā p modū cētie. hoc cōuenit generi. q: genus accipitur a pte mali. ⁊ ió p̄dicat cētiā p modū substantie q est modus essentie. ¶ Per oppositū autem differēcia accipitur a pte formali. ⁊ ideo p̄dicat essētiā per modū informātis ⁊ q̄lificantis. ⁊ ió in q̄le. ¶ Nota q̄ q̄litas q̄ ē predicamētū p̄dicatur i q̄le absolute. ¶ Sed dr̄ia substantialis p̄dicatur in q̄le qd. ¶ Ex hoc enīz q̄ importat formā p̄dicatur i q̄le: sz ex hoc q̄ importat substātiā p̄dicatur in qd. ió rōne totius dr̄ p̄dicari in quale quid. vñ pz dr̄ia p̄dicandi inter q̄litatē ⁊ differentiaz q̄ diuersitas p̄dicandi sumitur a diuersis modis essendi qualitatis ⁊ differentie substātialis vt pz. ¶ Contra solutionez q̄onis si predicari in qd ē p̄dicari essentiā per modū essentie. ergo hec ē predicatio in quid hō ē lapis. ¶ Itez si p̄dicari in qd est p̄dicare cētiā p modū essentie ⁊ illud nō est vniuocū rebus diuersoz generū. quia nec essentia: igitur hec ꝓticula in qd nō conuenit rebus diuersoz generū. ergo nec genus hic diffinitū ē vniuocū oibus illis generibus. ¶ Dico q̄ predicari in qd ē p̄dicare essentiā sbi per modū cētie. ⁊ q̄ lapis vel aliō dicerat̄ū non p̄dicat essentiā bois p modū cētie: q: non p̄dicatur de hoīe. naz illo modo trā supi. ⁊ cōe p̄dicat̄ de contentis sub illo ⁊ de illis est manifestū. ¶ Ad secū dū pōt concedi q̄ p̄dicari in qd est p̄dicare essentiā per modū essentie ⁊ hoc ē vniuocū licet essentia non sit vniuoca q: sufficit essentiā similiter se habere hic ⁊ ibi ad p̄dicari vniuoce. q: p̄dicari dicit habitudinez. ¶ Ad pmū argumentū dico q̄ duplex est questio de specie sūpta p intentione. s. quid est. ⁊ quid p̄dicatur. qd p̄dicatur est ꝓpria. q. in intentionib⁹. ⁊ sic cōuenient rñdet̄ per genus vt hic diffinitur: vt querenti qd p̄dicatur de spē bene rñdetur gen⁹. Si aūt fiat q̄stio cū esse ista est ꝓpria fundamētis. ⁊ sic p̄dicatione exercita p̄dicatur fundamentū generis de fundamēto speciei in qd. ¶ Ad secundū dr̄ q̄ dr̄ia non p̄dicatur in qd de aliquo respectu cuius ē dr̄ia. sed respectu cuius est genus. sed superior differentia est genus respectu inferioris. ¶ Contra q: si sic ergo ⁊ in omni genere sūt tria generalissima s. spēz ⁊ duaz differentiaz. ¶ Item si differentia inferior sit spēs: ergo hz ꝓpriā differentiā superiorē in se vt genus. ⁊ aliā differentiā superadditā. ⁊ ita illa differēcia pari rōne erit species respectu superioris differentie ⁊ ista habebit aliā differentiā. ⁊ illa alia differentia nō potest esse in alio genere. q: tūc non substātia esset pria ba. ergo sic ꝓcedendo infinite erunt differentie i genere sbe: ⁊ ita nihil erit cognoscibile: q: non erit deuenire in primā illaz differentiaz. ¶ Ad hoc igitur dīm sicut dictū est q̄ tota coordinatio differentiaz reducit̄ ad coordinationē spēz. ¶ Ad tertiū principale dico q̄ nihil p̄dicat̄ in quid de illo respectu cuius est accīs sed respectu cuius ē genus vt color: nō p̄dicat̄ de substātia in quid: sed de albedine respectu cuius est genus.

Eteni principiuz quiddā ē huiusmodi gen⁹ earū que sub ipso sunt specierum.

Questio .20.

q **Ueritur** Utrū genus sit principiū speciei. Qd non vī q: idē non ē principiū ⁊ principiatū: q: principiū ⁊ principiatū distinguūtur. Sed genus ē idē spēi: ergo non potest ee principiū spēi. maior pz: ꝓbatio minoris est duplex prima ē hec: q: gen⁹ fm philosophos. nihil aliud ē preter eas q̄ sūt generis species. Itez gen⁹ predicatur de specie p se. hec enī est per se hō est aīal: sz qd̄ p̄dicatur per se de aliquo nō est distinctū ab illo: ergo est idez sibi. ¶ Itez gen⁹ est totū respectu speciei: ergo nō est principiū eius. dr̄ia ꝓbatur: q: principiū est simplicius principato: sed totū est cōpositius eo cui⁹ est: ⁊ añs pz p auctoz: ez in lra vbi dicit gen⁹ est totū respectu spez. ¶ Ad oppositū est auctor in lra in cōpando tertiā significationez generis: ad primā vbi dicit q̄ sicut gen⁹ tertio mō dictū est principiū spēz sic genus primo mō dictū est principiū multitudinis. ¶ Ad q̄em dicēdū q̄ sic sumēdo genus p nā in qua fundatur ipsa intentio ⁊ nō p intentione qd̄ declaratur sic. Gen⁹ est essentiale ꝓncipiū cognoscendi speciez: ergo est essentiale principiū speciei. dr̄ia ꝓbatur: q: diffinitio faciens scire diffinitū exprimit essentialia ꝓncipia diffiniti. qd̄ est speciei soluz ꝓprie loquendo: q: nihil ꝓprie diffinitur nisi species. añs pz p philo. 6. topi. ¶ Sz sciendū q̄ essentiale ꝓncipiū spēi est duplex. quoddā fz rez qd̄ est ps rei i existentia: cuiusmōi sunt mā ⁊ forma. ¶ Aliud fm rōnez qd̄ importat eandez rez sub mō indeterminato: quā spes importat mō determinato: ⁊ hoc si illud nom importat ad significandū illā rōnez ꝓut sumit: vel a mā: vel a forma. Nūc aūt genus puta aīal nō est ꝓncipiū spēi puta hōis primo mō scilicet. fm esse: q: si sic tūc non vere p̄dicaret̄ de ea: ergo est ꝓncipiū speciei secō mō. ⁊ ió si hō debeat diffiniri: cū diffinire sit act⁹ ratiōis: in eius diffinitiōe dz poni aīal tanq̄z ꝓncipiū speciei fm rōnez ⁊ eque rationale. ¶ Et sicut in re natura materie extraneatur nature forme ita q̄ nentrū est dicibile de altero ita apud rōnez intellect⁹ generis extraneatur intellectui differentie. Iz eadem res importet ꝓ vtrunq̄. idē enīz significat animal qd̄ hō preter determinationē vltime forme: ⁊ hoc significat ꝓ modū qd ⁊ per se dictaz: ⁊ ió fz ꝓ Do: phi. predicat̄ in quid. Rationale aūt idē significat cū determinatione vltime forme: sz trā ꝓ modū qualis ⁊ denominantis: ⁊ ideo apd rōnē cōcept⁹ generis ⁊ dr̄ia sūt extranei. ¶ Et pp rōnes ē sciendū q̄ hec ē dr̄ia inter ptes rōis ⁊ partes fm rem: q: licet vtrūq̄ significet partes totius ptes trā fm rōnem significāt ptes tot⁹ p modū totius: ptes aūt fm rē significāt ptes p modū ptis: verbi gra: genus hōis: puta aīal est pars eius fm rationē. Nam a sua ꝓma impōne imponit ad significādū ptē hōis: puta hās aīaz sensitiuā: q: trā eā significat p modū totius ⁊ nō p modū partis: ió vere p̄dicat̄ de hoīe. Sz non est sic de parte fz rē: q: es q̄z ē pars materialis statue significat ptē per modū partis: ⁊ ió de statua nō potest p̄dicari. ¶ Per hoc ad rōnes: dīm q̄ nō est inconueniens idē ee totū ⁊ ptē diuersimode: ió dicit Boet⁹ libro diuisionum q̄ genus i predicatione est totū i diffinitiōe vero est pars.

Amplius autem sic q̄ species est que de pluribus differentibus numero i eo qd̄ quid sit predicatur ⁊c. Capi. tertio.

Questio .21.

c **Arca** Cap. de spē querit an hec diffinitio speciei. s. species ē que p̄dicatur de pluribus numero differentib⁹ in eo q̄ qd sit cōuenienter data. Qd̄ non vī p ꝓ Dophi. q dicit q̄ gen⁹ ⁊ spēs sūt duo correlatiua ⁊ ꝓpter hoc necesse ē in vtroq̄ rationib⁹ vtriusq̄ vti: hic autez nihil ponit̄ per qd̄ habeatur correlatiuū. s. gen⁹: ergo male diffinit. ¶ Itē hec diffinitio ꝓuenit generi vt pz: q: segt dr̄iab⁹ spē: ergo dr̄iab⁹ numero vt supra. ¶ Itē nō sunt multe diffinitiones eiusdē p Ar. 6. topicoz. sic nec multe cētie: q: si sic nō esset diffinibile: cū ergo species conuenienter diffiniat sic: q̄ ponit̄ sub assignato genere nō cōuenienter diffinit̄ hac diffinitione. ¶ Itē p hāc diffinitionē poni sub genere habet̄ q̄ p se est subiectibilis: ergo nō ē per se p̄dicabilis: igitur altera diffinitio falsa: q: opposita non insunt eidē p se. ¶ Dicit̄ q̄ relatiue opposita possūt in cē eidē: sed nō respectu eiusdē: q: sic sūt

oppoſita: ſz ꝑdicabile reſpectu idiuiduoꝝ ẽ ſubiiſcibile reſpectu generis. ¶Contra ſi diffiniatur conuenięter ꝑ gen⁹: q: ad ipſũ referẽ: ergo ꝑ ſe refertur ad gen⁹ illud referẽ etiã ad indiuidua ꝑ q̃ diffinit̃ in hac ſecũda diffinitione: ergo idẽ bis dr̃ relatiue qđ ẽ cõtra Ax. 5. metaphiſice. ¶Itez ad principale ꝑ hãc diffinitionẽ non ſeq̃tur ſpẽs a diffinitione. ¶Itẽ ſpẽs non ẽ ꝑdicatũ ꝑ Ariſto. ꝓmo topi. ergo male diffinitur ꝑ ꝑdicari. ¶Ad oppoſitũ eſt ꝟ ſDo: phi. conſimiliť poſſet hic argui ꝑ ꝓ̃ꝫ ꝓ obijci ſicut ſup: a vbi queſitũ eſt de diffinitione generis. ¶Dicẽdũ q̃ diffinitio ei⁹ conueniens eſt ſicut ſup: a dictũ eſt de diffinitõne generis. ¶Ad ꝓmũ argumẽtũ dr̃ q̃ ſpecies dr̃ co: relatiue ad genus: ꝓ ꝺ̃ neceſſe ẽ aliquã diffinitionez ei⁹ dari ꝑ qua ponať gen⁹: ꝓ eſt iſta: ſpecies eſt q̃ ponit̃ ſub aſſignato genere. Aliã aũt cõparationẽ hz ſpecies ad indiuidua nõ ꝼm quã eſt genus: q: ſic negat ꝟ ſDo: phi. extrema hẽre duas habitudines ſz ꝼm quaz eſt ſpecies: ꝓ idco neceſſe ẽ ipſũ hẽre aliã diffinitionez in cõparatione ad indiuidua. ¶Ad ſecm̃ dictũ eſt ſup: a queſtione. xv. ¶Ad. 3. dicit̃ q̃ vnius abſoluti cuiuſ eſt diffinito indicãs eius eẽ in ſe nõ ſũt multe diffinitiones. Species aũt ꝑ ſe referẽ ad duo. ¶Contra ſaltez nõ habebit tũc niſi duas diffinitiones: q: ſicut tñ habz vnã in cõparatione ad indiuiduũ ſic tantũ vnã in cõparatione ad genus. ſ. dat tñ ꝟ ſDo: phi⁹ duas in cõparatiõe ad genus dicit enĩ hec quidez aſſignatio. ſ. predicari de pluribus ꝓ ẽ. ſpeciei ſpecialiſſime eſt q̃ ſolũ ſpecies eſt. Alie vero erunt ſpecierũ nõ ſpecialiſſime ax: ergo ad min⁹ ſũt due alie p: eť iſtã. ¶Hoc cõcedit̃ ꝓ dr̃ q̃ ſpecies poteſt habere ꝯparationẽ duplicẽ ad gen⁹: vnã vt ordinatur ſub ipſo: aliam vero vt genus enuntiať de ſpecie in p: poſitõne. ¶Primo mõ datur hec diffinitio. Species ẽ q̃ ſub aſſignato ponit̃ genere. ¶Secũdo modo hec ſpecies eſt de qua gen⁹ ꝓ in eo qđ̃ qđ eſt ꝑdicať. ¶Cõtra liber ꝑdicamẽtoꝝ immediatius ordinať ad libꝝ̃ pierme nias q̃z iſte: ſz ĩ ꝑdicamentis nõ determinať de incõplexis inq̃ntũ vnũ enuntiať de alio: q: tũc in libro pierme nias ſupflueret determinare de nomine ꝓ vbo q̃ ſignt̃ icõplexa ſub illis rõnib⁹: ergo multomin⁹ diffinit̃ hic ſpecies vt de ea enunciať gen⁹. ¶Hoc põt concedi et dici q̃ tñ ponit vnã diffinitõnez ĩ cõparatione ad gen⁹ ꝓ tunc hec rõ. ſ. que ponit̃ ſub genere exponit̃ ꝑ ſeq̃ns ꝓ p. i. de qua. ¶Ad ꝺ̃ aũt dr̃ alie erunt nõ ſpecialiſſima rũ. i. alie notificationes nõ diffinitiões: q: ꝼm quãdam diuerſitatez tñ ꝼm qđ notificăt ſpeciez: cõſimilis enim diuerſitas poterit inueniri cõparãdo ſpeciez ad indiuidua ꝼm q̃z cõparatiõez tñ ponit̃ vna diffinitio. ¶Ad q̃rtũ dictũ eſt. ſ. ¶Ad argumẽtũ ꝺ̃ hoc põt dici q̃ ſpecies nõ tñ ꝼm diuerſa ſibi accĩtia referẽ ad gen⁹ ꝓ in diuidua: q: tũc ꝑ neutrũ diffiniret̃ ſicut nec hõ hz ſibi accidat duplũ ſz eſſentialiť ꝓ ꝑ ſe cõpať ad vtrũq̃z. Et q̃ dr̃ idez non referẽ bis Intellexit Ax. q̃ accẽs nõ refertur ad ſubiectũ ꝓ terminũ ſic̃ inuit in littera: ibi non eſt autez intellect⁹ ad intelligentez ꝓ intelligibile: ꝓ tũc non eſt ꝺ̃ ꝑdicta. ¶Vel oportet dicere q̃ idez non referẽ ꝑ mo ad diuerſa ꝑ ſe tñ põt: q: ꝓmo ad vnũ ꝑ ſuã rõem ꝑ ſe vero ad aliud ꝼm rõez ſui generis. ¶Relatiuũ. n. ſz genus eſt relatiuũ ꝑ ſe: q: includit in ſua eſſentia illud ꝑ qđ̃ referẽ. Impoſſibile eſt enĩz abſolutũ in ſua eſſentia eſſentialiť includere relatiuũ: ſic ſpecies ꝼm ſuã ꝓpriam rõnez dr̃ ad genus: ꝼm autez rõnez ſui generis. ſ. vniuerſale dr̃ relatiue ad illa de quibus predicatur: q: dici de quenit̃ ſibi inq̃ntũ eſt vle: vbi gratia. duplũ ꝼm ſe refertur ad dimidiũ: ſz ꝼm ſuuz genus ad ſub multiplex non eſt tñ oino ſimile: q: ibi co: relatiõ generis continet co: relatiõ ſpeciei hic nõ. Ideo prima diffinitio eſt ſpeciei ꝓpria ꝼm ſe q: datur ꝑ eius primũ co: relatiuũ. Secũda datur ꝑ poſterius q: magis eſt ad ꝓpoſitũ: eſt. n. ꝓpria ſpeciei inq̃ntũ eſt vle. ¶Ad. 5. poteſt concedi q̃ diffinitio non eſt diſtinctũ vle a ſpecie ꝼm q̃ hic de vlibus agitur. Vel aliter q̃ nõ ꝑdicatur in quid ſz ĩ qđ ꝓ ĩ ꝺ̃le: q: non habet ſimpliciť vnũ modũ ꝑdicãdi ſed duos ſicut genus ꝓ differentia ex quib⁹ ẽ. ¶Ad ſextuz dictũ eſt q̃ne. xij. in ſolutione primi argumenti.

¶Participatiõe enĩz ſpeciei plures hões ſunt vnus homo. cap. eodem.

Queſtio .22.

q **Veritur** De veritate iſti⁹ pliref homies ſt vn⁹ hõ. Q. dõ ſit vera vr̃: q: ſequitur participatione ſpeciei plures homines ſũt vn⁹ homo: ergo plures ꝓ ẽ. antecedẽs ẽ verũ ꝑ ꝟ ſDo: phiriũ: ergo ꝓ conſequens. ꝓbatio cõſequentie: q: nihil diminuit ab alio niſi ponatur ex pte ciuſdẽ extremi: ſz participatione ſpeciei: ponitur in antecedẽte a pte ſubiecti: ꝓ vnus non: ergo vnus nõ diminuitur in antecedẽte. ¶Itẽ quando aliquid ſe habet ad aliq̃ ſimpliciť: ꝓ ꝼm quid: ſi addatur ſibi aligd determinãs ꝼm qđ: ſtat tñ ꝑ illo: ſz li vn⁹ ſe habet ad vnũ numero ſimpliciť: ꝓ ad vnũ ſpẽ ꝼm quid: ergo cũ ſibi addatur in ꝓpoſito nomẽ ſpẽi. ſ. hõ: tñ ſtabit hic ꝑ vnitate ſpeciei: ꝓ ſic eſt vera ꝓpoſitõ: ergo ſimpliciť eſt vera. ¶Itẽ ꝼm Ariſto. 5. meta. vliť ꝼm q̃ aliqua habẽt in aliquo indiuiſionẽ ſic ſunt vnum: plures hões in hoie habẽt idiuiſionẽ: q: forma hois vniuoce ineſt eis: ergo ſũt vnus homo. ¶Itẽ vteraz iſtoꝝ̃z eſt vnus hõ: ergo plures hões ſunt vn⁹ hõ: antecedens eſt verũ: q: vteraz iſtoꝝ eſt ſingularis. ꝓbatio cõſequẽtie: q: oppoſitũ cõſequentis. ſ. tantũ vn⁹ homo eſt vn⁹ hõ: non ſtat cũ antecedẽte. ſ. vteraz iſtoꝝ eſt vn⁹ hõ: q: ibi attribuitur vnus hõ ſubiecto ad minus ꝑ duobus. ¶Ad oppoſitũ ſi plures hões ſunt vnus hõ: ergo per conuerſionẽ ſequitur vnus hõ eſt plures hões. ꝯñs ẽ falſũ: q: ſua contradictoria ẽ vera. ſ. nullus homo ẽ plures homines. Itẽ in ſubiecto ꝓ predicato accipitur idẽ ſub oppoſitis modis q̃ non ſũt ſeparabiles a ſignificato ꝼm q̃ ſignificatur ꝑ iſtas dictiones iõ ꝓpoſitio falſa. ¶Ad. 4. dicẽdũ q̃ vn⁹ põt accipi Cathegoreumatice ꝓ ſic ſignificat differentiã entis: ꝓ ſic ꝺ̃ eo loquitur Ariſto. 5. ꝓ 4. metaphiſice. ꝓ tũc diuidit̃ ab Ariſtotile ibidẽ 5. meta. ĩ multos modos: vltimo aũt in capitulo de vno ponunt̃ q̃ttuor modi ad quos oẽs p: ecedẽtes reducũt̃ ſcilicet vnũ numero: vnũ ſpẽ: vnũ genẽ: ꝓ vnũ ꝓpoſitione. Si vnũ cathegoreumaticuz ſe hz equoce ad hec q̃ttuor: tũc ſũpto vno ſic adhuc diſtinguẽda ẽ ꝓpoſitio pones equocationẽ vnius cathegoreumatici ꝓ ꝑ tribus ſẽ ſibuſ ẽ vera ſz ꝑ quarto ẽ fal'a. ſ. p: o vno numero. ¶Si aũt̃ ſicut fortẽ verius ẽ vnũ ſe hz ad hec quattuor: vt ad ſimpliciter ꝓ ꝼm qđ: qđ̃ vr̃ ex dictis Ariſto. quinto metaphiſice. vbi dr̃ q̃ ad vnũ numero ſegtur vnũ ſpẽ. ꝓ vlrius genere ꝓpoſitione ꝓ nõ eſſeuerſo quaſi ſit mino: vnitas vno ſpecie q̃z numero ꝓ genere q̃z ſpẽ tũc dicendũ ẽ q̃ ꝓpoſitio eſt falſa vt vnũ eſt cathegoreumaticũ q: cũ hic nihil ſibi additur ꝟbens ad vnitatatẽ ꝼm qđ ſtat tantũ p: o vno numero qđ̃ eſt vnũ ſimpliciť. ¶Aliter ſumit̃ vnũ vt ẽ ſi cathegoreumaticũ ꝓ ſic diẽ modũ intelligendi tantuz p: o ſuppoſito determinato indeterminate tamen. ꝓ hoc ſic ſumpto p: o ſuppoſito nõ ineſt ſubiecto ideo ſic p: opoſitio eſt falſa. nihil enim eſt in ſubiecto virtute cuius poſſet vnus hõ confundi ꝓ acipi ꝑ diuerſiſ: q: copulatio nõ confindit q: tunc hec eſſet vera in ſenſu cõpoſito duo ꝓ duo ſunt duo qđ̃ falſuz eſt: ĩ illo enim ſenſu eſt hec vera duo ꝓ duo ſunt quattuor ex quibus ſequitur q̃ quatuor ſunt duo qđ̃ eſt impoſſibile: ergo altera ꝑmiſſarũ in ſenſu cõpoſito in quo inſe-

runt illã conclusionẽ. ¶Ad primũ argumẽtũ nego cõ/sequẽtiã. Ad probationẽ dico q illa determinatio intelligenda est in predicato sic plures homines sunt vn⁹ hõ participatione spẽi idest in participãdo speciẽ. ¶Ad secũdũ dico q determinabile non cõtrahit determinationez sed econuerso: maxime non ad secunduz quid. vn de hic homo mortu⁹ nõ stat mortu⁹ sm quid ꝯ aliqñ ꝯhat ipsũ ad suppositã. nã hic hõ albus stat albũ tantuz p albo in hoie. ¶Ad tertiũ dico q non valet ꝓña sunt indiuisa in hoie siue ĩ forma hominis: ergo sũt vnus hõ vel hõ indiuisus q: in añte significatur homo vt habẽs rõem determinationis respectu vnius ꝯ in consequente vt determinabile. ¶Ad quartũ dico negãdo conse/quẽtiam. Ad probationez dico q illud qõ ponit loco cõsequẽtis si sit vnũ vt hic: iste ⁊ iste sunt vnus homo: ẽ vera in sensu diuisionis: licet non cõpositionis: non enim habet p⁹ oppositio tantũ vnus homo. sed hanc nõ plures: qõ bene stat cũ antecedẽte: q: hic negat predicatuz a pluribus sumptis per moduz pluriuz: qõ ibi affirmatur de pluribus sumptis per moduz vnius: q: ibi diuisim huic ⁊ illi: est enim vterq signũ diuisiuũ: hic conitũ etiz in ambobus. vel põt concedi q stat simul tãtũ vn⁹ homo est vnus homo: ⁊ vterq est vnus homo: q: eni vterq distribuit p suppositis diuisim non excludit aliquod suppositũ hic tantum vnus homo sub illa ratiõe quia p⁹ eis distribuit vterq.

Differentia vero communiter p⁹prie ⁊ magis p⁹prie dicitur. cap. quarto.

Questio 23

Jrca Capitulum de differentia q̃ritur primo an hec diuisio p̃ma differentie. si differentiam cõmuniter p⁹prie ⁊ magis p⁹prie sit conueniens. Qõ non videtur quia non est diuisio generis in species: genus enim eq̃ p⁹prie dicitur de speciebus. ¶Hec totius in partes integrales: q: totum non predicatur de partibus talibus sed diuisum hic predicatur de diuentibus. ¶Hec vocis in significationes: quia tunc hec vox differentia primo importaret illa tria: ⁊ non sequeret ad diuidẽtia: nec esset distinibile: q: equiuoci non est diffinitio. ¶Hec ẽ aliqua diuisio p accidens patet: quia in omni membro diuisionis intelligitur per se diuisuz qõ nũq̃ accidit in diuisione per accidens. ¶Item hec diuisio non est p oppositã. tum quia est trimembris: ergo aliquod mẽbro⁹ alteri non opponit: q: tantũ vnũ vni opponit. Tũ q: ad vnũ membrũ sequit aliud sequit enim differũt magis p⁹prie ergo differunt coiter. i. accidente aliquo sequitur etiã differunt p⁹prie ergo coiter: ⁊ ct sequitur differunt magis p⁹prie ergo p⁹prie. ¶Consimilis dubitatio est de diuisione que ponitur ad declarãdũ diffinitio nẽ generis: ibi corruz que predicãtur ⁊c. q: qõ p̃dicat d plurib⁹ p̃dicatur p⁹prie: qõ de vno solo coiter vnũ. etiã membruz videtur sequi ad aliud: ⁊ vliter de diuisionibus p⁹prie ⁊ cõiter datis. ¶Ad oppositũ est ¶Do⁹. Dicendũ q tales diuisiones sunt bone: q: sunt vocis in significationes nõ vocis equiuoce penes primũ modũ equocationis: q: sic equoca primo iportãt multa. ꝯ penes secundum moduz q: vox sic equoca significat vnũ p⁹prie: ⁊ ex impositione: aliud trãsuptiue ⁊ ex vsu sicut dicit Ar. ꝑmo elenco⁹. Secũdus mod⁹ est ex eo q solitus sum⁹ sic dicere. ¶Ad primũ argumẽtũ pz q ñ segit ad diuidentia neq̃ diffinit vt equiuocũ sed supta ĩ vno sensu vnuoca est ⁊ põt diffiniri ⁊ cẽ principiũ consequẽtie. ¶Ad secũdũ dico q mẽbra sunt opposita. ¶Ad primuz contra hoc dicẽdũ q hz reduci ad diuisionẽ bimẽbrẽ: sic d: ñtia. Ar. q̃daz magis p⁹pria q̃dã ñ magis p⁹pria ⁊ vltra non magis p⁹pria: quedam p⁹pria: quedam coiter: ⁊ sic vniuersaliter oĩs diuisio non bimembris reducitur ad bimẽbrẽ. Alia ãt mẽbra posita sũt mẽbra subdiuisionis ⁊ ponunt propter b⁹euitatẽ loco diuisi in eo: ex hoc: q diuisum ẽ vnũ membrũ principalis diuisionis. ¶Ad secũdũ contra hoc dico q mẽbra debent intelligi sub precisione ⁊ sic nullũ sequit ad aliud Sic etiam in diuisione sequenti quedã facit alteratuz q̃ dã aliud q̃ mẽbra nõ sũt opposita nisi sumat alteratũ tm̃

Differt eniz so⁹. a. pla. alteritate. ⁊ ipse a se sene. vel iam puero. vel iã viro. ca. eodẽ.

Questio .24.

Queritur Circa primũ membz diuisionis differẽtie. ¶An sit hec vera so⁹. senex differt a seipso puero Qõ non vr q: relatio requirit duo extrema in actu: q: si sit suuz subiectum ẽ ⁊ si hoc ei⁹ co⁹: relatiuũ ẽ: q: relatina sunt simul natura sed so⁹. senex ⁊ so⁹tes puer nõ sũt simul natura in actu ergo differentia que ẽ relatio q̃dã non ẽ inter illa vt extrema cuius opposituz notat illa p positio. ¶Itez si so⁹tes senex differat a seipso puero ergo non ẽ idẽ sibi puero ergo nõ ẽ idẽ sibi. prima ꝓña patet: quia idẽ ⁊ differens opponuntur: ergo ad vnũ sequitur negatio alterius. probatio secunde ꝓñe negatio ĩ antecedente negat idẽptitatez vlr: ergo sequit negatio idẽptitatis eiusdez a se: sicut a superiori ad inferius negando: ⁊ hoc tantuz significat consequens. ¶Item sequit so⁹. senex differt a se puero. ergo so⁹. senex ⁊ so⁹. puer differunt: ergo so⁹. senex ⁊ so⁹. puer sunt multa: ⁊ vltra ergo so⁹tes ⁊ so⁹. sũt multa. ꝓñs ẽ falsũ: ergo ⁊ primuz añs. probatio prime ꝓñe: sic enim sequit in omnibus relatiuis equiparantie. sequitur enim so⁹. est similis pl'oi ergo so⁹. ⁊ plato sũt similes. Et ratio est hec: q: relatiũ equiparantie equaliter denominat vtrunq̃ extremum. ¶Probatio secunde differentie est spẽs multitudinis per Ar. v. ⁊ quarto metaphisice. sequitur ergo differunt ergo sunt multa sicut seq̃t albũ est ergo coloratũ. ¶Probatio tertie ꝓñe: q: ab iferiori ad suũ superi⁹ tenet affirmando quẽadmodũ a determinatiõe nõ diminuente sequit ad determinabile: sic arguit ibi ergo ꝓña bona. ¶Ad oppositũ est ¶Do⁹. ¶Item arguit rõne sic circa ens ĩmediate opponũt idẽ ⁊ diuersũ p Aristo. x. meta. aut ergo so⁹. senex ⁊ so⁹. puer sũt idẽ vel diuersũ. ¶Non idẽ q: tunc hec affirmatiua so⁹. senex ⁊ so⁹. puer ẽt vera sed hoc est falsũ: ergo diuersuz: ⁊ hic sumit dñs vt est cõe ad oẽ diuersũ. ¶Respondeo dõm q ꝑpõ distinguẽda ẽ sm equiuocationẽ: q: sũpto differre in cõi ẽ vera p⁹opõ q: isto modo qõcũq̃ accñs ipedit omnim odã idẽtitatez. Accipiendo tm̃ differentiã p⁹prie vel magis p⁹prie: est ꝑpositio falsa vt patet ex rõe istarũ differentiarum. ¶Ad primũ argumentũ põt dici q oportet extrema relationis eẽ in actu quo ad rõnẽ referendi ⁊ non quo ad existentiã: q: pus ⁊ posteri⁹ licet non simul existant tm̃ simul sũt sm rationẽ qua referuntur nã qñ prius est sub ratione prioris posteri⁹ ẽ sub ratione posterioris ꝯ tunc non existant. ¶Aliter põt dici q so⁹. puer non ẽ pse extremũ huius relationis: sed so⁹. puer differens: q: p se extrema relationis equiparãtie noiant eodẽ noie illius relationis: illud autẽ extremum ẽ p se simul cuz sorte sene dñte: q: p eodẽ tpe ẽ hoc differẽs ab illo ⁊ illud ab isto. ¶Ad secm dico q hec cõsequentia nõ valet nõ ẽ idẽ sibi puero ergo nõ ẽ idẽ sibi q: in prima negat idẽptitas respectu termini accñtales in secunda vero respectu termini sbalis: q ipo⁹tat p sibi qõ ẽ relatiũ recip⁹ocũ ⁊ in hoc fit fallacia ꝓñtis q: ad diuersitatẽ accidentalẽ non sequit diuersitas sbalis sed

ecõuerso: ꝫ si li sibi in ꝓñte referat añs cũ determinatõe
ſ. hic totũ ſo:. ſenex tũc patet ꝓsequẽtia nõ valẽ: q: i an
tecedente ⁊ cõsequẽte respectu diuersoꝝ terminoꝝ acci
dentaliũ negat idẽptitas. Unde qõ hic assumit in pro
batione qꝫ in añte negat idẽptitas vliter falsũ ẽ: sed tan
tũ respectu huiꝰ termini ſo:. puer. ¶ Ad tertiũ dico qꝫ
negat prima ꝓña pp negationẽ inclusã in differt: vt pa
tet in alijs: q: hecẽ vera ſo:. differt ab omni homine: si
cut ſo:. non est idẽ omni hõi. hec tñ ẽ falsa ſo:. ⁊ ois hõ
differunt sicut hec ſo:. ⁊ ois hõ non sũt idẽ. Ad ꝓbati
onẽ dr̃ qꝫ tenet in relatiuis equiparãtie: vbi nõ includit
negatio vt õ simili ꝓz sic ñ ẽ de dr̃a. ¶ Contra hec ne
gatio inclusa in differt non tollit talẽ consequẽtiã nisi ꝓ
pter hoc qꝫ terminꝰ precedẽs ipsũ ⁊ subsequens diuer
sã habet suppositionẽ. vñ tenet obseruata cadẽ suppositi
one talis consequẽtia cũ differt: sed in singularibꝰ non
refert ꝓponere vel postponere negationeꝫ per Arꝫ. se
cundo piermenias ergo in illis cũ differt bene tenet ta
lis ꝓña. ¶ Ideo potest concedi illud vltimũ consequẽs
scilicet. ſo:. senex ⁊ puer sunt multa. Sed non sequitur
igitur ſo:. ⁊ ſo:. sunt multa: q: illa determinatio in añte
respectu talis ꝑdicati diminuit a ſo:. absolute: iõ non se
quitur vt superius ad inferi? ꝫ vt ꝼm quid ad simplr̃
Sltr̃ in illo cõiuncto sumit ſo:. ꝼm accidẽs: q: ꝼm ratio
nẽ alicuius: qõ ꝼm rõem talis predicati ẽ sibi extraneuꝫ
absolute sumpto: ⁊ in dictis ꝼm accidẽs: siue ꝑdicatis si
ue subiectis non tenet a coniunctis ad diuisa per Arist.
secundo periermenias.

Dr̃a est qua abũdat spẽs a genere. c. eo.

Questio 25

¶ Ueritur De hac prima diffinitiõe differentie. ſ. dr̃a ẽ qua spẽs habũdat a genere an sit conuenienẽ da ta. Qõ non vr̃: q: qõ abundat ab alio est in plus illo. ge nus est in plus cꝫ spẽs ⁊ nõ ecõuerso per Aristo. in ꝑ dicamentis. vbi dicit aial plus cõplectr̃ q: hõ ergo ⁊cẽ ¶ Itẽ si sic quero a quo spẽs hz differẽtiã nõ a nullo q: ex nihilo nihil fit. non a se q: nihil facit se cẽ i actu. ſi igit̃ habeat ergo habet hoc a genere ſz hoc ẽ incõueniẽs pp duo. ¶ Primũ ẽ q: tũc nõ abundaret in hoc a genere cũ vtrũqꝫ habeat illud. Secundo q: haberet tũc genꝰ i se ꝓria: qua enim ratione vna spẽs hz vnã dr̃ãtiã a genere pari rõe alia spẽs habebit aliã dr̃ãtiã sibi oppositã ergo vtrãqꝫ ergo opposita simul. ¶ Dicit hic sicut ¶ Por? i littera rñdere vr̃ qꝫ spẽs hz dr̃ãtiã a genere: ⁊ ita genus hz illã dr̃ãtiã in potẽtia tãtũ: spẽs autẽ actu ¶ Nec. sequit tũc primũ inconueniẽs: q: illud habũdare dz itelligi quo ad actũ habere. ¶ Ad scõz dr̃ qꝫ nõ ẽ inconueniẽs oppo sita simul inesse eidẽ in potẽtia. ¶ Contra primũ a nullo põt aliqd veriꝰ haberi qꝫ ipsũ illud in se habeat: igit̃ a genẽ nõ pot spẽs habere verius differentiam illã cꝫ genꝰ ha beat illã sed spẽs habet illã actu: genꝰ tantũ in potẽtia: er go spẽs illã a genere non hz. ¶ Contra secũdũ: ois poten tia ẽ reducibilis ad actũ: igit̃ si opposita i potẽtia ĩsũt ge neri poterũt ĩre actu qõ ẽ ipossibile. ¶ Itẽ cõtra vtrũqꝫ simul. Illud qõ tñ iest alicui i potẽtia nõ ꝑdicat vere õ illo cũ hoc verbo ẽ: q: eẽ denotat actualẽ vniõẽ extre morũ: sed hec ẽ vera aial ẽ rõnale ergo predicatũ ñ tñ inest subiecto in potẽtia. ¶ Ad oppositum ẽ porphirius. ¶ Dicẽduꝫ qꝫ spẽs habũdat a genere in dr̃ãtia: q: diffi nitio exprimit totũ p se intellectũ diffiniti: q: aliter nõ cõ uenirẽt primo diffinito ſz diffinitio cõstat ex genẽ ⁊ dr̃a: ergo dr̃ia ẽ aliqd õ p se ittellectu spẽi: ⁊ ñ õ itellectu ge neris: q: si sic genus p se predicaret de dr̃ãtia vel econ uerso quoꝝ vtrũqꝫ ẽ falsũ: ⁊ nugatio eẽt in diffinitiõe q: ponendo rõeꝫ generis ⁊ dr̃ãte loco nominũ idẽ bis di ceret ergo spẽs habundat dr̃a a genere. ¶ Ad primuꝫ dico qꝫ cẽ in plus ẽ dupliꝫ. ſ. ꝼm ꝓtinentiã actualẽ vel po tẽtialẽ: siue ꝼm idifferẽtiã: ⁊ isto scõo mõ genꝰ ẽ i plꝰ vt vult auctoritas adducta spẽs vero alio modo ⁊ ideo sic habundat a genere. ¶ Ad scõm dico sic dictũ ẽ q: si cut ꝓpositũ nãle hz formã in potẽtia a mã iquãtuꝫ mã est i potẽtia p se ad formã ⁊ ideo qñ mã ẽ est etiã forma cõpositi in potẽtia formã aũt hz cõpositũ in actu ab agẽ te: qõ actu inducit forma in mãm: sic spẽs in potẽtia hz differentiã a genere qõ ẽ ꝓportionale mãe. ¶ Ad primũ õ hoc: cõcedo qꝫ spẽs nõ habet differentiã in actu a ge nere: q: nec genus illã habet actu. Ad secũduꝫ võt dici qꝫ non ẽ inconueniẽs oppoſita in actu inesse eidẽ genere ꝫ sit inconueniẽs de eodẽ numero. ¶ Uel aliꝫ qꝫ poten tia ñ dr̃ hic ordo ad actũ sicut sumit. 9. meta. sed potẽ tia dr̃ hic ideterminatio sicut p oppositũ actus ꝓprie de terminat aliud ⁊ tũc genus hz differentias in potẽtia. i. indeterminate: ⁊ isto mõ nõ itelligit ꝓpositio illa qꝫ ois potẽtia reducibilis ẽ ad actũ. ¶ Per hoc ad aliud cõce do eniꝫ qꝫ hec est vera aial est ratiõale. nã sua ꝑdictoria est falsa ꝫ nõ est vera vliter non ẽ eniꝫ icõueniẽs aliqd predicari vere de eo qõ ẽ in potẽtia ad ipsũ. i. indeter mi nate se hz ab ipm ⁊ hoc ꝑticulariꝫ non vniuersaliter.

Diffiniunt aũt ⁊ hoc modo. ca. eo.

Questio 26

¶ Ueritur An differentia possit diffi niri. Qõ nõ vr̃: q: dr̃ãtie nõ ẽ dr̃ãtia: sic eniꝫ eẽt predere in ĩfinitũ om ne autẽ qõ diffiniẽ hz dr̃ãtiaꝫ. ¶ Itẽ sola spẽs diffinitur dr̃ãtia non ẽ spẽs. ¶ Ad oppositũ ẽ ¶ Por?. ¶ Ad. q. di cẽdũ qꝫ dr̃ãtia põt diffiniri q: hz genus. ſ. vlẽ qõ p ali quã per se dr̃ãtiã descendit i ipsã vt patebit in solone q̃ stionis seq̃ntis. ¶ Ad primũ ꝓcedo qꝫ differẽtie nõ est differntia respectu cuius dr̃ãtia hz rõeꝫ differente: sed põt habere dr̃ãtiã respectu cuiꝰ ipsa ẽ species sicut hic qõ ẽ predicari i q̃le p qõ constituit differẽtia in sua spẽ sicut hõ p rõale. ¶ Contra tũc differentia respectu alicu ius nõ ẽ differẽtia qõ ẽ falsũ: q: necessario ẽ differẽtia et per se ergo respectꝰ ad qõcũqꝫ nõ poterit illud tollere: Concedo qꝫ dr̃ãtia vt qd in se nõ ẽ dr̃ãtia vt modus: tñ sicut necessario ẽ differentia vt qd sic species ẽ modus ciꝰ. ¶ Ad aliud concedo qꝫ differentia ẽ species.

Differentia est que de pluribus differẽti bꝰ spẽ in eo qõ quale sit predicatur. ca. eo.

Questio 27

¶ Ueritur An hec diffinitio sit cõue niẽs dr̃a predicat õ plu ribus differẽtibus specie i eo qꝫ q̃le. Qõ nõ videt̃ q: diffinitũ excedit diffinitioneꝫ. predicat eni diffinitũ de vltima dr̃a ⁊ cõpletiua speciei ⁊ nõ diffinitio: q: illa dr̃a tantũ inest speciei specialissime ⁊ eiꝰ suppositis. ¶ Itẽ diffinitio excedit diffinitũ: pbat̃ q: sẽsibile ꝑdicat de pluribꝰ differentibꝰ specie in eo qꝫ q̃le: ⁊ tñ ñ est dr̃a: q: dr̃a est abstractũ significãs aliqꝫ intentionem secundã. Impossibile ẽ aũt aliquã secundã intentionem in abstracto ꝑdicari de re ꝓme ittẽtionis. pbatio assũpti q: differens dr̃ denominatiue a dr̃ãtia. denominatiuuꝫ aũt tantũ differt ab abstracto solo casu ergo ⁊ c. añs pz per ¶ Porphiriũ. nã vbi vult exponere mẽbra diuisi onis differentie exponit sic. differt eni ſo:. senex a se puero ⁊ consimiliter i alijs. ¶ Itẽ hoc qõ ẽ ꝑdicari õeẽt ratio re latiui vt pz de vlẽ differentia aũt nõ ẽ relatiuũ q: relatio nõ referẽt. eẽt eni ꝓcedere in ĩfinitũ dr̃a aũt est relatõ q: ꝼm ipsã referẽt differens ad differẽs. ẽ eni relatio eq parãtie. oẽ eni differẽs aliqua dr̃a differt a differente er go dr̃a nõ referẽt. ¶ Hoc etiã pz inductiue: q: ad nullã reꝫ prime intentionis referẽt q: nõ ẽ simul natura cum

alīq̄ nec ad alīq̄z ꝯaz intentiōnē: q: nō ad genꝰ vel speciē vel indiuiduū: q: quodlibz illoꝝ hz correlatiuū vt pz ex prędictis nec ad ppriū vel accidēs qō ē mānifestū. ¶ Itē omne diffinitū differt specie ab alijs ꝑ suā diffinitōnē differentia aūt non differt: q: sbm ⁊ prędicatū significatur sub oppositis modis inseparabilibus q̄ cānt falsitatē. Itē Ꝟpho: phi. ponit alias diffinitiōes ergo vel ille nō valent vel ista non valet: q: vniꝰ trū ē vna diffinitio per Aristo tele sexto topicoꝝ. Ad oppositū ē Ꝟpho: phi. ¶ Dicēdū ad qōez q̄ differētia ē dupler. q̄dā vltima. q̄dā iterme dia. hec diffinitio cōuenit dře intermedie vlter ⁊ est ve ra diffinitio. ponūtur enī ibi genus ⁊ differentia ipsius dře: q: dřa species ē respectu vlis: sicut de genere prī dictū ē: q: vlē ꝑ dřas sibi additas i ipaz descēdit: q: ille ꝑ se diuidūt vlē ⁊ ipz ad dřaz Ꝟbūt: dře āt ꝑ se diuise su pioꝝ ꝑ se sī ꝓstitutiue iferioꝝ: q: per illas supī ōtermi nat ad inferius. trī non est diffinitio dře vniuersaliē q: nō dře vltime. Sicut enī ē quędā species specialissima ⁊ q̄ dā subalterna: ⁊ sicut ē aliqua descriptio data de spē spe cialissima trī: sic ē dřa q̄dā vltima ⁊ quędā intermedia sic q̄ ē alia descriptio cōuenięs dře intermedie cuiusmo di ē ista. ¶ Cōtra illa dřa vltima nō diffinitur nisi ꝑ dif ferentib⁹ numero: ergo ē aliud vlē ab ista dřa hic diffi nita: sicut spēs ē aliud vniuersale a genere: nō enī ē alia dřa inter genꝰ ⁊ spēz nisi in differentib⁹ spē ⁊ numero q̄ duo consimiliter se habent circa prędicari i quid ⁊ in quale: cuz igitur prędicari in qd faciat duo vniuersalia: ergo p̄dicari in quale alia duo. ¶ Itē ꝼz nullā vnā dif finitionē dřa ꝓuenit dře itermedie ⁊ vltime: q: in illa dif finitiōe oz habere p̄dicari de plurib⁹ in q̄le: ⁊ nō pote rit pōi ōtrib⁹ specie nec numero: ergo equoce ꝓuenit illiſ nec illō trī ō plurib⁹ in q̄le sufficit: q: plurib⁹ equo ce cōuenit plurib⁹ spē ⁊ numero: sic vnū equoce ꝓuēit vni spē ⁊ vni i numero. vt pz. ꝯ. meta. ca. de vno. Sed tūc vr̄ q̄ diffinitio vlis in qua ponit p̄dicari de plurib⁹ absolute ⁊ nō ꝑ aliquo significato nihil valeat: vel si sic tūc poterit dřa diffiniri in cōi ꝑ p̄dicari de plurib⁹ in q̄ le: intelligēdo q̄le ꝑ q̄li ēntiali. ¶ Sed cōtra tūc genus ⁊ spēs erūt vnū vlē: ficut ⁊ dřa cuius vniꝰ vniuersalis ēt vna diffinitio p̄dicari de plurib⁹ i qd. Dici pōt q̄ genꝰ ⁊ spēs nō trī dřnt ꝑ hoc q̄ est p̄dicari de plurib⁹ numero ⁊ specie differentib⁹: ꝼz in qd cōuenit eis equi uoce: q: genꝰ p̄dicat ptē ēntie: spēs vero totū: nō sic āt q̄le ſbale ꝓuenit equoce dře vltime ⁊ intermedie: quia vtraq̄z dicit partē formalē. diffinito igitur ista ē trī dře intermedie ⁊ nō vltime. ¶ Dře aūt in cōi ē sufficiēs dif finitio p̄dicari de plurib⁹ in equale: q̄ ꝓuenit vtriq̄z dře p̄dicari aūt in qd vniuoce nō conuenit generi ⁊ speciei: ꝺ illa sunt duo vlia: differētia vero vnū. ¶ Ꝟpho diffini tione aūt vlis ⁊ differentie sic in cōi oz dicere plura ēē vniuocū ad plura specie ⁊ ad plura numero licet vnū insit vni numero ⁊ specie sicut simpliciter ⁊ sm quid: si cut non hō est vniuocū ad mortuuz ⁊ non mortuuz: li cet homo conueniat simpliciter ⁊ ꝼz quid illis: nec vnū equiuocuz ad illa: quia tunc suū opposituz ēt equiuo cuz cuz sibi omnimode opponat: sed significat simplici ter vnū numero ⁊ ꝑ alijs non accipitur nisi per deter minationez distrahentez: sicut nec hō ꝓ homine mor tuo. Nec est inconueniens vnuz licet non sic equiuocū adhuc distingui in hec. ꝯ. meta. ⁊ primo topicoꝝ. q: sic multa alia nōia distinguūt ibi non in equiuocata: sed in simpliciter ⁊ sm quid vt patet ibi de priuatione. ¶ Ad primuz argumentū patet. ¶ Ad secundū dico q̄ differentia potest esse nomen prime intentionis vel secunde primo modo ē nomen abstractū ⁊ significat relationez ⁊ est species multitudinis vt multū est differentia entis Secūdo modo est cōcretū sicut ⁊ alia nomina intentio nuz de quibus hic agit̄ ⁊ transumitur a differentia vt est nomen ꝓme intentionis: significat autez intentionē applicabilez ei quod est ꝓncipiū formale differentie vt est res prime intentionis. ¶ Cuz ostēditur q̄ sit abstra ctum potest dici q̄ differre tantuz dicitur denominati ue a differentia vt est nomen prime intentionis: ⁊ q̄ di cit Ꝟpho: phirius q̄ sor. senex differt a se puero non ē q: differentia vt est intentio sit in vno extremo ⁊ denomi net ipsum. sic sor. differt: sed sic est illud ad propositum si sor. senex differt a se puero: ergo dřa est iter extrema vt dřa ē nomen ꝑme itēntionis: ergo in altero extremo ē ali qō ꝓncipiū qō dř dřa vt dřa ē intētio illō ē puericia: er go puericia ē dřa cōis ⁊ sic ē intelligēdū de extremis ali oꝝ mēbroꝝ. ¶ Ad. ꝛ. pōt dici q̄ dřa vt ē res ꝑme inten tionis ē relatio ⁊ sic nō refert: vt aūt ē secunda itētio re fert ⁊ nō ē relatio. Cū aūt ꝑ iductoꝛz ondit̄ q̄ nō refer tur: pōt dici q̄ sm rōnez sui generis refert ad illud de quo dř qō vocari pōt subiectū: q: p̄dicatū refert ad su biectū nec ad indiuiduū nec ad spēm vt ad primū correlatiuū: q: ꝼz Ax. 4. topicoꝝ opz speciē dici ad illud ad qō genꝰ dř. ¶ Dř aūt i speciali q̄ dřa ꝼz q̄ diuisiua dř ad genꝰ non qō genꝰ sit primū eius correlatiuū: q: ꝑmo est speciei: sed rōne diuisi ita q̄ ꝑmo dř ad diuisuz: sm aūt q̄ est constitutiua dř ad speciem non ingꝛtū species sed inquātū ꝓstituta ꝑ dřam. Ꝟper hoc patet ad. ꝯ. q: non sūt multe diffinitiones differentie sm se: ꝼz ꝑma est eius sm q̄ ē constitutiua speciei: est enīz sensus differen tia ē qua habūdat spēs a genere: idest q̄ cū genere cōsti tuit speciē ita q̄ ibi ponit spēs vt correlatiuuz differen tie ingꝛtū species ē cōstituta ⁊ differētia constitutiua ha būdat a genē ponit ꝑ constituere ⁊ ppria ratione con stituēdi: q: non vt genꝰ constituit speciē. ¶ Secūda dif finitio ē differētie intermedie iquātū ē vlē ꝼz si sumatur generalis dēpto hoc q̄ ē differētib⁹ spē ē ppria dře in quātū hic de illa agit̄. ¶ Alie duc diffinitiones sūt dře i quātū diuisiue ē. prima datꝰ a diuisione actiua i qua po nit̄ ratio differētie diuisiue. ſ. nata diuidere cū correlati uo. ſ. diuiso ⁊ termino diuisionis. ſ. ea in qua diuisū diui dit̄. ſ. ea q̄ sūt sub eodez genere. ¶ Quarta non multū valet vt ipse dicit in littera ⁊ cū corrigitur tūc Ꝟbū̄ ma gis ad dřām cōstitutiuaz. ¶ Ad quartuz potest dici q̄ dřa vt est nomen secūde intentionis est equiuocū. vno enīz modo significat intentionez applicabilem ei quod est principium differentie vt ē relatio realis sicut rōnale dicitur differētia ⁊ sic ē vniuersale hic. Alio modo signi ficat relationez rationis cuius spēs sunt dřa numero ⁊ dřā specie a quibus dř denominatiue differens specie ⁊ differens numero ⁊ sic ē abstractū: sicut quando ē no men prime intentionis. Ꝺoc videtur probabile q: dif ferens specie est vniuoce in omni genere ergo est deno minatiuum intentionale. similiter differētia diffinita sic qua differunt a se singula reperitur in omni genere: q: tātuz diuersificatur per materiā accidentalē: ergo ⁊ dif ferens concretiue dictum qō ponūr in eius diffinitio ne. non est enim diffinitio nec descriptio conueniens ni si conuertatur cum diffinito vel descripto: ergo aliquo modo est differentia abstractuz ⁊ nomen secunde intē tionis a quo possit denominatiue dici differre vt ē intē tionale. ¶ Tunc ad argumentū concedo q̄ differentia differt ab alijs vniuersalibus diffinitione ⁊ specie nec si gnificatur idem per subiectuz ⁊ prędicatū sub dispera tis rōnibus. ¶ Contra: videtur q̄ differentia vt ē vni uersale sit abstractū: tuz q: ē qua differunt a se singula per quartā diffinitionez quo enīz aliquid est album illō ē albedo. Tum etiā quia si sit concretū ⁊ denominati uuz a quo abstracto dicetur denominatiue vr̄ q̄ a nul lo. ¶ Ad primū dico q̄ diffinitio sic intelligi dz dřa est qua non vt forma informante vt ē de albedine ꝼz. que

vt intentione applicabili ad principiū dre specie singula differunt: a se dra specie quia differre denominatiue d i cit de dra vt ē relatio rationis. ¶Ad aliud dico q eiusꝫ abstractū nō significat vno nomine sicut nec abstractū generis speciei ꝛ accītis vel proprij omnia cni cōstant cē concreta: sed pōt exprimi p circūlocutionez sic intentio differentie: ꝛ illud nō predicatur de ratiōali. ¶Iuxta dicta pōt dici q multū cū oīb⁹ speciebus suis ꝛ ita vnuꝫ per oppositū possunt equiuoce cē res vel intenti oncs. primo modo loquit de eis metaphisicus. secundo logicus ꝛ sic faciliter saluat coꝛ vniuocatio in omni genere tñ pōt cē equiuocū ad plura speciꝫ ꝛ numero salnatur etiam quomodo pluribus non sit equiuocum in diffinitione vniuersalis.

Risibile enim est ꝛ mortale de homine predicatū in eo qō quale est homo dicit: sz non in eo qō quid est. ca eo.

Questio 28

Cona. **Queritur** De vltima pticula secunde diffinitionis differentie. s. an differentia predicet in quale. Qō nō vr qꝛ quid dr a quiddītate differentia predicat quiddītatez eius cuius ē aliter non poneret in diffinitione eius igitur predicat in quid. ¶Itē si predicat in quale igitur est qualitas: consequens ē falsū: qꝛ accidens ē posterius sba differentia ē prior spē. ¶Itē si predicat in quale p̄dicat denominatiue. ꝯ̄ ē falsū qꝛ qō predicat denominatiue pdicat aliā ēntiā a subiecto. ¶Itē pdicatio ōno minatiua distinguitur ꝺ pdicationē vniuocā p Aristo. in predicamētis. drā aūt pdicat vniuoce sicut spēs ꝛ genera p Aristotilem i predicamentis capitulo de substātia. in secunda ꝓprietate ergo non denominatiue. ¶Ad oppositū ē ꝟ. ¶Dicēdū q drā predicat in quale: quod ostendit auctor duplicit. ꝟ Primo qꝛ ad questionez factā per quale conuenienter rndetur p drāz. Secundo qꝛ sicut ē in cōposito reali ita ꝓportionabiliter ē in cōposito rōis. in cōposito aūt reali ē aliquid habēs rationē materie ꝛ aliqd rationē forme igit in cōposito rationis erunt aliqua istis ꝓportionabilia. nā oīa ex quibus fit vnū p se alterū est vt potentia alterū vt actꝰ p Aristo. octauo metaphisice. drā aūt non hz modū materie qꝛ nō ē ideterminata nec in potētia q̄ propria sūt materie: ergo hz modū forme. forma vero ꝛ qualitas ꝛ actus idē sunt ergo hz modū q̄lis respectu speciei ꝛ hoc ē pdicari in quale. ¶Intelligēdū tñ q sicut ē actus duplex. ꝟ Primus qui facit ens simplicit in actu. Et secūdus qui p̄supponit ens in actu. ꝛ tantū facit ens in actu tali: sic ē forma duplex ꝛ qualitas duplex ꝛ ita a qualitate duplici duplex ē modus: q̄lis drā sumit a primo actu. s. a forma specifica q̄ ē qualitas ēntialis ꝛ iō predicat i quale essentiale non accidentale sicut alia duo vniuersalia sequētia. ¶Ad pmū argumētū dico q ad predicari in qd nō sufficit q pdicet quid sed q pdicet qd p modū qd. drā aūt pdicat ēntiā p modū informantis non p modū subsistentis. ¶Ad secundū dico q ē qualitas fm q dr. quinto metaphisice sed nō vt qualitas ē vnū generalissimū sed equiuoce vt forma q̄litas ꝛ actus sunt eadē transcēdentia. ¶Ad tertiū dico q ꝓña nō valet qꝛ oportet addere i añte q predicat aliā naturā ꝛ illō ē falsū ꝛ sine illo nō sequit ꝓña. Uel aliter q accepto quali accītali in añte vz ꝓña sed sic nō ponit añs verū nam denominatiuuꝫ differt a principali solo casu. i. cadentia ad subiectū ꝛ illud tantū cōuenit his que pdicātur in q̄le accidētale qꝛ qō pdicatur in quale ēntiale nō habet ipsū pro subiecto vt accidens dicitur esse in subiecto. ¶Cōtra responsionem ad primū argumentū si p dicet quid ꝛ nō per modū quid igitur illō qō predicat ꝛ modus sub quo predicat sunt opposita. dico q oppo sita debent fieri circa idem ideo quid vt res ꝛ quale vt modus nō opponūtur sed res rei ꝛ modus modo vt plurale significatum ꝛ singulare vt modus ñ opponū tur sunt enim simul in hac dictione plurale ꝛ ē.

Assignāt ꝛ hoc mō differētia ē aut dnr a se singula: nāqꝫ scōm genus non differūt Sumꝰ eniz aialia nos ꝛ coꝛrationalia. sz ad ditū rationale defuncxit nos ab illis. Rationales sumus nos ꝛ dij. sz. mortale appositū nobis disiunxit nos ab illis. cap. co.

¶Questio 29

Circa Quartā diffinitionē differentie queritur an mortale sit differentia aialis rationalis diuisiua ꝛ hominis cōstitutiua. ¶Quod sic videtur per ꝟ Porphi. hic in capitulo de specie. Item rationale nō est vltima hois differentia ergo p̄ter illā oportet addere aliā illa aūt nō est nisi mortale. probatio antecedētis. vltima differentia conuertitur cū diffinito: sed rationale nō cōuertitur cū homine: qꝛ inest intelligētijs: vt hic fiē ꝟ Porphi. ꝛ Arx. primo ethicoꝝ. ¶Dicitur q equiuoce inest illis ꝛ nobis. ¶Cōtra per Arx. 2. de aīa. potentie distinguūtur per actꝰ: ꝛ actꝰ per obiecta: obiectū aūt actꝰ intelligēdi coꝛ ꝛ nostri idem est. s. qō qd est rei mālis saltem idē genere. ergo potētia nālis vniuoca. Itē si rōnale si vltima hois differentia: ergo irrationale erit differētia vltima cōstitutiua alterius speciei tñ: qꝛ differēne diuisiue addite generi simpliciter species cōstituūt. ¶Ad oppositū animal rationale nō predicat in quid de differentibus specie ergo non est genus. antecedens patet: qꝛ intelligentie cum non sint substātie animate sensibiles non erunt animalia per locum a diffinitione ꝛ p̄ter nos ille sunt tñ rōnales: ergo aial rōnale nō hz differētias diuisas. ¶Itē mortale nō cōstituit spēz. probatio. differentia sumit a forma vnde inest spēi rōne forme: mortale tātū rōne materie: qꝛ materia est principiū qua res pōt esse ꝛ nō esse p Arx. 7. meta. ꝛ hoc intelligit tātū de materijs indiuidualibus que non pertinēt ad spēi essentiam. ¶Itē differentia primo inest speciei postea vero individuis qꝛ p formā spēi mortale. vero ecōuerso: qꝛ per Arx. primo metaph. actus ꝛ generatiōes oēs per se sunt circa singularia vt callias sanat per se: hō vero p accidens: mortale dicit aptitudinē ad transmutationem aptitudo aūt ad aliqd est eiꝰ per se cui est terminus aptitudinis. ¶Item differentia est prior specie vel simul sed mortale posterius hoie fm naturā: qꝛ prius natura est hō q̄m sit aptus ad dissolutionē. ¶Itē vltima differētia cōuertitur cum diffinito mortale non conuertitur cū homine. Item differentia conducit ad esse ꝛ est ps rei p porphi. mortale non conducit ad esse hominis.

¶Ad questionem dicenduꝫ propter istas rōnes q aial rōnale nō est genus nec mortale differētia diuisiua eiꝰ vel cōstitutiua hois. ¶Ad ꝟ Porphi. dicit q loquitur scōm opinionē ꝟ Platonis q dicit intelligentias aialia cē rōnalia. diffinit eni aial q est sba se mouens motu volūtario: ꝛ hec rō ꝓpetit itelligētijs. ¶Cōtra hoc ꝟ Porphi. nō logtur hic de aīali fm hāc diffinitionez: sed fm hanc substātia animata sensibilis: quia ponendo coordinationē eoruꝫ q̄ sunt in genere substātie diuidit corpꝰ animatū in insensibile ꝛ sensibile: ꝛ sub corpore animato collocat animal: per hoc innuens genus descendere in hanc speciem per alteram differentiarum diuisiuarū: sic aūt collocat. Arx. aial: ꝛ sic diffinit p illō genꝰ

ꝛ illas differentias: ergo loquitur secundum opinionem Aristo. ¶Potest igitur concedi ꝙ non loquitur de aiali ꝫ opinionē ¶Platonis. ꝙ sc̄z illam rōnem non loquitur quā ponit ¶Plato de animali sed loquitur secūdū opinionē vulgi: nihil enim cōmuniter cōcipitur nisi per aliquā speciez ymaginatiuam: ꝛ ideo cōmuniter ymaginatio circa insensibilia decipit: ꝯ dicitur 3. phisi eorū ꝙ fatuū est credere ymaginationi: ꝛ ideo vulgus sequens ymaginatiōem concipit de intelligentijs quasi idem quod de substantijs corporeis ꝛ ita essent ponenda animalia rōnalia secūdū veram rōnem aialis: sic ät loquitur ¶Porphi. ꝙ loquit̄ minus prouectis qui non intelligunt multum remota a sensu. ¶Ad rationem dico quod rōnale est equiuocū nobis ꝛ intelligentijs: ipse enim intelligunt per species innatas non acquisitas ideo non egent sensibus ad scientias: nos vero indigemus per Ax. primo posteriorum. ꝙ omnis nostra cognitio oritū habet a sensu. ¶¶Propterea ipse intelligūt cōplexa sine discursu: nos vero cum discursu: vt dicitur 3. de anima. omne nostrū intelligere est cū continuo tēpore. ¶Cōtra quia tunc eodē modo irratiōale erit equiuocum: ꝙ quot modis dicitur vnum oppositorū tot ꝛ reliquum per ax. primo topicorum. ergo hec est vera vno modo intelligentia est irrationalis quod videt̄ inconueniens. ¶Item equiuoca sunt quorum solum nomen commune est: ergo si rationale sit equiuocū illis ꝛ nobis sequit̄ ꝙ tātū sit cōe sc̄m nomen: sed nos sumus intelligentes secūdū rem: ergo ipse tantum sed nomen. ¶Ad primū istorum dici pōt ꝙ nō est inconueniens hanc multiplicitatem concedere sc̄m equiocationē: intelligentia est irrationalis ꝛ vera est in vno sensu. ¶Uel aliter ꝙ est simpliciter vera: ꝙ irrationale tātū opponitur rationali: vt est differentia animalis: non autē vt est differentia constituens speciem sbe in corporee sicut conuenit intelligentijs: ꝛ tunc hec homo est rationalis est oīno falsa: ꝛ hec bos est irrationalis omnino vera. ¶Contra priuatiuum nihil proprie dicitur nisi hoc ꝙ est aptum natum habere habituz: bos nō est tus esse rationalis: ergo nō est irrationalis. ¶¶Potest dici quod in incompositione irratiōalis debet accipi negatiue non priuatiue. ¶Contra tunc nō est differētia aialis diuisiua quia excedit animal: nec predicatur de ea ꝙ se differentia superior. s. sensibile: ꝙ nō est de intellectu eius: si tantum importat negationem rationalis. ¶Dici potest ad vtrunꝫ ꝙ hoc est tantū negatio in genere non est extra genus vt est differentia animalis. ¶Uel potest concedi propter secundum istorum ꝙ non ē differentia proprie loquendo: quia differentia quelibet accipitur a forma: ꝛ ideo diuersaruz specierū diuerse sūt differentie ꝛ proprie. ¶Aliter potest dici ad primam obiectionem quod priuatiue oppositum actui vel alicui significanti actum priuat actum ꝛ relinquit aptitudinem: sed priuatiue oppositum alicui significanti aptitudinem priuat actum ꝛ aptitudinem: ꝛ siquid relinquit hoc est tantum secundum genus. rationale autez tantum significat aptitudinē: ꝛ irrationale hoc priuat est tamen irrationale aptum habere rationem secundum genus: quia inquantum animal sibi non repugnat sicut nec talpe videre. ¶Ad aliud de ratione equocorum dico ꝙ equiuocum in vtroꝫ sensu est vnuo cum significans aliquid ꝛ non tantum vox tamen nihil est commune significantis nisi tantum vox: sed in hoc sensu accipit̄ vox cū vno significato in isto: ꝛ cū alio significato in alio sic rationale ꝫ vocē ꝛ significationez p sectionē in se inest illis quam nobis. ¶Ad illud quod primo obiectum est dico qō nō est vex. s. p̄cise potentias distingui per obiecta: sed possunt distingui per diuersos modos operādi aliter nō esset sensus communis distincta potentia a sensibus particularibus quod est cōtra Ax. 2. de anima. distinguitur enim a sensibus particularibus propter diuersum operandi modū circa idē obiectuz quia qō ꝙ se cognoscitur ab aliquo sēsu particulari per se cognoscitur a sensu communi. ¶Ad aliud principale potest dici ꝙ nō oportet ꝙ si vna differentia cum genere cōstituit speciem specialissimam ꝙ alia similiter: ꝫ vtraꝫ ꝓstituat speciē. vnde aial irrationale si irrōnale sit differētia vera pōt cē gen⁹ intermediū ꝛ animal ratiōale diffinitio cōpleta hominis ꝛ hoc maxime est verū: quando est oppositio imperfecti ad perfectū: in quolibet enim genere vno perfecto existēte sūt multa imperfecta per recessum ab illo fm diuersum gradū: vt patet in coloribus: rationale autem est perfectissimū in genere animalis.

¶Propriū non quadrifariam diuidunt cetera. ca. 5.

¶Circa capitulum de ꝓprio

¶Questio. 30.

9 **Ueritur** Utrū ꝓpriū sit vniuersale. Qō nō videtur: ꝙ oppositū nō p̄dicatur de opposito. ꝓpriuz ꝛ ꝑmune opponūtur: ergo hec est falsa. ꝓpriū est cōe: sed cōe ꝛ vniuersale idē sunt: ergo. ¶Item nulla intentio predicatur vere in abstracto de re prime intentionis: hec est vera risibilitas est proprietas: ergo proprium non est intentio. ¶Item per Ax. in quarto topicoꝝ si genus est ad aliquid: ꝛ species vniuersale est ad aligd ꝓpriū: nō ergo ꝛc̄. ¶Prima pars minoris p̄z: quia vniuersale cum sit essentialiter predicabile dicit̄ ad illud de de quo predicat̄ siue ad subiectibile. Secunda ꝓbatur: ꝙ ꝓpriū nō refertur ad illud cuius est ꝓpriū. nam nullū accidens refertur ad suū subiectū: ꝙ tūc oē accidens esset relatiuū. ¶Similiter illud cuius est proprium primāliter est ꝓprio relatiuū aūt simul est natura cuz cor relatiuo nec ad aliquā aliam referē intentionē vt patet inductiue sicut argutū est supra de differentia. ¶Item ꝓpriū manet nō existente intellectu: ꝙ nō existēte intellectu adhuc sicut prius habere tres ineſt oi triāgulo ꝛ soli ꝛ semper. Ad oppositū est ¶Porus ꝛ Ax. primo topicoꝝ ponēs ꝓpriū cē p̄dicatū: ergo vniuersale. ¶Ad questionē dicēdū ꝙ proprium est vniuersale: quia p̄dicatur de pluribus: est enim fm ax. primo topicorum predicatū conuersim idest conuertibiliter de illo cuius est proprium. illud autem est vniuersale: quia potest cē demonstrationis subiectum: quia omne proprium potest demonstrari de eo cuius est proprium per diffinitionem. vniuersalium autem est demonstratō per ax. primo posteriorum. ergo si ipsum subiectum predicatur de pluribus quod est proprium. ¶Intelligendum tamen quod proprium est equiuocum: quia potest cē nomen prime intentionis: ꝛ sic opponitur communi ꝛ potest aliquid dici proprium individui sicut ꝛ speciei ꝛ sic est concretum ꝛ a proprietate dictum. ¶Alio modo proprium est nomen secunde intentionis significans intentionem secundam scilicet predicatum conuertibile non predicans essentiam: vt diffinitur primo topicorum ꝛ sic est species vniuersalis: quia vniuersale descendit in ipsum per differentias perse diuisiuas ei⁹ s. predicari conuertibiliter in quale accidentale. ¶Ad primum argumentum dici pōt ꝙ ꝓpriū opponit̄ sic vt est res prime intentionis: nō aūt vt est secunda intentio. Uel aliter ꝙ sunt relatiua ꝛ vnum relatiuum dicit̄ de alio: nō tamen oppositū de opposito: quia non sunt oppsita nisi respectu eiusdem. ¶Proprium autem in

respectu speciei cōmune est respectu indiuiduoꝝ sub specie contentoꝝ: qꝛ de illis dicitur vt de pluribus non de specie cuius est ꝓpꝛium. ¶ Ad aliud patet: quia ꝓpꝛietas est abstractuꝫ ꝓpꝛij: vt est nomen p̄me intentionis non secunde. ¶ Contra: risibile est ꝓpꝛietas risibile est ꝓpꝛium: ergo ꝓpꝛium est ꝓpꝛietas: ꝓmisse sunt vere: ergo conclusio: sed res pꝛime intentionis sic nō ꝓdicatur de re secunde intentionis in abstracto sicut nec ecōuerso. ¶ Item si vt est nomen secunde intentionis est concretum quid est eius abstractū. ¶ Ad ꝓmū dico q̄ est fallatia accidentis: quia extranee insunt accidentia realia ⁊ intentionalia ipsi sbo ¶ Ad secundū dico q̄ eius abstractum non significat vno nomine sicut nec in aliis quattuoꝝ: sed per circūlocutionem sic exꝑimitur intentio ꝓpꝛii. ¶ Ad tertiuꝫ principale dici potest quod si genus sit ad aliquid oꝑtet speciem esse ad aliquid per se sed non ꝓmo: sed secundum genus sic ꝓpꝛium scōm suū genus quod ē vniuersale dicitur ad aliquid. ſ. ad illud de quo dicitur vel ad subiectū: quia ꝓdicatū dicitur ad sbm. ¶ Alit potest dici q̄ scōm ꝓpꝛiam rationeꝫ refertur ꝓmo ad speciem non inquantū species: sed inquātū hēs ꝓpꝛiū. ¶ Cū dicitur q̄ non q̄ accidens non refertur ad subiectū. Dico q̄ subiectū ꝓpꝛij vt est intentio non est spēs: sed res aliq̄ p̄me intentiōis vt risibile sicut de vli supꝛadictū est tñ illud cui applicat intentio ꝓpꝛij pōt esse in eo cui applicat intentio spēi: vt risibile in hoīe. ¶ Ad secundā ꝓbationē cū dicit ꝓpꝛio ꝓpꝛius est illud cui? est ꝓpꝛiū: dico q̄ sbm scōm se est ꝓpꝛius sed nō inquātū habens ꝓpꝛiū: nō est aūt correlatiuum ꝓpꝛij nisi inquātum habens ꝓpꝛium. ¶ Ad quartuꝫ dico quod nihil ꝓprie accidit alij vbi sumitur accidit nullo existente intellectu: similiter nec accidit communi: quia nihil est commune cui possit accidere aliquid nullo intellectu existente.

Et quod soli accidit ⁊ omni ⁊ sēper: quē admodum homini esse risibile ⁊c. ca. eodē.

¶ Questio 51

q **Ueritur** De diffinitione ꝓpꝛij quarto modo dicti an hec diffinitio. ſ. q̄ accidit omni ⁊ soli ⁊ sē per sit conuenienter data. Q̄ nō videtur: qꝛ nō ponit ibi genus ꝓpꝛij q̄ est vniuersale nec ratio eius loco sui. ¶ Item ista ratio competit differentie vltime ⁊ complectiue speciei qꝛ illa conuertitur cū diffinito ꝑ Aꝛ. 7. meta. ergo ⁊c.. ¶ Itē ꝓpꝛietas sic conuenienter diffinitur: nō ergo ꝓpꝛiū nisi ꝑ accidens. ¶ Itē accidēs est distincta species a ꝓpꝛio: ergo incōuenienter ponit in eius diffinitione. ¶ Item datur ꝑ copulationē: ergo est increpāda ꝑ Aꝛ. 6. topicoꝝ. Item diffinitū cum sit intentio pōt esse vniuocū in oī genere: sed accīs nō est vniuocuꝫ: qꝛ tūc trīa essent duo generalissima substantia. ſ. ⁊ accidens. ¶ Ad oppositū est ¶ Porphirius. Ad questionem dicendum q̄ ista diffinitio est conuenienter data quia per ꝓmam particulam. ſ. accidit habet rō ꝓdicati ⁊ modus ꝓdicādi. ſ. in quale accidentale per omni ⁊ soli ⁊ semper habetur cōuertibiliter. ⁊ per has differentias descendit vle in ꝓpꝛiuꝫ vt ꝑz i diffinīōe vlis. est etiā hec rō eadez illi que ponit ab Aꝛ. ꝓmo topico. ꝓpꝛiū est ꝓdicatum non ꝓdicans essentiam cōuertibiliter. ¶ Sciendum est autē q̄ accidens equiuoce est nomē p̄me intentionis ⁊ secū de ꝓmo enim significat nāz extra aīam scōz q̄ Aꝛ. 5. meta. diuidit ens i substātiā ⁊ accidēs. Secūdo mō ad huc est equocū vno eni mō idē est q̄ ꝓdicatū nō essentiale ⁊ sic est idē q̄ esset in secūdū q̄ esse in distinguitur ꝫ dici de: in ꝓncipio ꝓdicandoꝝ qꝛ q̄ dicitur de: est ꝓdicatū essentiale q̄ ē in nō est essentiale. Alio mō est intentio q̄dā sumpta a ꝓpꝛietate in re sub quo ⁊ eius oppositō intelligi potest illud cuius est accidēs sine repugnātia. De accidente prīo modo nō loquit logicꝰ nisi per accidens. Secūdo mō ponit i diffinitione ꝓpꝛij. tertio mō est vnū vle distictū ꝫ alia quattuor. Ad ꝓmū argumentū patet. ¶ Per accidit eni itelligit ꝓdicari ꝑ oī ō pluribus sub specie ꝓtentis: illa eni ꝓticula in hoc q̄ est vna exquo habet cōuertibilitas ei? cū specie dicit vniuersitatē eius ad oīa ḡbus ineſt species cui? est ꝓpꝛiuꝫ ¶ Ad secūdū pz q̄ differentia nō accidit: qꝛ ꝓdicat essentiā: licet non per modum essentie. ¶ Ad tertium dico q̄ ꝓpꝛietas vt est nomen p̄me intentionis nō ficconuenienter diffinit. sunt enim q̄ diffiniunt scōz intellectum: ergo ibi sumunt intentiōes q̄ nō diffiniunt rem p̄me intētiōis: qꝛ sī nāliter posteriores ea: si sit nomē secūde intētionis significans idē q̄ inteutio ꝓpꝛij illa non cōueniēter diffinit sic: quia illa significatur sub modo oppositō ei quo si bi conuenit accidere actu. ¶ Ad q̄rtū pz: qꝛ procedit de accidēte tertio modo dicto. ¶ Ad quintū dico q̄ ꝓ oīa illa copulata oī ⁊ soli semp debet intelligi vnū circūlocutū. ſ. cōuertibiliter: ⁊ nō est inconueniens ponere copulatōem ad circūloquenduꝫ aliqd in diffinitione. ¶ Ad sextum patet: quia procedit de accidente primo modo.

Nam ⁊ si non rideat semper tamen risibilis homo dicitur non quod iam rideat: ſz quod aptus natus sit ad ridēdum: hoc aūt ei semper naturale est.

¶ Questio 52

q **Ueritur** De hac ꝓticula diffinitiōis ꝓpꝛij. ſ. sp. vtrū ꝓpꝛiū necessario semp ineſt. Quod nō videtur: quia risibile nō semper ieſt homini: nō enim hō semp ridet. ¶ Dicit q̄ risibile semper ineſt scōm aptitudinem sed nō semper secundū actū. ¶ Cōtra: semper ineſt homini: actu cā efficiens huiꝰ ꝓpꝛij. ſ. forma hominis: igitur ⁊ istē effectus semper est in actu. ¶ Item ad ꝓncipale: substantia precedit omne accidens tempoꝛe: ergo tempoꝛe est quando nullum sibi ineſt accidens vt de accidente aristotiles ibi loquitur: sed illo modo ꝓpꝛium est accidens: ergo substātia est sine ꝓpꝛio. Itez omnis potentia passiua est potentia ꝓdictiōis per ax. 9. meta. subiectū est in potēcia passiua ad ꝓpꝛiū: qꝛ est materia eius: in qua ergo pōt esse sub ꝓpꝛio ⁊ eius oppositō: ergo non est neccssarium q̄ ꝓpꝛiū semper ineſt. ¶ Ad oppositū est ¶ Porphi?. ¶ Ad questionem dicendū q̄ ꝓpꝛiū semper ineſt vt patet ex predictis: quia ꝓpꝛiuꝫ egreditur ex ꝓncipijs sbi ⁊ maxime a forma nō est aūt possibile causaꝫ necessariā ⁊ immediatā alicuius poni nisi ponatur esse ei?: ⁊ ideo quia semper ineſt subiecto sua forma: qꝛ non est id quod est nisi per illaz ideo semper sibi inerit ꝓpꝛium. ¶ Ad ꝓmum argumentum dico q̄ risibile semper ineſt actu: licet ridere non semper ineſt: quia ridere est cōmune accidens hominis: nec ineſt homini tātū aptitudinaliter: quia illa aptitudo non est inherentia risibilis ad actū: sed est ex pte ipsius ꝓpꝛij in se: nec est inconueniens ridere aptitudinaliter sp ineſse actu hoī. ¶ Ad secūdū dico q̄ illa ꝓpositio est itelligēda per se: qꝛ sbe inquātū est ex sua rōne sibi nō repugnat tempore p̄cedere oē accidēs cū substātia scōm se ab aliquo accidēte nō dependeat: est tamē ꝑ accidēs semp accidens q̄ substātia est qꝛ cōsequit imediate esse sbe nec est in-

cõueniens ꝓpositionẽ ꝙ se verã esse ipossibilez ꝙ acci-
dẽs: sic dr̃. 6. phisicoꝝ. qõ in oi motu ꝓtingit accipere
motũ velociorẽ qõ vex est respiciendo ad motũ fz ei⁹
rõnem generalẽ sicut ibi loquitur Ax. de motu sed in
octauo eiusdẽ dr̃ ꝙ ois mot⁹ est determinate velocita
tis ⁊ tarditatis: qõ verũ est cõparãdo motũ ad deter
minata mouentia ⁊ mobilia fm quã rõnem logtur ibi
Ax. de motu. Similiter q̃rto phisicoꝝ capitulo de va
cuo supponit illa demonstratione per ipossibile: sit enĩ
spaciũ vacuũ qõ quocũqz corpore repleat cõtingit ac
cipere spaciũ repletũ corpore subtiliori: qõ verũ est fm
rõnem generalẽ corporis inquãtũ replens locũ cuius
oppositũ est manifestũ respiciendo determinatas natu
ras nãliũ. ¶Ad tertiũ. dr̃ ꝙ oẽ qõ est tñ in potẽtia pas
siua ad aliqd est in potẽtia cõtradictionis ad illud. Sub
iectũ aũt respectu ꝓprij nõ est solũ in potẽtia passiua sz
in potẽtia effectiua: qz effectiue est ꝓpriũ a subiecto.
¶Cõtra: materia ⁊ efficiens nõ coincidũt ꝙ Ax. 2. phi
sicoꝝ: igit nõ est subiectũ respectu ꝓprij mã ⁊ efficiẽs
¶Dr̃ ꝙ verũ est dictũ Ax. de mã ex q̃ ⁊ efficiente ꝑ
trãsmutationẽ: nõ de materia in qua ⁊ efficiẽte sine trãs
mutatõe cuiusmodi mã ⁊ efficiens ẽ subiectũ respectu
passiõis. ¶Cõtra: oẽ efficiẽs est in actu respectu cuius
est efficiens ois mã est in potẽtia: sed idẽ nõ est in potẽ-
tia ⁊ actu respectu eiusdẽ. ¶Ꝓpõt dici ꝙ idẽ põt esse
in potẽtia ⁊ in actu rõne diuersorũ .s. materie ⁊ forme
⁊ nõ sũt oppositia nisi accipiant fm idẽ ⁊ respectu eius
dẽ. Aliter dr̃ ꝙ potẽtia añ actũ oppõit actui nõ q̃ est cũ
actu ⁊ ista potẽtia sola est in subiecto respectu passionis

¶Questio trigesimatertia.

Queritur An ꝓpriũ sit distinctum
vlẽ ab accidente. Qõ nõ
videt: qz ꝓpriũ vel est substãtia vel accidẽs
nõ substãtia qz ois substãtia est essentialiter
eadẽ alij vl̃ essentialiter diuersa: ꝓprium nõ est substã
tia essẽtialiter diuersa a spẽ qz tũc ipossibile ꝓdicaret õ
spẽ nec essentialiẽ eadẽ qz tũc poneret in diffinitiõe spẽi
cũ diffinitio tota exprimat essentiã diffiniti nõ aũt ponit
qz põt demõstrari de spẽ ꝙ ei⁹ diffinitõnẽ. ¶Itẽ oẽ qd
est in cõposito ꝑter materiã ⁊ formã est ei⁹ accidẽs qz
hec sola sbam rei cõstituũt ꝓpriũ ẽ in cõposito ꝑter hec
ergo ⁊c. ¶Itẽ oẽ resultãs ex cõpositione forme cũ mã
est accidẽs ꝓpriũ est hmõi ergo ⁊c. ¶Itẽ ecõuerso ꝙ
oẽ accidẽs sit ꝓpriũ ꝓbat. Oẽ accidẽs diffinit ꝑ sbm ꝙ
Ax. 7. metaphice ergo cũ ciat ꝑse secũdo mõ de illo
sbo per qõ diffinit qz hec est rõ secũdi modi ꝙ se qñ in
rõne ꝓdicati ponit subiectũ ergo illõ accidẽs de illo sbo
põt demõstrari qz sic sũt oẽs cõclusiões demõstratio-
nis ꝑse ergo illud est ꝓpriũ respectu subiecti. ¶Itẽ sup
to aliquo accidẽte q̃ro de illo aut inest huic subiecto ꝑse
⁊ erit ꝓpriũ aut nõ sed ꝑ accidẽs ꝑ hoc ꝙ inest alij aut
igit illi alij inest ꝑse ⁊ sic est ꝓpriũ vel si semp ꝑ accidens
ꝓcedet in infinitũ in sbis. ¶Itẽ ad ꝑncipale ꝓpriũ dif
finit ꝑ accidẽs ergo nõ differt essẽtialiter. ¶Itẽ accidẽs
diuiditur ꝑ sepabile ⁊ insepabile ꝓpriũ videt esse acci
dẽs insepabile. Ad oppositũ est Ꝺorus ⁊ ax. primo to
picoꝝ ponẽs ꝓpriũ ⁊ accidẽs duo distincta ꝓdicamẽta.
¶Ad questionẽ dicẽdũ ꝙ sunt distincta vlia qz accidẽ
tiũ q̃dã sunt ab extrinseco ⁊ hoc vel rõe materie vt q̃n
titas. vel qualitatũ actiuarũ sicut q̃litates sensibiles po-
steriores. q̃dã ab extrinseco ⁊ hoc dupliciter. vel manẽt
ãmoto illo extrinseco vt nigredo ab estu vel nõ manẽt
vt calor vel figura aque q̃ sibi derelicta redibit ad ꝓ-
priã nãm. Nullũ istoꝝ est ꝓprium qz nullũ istoꝝ cõuer
titur. ¶Est enĩ defectus in aliq̃ triũ particularũ regis-
tarum ad cõuertibilitatẽ vel in omnib⁹. ¶Et propter
hoc accidens qõ ineſt spũ ratione forme ita quod for-
ma specici est ei⁹ ꝑse ⁊ immediata cã cõposita aut cã ne-
cessaria ⁊ ꝑcisa ⁊ immediata põit ⁊ effect⁹. ⁊ ãmota am
mouet: nõ oi habẽti formã spẽi inest tale accidẽs ⁊ sp ⁊
nõ habẽti formã spẽi nõ inest tale ergo ẽ simpliciter puer
tibile cũ spẽ ⁊ põt ꝙ diffinitõnẽ õ ea demõstrari. ꝓpriũ
igit vt hic sumit ẽ intẽtio applicabilis tñ accidẽtib⁹ vl
timis: sed accidẽs vt ẽ qntuz vle applicat tñ alijs ꝓpr⁹
enumeratis q̃ dicũtur accidẽtia coia. vel qz coiter ĩsunt
sbo ⁊ alijs. vel coiter. i. indifferenter insunt ⁊ nõ insunt
siue sic siue sic cõuertibilia. sic igit ꝑz differentia istarũ
intẽtionũ ꝑse ex diffinitionibus earũ qz ꝓpriũ est ꝑdica
tũ nõ essentiale quersim. Et ideo sub ei⁹ opposito nõ
põt intelligi illud cui⁹ est sine repugnãtia qz intelligere
tur immediata ꝑse cã ⁊ necessaria sub opposito sui effe-
ctus ꝓmi sed accidẽs est qõ adest ⁊ abest. vel qõ cõtin
git cidẽ inesse ⁊ nõ inesse vt dicit ꝓmo topicoꝝ. i. sub
quo ⁊ ei⁹ opposito põt intelligi illud cui⁹ est sine repu
gnãtia qõ dicit Ꝺorus de accidẽte inseparabili de quo
minus videt quõ abest vel adest qz subiectũ põt intel
ligi sub opposito dicẽs põt enĩ coꝝ⁹ intelligi alb⁹ ⁊ etbi
ops nitẽs cãdoꝝ. ¶Ad primũ argumẽtũ dicit ꝙ pro
cedit de accidẽte vt est res prie intentionis. sil̃r sedm ⁊
tertiũ. ¶Cõtra tunc oẽ ꝓpriũ est accidẽs ista mõ qz cũ
nullũ ꝓpriũ sit substãtia videt quod omne sit accidens
quod non videtur verum quia accidens prime intenti-
õis vel est cõcretum vel abstractũ. Si abstractũ non
ꝑdicat vere de secũda intẽtione qz nec ꝑse ꝓmo modo
Si cõcretũ. Cõtra res ꝓme intẽtiõis nõ denominãt rẽ
secũde intẽtiõis. ¶Ad hoc dicit ꝙ accidẽs vt est nomẽ
ꝓme intentiõis est equinocũ ad. 9. genera in hac enim
oẽ ꝓpriũ est accidẽs tñ põt accipi pro accidẽte vni⁹ ge
neris ⁊ nullũ istoꝝ vl̃ inest ꝓprio qz ꝓpriũ cũ sit vni-
uocũ ad proprium in hoc genere ⁊ in illo ꝑ oibus distri
buit ⁊ accidẽs stat tñ ꝑ accidente vnius generis signi
ficat ergo ꝙ oẽ ꝓpriũ cuiuscũqz generis sit accidẽs ac-
cipiẽdo accidẽs pro vno significato tñ hec est vera om
ne proprium in hoc genere est accidens accipiendo ꝑ-
dicatum pro vno significato ⁊ est hec predicatio reduci
bilis ad denominatiuam sicut vniuersaliter quando
subiectum predicatur de accidente. quia proprium vt
est intentio est accidens intẽtionale applicabile ei quod
predicatur de ipso pro aliquo inferiori sicut album est
animal si album ĩsit alicui animali. ¶Vel potest dici
quod predicatio denominatiua vniuoca ⁊ equinoca di
uidunt predicationem secundum se quando subiicitur
quod natum est subici ⁊ predicatur quod natus est pre
dicari cuiusmodi predicatio non est quando concretus
subiicitur respectu sui subiecti. ¶Contra hoc accidens
diuiditur ĩ intentionale ⁊ reale. ⁊ accidens intentionale
predicatur de omnibus istis quinq; per se. ¶Ꝓtest
dici quod ista proprium est accidens non est vera su-
mendo accidens vt est quintum vniuersale vt ꝑz in so
lutione questionis. nec vt est res prime intentiõis nisi ꝑ
dicatione per accidens in vno sensu equocatiõis ⁊ hoc
sumpto ꝓprio particulariter vt dictũ est in vltima res-
ponsiõe. Est aũt vniuersaliter vera sumendo accidẽs
ꝑ accidẽte intentiõali. s. pro accidẽte qõ ẽ idẽ ꝙ ꝑdicatũ
nõ ꝑdicãs essẽtiã sed vl̃ falsa est hec ꝓpriũ est accidẽs
vt hic est sermo de accidente qõ est qntũ vle. ¶Ad q̃r
tũ dr̃ ꝙ accidens determinãs sibi sbm diffinit ꝑ sbm
ꝙ accidens vocat. 7. meta. accidens copulatum vt sy
nũ respectu uasi: nõ quodlibet aũt accidens est tale vt
albũ vel alia accidentia coia. ¶Cõtra in. 7. mẽta. ꝓbat
Ax. ꝙ sba ꝓcedit oẽ accns diffinitõe necesse ẽ enĩ vnũ
cuiusqz rõne substãtie rõnez esse qõ nõ videt itelligi tã
tũ de copulatis qz tũc nõ videt ordinẽ sbe fm se ad ac
cidẽs secũdum se qõ tñ ibi intendit vt patet ex eo quod

cõcludit postea q: sufficit determinare de sola substãtia ad terminãdũ de ente vt diuiditur in .x. predicamenta. ¶Item vniuscuiusq; sicut est quod quid est sic est diffinitio: ergo si aliquod accidens habet diffinitionem absolutã sine subiecto: habet quod quid est absolutũ: igitur est ens absolutum: ergo est substantia: qõ est inconueniens. ¶Ideo dicẽdum qõ oẽ accidẽs reale diffinit̃ p sbm: q: est ens per illud: nõ tamen quodlibet predicat̃ secundo modo per se de illo subiecto: eo q sbm ponit̃ in ei⁹ diffinitione: sicut in diffinitione symi ponit̃ nasus: nõ tñ hec est perse: nasus est symus: q: nec vere nec vniuersaliter: sed sufficit ad hoc q subiectũ põat̃ i diffinitione accidentis q illud accidẽs non possit reperiri nisi in illo tali subiecto. ¶Dlus aũt requiritur ad predicatiõez pse siue ad ppriũ .s. q egrediat̃ ex pse pncipijs sbi: ꝛ de tali subiecto intelligit̃ rõ secũdi modi dicentis perse. ¶Ad quintũ ergo dico q accidens quodlibet inest alicui pse .i. sine medio: ꝛ ad aliud subiectũ ẽ stat⁹: sz nõ quodlibet ineſt perse ita q egrediatur ex perse pncipijs illius subiecti: sicut accipitur perse in secũdo mõ: sicut albũ si ineſt hõi q accidens in est superficiei perse. i. immediate: sed nõ vt pse dicit causã. ¶Ad sextũ .patet q accidẽs vt ponit̃ in diffinitiõe pprij significat idẽ qõ predicans non essentiam. ¶Ad vltimum dico q accidens inseparabile habet rationem generalẽ accidẽtis .s. adesse ꝛ abesse ꝛc̃. q: sub eius opposito põt sbm intelligi siue repugnantia intellectus: vt dicitur in littera de coruo ꝛ ethiope: sed sub opposito propij non potest. Ideo propriũ est accidens inseparabile.

¶Questio trigesima quarta.

Queritur Utrũ ppriũ ꝛ accidẽs possint dici ō aliquo eodem. Quia sic videtur de omnibus ppriis q̃litatibus elemẽtoz: q: q̃libet istarũ cõsequitur formã elemẽti igit̃ est propriũ respectu elemẽtoz: ꝛ accidẽtia sunt in mixtis vt manifestũ ẽ: nec potest dici q equiuoce sunt in his ꝛ in illis: q: hec ꝛ illa sunt comparabilia secundũ talẽ quantitatẽ vt patet per Ax .i. metaphisice. vbi dicit̃: puta ignis calidissimus etenim alijs cã huius calor. Similiter ista ꝓpositio quã intendit ibi per illã litterã non habet veritatem nisi in vniuocis.

¶Item lux in corpore luminoso ꝛ medio est vniuocũ: quia vtrũq; est accidens lucidi inquantũ lucidum: sed in corpore luminoso est propriũ: in medio accidens: igitur ꝛc̃. primũ patet q: sequitur immediate formã corporis luminosi: vnde ad diuersitatẽ forme cõsequitur diuersitas lucis. vt patet in corporibus supracelestibus: minor: pz q: adest ꝛ abest preter ꝛc̃. ¶Ad oppositum propriũ ꝛ accidẽs sunt due intentiões opposite: opposita nõ possunt eidẽ inesse. ¶Adquestionẽ dicitur q que sunt opposita respectu eiusdem nõ insunt eidẽ. ideo idẽ nõ est propriũ ꝛ accidẽs respectu eiusdẽ: q: si sunt opposita nõ est tñ inconueniens respectu diuersoruz: sicut idẽ habet respectum generis ꝛ speciei respectu diuersorũ. ¶Contra. si respectu alicuius est propriũ respectu illius nõ est accidens: q: tunc illi ineſſet per se ꝛ non per se. nec est accidens alteri: pbatur: q: si sic: ergo primo nõ infuit conuertibiliter: ergo non fuit proprium respectu primi. iõ dicẽdũ q ipossibile ẽ istas duas intẽtiões ppriũ ꝛ accidẽs eidẽ rei prie intẽtiõis applicari respectu eiusdem vel diuersorum q: quod alicui est propriũ illi nõ est accidens nec alicui alij: quia conuertitur cũ eo cuius est proprium ꝛ ita alij nõ ineſt. ¶Ad primum argumentum dici põt q nulla qualitas actiua siue passiua est proprium alicui elemento vt hic dicimus proprium accidens per se consequens formam speciei: q: alteratio in illis qualitatib⁹ precedit generatiõem ꝛ corruptionem forme substantialis vt manifestum est: eo quod agens in elementum suas inducit qualitates ad huc manente forma substantiali elementi corrumpendi: quia illa manent in tota transmutatiõe: ergo illa potest manere sub opposito siue cõtrario qualitatis q̃ ponitur sibi propria: sed hoc est cõtra rõnem proprij. Vl̃ potest dici q licet semper ineſſent huiusmodi accidentia elementis ꝛ necessario: nõ tñ cõsequunt̃ formã spẽi sed magis materiã: q: sunt principia actionis ꝛ passionis q̃ non sunt primo speciei ad indiuidui: per Aristo. primo metaphi. ꝛ ideo respectu elementoruz possũt dici accidentia inseparabilia cũ quo tamen stat q cadẽ spẽ sint accidentia separabilia respectu elementoz: sicut nigrum respectu corui a quo nõ separatur: ꝛ respectu alterius a quo separatur. ¶Ad secundum potest dici q si lux vniuoce sit in corpore luminoso ꝛ medio ꝛ sit aliqua qualitas eadem specie non tamen eundem modum essendi habet vtrobiqz: concretum autem significat formã secũdũ q est in subiecto: ꝛ ideo nullum concretũ dictum a luce vniuoce ineſt huic ꝛ illi: quia nec corpus illuminosum dicitur illuminatũ sed lucens: medium vero non lucens sed illuminatum. ¶Nunc autem iste intentiones ppriũ ꝛ accidens non sunt applicabiles rebus prime intentionis nisi vt significant in concreto. ideo nihil est vniuocuz hic ꝛ ibi cui attribuuntur iste intẽtiões ppriũ ꝛ accidẽs. Cõtra hoc cõcretũ ꝛ abstractũ idẽ significãt: ergo si abstractũ ẽ vniuocũ ꝛ cõcretũ. Itẽ risibilitas respectu hois nõ ẽ gen⁹: nec spẽs: nec differẽtia: nec accñs: ergo ppriũ. sil̃r albedo respectu hois nõ ẽ genus: nec spẽs: nec differẽtia: nec ppriũ: ergo accidẽs. ¶Nec est dicere q nõ sunt vlia: q: ꝑdicãt de pluribus ergo iste intentiones possunt applicari aliquibus prime intentionis vt significãtur in abstractio: cuius⁹ oppositum dictũ est. ¶Ad pmũ põt dici q si cõcretũ sit equiuocũ rõe forme significate ꝛ abstractũ: erit tñ si cõcreta dicãtur ab eadẽ forma per diuersam habitudinẽ forme ad subiectũ nõ segẽ illũ abstractũ esse equiuocũ sicut sanatiuũ dicit̃ multipliciter. s. effectũ cõseruatiuuz vel significatiuũ sanitatis ex diuersa habitudine eiusdẽ forme ad diuersa subiecta ꝛ tñ sanitas vniuocum est. ¶Ad illud qõ obijtur q: idez significat cõcretũ ꝛc̃. verũ est eãdẽ formã tñ abstractũ absolute quã cõcretum vt inherct subiecto. ¶Ad secũdũ dicit̃ q risibilitas respectu hois non est vle: q: nec risibilitas respectu ei⁹ ꝑdicatur de pluribus sed si arguat̃ absolute de ipsa est gñs vel spẽs ꝛc̃. Dico qõ est spẽs respectu hui⁹ risibilitatis ꝛ illius: q: respectu istaꝝ ꝑdicat̃ de pluribus sic ex alia pte de albedine cuius signũ est qõ Dorphi. in oibus modis pprij ꝛ toto capitulo de accidente tñ exẽplificat de cõcretis. Circa capitulũ de accidente.

Queritur Utruz accidens sit ō numero vniuersaliuz

q Qõ nõ vr̃. q: qõ ẽ i singulari ẽ singulare. nã receptũ est in recipiente p modũ recipientis sed accñs ẽ in singulari vt habet̃ .v. metaphisice capitulo de codẽ. ergo accñs cõmune est singulare ꝛ illõ accñs est illud de quo hic agit̃: vt pz per Dorphirũ capitulo de genere in diuisiõe quã ponit ad notificãdũ diffinitionẽ generis dicentẽ ꝛ accidentia cõiter sed non ppria alicui. Itẽ ens .v. metaphisice diuidit̃ in substãtiã ꝛ accidens. Ista diuisio si valeat est per opposita sz res prime intentiõis nõ opponitur rei secũde intentionis ergo cũ substãtia qõ est alterũ membrũ diuisionis sit res ꝑme intẽtionis accidẽs nõ erit res secũde intẽtionis igit̃ nec spẽs vniuersalis. Item nulla res secũde intentionis ꝑdicat̃ per se de re ꝑme intentionis: sed hec est predicatio per se q̃litas est accidens vt pz p ax .z. ꝛ

quarto metaphisice sed ens non habet aliũ intellectũ nisi substantie ⁊ accidentis ergo eũ substantia nõ predicatur per se de qualitate ⁊ ens predicatur sequitur qõ accidens predicatur per se de illa. ¶ Item nulla species ipsius vniuersalis vere ineſt singulari: vt patet inductiue. hec enĩz est falsa hoc animal est genus iste homo est species. sed hec est vera hec albedo est accidẽs quia diffinitio accidẽtis scilicet quod adest vel abest ⁊c. dicit de hac albedine: ergo accidens hic diffinitũ nõ est spẽs vniuersalis. Ad oppositum est ꝟ ꝑphirius ⁊ Ax. primo topico. ponens accidens quartũ predicatum. Ad questionem dicendũ quod accidẽs est de numero quinq; vniuersaliũ vt hic sumitur. sed intelligẽdum quod hoc nomẽ accidens ſũitur multiplicit. vno mõ ẽ nom̃ ꝓme ĩtẽtõis ⁊ sic ẽ equocũ ad duo: vt dr. 8. metaphi. in fine vno mõ dr idẽ qõ contingens in pauciorib⁹. Aliomõ ẽ idem quod aduenies enti in actu post eius esse cõpletum ⁊ hoc modo logĩ metaphisic⁹ diuidens ens i substantiam ⁊ accidens: ⁊ illud ens sic sumptum est equiuocũ ad decem predicamenta. alio modo est nomẽ secunde ĩtẽtionis: ⁊ sic vno mõ significat idẽ qõ extraneum p̃o vt sumitur in elenchis in fallacia accidentis. alio modo significat idẽ q̃ secũda ĩtẽtio. s. quodlibz qõ causatur a sola consideratione intellectus ⁊ istomodo oia quinq; vniuersalia sunt accidẽtia. Alio modo significat idem quod predicatum non essentiale: ⁊ sic distinguitur cõtra predicatum essentiale ⁊ est cõmune duobus vltimis vniuersalibus ⁊ sic ponitur in diffinitione proprij. alio modo dicitur idem qõ predicatũ non essẽtiale nec per se nec conuertibile ⁊ sic est quintuz vniuersale: ⁊ patet quod sic sumptũ predicatur de pluribus ⁊ habet modum predicandi distinctum ab alijs sicut enĩ preter materiam ⁊ formam que sunt de essentia rei ⁊ accidentia egredientia ex illis principijs per se est reperire aliqua consequẽtia essentiaz non per se nec conuertibiliter sic p̃ter predictos modos predicãdi in quid ⁊ i quale essentiale ⁊ accidẽtale conuertibiliter. Est ali⁹ modus predicandi in quale accidentale non conuertibiliter sumptus a modo essendi in re ⁊ tale predicatuz dicitur accidens vt hic sumitur in quod descendit vniuersalis per istum modũ p̃dicãdi sicut in alia vniuersalia p̃ alios modos predicandi. ¶ Ad primum argumentum dico ad minorem quod hec intentio accidens est in subiecto communi vt in albo vel in aliquo consimili cui applicatur sicut species in hoc communi subiecto homo ⁊ similiter dictum ax. v. metaphisice est de illo cui applicatur hec intentio accidens quia illud primo ineſt singulari quia non cõsequitur principia speciei secundum se. ¶ Cõtra: si illud cui applicatur hec intentio sit in singulari p̃mo ergo est singulare ergo ⁊ hec intentio que est in illo est singularis ⁊ sequitur idem quod prius. Dico quod cui applicatur hec intentio vt album secũdum esse materiale est in singulari primo sed sic non ẽ subiectum intentionis sed secundum quod consideratur ab intellectu sic est ei extraneũ esse in singulari. vnde in argumẽto est fallatia accidentis. ad secundũ ⁊ tertium patet q: procedũt vt accidens est res prime intentiõis nam sumẽdo accidẽs sic p̃o vno nouem significatorũ hec per se qualitas est accidẽs, sumẽdo autem p̃o intẽtione est tantũ vera denominatiue: sicut hec homo est species: nec ineſt isto modo accidẽs vniuersaliter qualitati quia non singularibus nec cuilibet speciei q: aliqua species qualitatis est cui applicatur hec intentio proprium vt risibile. ¶ Ad quartum dicit q̃ hec ẽ falsa hec albedo est accidens vt hic sumitur accidẽs sed est vera vt ly accidẽs est res prime intentionis. ad probationẽ dico q̃ ꝟ ꝑphiri⁹ per hec verba adest ⁊ abest circũloquit predicatum accidẽtale nõ per se vel nõ cõuertibile vt dicetur infra ⁊ illud nõ competit huic albedini q: hec albedo nõ est predicatũ sed album.

Accidẽs est quod adest ⁊ abest preter subiecti corruptionem ⁊

Questio. 35

Ueritur

Utrũ hec diffinitio sit conueniens. accidens est quod adest ⁊ abest ⁊c. q̃ nõ videtur. p̃mo generaliter: q: per copulationẽ. similiter quia nõ est ibi genus ⁊ differentia. Itẽ cõtra p̃ma particulã adest ⁊ abest: q: adesse ⁊ abesse est rei extra animam: q: adesse est cuius est esse sed hic debet ĩtẽtio diffiniri igit ⁊c. Similit hec intentio accidẽs potest vniuoce competere rebus diuersorum generũ sed ista adesse ⁊ abesse non: q: quibus esse non est vniuocum nec adesse sed esse nõ est vniuocum diuersis predicamentis. Item intentio cui ineſt necessario ineſt q: nõ ineſt alicui nisi vt consideratur ab intellectu sed sic est impermutabilis. Siliter hoc patet inductiue q: si homo est species necessario est species ⁊ animal necessario est genus ergo hec intentio accidens si ineſt alicui subiecto ineſt ei necessario ⁊ ita nõ adest ⁊ abest. ¶ Itẽ cõtra secundã particulã aliquod accidẽs cõe necessario ineſt vt quãtitas boi: ⁊ nigredo corui: ⁊ albedo cigni: ergo ĩ possunt nõ ineſſe subiecto p̃ter eius corruptionẽ. Qõ accidens vt hic sumitur dicatur: de istis patet p ꝟ ꝑphiriũ qui diuidit accidens in accidens separabile ⁊ accidens inseparabile. Similiter rõne: quia omne predicatum non essentiale vel est ꝓprium vel accidens vt hic sumitur qñ dicit homo est quãtus: quantũ est predicatũ non essentiale ⁊ nõ ꝓpriũ ergo accidẽs. Item corruptio non adest ꝓter subiecti corruptionem quia opponitur sibi. Item accidens abest ergo non est quia non manet separatũ a subiecto ⁊ si accidens nõ est subiectũ non est q: sunt correlatiua: probatur: omnis spẽs ipsius vniuersalis est relatiuum ergo accidens ⁊ non videtur ad aliud dici nisi ad illud cuius est accidens ⁊ illud est subiectũ ergo ⁊c. Similiter si diffinitio sit conueniens relatiuis ergo in ea ponit correlatiuũ nihil videtur hic positum p̃o correlatiuo nisi subiectum ergo illud est correlatiuũ diffiniti. ¶ Ad oppositũ est ꝟ ꝑphir⁹ ⁊ ax. primo topicorũ. ponens consimilem diffinitionem accidens est quod contingit eidem ineſſe ⁊ non ineſſe q̃ essentialiter vr̃ eadẽ isti. ¶ Ad q̃stionẽ dicẽdũ q̃ diffinitio si ꝯgrue itelligat satis cõuenienter est assignata. Ubi sciẽdũ est q̃ adest ⁊ abest siue ineẽ vel nõ ineſſe q̃ ponit Ax. in sua diffinitione sunt equiuoce prime intentionis ⁊ secunde intentionis vt sunt nomina prime intentiõis dicitur. 7. metaphisice. accidentis esse est ineſſe ⁊ hoc ꝺ accidente reali de quo loquitur ibi sic etiam sumitur ad esse ⁊ abesse. 8. phi. vbi dicitur quod impossibile ẽ idẽ simul adesse eidez subiecto ⁊ abesse ab eodez. Alio mõ ineſſe vel abesse est nomen secunde intentionis ⁊ significat predicationem eorum que sunt extra essentiaz subiecti vel alterius generis a subiecto sicut predicari: dicit ꝓpriam predicationem essentialem eorum que sunt in eodem genere cũ subiecto ſz adhuc ĩesse. Secũdo modo sumitur dupliciter ꝓprie: ⁊ sic nõ ineſt nisi accidentibus communibus: vel cõmuniter: ⁊ sic in est singularibus accidentibus ⁊ isto modo generali sumitur esse. in. idiuisione quarti membri quã ponit ax. in principio predicamentorum ⁊ adhuc communius sumẽdo ineſſe dicim⁹ cõiter in oi ꝓpositione p̃dicatũ in esse ſ bovel nõ ineſſe sicut generaliter dicimus in oi ꝓpositione est predicatuz ⁊ subiectum q̃lscunq; fuerit

ꝑdicatio. ¶Prima distinctio videt ꝓbabilis inconueniēs enim est logicū diffinire ⁊ diuidere per res prime intē tionis ꝑsertim qñ diffinitū est secūda intētio. vl diuide re si aliqua mēbra diuisionis sint res secunde intentio / nis sed illius diuisionis quadrimembris manifestū est duo mēbra. s. dici de: ⁊ nō dici de: esse intentiones se/ cundas. Secūda distinctio dc. s. inesse. s. ꝓprie vt acci/ dens cōe cōiter vt accidēs qōlibet cōmunissime vt oē ꝑdicatū de subiecto ꝓ ex diffinitiōe Ar. ꝑmo topicoꝝ ⁊ diuisiōe eius in principio ꝑdicamentoꝝ. ⁊ cōi modo loquēdi. Cōsimiliter tripliciter dicit ꝑdicari de ꝓprie ꝓ bis q̄ sunt superiora in eodē genere. cōiter ꝓ oi eo qō ē cōe. cōmunissime ꝓ oi eo qō specificat rem hui⁹ ver bi est in ꝓpositione. ¶ ¶Primo mō sumit in principio ꝑ dicamentoꝝ. Secūdo modo in diffinitiōe vniuersalis in libro ꝑiermenias. Tertio modo in diuisiōe ¶Do: phi rij q̄ ꝑ̄ post diffinitionē generis: ⁊ in diffinitiōe indi uidui sumēdo igitur adesse vel iesse. primo mō ꝓ illud intelligit genus accidentis cū vna differentia. s. ꝑdicatū nō essētiale vl gen⁹ itermediū iter vlē ⁊ accns sic itelligi tur in diffinitione ꝓprij per accidit residuū hoc est abeē ⁊ c̄. ponitur loco differētie ⁊ correlatiui ipsius diffiniti. Similiter in diffitione Ar. cōtingit inesse ⁊ non inesse. i. nō necessario inest subiecto. Sed tunc est dubiū quali/ ter de accidentibus inseperabilib⁹ dicit accidēs ⁊ mul tis alijs vt quāto ⁊hmōi q̄ necessario insunt nō tñ sunt ꝓpria. ¶Potest dici ꝙ illud est vex de illis sicut de aliis per se loquēdo: sicut. n. ꝙ se substātia ꝑcedit accidens tē poze sic accidēs cōe quodcūqz cū nō habeat per se cāz i subiecto nō inest necessario. vel per se quātū est ex pte subiecti sicut ꝓprium abest q: substātia ꝑcedit illud acci/ dens sicut ⁊ accidēs cōe vt Ar. intelligit de accidente. 7. methaphisice. Si vero dicas per se quātū ē ex pte acci dentis falsū est. aliqō enim accidēs cōe lz nō habeat cāz per se in subiecto tñ hz cāz necessariā vt quātitas ⁊ ita sibi repugnat quātū ē ex se nō inesse subiecto in quo hz talē cām necessariā ió exponit illud alio modo sic abest secūdū itellectū ꝓter subiecti corruptiōez: idest destru ctionē essentialis itellectus sbi. Cōtra sic ꝓprium abest q: spēs cū sit ꝑor nā ꝓprio cōplete ꝑ̄t intelligi sine ꝓprio. Dr̄ qō accidens abest sm intellectū ꝓ positionē sui op positi ꝓter subiecti corruptionē: nō sic ꝓprium idest acci dens est ꝑdicatū nō essentiale subiecto sub cuius oppo sito ꝑ̄t subiectū intelligi cōplete sine repugnātia intelle ctuū nō sic ꝓprium abest ⁊ hoc breui⁹ exprimit sic acci dens inest nō per se vel cōuertibiliter intelligendo inest vt prius dictū est ⁊ iste est intellectus diffinitiōis ¶Por: phi. ⁊ Ar. ⁊ sic itelligēdo vtraqz ē cōueniēs. Cōtra istō si hec diffinitio sit cōuenīcter data ergo inest diffinitio ꝓ se ergo accns ꝓ se adē ⁊ abē: ergo ꝓ se adest ⁊ si hoc ergo nō ꝑ̄t abesse. Secūda ꝓna ꝑz q: a copulatiua tz ad alterā partē. ¶Cōsimiliter ꝑ̄t argui qō oē accidēs abest ꝓ hoc medius omne accidēs per se adest ⁊ abest ergo per se abest ⁊ sic non adest. ¶Item omne ac/ cidēs necessario inest: q: inesse est de essentia accidētis. sed omne accidens necessario est accidens ergo omne accidens necessario inest. minor patet quia hec inest ne cessaria oē accidēs est accidēs q: ꝑdicatur idem de se er go est vera cum modo necessitatis. ¶Ad primū istō rum dicitur quod nō sequit per se adest ⁊ abest ergo per se adest sed est faliacia ascendendū qd ad simplicit sicut nō tenet cōtingens necessario est cōtingens ergo ꝙtingens necessario ē. ¶Cōtra a genere posito sub dif ferentia tenet ad genus simpliciter: vt sequit aial rōna le ergo aial. sed istud totū abest ⁊ c̄. est loco differentie respectu huius adest: ergo ꝓna bona. ¶ ¶Potest igitur dici ꝙ ꝓna est aliquo modo bona: sed añs ⁊ cōsequēs est distingēdū sm ꝓpositionē ⁊ diuisionē: q: per se po test determinare inherentiā ⁊ sic est vtraqz vera vel in herens ⁊ sic vtraqz falsa. Et isto modo nō ponit per se in diffinitione accidētis. hoc est dictu ꝙ illud ꝑdicatū adest ⁊ c̄. per se inest huic subiecto accidēs: sed idē ꝓ/ dicatū. s. adest terminatū ꝓ per se nō inest illi subiecto. ¶Ad secūdū dicit similiter ꝙ tā mino: quā ꝓclusio est vera vt necesse determinat inherentiā: aliter nō. ¶Ad primū argumētū principale ꝑz ꝗliter ibi ponitur gen⁹ ⁊ differentia ⁊ qualiter per totū copulatū est aliud cir cūlocutū. ¶Ad secundū ꝑz ꝗliter sumit ibi adest vt est nomē secūde intentiōis. ¶Ad aliud principale patz ꝙ quodlibet accidens qō nō est ꝓprium adest ⁊ abest secūdū intellectū ita qō subiectū ꝑ̄t intelligi sub ei⁹ op posito. ¶Ad aliud de corruptione ꝙ adest ꝓter cor ruptionē illi⁹ subiecti: q: est in eo qō manet in trāsmuta tione vt in subiecto: ⁊ illud nō corrūpit. ¶Cōtra si sit in illo vt in subiecto tūc est corruptio illi⁹ subiecti igitur nō adest ꝑter corruptiōez subiecti. Dicit ꝙ si adest tūc est formabile accidens ei⁹ sed non oportet ꝙ sit corru / ptio ei⁹: q: ei⁹ dicit corruptio qō denoiatur ab ea: ⁊ illud nō est ei⁹ subiectū ⁊ vl ita est in accidentib⁹ sbm nō denominantib⁹ sed alia a subiectis: sicut locus ē cor poris locantis vt accidens: sed nō est locus corporis lo cantis: sed est locus corporis locati: passio vero locātis vt dicit. 4. phisicoꝝ sic actio est patientis: q: nō de no minat sbm suū sed aliud. ¶Aliter dicit ad primū qō adest ꝓter sbi corruptionē. i. sbm potest intelligi sub eo ⁊ ei⁹ opposito sine destructione sui intellect⁹ vel sine repugnātia itellectuū. ¶Ad vltimū dicit qō si accidēs abest sicut hic sumit nō segtur ipsū nō esse: q: illud sic intelligit: ꝙ subiectū ꝑ̄t intelligi sub opposito accidētis vnde ex hoc nō sequitur ꝙ nō sit. ¶Cōtra per Ar. in libro ꝑdicamentorum vnum correlatiuoꝝ non po/ test diffinite sciri sine altero subiectum ⁊ accidens sunt correlatiua vt dicitur supra in opponendo igitur subie/ ctuz nō ꝑ̄t complete intelligi sine accidente igitur non ꝑ̄t intelligi sub opposito accidentis. Itē intellectus so/ lum verox est, sed nō est verū subiectū eē sub accidente ⁊ eius opposito ergo non est intelligibile mino: patet veritas est adequatio rei ad intellectū sed nō est ita ī re ¶Ad primū istorū dicit ꝙ subiectū est relatiuū ꝓ ac/ cidēs: q: aliud dicit ad ipsum ⁊ de illis nō intelligit di ctū Ar. sed tñ de relatiuis ꝓ se quia scibile ꝑ̄t cognosci nō cognita scientia cū sit naturaliter pri⁹ ea. Si diceret ꝓter subiecti corruptionem idest eius cui talis inten/ tio inest illud nō valet: quia illud est res prime intentio nis ⁊ ita inconuenīcter in diffinitione alicuius secunde intentiōis poneretur. ¶Ad aliud dicitur ꝙ ꝓna ꝓpo sitio vera est de habitu principioꝝ qui dicitur intellect⁹ qui distinguitur cōtra scientiā que est ꝓprie habitus ꝓclusio nō demostrationis. Ulteri⁹ potest dici ꝙ intel lectus intelligens subiectum esse sub opposito talis acci dentis inseparabilis est falsus: sed nō intellect⁹ intelligēs subiectū sub opposito talis accidentis: qui ē simplex nō componens vel diuidens q: tñ circa cōpositionē ⁊ di uisionē est veritas vel falsitas. ¶Tertio modo dicitur qō subiectū nō vere ꝑ̄t intelligi sub opposito acciden tis inseparabilis: tñ de re ꝑ̄t sic intelligi sine repugnā tia intellectuū: q: si sic intelligatur nō est repugnantia itellectuū. ¶Ad quoddā argumentū superius factuz s. intentio cui inest necessario inest. Dico ꝙ illud conclu dit ꝙ accidēs necessario inest vt necessario determinat inherentiam non inherens.

Explicium vniuersalia.

¶ Incipiunt predicamenta.

Queritur Utrũ liber p̃ dicamentoꝝ sit de .x. vocib⁹ decẽ prima genera rez significantib⁹. Q̃ō sic qꝛ hoc dicit Boetius. Itez hic determinat de vniuoco equiuoco ⁊ de nominatiuo: que tantũ sunt differentie vocis significantis: qꝛ nulla res nullus etiã concept⁹ est equiuoc⁹: quia vbi dicitur conceptus ibi est vniuocatio. ¶ Itẽ hec omnia diffiniuntur per dicunt. ¶ Itez in prima diuisione dr̃. eoruz que dicũtur. Similit inferius dicit̃ ꝙ singulũ incõplexoꝝ aut significat ſbam ⁊c̃. ſed dicibile incõplexuz significare ẽ proprium vocis significantis: ergo illud est subiectũ: ⁊ ita maxime decẽ voces decẽ genera reruz significãtes: qꝛ tãtũ hic de illis agit̃. Itẽ vel logica ẽ scientia realis vel sermocinalis. non realis manifestũ: ẽ ergo sermocinalis. igit̃ quelibz ei⁹ pars ẽ de voce significatiua: ⁊ ita ista pars eius que ẽ prima ẽ de voce significante conceptũ simplicẽ: sicut liber piermenias est de voce significãte cõceptũ cõpositũ. ¶ Ad oppositũ. logica ẽ de secũdis intẽtionib⁹ applicatis primis: ergo de vocibus non ẽ aliqua eius pars. ¶ Itẽ illud de quo hic agit̃ est per se pars subiecti considerati in libro piermenias: ⁊ illud ẽ pars eius quod cõsiderat̃ in libro prioꝝ: quod ẽ syllogismus. sed illud omnes suas ppias passiones hz sibi inherentes (vt manifestũ est) nulla voce existẽte nec possibili esse. igit̃ similiter enunciatio habet suas: ergo vtrunqz illoꝝ ẽ naturaliter pri⁹ voce significatiua. Et quod hic ꝓsideraꝛ ẽ naturaliꝛ prius vtroqz istoꝝ: sicut pars integralis toto: ergo quod hic primo cõsideratur naturaliꝛ ẽ prius quacunqz voce significatiua: ergo nõ ẽ hic ſbm vox significatiua: ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ nulla ppietas vocis significatiue hic ostẽdit̃ de ea nec in aliqua parte logice: ergo ⁊c̃. ¶ Ad ista duo põt dici ꝙ eẽ ex trib⁹ terminis ẽ passio syllogismi: vt est ī voce: sicut verũ vel falsũ significare ẽ passio enunciationis ⁊ sic de ceteris passionib⁹ huiusmodi. ¶ Contra aut syllogissimus in mẽte est syllogismus: ⁊ enunciatio in mẽte ẽ enunciatio aut ñ si sic: ergo habẽt passiones syllogismi ⁊ enũciatiõis absqz hoc qõ ꝓferãtur. si nõ: ergo hẽs demonstrationẽ ī mẽte ñ hz demonstrationẽ nisi ꝓferat: ⁊ ita non ẽ scies nisi ꝓferat qõ mãifeste ẽ falsũ. ¶ Ad qõnẽ dici põt ꝙ iste liber non ẽ de decẽ vocib⁹ vt de primo ſbo: nec aliqua pars logice est de voce: quia omnes passiões silli: ⁊ oẽs partes eius possunt sibi inesse secũdũ esse qõ habẽt in mente ẽt si non ꝓferãtur: vt inductiue pz: sed ẽ de aliquo põre: qõ respectu vocis significatiue tãtũ habet rõnẽ significati. ¶ Ad auctoritatẽ Boetij dici potest ꝙ itellexit passiuã ꝙ actiuã. sic de decẽ vocib⁹ decẽ genera rerũ significantibus: idest de decẽ generib⁹ per decẽ voces significatis: ⁊ qũo illud sit verũ in solutione sequẽtis qõnis dicet̃. ¶ Ad secũdũ põt dici ꝙ vniuocũ ⁊ denominatiuũ primo sunt differentie p̃dicati qõ secũdum se ineſt cõceptui nõ primo voci significãti. De equiuoco aũt determinat ꝓpter oppositionẽ eius ad vniuocũ. vel quia equiuocũ equiuocatũ ẽ concept⁹ licet non equiuocũ equiuocãs: vel qꝛ ẽ conceptus inquãtũ significatur. ¶ Ad tertiũ dico quod ibi ponit dicũtur vt oñdat se non assignare veras diffinitiones istoꝝ equiuocoꝝ ⁊c̃. que ẽ ꝙ genus ⁊ differentiã sed tantũ ꝙ rõnẽ exprimẽtẽ qd dr̃ per nomẽ. ¶ Ad aliud dico qõ in secunda diuisione dicit̃ aꝛ. eoꝝ que sunt. sicut igitur ex illa non sequit̃ ſbm huius libri esse aliquid reale: cui per se cõuenit cẽ: sic nec hic sequitur subiectũ cẽ vocẽ cui per se conuenit dici: iõ dico dicunt̃ id est cõcipiũtur ⁊ sũt i secũda diuisione sumitur ꝙ codẽ sunt secundũ rationẽ. ¶ Ad aliud de incõplexo dico qõ illud primo cõuenit conceptui simplici: voci vero significatiue ex consequẽti: si ergo subiectũ hic sit incõplexuz magis stat qõ sit conceptus q̃ vox. ¶ Ad aliud de significat: dico qõ ad illud nõ sequit̃ subiectum huius libri esse litterã: vt nec vlt Boetius in littera. tamẽ inter quattuor que numerantur in principio piermenias: est tantũ signũ ⁊ nõ signatũ. Ita nec sequitur subiectũ hic cẽ vocez ex hoc medio significat qꝛ illõ est nimis cõe mediũ: passio enim significat rẽ tantũ. vnõ stat subiectũ hic cẽ conceptuz. ¶ Ad aliud dico qõ logica nõ est scientia realis nec sermocinalis qꝛ nec ſmones nec sermonis passiones cõsiderat: nec suũ subiectũ sub rõe sermonis. imo quod ista diuisio sit insufficiens sic ostẽdit̃. Ad ediũ inter rẽ ⁊ ſmonẽ vel vocẽ est cõcept⁹: ergo sicut ẽ aliqua scientia per se de rebus: aliqua ꝙ se de vocibus significatiuis: vt grãmatica rethozica q̃ considerãt passiones vocis. ſ. inq̃ntũ vocis. ſ. congruũ ⁊ ornatum. Ita potest aliq̃ sciẽtia cẽ per se de cõcepto ⁊ hec est logica. vnde per se debet dici scientia rõalis: nõ tantuz qꝛ traditꝰ p rationẽ sicut quelibz alia scientia: ſz cum hoc est de cõceptib⁹ formatis ab actu ratiõis. Si ab ali quo dicat̃ logicã esse sciẽtiam sermocinalẽ vt vr̃ ex inẽpretatione nomínis: intelligendũ est quod multũ cõuenit cum sermone pp duo. primo qꝛ cõceptus ẽ immediatuz significatum ꝙ vocez: de quo conceptu est logica. secundo quia passiones conceptus insunt voci significatiue sicut incõplexuz ⁊ complexum significare verũ vel falsum vt signo ꝙ naturam significati. Ad aliud qõ tangit̃ respondendo ad arguẽta in cõtrariũ facta de terminis ⁊ significare verũ vel falsuz põt dici quod terminus vel est idez qõ vox significans conceptũ simpliceꝛ ⁊ tunc non est syllogismus ex tribus terminis nisi prolatus. vel verius terminus significat idẽ qõ conceptus simplex: qꝛ transmutatur a geometria ad logicã ad significandũ indiuisibile in ꝓpositionib⁹: qõ potest esse ī mente: ⁊ tunc omnis syllogismus prolatus ⁊ nõ ꝓlatus est ex tribus terminis. ¶ Similiter significare vez vel falsũ cõuenit enunciationi sz nõ vt ẽ vox signis conceptũ sz vt conceptus significat rẽ. ¶ Itẽ hic in cõmẽto super principium huius dicit Boetius qõ voces significatiue vno modo considerãtur vt imponunt̃ ad significãdũ. Secundo modo vt eis significantib⁹ insunt proprietates cãte ab itellectu. primo modo cõsiderãtur ī logica. secundo modo in grãmatica. Secũdũ hoc igit̃ primum subiectum logice cẽt ponẽdũ vocez significatiuã ⁊ sic subiectũ primuz huius libri est vox significans cõceptũ simplicẽ ⁊ maxime decẽ voces decem rerum genera significãtes: quia ad illas omnes alie reducũtur.

¶ Cõtra hoc cognito vno correlatiuorũ diffinite necesse est cognoscere alterũ per Aristo. ī predicamẽtis capitulo de relatione ergo si logicus cõsiderat vocẽ inquantum est significatiua rei oportet eũ diffinite cognoscere rem quod non videtur conueniens. ¶ Itẽ omnis vox significatiua in genere vocis significantis est singularis ergo nullus ad aliam ẽ ordo. ergo nõ magis alie voces significatiue ad istas reducunt̃ q̃ iste ad alias. ¶ Ad ꝓmum istoꝝ potest dici quod vox nõ est primo signũ rei sed conceptus quem oportet logicum considerare non vt primum subiectum sed propter cognitionem ꝑmi subiecti. ¶ Contra conceptus est vlterius signuz rei igitur adhuc sequitur quod oportet rem cognosci.

¶ Istud argumentum non est tantum contra Boetium sed etiam contra dicentes logicam esse de conceptibus. Et ideo potest dici quod non oportet propter vnius relatiui cognitionem alterum cognosci quantuz ad

omnia que sunt in se sed tantū quantū ad illa que insunt ei inquātū refertur ad aliud hoc autē modo nō est inconueniens rem cognosci in logica inquātum est significatuz per conceptū. ¶Ad scōm dici potest q licet in genere vocis nō sit aliquis ordo inter voces significatiuas: tamen inquātū significāt cōceptus inter illas est ordo sicē omnis ꝓpositio in genere ꝓpositionum ē singularis tamen alia est singularis alia vniuersalis ratione conceptus significati ⁊ cetera.

q **Queritur** Vtrū iste liber sit de .x. predicamētis vt de sbo q nō videtur quia scire est rē per causā cognoscere p Az. primo posteriorū .ergo omne scibile habet causam sz ista decē nō habēt causam ergo de eis nō est sciētia .probatio minoris q causa naturaliter pr⁹ est illo cuius ē causa sed istis nihil naturaliter ē prius cū sint prima. ¶Item vnius sciētie est vnū sbm ista decez nō sūt vnum subiectum quia nec vnū diffinibile cum ergo hec sciētia sit vna nō erit de istis .x. vt ō subiecto. ¶Itē de istis est scientia realis non ergo logica .cōsequētia patet per Az. tertio de anima. sciētie secantur vt res sed logica est diuersa ab omni sciētia reali .ergo subiectuz ei⁹ a subiecto cuiuslibet sciētie realis est diuersuz. ꝓbatio antecedētis .tum quia de istis determinat metaphisicus: vt patet quinto ⁊ septimo metaphisice. tuz quia ista sūt res prime intentionis. ꝓbo quia impossibile ē aliquid secunde itētiōis predicari per se de re prime itētiōis sz ista decem genera generalissima predicātur per se de rebus prime itētiōis. Est enim hec vera per se homo est substātia ergo ista sūt prime itētiōes ergo omnis sciētia de istis est scientia realis. ¶Ad oppositum est Az. determinās hic de decem generalissimis. Intitulatur similiter liber predicamētorum. ¶Ad questionem dicitur q predicamenta dupliciter possunt considerari. vno modo inquātum sūt entia .alio modo inquantum considerantur a ratione siue inquātum aliqua ꝓprietas ab intellectu causata eis attribuitur. ¶Primo modo de eis considerat meta. subiectum enim eius est ens inquātuz ens. ¶Secundo modo hic de eis consideratur: ostēdūtur enim de eis passiones sibi iherētes inquantum sunt generalissima vt de substātia vniuoce predicari ⁊ non esse in subiecto: ⁊ videri hoc aliquid significare. ¶Similiter de alijs generibus determinatur scōm talem rationem: q inquātum talia in suas diuiduntur species: ⁊ ille vlterius in alias: ⁊ nihil est super ea qō descēdit in illa per diuisionē: patet istis inquantum sunt generalissima inesse has passiones. s. diuidi i species ⁊ multas habere species subalternas ⁊ nō habere genus superueniens: quare tales ꝓprietates determinātur hic. si vero de aliquibus alijs que istis generalissimis insunt in quantum sunt entia hic determinatur: hoc nō est principale ad propositum: sed ad maiorez manifestationē istorum ꝛtum ad predicta intētionalia. Sed cum ista decem nō sint vnum subiectum vnius sciētie realis. scilicz metaphisice nisi inquātum est i istis vnum primum ad quod omnia alia attribuūtur: vt habeē quarto metaphisice: sed inquātum a ratiōe cōsiderant nullū est ad quod attribuātur: qūo sūt vnuz sbm: ⁊ oportet dicere q maior ē vnitas eorū i aliqua ꝓprietate ab intellectu cāta ꝙ inquātū sunt entia ⁊ ita cum hec scia nō sit vna vnitate analogie: oportet assignare aliquod intentionale quod sit istis comune ⁊ primum subiectū: q de solo tali per se cōsiderat logicus. illud autē a quibusdam ponitur ens incōplexum dicibile ordinabile in genere omnibus concessis ꝓus narratis in pōne. ¶Contra hoc vltimum potest argui sic ens nō cōuenit vniuoce omni enti extra animam: ergo multo magis nō est vniuocum enti extra animam ⁊ enti a ꝓsideratione intellectus causato: quia illa plus differūt. ergo vel hic accipitur ens ꝓ ente extra animam vel ꝓ ente rationis. si primo modo sequentur duo icōuenientia. scilicet q subiectum quod ponitur non sit vniuocum .x. predicamentis: que hic cōsiderantur cuius oppositum sustinere intēdit. Secundū q subiectum hic sit ens per accidēs: quia cōposituz ex re prime intētionis ⁊ re secunde: que non faciūt vnum per se. de ente autez per accidens non est scia per Aristo. 6. meta. Si vero ꝓ ente rationis sequitē q est negatio q: alia addita includūt ens sic sumptuz ⁊ ita ē negatio. ¶Itē aut dicibile intelligitē ꝓ significabili per sermonem: ⁊ ostensuz ē in solntiōe questionis ꝓcedentis illud accidere subiecto huius libri. aut dicibile sumitur ꝓ ꝓdicabili ⁊ tūc addēdo incōplexum fit negatio: ⁊ itez fit negatio addēdo ordinabile in genere. ꝓbatio primi q: propositio nō predicatur: nec aliquod cōplexum inquatuz cōplexū. ꝓbatio secundi predicabile icludit ordinabile i genere vel ecōuerso quia ex hoc q aliquid ē predicabile vt hic Az. loquitē ordinatur ad aliud fz sub vel supra. ¶Ad hoc vltimuz dicitur q idiuidua in genere sūt ordinabilia nō tamen predicabilia: ⁊ generalissima dicūtur predicabilia nō tamen in genere ordinabilia ideo neutrū istorum reliquū includit. ¶Contra tunc ens ordinabile ⁊ ē. nō conuenit generalissimis de quib⁹ tamē maxime hic agitur. ergo illud non est subiectum. Si ponitur ꝓ subiecto tiñ ens incomplexū vel tantū ens dicibile vel tantū ens in genere ordinabile. Contra quodlibet est prima rationum factaruz contra prioremz pōnem ⁊ contra primā positiōez simul ⁊ cōtra omnes istas tres: quia quicqd istorū ponatur sbm: illud excedit omnia decē predicamenta quod videtur inconueniēs si etiam ponat tātum predicabile illud idē est q vniuersale ergo idē est subiectum huius libri ⁊ ⁊Porphirij qō est incōueniens ⁊ excedit decem predicamenta. Ideo dici potest q hic consideratur de decem predicamētis inquantum aliquid a ratione causatū eis attribuitur: q aliter non possunt a logico considerari: ⁊ illo modo nō habent tantum vnitatem analogie: sed etiam vniuocationis ⁊ illud vniuocū istis illo modo est aliquod intentionale quod est hic primum subiectū: ⁊ illud potest nominari predicamentum vel generalissimuz: q omnes ꝓprietates que per se de istis determinātur hic determinantur de eis inquātū habēt rationez generalissimi vel predicamenti. ¶Cōtra tunc determinaretur hic de sba quantitate ⁊ ē. tantum per accidēs: quia tātum modo secūdum q aliquid eis inest per accidens scilicet secundū aliquod intentionale q: nulluz tale potest eis ineē per se. ¶Item nulla passio est hic ostēsa de predicamēto vel generalissimo secūdum suā rationē: ergo illud nō est subiectum. ¶Item subiectum hic non conuenit omni conceptui formato a primo actu rationis sicut subiectum libri periermenias conuenit omni conceptui formato a secōo actu rationis: quod videtur inconueniens quia similiter videtur iste liber cē de conceptu simplici incōplexo sicut ille de cōplexo. ¶Item cum generalissimuz vel predicamentum sub vniuersali contineatur sequitur ⁊ anc sciētiam libro ⁊Porphirij subalternari: q sicut subiectū ad subiectum: ita scientia ad scientiā: sz illō videtur inconueniens. ¶Ad primum illorum dico q non est inconueniens illa tantum ꝓ accidens a logico cōsiderari que metaphisicus per se considerat. ¶Ad secūdum dico q inquantum aliquod intentionale vniuocū hic demonstratur de substantia ⁊ quantitate inquantū habent rationem generalissimorum: intātum illud ostēditur de predicamento siue generalissimo primo vt diuidi in species non habere genus supraueniens ⁊ vni-

noce predicari: qđ ostenditur de substãtia ⁊ supponitur cognitum de aliis. in hoc enim quod aliquid vniuoce ostenditur de multis subiectis non primis: i hoc ostẽditur de primo subiecto. ¶ Ad tertium potest dici qꝫ sicut enunciatio est primum subiectum libri perihermenias que non dicitur formali predicatione de omni conceptu formato a secundo actu rationis: sed alia reducunt ad ipsũ vt oratio imperatiua: sic omnis conceptus simpliciter reducitur ad aliquod predicamentoꝝ. ¶ Ad quartũ potest dici qꝫ licet subiectum sit sub subiecto: nõ tamen hec scientia sumit sua principia ex illa ⁊ ideo alteruꝝ deest quod requiritur ad subalternationem scientiarum. ¶ Ad primum argumẽtum principale dico quod licet istoꝝ in se non sit causa aliqua: tamẽ respectu suarum passionũ habent causam precipue respectu passionum intentionalium: que insunt eis inquantuꝝ a ratione considerantur. ⁊ cum dicitur istis nihil est naturaliter prius: veruꝝ est in se: tamen ratione inherentie passionis intentionalis potest naturaliter eis aliquid esse prius. ¶ Ad secundum patet quod primuꝝ subiectum hic est aliquid vniuocum istis decem vt predicamentũ. ¶ Ad tertium patet quia que metaphisicus per se considerat hic per accidens considerantur: quia hic per se considerat aliquid intentionale applicabile eis que metaphisicus per se considerat.

Queritur De supposito i dicta solutione. scilicet an aliquid istis generalissimis sit vniuocum ⁊ primo qritur an aliquod predicamentum intentionale sit istis vniuocum. Qđ non videtur: quia si sic tunc illud esset prius ⁊ cõmunius istis ⁊ ita hec non essent generalissima ⁊ prima genera quod est contra Boetium ¶ Item si aliquid esset eis vniuocum cum sint diuersa inter se: essent aliquid idez entia ergo differentia. consequentia patet per diffinitionem differentiũ quinto metaphisice positã. ꝫ seqns est falsũ qꝫ pdicamẽta sũt secundũ se diuersa ⁊ nõ int se differẽtia: quia tũc esset species ¶ Itẽ itẽtio cãtura re iglr vnitas itẽtiõis ab vnitate rei sed nulla res vniuoce conuenit istis ergo nec aliqua intentio. prima ppositio patet quod enim est in intellectu ⁊ non est a re est figmentum cuiusmodi non est aliqua intentio. ¶ Itẽ nullum vniuocum est denominatiuũ ꝫ predicamentum intentionale tantum denominatiue dicitur de istis decem que sunt res prime intentionis. ergo nullum predicamentum intentionale est istis vniuocum. probatio maioris. tum quia vniuocum distinguitur hic contra denominatiuũ sicut contra equiuocum. tum quia inferius dicit. Aristo. capitulo de substãtia qđ quedam predicantur fm nomen ⁊ nõ fm illius nominis rationem puta cõcreta siue denominatiua exemplificando de albo. ¶ Ad oppositum aliquod intentionale dicitur de istis. x. fm nomen ⁊ eandem rationem ergo vniuoce. consequentia patet per diffinitionem vniuocorum. probatio antecedentis qꝫ substãtia est genus qꝫ stitas est genus. ¶ Item substantia predicatur de pluribus specie differentibus in quid ⁊ quãtitas similiter: q re genus de istis secundum nomen ⁊ diffinitionem predicatur. ¶ Ita potest argui de multis intentionibus inherentibus istis ⁊ sub eis contentis vt species homini ⁊ albedini. ¶ Item sola diuersitas in materia accidentali non diuersificat illud cuius est species: quia differẽtia specifica ẽ differentia formalis: sed intentio applicata rei vnius generis ⁊ alterius tantum habet differentiaꝝ penes materiaꝝ per accidẽs: ergo nõ differt specie ex hoc quod inest istis: ergo nec tollitur propter illud vniuocatio: quia quod non tollit vnitatem secundum speciẽ: nõ tollit vniuocationem. prima propositio patet quia circulus aureus ⁊ circulus eneus non differunt specie. ⁊ ratione patet quia talis differẽtia eum eo cui additur non facit nisi ens per accidens quod nõ est natum esse species generis. mino: patet quia nulla itẽtio inest rei prime itẽtiõis per se vt ostensum est prius: sed est sola diuersitas hic ⁊ ibi penes res prime intẽtiõis ergo tantum penes materiam accidentalem. ¶ Ad questionem dicendum quod aliquod itẽtiõale vniuocum potest applicari rebus omnium generum quia diuersitas in rebus p̃me itẽtionis inter se non impedit ipsas ab intellectu posse concipi per eundem modum concipiendi. Intentiones autem omnes eis attribuũtur inquãtum ab intellectu concipiuntur ⁊ ideo intentiones eadem specie possunt diuersis rebus attribui. ¶ Ad primum argumentum dici potest quod sunt prima ⁊ communissima rerum genera non intentionum. Ad secundum similiter dico quod non sunt differentia quia non sũt aliquid idem entia id est aliqua res. Vel aliter ad vtrumꝫ quod licet sint communissima ⁊ prima potest tamen aliquid idem inesse omnibus illis denominatiue: quod non debet dici prius vel communius illis nisi essentialiter de eis diceretur. ¶ Sic ad secundum quod non sunt essentialiter aliquid idem: ideo non sequitur ipsa esse differentia. hoc quodammodo apparet vbi minus videtur scilicet in accidentalibus realibus: quia album vnum significans dicitur de superficie ⁊ de homine: que sunt duoꝝ generum: sed non est omnino simile. accidens enim reale tantum habet aliquid vnum pro proximo subiecto ita qꝫ nulli alij inest nisi per naturam eius. vnde aliud tantum est eius subiectum per accidens mediante primo subiecto: sed accidens itẽtionale potest eque primo inesse rebus omnium generum ⁊ nulli p aliud ¶ Ad tertium dico qꝫ res non est tota causa intentiõis sed tantum occasio inquantum scilicet mouet intellectũ vt actu consideret ⁊ intellectus ẽ principalis causa ideo mino: vnitas sufficit intellectui ab aliquo extrinseco moueri ad causãdum multa per considerationem. quibus nõ correspõdent in existendo aliqua in re simpliciter: sicut albedo significat per modum per se stantis ⁊ per modum habitus fm quid. vtrumꝫ enim attribuit intellectus modũ scilicet habitus ⁊ per se stantis simpliciter sicut hominis ⁊ vtrumꝫ est simpliciter nomen sed tamen vtrobiꝫ ẽ aliquid correspondens illi modo: sed non ita vere sicut causate intentioni ab intellectu moto ab illo extrinseco. Similiter intellectus cõsiderans rem per illam vnam speciem põt millefics reflectere se supra suam operationem. cõsiderando ⁊ quelibet consideratio est aliquid nihil habens extrinsecum sibi correspondens nisi tantuꝝ primum obiectum pro occasione inquantum illud mouet primo intellectum ad considerandum sed de hoc dictum est in libro ꝑdophirij. ¶ Ad quartuꝝ dico qꝫ aliud est dicere aliqnid vniuoce predicari de multis ⁊ esse vniuocum predicatum de multis. denominatiuum eni primo mõ nõ est vniuocum. secundo vero modo ẽ: vt ostendit ratio. vnde cõcedẽda est cõclusio scilicet qꝫ nullum predicatum intentionale est vniuoce predicatuꝝ de rebus prime intentionis: sed aliquod intentionale vniuocum in se predicatur de istis licet non vniuoce sed de hoc magis postea dicetur.

Queritur Utrum ens sit. x. predimentis vniuocum. videtur qꝫ sic per media logicalia. Et hoc sic i equocis nõ est contradictio per Aristo. in clẽcis sed hic est cõtradictio soꝝ. est ens: soꝝ. non est ens. cr-

go ens est vniuocum. ¶Item nullum equiuocum est determinabile p aliqđ additum ad aliquod equiuocatorum: quia quodlibet illorum actu importat: sed ens p aliquid additum est determinabile ad vnum predicamẽtum: vt cum dicitur ens absolutum vel ens per se cõtrahitur ad sbam ergo non est equiuocum. ¶Item sequitur homo est sba ergo homo est ens quia antecedẽs nõ potest esse verum sine cõsequente sed in equiuocis non est cõsequentia ergo ꝛc. ¶Item si ens ẽ equiuocum ergo aliquo modo hec est vera sba est non ens: ꝛ sequitur ergo substantia nõ est aliquid quia aliquid nõ est communius ente. ꝛ sequitur ergo substantia est nihil ergo hoc cõsequens aliquo modo est verum quod videtur inconueniẽs quia tunc nõ peccaret ratio parmenidis in primo phisicorum. i hoc q accipit istam non ens est nihil: quod videtur esse contra Aristo. ¶Item predicari i quid est ratio vna cõueniens enti: vt dicitur de omnibus istis. ergo illud quod dicitur de istis est vniuocũ q: ratio sub q aliquid dicitur: non est magis vna eo quod dicitur. Itẽ possibile est vniuocum. tum quia habens contradictionem. tum quia est consequens ad necesse quorum vtrunq; patet secundo periermenias sed possibile non videtur communius ente sed minus cõmune cum ens diuidatur per actum ꝛ potẽtiam ergo multo magis ens est vniuocum. Item omnis diuisio incipit ab vno sed ens diuiditur in hec decem .5. metaphisice. ergo est aliquid vnum in istis. ¶Item omnis multitudo debet reduci ad vnitatem per auctorem de causis sed substantia ꝛ accidens sunt multa quia diuersa vt patet per Aristotilem .4. metaphisice. dicentem q omne ens sufficienter diuiditur in idem vel diuersum ergo ista multitudo reducitur ad aliquod vnum sed illud nihil videtur nisi ens ergo ꝛc. ¶Item secundum. Aristo. 7. phisicorum. omnis comparatio est scẽdum aliquod vniuocum sed secundum ens est comparatio ergo ꝛc. probatio minoris tum quia dicim⁹ q accidẽs est minus ens ꝛ posterius ens substãtia. tũ q: dicitur secũdo metaphisice. vnũquodq; sicut se habet ad esse sic se habet ad veritatẽ. ꝛ ibidẽ probãtur principia sempiternorum esse verissima siue maxime vera ex quo segtur q sint maxime entia ergo secundum ens est comparatio. ¶Item vnius scientie vnum est subiectum vniuocum sed ens iquãtum ens est metaphisice subiectus determinat Aristo. quarto illius ergo est vniuocum. p batio maioris tum quia de subiecto fiunt demonstrationes. in demonstrationibus autem oportet esse aliquid cõmune vniuocum per Aristotilẽ primo posteriorum. et paruz ifra in demonstrationibus non accidit equiuocatio: quia tunc de subiecto oportet precognoscere ãte demonstrationem quid est equiuocum non habet quid ẽ quia nec diffinitionem. ¶Item in secundo mataphisice arguitur principia sempiternorum esse verissima q: sunt causa effectus vnãdoꝛ ꝛ veritatis in alijs. tũc veritas vniuoce inest causis omnibus ꝛ causatis: ergo entitas per Aristotilem ibidem vnũquodq; sicut se habet ad esse sic ad veritatem: sed oia vel sũt cause vel causata ergo omnibus est ens vniuocum. ¶Item quarto mataphisice ponitur istud esse primum principium scilicet non cõtigit idem simul esse ꝛ non esse ꝛ certissimũ omnium principiorum. sed si ens esset equiuocum esset hoc principiũ dubiũ propter multiplicitatem terminorum ergo aliquid aliud certius eo cuius termini nõ essent multiplices. hoc est inconueniens ergo ens non est equiuocum. Item vnius potentie cognitiue est vnum obiectum primum in genere sed ens inquantum ens ẽ obiectum primum intellectus per Auicennam. igitur ẽ vniuocum. maior patet inductione ꝛ ratione quia potẽtia cognitiua nata est perfici per se per formam sui per se obiecti. sed vnius potẽtie non sunt per se diuerse forme genere per se perfectiue. ergo eidem potentie cognitiue nõ correspondent diuersa genera pro obiecto. Itez Auicẽna. dicit q ens nec dicit substantiam nec accidẽs sed qui dicit equiuocum dicit alterum significatorũ qz equiuocum nullum intellectum constituit nisi alterius significatorum igitur ens non est equiuocum Itez ens imponitur ab vna ratiõe vt ab actu essendi ergo significat vnum. ¶Ad oppositum est ⁊pdor⁹ dicens si quis omnia entia vocet equiuoce nuncupabit. ¶Item Ax. in principio predicamentorum singulum incomplexorum aut significat substantiam aut quantitatem ꝛc. ꝛ si ens significaret aliquod cõmune istis: nullum illorum significaret: quia quod significat superius non significat inferius sub propria ratione. ergo non esset ens incomplexum quod est inconueniens ergo ꝛc. Item si ens sit vniuocum istis tũc esset genus istorum ꝛ ita hec non erunt decem genera prima. sed esset vnum generalissimum primum. probatio prime consequentie. omne vniuocum dictum de multis dicitur de illis sub ratiõe alicuius vniuersalis. aliter illa quinq; vniuersalia non sufficienter diuiderent predicari de multis. sed ens si esset vniuocum non posset dici sub ratione speciei specialissime quia hec non sunt singularia nec sub ratione differentie quia nullum eorum distinguit. differentia autẽ est qua differunt a se singula nec proprij nec accidentis quia ens predicatur in quid per Ax. quarto metaphisice. hec duo non. igitur si sit vniuocum erit genus respectu illorum ꝛ ex hoc consequente non tantum sequitur inconueniens suppositum scilicet q illa non sunt genera prima: sed etiam est contra Ax. tertio metaphisice. quia ens est de intellectu cuiuslibet ꝛ genus non est de intellectu differentie ergo ꝛc. Similiter si hec. x. haberent aliquod vniuocum predicatum in quid de eis: p illud non distingueretur manifestum est igitur per aliquid superadditum vnumquodq; differt ab alio. qd quid sit illud: sequitur hec esse differentia ꝛ non secũduz se diuersa quia sunt aliquid idem entia quod est contra Ax. 4. meta. sequitur etiaz hec species esse quia omne compositum secundum rationem ex aliquo cõmuni dicto de se inquid ꝛ ex aliquo formali superaddito ẽ propie diffinibile per illa diffinitio autez proprie solius speciei est per Ax. 6. topicorum. Item si sit cõmune istis cum hec differant ꝛ nõ per ens quero de addito i hoc ꝛ isto aut est ens aut non ens. si ens: igitur ens est de ei⁹ intellectu: ergo addẽdo illud enti erit nugatio ꝛ ens et illud sunt de intellectu cuiuslibet predicamenti. ergo in intellectu simplici cuiuslibet predicamenti est nugatio ergo in intellectu cuiuslibet ẽ nugatio. quia in intellectu cuiuslibet includitur aliquod predicamentorum. etiaz in omni diffinitione erit nugatio semper resoluendo vsq; ad genus generalissimũ ponendo rationes pro nominibus quod Ax. habet pro inconuenienti. vij. metaphi. hec probatio est generalis ad pbandum omnem determinationem facientem vnum per se cum determinabili esse extra intellectum determinabilis ꝛ econuerso de determinatione non faciente vnum essentialiter est hoc magis manifestum. si illud additũ i quolibet predicamẽto supra ens sit nõ ens: sequũt̃ duo icõueniẽtia ⁊primũ est qđ quolibet predicamẽtũ sit nõ ens formaliter ꝛ ita omnia inferiora erunt p se non entia: qz de omni iferiori pdicat aliquod istoz. ¶Aliud est qđ i itellectu cuiuslibet predicamenti sit repugnatia ꝛ ita de intellectu cuiuslibet vt prius deductum est. ¶Item Ax. quarto

metaphisice dicit q̄ sicut substantie separate sunt statim idem quod sunt idest non per formam aliquā aduenientem materie: sic ens est statim aliquod predicamentorum ergo non per differentiam additam: igitur nō est commune. ¶ Item si ens sit vniuocum istis hec erit nugatio substantia quanta homo albus ⁊ vniuersaliter addendo accidens subiecto quia aliquid idez includitur p se in intellectu vtriusq; ergo faciendo resolutionem ponendo rationes p̄o nominibus aliquid idē bis diceretur ⁊ ita erit nugatio. ¶ Similiter in omni diffinitione erit nugatio propter idem: quia in vtriusq; diffinitionis intellectu includitur idē. ¶ Propter hoc dicendum est quod ens non est vniuocum .x. predicamentis sed quomodo se habeat ad hec dubiū est vtrū predicatur equiuoce vel analogice. ¶ Ponitur autem analogia in voce tripliciter vel quia significat vnam rationem primo que existēdo diuersimode cōuenit duobus vel pluribus que dicūtur analogata: sicut hoc nomen causa ⁊ hoc nomē principium ⁊ multa alia nomina que distinguūtur in quinto metaphisice significant vnam rationem primo: tamē illa est in diuersis secundum ordinem. ¶ Alio modo ponitur analogia in vocibus quia vnum significatur per prius per vocem ⁊ reliquum per posterius: cuius causa ponitur quia significare sequitur intelligere: quod igitur per prius intelligitur alio si significetur per eandem vocem per quaz ⁊ illud aliud: per prius significabitur. ¶ Tertio modo quia vox vni imponitur propie ⁊ propter aliquam similitudinem ad illud cui primo imponitur transfertur vox ad significandum aliud sicut est in secundo modo equiuocationis vbi etiam est quodammodo ordo in significando quia nūquam vox transfertur ad significandum aliquid nisi supponatur ipsam impositam esse ad significandum aliquid propie ⁊ hoc secundum significat solum propter aliquam similitudinem eius ad illud cui primo imponitur. Voces analogice primo modo videntur esse apud logicum simpliciter vniuoce quia genus secundum logicum est simpliciter vniuocum licet ratio quam primo significat diuersis speciebus secundū ordinez cōueniat. ¶ In oi enim genere est vnū primum quod est mensura omnium posteriorum per Ax .x. metaphisice. forte tamen non est omnino simile de vocibus sic analogicis ⁊ de genere respectu specierum quia licet generis species inter se habeāt ordinem secundum perfectius ⁊ imperfectius in essēdo: tamen in participando rationem generis non habēt ordinem quia eque primo omnes participāt naturam generis nam eque imediate predicatur genus de primis speciebus cōdiuidentibus ipsum tunc nulla est differentia in primitate inter istas predicationes albedo est color nigredo est color. Iz cōparando albedinem ⁊ nigredinez inter se albedo sit perfectior. Sed in vocibus que ponūtur analogice primo mō est ordo inter participātia in partipando illud sicut nō est eque primo finis causa ⁊ materia: nec forte eque primo cōtrarietas ⁊ cōtradictio oppositio. Secund⁹ modus analogie supradict⁹ videtur impossibilis: quia cōtingit ignorare simpliciter pr⁹ qñ nomē ip̄ōitur posteriori q̄ posteri⁹ simpliciter pōt esse nobis prius ⁊ ita prius intelligi ⁊ prius significari. ¶ Si ergo secūdo vox ista imponatur priori simpliciter: manifestum est q̄ uō significabitur per posterius illud cui primo imponitur: quia illud semel significauit primo igitur semper: vox enim postquā imposita est nō mutatur in significādo illud cui imponitur igitur ordo rerū nō cūcludit ordinem in significatiōe vocuz. Ratio posita ad hoc nō videtur valere quia significare nō sequitur intelligere necessaria cōsequētia sicut effectus necessariam causam quia aliquid potest intelligi prius alio tempore ⁊ natura: nec tamen tūc significari nō enim necesse est vt intelligens vocem imponat ei quod intelligit sed adhuc est ad placitum vt imponat vel nō: sed ista propositio significare sequitur itelligere itelligēda est: vt illud sine quo nō quia nō potest aliquid significari nisi itelligatur. Iz nec sequitur necessario nec quo ad cōsimilem ordinem i itelligēdo ⁊ significādo.

¶ Sed quomodo debeat vox poni anologica apud logicum. Tertius modus videtur probabilissimus quia aliter nō videtur differētia iter primū modum equiuocatiōis ⁊ secūdum. nam si vel vtrobiqz vox significaret plura eque primo vel si in secūdo modo significaret illud cui cōuenit propie tūc ille modus nō videt cē equiuocatiōis: quia illa vox esset simpliciter vniuoca quia tātū vnū significās sed qualitercūqz sit de modo ponēdi analogiam nullus istorum modorum videtur cōuenire enti respectu .x. predicamētorum. q̄ nō p̄m⁹ probāt omnes ratiōes ad oppositum. Similiter nō videtur ista habere ordinē i participādo ens: q̄ de quolibet predicatur i quid per se primo modo ⁊ immediate. Secūdus modus nō est possibilis apud logicum. Tertius modus non est in proposito quia hoc nomē ens nō videtur trāsferria substātia ad accidēs propter aliquā similitudinē accidēs ad substātiā cū de vtroqz predicetur in quid per Az. quarto metaphisice. ⁊ ita de neutro impropie. Similiter accidentia prius sūt in sensu quā substantia igitur ⁊ in intellectu igitur possibile est eas imponi nomen significās ipsa nō per habitudinē ad substantiam ⁊ si accidens significaret per hoc nomē ens vt attributum substantie: igitur significaret sub propria rōne quia ratio attributi est propria ratio accidentis igitur simpliciter est ens equiuocū substantie ⁊ accidenti quia vtrūqz significat sub propria ratione. ¶ Propter hoc dicendū q̄ hoc nomē ens simpliciter est equiuocū primo modo equiuocationis ad hec .x. genera prima precipue propter hoc vltimum quia certū est substantiam significari sub propria ratione ⁊ accidēs alio modo quia si sub ratione propria significetur accidēs per hoc nomen ens hoc esset sibi proprium si sub ratione qua attribuitur substantie vel sub aliqua alia cōsimili illa est propria ratio accidentis: adhuc sequitur vtrunqz significare sub propria ratione. ¶ Intelligendū tn̄ est q̄ vox apud logicū simpliciter equiuocа est quia scilicet eque primo importat multa apud autē metaphi. vel naturalem qui nō considerant vocē in significando sed ea que significantur sēm id quod sunt est analoga propter illud q̄ ea q̄ significantur licet iquātū significātur nō habeant ordinez: tamen inquantum existunt habēt ordinē inter se: ideo ens a metaphisico in quarto metha. ⁊ septimo ponitur analogū ad substantiā ⁊ accidēs q̄. s. hec que significant in essendo hñt ordinē sed apud logicū est simpliciter equiuocū q̄ inquātū significāt p vocē eque primo significāt. ¶ Ad primū argumētū p̄ncipale dico q̄ circa ens nō est ꝺdictio nisi facta distinctōe vel supponēdo ens accipi i affirmatiua ⁊ negatiua .p eodē ⁊ hoc nō ē ꝺdictio i equocis q̄ tūc sumūt vt vniuoca: q̄ tn̄ .pyno significato. ¶ Ad secꝺz dico q̄ ẽtū ē de vi sermōis nō ꝺbit ens p aliqd additū nisi equocū possit ꝺbi tn̄ p aliqd additū potest fieri vel esse ꝺctio quo ad vtentes vt referant intellectus ad idem sicut noīa propria contrahuntur per cognomina superaddita quo ad vsū loquētiū nō quo ad significationem vocis in se. Ad tertium nego omnen consequentiam ab ente ad aliquid ⁊ ecōuerso nisi prius facta distinctio

ne ⁊ sumpto ente pro illo significato ⁊ tunc nō est pro/
prie consequentia substantia igitur ens sed illatio eius/
dem ex se. ¶Ad probationem consequētie dico q̄ an
tecedens quod est simplex potest esse verum sine con/
sequente multiplici nisi cōsequens sumatur in vno sen
su quia ipsum vt multiplex nec est verum nec falsum
sed distinguendum. ¶Ad quartum dico q̄ hec est
multiplex substantia est nihil sicut hec substātia est nō
ens ⁊ est vera in aliquo sensu quia substātia est nulla
qualitas vel non qualitas: quia aliquid cuius negatio/
nem importat nihil nō videtur esse communius quaz
ens cū exponatur aliquid idest aliq̄ res ⁊ res nō est cō
muniꝰ ente. ¶Ad quintū patet quia predicari in quid
de substantia ⁊ quātitate inest enti sumpto equiuoce
nec sequitur predicatum ita esse idem sicut modus pre
dicandi: vt sepe dictum est quia ad vnitatem speciei
modi predicandi sufficit vnitas proportionis in his q̄
bus inest talis modus. ¶Ad sextum dico quod
possibile equiuoce est nomē prime intentionis siue im/
positionis ⁊ secūde. primo modo significat potētiam
vel ordinem ad actum ⁊ diuidit ens ⁊ est equiuocum
sicut actus in diuersis generibus. ¶Secundo mo/
do significat modum compositionis ⁊ isto modo nō
est equiuocum ⁊ non est minus commune ente quod
diuiditur in decem predicamenta ⁊ est vniuocum si/
cut cetera intentionalia. hoc modo procedūt probatio/
nes de cōsequentia ⁊ contradictiōe. hec distinctio plu/
ries potest haberi quinto methaphisice capitulo de
potentia. ¶Ad septimum dico quod diuisio incipit a
sic vno: quali modo vnius est diuisio. diuisio autem
entis in .x. genera est diuisio vnius non generis sed vo
cis in significationes ⁊ ideo incipit sic ab vno scilicet vna
voce. ¶Ad octauum dico q̄ omnis multitudoꝰre/
ducitur ad vnum quod nihil sit illius multitudinis si
cut multitudo prime cause ⁊ causatorum non reduci
tur ad aliquod vnum extra illam multitudinem quia
sic sequeretur aliquid esse prius primo: ꝫ tota illa mul
titudo reducitur ad vnum quod est aliquid illius mul
titudinis cui alia attribuūtur vt ad primam causam:
ita in proposito multitudo substantie ⁊ accidentis re/
ducitur ad vnitatem substātie nō autem alicuius quod
sit extra hanc multitudinem. ¶Ad aliud de septi/
mo phificorum dico q̄ Aristoteles intelligit ibi de cō/
paratione que est secundum aliquam naturam parti/
cipatam ab vtroq̄ extremo secundum magis ⁊ minꝰ
quia magis ⁊ minus nō faciūt equiuocationem: sed ta
lis comparatio nō est scōm ens: sed comparatio que
est scōm ordinem aliquorū ad inuicem: est enim acci/
dens minus ens substantia idest in essendo habet ordi
nem ad substātiam ⁊ hec comparatio nō requirit vni
uocationem. ¶Ad aliud argumētum de subiecto me
taphisice dico q̄ ad vnitatez scientie sufficit vnitas ana
logie in subiecto vt determinatur quarto metaphi/
sice. scilicet q̄ omnia quibus conuenit subiectum scien
tie habēt per se attributionem ad vnum primū in essen
do ⁊ cognoscendo. ¶Cum ostenditur subiectum esse
necessario vniuocū dico q̄ omnes ille auctoritates ⁊ p
bationes procedunt de subiecto demonstrationis quā
do autem subiectum scientie est analogum: de illo se/
cundum se nō fiunt demonstrationes sed de primo ad
quod omnia alia attribuuntur q: ad determinandum
de multis analogatis sufficit determinare de primo ad
quod omnia alia attribuuntur: vt dicitur in principio
septimi metaphisice. nec est inconueniēs de subiecto sci
entie secundum se nullam passionem ostendi: quando
est analogum: si tamen passiones ostendantur de pri/
mo ad quod alia attribuuntur. ¶Ad aliud dico quod
Ax. innūit rationes verum esse vniuocum in princi/
pijs sempiternorum ⁊ ipsis sempiternis ⁊ concedo
etiam quod verum quod consequitur entitatem rei in
se sit vniuocum omnibus substantijs ⁊ ens esse vni/
uocum illis. sed ex hoc non sequitur ens esse vniuocū
decem generibus quia omnes substātie sunt in vno ge
nere. ¶Ad illud autem quod accipitur in argumento
quod omnia sunt cause vel causata ⁊ illis ens est vniuo
cum ergo omnibus. Dico q̄ causa ⁊ causatū vniuersa
le ⁊ particulare ⁊ multe huiusmodi differentie non tā
tum consequuntur ens secundum rationem eius com
munem sed in particulari vt in eodem genere vel in
eadem specie sicut in generatione vniuoca causa ⁊
causatum sunt eiusdem speciei. ¶Unde ad formā ar
gumenti dico quod dicitur de causa ⁊ causato est vni/
uocū verum est quando sunt eiusdem generis nō autē
de omni causa ⁊ causato quia non de substantia ⁊ ac/
cidente. ¶Ad aliud dico quod principia cognoscimus
inquantuz terminos cognoscimuꝰ vt dicitur primo po
steriorum. ⁊ ideo illud principiuz potest esse notissimū
cuius veritas est notissima cognitis terminis vnde cer
titudini principij non repugnat multiplicitas termino/
rum nec est aliquid certius habens terminos nō mul
tiplices quia aliud non est ita manifestum cognitis ter
minis. ¶Ad aliud concedi potest maior: quia primuz
obiectum intellectus potest vnico actu intelligendi in/
telligi quod non contingit de equiuoco quia in equiuo
co nullus conceptus est idem sed sola vox. ¶Ad mi/
norem dico quod primum obiectum intellectus est sub
stantia quia vt dicit Ax. in principio septimi metaphi/
sice. substantia est primum omnium entium cognitione
quod nō intelligitur de priozitate temporis sed nature
scilicet q̄ cognitio eius est perfectissima. Ad auctoritatē
Auicē. potest cōcedi vera sic quod accipit ens pro vno
significato quod est primum scilicet substantia. Vel di
citur forte q̄ dupler est ratio a qua hoc nomē substan
tia imponitur scilicet subsistendi ⁊ substandi. ens autez
imponitur ab actu essendi sed actus essendi videtur ra
tio simplicior quam actus substandi ⁊ ideo ens primū
occurrit intellectui quo ad rationez a qua est nominis
impositio quia est simplicissima sed quo ad essentiam
significatam substantia intelligitur quando ens primo
intelligitur hoc ꝫ in alijs noibuꝰ synonimis q: illaz esse
tiā eandem significant: tamen imponūtur a diuersa ra
tione sicut lapis ⁊ petra. ⁊ quando intelligitur essentia
significata per vnum intelligitur essentia significata per
aliud quia eadez est sed non oportet ea cointelligi quā
tum ad ratiōes a quibus est impositio nominum: non
dicit substantiā nec accidens si illud est verū tantū intel
ligitur quantum ad rationes a quibus nomina impo/
nuntur non autem quo ad essentias significatas. ¶Ad
aliud dico quod illa ratio a qua imponitur ens non est
vna ꝫ equiuoca in diuersis sicut ⁊ ens. ¶Cōtra ratio
entis non est eadem rationi substantie per prius dicta
neq̄ rōi a qua iponit nomen accidentis sed simplicior
vtraq̄ igit cū i vtraq̄ includat: vtraq̄ hz illaz cū illo
addito: ergo illud est commune vtriq̄. ¶Dici po/
test q̄ ratio essendi est simplicior ratiōe substandi ⁊ eq
uoce sumpta est simplicior ratione accidendi: ⁊ ita eq/
uoce sūpta cōuenit vni ⁊ alteri: ⁊ ita potest esse equi/
uocum illis licet neutrum sit omnino idem sed simpli
cius vtroq̄ quia non est vniuoce sumptum simplī/
cius vtroq̄. ¶Contra responsionem datam ad
argumentum antepenultimum scilicet de obiecto in
tellectus arguitur sic. ¶Nihil cognoscitur ab aliqua
virtutute nisi quod participat rationem primi obie/
cti illius virtutis si igitur substantia sit primum

obiectū intellectus cū accidens non sit substātia nō p se intelligeretur: quod est manifeste falsū: q: accidēs ē p se sensibile igiturntelligibile .maio: patet quia nihil per se videtur nisi colo:atum vel lux: nihil per se auditur nisi sonus ⁊ sic de ceteris .Potest dici q̄ non opo:tet omne per se cognoscibile ab aliqua virtute suscipere ꝑdicatiōem primi obiecti illius virtutis in recto: sed sufficit q̄ habeat per se habitudinem inquantum cognoscitur :ad primū obiectum illius virtutis sensibilia cuiz communia per Ax.2.de anima.sūt per se sensibilia ab omnibus vel pluribus sensibus :nec tamen pro:priuz obiectū alicuius sensus predicat de eis in recto q: numerus ⁊ figura nō est colo: vel sonus . Sed ideo per se sentiuntur q: habent per se habitudinē ⁊ attributionem inquantum cognoscuntur ad pro:pria sensibilia: quare faciunt diuersitatem in modo sentiendi ⁊ immutandi sensus a sensibili pro:prio sic accidentia inquātum cognoscūt ab intellectu habent per se attributiōem ad substātiā licet non sint substantie ideo stat q̄ per se intelligantur .

Equiuoca dicuntur: quorum solum nomen commune est secundum vero illud nomen ratio substantie diuersa: vt animal homo:⁊ quōd pinguitur i predicamentis.c.i.

q **Veritur** De diffinitiōe equiuocorum an sit cōuenientē data hic.s.equiuoca dicuntur quo:um solum nomē cōe est .Ratio aūt substātie ē diuersa.q̄ nō videtur primo ex parte diffiniti quia est cōcretum ⁊ illud nō habet diffinitionem quia nec genus per Ax.i tertio topico:um . igit ⁊c. Item plurale nihil aliud est cū singulare geminatū per Priscianū igit equiuoca nō est aliud cū equiuocū ⁊ equiuocū sed totū copulatū nō est vnū diffinibile ergo nec illud in plurali numero patet q: totū copulatū non est vnū q: copulatio vult poni inter diuersa sic pōt argui generaliter nulla diffinitionē datā de aliquo in plurali esse conuenientem. Item hic non ponuntur genus ⁊ differentia ergo non est diffinitio.cōsequentia patet per Ax.sexto topico:ū .⁊ Boetiū libro diuisionū. Itez contra particulas singulas arguitur primo sic si equiuoca dicuntur igitur sunt voces: q: vocis est dici per se sed voces sunt nomina ergo nō sunt quo:ū sunt nomina ergo prima partícula ⁊ secūda.s.quo:ū ⁊c.repugnāt . Item si solum nomē est cōe ergo nihil aliud hoc sequitur ex intellectu exclusiōis ergo superfluit postea addere ⁊ratio substantie est diuersa . Item equiuoca non diffiniuntur ergo non habent rationem substantie idest diffinitionem essentialem igitur nec est eo:ū substantie ratio eadem nec diuersa q: nulla ⁊ hoc secūdū illud nomen secundū q̄ sunt equiuoca cuius tamen oppositū ponit i diffinitiōe. Item contra exemplum si animal equiuoce conueniat homini picto ⁊ homini vero pari ratione nomen quodlibet erit equiuocū vere nature ⁊ cius similitudini ⁊ ita omnis ꝓpositio distinguenda ⁊ nulla vera simpliciter. Similiter hic videt esse fallacia secundum quid ⁊ simpliciter homo pictus ergo homo ⁊ non equiuocationis . Item homo vt de eo dicitur intentio speciei ⁊ vt dicitur de suppposito solum habet nomē commune ⁊ non est equiuocum igitur ⁊c.pro:batio prime propositionis ponendo diffinitionem pro nomine aliter est falsa quia animal rationale nō est species sed diffinitio species autem ⁊ diffinitio sunt oppo:site intentiones ergo ⁊c . probatio secunde propositionis si esset equiuocum tunc hic homo est species so:.est homo ergo ⁊c. non esset fallacia figure.d.nec accidentie quo:um vtrūq; est falsum'. consequētia patet quia vbi est actualis multiplicata sibi ratione illius eiusdem non est fantastica multiplicitas. sic enim idez vere signi caret multa ⁊ tantum apparenter quod est dicere incompossibilia. Similiter in fallacia accidentis terminus variatus est vnus secundum significationem quia loci extra dictionem non peccāt contra cōtradictionez ⁊ aliter nō esset accidens locus aptissimus ad decipiēdum inter locos sophisticos extra dictiōem ergo non sunt in eodem ꝑalogissimo ratione eiusdem equiuocatio ⁊ figura dictionis nec equiuocatio ⁊ fallacia accidentis ⁊c.igitur non equiuocatio. Ad oppositum est Ax. Ad questionem dicendum quod ista notificatio satis conuenienter datur de equiuocis equiuocatis vbi intelligendum est quod equiuocatio dicta actiue dicit habitudinem vnius in ratione significato:um ⁊ passiue econuerso ⁊ ita equiuocum includit duplicem rationem ⁊ actiue sumptuz ⁊ passiue scilicet habitudinez ad equiuocans que relatio est suppositiōis ⁊ habitudinez ad aliud equiuocatum que relatio est equiparantie.nō enim dicitur celeste sydus equiuocatum ad canis nisi per respectum ad animal latrabile que duo sunt equiuocata.hec duplex relatio patet resoluendo nomen equiuocatum idest equiuocatum.ratione prime partis dicitur ad aliud quod est eque cum eo .ratione secunde dicitur ad vocans propter ergo relationem equiparantie datur notificatio in plurali sicut cetera huiusmodi relatiua diffiniuntur in quinto metaphisice similia dissimilia ⁊ traria ⁊c . Propter relationem aliam ponitur correlatiuum diffiniti in habitudine qua dicitur ad ipsum quo:um vt significato:um solum nomen commune est vt signum ⁊ per sequens scilicet ⁊ ratio substantie est diuersa ponitur differentia equiuocato:um ⁊ nō sumitur ibi ratio pro diffinitione ex genere ⁊ differentia quia prima genera que nō habent rationem talem sūt equiuoca in hoc nomine ens sed ratio substantie idest essentialis intellectus est diuersus ⁊ quia equiuocata in vno nomine possunt in alio vniuocari ⁊ ibi habere rationem eandē ideo adiungitur secundum illud nomen idest essentialis intellectus equiuocato:um est diuersus inquantum de eis dicitur equiuocans licet in alio vniuocāte sit essentialis intellectus eo:um idem. Si autem dicatur q̄ dicuntur ponitur pro ꝓcipiuntur idest sunt conceptus ⁊ quod cōceptus sit de essentia equiuocato rum potest dici q̄ est vera diffinitio ⁊ per illam primā ꝑticulā dicunt ponitur genus per reliquas correlatiuū diffiniti ⁊ differentia. Ad primū argumentū dico q̄ cōcretum habet genus ⁊ differentias respectu quo:uz est quid licet respectu substantie sit denominatiuū ⁊ cōcretum quia in omni genere est reperire quid per Ax. ⁊ sic per illa sui generis potest diffiniri. vl' potest dici q̄ est notificatio ⁊ conceptus qui intelligitur per dicuntur non est de essentia equiuocati sz subiectum eius . Ad secundum dici potest q̄ omnia relatiua equiparantie. cōuenīter diffiniūtur in plurali vt pz in .v. methaphi. Vbi multa huiusmodi relatiua diffiniūtur ⁊ omnia in plurali q: sic eo:um intellectus est magis finitus inquātum denominat vtrunq; extremum. Quod autem dicit priscian' de plurali intelligēdum est quo ad nāz cōstructiōis nō quo ad vnitatē forme significate. Ad tertium cōcedēdū est q̄ nō sit vera diffinitio. vel pōt dici q̄ i diffinitiōe accidētis cōcreti primo dz pōi subiectuz vt hic nomē est vox sic est in ꝓpositio. Ad q̄rtū dico q̄ diffinitio dat de equocatis ⁊ nō segt illa dicūt igit sunt voces conceptus enim dicit ⁊ p vocē vnde si duo p diuersas voces exprimāt eundē conceptū dicem' q̄ idē dicūt .vel exponat dicūt .i.concipiunt. Ad quin

tū pōt dici q ex hoc solū nomē cōe est nō sequitur igit/ tur ratio substantie est diuersa quia ⁊ si sequit non esse rationē substantie cōem non tamen diuersarū rōnum substātie. Uel aliter licet sequeret pōt dici q solū refer tur ad equiuocās ad qđ diffinitū refert scđm relatio nē suppositiōis ⁊ sequens .s. ratio substantie est diuer/ sa? refertur ad equiuocata in se ⁊ ita nō ptinet ad idem Aliter dicēdū magis ad propositū q equiuocata hñt rōnem diuersam scđm nomen equocans .i. inquantuz equiuocans in illo: sed equiuocantia nō habent aliā ra tionē. Ad sextū dicit qđ hec intentio equiuoca vt sūt p equiuocatis vniuoca est ⁊ ita diffiniri pōt ꝛ illa qui bus inest hec intentio non sūt vniuoca nec diffinibilia sicut hec intētio generalissimū est diffinibilis ⁊ diffinit a ꝑphirio ꝛ sba vel aliud cui inest hec intentio non diffiniat. Ad septimū pōt dici q nō itelligit hoc nomē aial esse equocū ad hoiez vel ⁊ pictū sed si esset mani festū cēt illi q solū nōm est cōe ⁊ nulla rō sicut cōit de exēplis nō multū curat nisi q sint vera vt sunt ad pro positum hoc est q ars sua sit vera in eis. Ad vltimuz potest dici q terminus nō est equinocus ad diuersas acceptiones q: nō significat nec cōsignificat illas neq ē simpliciter vniuocū vt sumit sub illis quia nulla est ra tio hominis vna secundū qđ vere ꝑdicat de eo species scđz quā ipse ꝑdicat de sorte. Cōtra hoc oē predicatuz est vniuocū vel equocū vel denominatiuū sed hō non predicatur de intentione ⁊ supposito vniuoce nec equi uoce ꝑ se igit denominatiue q falsū est q: predicatur i quid de supposito. Ad hoc dici pōt q quodcunqz ꝑdi cat de aliquo vno est respectu ei? vniuocū vel equiuocū vel denominatiuū .sed nō quodcunqz predicatum de multis est respectu multorum aliquo istoz trū modo rū se hñs sed respectu vnius vno modo ⁊ respectu al teriue alio modo vt coloratū predicat de corpore ⁊ al bo non vno modo sed de albo vniuoce ⁊ in quid ⁊ de corpore denominatiue sic quodlibz nomen predicatur de supposito vniuoce de intentione vero nullo dictorū modorū q: est predicatio per accidens vel saltem redu citur ad predicationē denominatiuam.

Uniuoca vero dicuntur quorum nomen commune est ⁊ secundū illud nomen eadez scientie ratio ⁊c. ca. primo.

q **Queritur** De diffinitione vniuo/ corum an sit conueniens hec .s. vniuoca sunt quoz nomen cōe est ⁊ rō substantie eadē secūdū illud: vnde videt q nō ⁊ po test argui ꝑ tria .ꝑma argumēta facta ad ꝓcēdētez que stionē: ⁊ ꝓsimiliter soluuntur sicut ibi sunt soluta. Itez albū ꝑdicat de hoie ⁊ de equo secūdū eandē rationez aliter enim esset equiuocū ⁊ tñ non est vniuocū predica tū respectu istoz q: est denominatiuū .Simlit arguit de oi ꝑdicato denominatiuo ⁊ maxime de intentioni bus. hoc predicatū genus dicitur scđm eādē rōnez de substātia ⁊ quātitate ⁊ tñ nō est vniuocū q: est denoia tiuū ⁊ vniuocū de ⁊ denoiatiuū sunt oppositi modi ꝑ/ dicādi sicut vniuocū ⁊ equocū. Itē oia equiuoca habēt idē nomē .s. hoc nomen equiuoca ⁊ eādem rōnez sub stātie .i. essētiale scđm illud nomē .s. rōnē equocoz igit si dicta diffinitio esset ꝓueniēs oia equiuoca cēnt vniuo ca q falsuz est q: oppositū ꝑdicat de opposito. Item quoz substantia .i. rō essentialis est eadē ipa sunt eadez essentialiter sed vniuoca vniuocata habent eandē ratio nē sbe vniuocātis ergo oia vniuoca essent eadem essen cialiter qđ falsū est q: sic hō ⁊ asinus essent idem essen cialiter. Ad oppositū est ax. dicendū q est notificatio ꝓueniens ⁊ potest conuenienter intelligi de vniuocatis sic vniuoca sunt quorum non vt significatorū est nomē vniuocantis cōmūe q: illud nomē non significat aliqđ vniuocatoz sed quoz vt cōtētoz sub vniuocāte est no men vniuocātis cōe ⁊ rō sbe vniuocatoz eadē fm illō nomē vniuocās ⁊ tūc nullū nomē vniuocuz vniuocās ē denoiatiuū respectu eiusdē q: dnoiatiui rō nō ē ratio substantialis denoiatoz. Silr pōt intelligi de vniuocā tibus sic vniuocātia sūt quoz nomē vt pars totius cōe vniuocātis ⁊ rō sbe vniuocantis eadē vniuocatis scđz illud nomē nō autē potuit diffinitio equiuocoz intelligi de equiuocātib? qa illoz nō est nomē cū nihil sit equo cās nisi sola vox. Silr nō hñt aliquā diffinitionē ergo nec diuersā nec eādem sed neutrū istoz impedit hanc diffinitionē intelligi de vniuocantibus: q: ⁊ istoz est no men q: nō solū nomē vniuocat ⁊ ista habēt eādē rōem sbe. Ax. tñ magis videt intelligere de vniuocatis dicit enim vt aial hō atqz bos cōi. n. nomine vtraqz aialia nūcupāt qđ manifestū ē dici de vniuocatis ⁊ subdit de rōne eadē sigs assignet vtriusqz rōnez qd vtrunqz sit in eo q sūt aialia eādē assignabit vtriusqz rōnem qđ si milit manifeste refertur ad vniuocata. Ad primū argu mētū dicit q nullū denoiatiuū hz rōnem substātie re spectu illi? respectu cui? est denoiatiuū ꝛ in suo genere possit habere rōnem substātie ⁊ iō nullū denoiatiuuz ꝑdicat scđm eādē rōem. Cōtra hoc denoiatiuū nō recipit magis ⁊ min? nisi respectu subiecti respectu cu ius est denoiatiuū scđz Ax. in tertio topi. Ad cōcludē dū accidēs de aliquo secūdū magis ⁊ min? docet ꝓsi/ derare diffinitionez accidentis quod magis suscipiat ꝓpositi .i. accidētis rōnē vt albi? qđ decoloratū magis disgregatiuū visus ergo denoiatiuū respectu illi? respe ctu cui? ē denoiatiuū hz rōnem sbe. ꝓbatio ꝑme ꝓpositiōis. ꝓDor. ca. de differentia dicit esse aūt vnicuiqz vnū ⁊ idē est neqz suscipiens intētionē neqz remissionē hoc est essentia cuiuslibet ꝓsistit in diuisibili illā enim ꝓpositionē adducit ad ꝓbādū differētiā nō suscipere magis ⁊ minus respectu cui? est per se differentia ergo deno minatiuū in suo genere inquātū est qd in se ex suo ge nere ⁊ sua differentia nō recipit magis ⁊ minus igitur tātū in cōpositiōe ad obiectū qđ denoiat. ꝓPōt dici ali ter ad primū argumētū qđ hō ⁊ equ? nō sūt vniuoca sub albo nec ącūqz alia sub aliquo ꝑdicato denoiatiuo q: vniuoca sunt quoz est nomen cōe ⁊ rō sbe vniuo/ cātis eadē q rō est etiā eis sbe rō ꝛ nō ꝓꝓria. rō aūt al bi vel cuiusqz denoiatiui nō est rō sbe denoiatiuoruz. Sed sic est de denoiatiuo qđ ꝑdicat scđm illud nomē ⁊ eandē rōez sbe denoiantis. Ideo dicēdū q diffinitio de vniuocantibus sic dz intelligi: ⁊ rō sōe eadē q rō est essētialis vniuocatis q nō est verū de denoiatiuo. nam fm Ax. inferius ca. de sba. albū ꝑdicat de corpore rō nem vero albi ꝑdicari de illo ipossibile est qđ ē intelligē dum ita q illa rō sit rō corꝑis. Ad scđm argumē tū pōt dici dupliciter. Uno mō ꝓcedēdo ꝓclusionē q oia equiuoca sūt vniuoca nec predicatur opposituz de opposito nisi forte in respectiuis. Uel aliter dicit q nō sequitur equiuoca habēt hoc nomē cōe equinocū ⁊ rō nem substantialem huius eādem igitur hñt idem no/ mē ⁊ eādē ratiōez sed est fallacia fm qd ⁊ simplr: q: habere hanc rationem eādez est simpliciter habere di uersam rōnem ⁊ scđm quid eandē sicut conuenire in differētia est conuenire fm quid ⁊ differre simpliciter. Ad tertium dico q quorum est ratio substātie ꝓ/ ꝓria ⁊ completa eadē ipsa sunt eadē: sed vniuocatoruz non est ratio eadem ꝓꝓria: licet ratio vniuocantis sit eadē cis q: nulli vniuocato est ꝓꝓria.

Ut animal homo atqz bos. Communi

enim nomine vtraqz animalia nuncupant ⁊ est substantie ratio eadem ⁊c̃. c. eodem.

q **Veritur** De exemplo quod ax. ponit ad manifestandũ rõnez vniuocoꝝ vt animal homo atqz bos vtrũ genus sit vniuocũ speciebus. Quod nõ videtur q: per ax.7. philicoꝝ fm vniuocũ potest fieri comparatio: sed fm genus nõ fit comparatio fm ipsum ibidẽ: ergo ⁊c̃. ¶Item si genus esset vniuocuz tanta esset vnitas generis quãta speciei ꝓsequens est falsum per ax. quinto meta.ca.de vno.qui dicit qõ vnũ specie infert vnum genere ⁊ nõ econuerso: igit̃ añs falsum: probatio consequentie .species non est vnum in existendo: sed tot quot supposita: quia non existit nisi in suppositis: sed tantum est vnum fm diffinitionem ⁊ vnũ obiectũ intellectus sed vtranqz vnitatem habet genus dato quod sit vniuocũ: igitur ⁊c̃. ¶Item quod est vniuocũ in multis non est fm se diuersũ in illis: sed genus est fm se diuersũ in diuersis speciebus ⁊ non se cũdũ accidẽs per ax. v. metaph.ca .diuersa aũt specie fm se igit̃ maio: patet: q: tunc fm idem esset genꝰ vnũ ⁊ multũ in speciebus. ¶Itẽ genus predicatũ de quacũqz specie predicat illud totum quod illa species: igit̃ sicut nulla species ẽ vniuoca diuersis speciebus ita nec genus. Et cõfirmat̃ per ax.7.metaph.genus nihil ẽ preter species: aut si est: est vt materia: igit̃ nõ predicat aliud ab illis. ¶Ad oppositũ est ax. Item aliter nõ poneret genus in diffinitione alicuius speciei: sicut nec equocũ ponit̃ in diffinitione equiuocoꝝ cũ dicat ax.6.topi.⁊.7.meta. in omni diffinitione ponendũ est genus. ¶Itẽ in equiuocis non est prius nec posterius: q: sola vox est cõis: sed genus prius est speciebus: igitur ⁊c̃. ¶Ad questionẽ dicendũ q genus est predicatũ vniuocum speciebus: quia predicatur fm idem nomẽ ⁊ fm eandẽ rationem de ipsis: que rõ siue diffinitio est ratio ſbe illis speciebus licet nõ p: op: ria: q: genus predicatur de illis in quid per ꝓDo: phirii. ꝛ cũ oi vniuoco coꝝrespondeat in re aliq̃ vnitas: aliter ſbe ⁊ accidenti esset aliquod vniuocũ: dubiũ est quid sit illud vnũ in re a quo sumitur vniuocatio generis. Et potest dici q oĩa vniꝰ generis aliquã inter se cõuenientiã habent ũ substãtia quã nõ habent cũ alijs alioꝝ generũ qõ cognoscit̃ ex idemptitate operationis vel passionis in singularibus illud est in speciebus imperfectũ ⁊ potentiale: q: diuerse spẽs hñt diuersas formas persectiuas: aliquid igitur materiale in oĩbus specibus siue sit mã siue forma iucõpleta existens in oĩbus huiusmodi generis ⁊ nõ alteriꝰ qõ est principiũ alicuius operationis cõis vel passionis in eis est illud vnũ in re: quod cũ intellectus considerat nõ vt in hoc cõsiderat ipsum fm se essentialiter esse in differentibus specie ⁊ ei attribuit intẽtionem generis ⁊ quãto genus cõmunius tanto eius in re mino: est vnitas: ⁊ ita nomen generis de suo ꝓmo intellectu importat aliquid quod est materiale in spẽbus tñ per modum totiꝰ vt dictũ ẽ p: iꝰ. ¶Ad primũ dico q nõ fm omne vniuocũ fit cõperatio: sed fm speciez athomã tñ idest specialissimã vt ibi dicit̃. Vel aliter q vniuocũ apud logicũ dicit̃ omne illud qõ per vnam rõnem deuenit apud intellectũ scõm quã dicit̃ de multis apud naturalẽ nõ est omne tale sed tantuz qõ est vnũ scõm vltimã formã cpletiuã. vnde dicit̃ septimo phisicoꝝ in genere multe latent equiuocationes qõ tñ logicus nõ concedit. Unde si dicat̃ fm omne vniuocũ fieri comparationez: intelligẽdũ est tantũ de vniuoco scõm naturalẽ: qõ est tantũ species specialissima nõ de omnivniuoco quo ad logicũ quomodo genus est vniuocũ. ¶Ad secũdũ dico q maio: est vnitas in re a qua sumitur vniuocatio speciei ꝯz a qua generis: q: ibi est vnitas forme cõpletiue hic tantũ alicuius materialis ⁊ incompleti. Uñ ad formã dico q duabus speciei vnitatibus ibi enumeratis est genus vnũ: sed tertia omittit̃ in q̃ species excedit genus. ¶Ad tertiũ dico q ibi est equiuocatio: quia scõm se põt sũi effectiue siue solitarie vt sunt̃ p se in tertio mõ siue excludẽdo aliã cãm ⁊ oĩbꝰ hiſ mõis maio: est vera ⁊ mino: falsa. Alio mõ sumitur secundũ se .p vt. v. metaph. vt.ſ. opponit̃ secunduz accidens qõ aggregat in se diuersas essentias: vt homo albus: ⁊ tunc ens scõm se est quodlibet habens vnã essentiã: isto modo est maio: falsa ⁊ mino: vera ⁊ sic itelligit̃ ax. v. metaphisice .q: genus est diuersum per differentias que differentie nõ accidunt sibi: q: differentie nõ faciũt vnũ scõm accidẽs cũ genere: sed vnũ essentialiter. ¶Ad ꝗrtũ patet: q: prima propositio.ſ. genus predicat totũ: sic intelligẽda est.ſ. materiale per modũ totius qõ secũdũ se est vniuocũ ⁊ tamen ⁊ tñ in speciebus formaliter diuersificatur ⁊ ita maio: ẽ vnitas generis in se quã specierũ inquãtũ differũt per differentiã: q: nulla differẽtia est in intellectu generis nec econuerso.

Denominatiua vero dicũtur: que cunqz ab aliquo solo differẽtia casu secũdũ nomẽ habent eãdem appellationẽ: vt a grãmatica gramaticus: ⁊ a fortitudine fortis. ca. eodẽ.

Veritur ¶Circa diffinitionem denominatiuoꝝ. vtruz

q differant solo casu. i. sola cadentia a principalibus a qbꝰ hñt denominationẽ an etiam differãt in significato: ⁊ hoc est ꝗrere vtruz denominatiuũ idẽ significat q abstractũ. ſ. formã tantũ vel aliud vt ſbm: ⁊ qõ significet ſbm videt̃: q: significare est intellectũ ꝓstituere per ax. ꝓmo periermenias. c. de verbo. sed nomen ꝓcretũ ,platũ cõstituit intellectuz ſbi: ergo illud significat. ,probatio mino: is cõstituit intellectũ accidentis ⁊ illud impossibile ẽ intelligere sine ſbo tũ q: ipossibile est̃ ipsũ esse sine ſbo ⁊ vnũqõqz sicut se hz ad ee sic ad veritatẽ. i. ad cognitionẽ verã scõdo meta. tũ q: ſba est primũ oium cognitione p ax.7. meta .ergo nihil significat̃ sine illa. per hoc etiã ,pbat̃ q ſbm ꝓmo significat̃: q: illud ꝓmo intelligit̃ ,plata voce: q: accidens nõ põt sine illo intelligi: ⁊ illud est prius cognitõe accidẽte p ax. vii. meta. Itẽ termin⁹ idẽ significat q supponit: sed terminus accidentalis cõci et⁹ supponit ſbm ergo maio: pz: q: termin⁹ supponẽs ex hoc q supponit nõ hz nouũ significatũ. ,pbatio mino: is per ax. c 18.
primo posterio: um. hec est per accidens album est lignum quia significatur quod illud cui accidit album est lignum igitur illud cui accidit album vt ſbiectuz ibi supponitur per albũ. ¶Itẽ idẽ significat nomen ⁊ diffinitio.7.meta.ratio quam significat nomen est diffinitio: sed diffinitio concreti hz in se subiectum ⁊ accidẽs igitur nomen hoc significat. mino: patet per ax. in. 7. metaphysice dicentẽ q accidens diffinitur per ſbam. ¶Item dictio exclusiua excludit quodlibet quod est extra per se significatum termini: sed talis dictio exclusiua addita termino concreto non excludit subiectum igitur ⁊c̃. probatio mino: is si dico tantum album currit non excludit corpus currere: q: includitur. probatio sequitur tantũ album currit igitur albũ currit ⁊ vltra igit̃ corpus currit: igit̃ a primo ad. vltimum: ⁊ ita corpus non excluditur. ¶Item hoc videtur per auctoritatem commentatoris super primo phisico. vbi dicit q nomen concretũ significat formã ⁊ susceptum ⁊. xii. methaphi .dicit cõmentator q significat ambo.

¶ Itē ax. in septio meta. dicit q in dictis fm accidens nō est idē qō qd est cū illo cui⁹ est pp duplex significare vt muſicū ⁊ albū igitur huiuſmodi ſignificant duo

¶ Ad oppoſitū etiā ax. Hic dicit q denominatiua differunt ſolo caſu a principalibus: ergo non ſignificato ſed abſtracta nō ſignificant ſubiectū: q: tūc nō eſſent in aliquo genere ergo nec denomiatiua. ¶ Itē inferi⁹. c. de ſba dicit q albū ſolā q̄litatē ſignificat. ¶ Itez cōmētato: .2. meta. dicit Ax. velle q tātū ſignificet formā. Et rō huiꝰ ē q: alter eſſet nugatio addēdo accidens cū ſbo qō videt incōueniēs. ꝯña pz q: ponēdo rōnem cōcreti loco nois idē ſubiectū bis diceret. ¶ Item ſi concretum ſignificet ſubiectum igit hec albū eſt lignū eēt fz ſe: q: ſubiectū quo ad ſuū ſignificatū natū eēt ſupponere. ꝯñs tñ eſt falſū per ax. pmo poſterioꝝ. ¶ Itez ſi albū ſignificet ſubiectū ⁊ accidēs ſicut hō albus igit eēt fm accidens qō videt eſſe cōtra ax. v. metha. quia diuidit ibi ens fm ſe in decez genera. Itē ſi cōcretū ſignificaret ſbm tunc nō diffiniret p additamentū. ꝯña pz q: tūc qcqd poneret in ei⁹ diffinitione eſſet de rōne eſſentiali ei⁹. ꝯñs eſt cōtra ax. 7. metha. ¶ Item impoſſibile eſt reb⁹ diuerſoꝝ generez generaliſſimoꝝ eē aliquā rōnem ſubſtātie cōem igit nomē ſignificans talia duo nō pōt eſſe vniuocū ſed ſubiectū ⁊ accidēs ſunt diuerſoꝝ generū: ergo ſi cōcretū vtrūqz ſignificaret eſſet ſimpliciter equiuocū qō nō videt cōueniēs: q: tūc nulla p poſitio ſimpliciter eſſet vera in q̄ ponit cōcretū: nulla etiā in eis eſſet ꝯdictio: nulla ꝯña: paſſio etiā non poſſet demōſtrari de ſuo ſubiecto cū ſit cōcretū ⁊ in demonſtratiōe nō ē aliquid equiuocū per ax. pmo poſteriorū. hec dia videtur incōuenientia: ⁊ ꝯ ax. ⁊ quartū ſpecialiter pmo poſterioꝝ. ¶ Ad q̄ſtionē dicēdū q ſi cōtingat ſbm ⁊ accidēs vnico actu intellegere ⁊ cōpoſito ex eis vnū nomē ponere ſicut toti hiſtorie troyane hoc nomē ylias: illud nomen nō ſignificat vtrūqz ſub ppria rōe nec eſt cōcretū cōcretis aliud a ſuo ſignificato: nullū aūt nomē pōt vtrūqz ſignificare ſub ppria rōne niſi ſit equiuocū. Incōueniēs aūt eſt cōcedere oē nomen cōcretū eſſe equiuocū: q: periret finis ſermōis: q: vix poſſet aliqs determinatū cōceptū exprimere. Jō dicendū quod nomē cōcretū nō ſignificat pprie ſbm ſed tātū formā. ¶ Diceret forte q nō eſſet equocū: q: nō ſignificat vtrunqz ſub propria ratione: ſed formaliter in quantum informans: ⁊ ſubiectum inquantum informabile. ¶ Contra: q non ſignificat aliquid ſub propria rōne nō ſignificat illud: ſicut ille qui non intelligit aliquid ſub propria ratione eius non intelligit illud: ergo eſſet dicere ſimpliciter nō ſignificare ſbm. ¶ Itez ppria rō ſubiecti eſt rō iformabilis: igit nomē ſignificās illō ſb rōe iformabil' ſignificat illō ſb ppa rōe: ⁊ ita duo oppoſita dicerent in illo ſermōe. verūtamē pp argumenta intelligendū q licet accidēs non ſit ſine ſubiecto eſt tñ in ſe q̄dā eſſentia diſtincta ab eſſentia ſubiecti: licet nō adeo perfecta. nā per ax. pmo topi. in oi genere eſt reperire quid. ſimiliter niſi eſſet eſſentia diſtincta i ſe nō eſſet per ſe in alio genere a ſubiecto qō manifeſte falſū eſt: quālibet aūt eſſentiā contingit ſub ratione ppria intelligere re ⁊ etiā ſignificare ⁊ tali modo intelligendi correſpondet modus ſignificandi abſtractat⁹. ¶ Alio modo contingit intelligere iſtā eſſentiā iquātū iformat ſbm ⁊ huic modo intelligendi correſpondet modus ſignificandi cōcretus. ſicut igit eadē eſſentia intelligit ſub utroqz modo intelligendi. ſic idē ſignificat per nomen concretum ⁊ abſtractum ſed ſub diuerſo modo ſignificandi. ſed propter iſtum modum ſignificandi forte dicitur ſubiectum cointelligi non tanquam intrancum illi intellectui per ſe ſed tanquam ad quod dependet intellectus ſub tali modo intelligendi. ¶ Ad primum argumentum principale dico quod ſicut aliquid conſtituit intellectum alicuius ſic illud ſignificat: nomē autē concretū non principaliter conſtituit intellectū ſubiecti. ſed tantū ex hoc q illud cuius primo intellectū cōſtituit ſub tali modo intelligendi ad ſubiectū dependet et ita ſignificat ipſū hoc ē ex tali modo ſignificandi dat intelligere: quod non ē ſignificare vt nunc loquimur de ſignificatione: que ē repreſentatio alicui⁹ ex impoſitione. ¶ Ad probationē minoris cum dicitur impoſſibile ē accidens itelligi ſine ſubiecto. ¶ Dico impoſſibile eſſe intelligi accidens eē ſine ſubiecto. pōt intelligi vno modo ita q ſine ſubiecto dicat modū intelligendi. Alio modo pōt accipi vt dicat modū act⁹ intelligendi: ſub quo ſenſu impoſſibile ē itelligeī accidēs ſiue ſubiecto. i. ſine hoc quod ſubiectum intelligat: ⁊ tūc concedendo illud pōt reſponderi fm predicta. niſi ſubiectū intelligat non vt per ſe intra itellectū accidētis: ſed vt illud ad qō ꝺpendet intellectus. ⁊ ſic ſignificatur. ¶ Alio modo pōt dici q accidens non poteſt itelligi ſine ſubiecto. i. cōplete cognoſci: q: ex eiſdē ē aliquid ⁊ cognoſcit: tamen poteſt cognoſci ⁊ intelligi qō dicitur per nomen non cognito ſbo ſicut ſpecies non cognoſcitur qd ē ſimplicit non cognito genere: tamen cognoſcit qd dicitur p nomē ſine cognitiōe generis vt exēplificat Themiſtius ſupra libz poſterioꝝ. q ſi dicatur puero adduc equuz non addu cit bouē ſed equuz ⁊ ita cognoſcit quid dicitur per nomen ſed quid ē per genus ⁊ differentiā non cognoſcit. ⁊ idē habetur ab Ariſto. in principio primi phiſicorum q diffinitum prius cognoſcitur diffinientibus. ſic in poſito poteſt accidēs cognoſci ea cognitione qd dicitur per nomen non cognito ſubiecto ⁊ iſta cognitio confuſa ſufficit vt ſignificetur: hoc modo dicendo poſſet ſaluari q nomen abſtractuz ſignificat ſubiectū etiā eo modo quo concretuz de quo eſt dubium. videt tamen propter pbationes minoris ſupra poſitas q nomē abſtractū det intelligere ſubiectū. ſed non ſimiliter q: concretum in recto abſtractū i obliquo ſicut ſubiectuz diuerſi mode ponit in diffinitione vnius ⁊ alterius. ⁊ tunc nō ē modus ſignificādi concretus principiū intelligēdi ſubiectū ſicut ſupra dictū ē: ſed ipſū qō ſignificatur ppter dependentiā eius ad ſubiectū. Si obiiciatur contra hoc q: abſtractum ſignificat formā ſub propria ratione igit non inquātū dependet ad ſubiectū. ergo nō dat intelligere ſubiectū: dici poteſt q propria rō forme accidentalis ē eſſe ſubiecti ⁊ iſta ſtant ſimul q ſignificetur ſub ppria ratione ⁊ ſub modo vt eſt ſubiecti. hoc videt probabilius q̄ dicere q modus ſignificandi concretus ſit principiū intelligendi ſubiectū. q: aliter in diffinitione accidentis abſtracti non oporteret ponere ſubiectū qō eſt contra ari. 7. metaphiſice. vbi dicit q ſubſtātia ē pmū omniuz diffinitione: q: in diffinitione omnium ponitur ⁊ non econuerſo. ¶ Et cum obicitur q ſubiectum pmo ſignificatur. quia illud primo intelligitur per vocē dici poteſt qō aliquid primo intelligi per vocē eſt dupliciter. aut ſine quo non: aut primo ex intentione imponentis. primo modo poteſt ſubiectuz primo intelligi vt ſine quo non intelligitur accidens. Secundo modo nō intelligitur ſubiectum primo: ſicut primo intelligitur p hanc vocem homo animal tanqz ſine quo non intelligitur homo ſed nō primo quo ad intentionez imponētis vel proferentis. Aliter poteſt dici vt ſupra q nō oportet ſubiectum intelligi ad intellectum accidentis qd. ſ. dicitur per nomē licet oporteat quo ad cōpletā cognitionē accidentis. ¶ Ad ſecūdū principale cōcedo q termi nus illud ſupponit qō ſignificat ſed nō ſemp p eo ſupponit qō ſignificat ſed tantū ſuppōit ſignificatū p ſignifi

cato quãdo est suppositio simpler: sicut in suppositiõe personali cõmune supponit pro suppositis ⁊ nõ suppositũ quia nõ significat suppositũ. Ad minorẽ dico q̃ terminus cõcretus supponit pro subiecto sed nõ subiectũ Ad ꝓbationem dico q̃ hec est per accidens albũ est lignũ nõ q: albũ supponat subiectũ quia illud est natus supponere ⁊ tunc si illud supponeretur esset predicatio per se: q: supponeret quod natũ est supponere sed est per accidens quia significatũ albi quod est accidẽs non est natũ supponere per se ⁊ respectu talis predicati sed supponit pro eo cui accidit. ¶ Contra hoc videt q̃ cũ dicit albus est lignũ in hoc significat q̃ cui accicit albũ est lignũ qõ non esset verũ nisi illud cui accidit album esset illud quod supponitur ⁊ non tantũ pro quo. non enim potest vere dici hanc homo currit significare so. currere licet homo supponat pro sorte. ¶ Ad hoc dicit q̃ hec propositio albũ est lignũ significat lignũ ineſſe albo nõ tamen pro se sed pro eo cui accidit ⁊ ita debet intelligi auctoritas Aristo. significat enim q̃ cui accidit albũ est lignũ non tamen quod supponit: sed pro quo sicut cõmuniter dicitur quãdo subiectũ nõ est natũ pro alio supponere respectu predicati q̃ pro hoc dicimus q̃ predicatũ significatur huic ineſſe vt hic homo currit quod currere significat ineſſe supposito licz hoc nõ habeatur ex prima significatione sermonis: sic cum albũ respectu talis predicati lignũ non sit natũ supponere nisi pro subiecto dicitur predicatum significari ei ineſſe. ¶ Ad tertiũ dicitur q̃ est dupler diffinitio. vna simpliciter que est habẽtis quodq̃ est simpliciter vt sbe: ⁊ ista diffinitio trũ habet genus ⁊ differentiã que sunt intra per se intellectũ speciei: ⁊ de illa est maior vera ⁊ probatio eius de quarto metha. ¶ Alia est diffinitio per addi tamentũ vbi scilicet aliqd additur pter essentialia diffiniti ⁊ talis est accidentiũ: q: enim accidẽtia nõ cognoscũtur cõplete sine subiecto: ⁊ diffinitio datur causa cõplete cognitionis habende ideo nõ diffiniuntur sine subiecto: ſz quia talis diffinitio aggregat in se aliquid nõ de essentia diffiniti: ideo plus significat q̃ nomen diffiniti ⁊ de tali nõ est maior vera nec eius probatio. ¶ Ad quartũ dico q̃ maior est falsa quando quod includit cõparatur ad reale predicatũ: tũc enim nõ excludit nisi diuersum ab eo respectu predicati: quia sic at hegoremata disponũt subiectũ in cõparatiõe ad predicatum: respectu aũt predicati realis nõ est subiectũ diuersum ab accidente cõcreto: ideo nõ excluditur vnde dicitur cõiter q̃ exclusio nõ semper excludit aliud ſm essentiam sed ſm esse qõ maxie est verum respectu realis p̃dicati. ¶ Ad auctoritates Cõmẽta. intelligendũ est significare extẽsiue ꝑ dare intelligere: quia aliter esset cõtrarius sibi quinto metha. ¶ Ad auctoritatem Aristo. intelligit de homine albo ⁊ huiusmodi: de quibus proposuit dubitationes in principio capituli. illa enim sunt entia ſm accidens ſm ipsum in quinto metha. ¶ Contra positionẽ sic arguit si albũ idem significet q̃ albedo sed sub modo cõcernẽtis vel denominãtis: ergo de quo dicitur albũ vt de homine de eo dicetur interpretatio eius scilicet albedo vt cõcernẽs quod nõ videtur verum. ¶ Hic potest dici q̃ illa nõ est interpretatio albi: q: albũ trũ significat formã sub vno modo significandi. sed hoc totũ albedo vt concernẽs significat formã sub duobus modis oppositis: q: albedo significat formã sub vno modo: ⁊ vt cõcernens dicit aliũ oppositũ modũ. Si aũt queret que est interpretatio huius nominis albũ nõ est possibile dari nisi per aliquod nomen posset forma trũ significari sub vno modo significandi quod nõ est possibile forte addito hoc modo vt cõcernens ⁊c.

Quando alterũ de altero predicatur vt de subiecto: quecũq̃ de eo quod predicat dicuntur: omnia hec ⁊ de subiecto dicuntur ⁊c. Ca. 3.

E prima regula Aristo. queritur de veritate scilicz quãdo alterum de altero predicatur vt de subiecto q̃quid predicatur de predicato predicatur de subiecto. Quod sit falsa videtur: q: animal est predicatus de homine ⁊ albũ de animali: ergo albũ de homine: ſm istaz ergo rationẽ teneret hec cõsequentia animal est albũ ergo homo est albus ⁊ tamen videt esse fallatia consequentis: similiter antecedens põt esse verũ sine cõsequẽte. ¶ Itẽ ſm hanc regulã sequeretur: substãtia est generalissimũ igitur animal est generalissimũ. ¶ Item si q̃quid predicat de predicato predicatur de subiecto: sed predicatũ predicatur de predicato: q: predicatũ est predicatus igitur predicatũ p̃dicat de subiecto igitur subiectũ est predicatum. ¶ Ad oppositũ est Aristo. Ad questionez dicendũ q̃ regula est vera quando illa tria sumũntur in eodem genere essentialiter ordinata. quicq̃d predicatur essentialiter sicut hic sumitur predicari de predicato essentialiter predicatur de subiecto: cũ hoc etiã intelligenda est regula qñ predicatũ intermediũ nõ variatur in cõparatione ad predicatũ de ipso ⁊ ad subiectũ de quo predicat: per primã ꝺitionẽ soluunt duo prima argumenta: q: albũ ⁊ generalissimũ nõ p̃dicant de animali ⁊ substãtia essentialiter. Similiter ſcõm fallit penes variationẽ predicati intermedij: q: sic arguendo vt ibi est fallatia accidentis. ¶ Ad tertiũ dicitur q̃ regula debet ītelligi de p̃dicari significato i intẽtionib⁹ in fundamẽtis de predicari exercito: arguitur aũt in intẽtionibus cum esse per quod exercetur predicatio: ideo nõ tenet. ¶ Cõtra hoc ſm oẽs cõditiones istas hec consequentia aial est substantia igitur homo est substãtia esset bona: quia hic sumũtur tria essentialiter ordinata in eodez genere nec variat predicatũ intermediũ ⁊ arguitur in primis intẽtionib⁹ de predicari exercito: sed ista cõsequẽtia nõ valet: igitur omnes predicte cõditiones nõ saluãt veritatẽ regule. ꝓbatio mi. q: sequit asinus est substantia: ergo animal est substantia: ⁊ nõ sequitur igitur homo est substantia: igitur ista homo est substantia est antecedens non cõuertibilis isti animal est substantia: igitur econuerso arguẽdo est fallatia consequentis a positione ꝑsequẽtis ⁊ a ꝓpositione habẽte plures causas veritatis ad vnaz illarum. ¶ Item nulla ꝑsequẽtia tenet nisi in virtute syllogismi: sed si hec reducat in syllogismũ cum homo ⁊ substantia faciant ꝛclusionem erunt extrema ⁊ animal mediũ: facto igitur antecedẽte pr⁹ nũc maior erit syllogismus in prima figura habens maiorẽ particularem que nõ valet in quibuscũq̃ terminis: quia forma arguendi in omnibus est eadem: igitur nec ꝓña pr⁹ valuit. ¶ Itẽ forma arguẽdi cadẽ ẽ in essentialib⁹ p̃dicatis ⁊ nõ essentialib⁹: q: ꝓña tenz ex significatõe ꝓpositionũ sicut ⁊ syllogismus. per hãc aũt animal est substantia nõ significatur maior identitas extremoruz q̃ per hãc animal est albũ: igitur ex significatione sermõ plus significatur predicatuz vnũ esse idem homini quã aliud. Si dicatur q̃ esse est vnio extremorũ ⁊ ideo talem vnionẽ dicit qualis debetur extremis ⁊ ita maior identitas significatur hic animal est substãtia q̃ hic animal est album. hoc nõ videt esse verũ quia tũc oĩs propositio de ineſſe simpliciter significaret se esse talem ⁊ omnis propositio de ineſſe vt nũc significaret se esse de ineſſe vt nũc. Et ita exponẽdo esset nugatio vt hic homo vt nũc est albus ⁊ hic esset repugnãtia intellectuz homo simpliciter est albus, vel necessario quod nõ vi-

detur probabile. Similiter hic esset nugatio homo necessario est animal vel semper est animal ⁊ hic esset repugnãtia itellectuũ homo vt nũc est animal ⁊ si hoc igitur oppositũ vnũ diminueret alterũ. ⁊ ita in hac consequẽtia hõ nũc est animal: igitur homo est animal esset fallatia ſm quid ⁊ simpliciter: ⁊ hic similiter animal necessario est albũ: igitur animal est albũ ⁊ ita ad illaz de necessario nõ sequereꝫ illa de inesse in omnibus terminis q cõsequẽtia nõ valeat aĩal necessario est albũ: igiꝫ animal est albũ. patet per Ax. scdo periermenias. quia quando est oppositio in ãdiecto nõ tenz a cõiunctis ad diuisa. similiter si valet. ergo consequens non ponit intellectũ oppositũ antecedenti. ¶Propter tres rationes ꝓncipales potest dici q nõ sequit formaliter animal est substantia. igitur homo est substãtia. sicut nec sequitur substantia est alba: igitur animal: quia ex significatione sermonis vtrobiqz añs eodem modo se habet ad consequens. ¶Sed ad questionem tũc est dicendũ q regula est vera q: per se datur de secũdis intentionibus sicut logic⁹ debet loqui ⁊ sumendo predicari ꝓpꝛie q est pꝛe alio dici: tũc tantũ ⁊ nõ plus significatur per regulã qõ est pꝛius pꝛiore est pꝛius posteriore. vl qõ est superi⁹ superiore est superius inferiore: cuius veritas nulli dubia est. ⁊ ita cõuenienter ponit vt regula q ei⁹ veritas omnib⁹ est nota. Si aũt dicat q Ax. exẽplificat de rebus pꝛime intentionis. quomodo igitur arguendũ est in illis ſm hanc regulã: dico q Ax. sic exemplicat vt homo de quodaz hoie predicat: aĩal vero de homine: ergo ⁊ de quodã homine vbi significat aĩal essentialiter predicari de homine si aũt debeat exerceri ista ꝑdicatio cũ hoc verbo est: oportet ad arguendũ secundũ regulã modificare cõpositionẽ per aliqd qõ notet predicatũ predicari de subiecto: sicut hic sumit predicari: ⁊ tũc sic est arguendũ. homo per se primo mõ est aĩal qdã homo per se ꝓmo mõ est hõ vel essentialit igit quidã hõ per se est aĩal. si aũt absolute arguat aĩal est substãtia: igit hõ nihil exprimitur in añte qõ notet ibi virtutẽ hui⁹ regule. q ꝑ eã absolute ñ significat ꝑdicatũ predicari idest esse subiecto pꝛi⁹ vel superius ipso. Si aũt dicat q Ax. sumit absolute cõpositionẽ: quidaz enim hõ ⁊ hõ est ⁊ aĩal est dico q intelligit per se quia sic expressit pꝛius in secũdis intentionib⁹ aĩal ꝑdicat de homine vnde sequẽs est intelligenduz ſm pꝛecedens. ¶Ad duo argumẽta cõtra rẽspõsionẽ patet. ¶Ad tertiũ dico q respectu subiecti predicatũ est predicatũ tñ predicatione signata: sed predicatũ respectu ꝑdicati est predicatũ ꝑdicatiõe exercita tñ. regula aũt est intelligẽda vtraqz ꝑdicatione vniformiter sumpta. Si arguat hic tenet. aĩal predicat de homine vbi est predicatio signata: ⁊ quidã hõ per se est hõ: vbi est predicatio exercita: ergo qdam hõ per se est aĩal. dico q hoc aĩal predicat de hoie est per accidens: nõ tñ aĩal predicat ſm accidẽs: ⁊ est vera ꝓ predicatione exercita. ⁊ ita vtrobiqz est vitas sumẽdo vniformiter ꝑdicationẽ exercitã.

¶Diuersoꝝ generũ ⁊ non subalternatim positorum diuerse sunt spꝛes ⁊ differẽtie vt animalis: ⁊ scientie ⁊c. Cap. quarto.

q Ueritur de veritate hui⁹ regule diuersoꝝ generuz ⁊ non subalternatim positoꝝ diuerse sunt spẽs ⁊ differẽtie: vtrũ aliquid possit esse in diuersis generibus. Qõ sic videt coꝛp⁹ est in genere substantie per ¶Porphiriũ ⁊ in genere ẽntatis per Ax. cap. de quãtitate. Itẽ figura est in genere quãtitatis: quia geometer qui per se tãtum considerat ẽntates per se considerat figuraz ⁊ figura est in genere ql̃itatis per Ax. ca. de ql̃itate. ¶Itẽ scientia per se est in genere ql̃itatis. q: est in ꝑma spꝛetie ⁊ est per se relatiuũ per ipsuz capitulo de relatiõe ⁊. 5. metha. similiter. ¶Itẽ duplũ ⁊ dimidiũ sunt ẽntates per se ⁊ relatiua. similiter ꝓꝛiũ est ql̃itati simile vel dissimile dici ⁊ ſm ẽntatẽ eql̃e ⁊ ineql̃e: ergo hec sunt in illis generibus ⁊ sunt per se relatiua per Ax. ¶Consimiliter arguit̃ de multis alijs relatiuis. ¶Itẽ mot⁹ videt esse in genere ẽntatis ⁊ in genere actionis vel passionis. pꝛimũ ꝓbatur per Ax. 5. metha. cap. de quãto temp⁹ est ẽntitas per motũ. igit mot⁹ magis: ⁊ temp⁹ est per se spꝛecies ẽntatis. q: est gnta spẽs ẽntatis continue per Ax. igit magis mot⁹ est spẽs ẽntatis ꝓbatõ secundi q: oẽ vere predicatũ in abstracto de aliquo est idem essentialiter illi: hec est vera passio est motus ⁊ actio est motus. igitur ⁊c. ꝓbatio minoꝛis hec per se est vera patiẽs mouet: ergo passio est mot⁹. ¶Itẽ ꝑ Ax. v. phisicoꝝ motus accipit spẽm a termino ad quẽ. igit similiter ⁊ gen⁹ sed per se termin⁹ motus est in tribus generibus per Ax. ibidem scilicet ẽntate ql̃itate ⁊ vbi igit mot⁹ est per se in illis tribus generib⁹. Si dicat q mot⁹ equiuocε est in illis tribus generibus. ¶Contra mot⁹ dicit̃ de alteratiõe ⁊ argumẽtatiõe ⁊ loci mutatiõe ſm idem nomẽ ⁊ eandẽ rationẽ essentialẽ scilicet actus entis in potentia inquãtũ in potentia: que est ratio eius per Ax. 3. phisicoꝝ. igit vniuocε. Ad oppositũ est Ax. Itẽ que differunt in pꝛiore differũt in posteriore: igitur que differũt genere differũt in quolibet posteriore ⁊ nihil est in generibus diuersis generalissimis. ¶Ad questionẽ dicitur q idez dicitur multipliciter vt dicit ꝓmo topico. genere spetie ⁊ numero. ⁊ idẽ numero tripliciter accidente pꝛopꝛio ⁊ diffinitõe in quinto methaphi. dicitur quod idem ſm se dicitur tot modis quot modis vnũ ſm se scilicz numero spẽ genere ⁊ ꝓpꝛietate ⁊ idẽ ꝓpꝛietate ⁊ idẽ numero quo ad duos modos. s. idẽ accidente ⁊ pꝛopꝛio potest esse in diuersis generib⁹ q: animal ⁊ color sunt idem proportione. q: huiusmodi idemptitas est in similiter se habere. sicut enim color se habet ad albedinem: ita animal se habet ad hominez. Similiter sor. ⁊ albus idẽ sunt accidente. sor. ⁊ disciplinε perceptibile vel risibile sunt idem pꝛopꝛio. ⁊ sic eadẽ manifestũ est q sunt in diuersis generibus. Idẽ spetie vel genere nullo modo est in diuersis generibus generalissimis vel quibuscũqz nõ subalternis vt spꝛecies vel differentia: nisi forte idem genere superiore in diuersis generibus inferioꝛibus. qõ aũt idem spetie vel genere inferiore non sit in diuersis generibus superioꝛibus nõ subalternis: vt spꝛecies vel differentia: videtur manifestum: quia ad essentiam spetiei pertinet genus: ergo si idem spetie vel genere inferiore esset in diuersis generibus superioꝛibus: illa ambo genera essent de eius essentia: igitur illud non esset idem essentialiter: quia duo genera non subalterna diuersam essentiam pꝛedicant. Similiter differentia cũ genere facit vnũ essentialiter: sed cũ diuersis generibus non subalternis nihil idem facit essentialiter: igitur ⁊c. ¶Ad pꝛimũ argumentum dicit Albertus q coꝛpus vt dicit naturam aptam ad recipiendum tres dimensiones est in genere substãtie: vt nominat ipsas tres dimensiones est in genere quantitatis pꝛimũ patet: quia natura incoꝛporea dicitur substãtia: cui repugnat recipere dimensiones. ¶Ad secundũ dico q hoc nomen figura est vno modo significans superficiem terminatam lineis ⁊ sic est in genere quantitatis Alio modo significat ipsam clausionem linearẽ siue terminationẽ ⁊ sic est in quarta spetie qualitatis. vnde ql̃itates quarte spetiei dicuntur qualitates circa ẽntatez ¶Ad aliud dicitur q relationes sunt per se in genere relationis: relatiua vero possunt esse res alioꝝ generuz

quia illa sunt relatiua in quib⁹ fundat relatio ⁊ illa sunt res alio:ũ generuz. per hoc dicit ad omnia illa q licet sint relatiua tamen non sunt in genere relationis sed in alijs generibus. ¶ Contra concretũ ⁊ abstractũ significant idem essentialiter. igitur sunt in eodem genere: ergo si relationes sunt per se in genere relationis ⁊ relatiua erunt. ꝓña patet quia eadem est essentia eiusdez generis: cum ens seꝺm se diuidatur in decem genera. ¶ Itez si relatiua non essent in genere relationis: nihil determinatũ in capitulo de aliquid in predicamẽtis cõueniret alicui in illo genere: ⁊ ita ad determinanduz de illo genere: essent omnia impertinentia: que determinãtur ibi: qꝺ videtur incõueniens. prima consequentia patet nec enim prima diffinitio ad aliquid nec secũda quã Aristo. approbat nec aliqua proprietas quam ponit cõueniret relationibus: sed tãtũ relatiuis que per hypotesim non sunt in genere relationis. Ideo potest dici q p se relatiua sunt in genere relationis sicut cõcreta aliorũ sunt in alijs generibus de quo dicetur post: ⁊ ita nihil idem essentialiter est per se relatiuũ ⁊ species alteri⁹ generis: scictia ergo equocũ est ad significandũ habitũ mẽtis ⁊ ad significãdũ imaginẽ scibilis q̃ duo essẽtialiter sũt diuersa. ꝓmo mꝺo ẽ spes q̃litatis scꝺo mꝺo est p se relatiuũ. Ad aliud dicitur q duplũ ⁊ dimidiũ sunt per se in genere relationis non quantitatis: nec hoc dicit Ax. licet illud cui inest duplũ per se vt duo sit per se quantitas: quia non oportet accidens esse in eodem genere vt speciem cũ suo subiecto. Similiter de equali ⁊ inequali simili ⁊ dissimili dicendũ q sunt relatiua per se: sed in genere quãtitatis vel qualitatis sunt non vt species: sed vt propria vt patet per Aristo. vltima proprietate quãtitatis ⁊ qualitatis: possibile autem est de multis esse in vno genere vt species: in alio vt propria: quia risibile est in genere substantie vt propriũ in q̃litate vt species. Ad ax. auctoritatem dico q dicit si contingit idem esse relatiuũ ⁊ quale: nihil ꝓhibet hoc sic idem ãnumerari in diuersis generibus quod non est idem essentialiter. ¶ Ad aliud de motu dicetur postea. ¶ Contra positionẽ per Ax. quinto metaphi. vnũ numero infert vnum speciem accidens ⁊ subiectũ sunt vnũ numero per respõsionem ⁊ sunt in diuersis generibus: igitur idem spetie potest esse in diuersis generib⁹. Item arguit̃ per syllogismũ expositoriũ in tertia figura scilicet iste asin⁹ est non qualitas. iste asinus est nõ homo: ergo nõ homo est non qualitas: sumendo in premissis vtrũq extremũ vt est terminus infinitus ⁊ sic concludendo. Sed si oppositũ de oppositio ⁊ propositũ de ppositio per Ax. scꝺo topico x. ergo homo est qualitas sed qualitas in abstracto de nullo predicatur nisi quod est eiusdem generis: igitur homo est in genere qualitatis ⁊ est substãtia: igitur ⁊c. hec ratio potest fieri cõmuniter ad ostendendũ omnẽ affirmatiuã esse veram. ¶ Ad primũ istorũ potest dici q Aristo. prius distinxit modos vnius per accidens ⁊ postea vnuz per se distinxit in illos modos numero ⁊ spetie: ⁊ cũ subdit vnũ numero inferre vnuz spetie intelligit trñ de vno numero vt prius illud ponit scilicet vt est modus vnius per se. subiectũ aũt ⁊ accidens si sint vnũ numero hoc est per accidens ⁊ nõ per se: ⁊ ita de illis non intelligit istam consequentiam tenere. ¶ Ad aliud dicitur q regula si opposituz ⁊c. tenet de contrarijs in seipsis: de contradictorijs econtrario: vt dicitur secundo topico x. vnde non est arguendum eodem ordine affirmatiue ⁊ negatiue sine fallatia consequentis: sed est arguendũ ex oppositio ꝓdicatis ad oppositũ subiecti arguit̃ aũt sic nõ bõ ẽ nõ q̃litas: ergo bõ est qualitas: que consequentia non valet. ¶ Contra arguo econtrario sic nõ homo est non qualitas: ergo q̃litas est homo: ⁊ sic hec est vera igit̃ ⁊ hec bõ est qualitas per conuersionẽ. Similiter transponendo premissas: igitur non qualitas est non homo ⁊ vlterius igitur homo est qualitas: ecõtrario igitur ⁊c. ¶ Ideo dicitur aliter q homo ⁊ non homo nõ opponũtur vt sũt termini infiniti ⁊ finiti: sed vt non homo est terminus negatus ⁊ isto modo cõclusio non sequitur in syllogismo expositorio. ¶ Contra vt termin⁹ infinitus de quo libet dicit̃ homo vel non homo ⁊ de nullo eodẽ ambo ergo ꝺicũt. ¶ Itẽ negatio ifinitãs ⁊ negãs terminũ ñ differũt quo ad significatũ q: vtrobiq negat̃ signficatũ termini finiti. Aliter dꝺ q in paralogismo expositorio ẽ fallatia accidentis. quia mediũ variatur: quia primo sumitur iste asinus quantũ ad differentiam cõpletiuam per quã est in spetie qua distinguit̃ ab homine: in alia iste asinus est non qualitas sumitur ꝑ formã substantie in qua conuenit cũ homine ⁊ distinguitur ab omni quod est alterius generis. ¶ Contra cõsimiliter potest alibi argui vbi non potest defectus assignari talis. ergo nec est hic per se consequentia patet per Aristo. secũdo elenchorũ. omniũ orationũ que propter idem: eadem solutio est. añs patet: quia si arguatur sic albedo est nõ bõ albedo est nõ asin⁹: igit̃ nõ asin⁹ est nõ bõ: igit̃ homo est asinus. Aliter potest dici cõcessa conclusione syllogismi expositorij q nõ sequitur vlterius. igitur homo est qualitas: nec etiam igitur qualitas est homo. qꝺ autez dicitur in scꝺo topicorũ. in contradictorijs tenet econtrario: manifeste dicitur de ꝓña non de predicatione. ¶ Itẽ ista regula si oppositũ de opposito ⁊c. tantũ intelligẽda est in cõtrarijs vel si in contradictorijs intelligatur de predicatione econtrario hoc totũ verũ est si in añte est predicatio per se vel ad minus vniuersaliter si sint termini cõmunes hoc dico pro conuersione vlis affirmatiue per cõtrapositionẽ. nunc aũt quecũq cõclusio sit illata per syllogismũ expositoriũ necz cõcluditur eẽ va p se necz vniuersaliẽ ⁊ iõ nullo mꝺo segẽ oppositũ ꝑdicari de opposito: necz in seipso necz in cõtrario ⁊c.

Eorum que secundũ nullã cõplexionem dicũtur: Singulũ aut substantiã significat: aut quãtitatẽ: aut q̃litatẽ: aut ad aliquid: aut vbi: aut quãdo: aut situ esse: aut habere: aut facere: aut pati ⁊c. Cap. quinto.

Circa hoc queritur vtrũ sint tantũ. x. generalissima. Qꝺ nõ vr: ens diuidit̃ i substãz ⁊ accidẽs in absolutũ: ⁊ respectiuũ i ens per se ⁊ in ens in alio: sed tantũ est vnũ generalissimũ ens absolutũ vel ens per se vel substãa. igitur tantũ est vnũ predicamentũ qꝺ est accidẽs. igit̃ ⁊c. Negat̃ ꝓña q: ens per se est vniuocũ oibus de quib⁹ dicit̃ ⁊ ita potest esse vnũ gen⁹ ens per accidẽs vel in alio nõ est vniuocũ illis qbus cõuenit. ¶ Contra si vnũ oppositoruz dicit̃ multipliciter, ⁊ reliquũ per Ax. ꝓmo topico x. ⁊ verificat illud in oi genere oppositorũ. si igit̃ ens in subiecto sit equiuocũ ad nouẽ: nõ ens in subiecto erit equiuocũ ad tot ⁊ ita erunt. 18. generalissima. ¶ Itez dato q accidẽs sit equiuocũ. ix. generib⁹ sequit̃ q nõ plus cõueniant accidentia inter se q̃z vnũ eorũ cũ substantia. q: vtrobiq est trñ conuenientia in aliqua voce equiuoca. igit̃ nõ erit cõuenientior diuisio entis in substãtiã ⁊ accidẽs q̃z in ens qñ ⁊ in ens nõ qñ. q: vtrobiq vnũ diuidẽs est vnũ generalissimũ ⁊ reliquũ diuidẽs equiuocũ ad alia nouẽ genera. ¶ Sequit̃ etiã q nõ sit sufficiens diuisio entis in substantiã ⁊ accidẽs. q: accidẽs cũ sit equiuocũ sumitur pro aliquo significato ⁊ ita fiet diuisio tantũ in duo generalissima. ¶ Itez ad principale

qđ per suphabūdantiā dicit vni soli cōuenit per ꝓpri-
scianū hmōi est generalissimū: igit trū vnū est genera-
lissimū. ¶ Itē ois diuisio ꝛ mult tudo reducit ad vnū
qđ est ꝓius illa multitudine: igit si sint multa generalis
sima aliqđ est vnū ꝓus illis. sed generalissimis nihil est
ꝓr̄ ergo nec sūt multa. Itē albū ēvnū aliqđ essentialit:
q: ꝑ ꝑdeteriata nihil aliđ significat q̄ albedo: igit est in
aliquo genere ꝑ se ꝛ nō in genere q̄litatis: q: qualitas
vere ꝑdicat de oi qđ est per se in genere q̄litatis: q̄litas
nō vere ꝑdicat de albo. igit albū per se est in alio gene
re generalissimo. ¶ Ita ꝓuenit arguere de concreto cu
iuscūq; generis accidētis igit sunt .18. genera accidētiū
¶ Itē q̄le ꝑdicat de albo. quero sub rōe cui? vniuer
salis. nō ꝓpr̄i: q: nō cōuertit. nō accidētis: q: nō adest
ꝛ abest ꝛc. nō differētie: q: nō distinguit albū ab alijs. nō
spēi specialissime: q: ꝑdicat de differentib? spē. igit sub
rōe generis ꝛ nō habet supr̄auenies gen?: igit q̄le est
generalissimū ꝛ nō idē qđ q̄litas q: nec hz easdē spēs
q: nec ꝑdicat de eisdē: igit est aliud generalissimū. Qđ
etiā q̄le sit gen? patet per Ar. 4. topico: ū. docentē cōsi
derare gen? in abstractis per hoc q cōcretū est in con
creto vel nō est. ¶ Similiter sicut albedo ad albū ita co
lor: ad coloratū: ergo ꝓmutādo sicut color: ad albedinez
ita coloratū ad albū. sed color: vel q̄litas est gen? albe-
dinis: ergo q̄le est gen? albi. Qđ etiā q̄le sit aliud gen?
a q̄litate patet: q: intentiones attribuūtur rei nō absolu
te. sed vt cōsiderat ab intellectu. hz albū sub alio modo
cōcipit ab intellectu q̄z albedo. licet sit eadē essentia igit
ꝑt cē aliud hūs intentionē aliā ab albedine. Itē intentiōes
sunt ꝑ se intelligibiles: q: dissimiles ꝛ in eis manifestū ē
esse aliqd superi? ꝛ inferi?. igit aliqd supr̄emū: illud nō
nō habet supr̄auenies gen? aliqđ istorū. q: ens ꝑm se di-
uidit in hec .x. in quinto metaphisice. est igit ens in aia
igit ēvnū generalissimū intentionū ꝓter hec oia. ¶ Itē
cōtingit intelligere nō ens: q: ꝛ significare per Ar. se-
cūdo posteriorū. ꝛ in eis est ratio superioris ꝛ inferio-
ris ergo aliqd supr̄emū illud nō ꝓtinet in aliquo istor̄
decē. q: nullū istorū de illo ꝑdicat ergo est distinctum
generalissimū nō entiū ꝛ ita plura genera q̄z decē. Itē
figmenta concipiuntur ab intellectu ꝛ in eis est superi?
ꝛ inferi?. ergo supr̄emū. ergo aliqđ generalissimū. Itē
de oibus istis. s. intentiōibus nō entibus: figmentis sic
potest argui. intellect? cōponēs facit ꝓpositiones de eis
quarū veritatē vl falsitatē iudicat vt patet: igitur ꝛ intel
lectus simpler ea cōcipit. igitur sub aliqua rōne cōcipiē
di nō singularis: igitur vniuersalis igit generis vel spe
cieī. ꝛc. igit est in eis generalissimū: ꝓsequētia aūt sup-
posita in oibus his rationibus. s. q si est superi? in eis
ꝛ supr̄emuz patet ꝑ Ar. quarto metaphisice. verū est
qđ est primo vero ꝓpinquius ꝛ quinto eiusdē prius ē
qđ est principio ꝓpinquius ꝛ rōne q: aliter nō esset
status ascēdendo: sed ꝓcessus in infinitū. ¶ Itē argui
tur similiter de priuationib?. ¶ Diceret ad hoc q cō-
creta intentiōes nō entia figmēta priuationes ꝛ queuis
huiusmodi sunt in genere per reductionē ad abstracta
res prime intentiōis entia quor̄ū sunt figmēta ꝛ priua
tiones q: cū cōmunior̄a intelligant pri? minus cōibus
oportet generalissima esse primo intelligibilia hec autez
nō sunt intelligibilia nisi per attributionē ad illa ad que
dicta sunt habere habitudinē: ideo nō possunt poni ge
neralissima: sed ponūtur in genere per reductionē. Si
militer ponit de potētia q est in genere per reductionē
ad actū cui? dicit potentia. ¶ Cōtra hoc in oibus istis
est per se ꝑdicatio superioris de inferiori: ergo sub rōe
alicui? vlis: q: ꝑdicari ꝓprie est ꝓprii vlis nō alterius
q̄z generis. Arguat de singulis sicut supra argutū ē de
cōcretis: igit si nō sit ꝓcedere in infinitū in eis erit aliqđ
genus nō hūs supr̄auenies genus: igit generalissimuz
q: sic dicit generalissimū a ꝓphirio illō nulli istor̄
decē est idē: q: nō hz easdē spēs q: nec de eisdem ꝑ
dicat per se primo modo: igit est aliud generalissimū
ab istis decē. ¶ Etiā per rōnem nullius istor̄ decē pre
dicat de suis in qd ergo ꝑ nullū istor̄ decē hz rōnez ge
neris: sed cū eque primo dicat quodlibet de suis spe-
ciebus sicut aliqđ istor̄ decē de suis: segtur q erūt eq̄
primo genera ꝛ nō per reductionē ad aliqđ istor̄ decez
¶ Similiter q inter q̄libet ꝑnumerata sit gen? ꝛ spēs
ostendit ꝑ duo argumenta prefacta de cōcreto. Etiaz
ꝑ hoc q dē quolibet istor̄ cōtingit querere qd ꝛ respō
dere ꝑ aliqđ vniuocū qđ est in plus illo cui? q̄rit qd.
¶ Omne ꝑdicatū vniuocū in qd qđ est in plus ꝥbo est
genus per Ar. 4. topicor̄. Qđ etiā in responsiōe dicit
q oportet generalissimū cē primo intellibile: manifeste
falsū est nisi intelligatur respectu illor̄ quor̄ est genera
lissimū: quātitas. n. nō est primū intelligibile simpliciter
sed in suo genere ita ponit intētio primū intelligibile re
spectu intentionū specialiū ꝛ nō ens respectu nō entiū ꝑ
ticulariū ꝛ ꝓuatio respectu priuationū ꝑticulariū: q: si
ꝑdictio nō entis vel oppositū priuatiōis prius occurrat
intellectui particulari ente ꝛ particulari habitu sequit
q nō ens ꝛ priuatio ꝓintelligantur suis particulari-
bus quia ens primo ducit in cognitionē nō entis ꝛ ha-
bitus primo in cognitionē priuationis: nō primo hui?
nō entis ꝛ huius priuationis. Sic etiā pōt argui de po
tentia respectu actus de cōcretis ꝛ intentionibus nō est
dubiū quin sint per se intelligibilia. ꝓssset rideri spe
cialiter de non ente priuatiōe ꝛ potētia q hz sit predica
tio in quid in eis ꝛ superioris: nō trū ratio generis ꝛ spe
ciei: q: nullū predicat de pluribus differentibus specie
vel numero: q: nō entiū vel priuationū vel potentiarū
ꝑm suā rōnez nulla est distinctio: sed trū in habitudine
ad eor̄ū opposita. ¶ Cōtra tūc aliquid predicat ꝓprie
de aliquo imo in quid ꝛ sub rōne nulli? vniuersalis q
nō videt: cū predicari de pluribus sit cōuertibile cum
vlī. ¶ Item hec est vera cecitas nō est surditas precise
rōne significator̄ū: ergo ꝓuatiōes distinguūt hz earum
distinctio sit ab alio hoc nō ꝓhibet eas esse spēs: sic enī
spēs q̄ sūt in genere sbe differūt per formā q̄ forme nō
sunt ipse spēs. ¶ Itē cōe multis nunquā ex se distingui
tur in illis: igit priuatio nō distinguitur in cecitate ꝛ sur
ditate nisi per aliqua addita que cū priuatione cōstitu-
unt ista in sua rōne: ergo in illis additis habundāt hec
a genere: hec igit addita sūt differentie hz nō ita cōple
te in essendo sicut differentie sbe: ergo iste sūt due spēs
differentes. ¶ Ad oia obiecta de istis quinq; cōcretis
intentionib? secūdis: ꝓuationib?: nō entibus ꝛ potentijs
posset respōderi q hz hec possint intelligi sub aliqua ra
tione intelligendi ꝛ predicari inter se sub rōne alicuius
vlis: ꝛ statū esse ad aliquod vlissimuz: qđ inquātū at
tribuit ei ista intentio est diuersū ab illis. 10. trū stat trū
esse decē generalissima rez: q: nō quodlibet intelligibi-
le: sed ens ꝑm se diuidit in hec .5. metha. ꝛ ita nullum
istor̄ est ens ꝑm se distinctū ab illis decem. ¶ Contra
tūc videt q logicus cōsiderans per se intentiōes ꝛ nu
merū generalissimor̄ trū sub hac rōne. s. qua eis hec
ītētio generalissimū possit applicari: deberet dicē plu
ra esse generalissima q̄z decem: q: plura istis sunt intel
ligibilia quibus inquātū intelliguntur potest intentio at
tribui: licet metha. considerans ens inquantum ens di
ceret ea tantum esse decem cuius oppositum videtur
Ar. dicere dicens singuluz significare substantiam vel
qualitatem ꝛc. nō trū singulū ens significare substantiā
ꝛc. ¶ Ad oppositum est Ar. ¶ Ad questionem dicen
dum q trū sunt generalissima rerum quor̄ū distinctis

nõ sumitur penes aliquid logicũ trñ: sed penes ipsas essentias. Ipsa enim intẽtio generalissimũ est trñ variata numero in istis. vnde quo ad id difficultans questio est magis metha. quã logica: ideo sufficienter hic scitur q: ita est: quãuis forte methaphisicus debeat vel possit scire propter quid. ¶ Ad primum argumentũ dico vt supra. ¶ Ad primũ cõtra hoc dico q ens per se ⁊ ⁊ non ens per se vel ens in subiecto: ⁊ nõ ens in subiecto sunt contradictoria: ⁊ ideo cũ negatio non neget solã vocem sed significatũ: ⁊ non potest vnico actu quod libet significatum negare: erit equiuocũ sicut affirmatio sed non ens in subiecto non est idem quod substantia: nam non ens est non ens in subiecto: neq; non ens per se est accidens: quia nõ ens est nõ ens per se: sed ens nõ per se idem est quod accidens: ⁊ ens non in alio idem quod substantia: ⁊ primum non contradicit enti per se: nec secũdũ enti in subiecto. ¶ Ad aliud potest dici q accidentia cõueniunt in aliquo intentionali vt attributum substantie vel posterius substantia in quo nõ cõuenit accidens cũ substantia vel potest concedi si esset vnuz equiuoce significans substantiam ⁊ alia generalissima vt. a. eque cõueniens diuisio esset entis in. a. ⁊ quando sicut in substantiam ⁊ accidens: q: vtrobiq; equiuoci in eq nocũ ⁊ vniuocum. ¶ Ad tertium contra illud dico q equiuocum actu importat omnia sua significata ⁊ ideo actu ponit accidens omnia nouẽ genera cum diuiditur ens in substantiã ⁊ accidens. Cum dicitur equiuocum non accipitur simul nisi p vno significato. verũ est ab eodem intelligente sed non minus ipsum sm se omnia sua significata simul ponit ⁊ eo modo sumitur non aũt vt intelligitur ab vno. ¶ Ad secundũ principale dicitur q superlatiuum tantum vni conuenit in vno genere ⁊ ita tantum vnum est generalissimum in vno genere sed non simpliciter tantum vnum. Vel aliter q superlatiuum dupliciter dicitur ⁊ exponitur vno modo positiue per excessum omniũ aliorũ alio modo priuatiue q non excedi ab aliquo alio. primo modo nullum ẽ generalissimum simpliciter sed tantum in aliquo genere. i. generalius omnib⁹ aliis in suo genere. Secũdo modo quodlibet illorum est generalissimum: quia nullum eo generalius ⁊ illa propositio quod per superbabundantiam dicitur ⁊c. vera est vt superlatiuum exponitur positiue non vt exponitur priuatiue: q: multa possunt esse prima ita q quodlibet illorum nihil est prius. ¶ Ad tertiũ dictum est prius. Vel potest dici q multitudo predicamentorum reducitur ad vnum quod est prima cã que prior est eis non predicatione sed entitate ⁊ causalitate ⁊ ita potest aliquid esse pri⁹ eis. ¶ Ad aliud de cõcretis dico q essentia significata per album est in genere qualitatis sed illa sub hoc modo intelligendi vel significandi non est per se qualitas vel in genere qualitatis. sed per reductionem q: s. est idem essentialiter albedini qõ est per se in nullo genere. Est autem in aliquo generalissimo p se. s. in quali sed non in alio quale eniz a qualitate trñ differt in modo significandi que differentia licet prohibeat predicationez vni⁹ de altero nõ tamen sufficit ad distinguendũz genera vel ad faciendum aliquid esse in diuersis generibus. ¶ Ad aliud ꝯcedo quale esse generalissimum propter probationes illas sed nõ aliud quam qualitas cũ dicitur habet alias species dico q falsũ est cũ dr̃ predicatur per se de aliis dico q falsũ est q: species per se vnius ⁊ alterius differunt tantum in modo significãdi. ¶ Contra quale est generalissimum ⁊ q̃litas est generalissimum ⁊ hec non sunt idem generalissimum: igitur aliud cõsequentia patet q: ens idem ⁊ diuersum includunt contradictionem per Aristo. quarto metaphi. secũda pars antecedentis patet quia si essent idem generalissimum tunc vnum predicaretur de altero sic qualitas est qualis ⁊ vnuz de speciebus alterius. ¶ Dici potest q sunt idem generalissimum cum ostenditur q non. q: vnum nõ predicatur de altero dici põt q aliquid est idem alij ⁊ nõ predicatur de illo propter diuersum modum predicandi que diuersitas licz prohibeat predicationẽ vnius de altero: nõ tamen sufficit ad distinguendum generalissimum vel species diuersas. ¶ Similiter ꝓpter istum moduz significãdi non predicatur vnum de speciebus alterius nec tamen de aliis speciebus predicatur hoc ⁊ illud sm hoc neganda est hec albedo est species qualis: quia ⁊ hec albedo est qualis: ⁊ cõcedendũ est q album nõ est albedo sed non est concedendum q sunt species alterius generis nec alie species quia plus requireretur ad concedendum talẽ diuersitatem qm̃ ad impediendum mutuã predicationem de se inuicem cuz probatur superi⁹ ea esse diuersa genere. q: nõ predicantur de eisdem potest negari quia eedem sunt species vtriusq; : sed hoc nõ est illud. ¶ Ad aliã probationẽ cũ dicit intentiones attribuuntur essentie: vt intelligitur: dico q sm modũ intelligendi abstracti vel concreti non variatur sm genus vel speciem licz hoc non fit illud ⁊c.

Substantia autem est que proprie principaliter: ⁊ maxime dicitur: que neq; de subiecto dicitur neq; in subiecto est: vt aliquis homo: vel aliquis equus ⁊c. ca. de substãtia.

Circa Capitulũ de substãtia queritur vtrum aliquis homo sit ꝑma substãtia. Quod sic videtur auctoritate Ar. qui sic exemplificat de prima substãtia vt aliquis homo aliquis equus ⁊ inferius vbi intendit quod libet aliud a primis dici de primis vel esse in eis. arguit sic animal predicatur de homine: igitur de aliquo hoie per aliquem intelligens primã substantiam. ¶ Itẽ non est secunda substantia ⁊ inter illam ⁊ prima non est mediũ. igitur est prima substãtia ꝓbatio ꝑme ꝓpositõis si esset sẽda substãtia nõ esset nisi spẽs. sed hoc est falsum. q: hec est vera nullus homo est spẽs. igit̃ sua ꝯdictoria falsa. ¶ Itẽ si aliqs homo nõ esset ꝑma substãtia posset predicari de multis. ⁊ ita hec videt̃ esse vera ois homo est aliquis hõ. q: nõ posset esse cõmune ad alia quam ad suppositа hominis. sed illa nõ est vera probatio. tñ q: predicatũ vniuersalis affirmatiue cõfundit̃ trñ cõfũ se ⁊ ita per accidẽs ad ꝯfusionẽ alterius vt subiecti. igit̃ potest cõfundi per se sed hoc dico aliqs homo nõ põt cõfundi per se sic dicẽdo ois aliquis hõ. tum q: omne p̃dicatũ vniuersalis affirmatiue põt esse subiectũ particularis cõuertentis illã vniuersalẽ tale nõ est hoc quod est aliqs homo. Si dicat hãc ois hõ est aliqs hõ ꝯuertendã esse in hanc aliquis hõ est hõ. ¶ Cõtra iste differũt ois homo est hõ ⁊ ois hõ est aliquis hõ: ergo eaz conuerse differũt. ¶ Ad oppositũ aliquis hõ p̃dicatur de pluribus: ergo nõ est ꝑma substãtia. antecedẽs patet q: iste hõ est aliquis hõ: ⁊ iste homo est aliquis homo ¶ Itẽ sequit̃ iste hõ currit: ergo aliquis homo currit ⁊ nõ econuerso: ergo aliqs homo est prius ⁊ ita consequẽs: ergo nõ est ꝑma substãtia. ¶ Itẽ hec est vera ois hõ est aliqs homo: tum q: sua cõtradictoria est impossibilis aliqs homo nõ est aliquis hõ: tum q: quelibet singularis est vera: igit̃ aliqs homo predicat̃ de oi homine: igit̃ nõ est ꝑma substãtia. ¶ Dicit̃ ad quẽstionẽ q aliquis homo ẽ prima substãtia nec dicitur de multis nisi equiuoce. ¶ Ad secundum dicitur q consequẽtia non valet in se distincto consequente. ¶ Ad tertium dicitur q illa vniuersalis est falsa ⁊ sua contradictoria

vera sumendo aligs hō in predicatō p:o p:ima substā
tia vt.s.homo affirmat de homine:q: aligs hō nō est
aligs homo vt so:.non est ¶Plato.inductio non valet:
sed est figura dictionis ,pcedendo a plurib⁹ determina
tis ad vnam ⁊ ita cōmutat quale quid in hoc aliquid.
¶Contra istud ex hoc sequit̄ q⁹ ad vlcim nō segtur pti
cularis nisi p:efacta distinctiōe ⁊ q⁹ ad singulare nō se
quit̄ particularis nisi p:efacta distinctione: etiā q⁹ parti
cularis p:opositio nō habet cōtradictoriā nisi p:efacta
distinctione: etiā tunc non vlis sibi cōtradicet: sed parti
culari affirmatiue in hoc sensu singularis negatiua suffi
cienter contradiceret: q: in eis est affirmatio ⁊ negatio
eiusdem de eodem: ⁊ q⁹ particularis p:opositio non sit
simpliciter sillogizabilis ⁊ absolute vel non nisi sicut sin
gularis: ⁊ q⁹ nullus sillogismus absolute valeat: quia
nullus conuersus absolute valet: quia in omni syllogis
mo vel in suo conuersiuo est aliqua p:opositio particu
laris: que absolute nō est syllogizabilis: ⁊ q⁹ particula
ris ⁊ indiffinita nō conuertuntur: q: vna vt indiffini
ta habet singulares p:o causis veritatis: quas habet par
ticularis p:o sensib⁹ multiplicatis: ⁊ q⁹ equiuocatio nō
sit in dictione q: nec homo multiplex in se est nec aligs
homo nec in se vt manifestū est nec vt alij addit̄ p:o
batio: quia additio alicuius non confert sibi nouum si
gnificatū .Quia ista videntur magis inconuenientia cō
tra Ax.in tota logica .⁊ cōtra cōmunes naturam syllo
gismi ⁊ contradictionis cū exponere vnam auctoritatez
Ax. Videtur ergo potius dicendū q⁹ aliquis homo
non est p:ima substantia idest non significat tantuz vnū
suppositū hominis: sicut iste homo p:opter inconue
nientia predicta.Sed p:opter auctoritatem Ax. intelli
gendū q⁹ homo de se indifferens est ad multas accep
tiones scilicet p:o voce intentiōe p:o suppositis.Signa er
go vt omnis aliquis sibi addita in differentiam ad inten
tiones ⁊ ad vocem tollunt ⁊ determinant ipsum ad ac
ceptionem tantum p:o suppositis: sed adhuc in illa ac
ceptione est indifferens ad quodcunq; suppositū: igitur
Ax.volens p:imam substantiam exp:imere vt distin
guitur ꝯ secundā videlz vt ei ineſt intentio secunde sub
stantie ⁊ tamen quodāmodo in generali dixit vt aligs
homo idest quodlibet qd̄ est iste homo. ¶Alio modo
potest dici q⁹ per aliquis homo ponitur p:ima substan
tia determinata in determinate tamen ⁊ tunc exemplifi
cauit Ax.de p:ima substantia determinata licet indeter
minate vt de hac vel illa.sed forte aliquis homo non si
gnificat p:imā substantiam determinatam nec; deter
minate nec indeterminate licet p:o illa supponat quādo
est subiectum particularis p:opositionis q⁹ non signifi
cet patet per veritatem huius omnis homo est aliquis
homo. p:ima enim sba determinata siue determinate si
ue indeterminate supta nō p̄dicat vere de oī hoīe ita ⁊
homo qñ est subiectū indiffinite supponit p:imam sub
stantiam determinatā indeterminate: non tamen illam
significat: ideo p:o: modus dicendi videtur conuenien
tio:. ¶Ad p:imum argumentum patet quia Ax. no
minat p:imā substantiam quodāmodo in cōmuni p cō
mune sumptū p:o acceptiōe p:o suppositis. ¶Ad aliū
dico q⁹ aliquis homo est ens per accidens compositus
ex re p:ime intentionis ⁊ secūde ⁊ nec est p:ima substā
tia nec secunda sed medium accidentale inter illa ⁊ tale
medium inuenitur inter speciem specialissimam ⁊ in
diuiduum vt homo albus: licet non medium essentia
le. ¶Contra aliquis homo predicatur de pluribus dif
ferentibus numero in quid secundum predicta: igitur ē
species. ¶Item ens per accidens est compositus ex re
bus diuersorum generū huiusmodi non est aliquis ho
mo: quia modus intelligendi hominem nō est res alicu
ius generis. Ad p:imum potest dici q⁹ aliquis homo
de nullo predicatur inquid quia ens per accidens non
habet quid. ¶Contra hoc tunc pari ratione predi
catio hec non est in quid aliquis homo est animal. Itez
p:imo libro elenco:um dicit Ax.eadem est diffinitio p:o
positionis ⁊ vnius solius p:opositionis ⁊ rei ⁊ vn⁹ rei
ista tamen vna sola res est compositū ex re p:ime inten
tionis ⁊ secūde igit̄ tale compositum potest habere dif
finitionez in quid. ¶Item aliquis dicit tantūmodo mo
dū intelligendi hominem p:o suppositis ⁊ tantum in il
la acceptione dicit quid suppositoruz: igitur aliquis nō
p:ohibet hominem predicari in quid de illis immo ma
gis confert ad hoc. ¶P:o responsione istorum opor
tet intelligere q⁹ omne sincathegorematicum in predi
cato est pars predicati: cuius probatio est per impossi
bile aliter ex veris sequeret falsuz: sic nullus homo est
omnis hō iste homo est homo si signum in maiori non
esset pars predicati posset inferri i conclusione: ergo iste
homo non est homo quia ad habendum identitatem
maioris extremitatis non oporteret ipsū sumi in maio
ri ⁊ conclusione cū eodem signo si illud non esset pars p̄
dicati sicut manifestum est in secundo modo secunde fi
gure :quia maio: extremitas non sumitur cum eodem
signo in conclusione ⁊ maiore: ⁊ ita ex veris sequeretur
falsum .¶Item ostenditur ostēsiue magis p:opter qd
quia sincathegorematicum nunquam habet respectuz
ad p:ecedens aliter negatio subsequens compositionez
posset p:opositionē facere negatiuaz sicut ⁊ negatio p:e
cedens: igitur sincathegorematicū additum predicato
non determinat ipsum in comparatione quia inquantū
est extremum respicit aliud extremum sed omne sinca
thegorematicum determinat extremum inquantum
est extremum: igitur nullum additum termino in predi
cato est sincathegorematicum sed pars predicati: tamē
absolute intellectū teriuz cui addit̄ deteriat ⁊ ita est sin
cathegorematicū respectu ptis p̄dicati ꝫ nō respectu p̄
dicati q: ipsum est alia ps predicati sed sincathegorema
ticum additum subiecto non est pars subiecti quia de
terminat illud cui additur in comparatione ad predica
tū. His visis patet ad rationez quia sic dicendo aliquis
homo est animal est aliquis tantum sincathegorema
cum ⁊ homo tantum subiectum ⁊ ideo potest p:oposi
sitio esse per se sed non est ita vbi aliquis homo predica
tur. ¶Ad aliud dico q⁹ vn⁹ est solus possunt esse sinca
thegorematica vel sincathegorematica p:imo modo in
telligit. Ax.in p:imo elenco:um quia eadem est diffini
tio rei ⁊ vnius solius rei. i.rei in se induise ⁊ ab alijs di
nise quia illud est res per suam essentiam: non autem
intelligit vt vnus ⁊ solus sunt sincathegorematica. ¶Ad
tertium concedo q⁹ aliquis dicit modum intelligēdi ho
minem p:o suppositis :tamen sub tali modo intelligen
di non potest homo predicari nisi ille modus sit pars
predicati p:opter rationem sup:adictam ⁊ illud totum
non predicatur in quid quod si posset homo predicari
per se sub tali modo manente modo posset predicari
in quid ⁊ quia nihil dicitur species :nisi inquantum ap
tum natum est predicari: homo sub isto modo non po
test esse species. ¶Ad aliud superius quod fuit contra
responsionem quere. ¶Ad secundum cum dicitur
ens per accidens est compositum ex rebus diuersō
rum generum illud potest negari quia quicquid non
est essentialiter idem cum aliquo: siue sit res alterius ge
neris siue non compositum cum illo aliquo facit ens
per accidens. ¶Ad tertium principale. concedo hanc
esse verā omnis homo est aliquis hō cum ostenditur

ꝓmo ꝙ nõ q: predicatũ nõ est ꝯfundible per se nego nam in cõtradictoria predicte vlis erit idẽ predicatum qõ ⁊ in ista ⁊ cõfusũ cõfuse ⁊ distributiue nec aliter oꝛ cõfundibile per accidens esse per se cõfundibile vel aliter põt cõcedi ꝙ inquãtũ predicaℓ aliquis hõ intelligiℓ specificare rẽ huius verbi est ita ꝙ predicatũ est hoc totũ ens aliquis homo ⁊ illud põt cõfundi per signũ vniuersale affirmatiuũ imediate additũ. ¶Per hoc dico ad aliã phationẽ :q: illa vniuersalis cõuertiℓ in hanc aliqõ ens aliquis hõ est hõ. ¶Substãtia est que proꝓie ꝓncipaliter ⁊c. ¶Nota ꝙ diuisio substãtie in primã ⁊ secũdã nõ est diuisio generalissimi in species sed subiecti in accidentia q: substantia fm ꝙ intelligitur fm quaz cõsiderationẽ pertinet ad logicũ diuidiℓ in intentiones sibi accidentes.

Alia vero omnia aut de subiectis dicunt principalibus substantijs: aut in subiectis eis sunt. Hoc autem manifestum est ex his: que per singula proponentur: vt animal de de homine predicatur: ergo ⁊ de aliquo homine animal predicabitur. Naz si de nullo aliquorum hominum diceretur: necnon de ipso predicaretur ⁊c. ca. eodem.

¶ Queritur De cõsequẽtijs quas facit Ax. ad probandũ istã cõclusionem .s. animal predicaℓ de hoie: ergo de aliquo hoie ⁊ color est in corpore: ergo in aliquo corpore. Utrũ huiusmodi ꝓsequẽtie teneant formaliter ꝙ nõ videℓ: q: nec alibi tenet spẽs predicatur de homine ergo de aliquo hoie vbi est eadẽ forma arguendi. ¶Item videtur esse fallacia consequentis a superiori non distributo ad inferius ⁊ ita posito consequentis q̃ consequentia non valet. ¶Item terminus de se est idifferẽs ad omnẽ suppositionẽ igiℓ si arguatur ab ipso sumpto absolute ad ipsum sub vna suppositione tñ arguiℓ ab indifferenti ad determinatũ ⁊ ita fit fallacia cõsequẽtis sic est in proposito. ¶Itẽ eadẽ rõne qua illa ꝓña tenet videℓ ista tenere aial predicatur de omni hoie igiℓ aliqõ aial sed nõ valet ista igitur nec illa. pbatio maioris vtrobiq; fit similis desẽfus: nisi ꝙ hic in subiecto ibi in predicato: que diuersitas nõ impedit cũ oĩs vniuersalis possit cõuerti sumptis terminis vniformiter. pbatio minoris: q: antecedẽs est verũ consequẽs falsũ. ¶Itẽ pari rõne sequereℓ aial est eis homo ergo aliquod aial. qõ nõ est verũ q: antecendẽs verũ cõsequẽs falsũ q: sua contradictoria vera ꝙ antecedẽs sit verũ patet q: aial est hõ inquãtũ homo igiℓ oĩs homo. antecedens istius pz q: animal per naturaz hominis ẽ homo igitur inquãtũ homo. ꝓña per Ax. patet primo priorũ capitulo de reduplicatione. ¶Itẽ destructis primis animal põdicaℓ de homine ⁊ nõ de aliquo homine: q: nullus est igiℓ ꝓña nõ valet. ¶Ex hoc etiã sequitur aliam ꝯclusionẽ Ax. esse falsã .s. destructis primis ⁊c. q: eis nõ existentibus possunt secũde substãtie põdicari de se inuicem per se igitur ⁊ manere: q: hec secũdã substantiam esse est esse predicatum essentiale in genere substantie. ¶Ad oppositũ est Ax. ⁊ probat vtranq; cõsequentiam inferendo ex opposito consequẽtis oppositum antecedentis. Dicendũ ꝙ hec consequẽtia est bona animal predicatur de homine: ergo de aliquo sumendo predicari vt hic sumit Ax. .s. superioris de inferiori in genere decurrit enim super hanc regulã quãdo alterum de altero predicatur ⁊c. quevalet hãc quod est prius ꝓiore in genere est prius posteriore.

¶Intelligendum etiam ꝙ hec ꝓña tenet descendendo ad istum hominem vbi est prima substantia determinata ⁊ deteriate q: sequitur si animal est prius homine igiℓ isto sed Ax. inferendo infert de prima substãtia determinata indeterminate tñ sicut ponitur per hoc ꝙ est aliquis homo: q: sic sumitur oppositũ consequentis. Sed de alia consequentia color est in corpore igiℓ in aliquo est magis dubiũ: q: non tenet per regulaz supra dictã. ¶Dicitur ꝙ tenet de accidentibus oĩbus per locũ a maiori quia illa prius insunt primis substantijs q̃z secundis licet econuerso conuenit de proprio. ¶Contra hoc tunc non probat vniuersaliter oĩa alia a primis dici de primis: aut esse in eis: quia non sunt accidentia propria potest dici ꝙ secunda consequẽtia tenet de omni accidente reali quia nullum tale ineſt cõi nisi mediãte suppoſito aliquo igitur si cõmuni ineſt ieſt suppoſito indeterminate tamẽ ⁊: fm hoc intelligendũ ꝙ secũda cõsequentia non tenet descendendo ad primam substantiã determinatam ⁊ determinate sed est fallacia cõsequẽntis nec sic descẽdit Ax. q: nec sumitur oppositũ cõsequẽntis q̃z descendit ad determinatam indeterminate tñ. Ad huc hec probatio non videtur sufficiens. quia proprius ineſt cõi ⁊ non inquantũ ineſt suppositis q: inquantuz proprii ineſt primo communi: ⁊ fm hoc cõe est extraneũ suppositis q: sumendo cõe pro medio vt de eo dicitur proprii primo ⁊ in minore vt est in supposito ẽ fallacia accidẽtis si homo primo est risibilis iste est homo ergo iste est primo risibilis igitur non omne accidẽs reale ineſt cõi inquantum est in suppositis. ¶Ideo dicitur ꝙ vtraq; ꝓña tenet tatum modo sumẽdo cõe vt hz suppositionem personalẽ ⁊ tunc secũda ꝓña tenet per hãc regulã nihil ineſt alicui supponẽti disiunctiue: pro multis nisi alicui illoꝝ indeterminate sumpto insit. sed tamẽ prima ꝓña videℓ tenere absolute sine tali specificatione suppositionis q: signatum superioris prius est inferiori: igitur quicquid est prius illo signato est prius supposito ⁊ fm hoc tenet prima ꝓña. ¶Potest dici ꝙ in suppoſitõe simplici sumiℓ signatũ pro signato ⁊ nõ quicqd est prius signato superioris illo modo est prius inferiore quia superioris signatuz illo modo nõ est prius inferiore sed est ei extraneũ vt pz cõiungẽdo premissas vbi in maiori stat terminus simpliciter ⁊ in minori dicitur de suppositis. ¶Ex istis cõsequẽtijs probatis ex oppositis infert Ax. alia igiℓ oĩa aut de subiectis principalibus substantijs dicuntur: aut sunt in eis. que cõclusio ita intelligẽda est sicut sequiℓ ex antecedente. pbato. ⁊ hoc est sic oĩa alia que dicũtur de secũdis substãtijs vel sunt in eis vt habẽt acceptionẽ psonalẽ dicũtur de ꝓmis vel sunt in eis. ¶Ex hac secũda cõclusione infert ax. tertiã destructis igitur primis ipossibile est aliqõ aliorũ remanere q̃ sic exponiℓ quo ad aliud esse qõ alia habent in primis quãuis possint remanere quo ad aliud esse vt quidditatiuũ vel esse intelligibile. ¶Cõtra hanc expositionem secũda sba inquãtũ hic sit sermo de ea oppõitur prime q: diuidũt substãtiã per oppositũ ⁊ per accidẽs vtrũq; illoꝝ nullũ aũt oppositũ habet esse in suo opposito: igiℓ nullũ esse hz secũda sba in prima fm igitur istã expositionẽ absolute diceret destructis primis nullũ aliorũ destrui. Hoc cõfirmat per hoc ꝙ ax. loquens de secunda sba ⁊ accidentibus dicit oĩa alia a prima. sed hec inquãtũ hñt esse in prima nõ sunt alia igitur nõ loquitur de illis in quãtũ hñt esse in ꝓma substãtia. Ideo potest dici aliter ꝙ hec tertia cõclusio logice sumpta .s. de ipsis intentionibus est manifesta. Sic secũda substantia dicitur relatiue ad primã sicut dictũ. ad aliud de quo dicit

igitur si prima non est secunda nō est quia relatiua sūt simul natura per Ax. inferius capitulo de relatione.

¶ Itē accidēs relatiue dicitur ad subiectū loquēdo de intentionibus ꝛ intentio subiecti vel fūdat in prima substantia vel secūda: si in prima ergo distructa prima non est sbm illius accidentis si nō est subiectū: igitur nec accidens: per hanc regulā relatiua sunt simul natura. si intentio subiecti fundet in secūda substantia arguat sic destructa prima substātia secūda nō est per locū a relatiuis: ꝛ si secūda nō est subiectū talis accidentis nō est ꝛ si hoc: igitur tale accidēs nō est per locū a relatiuis.

¶ Dicitur q intentio subiecti respectu accidentis pōt fundari in alio accidēte qō nec est secūda substantia nec ꝓma. ¶ Cōtra illud accidēs hz subiectū aut accidēs aut substantiā. si substantiā arguat vt prius. si accidens illud hz subiectū vel procedet in infinitū in accidētibus quoꝝ quodlibet sit subiectū alterius qō hz Ax. ꝓ in cōuenienti quarto metaphisice aut stabit ad substātiaz secūdā vel primā ꝛ de oībus arguat a primo ad vltimū. ¶ Notandū aūt q hec propositio destructis primis ꝛc. nō ponit primas posse destrui q: ablatiuꝰ absolutus per ꝗriscia. cōstructionū exponit p si q: vel dū pōt igitur iste esse sensus si destruantur prime substantie destruūtur alie. vel q: vel dū ꝛ q̄libet exponens ē vera q: positio alicuius in cōparatiōe ad aliud nō requirit ipsū poni absolute sed est fallacia fm quid ꝛ simpliciter. predicta etiā ꝓclusio. s. destructis primis ꝛ potest intelligi de ipsis que subsunt intentionibus q: secunda substātia nō hz aliud esse ēz aliqua prima sōa. similiter esse accidentis est a subiecto. si a prima substātia illa nō exstente accidēs nō est. si a secūda illa nō ē si prima nō sit: igitur si prima substantia nō sit nulla substantia est neqz vllū accidēs. ¶ Hec etiā tertia cōclusio forte generalius vera est q̄z prima licet nō inquātū ex ea īfertur. ¶ Ad primū argumentū dico q species nō predicat de hoīe vt hic sumit predicari q: nō est superꝰ eo in genere. ¶ Cōtra hec est vera. hō est spēs igit spēs vere ꝑdicat de hoīe. ¶ Itē si spēs est in hoīe arguet q secūda ꝓsequētia nō valet q: nō sequit igit est in aliquo homine. ¶ Ad primū dico q verbuz est pōt notare qualēcūqz vnionē extremoꝝ ꝛ nō oportet q semper notet predicatū esse superius subiecto sed ad exercendū illud qō significatur. hic oportet addere ad cōpositionē huiꝰ verbi est aliquā determinationē vt essentialiter vel aliquid huiusmodi. Secūda ratio cōtra rñsionē probat illud qō est in hoīe nō ꝛz acceptionē personalē sed simplicē nō esse in aliquo hoīe qō bene ē concedēdū. ¶ Dotest etiā dici ad rōnem principalem q spēs si dicat de hoīe nō tñ vt hō hz acceptionē personalē ꝛ neutra consequentia valet nisi sic sumēdo cōe. ¶ Ad secūdū argumentū principale vt est cōtra vtranqz ꝓbam potest dici generaliter q nō est fallacia consequētis q: nō arguitur ad primā substantiā determinatā ꝛ determinate ꝛz in determinate ꝛ illo modo est eque cōe cum termino cōi sumpto personaliter. sed inquātū est cōtra primaz consequentiam potest dici specialiter q cū huiusmodi prius vel superius ꝛ ē. licet arguere a superiore terminate talē respectū ad inferius: q: quicqd est prius homine est prius isto cuius cā est: q: supius inquantum terminās talē respectū hz virtutē vlr sumpti. qō enim prius est superiore dicit de eo vliter ꝛ a supiori distributo hz descendere ad inferius. ¶ Ad tertiū dico q terminus in vna ꝓpositione nō hz nisi vnā suppositionez q: vna ꝓpositio est signū vnius intellectus cōpositi: ꝛ diuerse suppositiones termini sunt diuerse rōnes intelligendi terminū respectu tertij: ꝛ oēs diuerse suppositiones in suo genere sūt opposite: cū igit impossible sit idē in eodē intellectu cōposito respectu tertij intelligi sub diuersis vel oppositis rōnibus intelligēdi. ¶ Impossibile est idē in vna ꝓpositione hīe diuersas suppositiōes in differens: est igit terius ad diuersas suppositiōes: hz nō in vna propositione. loquimur aūt de cōsequētia vt antecedēs est ꝓpositio vna ꝛ sic nō ē maioꝝ indifferētia in antecedēte q̄z in ꝓsequēte. ¶ Ad q̄rtū argumētū vt ē ꝑ ꝓmā ꝓbam pōt dici q nō est simile rō descēdēdi: quia descēdēdo sub subiecto arguit per hanc regulā qō predicat de superiori ꝛ de inferiori q necessaria est vt hic sūitur ꝑdicari. ¶ Descēdēdo aūt sub ꝑdicato arguitur p hanc regulā de quo ꝑdicatur superius ꝛ inferius: q̄ facit fallaciā ꝓsequētis. ¶ Notandū q hz hec posset concedi vera omnis homo ē aliqō aīal nō tñ iquātū aliqō aīal est prima substantia. ¶ Prima enīz substantia determinata siue determinate siue indeterminate sumpta nō dicitur de oi homine. ¶ Sed tunc videt illa ratio plus valere ꝑ secūdā ꝓbam q: arguēdo sic in oi corpore ē colore: igit in oi corpore ē aliquis color: vt aliquis color dicit prima substantiā. est antecedēs verū ꝛ cōsequēs falsuz ꝛ tñ illa ꝓba videt tenere p eandē regulam per quam ꝛ consequētia Ax. ¶ Dico q non per eandem regulā q: secūda consequētia Ax. tenet per hanc regulam qō inest alicui stanti disiunctiue pro multis inest alicui illoꝝ interminate sed terminus stans confuse tantuz nō stat pro multis disiunctiue. ¶ Ex hoc sequitur consequentiam tantum tenere a cōi habente suppositionē personalem ꝛ nō quācūqz sed determinatā ꝛ illā dico: quando terminus stat pro aliquo determinato indetermināte tñ: sicut subiectū indefinite vel particularis. ¶ Contra hoc si nō sequit animal predicat de oi homine ergo aliqō animal: qō predicat de omni homine non est aliqō animal: ꝛ si hoc: nō dicit de prima substantia nec est in illa vt manifestū est: igitur aliqō nec dicitur de prima substantia nec est in ea quod ē contra Ax. sequitur igitur inconueniēs contra Ax. nisi descensus teneat sub termino stante confuse tñ. Eodem modo potest argui de ista in omni corpore est color. ¶ Ad hoc dico q in prima cōsequētia ē fallacia ꝓsequētis quia ad hoc sequi illud infertur hoc ē illud ꝛ non econuerso: multa enim de seinuicez vere dicuntur per hoc verbū est quoꝝ nullū infert aliud. Arguendo igit eodē ordine negatiue est fallacia cōsequētis a destructiōe antecedētis vltrius cū dr si nō est aliqō aīal nō dicit de prima sōa: ista ꝓba nō valet q: aīal inquātū est secūda sōa dicit de prima vt hic sumit dici de ꝛ fm hoc est extraneū alicui aīali: vnde in ista ꝓba innuit fallacia accidentis. ¶ Ulteriꝰ cū dicitur si aīal vt dicit de oi homine nō dr de aliqua prima sōa nec ē in ea igit aliqd nec dicit de prima sōa nec est in ea ibi est fallacia figure dictiōis cōmutando ꝯle in qd debet enim sic inferri: igit aliqd sub aliquo modo accidendi nec de primis dicit nec est in primis. ꝛ hoc est cōcedēdū tāquā necessariū: q: ois hō nec dicit de nec est in. Cū dicit in quarto argumento ꝑncipali q nō est diuersitas hic ꝛ ibi nisi q: hic fit descensus ex parte subiecti ibi ex parte predicati. Dico q illū descensū cōcomitat diuersitas suppositionū q̄ ꝓhibet cōsequētiā q: nō tenet nisi termino vno modo supponēte. Cū dicit q vniuersalis cōuertit sine figura dictionis. vez est q variatio suppositionū circa vnū terminū nō est respectu relig termini supponētis eodē modo ꝛ nisi cēt nō esset figura dictiōis. Ad aliud dico q nō similiter sequeret vtrobiqz q: ꝓpositio ista aīal est ois hō a nullo ponitur vera vt aīal habet suppositionē determinatā ꝛ aliter nō tenet illa cōsequētia. ¶ Vel aliter quia omnis hō nō predicatur vt hic sumit predicari licet propositio ponatur vera. non enim est vera primo

modo per se. ¶ Ad vltimũ dico q̃ loquẽdo de intẽtionib⁹ destructis p̃mis nulle sunt secũde substantie q: vno relatiuo destructo destruitur ⁊ reliquũ: nec est etiã aliquod predicatũ in genere substantie: nec isto mõ sunt p̃me substantie magis corruptibiles q̃ secunde. Similiter est de reb⁹ que subsunt inquãtũ eis attribuũtur tales intentiones. sed si loq̃mur de esse reruz: forte potest cõcedi hominẽ esse aĩal. licet non hũc vel illũ sed hoc nõ f̃m q̃ homo habet suppositionẽ personalẽ determinatã. illã enim nõ habet nisi cũ sint eius aliq̃ supposita. sed quia cuiuslibet cõmunis siue existentis siue nõ existentis est suppositũ accipere per additionẽ p̃nominis demonstratiui sic: sicut ipsum est cõe. ℙ Propterea melius dicendũ q̃ siue aliquis homo sit siue nõ sit semꝑ sequit̃ aĩal predicatur de hoĩe igitur de aliquo ⁊ q̃ ꝓpter idẽ consequens est verꝫ ꝓpter q̃d ⁊ añs. s. ꝓpter inseparabilem vnionẽ extremorũ licet neutrum existat. ¶ Contra cõclusionẽ tertiã arguit̃ sic destructo posteriori non oportet p̃ius destrui. sed sẽda substãtia est p̃ior p̃ima q: sequit̃ ad p̃imã ⁊ nõ ecõuerso ⁊ tale est p̃ius per Ar. capitulo de p̃ius. ergo destructa p̃ima sba nõ oportet secundã destrui. Dici põt q̃ loquendo de intẽtionib⁹ sunt simul natura: q: correlatiue loquẽdo de reb⁹ licet hõ forte sit p̃us isto hoĩe nõ tamẽ aliquo hoĩe: q: sẽda sba nõ habet aliq̃d esse quã cẽ alienius p̃me substantie.

Cõmune est aũt omni substantie in subiecto nõ esse. ℙ Principalis nãqꝫ substantia nõ de sbo dicit̃: neqꝫ in sbo est ⁊c. La. eo.

q **Queritur** circa hoc an differentia de genere substantie sit sba loquẽdo de eo q̃d subest intentioni. Q̃d nõ videtur per litterã hic: q: nõ ineſt soli substantie sed differẽtie p̃ma ꝓprietas: ſz si differẽtia esset sba posset ei inesse ⁊ tñ soli substãtie. ¶ Itẽ nec est substãtia q: dicitur de subiecto: nec sẽda: q: nec spẽs nec gen⁹ in genere substãtie: hec sola sunt sẽde substãtie per Ar. ¶ Item habet ℑriũ: q: habet aliquid a se maxime distãs in eodẽ genere. ⁊ talis distantia per Ar. x. meta. est ℑrietas. substantie aũt nihil est ℑriũ per Ar. inferi⁹. ¶ Iter per Ar. v. meta. p̃im⁹ mod⁹ q̃litatis est differẽtia sbe: q̃litas aũt nõ est sba. Si dicat̃ q̃ Ar. intelligit q̃ habz modũ predicãdi in quale. hoc nõ videt̃ verꝫ: q: meta. a logico differt in hoc q̃ metha. ꝓsiderat ens inq̃ntũ ens: logicus inq̃ntũ ꝓsideratꝫ a rõne q̃d ergo habet solũ modũ predicãdi in q̃le q̃uis a logico posset aliquo mõ dici q̃litas nõ tñ a metaphisico nisi sit essentialit̃ q̃litas. ¶ Ad oppositũ nõ sba nõ est p̃or: sba: q: sba est p̃mũ ens: differẽtia est nãliter p̃ior spẽ que est sba. ¶ Itẽ nõ sba interempta nõ interimit̃ sba: sed differẽtia interẽpta interimit̃ spẽs: que est sba ergo. ¶ Itẽ differẽtia est ps diffinitõis spẽi: igit̃ indicat aliqd essentie ei⁹: nihil aũt ptinet ad essentiã sbe nisi sba. ¶ Itẽ si esset accidẽs faceret vnũ ens q̃ accidẽs cũ genere: ⁊ cũ addita generi faciat spẽm igit̃ oĩs spẽs in genere sbe esset ens q̃ accidẽs. ⁊ ita nulla est spẽs. ¶ Ad q̃nẽ põt dici q̃ differentia in genere sbe est sba: q: est idẽ ꝑ se ei q̃d est per se sba: non tñ est spẽs vel indiuiduũ in genere sbe: nec ꝑ se sba. verio: est tñ talis p̃dicatio rõnale est sba q̃ ista q̃tũ est sba: q̃uis vtraqꝫ necessaria ⁊ vtraqꝫ q̃ accidẽs. p̃ma enĩ est q̃ accidẽs: nõ ió q: aliqd est sba cui accidit rationale. ſz sẽda est per accidẽs: q: aliqd est sba cui accidit q̃tuꝫ. ¶ Ad p̃mũ argumẽtũ dico q̃ itelligit nõ ẽ hoc ꝓpriũ sbe. i. ei q̃ directe est in genere sbe vt spẽs vel gen⁹: ſz etiã differentie que nõ est sic sba f̃m idẽ ostẽdit. ¶ Ad tertũ dico q̃ ℑrietas vno modo dicit̃ cõiter p̃o maxima distãtia ⁊ hoc mõ ꝓpriue opposita dicunt̃ ℑria vt in p̃mo phisicoꝝ dicunt̃ p̃incipia. s. forma ⁊ ꝓpatio ꝓtraria: hoc modo cõtrarietas est in oĩ genere inter differẽtias generis de qua dicit̃. x. metha. q̃ ois differẽtia f̃m spẽiẽ cõtrarietas est. ¶ Alio modo sumit̃ vt est maxima distãtia formaꝝ mutuo circa idẽ se expellẽtiũ ⁊ sic sumit̃ hic ⁊. 8. phisicoꝝ. ⁊ vbi est ista ℑrietas ibi est mot⁹ p̃pter dict⁹. ¶ Ad quartũ dico q̃ Ar. vt in plurib⁹ diuidit voces in significationes ⁊ in modos diuersos accipiendi q̃d nõ min⁹ facit de qualite: nõ enĩ eã diuidit vt est generalissimũ in spẽs ponẽs differẽtiã esse p̃mã spẽiẽ eius. Sed diuidit hãc vocẽ q̃litas in significata ⁊ vnũ significatũ ei⁹ est differẽtia sbe: q: sicut forma equocat̃ ad sbalẽ que tribuit esse simpliciter: ita act⁹ ad actũ p̃imũ ⁊ actũ secũdũ ⁊ ita q̃litas ad q̃litatẽ essentialẽ ⁊ accidentalẽ equocat̃: ⁊ differentia sbe est q̃litas essentialis: nullo modo qualitas vt est generalissimũ.

Non vos vero cõturbent substantiarũ partes: que ita sũt in toto: quasi in subiecto sint: ne forte cogamur eas non esse substantias cõfiteri ⁊c. La. eo.

q **Queritur** circa hoc an ptes substãtie. sint substãtie. Q̃d nõ videt̃ q: substantia vt est generalissimum est per se ens nulla pars substãtie ⁊ ꝑ se ens dum est pars substantie quia tũc esset hoc aliqd ⁊ vna sba esset ex multis hoc aliqd q̃d nõ videt̃ verꝫ. ¶ Itẽ si quecũqꝫ ps sbe sit sba sit. a. illa sba ⁊ arguit̃ sic si. a. sit sba desẽdẽdo diuisiue a generalissimo oportet ꝓcedere q̃ vel sit illa sba cuius est ps vel spẽs distincta cõtra illã vel q̃ cõtineat̃ in aliqua spẽ distincta ab illa: q: oẽ q̃d est in genere est in aliqua spẽ eius per Ar. sẽdo topi. nõ est illa cui⁹ est ps q: illa de ea nõ predicat̃: nõ aliq̃ alia spẽs nec in alia spẽ: q: tũc differret a suo toto specifice ⁊ ita per differẽtiã essentialẽ ⁊ etiã ab oĩ alia parte: ſz hoc nõ est possibile: tũ q: ois ps haberet formã specificã: q: ois differẽtia sumit̃ a tali forma ⁊ ita nulla ps esset ps toti⁹ nec ꝓstitueret ei⁹ essentiã nec vnũ essentialiter cũ alia parte: tũ q: tũc ois ps ꝑ ꝓpriã formã esset ens in actu ⁊ ex duob⁹ in actu nõ fit vere vnũ ꝑ Ar. 7. meta. ⁊ ita nullũ totũ esset vere vnũ. ¶ Itez quelibet ps sbe est sba ⁊ nulla ps hoĩs est hõ: sequit̃ igit̃ nullus hõ est sba. ꝓdusio est falsa ⁊ nõ minor: igit̃ maior forma arguẽdi patz per Ar. 4. phi. q: tali forma arguẽdi vtit̃ cõtra ponẽtes tẽp⁹ esse circulationẽ sic: q̃libet ps tẽporis est tẽpus ⁊ nõ q̃libet ps circulatiõis est circulatio: igit̃ tẽp⁹ non est circulatio. vñ si forma arguẽdi ibi valet ⁊ hic. Itẽ ꝺ mã dicit̃. 7. meta. q̃ nõ est quid nec quale ⁊c. igit̃ non sba. ¶ Itẽ forma non est sba: q: est in sbo ⁊ q: adest ⁊ abest ꝓter subiecti corruptionẽ vt in trãsmutatiõe sbali patet. ¶ Ad oppositũ põt argui ꝑ tres ratiões factas ad oppositũ ꝓcedẽtis qõis. ¶ Itẽ diuisiuz ꝓdicat̃ de diuidentib⁹ ipsuz sẽdo de aĩa sba diuidit̃ in formã ⁊ materiã ⁊ cõpositũ: igit̃ quodlibet istoꝝ est sba. ¶ Itẽ. 7. metaphisice dicit Aristo. q̃ forma est magis ens quã materia: ⁊ ideo est magis ens quã composituz in qua consequentia innuitur materiam esse magis ens quam compositum: tunc arguo sic substantia est maxime ens si igitur illud quod minime est ens vt compositum sit substantia vt patet multomagis materia ⁊ forma que sunt magis entia cõposita erunt substantie. ¶ Itez hic in littera videtur Ar. inuere q̃ ptes substantie sint substantie. aliter nõ oporteret ꝓhibere illud quasi incõueniens ne sequeretur ex dicta ꝓpietate. ¶ Ad questionẽ potest dici q̃ duplices sunt partes scilicet essentiales vt materia ⁊ forma que scilicet essentiã substãtie cõstituũt

alie partes quantitatiue que nō sunt substantie inquantū substantia est: sed inquantū est quanta ⁊ extensa. sed tam de his quā de illis potest dici q nō sunt substantie per se idest q generalissimū substantie non predicatur de eis per se nec vere in abstracto ꝓpter primā rationē ⁊ secundā prius positas ad illā partez questionis. verū tamē substantia est equiuocum: vt dicitur ens per se ⁊ isto modo est generalissimū: ⁊ vt dicitur de principijs entis p se ⁊ isto modo partes substātie possunt dici substantia. Similiter in genere substantie vt est generalissimū sunt nō vt species sed per reductionē in per se principia specierū ⁊ de illis que sunt in genere per reductionem nō oportet genꝰ in abstracto vere p̄dicari. ¶Ad argumenta precedentis questionis vt hic valent. ¶Ad primū non substantia non est prius substantia: dico q si intelligatur non substantia idest illud de quo nō predicatur per se generalissimū in genere substantie falsa est propositio. sed vera sic. non substātia idest nullo modo substantia neqz vt substantia est generalissimū neqz dicitur de principijs substantie. Ad probationem cum dicitur substantia est primū ens dico q hoc est verum cōparando generalissimū substātie ad alia genera idest entiū per se in genere est substantia primū ens: non tñ est verum de substantia principiata simpliciter: quia principia talis substantie sunt prioza illa vt dicitur septimo metaphisice q forma a materia sunt magis entia cōposito. forte tamen potest cōcedi absolute q substantia est primū perfectione: licet non via generationis. ¶Ad secundū non substantia interempta: nō interimitur substantia dico q si maiꝰ intelligitur non substantia id est eo interēpto qō non sit substantia per se in genere substantie non interimitur substantia falsa est: quia principijs substantie que non sunt sic substantie interemptis substantia interimit: vera tamen potest esse sic q nullo modo est substātia nec generalissimū nec vt dicitur de principijs substantie. ¶Ad tertiū per idem nihil pertinet ad essentiam substantie nisi substantia si intellitur nisi quod per se est in genere substantie falsa est: alio modo vera ⁊ illo modo pars substātie est substātia. ¶Ad aliud de secundo de anima dico q illa diuisio substantie non est diuisio generis in species: quia tunc materia haberet differētiā distinguentez ipsam a forma ⁊ esset ens actu de se distinctum a forma quod non est verum sed est illa diuisio equiuoci in equiuocata ſm logicum vel analogi in analogata ſm naturalem ⁊ sic predicationem substantie de diuidentibus concedo sed hoc nō est vt substanntia est generalissimū. ¶Ad aliud dico q forma ⁊ materia sunt magis entia cōposito entitate p̄incipij ⁊ ita sunt substantie non tamen vt substantie spēs ¶Ad auctoritatem Aristo. dico q Aristo. nō dicit nec innuit ex littera hic partes substantie esse substātias: sed dicit q propter primā proprietatez substantie nō oportet eas concedere non esse substantias: quia nec partes substantie sunt in subiecto idest in aliquo actu completo existentes vt forme: licet sint in toto: quia aliꝰ est modus essendi in toto ⁊ alius in subiecto. ¶Tunc ad duo argumenta ad aliam partem questionis que probant formam non esse substantiam per hoc q est in subiecto. ¶Dicendū est q materia appropriate est tantuz illud quod est in potentia ad suscipiendam formā nō habens ex se actum aliquem cōpletum cui forma tribuit esse simpliciter vt est in substātijs. subiectuz dicit quod licet sit in potentia ad formā: tamen est in actu completo ⁊ ideo forma adueniens tribuit ei tñ esse ſm quid. forma igit substantie licz sit in materia: nō tñ est in subiecto. ℔Per idem patet ad aliud quia non adest preter subiecti ⁊c. quia nullum est eius subiectum. ¶De quita ꝓprietate substantie sciēdū q generalissimū substātie ñ dr̄ de aliquo magis de aliquo min⁹: neqz aliq substātia ſm suam essentiam suscipit magis ⁊ minus: tamen quo ad actum substandi qui est vna proprietas eius scilicet substantie dicitur vna magis substantia alia vt species magis substantia genere: quia pluribus subsstat. sicut dicitur genus esse vniuersalius specie quia de pluribus predicatur licet vniuersale equaliter predicetur de genere ⁊ de specie vt de speciebus eius. Adulta est circa hanc proprietatem difficultas: quam phisico relinquā. ¶De proprietate substantie que est cum sit vna ⁊ eadem numero est susceptiua cōtrariorū ſm sui mutationem: hec est propria substantie ⁊ conuertitur cū substantia: quia nulla substantia ex ratione substantie prohibetur suscipere contraria licet aliqua ex sua propria forma determinetur ad vnū contrariū. Similiter intelligendū est substantia suscipit contraria nō sibi: sed alia que sunt inter se contraria alioquin hec proprietas repugnaret quarte proprietati.

Quantitatis autem aliud quidem est cōtinuū: aliud discretū ⁊c. Cap. de quātitate.

q **Queritur** primo an quantitas sit genus. Qō non videtur quia nullū genus predicatur denominatiue de spē ſz hec est vera linea est quanta: ⁊ sic de aliis que ponūtur de genere quātitatis: igitur nullū istoꝝ est eius species: igitur nulla spēs habet: igitur nō est genus. probatio maioris nullū predicatū vniuocū est denominatiuū. omne genus respectu speciei est predicatū vniuocū per Aristo. primo ergo ⁊c. probatio huius ma. quia ratio predicati vniuoci est ratio subiecti: quod manifeste est verum de genere respectu spēi sed nulliꝰ denominatiui ratio est ratio subiecti vt dicit in capitulo de substātia qz albū predicat de corpore rationē vero albi impossibile est p̄dicari. ¶Itē q̄titas nō habz species qz de continua ⁊ discreta non predicatur equaliter ⁊ genꝰ equaliter predicat de speciebus. probatio assumpti. qz q̄titas ꝓtinua est naturaliter prioꝝ sua diuisione quia in quantū continuū est diuisibile ⁊ naturaliter priꝰ sua diuisione: igitur ⁊ continuū est priꝰ numero: qz numerꝰ est posterioꝝ diuisione continui cum causetur ex illa per Aristo. tertio phisicoꝝ. Ad oppositum est Ax.

q **Queritur** vtrū quantitas sit genꝰ vnū Qō non videt. qz per Ax. primo posterioꝝ. ⁊. r. meta. In oi genere vno est vnū primū ⁊ minimū qō est mēsura alioꝝ: sed in q̄titate nō est vnū primū ⁊ minimū: sed duo scilicet vnitas ⁊ punctꝰ: igit q̄titas est duo genera. Itē cuiuscūqz generis oēs spēs sunt opposite: qz vel ꝑmas differentias includūt vel differentias oppositas diuidētes aliud genus intermediū si sub aliquo eodem genere intermedio contineant: ⁊ includēs vnū oppositū non predicat de alio includēte altez eo mō quo differētie diuisiue generis debēt ee opposite: igit nulla spēs vniꝰ generis de q̄cūqz spē illiꝰ generis p̄dicat: sed aliqua spēs q̄titatis predicatur de alia denominatiue vt linea est numerata igit ⁊c. ¶Itē passio ⁊ subiectū nō sunt in eodē genere vt spēs: tum qz passio predicat denominatiue de subiecto. igitur ⁊ genꝰ passionis: ſz genus subiecti nō predicat denominatiue de subiecto: ergo nō est idē genꝰ subiecti ⁊ passionis. prima ꝓs patet ab inferiori ad supⁱ. Tum qz tūc passio de subiecto nō predicaret vt patet ex precedenti argumento quod ostendit nullā spēciem cuiuscūqz generis posse p̄dicari de alia: ſz lōgitudo est passio linee q est in genere q̄titatis: ⁊ lōgitudo est in genere q̄titatis: ergo genus quantitatis non est vnum.

Ad oppositum est Ax. ad questionem dicendũ q̃ q̃ti tas est genus: q; predicat̃ de pluribus differentib⁹ spẽ in quid vt de quãtitate ꝓtinua ⁊ discreta: q; quesito qd de vtroq; eo; cõuenienter respondet̃ q̃titas. ⁊ est ge neralissimũ: q; nõ habet genus superueniens. nihil enĩ de eo predicat̃ in quid nisi ens qõ non est genus: quia nec vniuocũ. ⁊ est vnũ gen⁹: q; ꝑm vnã rationez dicit̃ de oib⁹ suis spẽbus. Sed que sit illa vna ratio duplex est modus ponendi. vno modo ponit̃ ratio mensure. Tum q; ꝓbat hic Ax. orationẽ esse spetiẽ q̃titatis per hoc quod est mẽsura. Tum q; ꝑm diuersitatem hu⁹ rationis variantur spetes q̃titatis: q; mẽsura cõtinua quedã est intrinseca mensurato: quedã extrinseca: intri seca vel mensurat ꝑm vnã dimensionẽ tñ ⁊ sic est linea vel duas ⁊ sic est superficies: vel tres ⁊ sic est co:p⁹. Ex trinseca duplex ꝓpria ⁊ sic locus: vel cõmunis ⁊ sic tempus. ⁊ dicitur locus mensura ꝓpria: quia vn⁹ tñ est vnius mẽsurati: tempus cõe: quia est idem multo; mensura aũt cuiuslibet temꝑalis suũ tẽpus ꝓpria mẽ sura. ¶ Ad manifestum est etiã numerũ ⁊ o:ationez esse mensuras. ¶ Contra istud ratio generis eq̃liter inueni tur in oibus spetiebus non sic ratio mẽsure incõtinuo ⁊ discreto: q; vni maxime ꝓprie ꝓpriũ est esse men surã: ⁊ cũ illud per se sit principiũ numeri: ab illo ꝓmo deriuatur ratio mensure ad numerũ ⁊ de numero ad continuũ vt manifeste habetur. x. metaphi. capitulo. 2. ¶ Si dicatur q̃ discretũ est pri⁹ cõtinuo in se nõ cõpa rando ad suũ genus hoc concedit ꝓpositũ quia neu trũ participat rationẽ generis per alterũ sed continuũ non habet rationem mensurandi nisi a discreto vt do tetur vbi supra: ergo ratio mensure non est ratio quan titatis vt est genus. ¶ Ideo dicitur aliter q̃ licet per se mensura conueniat q̃titati non tamẽ est illa ratio essen tialis quãtitatis ꝑm q̃ ei attribuit̃ ratio generis: sed ra tio diuisibilitatis ⁊ hoc de illa diuisione que est in par tes eiusdem rationis qõ ostenditur tripliciter. primo in 5. metha. vbi diffinitur q̃tum ꝑm q̃ potest habere dif finitionẽ saltem exprimentẽ quid dicit̃ per nomẽ ibi sic notificatur. ¶ Quantũ est quod est diuisibile in ea que insunt quoꝝ singulũ natum est esse hoc aliquid idest in partes eiusdem rationis: igitur q̃titas est per se diuisi bilitas in huiusmodi partes. naz vbi est ꝓdicatio per se primo modo tenet a cõcretis ad abstracta. ¶ Secũdo ostenditur quia quantitas continua ⁊ discreta non diffi niuntur hic per mensuram: sed per hoc quoꝝ partes copulantur ⁊c. igitur de eo; essentia est esse partibile. ¶ Tertio quia per rationem diuisibilitatis diuiduntur spetes q̃titatis in septimo metaphi. quia diuisibile in non continua est numerus vel o:atio: in continua secun dum diuisionem vnam linea: secũdũ duas superficies: ꝑm tres co:pus: ⁊ ꝑm alias differentias diuisibilitatis possunt sumi tempus ⁊ locus. ¶ Contra hunc secũdũ modũ quantitas continua est in potentia diuisa: discre ta actu: que sunt actu ⁊ potentia aliquid non sunt equa liter illud: ergo diuisibilitas non equaliter cõuenit conti nuo ⁊ discreto. assumptũ patet: quia partes numeri ac tu sunt diuise ab inuicez: cõtinui non. ¶ Item cuius est potentia per se eius est actus: si igitur quantitas conti nua sit per se diuisibilis potest esse per se diuisa: igitur continua potest esse per se non cõtinua quod non vide tur dandũ. ¶ Item Ax. ꝓbat o:ationẽ quantitatem esse: quia est mensura: igitur illa est ratio essentialis q̃ti tatis. ¶ Ad primũ potest dici q̃ quantitas discreta est vna ⁊ indiuisa idest dũ manet in sua spetie vndecunq; sit eius vnitas q̃uis materialia que subsunt illi for me sint diuersa: verbi gratia quinarius in sua spetie manẽs est formaliter indiuisus quia diuisio eius perimit for mã quinarij: quia diuisione facta in ternariũ ⁊ binariũ non amplius manet quinarius: licet materialia vt vni tates sint sicut diuise: vnde negandũ est quod sumitur de discreto. ¶ Ad secundũ dici potest q̃ actus huius modi potentie continuũ est diuisibile non est iste conti nuũ est diuisum: sed iste continuũ diuiditur idest in fie ri diuisionis. ⁊ illud potest per se inesse continuo. ¶ Ad tertiũ quia non negatur illud quod per se est mensura esse quantitatem: sed q̃ illa ratio nõ est essentialiter q̃ti tatis vt est genus quia non equaliter inest spetiebus eiꝰ ¶ Ad primũ argumentũ primę questionis potest dici q̃ de linea absolute non dicitur quantitas denominati ue nec de aliqua sui spetie absolute sumpta sz in abstra cto ⁊ in quid: sed denominatiue dicitur de linea in ma teria ⁊ alijs spetiebus ⁊ sic sumitur spetes eius vt con creta ⁊ nõ est mix concretum generis predicari de cõ creto spetici: vnde quantũcũq; vsus loquendi sit dice re linea est quãta siue diuisibilis ⁊ ita de alijs spetiebus hoc simpliciter est falsuz de eis vt sunt spetes: quia tũc essent subiecta quantitatis vel diuisibilitatis: talis enim modus predicandi conuenit omnibus accidentibus re spectu subiectorum. ¶ Aliter dicitur q̃ maio: est vera in omni alio genere a quantitate ⁊ nõ de illa spetialiter quia quantitas nõ tantũ alijs est principiũ mensure vel diuisionis: sed etiã sibi ⁊ ideo se denominat ⁊ suas spe ties q̃ non est verũ de alijs. ¶ Ad secunduz dico q̃ in omni genere potest aliqua spetes esse prio: alia in essen do cõparando illas inter se: sed nulla est prio: alia in p ticipando rationem generis: sic continua quantitas na turaliter est prio: discreta vt ostendit ratio: licet non in suscipiendo predicationem quantitatis: quia neutri spe tiei inest diuisibilitas per alteram. ¶ Ad primũ argu mentũ secunde questionis dicitur q̃ punctus ⁊ vnitas non sunt duo simpliciter: prima quia punctus ad vni tatem reducitur vt ad prius se: est enim punctus vni tas habens positionem vt dicitur primo posterio:um ⁊ ita tantũ vnitas est primũ. ¶ Contra sicut principiuz ad principiũ sic principatũ ad principatũ: igit̃ si vnitas sit materiale vel formale in puncto: quoꝝ alteꝝ opoz tet si punctus sit vnitas positionem habens: ⁊ discretũ erit similiter vel formale vel materiale in contiuo. non materiale manifestũ est quia continuũ non componit̃ ex discretis: igitur formale qõ negat Aristo. 7. metha. reprehendens ꝓPlatonem qui ita posuit. Ideo dicen dum q̃ sicut magnitudo non est multitudo neq; mate rialiter neq; formaliter. sic punctus nõ est vnitas neq; materialiter neq; formaliter: quia punctus est indiuisi bilitas magnitudinis: vnitas multitudinis. nec est hec diffinitio Aristo. punctus est vnitas ⁊c. sed si alicubi di catur de puncto hoc est ꝑm ꝓPlatonem qui posuit nu meros esse formalia in continuo ⁊ ita vnitatem in pun cto. sed nec ꝑm Aristo. nec ꝑm ꝓPlato. habetur primo posterio:um illa diffinitio: sed sic vnitas est substantia sine positione: punctus autem substantia posita qõ ma nifeste falsum est ꝑm Aristo. sed verũ ꝑm ꝓPlatonez ponentẽ quantitates esse differẽtias rerũ. Aliter ad ar gumentũ potest dici q̃ maio: scilicz in omni genere nõ est vera de omni genere generalissimo. posset enim ali quod vnũ primũ assignari mensura omniũ alio:uz vel in nullo: sed intelligitur illa propositio de genere natu rali: ⁊ dicitur illud genus naturale cui respõdet vnitas susceptiui hoc est q̃ tantũ dicitur vnitas defo:mis ha bentibus idez susceptiuũ primo ⁊ de hmõi crẽplificat Ax. vbi illã ꝓpositionem dicit nõ tale genus est quan titas. ¶ Aliter potest dici q̃ licet sint duo prima ⁊ mi nima in genere quãtitatis: tamẽ tantũ est ibi vnũ primũ ⁊ mininũ qõ est mẽsura alioꝝ. punctus enim nõ est mẽ

sura cõtinui: quia tũc aliquotiẽs sumptus redderet cõ/
tinuũ: ⁊ esset cõtinuũ compositum ex indiuisibilibus: ꝙ
vnum essentialiter est mẽsura numeri. vnum autez ap
plicatũ alicui parti cõtinui est mẽsura cõtinui vt dicitur
decimo meta. vnde tantũ vnũ est mẽsura in hoc gene/
re. ¶Ad secũdũ argumentũ cõcedo q̄ nulla spẽs gene
ris predicatur de alia in abstracto fm quod includit
differentias oppsitas: tamẽ possibile est hoc in cõcreto
fm q̄ spẽs q̄ subiciẽ sumiẽ vt est in mã ⁊ nõ vt est spe
cies oppositã ¶Ad tertiũ dico q̄ lõgitudo latitudo ma
gnitudo: multitudo: ⁊c. sunt equiuoca vt notãt quãti/
tatem ⁊ excessum in quãtitate. primo modo sunt spe/
cies quãtitatis. secũdo modo passiones. primo modo
sunt idem quod linea superficies ⁊c. nec habent oppo
sita breue vel strictũ: q: linea quantũcũq; breuis est lõ/
gitudo illo modo: secũdo modo nõ sunt in genere quã
titatis fm se: sed primo mõ idest vt spẽs sed nõ secũdo
modo idest vt passiones. quod manifestum est de mul
titudine: cui vt est species opponitur vnitas: ⁊ paucitas
vt est passio. ⁊ eidem vniuoco non sunt duo oppositа
per Aristo. primo topicorũ. ¶Adhuc potest argui q̄
quantitas nõ sit vnũ genus q: vnius generis est tantũ
vna diuisio prima per duas differentias q: tantuz due
prime species. sed quãtitas diuiditur eque primo du/
plici diuisione scilicet per cõtinuũ ⁊ discretũ: ⁊ per con
stare ex partibus habentibus positionẽ ⁊ nõ habenti/
bus ⁊c. probatio maioris per Ax. primo topicoruz. si
propositi sunt diuerse differẽtie: vt coloris in voce ⁊ in
corpore ipsum est equiuocũ: ⁊ per Boetiũ libro diuisi
onũ. ois diuisio generis fit p duas differẽtias. pbatio
minoris neutra diuisio ẽ subdiuisio alterius quia tunc
ambo mẽbra alterius diuisionis continerentur sub ali/
quo membro relique diuisionis quod non est verum
vt patet inducẽdo. ¶Ad istud potest dici q̄ nõ est du/
plex diuisio prima generis per differentias formales
cõstituẽtes species: potest tamẽ vna esse per differẽtias
formales. alia per materiales: que diuisiones nõ sunt
subinuicẽ sicut corp̄ in genere substãtie pter diuisionez
ei⁹ formalẽ in aiatũ ⁊ in iaiatũ: põt diuidi in corruptibi
le ⁊ in incorruptibile ⁊ vtroq; mõ differentie se habent
vt excedẽtia ⁊ excessa: ⁊ ita in proposito prima diuisio
est formalis: secũda materialis penes partes quantita/
tis. ¶Ad probationem maioris Boeti⁹ ⁊ Ax. intelli/
gunt de diuisione formali p differẽtias ꝓstitutiuas spẽz

**Est autem discreta quantitas vt nume/
rus: ⁊ oratio. Cap. eo.**

Queritur an oratio sit quãtitas Vi
detur q̄ nõ: quia nõ ora
q tio in scripto. illa enim est ſubstantia. non in
mente: quia illa est in non quantitate. ⁊ neu
tra mensurat per se ⁊ Aristo. exponit se de neutra hax
intelligere. non oratio in voce: q: illa est per se sensibilis
q: vox igitur est in tertia specie qualitatis. ¶Ad oppo/
sitũ est Ax.

Queritur vtrum oratio sit q̃titas
discreta. Quod non vi
q detur q: breue ⁊ longũ sunt differentie quã
titatis cõtinue. oratio mensurat fm has per
Ax. in littera mensuratur enim syllaba breuis ⁊ longa
igitur ⁊c. Dicitur q̄ syllaba est breuis ⁊ longa nõ ora
tio. Contra: tunc ꝓtinuũ est per se pars discreti. ¶Itez
sumatur maior sic omne per se mensurans fm has dif
ferentias breue ⁊ longũ est continuũ. oratio est huiusl/
modi licet non sit longa. ¶Item si esset q̃titas discreta
non videretur differre specie a numero: q: in nulla dif/
ferẽtia specifica. ¶Dicit q̄ q̃titas discreta vt est in mã
pmanẽte ẽ numer⁹ q: numer⁹ causat ex diuisiõe ꝓtinui
vt in successiua ẽ oratio: q: oratiõis nulla ps permanet
¶Cõtra hoc ꝓcedit ppositũ q: differẽtia ꝙ specie ẽ dif
ferentia formalis: hec si sic tñ differant in nullo formali
differunt: igitur non specie. ¶Item falsuz dicitur quia
successio ⁊ permanẽtia sunt differẽtie posteriores mo/
tu ⁊ quiete: igitur ⁊ ente naturali inq̃tum naturale: ꝙ
q̃titas q̃tum ad totũ genus est naturaliter prius ente
naturali inq̃tũ naturale: igitur successio ⁊ permanẽtia
sunt multo posteriora toto genere q̃titatis: igitur non
sunt differentie specieꝝ in hoc genere. ¶Item nume/
rus applicatur materie successiue sicut permanenti:
igitur non omnis numerus est q̃titas in materia per/
manente. antecedẽs patet exemplo vt dicim⁹ duo tem/
pora duo dies: ⁊ ratione q: cõtinuũ aliquod est succes/
siuũ: igitur ex eius diuisione causatur numerus. ¶Itẽ
tunc non differret oratio a tempore quod est numerus
mot⁹: ⁊ ita q̃titas discreta in materia successiua. ¶Ad
oppositũ est Ax. Dicendũ primo ad quesitũ q̄ oratio
est q̃titas propter nomen Ax. q: syllaba mensuratur
breuis ⁊ longa: igitur huius est mensura alia per se: il/
lud est oratio que fit cũ vote prolata: illam autem dico
habere discretionem appropriatã orationi per eius dif
ferentiã specificam: que differentia nec scripta est nec p
lata: nec in mente: nec actus proferentis: quia ille men/
surantur tempore: nec partes discrete: sed discretio nõ
est cõmunis numero ⁊ orationi: sed orationi appropria
ta. ¶Ad secundũ quesitũ dicendũ q̄ est q̃titas discre/
ta: quia partes eius ad nullũ cõem terminũ copulant:
quelibet enim syllaba est ab alia diuisa nec actus pro/
ferentis nec significatũ eas cõtinuat quia terminus per se
cõtinuans partes q̃titatis non est essentialiter extra il/
las: sed hec duo sunt essentialiter extra partes oratõis.
similiter hec oratio potest esse vbi significatũ non est vt
cõiungendo voces nõ significatiuas ⁊ ibi nullũ est signi
ficatum. ¶Ad primũ argumentũ potest dici q̄ longũ
⁊ breue equoce cõueniũt cõtinuo ⁊ discreto huic scili/
cet cõtinuo proprie: illi transumptiue: oẽ igit mẽsurans
per se fm hoc propie sumptũ est cõtinuũ. huiusmodi
nõ est oratio. equiuoca enim est lõgitudo syllabe ⁊ mẽ
surato a linea. ¶Ad secundũ dico q̄ oratio essentialiter
differt a numero ⁊ a quacũq; specie q̃titatis nõ tñ dif
ferentia materiali sed formali ⁊ specifica: ⁊ illa tñ nõ est
nota: imo vix alicui⁹ spẽi spetialissime est nobis differẽ
tia nota: q: si esset nõ posset esse verũ qõ dicit̃ scõo po
steriox. q̄ quelibet pars diffinitiõis debet esse in plus
oẽs aũt in eque. hoc aũt nõ ꝓtingeret si vltima differen
tia esset nota: illa cni cũ sumat̃ a ꝓpria forma spẽi nul/
lo mõ est in plus spẽ igitur illud dictũ est verũ. q: differ
rẽtie vltime fere omniũ diffiniendoꝝ ignote sunt.

**Continua vero vt linea: superficies: ⁊ cor/
pus. Amplius aũt pter hanc tẽpus ⁊ locus.**

Queritur an Ax. sufficiẽter enume
ret spẽs q̃titatis Qõ nõ
q videt̃ per Ax. in .5. metha. tẽpus est q̃tũ p
accns: ꝙ de nulla spẽ ꝓdicat̃ gen⁹ per accns
igit̃ tẽp⁹ nõ est spẽs. ¶Itẽ per ipsuz ibidẽ tempus est
q̃tũ per motũ: igit̃ mot⁹ magis q̃tus. vnde Ax. primo
posteriox. ꝓpter qõ vnũqõq; tale ⁊ illud magis: igit̃
sunt plures species q̃ hic enumerent̃. ¶Itez tempus
est numer⁹ per Ax. quarto phi. igitur non est alia spe/
cies. ¶Item locus non enumeratur quinto metaphi.
inter spẽs q̃titatis: igit̃ vel ẽ in sufficiẽs ibi vel loc⁹ nõ ẽ
q̃titas. Sillr Cõmẽtator: ibi assignat causaz q̃re Ax.
omittit ibi locũ dicẽs q̄ loc⁹ nõ est q̃titas ꝙ opinionẽ
Ax. ꝙ tñ famose. ¶Itẽ loc⁹ non videtur alia species a

superficie: q: illud primo ponitur in diffinitione loci in abstracto: ⁊ qñ accidēs in abstracto diffinit̄ qō primo ponitur in diffinitione eius c det eius essentia. ¶ Ad oppositū est Ax. ⁊c.

q **Queritur** Iuxta hoc an locus sit q̄ntitas. Qō nō videtur q: oē qō ponit̄ in diffinitione accidentis est subiectū ei⁹ vel de eius essentia. vltimū corporis cōtinētis ponit̄ in diffinitōe loci ⁊ nō est de eius essentia: quia tunc esset eadem species cū superficie: igit̄ vltimū ē subiectū loci sed impossibile est passionem ⁊ subiectū esse spēs eiusdē generis: igitur locus nō est spēs quātitatis ⁊ rō cōfirmatur per cōmentatorem. v. metha. qui dicit locū esse passionē in vltimo vt imobilitatem. ¶ Itē ad quātū inquātū quātū nihil mouet̄ naturaliter: sed ad locū proprius quodlibet mouetur nāliter per Ax. 4. phisicor. igitur probatio maioris nihil mouetur ad aliud nisi propter cōuenientiā in natura sed quātū inquā tū quātū cū nullo cōuenit in natura sed est natura que est ꝓncipiū motꝰ ⁊ getis q: naturaliter prius istis inest substātie. ¶ Itē quātū inquātū quātū nō saluat aliqd nāliter: q: nec cōuenit cū aliquo i nā: ꝛ locꝰ inq̄ntū locꝰ saluat locatū p Ax. 4. phi. ¶ Itē locus p se dicit̄ ad locatum: igitur est in genere relationis. ¶ Ad oppositum est Aristo. ¶ Itē locꝰ est per se mēsura igitur quātitas añs patet. cōsequētia etiā per Ax. quī sic arguit de oratione. ¶ Itē propriū proprie nō inuenit̄ extra illud cui⁹ est. ¶ Sed proprie proprium est quātitati vt scōm eam aliqd equale vel inequale dicat̄ hoc aūt conuenit loco igitur est quātitas. ¶ Itē locus est per se diuisibilis igit̄ locus est quātitas.

i **Exta** hoc querit̄ an sit quātitas continua. Quod nō videtur: figatur virga aliqua cōtinua in terra cui⁹ pars sit in terra pars in aere. tūc arguo locus est vltimū corporis cōtinentis sed vltimū aeris ⁊ vltimū terre que locant hoc locatū nō sunt cōtinua sed tantum cōtigua: igit̄ locus huius virge nō est cōtinu⁹. ¶ Ad oppositū est Ax.

Rursus locus cōtinuorum est. locū enim quendam particule corporis obtinēt: que ad quendam cōmunem terminum copulātur. Ergo ⁊ loci particule que obtinent singulas corporis partes ad eundem terminū copulāt ad quē corporis particule. c. eodē.

q **Queritur** iuxta hoc an particule corporis ⁊ loci copulentur ad eundē terminū. Quod nō videtur q: particule corporis copulant̄ ad superfic̄: particule loci nō: q: locus est superficies. ⁊ pticule superficiei nō copulātur ad superficiem. ¶ Itē locus est diuisus a locato per Ax. 4. phisicor. igit̄ nō est idē terminans cōtinuās ptes vtriusq; cōsequentia patet q: terminus ab eo cuius est nō est diuisus: igit̄ nō est idē duorum diuisorum. ¶ Ad oppositū est Ax. ¶ Ad secundū questū dicēdū q: locus nō est species quātitatis propter p̄mā rōnem ibi ⁊ pp dictū cōmentatoris superadictū in q̄stione p̄cedenti. Similiter p primā rōne. ¶ Ad tertiā questionē dico q: locus nō est necessario cōtinu⁹ sed nihil differt ad vnitatē eius superficies esse cōtiguatas: sidē locetur a diuersis corporibus contiguis vel superficiē vnius cōtinuā qñ locatū locat̄ in vno locāte. ¶ Similiter ad quartaz q: nullo modo possunt partes loci copulari ad eundē terminū numero ad quē partes corporis: q: locus diuisus est a locato. locus enim est vnde ⁊ ad quē locatū mouetur ⁊ nō mouet̄ cū locato nec ad eundem terminū spē: q: ille terminus corporis est superficies: que nō est termin⁹ loci: nisi locꝰ esset corꝰ imo ad nullū ēminū cūdē oporteat eas copulari cū nō oz cē cōtinuas. ¶ Ex hoc segtur solutio primę questiōis: q: nō sufficienter enumerat spēs quātitatis saltem quo ad hanc spēz locus. ¶ Ad auctoritates Ax. in oppositū ad oēs qōnes dicēdū q: nō loquit̄ hic de loco fm ꝓpriaz opinionē sed fm opinionē ponentiū locū esse spacium equale locato ⁊ fm illā essent hec oīa vera de loco. Sz illa opinio improbatur ab Ax. 4. phisicor: ita frequenter quando loquitur de aliquo vbi nō est proprius locus determinādi veritatē de illo vtitur communi sentētia alioꝝ vsqz alibi vbi locus est de illo veritatē determinare dummodo ars possit dari fm suias alioꝝ sicut ⁊ fm veritatē propriā ita est pene de oibus exemplis in logica q: si sic sit vel nō non curat: sed q̄ ars sit vera in istis si hec sint talia sicut hic sufficienter manifestatur quantitatē esse genus: quia habet sub se multas species intermedias ⁊ specialissimas: siue locus sit aliqua istarum siue non. ¶ Ad primum argumentum primę questionis potest dici q̄ aliquid esse quātum per accidēs siue per aliud est dupliciter effectiue vel formaliter formaliter nō est temp⁹ quātitas p aliud idest nihil aliō est per qō recipiat p̄dicationē quātitatis: sed p̄dicat̄ de eo per se ꝓmo modo effectiue quodāmodo pōt tps dici q̄ntū p aliud: q: effectiue suā essentiā ⁊ suā quātitatez que est sua essentia habet ab alio vt motu: non tamen efficit aliqd q̄ tps sit quātitas. ¶ Ad scōm dico q̄ proposito Ax. tm̄ est vera vbi aliquod vniuocū dicit̄ de cā ⁊ effectu qō natū est recipere magis ⁊ minus: ⁊ qñ cā est per se ⁊ totalis. prima cōditio deest hic ⁊ secūda similiter ꝓbatur q: tempus est quātitas. motus nō est quātitas q: ratio eius tota potest intelligi cōuenire indiuisibili. nec vniuocātur in quāto q: illud dicitur de motu per se secundo modo: nullo modo de tempore vt tēpus est species quātitatis. ¶ Ad tertium dico q̄ numerus aliquando transumitur vt generaliter sumat̄ pro mēsura forte ꝓp hoc q̄ ratio mēsure in quātitatib⁹ primo conuenit numero ⁊ ita ponit̄ in diffinitione tēpori nō aūt vt ē quātitas discreta: ⁊ est equiuocatio penes scōm modū. Alia cōcedēda sunt de loco ꝓter vltimuz ad qō dicēdū q̄ hec est predicatio tantū materialis locus est vltimū ⁊ formaliter ꝓpositio est falsa. sed formaliter locus est immobilitas in vltimo fm cōmentatorē. forte tñ in diffinitiōe loci primo ponit̄ vltimū quia illud est notius tm̄ mobilitate loci. ¶ Ad argumēta in oppositū secunde quēstiōis dicēdū. ¶ Ad primū dici pōt q̄ locus nō est mensura per se sed per naturā sui materialis qō est superficies. vnde fm eandem diffinitionē mensurat fm quā ⁊ superficies. Et si arguatur ꝯ hoc q: aliā rationem mensure habet a superficie est enim mensura intrinseca. Dici pōt q̄ intrinsecū ⁊ extrinsecum per se nō variant rationē mensure: ideo nec locus per se habet aliā rationē mensure a superficie. iō enim est extrinseca q: est vltimum corporis continentis materialiter: ⁊ vltimū cōtenti qō tñ mensurat̄ a loco. ¶ Ad secūdū dico q̄ fm locū formaliter nō dicitur aliqd per se equale alij: sed forte materialiter fm superficiem cōtinentis: imo magis locus dicitur equalis locato fm Ax. quarto phisicor. ⁊ nō illud fm q̄ alia dicūtur equalia. ¶ Ad tertiū dico q̄ locus per accidēs est diuisibilis per naturā materialis sui sicut cetere forme per se fundate in quātitate sunt per accidēs diuisibiles per naturam quantitatis ⁊ locus forte plus ceteris eo q̄ est ꝓpria passio superficiei ⁊c.

Amplius quantitati nihil est contrariū ꝛc. La. eodem

Queritur An quātitati sit aliqd ↄ riū. Quod sic videtur p mo per rationes generales. aliq̄ quantitas magis distat ab alia: aliq̄ minus: igit̄ aliqua maxime distat ab alia: sed ↄrietas est maxima distātia in eodē genere p Ax. 4. metha. igit̄ aliq̄ quātitas alij ↄ riat̄. ꝓma ꝓña ostendit̄ ꝑ auctoritatē ꝫ rōne supra in hoc genere ꝫ in oi alio est differentia fm spēm ꝫ illa est ↄrietas per Ax. x. metha. igit̄ ꝛc. ¶ Itē hoc argui tur per rōnes ꝓpias q: per Ax. 5. phi. ois mot⁹ est a ↄrio in ↄriū vel a medio in mediū: sed in genere quāti tatis est motus ꝓprie dictus per ipsum ibidē igit̄ ibi sūt ↄria vel media inter ↄria ꝫ si media igit̄ ꝫ ↄria. Itē suscipere magis ꝫ minus ꝫ recipere ↄria sunt ꝓprietates quertibiles respectu cuiuscūq; generis: sed quātitas suscipit magis ꝫ minus: igitur etiā ↄria. maio: ꝑz inductiue. ꝓbatio minoris magnū ꝫ paruum sūt per se pas siones quātitatis ꝫ eius soli⁹: sed magis ꝫ mīn⁹ nō fiūt nisi vbi est magnū ꝫ paruū: ꝫ nō alibi: igitur in solo genere quātitatis. Sil'r omne totū est maius sua parte: ↄz quātitas aliqua est per se ꝓs alterius quātitatis: igitur in quātitate est per se magis ꝫ minus. Sil'r insunt per se equale ꝫ inequale: sed ineq̄le est magis vel minus igitur ꝛc. ¶ Item magnū ꝫ paruum videnť quantitates ↄrie: sil'r sursum ꝫ deorsum igitur ꝛc. ¶ Ad oppositū est Ax. Ad questionē est dicendū q ↄrietas sumit̄ equoce. s. ꝓpe ꝫ trāsūptiue trāsūptiue dr̄ absolute maxia distantia in genere ꝫ extenditur ad oppositionē ꝓpriatiuā sicut in primo phisicorum dicitur principia esse ↄria ꝓ forma ꝫ ꝑuatione. oppositio enim hoc modo est contrarietas in oi genere: quia ois diuisio generis ē per differentias oppositas hoc modo ↄrias: sed ↄrietas ꝓprie sumpta est maxima distantia formaꝝ q̄ nate sunt fieri ꝫ mutuo se expellere circa idem susceptiuū hoc modo negatur a substatia ꝫ quātitate ꝫ est hoc intelligendū in diffinitis ideſt in specieb⁹ quantitatis vt dicit Ax. non forte in passionibus. Similiter intelligendū est de quātitate fm se nō fm esse naturale q: forte illo modo �

**Ad primū dicit̄ q in quātitate nulla est maxima distantia sicut diuisio cōtinui ꝓcedit in infinitū: ita etiaꝫ infinitas in cōtinuis ꝫ numeris causatis ex diuisione eorū. ¶ Cōtra hoc est q dicit ꝟ ↄ: phi. q species specialissime sunt finite fm nām licet nō quo ad nos. hoc etiā videtur per rōnes. q: quelibet species est pars essentialis vniuersi ꝫ in illis partibus nō videť possibilis infinitas: q: hec repugnat ordini q est bonū vniuersi. ¶ ꝟ ↄ test igitur dici q quāuis essent infinite spēs in potentia quantitatis licet nulla infinitarū alij cōtrarietur: q: nec maxime distat tamen species intermedia his communis potest maxime distare ab alia specie ītermedia cōi illis vt ꝓximū maxie distaret fm formā cōtinuitatis a discreto ↄ cōtinua essent infinita ꝫ discreta similiter potest igitur dici q due ꝓme rōnes verū cōcludunt de ↄrietate primo modo dicta transumptiue: quia tantuꝫ de ista est vtraꝫ auctoritas ax. intelligenda. ¶ Ad secundū dico q ad quātitatem fm se non est motus: sed vt subest naturali ꝫ illo modo habet cōtrarietatē: vt imperfecta quantitas perfectam: ad quas ꝫ de quib⁹ sunt augmentatio ꝫ diminutio. iste differentie nō sunt quantitatis fm se: sed quātitatis naturalis ipfecta enī dicitur que non est debita speciei fm suā formam naturalem: perfecta per oppositū. nam vt dicitur in secūdo de anima. omniū nā cōstantiū est determinata rō magnitudinis ꝫ augumenti. nō enim aliqua quantitas imperfecta absolute est in genere quātitatis: sed ipfecta tali enti naturali ꝫ ↄz hoc mouetur quid ab imperfecta quātitate ad perfectam vel econuerso. ¶ Contra mot⁹ est ad rem alicuius generis nō ad ens per accidēs per ax. in. 3. phisico ax. tot sunt species motus quot ꝫ entis addit cōmentator acquisiti per motū: sed quātitas subesse naturali non est species generis: sed ens per accidens: q: cōpositū ex duobus quorū vnū alteri accidit: igitur ad quantitatem sic nō est motus: sed ad illud qō per se est in genere quantitatis est motus igit̄ illi est aliqd ↄriū. ꝟ ↄ test dici hic q ad quātitatē est motus: ita q acquisitū per motū vt terminus est per se in genere quātitatis: sed nō acgritur vt quātitas: sed substantiali modo essendi ꝫ sub tali modo essendi habet contrariū tūc oportet dicere q nō oportet illi forme que est per se terminus motus esse aliquid ꝓprie ↄriū sed tantum ei vt acquirit̄ per motū. Tunc ad formā dico q quantitas sub esse naturali si intelligat̄ vnuꝫ cōpositū ex his est ens per accidēs: sed ipsa quātitas nō licet sumatur sub tali mō essendi: qñ modus non intelligitur esse ps entis ꝓpositi ex duob⁹ ꝫ ita ad ūntitatē est motus. Ad tertiū ꝫ ūrtū argumentū dico q aliō est suscipere maius ꝫ minus q: mai⁹ ꝫ mīn⁹ dicunt̄ fm quātitatē: sed magis ꝫ minus dicunt intēsitionē ꝫ remissionē in forma cui addūtur gradus concedendū est tunc q quantitas suscipit maius ꝫ minus: sed non magis. ¶ Ad quintū de magno ꝫ paruo respōdet ax. q nō sunt quātitates q: dicūtur in sola habitudine ad aliud: aliter nū quā diceret̄ mons paruus ꝫ millū magnū. Similiter respōdet q si sint quātitates nō sunt ꝓtraria: tū q: ei q dicitur in sola habitudine ad aliud: nihil est ꝓtrariū huiusmodi sunt magnū ꝫ parum. tum q: tūc ↄria dicerē tur de eodez quia aliquod idem est magnū ad hoc ꝫ ꝑuū ad illud igitur est magnū ꝫ paruū. ¶ Cōtra primā rīsionē ax. i. v. metha. pōit̄ magnitudo p se spēs ūntitatis ꝫ cōcretū nō est i alio genere ab abstracto. ¶ Itē ibidē in quinto dicuntur magnum ꝫ paruū esse quantitates per se. ¶ Contra secūdā responsionez ꝓbantē magnū ꝫ paruū nō esse cōtraria. prima ꝓbatio non videť valere q: relatiōi aliqd est cōtrariū vt dicit Ax. inferius vt virtus vitio ꝫ scientie ignorantia. Secunda ꝓbatio nō videť valere q: omnia opposita inferunt cōtradictoria: igit̄ ad illa ad que nō sequuntur contradictoria nō sequuntur alia opposita. Sed ad premissas in quibus est respectus ad diuersa nō sequūtur cōtradictoria: sed est ignorantia elenchi vt est duplū ad hoc ꝫ nō duplū ad illud igitur nec aliq̄ opposita sequuntur ad tales premissas. ¶ Ad primū istoruꝫ potest dici q magnitudo sumitur equiuoce vt est species ūntitatis ꝫ vt est passio. secūdo modo dicitur magnum denominatiue a magnitudine. qñ ax. negat magnum eē quantitatē. Ad aliud dico q sunt ūntitates per se secundo modo ideſt passiones ūntitatis: nō primo per se vt species. Ad aliud dico q nihil dicitur cōtrariū eius cuius est relatiuū q: ↄria ꝫ relatiue opposita in multis distinguūtur magnū aūt dicitur relatiue ad paruū. igitur nō est eius ↄriū ita intelligit ax. tū cōtrariū vni potest esse relatiuū alteri ꝫ scientia est relatiuū ad scibile ꝫ ei non est contrariū sed ignorantie. ita in aliis. Ad aliud dico q relatiua possunt predicari de eodem ꝫ de se inuicem sed non relatiue opposita: ꝫ ita possunt relatiua absolute inferri ex se sumptis respectu diuersorum. igitur magnū ꝫ paruū possunt inferri absolute ex se sumptis respectu diuersoꝝ ꝫ ex hypotesi sūt cōtraria igitur cōtraria de eodem concedo etiam q non possunt inferri opposita relatiue ex se sumptis respectu diuersorum sed

magnū ⁊ puū posse: ⁊ ex hypothesi illa sūt ōria ō eodē Ad sextū dico de sursū ⁊ deorsū q vel sūit simpliciter sursū p̄ocircunferentia celi ⁊ deorsū vel sumit generaliter vt quodlibet dicitur sursum respectu inferioris. ¶Primo modo nō sūt cōtraria: q̄ nō sunt nata fieri circa idem nec maxime distant in nā̄ lz forte maxime distent ſm locū. Secūdo mō sunt ad aliquid ⁊ est vtraq̄ responsio de eis que de magno ⁊ paruo. pōt tū dici q̄ siue sint ōria siue nō nihil ad p̄positū: quia si sūt spēs vel differentie loci nō sunt in genere quantitatis: q̄ nec locus vt p̄dictū est.

Ad aliquid vero talia dicūtur: quecunq̄ hoc ipsum quod sunt: aliorum dicuntur: vl̄ quomodolibz aliter ad aliud. c. de ad aliqd

¶ Veritur ¶Primo an genus relationis sit genus vnum.

Quod nō videt: enti ⁊ nō enti nō est genus vnū cōe vniuocū sed aliq̄ sūt relatiōes entes ⁊ aliq̄ nō entes ⁊c. ¶Probatio p̄ie ptis minoris inter ens ⁊ nō ens est ōdictio q̄ videt relatio media q̄ vt nō ens. tum q̄: inter p̄tradictoria nihil est mediū ⁊ talis relatio est mediū inter ōdictoria: igit nō ē aliqd tum q̄: illa oppositio pōt esse in non ente vt in subiecto sed accidens qō est in non ente vt in subiecto non pōt eē ens. Dicitur ad hāc secundaz ꝓbationez q̄ hec oppositio tm̄ ē in ente vt in subiecto ſm q̄ vt habet ex commentatore. 6. metaphi. ¶Cōtra relatiū equiparātie equaliter denominat vtrūq̄ extremū in cōparatiōe ad ad aliud: qō manifestū est in p̄posito: q̄ eque verum est dicere non ens opponitur enti: sicut ens opponitur nō enti: ergo talis relatio equaliter pōt esse in vtroq̄ extremo vt in subiecto. ¶Ad p̄incipale enti rōis ⁊ enti nature nihil est vniuocū: sed q̄dam relationes sunt entia nature vt paternitas ⁊ filiatio q̄ essent intellectu non existente: q̄dā vero sunt entia rōnis. ꝓbat tū q̄: relatio nō habet verius esse quā subiectum sup̄ q̄ō fundat: ⁊ multe relationes fundāt super res rōnis vt relatio generis ad speciem ⁊c. huiusmodi igit relationes sunt tā tum entia rationis. Tuz q̄: ois relatio requirit duo extrema igitur cuius relationis extrema nō sunt duo nisi ſm rationē est tantū ens rationis talis relatio est idemptitas ſm q̄ dicit. v. metha. c. a de eod̄. intellectus in illa relatione vtit vno vt duobus. ¶Item ad p̄ncipale ad aliqd sūt ſm ax. quoꝝ esse est ad aliud se habere. istud ineſt oib⁹ q̄ sunt ad aliqd p̄ se p̄mo mō: igit p̄ nāz alicui⁹ vniuoci eis illud nō est nisi generalissimū relationis igitur generalissimū relatiōis hoc ipsum quod est ad aliud se hz nō ad aliqd p̄ius nec posterius: quia relativa sunt simul nā̄: nō ad eālē: q̄ sic essent duo generalissima qō etiā generalissimum se hz ad aliud patz ex ipso noie dicit eni ab ax. ad aliud ⁊ nō pōt ꝓcipi ad aliqd nō esse ad aliud nisi ōdictoriū dicat de ōdictorio. ¶Item ad p̄incipale cuiuslibet vnius generis sunt tā tū due spēs p̄me: sed generalissimi relationis non sunt tm̄ due p̄me spēs: igit generalissimū relatiōis nō ē vnū ꝓbatio minoris q̄: si sic sint. a. ⁊. b. relativa. aut igit referur. a. sibi ⁊. b. sibi ⁊ tūc ambo sunt relativa equiparantie: igitur ⁊ oia inferiora: ⁊ ita relativū suppositiōis ⁊ superpositōis erunt in alio genere generalissimo. aut a. refert ad. b. ⁊ ecōuerso ⁊ si hoc igitur species coꝝre feruntur ad inuicem: q̄ per ax. in. 4. topicorum. si genus ad genus ⁊ spēs ad speciez: ⁊ similiter in secundo si ad p̄positum sequit p̄positū ad relative oppositū antecedentis sequitur relative oppositū consequentis: ⁊ non est intelligendū nisi de cōsequētia superioris ad inferi⁹: si aūt. a. ⁊. b. referāt sibi mutuo igit oia relativa sūt relativa suppositōis ⁊ suppositiōis: igit relative equiparantie erunt in alio genere generalissimo. Aut tertiū qō refert ad aliud ⁊ nō ad. b. vt ad. c. ⁊. b. refertur ad aliud ⁊ nō ad. a. vt ad. d. ⁊ tūc sequit q̄. c. ⁊. d. nō sūt poꝝes nec posterioꝝes q̄z. a. ⁊. b. q̄: vtrunq̄ est eque p̄imū cū suo coꝝrelativo q̄: sūt sit nā̄ igit erūt quattuor p̄me spēs vnius generis. aut quarto. a. refert sibi ⁊. b. alij vel. b. sibi ⁊. a. alij ⁊ vtroq̄ modo erūt tres p̄me spēs hui⁹ generis: q̄: illud aliud ad quod refertur a. vel. b. est eque p̄imum cū suo coꝝrelativo: nullo igit istoꝝ ūtruo: dato erit hoc genus vnū. ¶Ad oppositū est ax. Dicēdū q̄ generalissimū in genere relationis est vnū: q̄: ſm vnā rōnem dicit de oībus suis inferioribus q̄ rō est habitudo vnius ad aliud: ⁊ q̄: oēs relationes habent eundē modū denominādi substantiam videlicet in ꝓparatione ad aliud: vt accidentia: q̄ eodē modo denominat substātiā: sunt vnius generis. ¶Ad p̄mū argumentū ad minoꝝ dico q̄ nulla relatio est nō ens cū ꝓbat oppositū de ōdictione. ¶Ad primā probationē q̄ inter ōdictoria nō est mediū intelligendū est de his q̄ subsunt intentiōi ōdictiōis vt ꝓpleris: sicut de quolibet subiecto vno est ōdicatū affirmare vel negare ⁊ nō est mediū de incompleris ⁊ sic alterum illoꝝ dicitur de quolibet ⁊ nō est mediū: sed alia p̄positio. s. q̄ talis relatio est media inter ōdictoria: intelligenda est ratiōe intentionū ⁊ tūc cū cōcludit cōclusio fit fallacia accidentis q̄: mediū extranee in p̄emissis hoc scilicet qō est mediū esse inter ōdictoria. ¶Istud patet in exemplo ens ⁊ nō ens referuntur per se ad inuicem ⁊ inter ista absolute nihil est mediū lz ista inc̄ztū ōdictoria referūt: ⁊ sic inter illa est contradictio media sicut inter simplicia est similitudo media. ⁊ inter q̄cūq̄ raltiva est relatio media. ¶Ad aliam probationē ꝓcedo q̄ illa relatio potest esse in non ente vt in sūo sicut ⁊ in ente: non ens tamen inquātū est subiectum illius relatōis est ens rōnis: ⁊ ita talis relatio potest esse ens rationis. ¶Ad secūdū p̄incipale nego maioꝝem ⁊ concedo q̄ relatio dicitur ens rationis vel q̄: vtrunq̄ extremum vel alterum est solum modo ens rationis: vel quia extrema eius non sunt duo nisi ſm rationis considerationem vt est in idemptitate. ¶Potest tamen maio: vtriusq̄ rationis sic p̄obari. nō omni enti est aliqd vniuocū: nec etiā omni enti nature est aliquid vniuocum: igitur multo magis nec aliqd erit vniuocū enti ⁊ nō enti siue enti rōnis: q̄: si illis que magis videntur cōuenire nihil est vniuocū nec illis que minus. Et ad hāc p̄obationem ſm q̄ est p̄o secunda rōne dicendū q̄ consequētia non valet nec est ibi locus a maioꝝi: quia non omnia entia natura plus ꝓueniūt in aliquo vniuoco q̄z ens nature ⁊ ens rōnis nisi forte in pluribus dictis de eis equoce. Sed q̄: de oppositione que est inter ens ⁊ nō ens est absolute verū dicere q̄ est non ens: q̄: aliter esset mediū inter ens ⁊ non ens: ⁊ q̄: est in non ente simpliciter vt in subiecto: ideo nō videtur ponenda in genere relationis cuz ens ſm se diuidatur in decē genera generalissima: q̄: etiā lz aliqd sit vniuocū enti nature ⁊ enti rōnis hoc est enti quod est in ratione vt scientie ⁊ virtuti est aliquid vniuocum tamen enti quod est ex sola consideratione rationis ⁊ enti nature nihil videtur vniuocum quia tūc haberent oppositionē: quia omnia vniuoce cōtenta sub aliquo eodem vt species differunt differentijs contrarijs ⁊ ita non possunt talia entia rationis applicari cuilibet enti nature quod est falsuz ideo videtur dicenduz ad duas primas rationes aliter. ¶Ad primā concedo q̄ contradictio inter ens ⁊ nō ens est non ens simpliciter: sed non est species in genere relationis. Ad secundam similiter concedo maioꝝem dicendo ad minoꝝz

quod nulla relatio rationis est species in genere relationis nec idemptitas nec relatiões fundate super intentiones secundas neq; alie consimiles. ¶ Cõtra ista ad aliqd sunt quoꝝ hoc ipsum esse est ad aliud se habere hec est vera notificatio relatiuoꝝ ſm ax. ista ineſt ꝺictoꝛio q: hoc ipsũ qꝺ est est ꝺictoꝛij ꝓtradictoꝛiũ: ⁊ eidẽ q: idẽ hoc ipsum qꝺ est est eidẽ idẽ: ⁊ sic de relatiuis intentionalibus ⁊ consimilibus: vt genus hoc ipsum qꝺ est est speciei genus quod de oĩbus ostenditur per hoc q: in diffinitionibus coꝛ ponẽda sunt sua coꝛrelatiua vt manifeste dicit ꝓꝺoꝛphi. de genere ⁊ specie q nõ oporteret nisi dependerent ad inuicem essentialiter: oĩa igit predicta sunt vere relatiua: igitur ⁊ forme ſm quas dicuntur talia: sunt vere relationes qꝺ negatũ est. ¶ Itẽ ista i nullo alio genere videntur esse nisi in genere relationis ⁊ inconueniens videt concedere illa eẽ in nullo genere. Itẽ si cõtradictio iter ens ⁊ nõ ens nõ sit in aliquo genere relatiõis. Quero de aliq ꝓtradictione que est inter alia extrema: vtrũ illa sit in genere relationis. si sic ꝺictio nõ icst oĩbus vniuoce qꝺ est in cõueniens: cũ ꝺictionis vt̃r sumpte assignet eadẽ diffinitio in ꝓmo posterioꝝ. ſ. ꝺictio est oppositio cuiꝰ nõ medium ſm se: si autez ꝓtradictio iter alia extrema nõ sit in genere relatiõis: ⁊ ita nulla ꝺictio ⁊ ꝓtrarietas ẽ in genere relationis vt manifestũ est q: est p se habitudo vere duoꝝ entiũ igitur opposito nõ erit vniuocuz ꝺictioni ⁊ ꝺrietati qꝺ videt ꝺ Boetiũ in illo capitulo inferius. Quotiens aũt solet opponi: q diuidit oppositionẽ in has quattuoꝛ species oppositionis sicut genus in species: immo sequitur maius inco̅ueniens q oppositio inconuenienter ponat in diffinitione ꝺictionis in primo posterioꝝ. q: oppositio sumpta ſm illam significationẽ ſm quã cõuenit ꝺictioni aut est idẽ contradictioni aut superius ea: si idem frustra addit illud in diffinitiõe cuiꝰ nõ est mediũ fz se. Si superius sequit inco̅ueniens: q: oppositio ſm illuz modũ accipiendi nõ hz sub se alia inferioꝛa ⁊ contradictiõe nisi alias species oppositionis: sed alie sũt entes ⁊ cõtradictio nõ ens ⁊ tũc aliquid erit vniuocũ enti ⁊ nõ enti qꝺ negatũ est. ¶ Ad primum istoꝝ potest dici q vera notificatio relatiuoꝝ quã ponit ax. nulli illoꝝ cõuenit: quia nullius eoꝝ esse est ad aliud se habere. aliud enim est differentia entis: ⁊ dicitur tantũ in comparatione ad ens: non enim dicitur aliquid aliud a non ente. nũc predicta vel eoꝝ coꝛrelatiua sunt nõ entia simpliciter loquẽdo ⁊ iõ nullius illoꝝ esse est ad aliud se habere: nisi forte ſm rõnez sicut ista ⁊ sua coꝛrelatiua sunt entia. Et si arguatur contradictoꝛij esse est ad aliud ſm rõnem. ſ. ad contradictoꝛiuz se habere. igit est ad aliud se habere est fallacia ſm quid ⁊ simpliciter. quod dicitur q in diffinitionibus istoꝝ ponuntur sua coꝛrelatiua: dico q nulluz istoꝝ habet verã diffinitionẽ exp̃imentez quid est res licet habeat rationem exp̃imentem quid dicitur per nomen: vel illud quod intellectus concipit de istis que ratio licet sit diffinitio eorum simpliciter non tamen est diffinitio simpliciter. ¶ Ad secundum dico quod non est inconueniens concedere illa non esse in aliquo genere generalissimo vt species si tamen debeant poni in genere per reductionẽ: maxime ponenda sunt in genere relationis: quia plus speciebus eius assimilantur sicut forte omnia intentionalia sunt in genere per reductionẽ ⁊ hoc in illo cuius speciebus maxime assimilant in modo predicandi. ¶ Ad tertium cõcedo q oppositio non sit vniuoca contradictioni ⁊ contrarietati cum assumitur a Boetio q diuisio oppositiõis in ista quattuoꝛ est diuisio generis i spẽs hoc põt itelligi generis. i generalis q: diuisuz ſm aliquem modũ predicatur de diuidente ⁊ ideo per hoc distinguitur hec diuisio a diuisione totius in partes. vel sic q illud sic intelligatur p aliquibus diuidentibus non pro omnibus: quia contrarietas ⁊ oppositio relatiua sunt species oppositiõis sumpte ſm vnam significationẽ ſm quam est genꝰ intermediũ in genere relationis: licet contradictio non sit species eius vt sic sumitur per hoc ad illud de libro posterioꝝ. dico q diffinitio contradictionis est bene assignata: ⁊ q oppositio ſm illã significationẽ ſm quã cõuenit cõtradictioni non est oĩno idẽ illi sed superiꝰ ⁊ hz aliud inferius. videlicet priuatiuam oppositionem: q: tam illa quam contradictio vel est non entis vt subiecti vel vt termini: quoꝝ vtrunq; oporteret esse ens ad hoc q relatio esset ens. ¶ Ex his sequitur q oppositio in vno sensu sumpta dicitur de contrarietate ⁊ relatiua oppositione vniuoce: in alio sensu dicitur vniuoce de cõtradictione ⁊ priuatiua oppositione. ¶ Ad tertium dicitur q generalissimum relationis non est ad aliqd nec aliquid qꝺ est in illo genere per se: sed ipsuz generalissimum est habitudo vnius ad aliud ⁊ ita omnia que sũt in genere relationis. ¶ Ad illam probationem in cõtrariũ dicitur q illa diffinitio nõ datur de relatione sed de relatiuis. ¶ Similiter hoc nomen ad aliquid est cõcretiue dictum a relatione ⁊ non relationis nisi sic intelligatur: ad aliquid est habitudo ad aliquid. ꝓꝺer hoc similiter ad quartam rationẽ principalẽ q prime species relationis nõ referuntur ad inuicem sibi nec alij: sed sunt principia referẽdi: sicut ⁊ omnia alia q̃ sunt in genere relationis. Contra istas duas responsiones ex his segit q neutra diffinitio quã ponit ax. esset coꝛ que sunt in genere relationis: nec etiam aliqua proprietas quã ipse assignat ⁊ ita oĩs determinatio ax. esset impertinẽs ad genus relationis. cõsequẽtia prima patz inducendo in singulis ꝓprietatibus quas ponit ax. quaꝝ nulla cõuenit relationibus sed relatiuis. ¶ Itẽ oppositũ non est principium sui oppositi: igitur forma absoluta non est principium ſm quod aliquid dicitur comparatuz ad aliud sed relatio est huiusmodi forma: igitur non est absoluta in se: igitur est ad aliud. ¶ Itez concesso eo quod dicitur non vitatur difficultas argumentoꝝ principaliũ q: si generalissimuz in abstracto sit relatio: aliqd ſm eã dicit relatiue ad aliud. probatio huius tum q: ſm q̃litatẽ ſm q ꝺ est generalissimuz dicimur quales ſm ax. quia sic notificat qualitatem: igitur ſm relationẽ vt est generalissimum dicuntur aliqua relatiua. tuz q: ſm relationes inferioꝛes in genere relationis dicuntur aliqua relatiua omne aũt inherẽs p se primo cuiuslibet speciei vniuoce inberet per naturam generis ⁊ ita generi primo: igit ſm generalissimũ dicitur aliquid relatiue. Ex hoc arguo aut relatiuũ dictũ ſm formaz generalissimi ꝺf ad aliqd ſm aliã formã aut eãdẽ si eãdẽ igit relatiuũ equiparantie: igitur ⁊ relatio illa ẽ relatio equiparãtie. igit oẽs inferioꝛes relatiões. ¶ Si dicat ad aliud ſm aliã formã: igitur ⁊ illi alij coꝛrespondet alia forma ſm quã dicitur relatiue ad istud illa est eq̃ prima cum relatione que est generalissimum: q: relatiuũ illud est eq̃ p̃ muz cum illo igitur due relationes generalissime eque prime. ¶ Similiter manet difficultas quarte rationis: quia si prime species sint relationes quero an sint relationes equiparantie ⁊ ita omnes relationes inferioꝛes erunt tales relationes. Aut .a. est principium referẽdi aliquid dictum ſm ipsum ad aliquid denominatũ a. b. ⁊ ita erunt. a. ⁊. b. relationes suppositionis ⁊ suppositionis. aut. a. est principiuz referẽdi denominatum ab eo ad aliquid denominatum ab alia forma vt ad. c. ⁊. b. principium referẽdi ad aliquid secundũ eãdẽ formaz. ⁊ tunc erunt tres prime spẽs. aut. a. est principiũ

referẽdi ad aliquid dictum ab alia forma: ⁊ .d. similit ⁊ tunc erunt quattuor prime species: ⁊ vniuersaliter cũ oi relationi correspõdet correlatiuũ: ⁊ ecõuerso nulla diuersitas erit in numero relationũ ⁊ relatoꝝ. ¶Ad primũ istorum dici potest ⁊ cõcedi cõsequens primum qꝫ illa diffinitio nõ est generalissimi relationis nec alicuius specierũ: sed eius quod denominatiue dicitur ab ea. Similiter de proprietatibus nec tamen sequitur vlterius qꝫ determinatio aꝝ. nullo modo sit conueniens generalissimo relationis: qꝛ relatio inter oia entia est debilissimum ens cũ sit sola habitudo duoꝝ ⁊ ita minime est cognoscibilis in se: noscibilior autem est fm qꝫ informat ea quoꝝ est habitudo: ⁊ ad determinãdũ de relatione conuenies fuit determinare de relatiuis p̃ fertiꝫ cũ ex eoꝝ cognitione siue diffinitione siue quo ad ꝓprietates eoꝝ possit haberi cognitio relationis: qꝛ ⁊ si relatiui esse est ad aliud se habere, ꝓportionabiliter relatio est forma fm quã hoc sic se habet ad aliquid. Cõ similiter quo ad proprietates si relatiua dicantur ad cõnertentiam relatio est forma fm quã aliqua dicuntur ad cõnertentiã ⁊ sic de ceteris proprietatibus. Ad aliã rationẽ dico qꝫ cõparatio ⁊ absolutio nõ sunt opposita nisi circa idem: ⁊ ideo absolutio circa formam ⁊ cõparatio circa subiectũ informatũ forma nõ sũt opposita. ¶Aliter potest dici qꝫ relatio nõ est forma comparata nec absoluta. qꝛ. n. est forma fm quã aliquid dicitur cõparatum alteri: ideo nec est nata dici absoluta nec comparata: sicut nec absolutio sibi opposita ẽ absoluta nec comparata. Si dicatur absolutũ ⁊ cõparatũ esse cõtraria immediata circa ens qõ est natũ ea recipere sicut sanũ ⁊ egrũ sunt cõtraria immediata circa corpus animalis sed nõ circa sanitatẽ vel egritudinẽ. nec. n. sanitas neqꝫ egritudo est egra vel sana. ¶Ad alias rationes dicitur qꝫ neqꝫ fm generalissimum relationis aliquid refertur neqꝫ fm eius primas species sed solũmodo fm eius species inferiores. ¶Ad secundam prius posita cõtra hoc cõceditur qꝫ fm oẽs relationes inferiores aliquid refertur: igitur fm genus ⁊c̃. conceditur fm ipsuꝫ genus vt est in inferioribus nõ in se. Contra illud fm aꝝ. in. 4. topico. si species sit ad aliquid ⁊ genus erit ad aliquid: igitur si species sit principiũ referendi ad aliquid ⁊ genus erit principiũ referendi ad aliquid. ¶Itẽ impossibilia includunt qꝫ generalissimuꝫ sit relatio siue habitudo ad aliud ⁊ qꝫ informando subiectũ nõ faciat subiectũ se habens ad aliud. ¶Itẽ probatio secũda nõ soluitur: qꝛ fm species oẽs specialissimas aliquid refertur: igitur fm aliquod vniuocũ illa sunt genera infima intermedia sed fm oĩa illa aliquid referũt: igitur per aliquod vniuocũ eis: qõ genus vniuocũ est superius eis ⁊ ita semper ascendẽdo ad generalissimũ tandeꝫ oportet concedere quod fm generalissimum aliquid refertur: nec solũmodo fm quod hꝫ cẽ in inferioribus: qꝛ sic nec est aliud a suis inferioribus ⁊ per cõsequens nomẽ vniuocũ illis. ¶Ad secũdã istaꝝ rationũ diceretur qꝫ generalissimũ nõ informat ſbam nisi in suis inferioribꝫ qꝛ nõ informat ſbam nisi inquãtũ est ens nõ est autem ens nisi in suis inferioribus. ¶Cõtra hoc saltẽ potest cõcedi ab intellectu relationẽ informare ſbam nõ concipiendo aliquã inferiorẽ relationẽ informare ſbam: qꝛ potest prius cõapi ab intellectu non concipiendo posterius ⁊ ita concedũtur opposita. s. ipsũ informare ſbam ⁊ tñ nõ esse relatiuũ relatũ per ipsũ qõ est impossibile. ¶Ad tertiã igitur rõnem principalẽ dicẽdũ qꝫ generalissimũ in genere relatiõis est principiũ referẽdi ad aliõ sed nõ ad aliud relatiuũ fm aliã formã genere. ¶Cõ similiter relatiuũ dictũ a generalissimo denominatiue dicitur relatiue: sed nõ ad aliquid relatũ fm aliã formã genere. ¶Cõtra hoc si relatio sit principiũ referẽdi ad aliquid relatũ fm eandem formã: igitur est relatio eqꝫparantie ⁊ relatiuũ denominatũ ab ea relatiuũ eqꝫparãtie: ⁊ ita omnes relationes ⁊ relatiua inferiora erũt eqꝫparantie qõ est incõueniẽs. ¶Ad istud dicẽdũ qꝫ relatiuũ equiparãtie est equinocũ: qꝛ ꝓprie sumptũ est aliquid relatũ ad aliud fm eandẽ formã specie: a qua imponitur vnũ nomẽ: qõ de vtroqꝫ extremo relatiõis talis dicitur cuiusmodi sunt simile ⁊ equale ⁊ huiusmodi transumptiue dicitur relatiuũ equiparantie omne illud qõ eodẽ nomine denominat vtrunqꝫ extremũ. Iꝫ illud nomen nõ imponat ab vna forma specie: ⁊ hoc secundo modo cõcedo relationẽ que est generalissimũ eẽ relationẽ equiparãtie ⁊ relatiuũ ab ea dictũ eẽ simpliciter relatiuũ equiparantie dicitur enim relatiuũ relatiui relatiuũ: sed relatio primo modo sumpta est species huiusmodi generis. ¶Cõtra quocunqꝫ modo generalissimũ sit relatio eqꝫparantie seqũt relationes omnes inferiores esse illo modo tales quod videtur inconueniẽs: cuꝫ paternitas ⁊ huius relationes supperpositionis ⁊ suppositiõis nullo modo sint relatões equiparantie: qꝛ nõ denominãt vtrũqꝫ extremũ aliquo eodẽ nomine. Ad hoc dici põt qꝫ oĩs relatio inferior est equiparãtie idest principiũ referẽdi ad aligd dictũ fm eandẽ formaꝫ genere: vbi etiã vtrunqꝫ extremum eodẽ nomine generis nominatur: Iꝫ non quelibꝫ sit principiũ refferẽdi ad aligd fm eãdẽ formã specie: nec vbi vtrunqꝫ nominat nomine speciei: dicitur enim pater fm formam sui generis relatiuũ relatiui ⁊ si nõ dicat fm propriam formam patris qꝛ fm propriam formã patris dicitur pater. ¶Ad quartã rõnẽ principalẽ concedo: qꝫ tã. a. eꝫ b. est principium referendi ad aliquid dictum fm eandẽ formam: puta sit. a. hoc quod est relatio equiparantie. b. hoc qõ est relatio suppositionis ⁊ suppositionis ⁊ relatiuũ denominatum. a. b. quod est relatiuũ suppositionis ⁊ suppositionis: dicitur ad relatiuũ suppositionis ⁊ superpositionis: sed nõ sequitur ex hoc ipsum eẽ relatiuũ equiparantie nisi sumẽdo secundo modo sicut dictum est prius. ¶Et si forte queratur diuisio huius generis qõ est. b. quomodo eius prime spẽs se habẽt: põt concedi qꝫ referantur mutuo inter se vt si vnũ sit relatiuũ fm potentiam actiuam: ⁊ reliquum secundum potentiam passiuam: ⁊ vlterius potest concedi qꝫ species eorum referantur inter se vt pater qui est spẽs ⁊ calefactiuũ que sunt spẽs primi generis ad filiũ ⁊ calefactibile que sunt species secundi ⁊ proportionabiliter est dicendum de relationibꝫ correspondentibus ¶Ex his patent tot qualiter relationes rationis se habeant ad genus relationis ⁊ iuxta hoc quomodo entia rationis sunt in genere: ⁊ quomodo illud sit intelligendum inter contradictoria nõ est medium ⁊ quomodo oppositio se habet ad illa quattuor in que diuidit inferius in hoc libro ⁊ quomodo secundum relationem vt est generalissimum aliquid refertur: ⁊ ad que referatur quod ab eodem denominatiue dicitur ⁊ quomodo equinoce dicũtur aliqua relatiua equiparantie: ⁊ q̃liter determinatio aꝝ. sit conueniẽs que est de relatiuis cuiꝫ sole relationes sunt in hoc genere vt species ⁊ quomodo huiusmodi generis sunt tñ due prime spẽs ⁊c̃. que patent inspicienti.

Si ergo sufficienter eorum que sunt ad aliquid: diffinitio assignata est: aut nimis difficile: aut impossibile est soluere: quoniam nulla substantia eorum que sunt ad aliquid ⁊c̃. Si autem non sufficienter: sed sunt ad

aliquid quibus hoc ipsū est esse ad aliquid quodammodo se habere: fortasse aliquid contra ista diceretur ꝛc̄. ca. eodem.

¶ Queritur An secūda notificatō relatiuorum quam ponit ax. sit conuenienter data. Q. nō videt: q; illa nulli in genere relationis cōuenit: igit nō cōuenit generalissimo relatiōis. pbatio antecedētis q; si cē relatiōis esset ad aliud se habere hoc esset per aliā relationē illius: igit alterius esse esset ad aliud se habere pari rōne ꝛ sic in infinitū quarū semper posterior esset relatio prioris qđ est inconueniēs. ¶ Itē illa diffinitio aut est formę relationis in se qđ p argumentū precedens est improbatū: aut subiecti in se: qđ falsū est: q; ei⁹ esse nō est ad aliud se habere q; ipsum fm se est res alteri⁹ generis ꝛ absolutū: aut subiecti informati tali forma ꝛ tunc est entis p accidens: quod est inconueniens q; ei⁹ nō est diffinitio fm ax. 6. metaphifice. nulli⁹ igitur est notificatio illa quod est incōueniēs. ¶ Item generalissimū est predicabile de qualibet sui specie: sed hoc non potest esse nisi fm qđ significatur in singulari: illa autē notificatio datur de aliquo fm qđ significatur in plurali: igitur non de ipso generalissimo. ¶ Item hec notificatio non videtur conuenire oībus que sunt in genere relationis. multa enim dicūtur ad aliud quorum esse essentiale non ē ad aliud se hꝫ essentialiter. ¶ Ad oppositum est ax. Dicitur ad questionē q; duplicia sunt relatiua quedā fm esse ꝛ alia fm dici. ¶ Ista notificatio ax. datꝫ de relatiuis fm dici. ſ. ad aliquid dicuntur q̄cunq; hoc ipsū quod sunt alioꝝ dicuntur vel quomodolibet aliter ad aliud. ¶ Secūda notificatio quam magis approbat scilicet ad aliquid sunt quorū hoc ipsum esse est ad aliud se habere datur de relatiuis fm esse. Contra hanc distinctionem aut diuisio datur per opposita aut nō. si non: nō valet. si sic: igitur relatiua fm dici nō sūt relatiua fm esse igitur non sunt relatiua: igitur relatiua male diuidūtur in illa. Similiter si sint opposita sequitur q; relatiua fm esse nō sunt relatiua ꝯz dici q; est falsum. ¶ Si dicatur q; membra debēt intelligi cū precisione sequitur q; relatiua fm dici sunt tantum fm dici ꝛ ita illa nō verius essent relatiua quā nigrū dictum album est album. ¶ Item alterum membrū diuisionis cōuertitur cum diuiso idem enim est homo absolute ꝛ homo fm esse. ¶ Item illa notificatio que ponit relatiuoꝝ fm dici nulla est tī q; illa competit substantijs q̄ nullo modo sunt ad aliqđ fm ax. qui hoc habet pro inconuenienti: tuꝫ q; fm illam disciplina dicit relatiue ad disciplinatū: q; ei⁹: ꝛ pari rōne albedo ad albū: ꝛ pari ratione oīa accidentia ad subiectū: q; coꝝ dicuntur. ex illa igit notificatione nullū eorū pōt ꝯcludi esse in genere relationis. Dicendū igit q; relatiua nullo modo diuidunrur in relatiua fm esse ꝛ relatiua fm dici: quia sumendo membra precise relatiuū fm dici nō est magis relatiuū q̄z homo mortuus est homo. forte tamen entia sic diuidūtur q; q̄dam sunt relatiua fm esse vt ille que denominatiue dicūtur a relationibus: quedam aūt sunt relatiua fm dici vt que sunt in alijs generibus ꝛ fm aliquā habitudinē dicuntur ad alia: illa tm simpliciter loq̄ndo nō sūt relatiua. ꝯz vere relatiuoꝝ q̄dā dicūt fm suā ppriā formā ad aliō: vt q̄ sūt primo ꝛ ppe relatiua alia sūt vere relatiua ꝛ ñ dicūt fm ppriā formā ad alia vt sunt relatiua fm genus. Illa enim sunt per se relatiua sed nō primo ꝛ dicuntur ad alia fm formam sui generis. vt si scientia sit per se relatiuū impossibile est illud qđ est eius species fm illā significationē non esse relatiuū: q; tunc genus ꝛ spēs nō essent in eodem genere sed non est primo relatiuū q; nō fm illud qđ superaddit suo generi ꝛ ideo dicitur ad coꝛrelatiuū generis fm ipsum genus. ¶ Dicendū igit q; notifitatio ax. sēda est conueniens de relatiuis: q; indicat rōnem eorum inquantū sunt relatiua vt patebit respondendo ad rationes. ¶ Ad primū igitur dicendū est concedēdo q; illa notificatio non datur de relatione sed de relatiuis dictis denominatiue ab eis. quare autem illa diffiniat ꝛ nō relationes ꝛ eoꝝ proprietates ponat dictum est in precedenti questione. Ad aliā dico q; illa notificatio nō est relationis absolute vt significatur in abstracto neq; sibi absolute neq; totius aggregati sed forme vt informat subiectū eo modo quo significatur per nomen cōcretū dictū a generalissimo relationis ita q; ly vt non dicat partem eius qđ significatur sed modū. ¶ Ad tertium dictū est primus quare relatiua equiparantie diffiniantur in plurali conuenientius q̄z in singulari cum huiusmodi sit illud quod hic diffinitur sicut patet ex precedēti q̄stiōe. ¶ Ad quartū dicēdū q; illa ratio ꝓuenit oībus essentialiter que sunt in genere relationis vt denominatiue dicta a relationibus si aūt sint que dicātur ad aliud ꝛ nō habent hanc rationem nō sunt relatiua nisi secundū quid. ¶ De prima proprietate ꝛ secunda que sunt recipere cōtraria ꝛ suscipere magis ꝛ min⁹. Ido tandū q; ille nō insunt per se relationibus neq; forte relatiuis sed tantūmō rōne eorū in quibus per se fundatur relatio. vnde que fundant in formis suscipientibus magis ꝛ minus vel cōtrarietatē recipiūt hec sicut similitudo scōm albedinē recipit magis ꝛ minus ꝛ cōtrariū: q; ꝛ albedo in qua fundat similitudo autē que est scōm aliq̄ que sūt in q̄rta specie qualitatis nō suscipit cōtrariū nec magis ꝛ minus: quia nec illa suscipiunt in q̄ bus illa similitudo fundatur ꝛ hoc loquēdo de prima pprietate de cōtrarietate propie dicta. Tum quia si ille dne per se inessent relationibus posset esse motus in genere relationis: quia posset esse acquisitio partis post partem alicuius forme in genere relationis: ꝛ talis acquisitio est motus secundum commentatorem super. ꝫ. phificorum. sed cōsequens est incōueniens. ſ. motū esse per se in genere relatiōis quia est ꝺ ax. in. v. phi. tum quia si in forma relationis esset suscipere magis ꝛ minus relatiuū dictū fm magis per se referretur ad duo. ſ. ad aliqd dictū fm minus fm eandē formaꝫ ꝛ preter hoc ad illud ad qđ tale relatiuū absolute dicit verbi gratia: similius diceret p se ad minus simile ꝛ preter hoc ad illud ad qđ tale relatiuū absolute dicit. verbi gratia: similius diceret per se ad minus simile ꝛ preter hoc ad illud ad qđ suū positiuū refert. ſ. simile: sed cōsequēs videt incōueniēs: q; ꝺ ax. ꝫ. metaphi. q hꝫ p incōuenienti qđ idē bis referat. ſ. ad duo. ¶ Propter hoc videt dicēdū q; ille pprietates per accidēs insunt relatiuis nec obstat auctoritas ax. i ꝺrū: q; nihil videt fm ppriā opinionē determinare de relatiuis ante illaꝫ ptem vbi incipit improbare primā notificationē relatiuorū: sed ad minus nullū relatiuū dicit ppie ꝺrū ei cui⁹ est relatiuū hꝫ accidat aliquid idē vni esse relatiuuꝫ ꝛ alii cōtrariū vt scientia cōtrariat ignorantie ꝛ ad illū nō refertur sed ad scibile.

Videntur autem ad aliquid simul esse natura ꝛc̄. ca. eodem.

¶ Equarta Proprietate queritur vtꝫ relatiua sint simul natura q; nō videt: q; fm Dorphi. genus refert ad spēm ꝛ ecōuerso: sed hec nō sunt simul natura: q; illud est prius naturaliter a quo non conuertitur subsistendi ꝓnūtia huiusmodi est genus: quia a specie ad genus tenet cōsequentia ꝛ nō ecōuerso igit ꝛ

Consimiliť pōt argui fere in oībus intētionib⁹ relatiuis ad inuicē vt de prima sōa ⁊ secunda de vniuersali ⁊ pticulari. Itē fm ꝓphi. sortes senex dr̄ differre a se. puero: sed dr̄a est quedā relatio igit̄ sor. senex ⁊ sor. puer referunt̄ ad inuicē: sed hec nō sūt simul natura. Ita pōt argui de oībus que nō sunt eadē: sed ordinata ad inuicē quo ad istas relationes dr̄a ⁊ diuersitas. Itez scibile ⁊ scientia referunt̄ ad inuicez ⁊ nō sunt simul nā: q⁹ destructo scibili destruitur scia ⁊ nō ecōuerso. Simil⁹ de sensu ⁊ sensibili vt arguit Ar. q⁹ destructo sensibili destruit̄ corpus animalis lz non corpus vt genu⁹ in genere sōe vel vt est in genere quātitatis: q⁹ de destructo corpore aīalis destruit̄ sensus: q⁹ sensus ē in corpore vt in sbo: ⁊ si sit in aīa vt in ꝓncipio vel causa: igit̄ a ꝓmo ad vltimū destructo sensibili destruitur sensus: sed nō ecō uerso: q⁹ sensus destruitur destructo aīali: sed ōstructo aīali non oportet sēsibile destrui. ꝓt enim illa manere adhuc ex quibus est aīal quia sūt naturaliter prioza aīali. ¶ Isto modo contingit arguere de oīb⁹ relatiuis ſz tertiū modus qui ponitur in quinto metha. s. que referunt̄ vt mēsura ⁊ mensurabile ⁊ ecōuerso. Itez pater dr̄ relatiue ad filiū ⁊ pater pōt manere destructo filio igit̄ nō sūt simul natura. ꝓbatio minoris: tuz q⁹ destructo isto filio potest alius filius manere ad quē potest pater dici: tū q⁹ destructo filio possibile ē nullā mutationē fieri circa sōm paternitatis: sed ipossibile vr̄ formā talez prius existētez in subiecto postea non eē in subiecto nisi subiectus mutetur: ergo impossibile ē paternitatē prius existētē in isto postea nō esse in isto ꝓpter solā destructiōnē filij: igit̄ destructo filio manebit iste pater sicut pri⁹ Tuz q⁹ pater dr̄ eo qō genuit: ipossibile aūt est eum q genuit non genuisse: q⁹ ois ꝓpositio vera de preterito ē necessaria: igitur impossibile est eum qui aliquando ē pater postea non esse patrez. necessario igitur pater manet etiam destructo filio. ¶ Item prius inquantum prius refertur ad posterius inquantuz posterius: ⁊ causa inquātum cā referr̄ ad cātum: sed prius inq̄tum prius nō est simul natura cuz posteriori neqz cā cum causato igit̄ neqz oīa relatiua sunt simul natura. ¶ Itē relatiua fm genus sūt per se relatiua: q⁹ in eoz per se intellectu sunt coz genera fm que referunt̄ ⁊ non habēt alia coz relatiua q̄z correlatiua fm correlatiuū generis ſz correlatiuuz generis ē simul natura cuz genere quod ē prius nāliter specie. igit̄ ⁊ illud correlatiuuz est prius natura liter specie: igit̄ ⁊c. ¶ Ad oppositum est Ar. ¶ Item omnia relatiua dicunt̄ ad conuertentiaz per ipsū in tertia ꝓpietate. i. fm mutuā dependentiā. igit̄ neutruz est prius altero: q⁹ qua ratione hoc esset prius illo eadē ratione ⁊ econuerso illud prius ist⁹: cum mutuo depēdeant ⁊ ita idez respectu eiusdez esset prius ⁊ posteri⁹ qō est ineconueniēs. ¶ Ad questionē dicēdum ꝙ illa relatiua que mutuo per se referunt̄ ita ꝙ vnius eē sit ad aliud se habere ⁊ ecōuerso sūt simul natura pp rōez Arist⁹. q⁹ posito vno ponit̄ reliquū ⁊ econuerso: ⁊ destructo vno destruitur reliquū ⁊ econuerso: si tñ sint relatiua per accidens vel non p se relatiua mutuo: non opz ꝙ sint simul natura. p accidēs relatiua sunt que nō fm suas formas dicūtur ad inuicē: ⁊ non mutuo dependēt quoruz vnum fm suam ꝓpriā formā dependet ad aliud ⁊ reliquū econuerso fm suā formā non depēdet ad ipsuz cuiusmodi sunt que referunt̄ vt mensura ⁊ mensurabile ad inuicē: scientia enim per se dicitur ad scibile sed scibile ad scientiā nisi q⁹ sciētia ad ipsū sēm Aristo. quinto metaphisice capitulo de ad aliqd. ¶ Ad ratiōes ad primaz dicendum ꝙ intentiones generis ⁊ speciei referuntur ad inuicē ⁊ sunt simul natura sed quod subest intētioni generis, nō inq̄tuz ei attribuit̄ illa intētio ſz inquātū existit prius est eo cui attribuit̄ intētio spēi ⁊ iter illa que subsūt ē ꝟsequētia nō mutua sed iter intētiōes ē ꝟña mutua. de illis enī segtur si genus ē spēs ē ⁊ econuerso. Subiecta aūt haz intētionū sunt relatiua per accidens. hmōi relatiua nō opz simul eē nā. ¶ Ad secundā sor. puer ⁊ sor. senex sunt relatiua p accidēs: q⁹ in relatiuis equiparātie vtrūqz p se extremū est aliqd nomi natuz eodem nomine. vnde hec p se extrema sūt differens ⁊ differēs. ⁊ illa sunt fil'nā. cū enī sor. est puer est differēs a sor. sene: ⁊ cum sor. est senex est differēs a sor. puero: q⁹ vtrūqz ē simul differēs ab alio: lz nō vtrunqz simul. ¶ Ad tertiā illa rō verū ꝟcludit de relatiuis que nō depēdēt ad se mutuo. ¶ Ad. 4. dico ꝙ lz sola substātia patris possit manere destructo filio tñ pater non potest manere. Cuz ꝓbatur oppositū ad primā probationē dico ꝙ pater non referr̄ ad hunc filiū nisi p accidēs ad filiū aūt p se ⁊ ideo destructo hoc filio dūmodo maneat alius filius pōt ⁊ pater manere q⁹ nō opz relatiuū eē simul nā cū suo correlatiuo p accidēs. ¶ Ad aliā probationē dico ꝙ possibile est formam realē incē subiecto vel nō ineſſe sine mutatione sbi in se: q⁹ quod inest subiecto tñ in cōparatione ad aliō pōt illi nō incē tantū alteratio tā mutato. ¶ Ad tertiā ꝓbationē si concedat̄ aliqñ patrē nō posse nō esse patrē concedēduz ē aliquando filiū nō posse non eē filiuz: q⁹ sicut de eo qui genuit semp est vez dicē ꝙ genuit ita de eo qui genit⁹ ē semper verum ē dicere q⁹ genitus ē: licet nō semp existat: ⁊ p consequēs sēper manet fili⁹ sicut ⁊ pr̄. Sz si dicat̄ pr̄e existē te ⁊ nullo existēte q est fili⁹ verū ē dicē ꝙ pater ē ⁊ fili⁹ nō ē: q⁹ eē qñ ꝓdicat ſz adiacēs ꝓdicat esse existē ſz Boetiū igit̄ nō sūt simul nā. Dici pōt ꝙ relatiua sūt simul nā fm illud eē qō ē eis ꝓpriū inq̄tū sunt relatiua ſz illud nō ē eē existere q⁹ hoc accidit eis inquātū referūtur ⁊ iō vnū relatiuū pōt sic eē nō existēte alio: vñ hec cōsequētia non tz pr̄ est hoc est existit: igit̄ fili⁹ ē. i. existit: licz teneat sumēdo eē vt ē ꝓpriū patris inquātū refertur ⁊ cōsimile eē filij: ⁊ ita intelligēda ē ꝟña Ar. q̄ ꝓbat relatiua simul eē natura. ¶ Ad qntū dico ꝙ iste intentiones prius ⁊ posteri⁹ causa ⁊ effectus referunt̄ ad inuicē et sūt simul natura sed nō res q̄ subsūt. ¶ Contra hoc qō est simul cū posteriore inquātū posterius est posterius si igit̄ prius inquātum prius refert̄ ad posteri⁹ inquantuz posterius ⁊ ita eēt simul cū posteriori prius inquantuz prius eēt posterius sed hoc ē inconueniens loqndo de intētionib⁹: q⁹ predicat̄ oppositū de opposito. ¶ Ad hoc pōt dici ꝙ maio: ꝓpositio vera ē sumendo simul eodez mō quo sumit̄ prius ⁊ posterius. sic non ē in ꝓposito q⁹ prius ⁊ posterius sumit̄ pro ipsis intentionibus ⁊ simul sumit̄ p simultate nature. Uel aliter ꝙ prius ⁊ posterius sumūtur fm rē simul autez fm ratiōez Sed tūc videt̄ sequi ꝙ relatio prioris ⁊ posterioris sint tantū fm rōem si extrema sint tantum fm rationem. ¶ Ad sextā dōm ꝙ illa ratio cōcludit verū de correlatiuis generū ad que dr̄ aliqua alia relatiue fm genus. inter illa enī non est dependentia mutata per se.

Ex his ergo manifestū ē: ꝙ figs aliqd eorū q̄ sūt ad aliqd: diffinite sciet: ⁊ illud ad qō dicitur: diffinite sciturus est: quoniā eorum est: q̄ sunt ad aliquid. ⁊c. capitulo eodem.

Queritur Utrū in diffinitiōe vni⁹ relatiui necessariū sit ponē suuz correlatiuum. Qō ñ vr̄: q⁹ oē ponēdū ī diffinitione ē pri⁹ ⁊ noti⁹ ⁊ gen⁹ vel dr̄a respectu diffiniti sed respectu relatiui diffiniti nullo istoz modoz se hz suum correlatiuum ergo ⁊c. mino: patet quo ad duo. prima

mẽbra per argumẽtũ ad oppositũz ad p̃cedẽtẽ qõez ¶ Itẽ ois diffinitio indicat eẽntiã diffiniti ꝫ vnũ relatiuũ nõ ẽ de eẽntia alterius: qz relatiui eẽ ẽ ad aliud se habere: aliõ aũt dicit diuersitatẽ eẽntialẽ: igit̃ ⁊c. ¶ Item in diffinitione vnius oppositi nõ dz poni alterũ relatiua sũt opposita ergo ⁊c. ꝓbatio maioris. tuz qz ad oĩa opposita sequũtur ꝺictoria ⁊ i diffinitõe vni⁹ ꝺictorij nõ dz poni altex: ergo nec in alijs oppositis. ꝯña pz: qz ad cuius diffinitionẽ nõ ptinet ꝯñs nec añs. tũ qz q̃libz ps diffinitionis põt p̃dicari de eo de quo ⁊ diffinitũ p̃dicatur p Ax. in ꝯsideratione tertia sc̃i libri topicoz. ergo si in diffinitione vni⁹ oppositi poneret altex duo opposita p̃dicarẽtur de eodẽ qõ ẽ incõueniẽs. minor pz in illo capitulo. Quotiẽs aũt solet opponi vbi Ax. enumerat vnã spẽz oppositiõis relatiuã oppositionez ⁊ exẽplificat vt duplũ dimidiũ dãs intelligi qz hoc sequit̃ in oĩb⁹ relatiuis. Si dicat maiorẽ eẽ verã tãtũ in alijs oppositis a relatiuis. ¶ Contra ꝛria ⁊ ꝺictoria sũt relatiue opposita: qz ꝛriuz ꝺf contrario ꝛriuz: igit̃ si vnũ ꝛrium non diffiniat p altex: ñ oẽ relatiũ diffiniet p suũ correlatiuũ. ¶ Itẽ ois ꝺfa fm spẽm est ꝛrietas fm Ax. in. 4. metaphisice. ꝫ relatiue opposita ꝺrñt spẽ igit̃ sunt ꝛria: igit̃ si vna sit vera de ꝛrijs: ⁊ de relatiue oppositis erit vera ¶ Itẽ idẽ significat nomẽ ⁊ diffinitio p Ax. in. 4. metaphisice. ꝫ nomen relatiui nõ significat suũ correlatiuum qz tũc eẽt nugatio exp̃imẽdo vnũ cũ alio: igit̃ nec in diffinitione ꝺz poni reliquũ. ¶ Itẽ aliq̃ ẽ bona diffinitio relatiui vbi nõ ponit̃ suũ correlatiuũ vt hec spẽs ẽ que p̃dicat̃ de pluribꝰ differẽtibꝰ numero ⁊c. vbi nõ ponit̃ genꝰ ad qõ ꝺf spẽs relatiue: igit̃ non sẽp opz relatiuum diffiniri p suũ correlatiuũ. ¶ Itẽ oẽs rõnes facte ad pmissẽ qõem que ꝓbant vnũ relatiuũ posse eẽ sine altero ꝓbãt vnum non eẽ diffiniendũ p alterũ: nihil enim diffinit̃ p illud sine quo põt eẽ. ¶ Ad oppositũ ẽ ꝯꝺoz. in capi. de spẽ. ꝺ. q genus ꝺf ad spẽm ⁊ ecõuerso: ideo necesse est in vtrosq; rõnibus vtrisq; vti. ¶ Itez Ax. hic dicit q impossibile ẽ vnũ relatiuũ diffinite cognosci nisi cognoscat̃ alterũ. ꝫ qõlibz icõplexũ diffinite cognoscit̃ cũ cognosci p suã diffinitionẽ: igit̃ ipossibile ẽ vnũ flatiuũ cognosci p suã diffinitõnẽ nisi cognito altero: igitur vnũ necessario ẽ ponẽdũ i diffinitõe alteriꝰ. ¶ Hoc põt cõcedi: qz eẽ eẽntiale relatiui ẽ ad aliud se hr̃e. diffõ aũt indicat esse eẽntiale diffiniti igit̃ diffinitio relatiui ꝺz idicare suũ eẽ se hr̃e ad aliud qõ nõ põt nisi in ea ponatur correlatiuũ ipsi⁹ diffiniti: igit̃ ⁊c. Istud aũt vex est nõ tñ de relatiuis mutuo depẽꝺẽtibꝰ: sed de qbuscũq; qua essentialiter dependent ad alia q illa alia ponenda sunt in eorum diffinitione: sed non mutuo se diffiniũt nisi que mutuo ad inuicez per se dependent quod non est vex de relatiuis p accidẽs neq; de relatiuis ttio mõ relatis vt mensura ⁊ mensurabile: neq; de relatiuis ꝫ genus. ¶ Ad pmaz rõez ma. ẽ vera de diffinitiõe que ꝺatur tñ modo p eẽntialia cuiusmodi est diffinitio sbe vel ad min⁹ absoluti nõ respectiui: qz eniz respectiua eẽntialiter mutuo depẽꝺẽt: ió mutuo se diffiniũt: ꝫ neutrũ sit prius altero. ¶ Ad scõm maior ẽ vera tantuz de diffinitione que ꝺatur sine additamẽto cuiusmodi non ẽ diffinitio relatiui neq; alicuius accidentis. tñ in diffinitionibus aliquoz accidẽtium tantũ addit̃ sõm p̃eter essentiam diffiniti. in diffinitionib⁹ relatiuorum est sõm ⁊ correlatiuũ ⁊ hoc qz relatiuũ ad plura depẽꝺet ꝫ aliõ accidens qõ ꝺf absolute. ¶ Ad tertiũ potest negari maior de relatiuis ⁊ contrarijs transũptiue ꝺictis ⁊ priuatiue oppositis qz in his oĩb⁹ possibile est vnuz oppositũ diffiniri p alterũ. ¶ Ad primã ꝓbationem maioris formta argumenti nõ valet. patet in alijs ad sbam sequitur nõ qualitas ⁊ ad diffinitionem bois nõ pertinet non qualitas: ergo non sb̃a. non valet. neq; illa transumpta. scilicet ad cuius diffinitionez non pertinet cõsequens nec ancedens vera est nisi de cõsequentia superioris ⁊ inferioris in eodez genere. qualis consequẽtia non ẽ inter contradictoꝛie opposita ⁊ relatiua: quia negatio ex pte contradictoꝛioz non est superꝰ in genere ad alterum relatiuum. sicut non pater non est superius ad filium. ¶ Ad aliam ꝓbationẽ potest ꝺici q omnis pars diffinitionis eo modo quo ponitur in diffinitione potest p̃dicari ꝺe diffinito ⁊ ita vnum relatiue oppositũ nõ ponitur in diffinitione sui correlatiui in recto fm q ei opponitur sed in obliquo vt huius vel huic ⁊ sic de eo p̃dicatur licet eniz pater non sit filius est tamen filij: potest etiam negari minor: quia non omnia relatiua sunt relatiue opposita: sed tantũmodo si ambo opposito modo sumantur respectu eiusdẽ. ¶ Ad quartũ maior ẽ vera de diffinitione sbe que ꝺatur tãtuz per essentialia. ¶ Cõtra saltem si relatiuum diffiniat̃ per correlatiuum oportet correlatiuuz saltez esse de intellectu relatiui: qz nihil diffinit̃ per aliquod sine quo põt cõplete intelligi: sed cõsequẽs est falsũ q: pari ratione ꝺaretur suũ correlatiuũ intelligi quãdo exp̃imeret̃ cum eo ⁊ tũc eẽt nugatio: quia idez bis ꝺiceret̃. ¶ Dicit̃ q relatiuuz quando exp̃imit̃ cũ suo correlatino non amplꝰ intelligit̃ per ipsuz licet ꝺetur intelligi quãdo non exp̃imit̃ quod videt̃. Aristo. in quere vbi dicit q in relatiuis non ẽ ꝺandũ idẽ significati. idest ꝺarñ intelligi per ipsa relꝛa relata sepata ⁊ per ipsa vnita cũ suis correlatiuis ⁊ per hoc docet vitare nugationem in alijs. ¶ Contra quero de noie ipposito vni relatiuo si ꝺat intelligi aliud correlatiuũ: aut hoc ẽ ex ĩpositione aut a natura siue sic siue sic sequit̃ q nõ sit variatio circa ipsuz sumptũ absolute ⁊ iunctuz alij correlatiuo quo ad alterũ istorum: nec etiaz erit variatio ad ipsuz effectuz quin equaliter semper ꝺetur correlatiuum intelligi: correlatiuuz non ꝺatur intelligi per hanc vocez nisi per hoc q relatiuum significatur per eam: sed circa hanc cãm non est variatio quin hoc relatiuũ vniformiter significetur siue exp̃imatur aliud cum eo siue nõ: ergo nec erit variatio quo ad hoc q aliud relatiuuz ꝺetur intelligi. ¶ Ad primũ istorum ꝺicit̃ q vox ipposita ad significanduz vnuz relatiuuz nullo modo est signuz alterius neq; a natura neq; ad placitum: sed quia relatiuum quod p ipsã significatur non põt intelligi sine suo correlatino: ió oz itellecto isto correlatio p hãc vocẽ correlatiuũ eiusdẽ itelligi qõ sit qñ aliud correlatiuũ p aliã vocem exp̃imit̃ ⁊ etiã qñ nõ exp̃imit̃: sed non qz hec vox aliquo modo sit signũ illi⁹. vnde concedo ex parte vocis significatis nullã accidere variationẽ exp̃resso correlatino vel nõ: neq; ex pte eius qõ significat per vocẽ quoniã semper ad eius intellectuz oportet correlatiuuz intelligi: sed sola variatio est ex hoc q correlatiuũ exp̃ressum vel non exp̃essum p ꝓpriã vocẽ ꝺatur intelligi p hoc relatiuuz ⁊ illa ꝺiuersitas est valde accñtalis relatiuis. ¶ Ad scõm patet quia per hanc vocẽ ipposita relatiuo nullo modo ꝺatur intelligi correlatiuum: sed per ipsum cui hec vox ĩponitur intelligitur aliud correlatiuum quandoq; exp̃essum per ipsam vocez quãdoq; non exp̃ssum. ¶ Contra hoc quicquid ẽ signũ signi est signũ signati: ꝫ hec vox ipposita huic relatiuo est signuz huius relatiui: ⁊ hoc relatiũ est signũ correlatiui: igitur hec vox ipposita huic relatiuo est signuz sui correlatiui ꝫ non imediatũ. ¶ Ad hoc ꝺf q maior ẽ vera quicqd est signũ signi est signũ signati: ita q signum imẽdiuz nõ variet̃ in cõpatiõe ad pmuz signuz ⁊ vltimũ signatum qõ non accidit in ꝓposito: qz extraneum est relatiuo inq̃tuz ꝺat intelligere suũ correlatiuum significari p hanc vocem ⁊ econuerso. ¶ Ad quintum ꝺf q eiusdẽ

pſit eſſe multa per ſe relatiua ⁊ ſm hoc poteſt eſſe alia diffinitio conueniēs vbi ponitur vnū correlatiuū cuius non ponatur reliquum.

Ueritur ¶Utrū idē poſſit p ſe referri ad diuerſa. q nō vī q: Ax. v. meta. capitulo de relatiōe. hz p inconueniēti q idē bis dicat. i. referat a duo correlatia ¶Itē ſi aliqō relatiuū ſit. a. poſſet referri ad duo p ſe. ſ. vt ad. b. c. ſequit q idē poſſit ſimul eē ⁊ nō eē. cōſequēs falſū igit ans. pbatio ꝺſequētie: q: illa duo correlatiua ei⁹ vt. b. ⁊. c. nō referunt sibi inicē: igit vnū pōt eē ſine altero. vt. b. poterit eē. c. nō exīte ſz. b. exīte ē a. c. nō exīte nō ē. a. ergo idē vt. a. poterit ſimul eē. ⁊ non eē. Itē relatiuū eē ē ad aliō ſe habē: ſz ad duo nō ē eadē habitudo iō eē vnū vni⁹ relatiui nō ē ſe habere ad duo ¶Itē ſi ſic cinſdē relatiui poſſet eē due diffinitiōes ⁊ ita idē relatiuū ſil' poſſet eē cognitū ⁊ icognitū qō vī inconueniēs cū vni⁹ incōplexi ſit tm vna cognitio. ¶Ad oppoſitū oēs ſpēs relatiui dīr ad illud ad qō ſuū gen⁹ p Ax. 4. topico⁹. ⁊ p̄ter hoc pōt habere ſuū correlatiuū aliud a correlatiuo ſui generis. igit refert ad duo p ſe. ad correlatiuū eni generis refert p ſe: q: ad qōcūqz ēcntialit dependet gen⁹ ⁊ ſpēs. ¶Itē ſpēs refert ad gen⁹ ⁊ ad indiuidua: igit ad duo alit nō aſſignaret porphirius tres vel duas ei⁹ diffinitiōes igit ⁊c. ¶Itē ſimilius p ſe refert ad min⁹ ſimile p̄ter hoc refert ad illō ad qō ſimile abſolute refert: igit ad duo ita ꝓtingit ꝓrguē de omni relatiuo dicto ſm magis ⁊ min⁹ q magis refertur ad min⁹ ⁊ ecōuerſo: ⁊ p̄ter hoc ad illud ad qō relatiuū ſimpl'r refert. ¶Ad iſtō dici pōt q idē pmo nō refert ad duo. i. ſm ꝓpriā ſuā rōem: q: tūc nō eēt vnum eēntialit. ſic ꝓbat vna rō ī ꝓriū p ſe tm pōt aliqō referri ad duo ñ oīno diuerſa ſz quoꝝ vnū icludit alterꝝ aliquo mō. ſic ꝓbāt rōnes ad oppoſitū: q: aliqd ſm ꝓpriā formaz pōt dici ad vnū ⁊ ſm formā ſui generis ad aliud ad qō nō dī pmo q: nō ſm ei⁹ ꝓpriā rōem ſm quam diſtinguit ab aliis ſpecieb⁹ ſz p ſe q: ſm genus qō ē de eius p ſe intellectu. ¶Ad argumēta pz fere. ¶Ad primū Ax. hz icōueniēti q aliqō pmo referat ad duo ſic ad itelligēt ⁊ intelligibile ſm qō ibi loquit. vel forte ad duo oīo diuerſa cui⁹modi ſūt alia duo. ¶Ad aliō dico q. b. ⁊. c. exiſtēt⁹ duob⁹ ad q̄ refert. a. p ſe vel non ē poſſibile vnū illoꝝ eē altero ñ exīte: ſicut ſi vnū icludat alterū: vel nō ſequit ei⁹ eē ad eē vtriuſqz ſed tm ad eſſe ſui pmi correlatiui: cū ei⁹ eē nō ſtat nō eſſe alteri⁹ qō eſt eius p ſe correlatiuū ſz non pmo. ¶Ad tertiū dico q ad duo oīo diuerſa nō eſt eadē habitudo eque pmo. hz poſſet eē ad duo icludētia ſe ad vnū pmo ad reliquū per ſe ⁊ ſi nō pmo. ¶Ad. 4. pz q: nō hz duas diffinitiōes ſz ꝓpriā rōem ſz vnā talē ⁊ aliaz ſm rōem ſui generis ⁊ forte nō ſūt ſimpl'r dicende due diffinitiōes: quia illa q̄ ē eius ſm ꝓpriā rōez ſui generis ē pars diffinitiōis q̄ eſt eius ſm ꝓpriā rōnem ſuā. iuxta hoc pz ad ſecundā rōem p cedētis q̄ſtionis. ¶Ad pmā rationē in oppoſitū ꝓcedē dū ē ſpēm relatiui referri ad correlatiuū ſui generis ſed nō pmo neqz etiā ē correlatiuū generis diuerſū ſimpl'r a primo correlatiuo ſpecici ſed forte in eo includit q: ſz Ariſto. ſecundo topicorum. in relatiuis eſt conſequētia in ſeipſo ita q ſi ad relatiuum ex vna parte ſequatur relatiuū ad correlatiuū primi ſequitur correlatiuū ſecundi. ex quo vī ſequi q correlatiuū pmū generis ſit ſuperi⁹ ad correlatiuū ſpēi ſicut ⁊ genus ad ſpēm. qō manifeſte dī in. 4. topico⁹ ſeptima conſideratione de relatiue oppoſitis. ¶Ad aliō dōm q ſpēs pmo refert ad gen⁹ ſed p rōem ſui generis qō ē vle refert ad indiuidua: ſic omne vle dī ad illa de q̄bus p̄dicat: ⁊ ita non pmo ad vtrūqz ⁊ illoꝝ correlatiuoꝝ alterū vt gen⁹ includit correlatiuū pmū alterius vt vle: ⁊ ita nō pōt eē non exīte reliquo correlatiuo p ſe vel etiā pmū correlatiuū ad nō pmuz ſed per ſe vel depēdet vel ipm includit vel aliqd includit qō ad ipm dependet. vñ nunqz pmū pōt eē reliquo nō exīte licet qñqz ſit econuerſo. pmo aūt correlatiuo nō exīte reliquo qō p ſe ſz nō pmo ē eius correlatiuū exīte nō opz primū eē: q: poſito pmo p ſe correlatiui ⁊ nō pmario includit rōem reliqui. ¶Ad aliud dico q ſimili⁹ refertur pmo ad min⁹ ſimile ⁊ oē magis ⁊ minus ſm illā formā ſed p ſe ⁊ nō pmo refert ad correlatiuū ſui poſitiui ⁊ correlatiuoꝝ eius alterꝝ vt min⁹ ſimile icludit reliquū vt ſimile p Ax. ſcōo topicoꝝ. i fine qō ſm magis vel minus ineſt ⁊ ſimpl'r ineſt. ¶Cōtra q̄dā ſuppoſita in hac qōe. videt cuiz q̄ nihil ſit per ſe primo relatiuū ad aliud ſm illud qō ſupaddit generi: q: nulla dīa in genere relationis eſt p ſe relatio. ſicut nec in aliis generib⁹ p̄dicat genus de aliqua differētia p ſe. igit nulla dīa in genere relationis dī ad p ſe relatiuū q: relatiuuz p ſe non dī niſi a relatione p ſe: igit nec ſpēs relatiua per dīas ꝓprias quas ſuperaddūt generi et ita non pmo ſz oia ſm genus. ¶Ad hoc pōt dici cōcedendo q nulla dīa per ſe ſit relatio: tamē ſpecies conſtituta per dīam eſt p ſe relatio ⁊ ita denominatiue dictū a ſpecie pōt referri ad aliquod ꝓprie relatiuū pmo licet nullum denominatiue dictū a differētia ſittale. ¶Notādum p queſtione precedenti q ſicut ī diffinitiōe vnius p ſe relatiui dz pom alterū ita in diffinitiōe relatiōis a qua dī illud relatiuū debet poni alia relatio ſibi correſpondēs vt relatiuū dictū ab alia relatione. vt in diffinitiōe paternitatis dz poni filiatio: q: relatio ē eēntialit habitudo ad aliud: ⁊ impoſſibile ē cōcipere habitudinez ſine termino ad quē eſt ⁊ omne illud opz poni in diffinitione ſine quo diffinituz nō poteſt cōcipi: q: diffinitio exprimit completuz intellectuz diffiniti: ergo in diffinitione relationis oportet terminū ad quē eſt poni: magis tm videtur relationē vt filiationez ponēdaz eſſe in diffinitione relationis vt paternitatis q̄ relatiuum vt filius q: filius eſt ſimul natura cuz patre ⁊ pater ē naturaliter posteri⁹ paternitate ſed nullus posterius videt ponenduz ī diffinitione prioris. ¶Sed ad iſtud poſſet dici q pater nō eſt posteri⁹ paternitate posteriozitate oppoſita illi ſimultatī q̄ eſt in relatiuis: ſicut eni illa relatiua ſimul ſūt ⁊ non ſūt: ita pater ⁊ paternitas ſimul ſūt licet paternitas ſit p us patre: q: ſimplici⁹ ⁊ formale ⁊ qō ē posteri⁹ aliquo oppoſito mō iſti posteritati nihil ꝓhibet poni in diffinitiōe prioris hoc mō. ſed hic eſſet dōm q correlatiuū ſic filius conueniētius ponit in diffinitione relationis vt paternitatis q̄ relatio vt filiatio: q: correlatiuū imediate ſignificat terminum habitudinis. ¶Cōtra iſtud eſſentia relationis ē abſoluta in ſuo genere. Tuz q: qōlibet vī eſſe abſolutū in ſuo genē q: qōlibz ī ſuo genē hz modū qd ⁊ mod⁹ abſolut. Tū q: oē ēs aut ē abſolutū aut cōparatū. ille cuiz videntur eē differētie imediate diuidentes ens ſm q deſcēdit in p̄dicamēta. x. ſed relatio nō ē comparata q: non refert: igitur ē abſoluta: igitur ad nihil aliud in ſuo genere depēdet. ¶Cōſimiliter arguitur de relatiuis quia eēntia relatiui ē a relatione formaliter ⁊ ita ſi relatio abſoluta ⁊ eēntia relatiui eſſet abſoluta ergo non depēdet ad aliquid in ſuo genere igit non debz diffiniri per aliud. Itez ſi relatio depēdet ad aliud vt ad relatiuum illud aliud erit terminus depēdētie iſtius ſed terminus eſt posterius eo cuius eſt: ſed hoc eſt falſum quia relatiua ſūt ſimul natura ⁊ etiam relationes a quibus relatiue dicūtur. ¶Ad primz iſtorum poteſt dici q relatiuum eſt abſolutum ī ſuo genere hoc eſt in comparatione ad ſuuz genus: q: ſuum genus dicitur de eo abſolute ſed nō opz q ſit ita abſolutū ī ſuo genere q ad

nihil aliud in genere dependeat. ¶Cū oñdit ipsā cē absolutā. ad pmā pbationē dōm q̄ q̄libet hz moduz qd in suo genere hoc est gen⁹ ei⁹ pdicat de eo in qd ⁊ ita absolute hz ex hoc nō sequit ipsū esse oino absolutum ¶Ad aliā pbationē dico q̄ absolutū ⁊ cōparatū vt dicūt ens sūt id qō ens in sbo ⁊ nō ens in sbo: ⁊ sic ꝓcedo relationē cē cōparatū q: ē ens in subiecto nō tñ cōparatū vt relatiuuz dr cōparatū ad terminū: hz ē cōparatū ad t̄minuz cū hoc tñ stat q̄ in diffinitiōe ei⁹ oporteat t̄minuz poni: q: ꝓparatio ad t̄minū non pōt ꝓcipi sine termino. ¶De relatino aūt manifestū est q̄ ei⁹ essentia nō ē absoluta nisi respectu sui generis q: ei⁹ gen⁹ pdicatur de eo absolute ⁊ in qd. simpl'r aūt essētia ei⁹ ē ad aliud se hr̄e nec sequit eius cētiā esse absolutā etiā si relatio eēt absoluta q: qō inest ꝑncipio formali nō opz ineē cōposito cuiusmodi illud ē t̄minus sicut si forma sit simplex nō sequit cētiā cōpositi q̄ ē per formaz cē simplicē. vel aliter ꝓcessō q̄ relatio sit absoluta vt pbat supi⁹ dupl'r ⁊ q̄ nō dependet ad aliud in genere relationis nō sequit ipsū nō eē diffinicdū p aliud in suo genē: q: ē cōparatio ⁊ dependentia ad aliud quoz neutrū diffinit sine termino. ¶Ad aliud dico q̄ nō ois t̄min⁹ dependētie ē posteri⁹ eo cui⁹ ē ꝓcipue qñ ē mutua dependētia sicut est in relatiuis p se. ¶Notādū q̄ solutio illi⁹ qōnis vera ē de relatiuis egparantie qñ diffinūt in singulari q: eoz esse ē ad aliud se habere: diffinitio eni dz ꝺicare eē diffiniti sed qñ diffinūtur in plurali nō opz in eoz diffinitiōibus eoz correlatiua poni: tūc eni tā sbm relatiōis q̄z eius correlatiuū exp̄imitur p idē nomē sūptuz in plurali. Si arguat ꝺ hoc: igit aligd diffinit p idez si bi spē non vr incoueniens hoc ꝓcedere vt p additamentū qñ ē relatio t̄m eandē formā spē: sicut nec ē inconueniēs de alijs relatiuis ꝓcedere aligd diffiniri p aliud spē qō tñ nō est pus diffinito. vel diceret aliqs q̄ simile differt a simili cui referr̄ spē q: opponit sibi ⁊ ois oppositio ē t̄m formā hz similitudo i hoc ⁊ in illo sit eadez spē: sed hoc nō vr q̄ forma existente eadem spē sint aliqua diuersa t̄m illam formam.

Qualitatē autem dico t̄m quam quales ⁊ cetera. capitulo de qualitate.

q **Ueritur** ꝑmo vtrū spēs q̄litatis ꝓueniēter assignentur. Qō nō vr: nullū multiplex hz spēs: hz q̄litas ē multiplex p Ax. in lra. q̄litas ē eoz q̄ multipl'r dr̄. maio: pz q: gen⁹ pdicat vniuoce p Ax. i diffinitiōe vniocoz. ¶Itē cuiuslibz vni⁹ generis sūt tñ due spēs pme q̄litas. ē vnū gen⁹: igit nō hz q̄ttuo: p mas spēs. nec videt iste spēs subalterne q: nulla sub altera ꝓtinet. maio: pbat sic. ois diuisio generis est p differēteas ꝓprias. per Ax. in. x. meta. ⁊ Boetiū in lib'o diuisionū. sed tñ vnū vni ē ꝓriū: vt pbat Aristo. i eodē x. igit tñ sunt due pme dre diuerse cuiuslibz generis igit tñ due spēs ꝓstitute p illas. ¶Itē ipossibile ē duas spēs eiusdez generis pdicari de eodē: hz habit⁹ ⁊ dispositio q̄ assignātur p pmā spē: ⁊ passio ⁊ passibilis q̄litas q̄ assignant p tertia pdicat de eadē q̄litate vt de calore ⁊ frigore ⁊ ꝺsimilibus q̄ Aristo. enumerat in pma spē ⁊ tertia. igit pma spēs ⁊ tertia nō sūt due. pbatio ma. omnis dra t̄m spēm ē ꝓprietas per Ax. in. x. meta. ⁊ ꝓria nullo mō pdicant de eodē. mino: etiā pbat ratiōe q: eadē qualitas t̄m cētiaz potest inferre passionē sensui: ⁊ ita eē passibilis qualitas ⁊ eē faciliter ⁊ difficulter mobilis a subiecto ⁊ ita eē habit⁹ vel dispositio. ¶Ad oppositum est Aristo. vt manifeste patet in littera.

Est aūt qualitas eorū que multipliciter dicuntur ⁊ vna quidē species qualitatis est habitus ⁊ dispositio. ca. eodem.

i **Arta** Hoc querit an pma spēs q̄litatis sit habitus ⁊ dispositio. Qō nō vr: q: aut hec sūt duo aut nō. ⁊ si sic igit nō sūt tñ q̄ttuo: spēs. Etiā nō ois habit⁹ eēt dispositio qō est ꝺ Ax. hic ⁊ in. 5. meta. si nō igit inconueniēter ponit copulatio inter illa: q: copulatio vult esse inē diuersa. Etiā icōuenient ponerēt eoz dra p facilē mobile ⁊ difficulē mobile quā ponit Ax. q: illa cū sint opposita nō sūt cadez. ¶Itē habit⁹ ē vnuz gen⁹ generalissimū igit nō spēs q̄litatis. ¶Itē que ponunt i hac spē vt scientia virt⁹ ⁊ huiusmodi sūt relatia p Ax. supra in ca. de relatiōe. ⁊ in q̄rto topicoz i multis ꝓsiderationib⁹ de relatiue oppositis: ⁊ si illa sint ad aligd: igit genus eoz qō ē habit⁹ ē ad aligd. ꝓsequētia pz per Ax. 4. topicoz. pma ꝓsideratione de relatiue oppositis igit nō ē spēs q̄litatis. ¶Itē. 5. metha. dicit Ax. q̄ dispositio est ordinatio ptiū in habēte partes: sed ordo partiuz non est species qualitatis: igitur nec dispositio est species eius. ¶Ad oppositum est Aristo.

Aliudvero genus qualitatis ē t̄m quod pugilatores vel cursores dicuntur: vel salubres vel insalubres. Et simpliciter quecūq; t̄m naturalez potētiā vel impotētiā. ca. eo.

i **Arta** Hoc q̄rit an secūda species q̄litatis sit naturalis potētia vel ipotētia. Qō nō vr q: potētia p se refert ad actū q̄libz spēs q̄litatis ē aliq̄ forma absoluta. ⁊ pz ad min⁹ ō hac spē: q: duricies ⁊ mollicies que hic enumerāt sūt forme absolute. ¶Itē p Ax. q̄rto topicoz. pma ꝓsideratiōe de puatie oppositis. puatio aūt aut nō est in eodē genere: aut nō ē in eodē genē. prio cū potētia. ¶Itē potētia ē transcendēs: q: ē pma dra entis igit nō ē species q̄litatis. ¶Itē potētia ⁊ impotētia nō sūt subalterna manifestū ē q: neutrū de neutro pdicat: igit sūt due pme spēs: ⁊ ita nō ambo in secunda specie. ¶Ad oppositum est Aristo.

Tertia vero spēs q̄litatis est passibilis q̄litas: ⁊ passiones. cē. capi. eodem.

i **Arta** Hoc q̄rit an tertia species q̄litatis sit passio vel passibilis q̄litas. Qō non videt: q: passio est vnū generalissimū. Itē aut hec sūt duo passio ⁊ passibilis q̄litas aut nō: si sic igit nō sūt vnica spēs q̄litatis vt tria. si nō sequūt incōuēictia. pmū q̄ Ax. male assignat eoz dram dicēs illas cē passiones q̄ cito trāseūt ⁊ pmanētes cē passibiles q̄litates. secdo segtur q̄ male copulāt ad inuicē. oñdit etiā q̄ sint idē: q: ois passio est q̄litas q: t̄m eā q̄les dicimur p qualitatis notificationez ⁊ infert passionē sensui: igit ois passio ē passibilis q̄litas: ⁊ econuerso. pbatio q: 5. meta. dicit Ari. q̄ passio dr̄ q̄litas t̄m quā aligs dr̄ alterari: sed ois passibilis q̄litas ē talis q: t̄m eā ē alteratio p se. igit ois passibilis q̄litas ē passio ⁊ econuerso. ¶Itē pbat q̄ nulla sit q̄litas passibilis eo mō quo Ax. itelligit: dic. eni q̄litatē nō esse passibilē q: sbm aliqd ab ea patiat: hz q: facit passionē i sēsu ꝓ eo q̄ vtrūq; ē falsū. pmū q: hz q̄litates trie spēi ē p se alteratio t̄m Ari. 7. phisicoz. igit ad hoc q̄ sbm recipiat talē q̄litatē opz ipm alterari ⁊ ita pati ab agēte habente eandē q̄litatē spē: igit talis qualitas infert passionem subiecto recipienti ipsam. ¶Quod secundum sit falsum ꝓbatio. Tum quia omnis passio ē motus ⁊ ois motus ē in tēpore. Tū q: omnis passio est cum abiectione contrarij quia ⁊ omnis mot⁹ per Aristo. in. q̄nto. phi.

sed in mutatione sensus a sensibili nō ē abiectio cōtrarij q: sensus ē sūme dispositus ad recipiēdū species sensibiles. ¶Utrunq; assumptū patet p locuz a maiori: quia mediū imutatur in istāti ⁊ sine abiectione contrarij: qō tamē minus videtur dispositum ad speciez sensibilis q̄z sensus. ¶Ad oppositum est aristo.

Quartum vero genus qualitatis est forma: ⁊ circa aliquid constans figura ⁊c̄.c.eo.

Queritur Jurta hoc ō quarta species vtrum forma ⁊ circa aliquid constās figura sit quarta species q̄litatis. Qō non videt: q: forma fm q̄ pz per diffinitionē eius que assignatur in principio ser̄ principiorum cōis est omni accidenti: igit̄ non est species qualitatis. ¶Item forma non ē fm se ens sz principiuz eius ens autez fm se diuiditur in .x. genera per Ax. in quinto metaphisi. ergo forma in nullo genere est vt species. ¶Item figura est quantitas: quia est superficies: igitur non est species qualitatis. ¶Item aut hec sunt idē aut non: si non male ponunt vna species qualitatis cuz sint due: si sic male copulantur ad inuicem. ¶Ad oppositum est Aristo.

i **Arta** Hoc querit an iste q̄ttuor species conuenienter ordinēt Qō nō videt: q: inter omnia accētia q̄ttat̄ primo inheret sbe: igitur ille qualitates que imediatius consequunt̄ q̄ttatē sunt priores naturaliter cuiusmodi sunt qualitates q̄rte speciei: igitur ille debent ee prie naturaliter. ¶Item fm Aristo. tertio topi. prius est illud quod ē a natura eo qō nō ē a natura: sed qualitates secunde speciei sūt a uatura: qualitates aliaz specieruz nō igitur secunda species dz esse prima. Jtē qualitates elementoruz dicunt̄ prime qualitates: quia eas consequūtur omnes alie qualitates: sz ille qualitates sūt tertie speciei: igitur tertia species deberet ee prima. ¶Item habitus ⁊ dispositio presupponūt oēs alias qualitates vt patet inductiue. prius enim naturaliter est homo figuratus hīs q̄litates sensibiles ⁊ potētiā naturalē vel ipotētiā q̄z sciens vel virtuosus: igit̄ prima species deberet esse vltima. Jtē potentia naturalis est principiuz operādi imediate consequēs formaz sbalem habit? aūt mediate: sed qō propinqui? est prior est prius fm Aristo. 3. topi. igit̄ potentia prior habitu: hoc etiā pz: q: potentia naturalis ē imediatuz sbm habitus vel dispositiōis vt potētia itellectiua scientie sbm prius naturalit̄ ē accidente cuius est sbm. ¶Ad oppositum est Ax.

q **Queritur** Jurta hoc an species q̄litatis sufficiēter enumerentur. Qō nō vr: quia potētia aīe vr̄ esse q̄litas: q: sz eandē aīa dicit̄ q̄lis: sed illa i nulla specie alia pōt esse q̄z in secunda ⁊ nō ē i ipsa. ¶Tuz q: q̄litates i secūda spē dicūt̄ aliquid posse faciliter agere vel difficulē pati sed potētia anime nō ē ad agere faciliter vel difficulter pati sed ad agere absolute. Tuz q: impossibile ē aliquā spēm alicuius generis eē subiectuz alterius speciei illius generis sed potētia ē subiectū habit? q̄ ē i prima spē igit̄ ⁊c̄. maior. pbat. Tū q: dic̄ Ax. 4. topico. q̄rta consideratōne post ꝓsideratiōez de oppositis qō in eodē subiecto nata sūt fieri gen? ⁊ spēs. sz gen? nō ē natū eē in aliū ei? spē vt in sbo p ipsū in .xj. cōsideratiōe seq̄nti: sed natū ē tñ dici de spē: igit̄ nec aliqua spēs generis nata est fieri in alia eiusdē generis vt i sbo Tum q: dicit Aristo. 4z. consideratione. quarto topicoruz. q si aliquod superius pdicatur de subiecto in quid: ⁊ iferi? pdicat̄ de illo sōo pdicabit̄ de eo vt genus igit̄ cū generalissimuz predicet̄ de q̄libz sua spē i quid si aliq̄ spēs ei? dicat̄ de hac spē dicet̄ de ea vt gen? igitur nulla alia ē in hac vt in sbo. ¶Jtē ira ⁊ dementia ⁊ hmōi sūt q̄litates: q: fz eas aliqs dr̄ q̄lis ⁊ in nulla alia spē sūt nisi in tertia: sz ibi nō sūt q: fm q̄litates tertie speciei pōt fieri alteratio: sz fm istas nō: q: iste sūt in aīa p Ax. in littera: sz aīa nō alteratur q: nō ē quāta ⁊ omnis mot? fm qualitatē ꝓsupponit q̄ttatē. ¶Jtē pulchritudo ⁊ dēco: videtur q̄litates p rōnē q̄litatis ⁊ i nulla ista ruz speciex: igit̄ sūt plures. pbatio mi. q: magis viderent̄ ee in q̄rta spē ⁊ ibi nō sūt: q: sucipiūt magis ⁊ minus qō negat Aristo. de q̄litatib? q̄rte spēi. ¶Ad oppituz est Ax. Ad primā pōt dici q Ax. nō assignat species q̄litatis pp tertiā rōnē ad primā qōem q confirmat̄ sic: q: iste spēs quattuor nō sūt subalterne. naz de nullis duab? eaz pōt vere dici q quicqd ē in vna ē in alia vl̄ econuerso: ergo si iste eēnt spēs eēnt nō subalterne ⁊ tales diuersas pdicari de eodē ē ipossibile: sed has possibile ē pdicari de eodē: q: possibile ē eandē q̄litatez eēnti aliter eē radicataz in sbo ⁊ ita habitū ⁊ eē principiū naturale faciliē operādi vel nō faciliē: ⁊ esse p se obiectū sēsus. ⁊ pp primā rōnē ad primā gōez ē assignare modos eius qō patet p ltram ei? anteq̄z hec enumeret: dic̄ enim q̄litas est eoruz q̄ multipliciter dicunt̄. i. multis modis: ⁊ in fine his enumeratis dicit. ⁊ fortasse alij quoq; apparebūt q̄litatis modi sed qui maxime dicūtur hi sūt. ¶Est aūt dr̄a inter spēm ⁊ moduz: q: spēs sup illd cuius ē addit dr̄am essētialez: modus dr̄am accidētalē: ⁊ ita sz isti modi dicāt diuersā habitudinē q̄litatis ad sbm penes hoc qō ē eē pmanēs vel nō: eē a natura vel nō eē sensibile vel nō: q̄ tñ oia nō variāt qualitatez eēntialiter q: oēs iste habitudines vel plures pñt esse in eadez q̄litate fm eēntiaz. ¶Ad primuz argumētū i ꝓrium multiplicit̄ nō intelligit̄ .i. equiuoce: sed multis modis. ⁊ ē manifesta dr̄a inter significata que faciūt multiplicitatē pmo mō: ⁊ inter modos q sūt dr̄e accidētales ⁊ faciūt multiplicitatē secūdo mō. ¶Ad secōm ⁊ ttiū pz. ¶Ad auctoritatē Ax. in cōtrariū sumendū ē quoties dic̄ spēs p mō speciali. ⁊ quotiens dicit gen? p modo generali ⁊ hoc forte dic̄ q: isti modi nec sūt generalissimi nec specialissimi: sed generales ⁊ speciales i cōparatiōe ad diuersa: nec ista expositio multū extoruet ltram: q: interme dia itelligēda sūt fm ea que ponunt̄ in pbemio ⁊ epilogat multiplicit̄ ⁊ alij modi. ¶Ad secām qōem dōz q̄ habit? vno mō significat aliqd trāscēdens fm q̄ ab eo dr̄ habere denominatiue q̄ distinguit̄ iferius in fine libri. ¶Scōo significat habitudinē mediā int̄ habentem ⁊ rē habitaz que ē velut actio media inter agēs ⁊ patiens ⁊ sicē decimū generalissimū. Alio modo significat idez q̄ forma positiua ⁊ sic sumit̄ iferius in oppositione priuatiua. nullo istoruz modoruz fit hic fmo ō habitu. ¶Sz q̄rto modo fm q̄ habitus significat q̄litatez radicatam in sbo ⁊ difficulter mobilez: dispositio aūt aut sumit̄ absolute: ⁊ tūc ē superius ad habitū hic fm q̄ dicit̄ vbi ponit̄ conuenientia inter dispōnez ⁊ habitū in gnto metha. capitulo de habitu. Alio modo sumit̄ cuz pcisione ⁊ tūc distinguitur cōtra habitum. primo posset prim? modus poni dispositio. secūdo mō sumendo oportet si mul ponere habituz ⁊ dispositionez. Alio modo dr̄ q̄ dispositio significat qualitatē q̄ ō sua nā ē faciliter mobilis a sbo: ⁊ habitus illā que fm suā naturā ē difficulter mobilis: sz istud ē ō Ax. q: tūc nullus habit? eēt dispositio. Alit̄ dr̄ q̄ dispositō se hz ad habitū sicut ipfectū ad pfectū. ¶Cōtra aut ista ipfectio ē in eēntia qualitatis aut i formādo subiectū. neutro modo est: nō in essentia: quia essentia mensuratur instanti: igitur eque perfecta est siue din maneat in subiecto siue non: nec in formando subiectum: quia si essentia breuiter manens est eque

pfecta ī subiecto: sicut diu manēs: sicut nūc ostēsuz est: igitur eque perfecte denominat sōm. ¶Ideo dicēdum est vt prius q̄ dispositio fm vnum significatum forte ē ita generale sicut qualitas: fm aliud significatum sicut primus modus qualitatis: sed precise sumptū ipiuz cū habitu constituit primum modum qualitatis Exēpluz est in porphirio. porphirius diuidit differētiaz in faciētez alteratum ⁊ aliud. ⁊ tamen dicit omnez differentiā facere alteratum: igitur in diuisione oportet intelligere alteratum precise: ⁊ in secunda ꝓpositione alteratuz absolute. ¶Ad primum argumētum patet qualiter sunt duo ⁊ qualiter non. ¶Ad secūdū patet equiuocatio habitus. ¶Ad tertiū dico q̄ nullum q̄ō est in hoc modo fm illā significationē fm quam est essētialiter qualitas: ēp se ī genē relatiōis siue vt relatio: siue vt denoiatione dictū a relatiōe sed si sic: hoc ē fz aliā significationē. ¶Ad .4. dispositio ē equocū fz q̄ significat idē q̄ positio q̄ō ē generalissimū: ⁊ fz q̄ significat spēz qualitatis. ¶Ad aliā ḡtionē dico q̄ potētia vel ipotētia nō significat aliq̄ essentialiter sunt in genere qualitatis: sed potētia tantū significat modū qualitatis absolute fm q̄ ē ꝑncipiū operationis: ⁊ impotentia significat modum qualitatis fm q̄ illa est principium difficulter agendi vel patiendi faciliter: qualitates aūt que subsunt fūt forme absolute ⁊ non nominanē nominibus nominantibus eas absolute sed in comparatione ad operationes quarum sunt principia fm q̄ dicit Aristo. inferius. qualia autez q̄ valitudinibus non sunt nomina impposita: quia forte non concipimus illas nisi p cōparationē ad operatiōes ¶Ad argumenta prima ratio est cōcedenda q̄ potentia ⁊ ipotentia non significant species qualitatis sed modos essentie p cōparationē ad operationem. ¶Ad secūdum patet q̄ impotentia non est species qualitatis: illa etiam qualitas que subest impotentie vt hic sumit ē forma positiua sicut mollicies. ¶Ad tertiū cōcedēdum q̄ istī duo sunt eque primi modi quorum neutruz sub alterno continetur ⁊ ita de quolibet alio modo: ⁊ ita loquēdo precise possunt concedi octo primi modi qualitatis: sed fm aliquam vnaz rationē generalē conueniunt inē se illa duo que enumerantur in aliquo vno modo fm quē nō cōueniunt cum alijs que enumerantur in alio modo vt naturalis potentia vel impotentia in hoc q̄ ē esse innatum ⁊ eē principiū operandi. vnde illud posset poni secundus modus generalis ⁊ ita in omnibus alijs modis. ¶Ad aliam rationē patet q̄: potentia equiuoce sumitur fm q̄ est differētia entis ⁊ fm q̄ significat ꝑncipiuz faciliter agendi. ¶Ad quartā questionem dicendum q̄ passio est equiuocuz fm q̄ distinguitur in quinto metaph. in multa significata sed hic sumitur fm q̄ significat qualitatem fm quam est alteratio ⁊ tunc vel sumitur absolute vel cum precisione. absolute sūptum est conuertibile cum passibili qualitate vel superius ad ipsum precise sumptū distinguitur cōtra passibilem qualitatez prout passibilis qualitas dicitur illa a qua aliquis denominatur denominatione significāte ꝑmanentiā forme in subiecto. absolute igitur tertius modus ē passio que dicit cōparationez qualitatis ad subiectum natum alterari fm eam vel comparationem qualitatis ad sensum cui infert passionem vt patebit respondendo ad argumenta. ¶Ad primuz igitur argumentuz dicēdū q̄ passio equiuoce est effectus actionis fm q̄ dicit auctor ser ꝑncipio: uz ⁊ fm q̄ est qualitas fm quam ē alteratio. ¶Ad secundum dico q̄ passio distinguit precise cōtra passibilem qualitatem ⁊ sic intelligenda est illa distinctio ⁊ differentia quā ponit Ar. ⁊ tamen possunt poni vnus modus: q: habent certaz rationem generalez sicut predictum est de secundo modo: ⁊ absolute loquēdo de vtroq̄ sunt cōuertibilia q: omnis passio est qualitas ⁊ ita fm eam dicimur quales: sed tunc ad dictum Aristo. quādo dicit fm passionem non dicimur quales hoc intelligendū est vel q: non illo denominatiuo quod sumitur in passibili qualitate q̄ō denominat subiectum per modum istantis: vt a rubore causato q̄ verecūdiaz non dicitur aliquis rubicundus: q: illud denominatiuū notat permanentiā huius forme cum subiecto pro tempore: tamen pro quo ineſt ille rubor: pōt dici rubens vl rubens que notant absolute talem formam vt est in subiecto. Uel dicum Aristo. sic est intelligendum q̄ non dicimur quales a passionibus: q: ab illis nō sumūtur cōmuniter denominatiua sed si sumerentur posset habēs passionem denominari ab illa sicut habens passibilem qualitatem denominatur ab illa. ¶Ad aliud dico sicut dicit Aristo. q̄ qualitates tertie speciei non dicunt passibiles: q: inferunt passiones suis subiectis: nulla ī. forma nata est agere in suū subiectum: sed dicūtur passibiles: q: aliquo modo inferunt passionē sēsui. ¶Cū arguitur contra primum mēbruz dico q̄ passibilis qualitas inducit ꝑ alterationez ⁊ ita subiectuz patitur ab aliquo alterāte sed non a forma quaz recipit sed ab aliquo habente eādem formam specie. ¶Cuz arguitur contra secundum mēbrum dico q̄ passibilis qualitas efficit q̄ndam passionem in sensu non veram sicut dicit Ar. ⁊ q̄lis sit illa passio distinguitur in secūdo de anima. ¶Ultra tanduz etiā iuxta hoc q̄ inferre passionem sensui non ē de essentia qualitatis fm q̄ habetur in secundo de anima. capitulo de visibili ī principio. q̄ eē visibile non est de essentia coloris sed passio eius. igitur passio vel videtur passibilis qualitas que denominat qualitatē inquātum infert passionem sensui non nominat essentiaz vel speciem qualitatis sed modos ⁊ hoc valet pro solutiōe prime questionis. ¶Ad quintaz questionem dicenduz q̄ forma vno modo est transcendens fm q̄ sumitur in principio sex principiorum. ¶Alio modo est exterior dispositio rei animate vel decens lineatio. similiter figura vno modo significat superficiem inclusam vel terminatā lineis. Alio modo ipsam terminationem vel clausionem superficiei. hec duo fm duo significata non pertinent per se ad genus qualitatis sed fm alia duo ⁊ secūdum illa sunt subalterna ita q̄ omnis forma est figura ⁊ non econuerso: vel precise loquendo sunt duo disparata. ¶Qō forma habeat secundā significationē patet per ꝓphi. ca. de specie. qui dicit q̄ species vno mō dicitur forma vnius cuiusq̄: vbi forma significat idem q̄ decor siue exteriorem dispositionem rei animate per exemplum eius. s. Species priami digna est imperior. ⁊ fm q̄ dicitur in .4. ethicorū. q̄ parui possunt esse formosi ⁊ cōmēsurati. s. decēter lineati. ¶Ad prima duo argumenta patet per equiuocationē illaz duaz forma rū. s. forma ⁊ figura q̄ dicta est pri⁹. ¶Ad tertiū dicendū q̄ si forma est decēs lineatio ⁊ figura clausio vel terminatio superficiei tūc absolute sūpta sūt subalterna: ſz cū precisione sūpta sunt diuersa. si aūt figura sit exterior dispositio rei inanimate sunt omnino diuersa: conueniēter tamen possūt poni vnus modus qualitatis: q: superaddūt essētie qualitatis hanc rationem vnam generalē q̄ō est exterius disponere vel constare circa aliquid ⁊ non videt̄ que ratio si accidat essētie qualitatis non mirum ē hec duo non constituere speciem qualitatis sed modū. Ad omnes istas quinq̄ questiones sustinendo q̄ Aristo. enumeret species qualitatis ⁊ non modos tāntuz potest dici q̄ iste differētie faciliter mobile vel difficulter: esse principium operandi vel non: iferre passionem sēsui: exterius disponere subiectum sunt due accidentales generi qualitatis: quibus tamen Aristo. vnit

prio differētijs essentialibus: q; dē essentiales sunt ignote: ⁊ ita ille forme q̄ subsunt primo istis differētijs sunt quattuor spēs qualitatis: ⁊ iste modus dicēdi non multū differt a priori nisi in hoc q; fm priorē modum non oportet cōcedere istos quattuor modos consequi p se distinctas species qualitatis: quin plures possint ineē eidē qualitati fm speciē: sz secundo mō dicēdo oportet ad minus concedere has dās q̄uis accidētales esse p dictas quattuor distinctis spēbus qualitatis ita q; sicut illarū specierū vna non dī de alia neq; ambe de aliquo eodē: ita ⁊ istarū differentiaꝝ nulla dicat de alia: neq; due de aliquo eodē: q; ꝑ primum dī vniuersaliter de eo cuius ē ⁊ trīa. ¶ Dicendū est hic secundo modo sicut ꝑ tus ad .4. questiōes ꝓcedētes cōcedēdo has differētias esse accidentales que hic assignantur trī forme quas iste dē consequūtur tanq̄ ꝑprietates eaꝝ sunt essentialiter qualitates. ¶ Sed ad distinguēduz has dās ab inuicē pōt dici q; tam forma q̄ figura est exterior: dispō rei: tā passio q̄ passibilis qualitas ē per se imutari sensus tam potentia naturalis q̄ ipotentia: vniuersaliter ē naturale principiuz agendi vel patiendi: ⁊ iste tres dē dicunt ita distincte q; nulli qualitati eidē insunt. ¶ Prima autem species non videt sumi ꝑ aliquā differentiam positiuaz distinctaz ab his tribus: sed ꝑ priuationē cuiuslibet istorū ita q; illa qualitas q̄ sibi ieest nulli istaꝝ differentiaruz subest que est .q. trīa qualitas: quia nulla dās nota quā superaddit qualitati est neq; essētialis nec ꝓprie accidētalis dicta in prima specie qualitatis. Iste enim differentie faciliter mobile a sbo vel difficulter nō sunt ita distincte ab alijs qui possint dici de eadē qualitate de qua aliqua illaꝝ differētiaꝝ dicit. ¶ Sz ad huc qualitati existenti in prima specie iste dē accidunt ⁊ per has distinguūtur habit⁹ ⁊ dispositio ꝓcise sumpta ab inuicem. ¶ Istud patet in exēplo scia virtus ⁊ sanitas radicata vel non radicata in subiecto ⁊ huiusmodi neq; sūt exteriores dispositiōes rei: neq; per se sensibilia: neq; innata principia operandi vel patiendi neq; est alia dās positiua nota q̄ ista superaddunt qualitati ergo videnē tantū esse qualitates vt per illam precisionē distinguantur ab alijs speciebus que superaddunt dām notam: ⁊ trīa inter illas que sunt prime specici radicatas ⁊ non radicatas est dās ꝑ faciliter mobile ⁊ difficulter. ¶ Contra distinctionē spēz arguit sic. aliqua qualitas in tertia spē est innatū principiū operandi vel patiendi vt caliditas in igne. frigiditas in aqua: igit eadem qualitas est in tertia specie ⁊c. ¶ Item a naturali potētia pugnādi vel currēdi dī aliquis pugil vel cursor: ⁊ etiā ab arte currendi dī talis: sed a diuersis q̄litatibus non dicit denominatiue idē q̄le igit qualitates secūde speciei ⁊ prime non differunt. ¶ Item figura que ponit in quarta specie est ꝑ se sensibilis fm Aꝝ. in scō. de anima. igit infert passionē sensui ⁊ sic passibilis qualitas: igitur quarta spēs ⁊ tertia nō differūt. ¶ Ad hoc pōt dici q; differūt species q̄ distinguunt ꝑ accidētales hic assignatas dās: sed nec ille sūt differentie ꝓprie specierū nisi sumant cum precisione. ¶ Qualitas sic diuidit alia ē dispositio iterior: alia exterior: figura ⁊ sic ē quarta species: iterior autez passio sensibilis ⁊ sic ē tertia spties: si interior: dispositio ⁊ nō passio sensibilis: aut est innatuz principiū operādi ⁊ sic secunda species: aut interior: dispositio non innatū principiū operandi ⁊ sic prima species. ¶ Intelligendū ē sē per per istas differētias accidentales dās essētiales speciez. sic patet qualiter vna species includit differentiam priuatiuā respectu alterius speciei ⁊ sic semp vna perfectio: spēs debet sumi cū precisione respectu inferioruz. ¶ Ad primā igitur rationē dicenduz q; calor ignis est i tertia spētie qualitatis q: passio sensibilis est: ⁊ non i secunda: q: non est tantū innatum principiū operadi nisi cum precisione dārum tertie speciei ⁊ quarte: sic autē est ꝓprie secunde speciei. ¶ Ad secundū dico q; pugil vel cursor: ⁊ vniuersaliter oīa qualia dicta a qualitatib⁹ prime speciei ⁊ secunde equiuoce dicunt: q: de eodem pōt affirmari vt dicit a qualitatib⁹ prime speciei ⁊ negari vt dī a qualitatibus secūde spēi ⁊ ecōuerso: ⁊ ideo equiuoce sūptum pōt de eodē affirmari ⁊ negari quod pz exēplariter in alijs: q; aliquis sanatus fm naturalez potentiaz potest esse eger fm habitum. ¶ Ad tertium dicēduz q; figura est de numero sensibiliū cōmunium ⁊ illa sunt ꝑ se sensibilia non trī inferunt passionē sensib⁹ sz tātūmodo diuersificant modū imutandi sensus a sensibili ꝓprio quod sensibile solū infert passionem sensuī ⁊c. in tertia spē sunt sola sensibilia ꝓpria. hoc secundo modo dicēdo pōt aliquo mō saluari ordo specierū: q; prima spēs est cōissima: quecunq; enim qualitaa nō habēs aliquā differentiā alicuius aliā specierū potest poni in hac prima specie. post hanc secunda prior est alijs q; consequit naturā rei tanq̄ suā causaz ⁊ tertia post hāc q; quāuis de eius ratione nō sit messe a natura: cōmuni⁹ tamē disponit subiectū in ꝓfundo ⁊ in superficie. q̄rta est vltima ꝑ priuationē omniū istaꝝ. nec enīz ē cōmunior in genere qualitatis ceteris spēbus. i. plures species qualitatis continēs: licet forte pluribus subiectis infit: nec est innatū: q; figura pōt variari circa sbm nulla facta variatiōe i natura: nec est dispositio in ꝓfundo sz tantum exterior. ideo rōnabiliter ponit postrema. sed secundū hanc viā dicēdum q; cōuenienter distinguunt spēs qualitatis non prime forte quia sunt tantū due sed prime primis: ⁊ hoc intelligendo ꝑ istas dās illas q̄litates q̄rum iste sunt ꝓprie licet accidētales: fm hoc patet ad secundā rationē prime questionis. Ad primuz videtur dicēduz sicut dictuz est prius. ¶ Ad tertiuz dicendū est q; nulla qualitas cadez est in vna specie ⁊ in alia nec etiā alique duarū specieꝝ dicunt de eadē qualitate cuz arguit q; eadē qualitas pōt inferre passionē sensui ⁊ esse faciliter mobilez ⁊ difficulter. dico q; faciliter mobile ⁊ difficulter non sunt dē ꝓprie prime speciei nec essentiales nec accidētales nisi determinētur ad qualitates: que non habēt aliquam dām alterius speciei: cuius modi prius dicte sunt qualitates prime speciei esse. possunt autē ille differētie faciliter mobile vel difficulter in esse alicui qualitati habēti aliaz differētiaz alterius speciei: sed ex hoc non segtur illā qualitatē esse in prima specie nisi ille differentie essēt ad minus ꝓprie prime speciei. ¶ Ad argumenta sexte questionis q̄ sunt cōtra ordinē specierū. ¶ Ad primum dicēdū q; species qualitatis nō ordinantur fm hoc q; est immediatius consequi quātitatē vel sbam sed fm alias rationes predictas. s. scōm maiorē cōmunitatē in genere qualitatis ⁊ fm naturaliter inesse ⁊ disponere in superficie ⁊ ꝓfundo ⁊ corū oppositā ⁊ fm ocs has conditiones debet quarta species ee postrema. Ad secundū dico q; illa spēs que est cōmunior in genere qualitatis ideſt addens super rōnem q̄litatis licet nō sit a natura debet poni prior: species altera que non est ita cōis. ¶ Ad tertiuz dico q; qualitates tertie speciei non sunt tātū qualitates elementorum sed omnes qualitates que sunt ꝑ se imutatiue sensus. quarum quedā sunt elementoꝝ ⁊ non insunt a natura. vnde ex prioritate qualitatū elarum vel ex inherētia naturali earum in elementis non potest concludi generalis priorītas omniū qualitatū tertie speciei ad alias: q; oportet me diuz sufficiens ee ad concludendum idē esse rationē cōmunez omnium qualitatū tertie speciei. ¶ Ad quartuz dico q; qualitates prime speciei licet non primo insint substātie sed alie precedant eas: tamē hec ē species coior

f

ē ceteris mīn⁹ superaddēs qualitati ꝛ forte plures species inferiores continens. ¶Ad quintuz ꝑz per hoc ꝙ licet illa qualitas q̄ dr naturalis potētia īmediatius cōsequat formā substantialē ꝯ illa que dicit habitus: nō tamē est ita communis sicut illa ꝛ ideo non debet poni ꝑ or: species. ¶Ad aliā questionē pōt dici ꝙ non enumerant hic oēs spēs qualitatis sicut ꝛ Ax. dicit in littera: sed spēs magis famose quia nec iste sunt prime species nec forte due diuidūt idē genus primo ꝛ alie due aliud genus. Subintinēdo tamen ꝙ sufficiēter enumerent potest respondeī ad rationes. ¶Ad primaz potest dici ꝙ potētia anime ē in secūda spē qualitatis loquēdo de qualitate cui attribuit illa ratio ſm ꝙ est principiuz operandi. ¶Ad primam propositionē in contrariū dico ꝙ nō tantuz potētia q̄ est in secunda specie est tantuz ad faciliter agendū sed ꝛ illa que ē ad agendum absolute dum modo sit innata. ¶Ad aliā rationez dici potest ꝙ ira et dementia ꝛ huiusmodi sunt in prima specie ꝛ forte oēs qualitates anime. ¶Cum dicit ꝙ ista enumerantur in tertia specie: dico ꝙ passio ꝛ passibilis qualitas sumpta p̄cise differunt penes has differentias accidētales faciliter mobile ſi difficulter: penes quas etiā differūt habitus ꝛ dispositio ꝛ ideo que sunt in prima specie possunt numerari in tertia q: participāt illā differentiā que non ē ꝓpria tertie: sicut econuerso in prima specie enumerant calor ꝛ frigus que tamē vere sunt in ītia specie vt ꝙ hāc mutuā enumeratiōez specierū insinuet. Arist. has differentias facilē mobile ꝛ difficilē nō tantuz nō esse essentiales ſz nec cē propias alteri aliaruz specierū sed accidentaliē distinguere passionē a passibili q̄litate ꝛ dispositionē ab habitu. ¶Ad tertiū dico ꝙ deco: ꝛ pulchritudo loquēdo de pulchritudine corꝑali q̄ est quēdam mēbroꝝ dispositio sunt in q̄rta spē qualitatis. ¶Cū arguit cōtra hoc q: q̄litates quarte spēi non suscipiunt magis ꝛ minus ꝛ hec suscipiūt: dico ꝙ non ab oīb⁹ q̄litatibus q̄rte speciei negat Ax. suscipere magis ꝛ min⁹ sed a quibusdā. sufficit eni hoc ad propositū suū quod est hāc ꝓprietatē suscipere magis ꝛ minus: non inesse omni qualitati. illis autē in quarta specie non iest q̄ sunt qualitates matematicoꝝ: q: ille sūt priores motu ꝛ magis ꝛ minus nō būt fieri nisi vbi est motus.

Rarum vero ꝛ spissum: ꝛ asperuz: ꝛ lene putabuntur qualitatē significare: sed alie na hec putantur esse a diuisione que circa q̄ litatem est. ꝛc. capitulo. eodem.

n otandum ꝙ rarum ꝛ densum asperum ꝛ lene vno modo significāt extēsionē ptiū quātitatiuarū ꝛ sic idē coꝝ⁹ cōpressuz ꝛ nō cōpressuz pōt cē rarꝫ ꝛ densuz vt ꝑz de lana ꝛ spongia. ¶Alio modo significāt extensionē partiū materie ꝓ vt rarū dr qō multū hz de forma ꝛ paruz de materia ꝛ densuz econuerso. ꝓmo modo hec forte significant positionē: q: dsit ordinē partiuz in toto ꝛ in loco. secundo modo forte significāt qualitates: ꝛ sic patet solutio ꝓtrouersie que est de istis int auctorē hic ꝛ i. 4. Phisicoꝝ ca. de vacuo. ꝛ auctorē sex ꝓncipioꝝ quō. s. sūt q̄litates ꝛ quō passiones.

Qualia sunt: quē ſm hec denominatiue dicūtur: vel qūolibet aliter ab his. ꝛc. c. eo.

c Irca notificationē q̄liū videtur ꝙ i notificatione qualitatis sit circulus. ꝓmo eniz dr ꝙ qualitas est ſm ꝯ q̄les esse dicimur. ꝛ secundo qualia dicuntur q̄ denominatiue dicunt a q̄litatib⁹ ꝛ sic mutuo vtrūqz per alterū notificat: sed forte ꝓma notificatio est per nobis notius. secunda ꝙ notius simpl'r. neutra tamen notificatio ē diffinitio. ¶Notandū etiaz ꝙ Ax. dicit qualia nō dici denoiatiue a q̄litatib⁹ vbi nō sūt noia impositaq̄litatib⁹ vt ē de q̄litatib⁹ scde spēi: vel vbi nominib⁹ existētib⁹ impositis nō sumunt directe ab eis denominatiua vt a virtute dicit aliquis studiosus: vbi tamen istud q̄le ab alia qualitate directe sumit ex quo patet ꝙ denominatiua in nullo ptiçpāte ad significatuz debēt differre a suis principalib⁹ sed tātūmodo forte in mō significādi ꝛ in fine vocis.

Inest vero contrarietas ſm quod quale est. ꝛc. capitulo eodem.

i Xta ꝓmā ꝓprietatem que ē recipere contraria notanduz ꝙ in qualitatib⁹ mediis inter contraria est vnuz extremuz contrariū cōtrarietate transūptiue dicta que ē differentia ſm speciem: ꝛ similiter cōtrarietate ꝓprie dicta sed diminuta. Tuz q: aliter nō posset ee motus ab extremo in mediuz vel ecōuerso: cuius opposituz habet ab Ax. in quinto. phisi. q: mediuz aliqd ptiçipat vtriusqz extremi: ꝛ ita vtriqz extremo cōtrariat incōplete ꝓ eo qō hz in se de reliquo: sed nihil ē eis cōtrariuz contrarietate cōpleta ꝛ ꝓprie dicta q: eodē mō ꝛiatur vtrunqz extremū medio ꝛ nō possunt ꝛiari duo eidē cōtrarietate cōpleta ꝛ pfecta quod dicitur. x. meta.

Suscipit aūt q̄litas magis ꝛ min⁹. ꝛc.

i Xta Secūdā ꝓprietatē que ē suscipere magis ꝛ minus. Notanduz ꝙ essentia qualitatis que significat i abstracto nō suscipit magis ꝛ min⁹ ſm ꝙ dr i littera ꝙ iustitia nō dr magis iusticia nec grāmatica magis grāmatica: ꝛ hoc q: essentia qualitatis sicut ꝛ cuiuslibet forme est indiuisibilis ꝑ auctorē sex ꝓncipioꝝ in ꝑncipio. ꝛ indiuisibile non suscipit magis ꝛ minus. ſz denominatiue dicta a quibusdā qualitatib⁹ suis suscipiūt magis ꝛ minus: vnde aliquis dr iustior vel grāmaticior altero vt dicitur in lra: ꝛ ita ipsa forma in informando ſbm suscipit magis ꝛ minus licet non in essentia: q: vnū ſbm plus participat formam ꝯ aliud. ¶Contra hoc a magis ꝛ minus pōt aliquid mutari per Ari. quito phi. sed nulla mutatio est an eodem spetie in idē specie: igit magis ꝛ minus nō sunt in q̄litate eiusdem speciei ꝛ non sunt nisi in forma eiusdez speciei: q: non ē cōparatio nisi ſm aliquam formā eandem specie ꝑz Ax. in septimo. phi. igit absolute in q̄litate non sūt magis ꝛ minus. ¶Itez hoc mō vr ee cōcedēdū ꝙ ītutas suscipit magis ꝛ minus: q: ſm ee ei⁹ in ſbo naturali pōt ee pfectū ꝛ ipfectū licet nō ſm suaz essentiā ꝛ eo modo ponit de q̄litate: ergo ambo cōsimiliē suscipiūt magis ꝛ minus: ꝛ hec ꝓprietas negāda ē a q̄ztate ſm Ax. prius igit a q̄litate. ¶Itē si simpliciter sequit simpliciter ꝛ magis sequit magis ꝑ. Ax. secundo topi. ſz ad albū sequit qō sit albedine albū igit ad magis albū sequitur qō sit magis albedine albū: igit si forma in ſbo suscipit magis ꝛ min⁹ ꝛ in se suscipit magis ꝛ minus. ¶Item oē magis ſm aliquā formā ē per se relatiuū ad min⁹ ſz eandē formā: igitur forma ſm quā iste referunt ē ꝑ se relatio: igit ſm nullā qualitatē dicūtur ꝑ se magis ꝛ minus. consequentie patent: q: relatiuuz non dicit per se nisi a relatione: ꝛ quia nulla qualitas est per se relatio. Itē albi⁹ ꝛ min⁹ albū sūt relatiua suppositiōis ꝛ suppositiōis q: nō eqparantie vt manifestuz ē: ſz relatiua suppositionis ꝛ suppositionis differūt specie: q: sunt opposita: ergo nulla qualitas eadē specie suscipit magis ꝛ minus nec diuersa specie vt probat ꝓma ratio igitur ꝛc.

¶ Itē probo q; si qualitas suscipiat magis ⁊ minus alio quo modo q; suscipiat fm eētiam. si enīz suscipiat magis ⁊ minus fm eē eius in subiecto vel fm quodcūq; aliud sit illud. a. aut igit̄. a. est de eius essentia vel non: si sic. ⁊. a. ē aliqō essentie eius: igitur fm eētiaz suam suscipit magis ⁊ minus. si nō ⁊. a. suscipiet magis ⁊ min⁹ q; aliter nō posset q̄litas fm ipsum suscipere magis et minus. aut ergo. a. suscipit magis ⁊ min⁹ fm eētiā: ⁊ habetur ꝓpositū q; pari ratione ꝑmū suscipit magis ⁊ minus fm eētiā: quia q̄tum ad hec idē iudiciū videt esse de oī forma accidentali. si. a. suscipiat magis ⁊ minus fm aliquid aliō a sua eētia: sit illud. b. ⁊ sic ꝓcedēdo. vel infinite erūt forme accidētales q̄ruz vna suscipit magis ⁊ minus fm aliā. vel stabit ad aliquaz formam accidētalē que suscipit magis ⁊ min⁹ fm eētiā: igit̄ pari ratione videtur stādū in primo q; idē iudiciū est ī omnibus. ¶ Si cōcedatur ꝓ has ratiōes q; qualitas specici fm eētiā suscipit magis ⁊ minus: q; sbm aliquod fm perfectio: ez gradū participat eandē eētiā specie ⁊ aliud sbm fm minus perfectuz graduz. ¶ Contra: aut iste gradus ⁊ ille sunt intra essentiā aut non: si sic ⁊ iste gradus ē diuersus ab illo: igit̄ hec eētia diuersa ab illa per aliquid qō est intra essentiaz: igit̄ magis differt a minus specie. hec vltima cōsequentia p;. tuz q; omnis diuersitas eētialis diuersificat speciez. tuz q; essentia ꝑmo est speciei nō indiuidui alioquin idiuiduū posset habere diffinitionē specialiorez diffinitione spēi: igit̄ differentia in essētia nō est sola dīa numero sz specie. ¶ Sex rationuz positaꝝ contra ꝓprietatē. si secunda ⁊ tertia ⁊ serta cōcedant̄ q; improbant nō ꝓprietatez absolute sz secundū modū intelligēdi eaz: tunc intelligendum est q; sicut similitudo ē relatio ꝓprie fundata super eētiaz q̄litatis: ita magis ⁊ minus. fundamentū autē magis ē ei speciei sub perfecto gradu: qui gradus ē aliqd absoluz de genere qualitatis licet ipsū consequat̄ respectus secundū magis ad aliuz imperfectū in eadē spē quez cō sequitur relatio min⁹. qñ igit̄ adducūt. Aristo. ⁊ Boe. in contrariū q; iusticia nō dī magis ⁊ minus a iustitia sed aliquis dī iustior altero: intelligēdū est q; eētia speciei in se considerata abstrahendo a suppositis non habet in se magis ⁊ minus. q; ipsa sic considerata est idifferens ad omnē gradū: sed ipsa in vno supposito est perfectio: seipsa in alio supposito. ⁊ vt est ī supposito sic de nominat aliud: q; per se suppositū eius non est subiectū sed q̄litas in hoc subiecto: non igit̄ iustitia abstracte intelligendo sed iustuz. a. hec iustitia vt denominat istud subiectuz est maior alia. ¶ Ad primuz argumētū de motu respondeo inter duo suppositā eiusdē speciei esse motus per se non iquātū eiusdē spēi sed iquātū aliquo mō oppositā ⁊ hec oppositio in ꝓposito non ē per relationes tantū: q; motus nō est p se ad relationē secunduz Ar;. quinto phisicoꝝ. sz ē per aliquos gradus absolutos in hoc illi qui sūt de genere q̄litatis qui opponunt inquātū min⁹ hz rōnez medij respectu alteri⁹ nec tamē ista relatio medij ē causa mot⁹. sicut nec relatio minus sed illō qō subest sicut fuscuz ē extremū mot⁹ nō fuscū inquātū medium sed inquātū extremū a quo opponitur termino ad quē ⁊ nō opponit nisi aliqua relatiōe. ¶ Res pōdeo ꝑma ꝓpō est vera. put inquātū correspōdet secūdo modo p se non ꝑmo. ¶ Ad quartuz ⁊. 5. de relationib⁹ p;. q̄rtū etiā argumentuz pōt fieri de tertia ꝓprietate qualitatis eodē modo sicut hic. vnde concedendū est cū magis referāt ad minus loquēdo de istis formis nō de illis que subsunt. ergo forme secundū quas dicunt magis ⁊ minus sūt relatiōnes: verū est fm q̄s per se ꝑmo mō. non scdo. ¶ Similit̄ ad quintū iste relationes maioritas intēsionis ⁊ minoritas remissionis q̄ sunt ꝓprie q̄litates opponūtur spē sz nō fundamēta sīc̄ simile ⁊ dissimile fundāt̄ in eadē qualitate spē: ꝙfirmatur totū hoc q; tota pfectio absoluta in magis albo. s. q cunq; gradus albedinis in ipso pōt remanere destructo respectu magis positō q; non sit ad min⁹ ad qō posset dici sicut tota albedo ē in subiecto q̄ prius fuit sz nulli dicat̄ similis fm eaz sicut prius dicebat̄. vnde ista ꝓpō prietas debet intelligi ineſſe qualitati fm aptitudinem. ¶ Sed de quinto argumento nū quid albi⁹ ē in genere relationis. vt q; nō: q; tunc albi⁹ nō significaret idē qō albū. Itē magis videt̄ cē modus significādi in albiore. ¶ Itē quid terminaret motū p se in eadē spē a minori in magis. ¶ Contra aliquid ē albius cū prius nō fuit p solā mutationē in alio ergo dicit relationē tantū. ¶ Itez magis albū dicit formaliter relationē tri fūdatā in hoc ergo albius. ¶ Respondeo significat essentiā sub tali gradu qualitatis. vnde ē. q. spēs albi qō ē ind: fīs ad omnē gradū. rel'o est pa. huius nec est de significato nec forte de modo significādi nominis. sz cū gradus ponit̄ de significato: tūc relatio pōt conseq esse de modo significādi: quere responsionez ad argumenta

Similia autem ⁊ dissimilia fm solas dicūtur qualitates ⁊c. capitulo eodem.

d Et Tertia ꝓprietate qualitatis que ē q; fm eaz dī aliquid simile vel dissimile ¶ Notāduz q; sīl̄ dissimile licet sint ꝓpria generi qualitatis sūt tri vt spēs in genere relationis. hoc ē vt denoiatiue dicta a spēb⁹ relationis: q; similitudo ē per se rel'o ⁊ simile per se relatiuū sic intelligēdum ē de ꝓprijs alioꝝ generuz que non sūt in illo genere vt spēs. ¶ Consimilit̄ sunt intelligēda fm aptitudinē. sz enīz aliquid fm aliquā q̄litatē quā hz nō dicat̄ sīlis nō eo minus cōuenit hec ꝓprietas illi q̄litati: q; fm illaz qualitatē aliquid natuz est dici simile alteri.

Recipit autem facere ⁊ pati cōtrarietatē ⁊ magis ⁊ min⁹. ca. de facere ⁊ pati. ⁊c.

n Notandum q; recipere cōtraria ⁊ magis ⁊ minu⁹ nō insunt actioni ⁊ passioni nisi rōne terminoꝝ ad quos cū tā actio q̄ passio spēm accipiat a termino ad quē fm q; habet̄ in quinto phisicoꝝ. ab eo etiā accipiet contrarietatē ⁊ similiter magis ⁊ minus ¶ Notāduz q; de istis duob⁹ ⁊ de alijs quattuor: subsequentib⁹ breuiter ptransit Aristotiles. vel q: spēs eorū in quas essent diuidēda fm q; sunt genera nō sunt note nec passiones eoꝝ que insunt eis fm q; considerātur a ratione. ¶ De bis aūt passionib⁹ que insūt eis sz esse naturale eoꝝ plenius determinat̄ in libris nāturis ⁊ metaphisice de actiōe ⁊ passione i. 3. phisicoꝝ. ⁊ i de generatione. de qñ ⁊ vbi in. 4. phisicoꝝ. in hoc enīz q; determinat̄ ibi de loco ⁊ tpe innotescūt ꝓprietates loci ⁊ tēporis. de positiōe ⁊ habitu aliquātuluz. 5. metha. ⁊ ita determinatio hic habita de istis sufficiens est quātum ad logicum ⁊c.

Quotiens autem opponi solet: dicendū est. ⁊c. capitulo de oppositis.

i Circa Istud q̄ritur an oppositio sit accīs reale vel intentionale. q; reale vt q; metaphisici ē tātū cōsiderare ens ⁊ accidētia realia entis: accidētia enī entis vt considerant̄ a rōe ptinet ad cōsiderationez logici. sz metaphisic⁹ considerat oppositionē vt p;. v. metaphi. igit̄ oppositio ē passio realis. ¶ Item oppositio ē spēs dīe ⁊ dīa diuersitatis: ⁊ diuersitas ē passio realis: ergo oppositio q; genus nō est ver⁹ ens suis speciēb⁹. ¶ Itē

oppositio esset non existẽte intellectu igit̃ non est accidẽs intentionale. antecedens pz inductiue esset enim mutua actio inter caliduz ⁊ frigiduz ⁊ motus inter illa non existẽte intellectu: igit̃ ⁊ cõtrarietas. ¶ Similiter esset aliquis pater ⁊ aliquis filius non existẽte intellectu q: genuisse ⁊ genitum esse non dependẽt ab intellectu igitur ⁊ relatiue opposita. ¶ Similiter ect carentia habitus in apto nato habere habitum igit̃ ⁊ priuatiue opposita. ¶ Similiter ⁊ contradictio q: illa sequit̃ ad quãcunq; oppositionẽ igit̃ illa potest esse sine intellectu quacũq; alia sic manente. ¶ Ad oppositum accidens non bz verius esse quam suum subiectum sed oppones fundantur in intentionibus vt in subiecto igitur non sunt realia sed tantum intẽtionalia. mino: patet inductiue. Referunt enim species ⁊ genus ad inuicẽ. cõtradicũt genus ⁊ non genus ⁊ sic de alijs oppositis. Item i solis accidentib9 possibile est aliqd predicari de seipso denominatiue: sed hoc possibile est in oppositionibus igit̃ ⁊c. probatio maio. predicatio denominatiua de aliquo est predicatio accñtis de subiecto sed nullum accidẽs nisi intẽtionale potest esse in aliquo sui vt in subiecto. pbatio mino: is omnis diuisio est inter opposita sed oppositio diuidit̃ in contrarietatẽ oppositionẽ priuatiuã ⁊ huiusmodi. igit̃ hec opponuntur ergo ⁊ oppositiões opponunt̃. ¶ Itẽ nihil reale inuenitur in oibus generalissimis sed oppõ ⁊ eius species inueniunt̃ in omni genere igit̃ ⁊c. mino: patet q cõtradicto scõm eandem rõem inuenitur inter hominez ⁊ non hominẽ: ⁊ inter albuz ⁊ non album: q: secũduz hãc rõnẽ cuiusmodi non est mediũ secunduz se. ¶ Cõsimiliter vr̃ de ℞rietate que in diuersis generib9 reperitur secunduz hanc rõem maxima distantia formarum que nate sunt fieri mutuo circa idem.

Dicitur autem alterum alteri opponi quadrupliciter: aut vt ad aliquid: aut vt contraria: aut vt priuatio ⁊ habit9: aut vt affirmatio ⁊ negatio. capitulo eodem.

¶ Circa hoc queritur vtrum diuisio oppositiõis in hec ẽttuo: .s. relatiuã oppõnem ꝓtrariã contradictoriam priuatiuã sit conueniens: videt̃ q nõ q: omnis diuisio ẽ per opposita per Boe. libro diuisionũ hec non: igit̃ ⁊c. probatio mino: is quia hec diuisio est inter oppositiones ⁊ nulla oppositio opponit̃. probatio q: si sic igitur opponitur p aliam oppositionẽ ⁊ sic erit procedere in infinitũ in oppositionibus. igit̃ diuisio est insufficiens cum non fiat in illas omnes oppositiões. ¶ Itẽ vbi vnum vr̃ sequi ad aliud diuisio est insufficiens sed contradictoria sequunt̃ ad omnia alia opposita igit̃ ⁊c. mino: patet q: omnia alia opposita includunt ℞dictorie opposita. ¶ Itẽ relatiue opposita dicunt̃ de eodez igit̃ non sunt opposita. añs patet q: sicut arguitur capitulo de quãtitate hoc est magnuz ad hoc ⁊ hoc est paruz ad hoc igitur hoc ẽ magnuz ⁊ paruuz igitur si ille modus arguendi valeat possunt duo relatiue opposita inferri absolute ex seipsis positis in cõparatiõe ad diuersa. itel ligit enim Aristo. p magnũ ⁊ paruuz relatiue opposita vt ibi pz. Itẽ priuatiue opposita dicunt̃ de eodẽ igit̃ nõ sunt opposita. pbatio añtis q: per Aristo. in secundo topicoz. in priuatiue oppositis tenet consequẽtia in seipso igitur si ad visuz sequit̃ sensus ad cecitatẽ sequit̃ insensibilitas. sed sequit̃ visus igitur sensus igit̃ omnis videns est sentiẽs: quia ab abstractis tenet cõsequẽtia per se ad concreta: q: sequit̃ si surditas est insensibilitas igit̃ surdus est insensibilis: igitur si idem sit videns et surdus idem erit sensibilis ⁊ insensibilis. ⁊ priuatiue oppositа de eodẽ. hoc idem patet in alio exẽplo: quia sequitur iste est similis huic igitur est similis ⁊ dissimilis illi igit̃ est dissimilis patet consequentia: q: relatiuũ posituz respectu cuiuscunq; infert seipsũ simpliciter: q: nullus terminus distrahit a ratione relatiui simpliciter. ¶ Item contraria dñr de eodem igitur non sunt opposita. añs patet. Tum q: in medio dicto p participationez est natura vtriusq; extremi aliter non differret a medio dicto ab negatione. etiam aliter non esset motus ab vtroq; extremo in medium: sicut medium dictum per participationem denominatur ab vtroq; extremo. Tum q: scutuz cuius medietas est alba ⁊ medietas nigra est coloratum igitur album vel nigrum vel mediuz. consequentia patet per Aristo. secundo topicoz. quicqd est i genere vel denominatur a genere: necesse est esse in aliq̃ specie vel denominari ab aliqua. non est mediũ vt manifestuz est. si albuz pari ratione nigruz igitur cõtraria dicunt̃ de eodem. ¶ Ad primaz ꝓbationem diceretur q natura extremoz imperfecte est in medio ⁊ ideo medium a neutro extremo denominatur. ¶ Contra vtrũq; extremum est aliqua forma ergo simplex per auctoremz ex principioz in principio. simplex vbi est secunduz se totum est. ergo si vtrunq; extremuz secunduz aliquid sui est in medio ſm se totuz est in medio. ¶ Dicitur ad secundaz ꝓbationez q scutuz non est coloratũ sed colorata. ¶ Contra igitur est hoc coloratuz ⁊ illud quia per priscianum plurale non est nisi singulare geminatũ. sed ꝓns est falsuz quia tunc esset multiplicato subiecti ⁊ accidentis. ¶ Itẽ cõtradictoria opposita dicũtur de eodẽ igitur nõ sunt oppõita. pbatio añtis quia cõtradictorie opposita sequunt̃ ad quecunq; alia sed omnia alia dicũtur de eodem sicut ostensum est igitur contradictoria. ¶ Itẽ si oppositio conuenient̃ diuidatur igit̃ est oppositio sõm diuisionis ⁊ preter hoc diuisio est subiectuz oppositionis: q: diuisio opponit̃ alicui vt indiuisioni vel collectioni. igit̃ idem respectu eiusdez est sbm ⁊ accidẽs quod est inconueniẽs ergo ⁊c. ¶ Ad oppositũ ẽ Aristo. ⁊ Boe. in cõmento super Ar. in libris topicoruz. quotiens enim docet cõsiderare de oppõitis docet inspicere tantuz ad hoc. ¶ Ad primã questionẽ põt dici q oppõ equiuoca est quia in vno sensu sumpta dr̃ equiuoce de ℞rietate ⁊ oppõe relatiua in alio sensu dicitur vniuoce de contradictiõe ⁊ priuatiua oppositione. primo modo ens ⁊ spẽs in genere relatiõis. si autẽ inueniatur in alijs generibus hoc nõ est vt spẽs sed vt passio. scõo modo est intentio q: ⁊ alterz extremũ eius est tantũ ens fz cõsiderationem rationis. ¶ Ad primuz argumentũ dõm qd meta. distingunt multa multiplicia in quinto. non q: ſm oẽs sensus sunt entia vel passio realis entis fz scõm alios. alios sẽsus forte põit vt excludat a ꝓposito ita ⁊ de oppõne cuius vna spẽs ẽ ens ⁊ spẽs relationis ⁊ alius sensus adiungit̃ vt a ꝓposito forte excludatur. ¶ Ad aliud dico quod oppõ in vno sensu put scilicet dicitur de cõtrarietate ⁊ oppõe relatiua est species differentie nõ aũt ꝓout dicitur de ꝓtradictiõe ⁊ priuatiua oppositiõe quia ens ⁊ non ens contradicunt ⁊ tamen non differunt nec sunt diuersa: q: diuersitas est differẽtia entis ⁊ differentia similiter. ¶ Ad tertiũ cõcedendũ q cõtrarietas ⁊ relatiua oppositõ ecnt intellectu nõ existente nõ autẽ priuatiua oppositio nec cõtradictio: q: alteruz extremũ in illis oppositionib9 puta negatio ⁊ priuatio fz q est extremũ negationis est tñ ens ſm rõnem qõ de negatione patet. q: licet illa dicat̃ de aliquo ente vt non homo dicitur de asino tamen ſm rõnem qua cõtradicit homini nõ est ens nisi ratiõis. per hoc patet q licet cõtraria maneant nõ existente intellectu nõ oportet cõtradictoria manere scõm q sunt cõtradictoria. quia ne

gatio albi p:out ꝺicit albo nō est in nigro q: vt ꝺicit ē dicibilis de ente. ⁊ de nō ente. si dicaē q ad nigrū sal tē sequaē negatio albi vt cōtradicit albo. ⁊ ita cōtradi/ctoria sunt si cōtraria sunt. Dico q nō existente intelle/ctu nō est cōsequentia. Similiter p:ivatio ꝯ sit negatio habitus i subiecto tamē tantūmō opponiē habitui rōe negationis ⁊ illa nō est ens nisi tātuꝫ fm rōem. ¶ Ad argumenta in oppositu. ad p:imu dico q contrarie/tas ⁊ relatiaa oppō sumpta in illo sensu in quo sunt spe cies oppositionis nō sūt in subiectis intōtionalib⁹ ꝯ for/te contrarietas fm aliuꝫ sensuꝫ put dicitur ē in ꝓpositionibus fm qualitatez ⁊ quātitatez eaꝝ sit intentiona/le ⁊ in subiecto intentionali vt i ꝓpōne. alia autē duo vt cōtradictoria ⁊ p:ivatiua oppositio possunt esse in subie ctis intentionalibus. ¶ Ad secunduꝫ dico q maio: pōt negari q: etiā in accidētibus realibus cōpatis videē ali quid p:edicari de seipso denominatiue cuiuscunq; modi sunt oppositiones. Contra impossibile ē in rebus aliquid eē in eadē specie vt in subiecto ⁊ p:edicatio denominatiua est ꝓp:ie ō subiecto. ¶ Vel pōt dici q cū dr oppositio nes opponunē illud quod denominat oppositiones nō est oppō realis sed intentionalis. ⁊ ita nō idē denomiat se. ¶ Contra contrarietas ⁊ relatiua oppō diuidunt op positionē vt genus ergo sunt spēs opposite igit opposi tio eaꝝ est aliqua realis q: ⁊ vtruꝫ extremū est ens. ¶ Ad tertiuꝫ dico q cōtradictio ⁊ p:ivatiua oppositio p̄nt vniuoce inueniri in omni genere ⁊ similiter cōtrari etas ⁊ relatiua oppositio forte vt passiones non vt spēs ¶ Ad secundā q̄em dicendu q diuisio oppositionis in illa quattuo: est cōueniens q: oppositio realis eo:uꝫ que sunt in eodē genere. aut igitur vnū illoꝝ dependet ad aliud ⁊ sic est oppositio relativa: aut non: ⁊ sic ē op/positio contraria. ¶ Oppositio hns alteruꝫ extremum non ens quod dicit de oppōe p:ivatiua ⁊ contradicto/ria aut habet extremū nō ens quod nulluꝫ sbm sibi de terminat. ⁊ sic est contradictio. aut qō determinat sibi aliquod sbm. ⁊ sic est p:ivatiua oppō. ⁊ sic pz sufficien tia. ¶ Ad p:imuꝫ argumentū pōt dici q nō ois diuisio est inter opposita ꝓp:ie loquendo q: non diuisio gene/ris i spēs vt in genere substātie. ⁊ ita cōtraria ⁊ relativa diuidūt oppōneꝫ vt spēs ⁊ alia licet in alio sensu oppō num vt spēs: ⁊ spēs diuidentes nō opꝫ nisi eē contrari/as transumptiue que contrictas non est oppō vt hic lo quimur sed forte intentio cois omnib⁹ disperatis. diui/dentia autem multiplex nullo modo p:opie oꝫ oppo/ni ⁊ ita nec contrarietatem cōtradictioni. Vel aliter hoc non valet ad p:opositū q: nulla oppō hax potest deter minare hec oia diuidentia nec aliqua seipsa i cōparatio ne ad aliaꝫ in vno sensu diuidit in ꝛrietatez ⁊ relativaꝫ oppōem in hac diuisione licet omnia dicātur disperata ⁊ ita contraria transūptiue. ¶ Intelligenduꝫ tamen q diuisio oppositionis in hec absolute est diuisio vocis in significationes. sed oppō sūpta in vno sensu diuidit in cōtrarietatē ⁊ relativā oppōnem vt genus in spēs i alio sensu sūpta. similiter ē generale ꝓpterea diuidētia ipsaꝫ in vtroꝫ sensu sunt opposita. vt cōtrarietas ⁊ relatiua oppō sūt forte contraria loquēdo de cōtrarietate tran/sūptiue sūpta que est dra fm speciem sed non opꝫ diui dentia in vno sensu opponi diuidentibus oppositionez in alio sensu. ¶ Ad aliō dico q diuisio oppōis est i istas intentiones vt vnū mēbrum illoꝝ non sequit ad aliō q: non sequit hec sunt contraria igitur sūt contradicto/ria sed consequētia est inter illa que subsunt vt sequitur albuꝫ ⁊ nigruꝫ igit albuꝫ ⁊ non albuꝫ ⁊ in illa non est diuisio nisi per accidēs. ¶ Contra hoc loquendo de intē tionibus oīa sunt relatiue opposita q: cōtradictoriū dr contradictorio, cōtradictoriuꝫ ⁊ contrariū contrario contrariuꝫ ⁊ sic de alijs. ¶ Respondeo contradictoriū est relativuꝫ per accidens sicut homo est albus. contra dictio autē non est relativa oppō. diuisio autē sic opposi tionis in abstracto vel in p:ecto sūpto essentialiter non p:o omni illo quod potest denominare: q: tunc quale non diuideretur in denominativa specieruꝫ suaruꝫ: cū illa possint de eodeꝫ p:edicari ⁊ de se mutuo licet p ac/cidens. Ad aliud dico q relativa non sunt relative op/posita nisi in cōparatione ad idem ⁊ sic non possunt iferri ex seipsis positis in cōparatiōe ad diuersos terminos licet relativa absolute possint inferri qualiter aūt rō Ari sto. valeat de magno ⁊ de paruo dictū ē supra. Cōtra hoc Aristo. in p:incipio hui⁹ capituli vbi dat dr̄am in/ter cōtraria ⁊ relative opposita: dicit q in relative op/positis vnuꝫ fm se dr ad aliud ⁊ nō incōtrarijs. ⁊ idez dicit assignando dr̄am inter relativā oppositionē ⁊ con trariam: ⁊ duo relativa sūpta in cōparatione ad idē vt pater huius ⁊ filius huius non dicunē ad inuicez ꝯ ip sa absolute sūpta: igitē intelligit relative opposita esse re lativa absolute. ¶ Ad hoc pōt dici q in relative opposi tis sunt duo oppositio ⁊ relatio superaddita. ratiōe op positis oꝫ sic opposita accipi in cōparatione ad idem q: hoc est generale oībus oppositis sumi in cōpatione ad idem. rōe dr superaddite oppōni que est relō opꝫ illa fm que est oppō referri ad inuicez. ¶ Dictuꝫ igitē Ari sto. ē intelligendū de ipsis formis inter ꝯs est oppō q: il le referuntur ad inuicē: quia in hoc differunt forme hic opposite a formis oppositis in alijs generibus oppositiōis in omnibus tamē oportet opposita referri ad idē ⁊ ideo Aristo quando debuit distinguere hanc oppo sitionem ab alijs: non potuit illā conditionem in qua hec conuenit cum alijs in ratione oppositionis i genera li: sed illam in qua hec distinguitur ab alijs. Ad illud po test dici q in p:ivatiue oppositis non tenet consequētia in seipso nisi in comparatione ad sbm p:imum. verbi gratia si sequatur hoc est videns ergo hoc est sentiens non sequitur eodem ordine in p:ivatiue oppositis hō ē cecus igitur homo est insensibilis. q: si sic cū vlterius se quatur igit homo est non sensibilis ab affirmativa de p:edicato p:ivato ad affirmativā de p̄dicato infinito. per Aristotelez. ⁊ Boetium in secundo periermenias. per Aristotelez. in p:imo p:ior:um. ⁊ vlterius sequitur est non sensibilis igitur non est sensibilis per ipsos p:i/us: sequeretur a p:imo ad vltimum est cecus igitur nō est sensibilis. vbi manifeste est fallacia cōsequētis. potest tamen dictum Aristo. in secundo topicoꝝ intelligi de su biecto p:oximo habitus inferioris ⁊ sue p:ivationis vt forte si sequaē oculus est videns igit oculus est sentiēs similiter sequitur oculus est cecus vel hō cecus secun/dū oculuꝫ igitur oculus: vel homo secunduꝫ oculuꝫ est insensibilis. Rō dr est quia p:ivatio est negatio habit⁹ in apto nato ad negationē inferioris absolute vel in sbo remoto non sequitur negatio habitus superioris abso/lute vel in subiecto remoto: sed est fallatia consequen/tis ap:opositione habente plures causas veritatis ad vnam tamen ad negationez habitus inferioris in sbo p:imo illius habitus sequit negatio habitus superioris in eodem subiecto q: in illo subiecto non est habitus su perior: natus haberi nisi quia habitus inferior. nec mi/rum est respectu alicuius subiecti p:ivatiuum habitus inferioris inferre p:ivatiuum habitus superioris: res/pectu alterius non: quia consequentia non est inter in/complexa sed inter ꝓpositiones. Tum quia omnis illa/tio pertinet ad tertiam operationem intellectus: sic igit secunda operatio intellectus que est compositio ⁊ diui sio supponit p:imaꝫ que est indiuisibiliuꝫ intelligentia: ⁊ non est compositio nisi in talibus: ita tertia operatio

presupponit secundam: ita quod in illa non erit aliqua illatio nisi in compositis vel diuisis. Tum quia omnis consequentia est reducibilis in silogismum. nihil autem est antecedens vel consequens in silogismo nisi propositio. igitur nihil est extremum consequentie nisi tale.

¶ Ad aliud dici potest sicut Aristo. in quarto metaph. capitulo de medijs: vbi probat principaliter quod medium componitur ex contrarijs: quia medium est magis vnius extremi ⁊ minus alterius. quia medium dictum per participationem participat vtrunq; extremū imperfecte ⁊ virtualiter neutrum tamen simpliciter et ideo denominatur a neutro simpliciter. ¶ Ad primum in contrarium dico quod sicut est compositio essentialis ex materia ⁊ forma: compositio quantitatiua que est ex partibus integralibus: ⁊ compositio secunduz gradus perfectionis: ita per oppositum est simplicitas ⁊ simplicitate opposita primis duobus modis compositionis est forma simplex. sed non omnis forma est simplex simplicitate tertio modo quia in aliqua cadez forma sūt diuersi gradus perfectionis ⁊ virtutis que compositio non repugnat simplicitati essentie forme. Ad exemplum de priuatiue oppositis: si concedatur hec consequentia est dissimilis illi igitur est dissimilis. quod videtur propter relationis rationem in dissimili. Dicendum est tūc quod dissimile absolute sumptum non opponitur simili absolute priuatiue: sed si vtrunq; sit secundum idē ad idem vt similis ⁊ dissimilis eidē vt in albedine ⁊ sic nō possunt ista duo dici de eodem. Uel aliter neganda est ista consequentia est dissimilis illi igitur est dissimilis. quia ad consequens sequitur igitur nō est similis quod non sequitur ad antecedens. tunc ad propositionem illam relatiuum respectu cuiuscunq; termini in ert seipsum absolute. concedatur quantum est ex ratione relationis: sed potest prohiberi ratione negationis quando in eodem coniungitur negatio cum relatione. sic est in relatiuis priuatiuis cuiusmōi est dissimilis. ¶ Ad secundā probationem de contrarijs si concedatur scutum huius modi est coloratum: potest dici quod non sequitur igitur est album vel nigrum: quia in illa consideratione q̄ accipitur dicit Aristo. quod quicquid denominatiue dicitur a genere vel habet genus oportet denominatiue dici a specie vel habere speciem: ⁊ per hoc innuit duplicē modum denominandi in accidentibus. vnum secundū esse: alium ſm ineſſe. quem duplicem modum tetigit i principio secundi. quod igitur genus denominat aliqua species denominabit vel secundum esse vel secundum ineſſe ⁊ ita est vere concedendum q̄ scuto ineſt albedo vel nigredo vel color medius: sed nō sequitur ergo scutum est album. quia in accidentibus non tenet ab ineſſe ad esse secundum Aristo. in principio secundi. ¶ Aliter potest dici quod scutum non est coloratum. quia verum est dicere quod nullo colore est coloratum. q̄ illius vniuersalis quelibet singularis est vera quia opposita quelibet est falsa. nec tamen est concedendum q̄ sit colorata quia forte sicut coloratum dicit vnitatem i forma ⁊ in subiecto: ita colorata dicit pluralitatem in vtroq; ⁊ neq; est vnitas in vtroq; neq; pluralitas in vtroq; sed vnitas in subiecto: pluralitas in accidente. ¶ Ad aliud dico quod non est inconueniens duorum accidentium intentionalium vtrunq; esse in vtroq; vt in subiecto quia quodlibet intentionale preter hoc quod est modus intelligendi alterius est intelligibile per se. quando ē modus intelligendi habet rationem accidentis quando est intelligibile est quid ⁊ potest intelligi sub aliquo quod est modus intelligendi eius: cuius tamen prius fuit modis intelligēdi. ⁊ ita potest respectu eiusdē esse intellectū ⁊ modus intelligendi. ⁊ hec est causa quare in accidentibus intentionalibus potest idem predicari de se denominatiue q; idem potest esse intellectum ⁊ modus intelligendi sub extranea ratōne sumptum ⁊ ita sub extraneis rationibus potest significari in concreto ⁊ in abstracto. sic patet quod hec diuisio tantum est oppositionis que est in incompleris: quia vno modo intendit Aristo. de oppositione in libro periermenias vbi distinguit oppositionē i enūciationib⁹. ¶ Dz etiā eius diuisio sic: quia primo est equoci i equiuocata. scōdo vniuoci in vtroq; sensu in vniuocata. ¶ Notandum quod contrariorum quedam sunt immediata quorum alterum necesse est i esse omni susceptibili: alia sunt mediata quorum non necesse est alterum ineſſe. ⁊ mediatorum quedam habent media per participationem que media aliquid habent vtriusq; extremi: quedam habent tātuz media per abnegationez. ¶ Mediatorum etiam quedam habēt plura media: quedam tantum vnum: ⁊ quedam media nominata quedam innominata. ¶ Dzo secunda diuisione tamen intelligendum q̄ nulla dicuntur cōtraria mediata propzie nisi que habent medium per participationem medium enim per abnegationez inuenitur i omnibus preterāz in cōtrarijs: sed forte in aliquibus contrarijs mediatis medium non nominatur nisi per abnegationem extremorum vt in bono ⁊ malo ⁊ consimilibus. Tertie diuisiōis ⁊ quarte causa assignatur in quarto metaphisi. capitulo quoniam autem vnum vni contrariuz ⁊c. que est q̄ aliquando negationes contrariorum cadunt super aliquid vnum determinatum eiusdē generis cum extremis ⁊ tunc potest esse vnum medium nominatum sicut negatio maioris vel minoris determinate cadit super habens eandem quantitatem ⁊ ideo illorum est vnum medium nominatum quia est equale quando autem negationes contrariorum non cadunt super aliquod vnum susceptiuuz: tunc non est vnū medium sed vel omnino remanet innominatum vel plura media innominata quando negatio extremorum cadit super plures formas eiusdem generis.

Quecunq; vero contrariorum sunt talia vt in quibus nata sunt fieri: vel de quibus predicātur: necessarium sit alterū eorū ineſſe: nihil medium eorum est. capitulo eodem.

Queritur. Utrū aliqua sint contraria immediata. Qd̄ non videtur q; si aliqua essent talia igitur eorum non esset medium ſm se. igitur essent contradictoria probatio prime consequentie quia si eorum est medium ſm se essent mediata. probatio secunde consequentie quia contradictoria sic diffiniuntur ab Aristo. i primo posteriorum. ¶ Contradictio est oppositio cuius non est medium ſm se. igitur que habent hanc diffinitionem sunt contradictoria. ¶ Item ſm Aristo. in littera contrariorum immediatorum necessario vnuz ineſt susceptibili. sed nulla sunt talia. igitur ⁊c. probatio minoris quia de quibuscunq; contrarijs oppositis vbi alterum non ineſt a natura arguatur sic non necessario est hoc ineſſe susceptibili nec necesse est illud. igitur neutrū necesse ē ineſſe. ābe singulares sūt vere igitur ⁊ vniuersalis. quia illa vniuersalis sufficienter inducitur per duas singulares. igitur eius contradictoria est falsa alteruz necesse est ineſſe ⁊c. ¶ Item inter contraria immediata si que sunt potest esse motus sed mobile dum est in motu sub neutro terminorum est, ergo possibile est subiectum esse sub neutro contrariorum immediatorum probatio secunde propositionis. Tum per Aristo. sexto phisicorum. mobile dum est in motu partim est in termino a quo partim in termino ad quem. Tum quia si

mobile esset in termino a quo simpliciter non moueretur q; tunc inciperet motus. si esset simpliciter in termino ad quem non esset motus quia tunc terminaretur motus. ¶Item si possibile esset fieri mutationem inter contraria immediata vt manifestum est mutetur sortes a sanitate in egritudinem: cum durationis sanitatis in sorte sit aliquis terminus: sit ille vltimus terminus .a. & primus terminus initialis egritudinis .b. aut igitur .b. & a. sunt vnum istans & tunc idem in vno instãti esse sub duobus contrarijs. aut sunt duo instantia igitur inter illa est tempus mediũ in quo non est sanus nec eger igitur illa sunt contraria mediata & sic de quibusdam alijs ¶Ad oppositum est Aristo. ¶Ad questionem dicendum q; aliqua sunt maxime distantia in eodem genere quorum alterum necesse est inesse susceptibili ergo aliqua sunt contraria immediata. consequentia tenet per locum a diffinitione: quia questio si est non scitur demõstratiue nisi per quid est per Aristo. in secundo posteriorum. ¶Ad primum argumentum dico q; illud non est medium fm se potest intelligi dupliciter vel q; sit negatio medij simpliciter. vel modus negationis. primo conuenit contrarijs immediatis. secundo modo conuenit contradictorijs. & ponitur in diffinitione eorum quia sola contradictoria nullo modo habent medium quia fm se inest ei non habere medium. omnibus autem alijs oppositis aliquo modo conuenit habere medium. ¶Ad secundum concedo hanc propositionem esse falsam. necesse est alterum contrariorum immediatorum inesse susceptibili prout alterum est signum particulare quia particularis numq; est vera nisi singularis sit vera. Pro cõmuni tamen modo loquendi intelligendum q; alterum communiter sumitur pro hoc vel illo. & illud est distinguendum secundum compositionem & diuisionem: cum sic dicitur necesse est hoc vel illud inesse subiecto in sensu compositionis est propositio vera: & ẽ propositio de diuiuncto predicato. in sensu diuisionis ẽ falsa & sic sumitur quando li alterum sumitur vt est signum particulare primo intelligit Aristo. & est communis intellectus quando dicimus necesse est alterum cõtradictoriorum esse verum & huiusmodi. secundum tamen q; pretẽdit virtus sermonis est propositio particularis. ¶Ad tertium dico q; toto tempore motus est subiectum sub forma priori & in vltimo termino motus sub forma posteriori & ita semper sub altero. ¶Ad primam probationem dico q; forma secundum quam est motus suscipit magis & minus & secundum illum gradum secundum quem est terminus a quo motus non manet in motu quia in toto motu remittitur magis et minus sed semper essentia termini a quo manet & ideo intelligendum est dictum Aristo. sic hoc est terminum a quo participat secundum aliquem gradum remissus & continue accedit ad terminum ad quez Similiter patet ad aliam probationem quia dum subiectum est in termino a quo fm illum gradum fm quem est terminus a quo non incipit moueri quando subiectum est in termino ad quem fm illum gradum fm quem est terminus ad quem tunc finitur motus. ¶Ad quartuz dico q; impossibile est accipere vltimum instans sanitatis seu alicuius forme permanentis in subiecto in quo termino illa forma habeat esse sed vltimus terminus durationis forme precedentis est primus terminus forme subsequentis in quo termino est forma subsequens et non precedens vt determinatur in octauo phisicorum.

Priuatio vero & habitus dicitur qui/ dẽ fieri circa idẽ aliquid. &c. ca. eo.

n **Notandum** q; specialis ratio istorũ oppositorum non est fieri circa idẽ q; hec conuenit alijs oppositis nec ẽ rõ communis fieri circa idẽ ordine quodã: q; nõ conuenit oĩb? priuatiue oppositis nisi intelligat' secundũ naturam scilicet q; sit aliquod subiectum aptum natuz prius natura habere habitum quam dicatur priuari & ita forte est de contrarijs: quia in omnibus subiectum naturaliter prius ordinatur in extremum perfectius quam imperfectius. sed ratio generalis istorum oppositorum est forma & carẽtia forme in subiecto apto nato. & per hoc principaliter distinguitur a contrarijs vbi neutrum extremum est sola carentia reliqui sed aliqua forma positiua.

Priuari vero & habitum habere non ẽ habitus & priuatio. &c. ca. eodem.

n **Notanda** est etiam illa consequẽtia Aristote. si priuari & priuatio idem essent de eodem predicarentur. quia ex hoc sequitur vniuersaliter denominatiuum & abstractum non esse idem.

Opposita autem et hec videntur esse. scilicet priuari & habitum habere tanq; priuatio & habitus. capitulo eodem.

s **Similiter** Notandum est illud dictum quod eadẽ est oppositio in cõcretis & in abstractis.

Quoniam autem priuatio & habitus non sic opponuntur: vt ad aliquid: manifestum est. capitulo eodem.

n **Notandum** Pro differentia quaz assignat Arist. inter priuatiue opposita & relatiue quod non omnia relatiue opposita dicuntur reciproce secundum eundem modum referendi sed solum ea que per se mutuo referuntur. vnde illa differentia est forte quorundam relatiuorum ad priuatiue opposita: sed prior differẽtia est vniuersalior. hoc valet pro intellectu tertie ppietatis relatiuorum: que est oĩa relatiua dici ad conuertẽtia hoc ẽ mutuo ad inuicem q; propietas in aliquib? relatiuis vera ẽ fm eandẽ rõnem referendi vbi vtrũq; extremũ ẽ per se relatiuum ad aliud: in alijs non sic vbi vnũ extremũ p se refert ad aliud & illud nõ ad ipsum nisi per accidẽs. Vel aliter põt dici quãtuz ad ppositum q; z nõ oĩa relatiua dicãtur reciproce tñ oĩa relatiue opposita dñr reciproce q: illa relatiua vbi nõ vtrunq; dñr p se ad aliud nõ sunt relatiue opposita q: non sunt ãbo in eodẽ genere. scibile enim nõ ẽ in genere relatiõis nec vt relatiuũ nec vt relatio p se. & ita de alijs relatiuis ad q; alia dñr per se & nõ ecõuerso: & secũdũ hoc hec dña inter relatiue opposita & priuatiua est generalis.

Quoniam aũt neq; vt cõtraria opponũtur ea q; fm priuationẽ & habitũ dicũtur ex his manifestum est. &c. ca. eo.

n **Notandum** Ad duplicẽ assignat. Arz. dñaz int ꝓria & priuatiue opposita: vnã sũptã. q. a diuisiõe ꝓri ox talẽ ꝓriox mediatox nũq; necẽ ẽ altex inesse susceptibili: z̃ ꝓuatiue oppositox sp necesse ẽ altex ĩesse: postq; subiectũ natũ ẽ ea suscipere. ergo ꝓuatiue opppsita nõ sunt contria mediata. Immediatorum necesse est sẽper alterum inesse susceptibili: quia semper susceptibile eorum est natum ea suscipere priuatiue. oppositorum nõ est necesse altex icẽ q: nõ sẽper subiectuz natũ ẽ ea suscipere. ergo priuatiue opposita non sunt contraria immediata. preter hec adiungit vnum membrum q; inutriq; cõtrarijs accidit aliquando vnum extremum inesse

a natura. quod non accidit in priuatiuis.

Arta Hoc potest queri vtrū possibile sit aliquorum contrariorū vnum determinate inesse a natura. alicui subiecto. Qđ non vr̄ quia dicit Aristoteles in secundo topicorū. q; si alicui subiecto assignat' aliquod predicatus inesse si contrarium predicati nō possit inesse nec propositum ineſt igitur nulli subiecto ineſt vnum contrarium imediate. Item cōtraria nata sūt fieri circa idē. ergo non ineſt alicui nisi quod natus ē suscipere alterum igitur neutrū determinate ineſt. Itē hoc videtur specialiter in illis in quibus exēplificat Aristo. ignis enī nō vr̄ determinate calidus neq; aqua frigida q; oēm generationē p̄cedit alteratio igit' generationem ex igne precedit alteratio ignis per quam in duc̄untur qualitates aque sed in tota alternatione manet forma ignis. q; per Arī. in octauo phisicorum. in tota transmutatione manet subiectus sub forma priori. ergo ignis potest manere ignis ⁊ non esse calid⁹ ⁊ ita de omnibus transmutabilibus secundus illas qualitates quas habent. q; generaliter secundus cōtraria videtur posse fieri mutatio. Ad oppositus est Aristotiles. Ad. q. dicendum q; possibile est in aliquibus extremis vnū contrariū inēe a natura alicui subiecto quod ad min⁹ ꝓ̄ de speciebus contrarijs in genere. vbi est p̄prie contrarietas ⁊ q̄ constituunt' per differātias ꝓ̄prias contrarias ⁊ vtrique determinate ineſt sua dr̄a ita q; nō ē possibile oppositum ineſſe sicut patet in passionibus qđ aliquod subiectus secundū suā naturā est principium per se alicuius passionis habētis ōrium cuius passionis contrarium non p̄t ineſſe cū ipsa passio sequat' formam subiecti. Ad primum argumētū dōm qđ consideratio Aristo. intelligenda est secundus aptitudinem nō secundū potentiaz quia si vnū ōrium insit reliquū aptum est in esse ⁊ non tamen oportet q; possibile sit reliquus ineſſe. Ad secundū dicēdum q; illa diffinitio est vera secundū generalem rationem contrariorum: q; quātum est ex hoc cui ineſt vnus cōtrarium natum est ei i esse reliquus sed nō oportet quod sit idē de quibuscūq; contrarijs cōparatis ad quodcunq; subiectus nisi forte loquendo de illo subiecto secundum genus q; subiectū aliquod secundus suā p̄priaz rationez determinat sibi contrariū vnus hoc nō est ex ratione contrariorum nec ratione generis talis subiecti. forte hec secunda particula additur p̄o specib⁹ que determināt sibi aliquas differentias contrarias determinate quod licet forte sit ⁊ a parte specieruz. ⁊ differentiaruz nō tamen ineſt speciebus per naturam generis. Ad tertium p̄t concedi quod qualitates elementorūz: non insunt eis a natura neque determinate quia forme substantiales eorum possunt manere sub oppositis qualitatibus vt patet in alteratione precedente corruptionē elemētoꝝ. in illis tamen exēplificat Aristoteles. quia secundum cōmunem conceptionem ille videnť consequi inseparabiliter formas elementares. Uel aliter potest dici q; quelibet q̄litas ſm aliquē graduz determinate ineſt suo elemento ⁊ ſm illum nunq̄ amittitur in transmutatōne licet ſm perfectissimum gradum possit amitti q; secundum illū gradum non ꝓsequit' inseparabiliter formaz ignis Uel alit qđ iste qualitates cōsequunt formam ignis in suo perfectissimo esse quale esse non habet in transmutatōe cum tendit ad corruptionez.

Amplius ⁊ in contrarijs quidem existēte suscep-
tibili possibile est in alterum fieri mutationem nisi alterū naturaliter insit ⁊ cetera capitulo eodem.

n Ecundam Differentiā ponit. Aristo. inter contraria ⁊ priuatiue opposita iter ꝓtraria est mutua trāsmutatio int' ꝓpriuatiue opposita nō q; ab habitu p̄t fieri trāsmutatio i ꝓpriationē cecū uerso nō.

Arta Hoc p̄t queri. Utrum i a priuatione possit fieri regressio in habitum. Qđ sic videť: q; ſm Aristo. primo phisicorū. priuatio ⁊ forma sunt duo principia transmutationis ita q; priuatio est terminus a quo ⁊ forma terminus ad quem sed a termino a quo ad terminuz ad quem est transmutatio igitur ⁊ ē. Itē hoc patet in exemplo: tenebra enī opponit' luci priuatiue alioquin illuminatio medij eēt cum motu ⁊ successione. qđ improbatur secundo de anima cōsequētia patet q; vnum contrarium nō abijcitur ⁊ reliquū non acquiritur sine motu sed a tenebra ad lucez possibilis ē regressio manifestus est igitur ⁊ ē. Item omniuz cōtrariorūz alterū includit priuatiue oppositum alterius per Aristo. decimo metaphi. ⁊ hoc non obstante inter contraria est transmutatio igit' ⁊ inter priuatiue opposita. Ad oppositum est Aristo. Ad istud dici potest q; loquendo generaliter de priuatiue oppositis non est impossibile vniuersaliter a priuatione esse regressuz ad habitum. q; sic loquendo priuatio dicitur esse carentia forme in subiecto quando aptum natum est habere ⁊ a tali priuatione possibile ē esse regressum ad formam.

Unde illud dictuz. Aristo. ē verum de aliqua priuatione particulariter. ideo prima differentia quam ponit Aristo. inter contraria ⁊ priuatiue opposita est generalis. Ista secunda est particularis. Ad saluandum igitur dictuz Aristo. distinguit' priuato tripliciter. vno mō sic. Quedaz est priuatio que ē carentia forme ad quam non ordinatur subiectum nisi mediante habitu. Alia ad quam ordinatur non mediante habitu. Alio modo sic. quedam priuatio priuat habitum ſm actum ⁊ secūdum potentiam. alia priuat tātū actū. Tertio modo sic priuatio quedam est cuius habitus ineſt a principio innato cuiusmodi est cecitas. q; visus est a principio intrinseco. Alia est priuatio cuius habitus ineſt a principio extrinseco vt tenebra in medio. De priuatione quocunq; istorum modorum primo modo dicta intelligit Aristo. secundo modo non videť tamen prima distinctio esse minus competens: quia nullum subiectum videtur ordinari in priuationem mediante habitu. vel intelligetur sic q; subiectum non est natum recipere priuationem nisi prius recipiat habitum. hoc enim est manifeste falsum: quia aliquis non prius videns potest ē cecus vel sic intelligitur nisi prius natus sit cecus recipere habitum ⁊ sic distinctio nulla q; sic omne subiectum ordinatur in priuationem mediante habitu. ratio autez quare Aristo. intelligit de primo membro ⁊ non de secūdo est manifesta ex ipsis verbis diffinitionis. Quare autem possit intelligere de primo membro tertie diuisionis ⁊ nō de secūdo causa est quia quando habitus qui est a principio intrinseco non ineſt tunc in subiecto non est principiuz sufficiens illi⁹ habitus ⁊ cum natura trāsmutabilis semper tendat in non esse non est possibile illō principium recuperari in subiecto ⁊ ita nec habitum illum induci. si igitur priuatio talis habitus aliquando insit impossibile est postea habitum illum ineſſe. sed quādo habitus est a principio extrinseco vt lux in medio a corpore luminoso tunc iz priuatio aliq̄ insit possibile ē tñ ab illo extrinseco habitū induci. Ad argumēta p̄z quia argumenta prima procedunt de priuatione vno modo: ⁊ argumenta ad oppositū de ꝓpriatione alio mō quare sicut dictum est illa dr̄a non est generalis inter

priuatiue opposita ⁊ ȝria. multa enim sūt opposita vbi vnuz est tantuz; carentia alterius in apto nato que non possunt aliter opponi nisi priuatiue ⁊ tamen non habēt hanc proprietatē: puta lux ⁊ tenebre que si essent cōtraria non posset alteruz expelli ⁊ alteruz induci sine motu ⁊ ita non posset mediuz in instanti illuminari. cuius oppositū habetur in secundo de aia. possibile ē enim iniustuz facere alia opera iustitie. q: iniustitia non necessitat ad faciendum iniuste licet inclinet ⁊ per frequenter iuste agere potest acquirere habitū iustitie. igit potest ab iniustitia transmutari ad iustitiā. ¶ Aliter potest dici ad q̄stionez q̄ inter contraria mutuo est motus ꝓprie dict? q: vtrunq; ē aliqua natura positiua nec potest expelli nisi in tēpore sed a priuatione in habitū nunquaz est motus ratione priuationis q: materia subiecta priuatioi tātum habet carētiā forme. ⁊ cum hoc tamen stat q̄ sūme fit dispositа ad suscipiendū formaz ⁊ ita non oportet illaz moueri ad illā: sed statim presente agente recipere illam sine motu. secundū hoc ē dicenduz q̄ hec differentia est vniuersalis inter contraria ⁊ priuatiue opposita. ¶ Ad primuz argumentū potest dici q̄ a priuatione que est principiuz in formā non est motus ꝓprie dictus nisi quādo priuatio coniungit contrario. ¶ Ad secundum patet ex illis exēplis qualiter nō ē motus a priuatione in habitum. ¶ Ad tertium non sequit non ē motuz inter contraria q: non est iter priuatiue opposita. q: extremuz ignobilius contrarietatis nō tantuz est priuatio reliqui sed cuz hoc est aliqua forma positiua ⁊ iō nō potest expelli sine motu.

Quecunq; vero tanquam affirmatio ⁊ negatio ⁊c. capitulo eodem.

b Ic Assignat Aristoteles differentiā iter cōtradictorie opposita ⁊ omnia alia q: in omnib? aliis non oportet alterū extremum esse verū alterum falsuz in his autem oportet: vel q: nulluz aliorum necessario vere inest ⁊ aliud falsе sed in contradictorijs alterū vere ineſt alterum falsе. ⁊ sic loquit de contradictorijs incōplexis. vel q: nullum aliorum oppositorum est veruz vel falsum q: incōplexuz ⁊ contradictoria sunt cōplexa. secundū istuz sensuz magis videt intelligere ibi. omnino aūt que sine cōplexione dicūtur nihil verū neq; falsum est. ⁊ omnia alia que dicta sunt sine cōplexione dicūtur. alia idest acōtradictorijs. ⁊ tunc intelligendū q̄ contradictio de qua hic loquit nō tantuz sit icōplexis quānis hic loquat ꝑncipaliter de oppositione icōplexoz: quia ꝓtradictio forte vniuoce inuenitur i ꝓpositionib? ⁊ in terminis. nō sic forte in alijs oppositionib? q: ista est magis intentionalis. est enim simpliciter intētionale. ¶ Adiungit postea q̄ licet subiecto existēte oporteat alteruz contrariorum immediatoz ē veruz de illo: non tamen hoc oportet subiecto non existente. sed in contradictorijs siue subiectū sit siue non sit semper alteruz est veruz de subiecto ⁊ alterum falsum. quia siue sor. sit siue non: semp hec ē vera sor. languet vel sor. non languet.

i Exta Hoc querit vtrum in negatiua subiectum stet ꝓ ente ⁊ ꝓ nō ente indifferēter. ¶ Q̄d sic videt q: ista sor. non languet non esset vera forte non existēte nisi subiectuz staret ꝓ non ente: quia aliter sensus esset sortes qui est non languet ⁊ eius cōtradictoria ē falsa forte non existēte. ⁊ sic duo ōdictoria cēnt simul falsa ¶ Dicetur ad istud q̄ quando terminus supponit nō habēs plura suppositа sicut terminus discret? possibile est tale subiectuz stare ꝓ non ente sed hoc non ē possibile de termino cōmuni. ¶ Contra hoc ponatur vnū horuz ē hec est falsa omnis hō languet. ¶ Ad solutionē huius questionis oportet prescire quid significat ꝓ terminum ⁊ que sunt eius per se suppositа. q: ex hoc est concludendū ꝓ quo? per se supponit terminus in oratione. in omni enim propositione affirmatiua siue negatiua supponit ꝓ eo? per se suppositis: ⁊ ideo de hoc forte fiet intentio in libro periermenias. vbi illa sunt magis propria.

Contrarium autem est bono quidez ex necessitate malum ⁊c. cap. eodem.

n Notandum Q̄d ōtuor ponit Ar. proprietates tōtrariorū. ¶ Prima ē q̄ semper bono contrariatur maluz sed malo q̄ndoq; maluz: quandoq; bonuz: que intelligenda est non solū de istis formis bonuz ⁊ malum: quia ista sola inter se contrariant ⁊ nūq; maluz malo ratione forme mali: sed de his que subsūt q: aliquando illud quod est maluz contrariatur ei qđ ē malum. sicut ⁊ in propositionibus aliquando illud qđ est falsum contrariatur ei quod est falsum: q: ambo cōtraria possunt esse simul falsa.

Amplius vero cōtrariox nō necessariuz est: si alterū est ⁊ reliquuz esse. ⁊c. ca. eo.

s Secunda Est vno contrariorum existente nō oportet reliquuz esse vt omnibus existentibus sanis sanitas est ⁊ non egritudo. vel si forte absolute sumpta non sint contraria nisi in cōparatione ad idez subiectum vt sanum ⁊ egrum circa sortem cum impossibile sit ipsa simul ineſse eidem subiecto: impossibile est vno existente reliquum esse. primum forte est verius q: forte inter se sunt cōtraria. probatio quia ex se maxime distant in eodem genere. ¶ Contra hanc proprietatem in? de celo ⁊ mundo habetur si vnum contrariorum est in natura ⁊ reliquum: igitur vno existente oportet reliquuz esse. ¶ Ad hoc potest dici quod illa propositio nō est vera de esse in actu tantum sed de esse in actu vel ē in potentia: ⁊ de contrarijs que mutuo se expellunt circa idem subiectum: quia tunc si vnuz contrarium ē subiectum eius est si subiectum eius est igitur reliquuz cōtrarium est in potentia: quia illud subiectum est in potētia ad alterum contrarium.

Palam autem est: q̄ circa idez aut specie aut genere natura habent fieri contrarietates. ⁊c. capitulo eodem.

t Certia Proprietas est. q̄ habent fieri circa idem specie vel genere: que notanda est quia licet alicui speciei repugnet vnum contrarium vt albedini cōgregatiuum. tamen illa contraria habent fieri circa idē genere vt circa colorem qui est in diuersis speciebus q: sic tantum est idem genere. ⁊ hoc valet ꝓ eo quod prius dictum est q̄liter diffinitio ȝriorum sit intelligenda.

Necessariū ē oia contraria vel in eodez genere esse: vel in contrarijs generibus: vel ipsa genera esse. ⁊c. capitulo eodem.

q Quarta Proprietas est quod contraria vel sunt in eodez genere. vel in cōtrarijs generibus. vel sunt genera aliorum. ⁊ istud est intelligendū de generibus primis. semper enim contraria sunt in eodem genere ꝓ nisi sint forte trāscēdētia. ⁊ tunc equiuoce sūt in diuersis generibus. vt forte bonū ⁊ maluz ꝓut sunt trāscendentia sunt hmōi: prout aūt accipiūtur i moribus sunt genera mox. ¶ Intelligēdum tamē q̄ primo mō

prout scilicet bonum cõuertitur cum ente nihil dr̃ simpliciter malus nec sic bonum ⁊ malus contrariant̃ sed tñ modo dr̃ bonum ⁊ malũ in cõparatiõe ad aliud q: s. deficit a perfectione entitatis alterius.

Prius autem alterum altero dicitur quadrupliciter. ⁊c̃. capi. de prioꝛi.

Queritur Utrũ Ax. cõuenienter assignet modos prioris. Q̃ non vr̃: q: multo plures assignat in quinto meta. puta pr̃i in loco. prius fm cognationẽ. pr̃i fm motũ. ⁊ plures alios igit̃ ⁊c̃. ¶ Itez quot modis dr̃ vnũ oppositoꝝ tot ⁊ reliquũ sz simul opponitur ei qõ est prius ⁊ nõ hz quinqz modos sed tantuz quattuoꝛ p Aristo. ibidẽ igit̃ ⁊c̃. ¶ Itẽ nihil ẽ pr̃i secũdum tẽpus igit̃ primus modus inconuenient̃ ponit̃. pbatio antecedentis: q: pr̃i est qđ est principio propinquus p Ax. quinto metha. sed nullũ ẽ principiuz in tẽpoꝛe q: est infinitum p Aristotilem in octauo phisicoꝝ. ¶ Itez secundus modus inconuenienter assignat̃. pbatio q: consequẽtia est inter ꝓpositiones: sed prius de quo hic loquit̃ est in incõplexis. igit̃ consequẽs a quo non conuertitur cõsequẽtia non debet dici prius aliquo mõ ille tamen ponit̃ secundus modus prioris. ¶ Itẽ a parte integrali non cõuertit̃ cõsequẽtia ad totũ vt patet in exẽplo Aristotelis duo sunt igit̃ vnũ est ⁊ nõ econuerso. ergo pars integralis est prioꝛ toto sc̃do modo prioris. sz hoc est falsum q: fm Aristo. septimo mataphisice. i diffinitione aliquaꝝ partiuz integraliuz cadit totuz: sed diffiniens prius est diffinitio per Arist. vj. topicoꝝ. ¶ Itẽ videtur qꝫ ad totum integrale non sequit̃ pars cui⁹ oppositus dicit̃ in littera. tuz q: oĩs bona consequẽtia ẽ reducibilis ad silosimuz sed illa nõ. pbatio q: si ista consequẽtia domus ẽ igit̃ paries est: reducet̃ in silogisimum hec ꝓpositio domus ẽ non posset esse mino:: q: predicatum eius debet esse predicatum conclusionis. igitur oporteret qꝫ eẽt maioꝛ. sed paries cuz sit subiectuz conclusionis directe est minoꝛ extremitas ⁊ domus cuz sit subiectuz maioꝛis est medius terminus. oporteret igit̃ ad reductionẽ illius consequẽtie assumere talez minorẽ paries est domus. ⁊ ita vniuersaliter in alijs totis integralibus ⁊ partibus. sed omnis talis minoꝛ ẽ impossibilis: q: per Ax. in quarto topicoꝝ nullo modo pars de toto predicat̃: igit̃ omnis talis consequẽtia tenens virtutẽ talis minoꝛis est inutilis. Tuz q: consequentia alicubi tenẽs vbiqz tenet: sz totũ integrale respectu alicui⁹ predicati non infert ptẽ puta respectu huius qõ est maius parte vel cõponi ex partib⁹ vel esse talis figure vel talis igit̃ nusquaz infert. ¶ Itez hoc secundo mõ dicit Aristo. genus ẽ prius specie ⁊ hoc ẽ falsũ. pbatio. Tũ q: in primo de anima vl̃ aut nihil est aut posterius ẽ. Tum q: genus ⁊ spẽs sunt correlatiua p porphirium igitur sunt simul natura. ¶ Itez quintus modus videtur male poni vbi causa dicitur prioꝛ causato ⁊c̃. ⁊ esse rei prius veritate sermonis: q: causa ⁊ causatum referunt̃: signũ ⁊ signatuz referunt̃: igitur cã ⁊ causatũ sũt simul natura. ⁊ similiter esse rei qõ est signatuz ⁊ veritas sermonis qõ est signum. ¶ Ad oppositum est Ax. ad. q. dicenduz secunduz Ax. quinto meta. capitulo de prioꝛi in pricipio. generalis ratio prioris in omnib⁹ modis est esse propinquius principio. quotcũqz igit̃ modis potest sumi principiuz: cuius distinctio pz in principio quinti meta. ⁊ quotcũqz modis potest aliquid esse propinquius principio quocũqz modo sumpto: tot diuersis modis dr̃ prius. sed hoc põt pluribus modis accidere cz hic enumerẽtur vt manifestũ est ibidem i gnto. igit̃ hic nõ ponunt̃ omnes modi prioris sed quantũ sufficit ad ꝓpositum. sed forte solus secundus modus q est in consequendo ẽ hic ad propositum fm quez modũ genus dicitur prius specie in vno predicamento. ⁊ forte quintus qui ẽ in causando q: substantia ẽ causa omnium accidentiuz. Alij tres modi qui sunt tẽpoꝛe ⁊ ordine ⁊ honoꝛe ponunt̃ nõ vt principaliter intenti sed vt per illos manifestẽtur modi principaliter intenti. Ad primũ argumentuz dico qꝫ in quinto metaphi. distinguit̃ prius inquantũ est differentia entis. hic autem principalit̃ secunduz qꝫ ẽ passio eoꝝ que sunt in generib⁹ predicamentoꝝ inquãtuz considerant̃ a ratione ⁊ sic sumptuz habet omnino diuersos modos. vnde qui principaliter intendunt̃ hic ibi omittunt̃ ⁊ econuerso. concedo igit̃ qꝫ nõ ponit hic omnes modos prioris nec forte illos ad quos oẽs sunt reducibiles sufficientes tamen ad ꝓpositum enumerat ⁊ quosdã alios ad illoꝝ manifestationez. ¶ Ad secundum dico qꝫ omnino tot modos habz simul quot ⁊ prius. sz nõ ponit Aristoteles omnes ei⁹ modos vel quia sufficienter haberi possunt per modos prioris: vl̃ quia sufficit sibi ponẽ illos modos simulatis qui sunt ad propositum que sunt inter que est consequẽtia mutua cuz neutrum sit causa alterius ⁊ vt species ꝓdiuidentes ex opposito idez gen⁹: quoꝝ vtrũqz opponit̃ secundo modo prioris qui est principalit̃ ad propositum ⁊ adiungit simul tẽpoꝛe vt p hoc reliqui inotescant. ¶ Ad aliud dici potest sicut dicit Aristoteles quinto metaphi. capitulo de prioꝛi. qꝫ prius ⁊ posterius sumuntur in tẽpoꝛe p cõparationez ad presẽs nunc signatum: sed econtrario in preteritis ⁊ futuris. quia in preteritis remotius ab hoc nunc est prius. in futuris propinquius huic nunc est prius. Ad quartum dico qꝫ aliquãdo est cõsequẽtia inter ꝓpositiones tñ ratiõe incõplexoruz ⁊ tunc illud incõplexuz in cõsequente ratione cuius sequit̃ ad antecedens ⁊ non econuerso ẽ prius illo in antecedẽte rõe cui⁹ antecedẽs infert consequẽs. ¶ Ad quitũ põt dici qꝫ põt ꝓcedi qꝫ omnis ps integralis sine qua totũ non põt eẽ ẽ poꝛ toto sc̃do modo prioris. ¶ Et cuz arguit̃ aliqua talis pars diffinitur p suuz totuz igit̃ est posterius toto. ꝓcedo qꝫ sit posteri⁹ toto alio modo vt forte gnto: q ẽ in cãndo sz nõ sc̃do mõ q est in ꝓsequẽdo sicut ad principiũ speciale segt̃ ꝓclusio in terminis generalib⁹ ⁊ nõ ecõuerso vt ad hãc omnis triãgulus hz tres angulos segtur hec figura hz tres angulos vbi principiuz ẽ pr̃i gnto mõ. i. in cãndo. sz ꝓncipiatũ ẽ prius secũdo mõ idest i ꝓsequẽndo. vñ secũdus modus non dz poni prius sc̃dm nãm sed sc̃dm ꝓsequẽtiaz. ⁊ quint⁹ modus prius sc̃dm nãm vel secunduz causalitatez. vñ versus. Tẽpoꝛe quod sequit̃ prius ordine dic ⁊ honoꝛe. Causãdo quoꝝ quartus modus est alienus. ¶ Ad aliud potest dici qꝫ totuz integrele infert ptem integralem esse de illa parte sine qua totum nõ potest esse. ⁊ ita forte totuz infert partem respectu illoꝝ predicatoꝝ q̃ non possunt inesse toti nisi insint parti vt domus est alba. igit̃ paries est albus. sed respectu predicatoꝝ que pertinent ad diuersitatez totius ⁊ partis: non tenet talis consequẽtia vt domus est cõposita ex talibus: nõ sequitur igitur ⁊ paries. cum arguitur de reductione talis consequentie in silogisimum: potest sic reduci omne illud sine quo domus non põt esse vel omnis pars integralis domus est: si domus ẽ paries est huiusmodi igitur paries est si domus est. intelligendo maioꝛem esse de cõditionato ꝑdicato ⁊ cõclusionẽ fimil⁹ vbi sumitur p medio illõ vñ tenuit ꝓsequntia enthimematica. ¶ Et cũ arguit̃ qꝫ talis ꝓsequẽtia nõ tz vbiqz pz q: totũ integrale infert ptẽ vbiqz respectu eẽ ⁊ respectu alioꝝ ꝑdicatoꝝ que non ptinent ad diuersitatẽ totius ⁊ partis sed nõ oportet ex hoc qꝫ inferat ipsum respectu cuiuscunqz

illaz tenere si sor. est individuaz homo ē individuū. quia respectu huiꝰ predicati sunt extranea. ⁊ ita ē de toto integrali ⁊ parte respectu p̄dicati pertinentis ad diversitatē corniz: sed prima probatio non solūit: nō enīz reducit predictuz enthimema in silogisimū sed cōcludit ppositionē differentē ab enthimemate tm̄ in ordine: qz quando reducitur in silogisimū oportet antecedēs entimematis cē aliā premissaz in silogismo ⁊ consequēs entimematis cē cōclusionē in silogismo. ¶ Potest igit̄ dici qđ sic reducit. domus ē. paries est domus genitiue igit̄ paries est. qz quando p̄dicatū debet concludi de aliquo p hoc qđ inest alij debet in minori notari idēptitas illoꝝ subiectoruz ad invicez ad minus tanta quāta sufficit ad illationē conclusionis. idēptitas aūt partis integralis ad totuz ꝙ sit eius sufficit ad inferēduz esse qđ predicatur de toto esse veruz de parte: ⁊ ita de alijs predicatis que non possunt inesse toti integrali nisi parti. nec impedit variatio medij penes rectum ⁊ obliquuz formā silogismi vt patet per Aristo. primo priorꝝ. ¶ Ad aliud dictuz ē prius capitulo de relatione. ḡrta ppietate. ¶ Ad octauuz dico similiter variatio est de istis intentionibꝰ causa ⁊ effectus: signum ⁊ signatū: ⁊ de his que subsunt. intētiones enīz referunt̄ per se ⁊ simul sunt sed ea que subsūt nō referūt̄ nisi forte p accns ⁊ iō illa nō sūt simul ⁊c.

Motus aūt spēs sūt sex ⁊c. ca. de motu.

Queritur Utruz Aristo. cōvenienter distinguat species motus

qđ non vr. qz illa in que distinguit sunt in diversis generibus vt alteratio in qualitate ⁊ augmentatio in quātitate igit̄ nihil est eis vniuocum igitur non sunt species motus quia omne habēs species est vniuocum eis. ¶ Itē Aristo. phat in quinto phisicoruz ꝙ generatio non est motus pari ratione nec corruptio: ergo ⁊c. ¶ Item Aristo. ostendit hic istos motus cē distinctos: qz non sūt simul circa idē cuiꝰ oppositum vr: quia semp cū augumētatione coniungit̄ alteratio. nec est vera instantia quā ponit in littera de quadrato ⁊ gnomone: multe enīz conditiones alterationis non possūt ibi salvari: quia non quelibet pars aucti auget ex tali additōe. Similiter talis additio ē sola iuxta positio. quā dicit Aristo. non esse alterationez in primo de gener. similiter cū omni generatione vel corruptione ꝯiungit̄ alteratio: qz forma substātialis non ē imediatuz principiuz agēdi sz tantuz qualitates actiue ⁊ passiue ⁊ secundū illas ē alteratio ad quā consequit̄ transmutatio secundū formaz substantialē cuius forme ille qualitates sūt proprie. Itē omne auctū occupat maiorem locū ḡ prius qz ipsum est maiꝰ ⁊ locꝰ est equalis locato: ergo omne auctum mutat locū. ¶ Itē in genere qualitatis est tantuz vnus motus vt alteratio ⁊ in genere vbi tantuz vnus. igitur erūt tantū vnus in genere quantitatis: ⁊ tantū vnus i genere substantie igit̄: non erunt nisi quattuor species motus tantuz. ¶ Contingit etiā arguere ꝙ in alijs generibus a quattuor sit motus p se secundū qđ videt̄ haberi per vnum dictuz Aristo. in tertio phisicoruz. qđ tot sunt species motus ꝙ entis igit̄ motus ē in omni genere. ¶ Ad oppositum est Aristo. ¶ Ad. q. dici potest qđ motus ſm illaz rationē que assignatur in tertio phisicorum qđ est actus entis in potētia inquātum in potētia convenit omnibus istis sex equiuoce sicut ⁊ diffinitio ⁊ ipsa deffinientia q̄ sūt actꝰ ⁊ potētia equiuoce eis cōveniunt. Sed magis ppie sumitur motus in quinto phisicoruz. qđ motus ē a contrario in cōtrariū ⁊ in tempore. ⁊ isto modo distinguit̄ cōtra mutationez subitā que est in instanti nec potest sic sumptū ꝯvenient dividi in istos sex modos sed tantuz in quattuor: eoꝝ. igit̄ primo modo sumit̄ hic ⁊ ē sic diuisio conueniens vt vocis in significationes. ¶ Ad primū argumētū. dico qđ species ibi sumit̄ non vt sumit ꝑphus i ꝑsed pro mō vel significato speciali sicut in illa auctoritate Aristo. in tertio. phisicoꝝ. vbi dicit: qđ tot sunt species motus: quot ⁊ entis eis enīz nō hz illas tanquā species ppie sed tanquam significata. ¶ Ad aliō cōcedo qđ generatio ⁊ corruptio non sunt motus vt Aristo. loquit̄ ibi de motu vt distinguitur ꝓtra mutationē: sunt tm̄ motꝰ ꝑut loquit̄ de motu in tertio phisicoꝝ. Ad aliud dico qđ licet isti motus fiant circa idē vel simul vel ordine quodam nūquā tamē sunt simul hoc est ad eundez terminuz per se: ⁊ hoc sufficit ad eoꝝ distinctionē. ¶ Cum arguit̄ de augmētatione ⁊ alteratione cōcedo qđ ois augmētatio naturalis ꝑ prie dicta presupponit alterationē cuiuscunq; modi nō ē augumentiatio in mathematicis sz nulla augmentatio est ad terminuz ad quem est alteratio. ⁊ satis pōt concedi qđ instantia Aristo. nō ē ad ppositum de augmentatione ppie dicta sed de iuxta positōe que aliquomodo augmentationi assimilatur. ⁊ pro tanto est illa instantia ad propositum. ¶ Cuz arguitur de alteratione ⁊ generatione concesso qđ omnez generationem precedit alteratio non sequitur hoc esse per se ad eundē terminum qz alteratio est per se ad qualitatē generatio ad formā substātialem. ¶ Cum arguit̄ de augmentatione ⁊ loci mutatione concedo qđ auctum maiorem locum occupat quā prius sed tamen non mutat locum secunduz totuz: vnde qz totum non habet locum alium ideo non dicitur moueri secundum locū. vel si cōcedatur ꝙ moueatur secundum locum loci mutatio ⁊ alteratio per se sūt ad diuersos terminos. ¶ Ad aliud dico ꝙ in genere quantitatis ē vnꝰ motꝰ genere. sicut in genere qualitatis ⁊ in genere vbi sed nō est nominatus in genere. sz tm̄ in speciebꝰ primis que sunt augumētatio ⁊ diminutio. Et consimiliter dōm de generatione ⁊ corruptione. ¶ Ad aliud dico ꝙ in solis tribꝰ generibꝰ. s. quātitate q̄litate ⁊ vbi ē ppie motus vt distinguit̄ cōtra mutationē sicut phat. 5. phisicoꝝ. ¶ Cuz arguitur i cōtrariū tot sunt spēs motꝰ quot ⁊ entis. Cōmentator addit ac qsiti ꝙ motū ⁊ illa ppositio sic ꝑticulariter sūpta satis ē vtilis ad ppositum Aristo. ibi ⁊ tm̄ res istoꝝ triū generū ꝙ se acquirunt̄ ꝙ motuz ppie dictū. ¶ Item iuxta hoc pōt arguiꝙ inconueniens distinguit hic motū cuz motus sit passio nālis. ⁊ ita i ptinens logico. ¶ Ad qđ potest respōderi ꝙ motus inquātū egredit̄ a principijs corporis naturalis sicut passio a pncipijs sui subiecti ptinet ad considerationē nālis. sed inquātū est qđ transcēdens reptuz in diuersis generibꝰ ꝙ reductionē scōm qđ ē ad res diuersoꝝ generū: sic ptinet ad cōsiderationez logici ꝯsiderātis generalissima.

Est autem simpliciter quod quies motui contrarium capitulo eodem.

Notandum ꝙ quot sunt species motus tot ⁊ quietis ⁊ sumēdo ambo vt differūt in eodē genere opponunt̄ ꝑuatiue. spāli aūt motui ꝑuatiue opponit̄ ges spālis nō illa que ē i t̄mino ad quē qz illa ē salus ⁊ pfectio motꝰ sz q̄ ē in t̄mino a quo sit dealbatio ni ꝑuatiue opponit̄ ges i nigredine. Motui aūt ad vnū t̄minū ꝑriat motus. ēcrio q est ad t̄minū ꝑriū ⁊ quieti in ꝑrio vno ꝑriat quies i alio ꝑrio ita ꝙ motꝰ spālis hz p ꝑrio aliū motuz ⁊ p ꝑuatiue oppositō getē. similit̄ ges hz p ꝑrio aliaz inquietē ⁊ pro ꝑuatiue opposito motuz. ¶ Quod figs ponat getez contrariā motui nō cēt possibile vitare icōueniēs. s. plura ꝑriari eidez vniuoco qđ ē ꝑ Ari. primo topicoꝝ. ⁊. 4. meta. nō ē aūt icōueniens eidē vnū ꝑriari ⁊ aliud eidē p̄uatiue opponi.

Habere autem multis modis dicitur ⁊c̄ capitulo de habere.

n Notandum ꝙ quotcūque modis aliquid dicitur esse in alio tot modis pōt dici illud aliud habere idē quod in eo est. Sz tñ octo modi habere hic ⁊ octo modi cēndi in quarto phisicoꝝ nō sūt idez nec forte omnes isti reducibiles ad illos nec econuerso ¶ Pro hac distinctione intelligēdū ꝙ sicut quecunq; genera accidētiuz equiuoce sunt in substātia ita substantia ea habz equiuoce. ¶ Duos igit̄ modos primos ponit Ari. quib⁹ substātia dicit̄ habere qualitatē ⁊ quātitatē. alios duos iuxta predicamentū decimū qō ē habitus vt habere ea que circa corpus sunt ſm totū vel secundū ptē. per hos quattuor modos primoꝝ generuz accidētiū ⁊ vltimi generis dans intelligere modos alios habere ſm alia genera intermedia. ⁊ adiungit alios quattuor modos habere. vt partē. contentū. possessioez ⁊ cohabitationē. p quos possunt alij modi priores inno tescere: nec enumerat oēs modos habere sed famosiores ⁊ precipue de numero illoꝝ qui sunt ad propositum ¶ Circa his oībus notādū de equiuocatione habit⁹ ꝙ habet quattuor primos sensus qui dicti sunt prius ⁊ in quarto sensu sūptus habet hanc totam distinctionem. ¶ Notandū etiā ꝙ tertio modo ꝙ habitus vt est generalissimū nō habetur vt dr̄ quinto metaphi. q: tūc esset processus in infinitum. sz est habitudo media inter habētē ⁊ adiacentia corpi que habentur p illū habituz. si enī habit⁹ vt est generalissimū haberet hoc eēt p aliuz habituz ⁊ pari ratione ille haberet p aliuz: ⁊ sic infinita esset entia qō est inconueniēs. q: tunc nullū eēt primum ens cuius oppositum probat in quito metaphi. ⁊ aliq̄liter persuadetur in fine duodecimi metaphi. sicut entia nō volunt male disponi non ē autē bonū pluralitas principatuū vnus igit̄ princeps qui est deus benedict⁹ in secula seculoꝝ Amen.

¶ Expliciunt q̄stiōes Joannis scoti sup̄ libro ꝑdicamentoꝝ Aristo. Incipiunt questiones eiusdē sup̄ libro ꝑiermenias Aristotelis.

Primum oportet constituere quid sit nomen quid verbum ⁊c̄. capi. primo.

c Circa Subiectū huius libri notāduz ꝙ Boetius ponit illud eē interpretationem quod etiā indicat interpretatio huius nominis piermenias. sed si rō interptatiōis sit hec vox articulata prolata cum imaginatione significādi tunc interpretatio dr̄ de incōplexis ⁊ complexis ⁊ non ē propie subiectuz huius libri cū liber iste mediū teneat ordinē inter libruz predicamētoꝝ ⁊ liburz priorum quorum alter est de his que pertinent ad primā operationē intellectus alter de his que ad tertiaz. ¶ Iste liber ergo est de his q̄ pertinēt ad mediam. Sine aūt rō predicta sit ratio interpretationis siue secundū alios alia spālio: scilicet vox articulata prolata cum imaginatiōe significādi eē aliquid vel non eē non erit interpretatio ꝑpriuz subiectū hic cū nulla pars logice sit de voce vt de subiecto sicut dictuz est in principio predicamētoꝝ. q: oēs passiones subiectoꝝ in logica eis equalē inēnt. nulla etiā voce existēte: ergo enunciatio hic conueniēter potest poni subiectū ⁊ hoc enunciatio in mēte: q: illa causatur ex secūda operatione intellectus: q: oia que hic determinanť pp ipsā determinantur. puta primo de partib⁹ eius integralib⁹ nomine ⁊ verbo. secundo de eius genere qō est oratio deinde quid ipsum ē ⁊ de diuisione eius in suas ꝓmas species. ⁊ consequēter de eius ꝓprietatib⁹ oppositione scilicet ⁊ habitudine ⁊ ceteris huiusmodi. Si aūt iste ꝓprietates insunt enunciationi in voce hoc non est primo sed inquātuz est signuz eius enunciationis que est i mēte. ¶ Contra hoc subiectuz dz esse cōe omnib⁹ que determinanť in scia. non sic ē nunciatio cū hic determinēť de nomine ⁊ verbo de quib⁹ enunciatio nō ꝑdicatur. ¶ Itē auctoritas Boctij est in ꝓtrariuz qui dicit hunc librum esse de interpretatione. ¶ Itē ꝙ non est enuntiatio in mente probatio q: illius non sunt partes scilicet nomen ⁊ verbū cū vtrunq; sit vox sed enunciationis sunt ille partes de qua hic determinať. ¶ Ad primuz si itelligať illa maior de vniuersalitate ꝑdicationis qualis est totius vniuersalis in suas partes falsa est in omni nanq; scientia cuius subiectū est coposituz: necesse est determinare de partibus subiecti de quibus tamē subiectū nō ꝑdicatur. sed si aliquo mō sit vera maior debet intelligi subiectū sic esse cōmune q: eius cognitio principaliť queritur in scientia in cognitiōe oīmū alioꝝ iquātū illa alia determinātur pp cognitionē principalis subiecti. ¶ Ad secundū dico qō de multis dr̄ scientia eē quoz non qō libet est ꝑcipale subiectū vt dictū ē i ¶ Porphirio. ¶ Ad tertiuz dico quod sicut nomē ⁊ verbū in voce sunt partes enuntiationis in voce: sic ipsa in mēte sūt partes enūtiationis in mente que enim ꝓcipiunť ab intellectu in ꝓma eius operatione cōponūtur in secūda sz nec hec nec illa exprimantur. ¶ Deinde cuz dr̄ qō tam nomen qz verbuz est vox vel est verum de his ſm qō nobis magis inotescūt: q: sic debuerunt eoz descriptiōes assignari: ⁊ per illas patet descriptio eorū ꝓut sunt in mente. vel aliud ē dicere nomen eē vocē ⁊ esse in voce: q: vox forte pōt eē cēntialiter non in voce hoc est non expressū sicut ⁊ ipsum expressum ⁊ primo mō ponitur in diffinitione nominis.

Sunt ergo eē: que sunt in voce earuz: q̄ sunt in aīa: passionum note ⁊c̄. ca. eodem.

b Circa ¶ Premittit. Arist. breuez tractatum de vocib⁹ significatiuis. ideo pōt q̄ri vtrū nomen significet rem vel speciez i anima ⁊ intelligitur questio nō de nominibus ipositis ad significandū similitudines vel species sed de quocunq; alio nomine cuicūq; imposito. vt de isto nomine homo. animal. ⁊ huiusmodi. vtrū homo significet naturā humanā vel speciē. ¶ Dico autem speciem intelligibilium similitudinē intelligibilē q̄ est in intellectu vt in subiecto sicut species sensibilis est similitudo rei sensibilis que ē in sensu vt in subiecto. Qō spēm significet vr̄ hic in littera. dicit enī Ax. ea q̄ sunt in voce sunt note idest signa passionum in anima. ille passiones non sunt res quia res non sunt in anima. ¶ Item pax post dicitur passiones anime sunt oībus eedē quoz primoꝝ he voces sunt note: ⁊ res etiam sunt eedē quaruz ⁊ he passiones sunt similitudines. hec littera manifeste exponit quid intelligat per passionē: q: similitudinē: ⁊ eaz dicit significari primo per vocē q: est similitudo rei ⁊ res non est similitudo suiipsius ergo ⁊c̄. ¶ Item tantū veritas ⁊ falsitas sunt in sermone vt in signo ergo enunciatio ꝓlata illud significat in quo est veritas ⁊ falsitas. illud est cōpositio intellectus vt dicit. Aristo. cito post in littera ergo enunciatio cōposita significat illud ꝙ est in intellectu cōposito tantum. ergo ⁊ ptes enunciationis significāt tñ ea que sunt in intellectu simplici cuiusmodi ē species. ¶ Itez manifeste dicit Boetiꝰ frequēter in cō

mẽto hoc qõ voces significãt similitudines. ⁊ dicit hãc esse aristo. opinionẽ. ¶ Itez priscian⁹ dicit qõ ois pars oratiõis significat mẽtis cõceptũ sed iste cõcept⁹ non est res sed similitudo vt videtur ergo ⁊c̃. ¶ Item tantuz significatur quod intelligitur: sed quod primo intelligitur non est res ergo ⁊c̃. probatio mínoris omne intelligibile est in intellectu. res autem non est huiusmodi qz lapis nõ est i aĩa sed spẽs lapidis tertio de aĩa: ergo ⁊c̃. probatio maioris qz ex tertio de aĩa. ex intellectu ⁊ intelligibili fit verius vnũ quã ex materia ⁊ forma ergo ⁊c̃. ¶ Item nihil intelligit nisi per spẽm: ergo nihil significat per aliquã vocez nisi per spẽm: ergo species magis significat. qz omne ꝓpter quod ⁊ illud magis. ¶ Ad oppositũ inferius in fine capituli de verbo. dicit Aristo. qõ verbũ significat aliqd. cõstituit eni intellectũ qui dicit ex quo sequit qõ significare est alicui⁹ intellectũ constituere. illud ergo significat cuius intellect⁹ per vocẽ constituit. sed prolata voce non cõstituit intellect⁹ speciẽ sed rei: vt patet in quocũqz audiente vocẽ significatiuã. Item in primo elenchorũ dicit Aristo. q; pro rebus vtimur noibus qz non possumus ferre res ad disputandũ sed species intelligibiles possum⁹ nobiscũ ferre ergo illarũ nõ sunt voces note sed rerũ. Itẽ ibidẽ paulopost qz res sunt infinite nomina autẽ finita: ideo necesse est vnũ nomẽ ⁊ vnã orationẽ plures res significare. Item Aristo. quarto metaphisice. dicit qõ ratiõ quam significat nomẽ est diffinitio. sed diffinitio indicat verã essentiã rei ergo illa essentia per nomen significat. Qõ aũt species non significet patet. Tum qz tunc oẽ nomẽ significaret accidens: qz illa species est in anima vt in subiecto sicut spẽs visibilis in oculo. Tum qz ois ꝓpositio affirmatiua esset falsa in qua sẽm ⁊ predicatũ cognoscunt ab itelletu per diuersas spẽs vt illa homo est animal: cũ alia sit species hominis per quam intelligitur ⁊ alia aĩalis. ⁊ manifeste oẽs propositiones essent false in quibus enunciat actus realis de aliquo subiecto cuiusmodi sunt homo currit ⁊c̃. cũ hec non infint spẽi hec autem propositio tertio de anima. lapis non est in anima sed species: lapidis includit. cõtradictionem quia ꝑmo remouetur esse i anima a specie lapidis que significatur per hoc nomen lapis. per primam partem propositionis lapis non est in anima. per secundam partẽ illud predicatum eidem subiecto attribueretur. Tum quia omnis propositio esset vera in qua predicatur esse scõm accidens. vt hec so⁹. est vel antixps est qz species cuiuscunqz subiecti de qua enunciamus esse est. ¶ Tũ qz nullus silogisinus esset perfectus: qz si per terminuz mediũ significet species in anima siue sumat res siue species non erit illud sumptum sub suppositum medij. Tum qz nihil significatur nisi quod intelligitur: species intelligibilis non intelligitur qõ ostẽditur. ¶ Primo p sile qz spẽs visibilis nõ videt. Secundo qz est id quo itelligibile intelligit ꝛz in oib⁹ citra primũ differunt quo est ⁊ quid est per boctiũ. Tertio qz si spẽs intelligit in telligit per aliam spẽm: intellectus cũ sit virtus passiua nihil cognoscit nisi sit in actu per speciem sui obiecti. ¶ Ad questionẽ dicit q; spẽs itelligibilis imediate significatur p vocẽ. sed illa dupliciter cõsiderat: aut inquantũ est qd in se accidẽs. s. i formãs aĩam: aut inquãtũ repsentat rem. primo modo nõ significat per vocẽ pp rõnes ad oppositũ: sed secundo modo cũ enim oẽ signũ inquãtũ signũ sit signũ signati: sequit q; vox significans similitudinẽ inquantũ signũ rei significat ipsam rez ꝛz imediate qz. s. imediate significat id qõ est signum rei in quãtũ est signũ. ¶ Cõtra nulla ratio substantialis ẽ eadẽ substantie ⁊ accidenti: cũ nec etiã habeãt idẽ genus generalissimũ sed res q̃ est substantie similitudo est accidens: ergo si hec significentur p quodlibet nomẽ istis duob⁹ erit solũ nomen cõe ergo ⁊ rõ substantie est diuersa: ergo oẽ nomẽ est equiuocũ. ¶ Cõfirmat rõ per Ax. in principio predicamẽtoz vbi exemplificat de equocis: vt aial homo ⁊ qõ pingitur intelligens per hoc q; si aliqõ nomẽ significet rem ⁊ similitudinẽ eius: esset equiuocũ. Ad istud dr̃ q; equiuocũ cũ diuersis actib⁹ significãdi significat multa: sed vox significat rẽ ⁊ similitudinem eodem actu: quia eodem actu est aliquid signũ signi ⁊ signati p hoc ad confirmationẽ Ax. intendit si diuersis actibus significandi significaret vtrũqz: ⁊ diuersa impositione: hec etiã patẽt in simili. nõ omnis dictio scripta est equiuoca: ⁊ tñ fm Ax. illa significat dictionẽ in voce ⁊ cũ hoc rem. ideo non ẽ equiuocatio: qz primum signatũ inquãtũ est signatũ est signũ signati. ¶ Ad rõnes principales cõtra hanc positionẽ cõcedũt oẽs que probant rẽ significari. ¶ Ad primã respõdet q; nõ est inconueniens oẽ nomen significare accidẽs sed imediate vel in mente non inquãtum est qd in se sed inquantũ est signũ rei: ⁊ ita voces aliq̃ significant sbam vt vltimũ significatũ: ⁊ illa dicũt absolute significare sbaz aliqd enim potest significare simpliciter licet nõ imediate vt pz de dictione scripta aliqua illaz dr̃ significare simpliciter sbam ꝛz oia illa imediate significẽt vocẽ per Ax. in littera. ¶ Ad secũdã probationẽ intelligendũ q; veritas ⁊ falsitas nõ sunt in signo nisi per signatum veritas enim signi est conformitas eius cũ signato ⁊ falsitas diformitas: compositio ergo specierũ ad inuicez vt ille sũt signa rerũ nõ est iudicanda vera vel falsa nisi a signatis ideſt a reb⁹: ois ergo veritas cuiuscũqz ꝓpositionis referenda est ad res qz illa sunt vltimo significate ⁊ non sunt signa aliquoz̃ alioz. Hoc patet in exemplo: hec ꝓpositio hõ est aial scripta nõ dicit falsa ꝛz hec vox hõ nõ sit hec vox aial. ⁊ hoc qz littere nõ significant voces vt sunt aliqd in se sed vt sunt signa alioz̃: ⁊ ita in omnib⁹ bis semp oz recurrere ad vltimũ significatum. ¶ Per hoc patet ad oẽs pbationes de veritate ⁊ falsitate compositionũ: qz veritas nõ ẽ iudicãda nisi penes vltima significata que. s. sunt res. ¶ Si arguat cõtra hoc hic homo est aial: prima significata notant eẽ eadẽ: qz vox ponit i oratiõe suũ primũ significatũ: ergo notat hec species esse eadẽ ⁊ ille non sunt eedem: ergo propositio ꝓ primo eius significato est falsa. ¶ Cõcesso q; species vnit inquãtũ sunt signa rerũ ⁊ q; nõ sunt eedẽ nõ sequit ꝓpositionẽ esse falsã: qz circa signũ inquantũ signũ non est nata esse veritas vel falsitas nisi referendo ad signatũ sed si aliqualis debeat dici illa compositio magis debet dici vera qz õpositio signatoꝝ ẽ vera. ¶ Cõtra hoc spẽs inquãtũ similitudo rei nõ est illa spẽs inquantũ est similitudo rei ⁊ tñ notantur esse eadẽ per hoc verbum est per te igitur per oẽm affirmatiuã notant primo esse eadẽ q̃ nõ sunt eadẽ: ⁊ ois ꝓpositio quo ad primã compositionẽ dr̃ vera vel falsa esse cũ illa sit simpliciter cõpositio ⁊ nõ est vera qz nõ est ita ficut illa compositio si significat: ergo ẽ falsa. Quãuis hec rõ sit difficilis ad soluendũ nõ tñ cõcludit necessariũ qz in alijs vbi est eadez forma arguendi nõ est difficile qz in hac oratione scripta hõ est aial primo vniunt voces: quia ille primo significantur sed non pp hoc est illa oratio scripta falsa: videtur ergo dicendum ad istud q; quantũcũqz p idẽ multa significent quoz vnũ significat inquãtũ est signũ alteri⁹ si illud ꝓponat in oratiõe cuz alio nõ est cõpositio signoz ꝛz signatoz vltimoz que nõ sũt signa ⁊ p orationẽ prolatam non significatur cõpositio specierũ sed rerũ: sicut nec per enunciationẽ scriptã significatur cõpositio vocũ sed rez. ¶ Ad probationem de silogismo dici potest q; suppositia accipienda sunt in silogismo ꝓfecto sub

medio quo ad vltimum significatū eius ⁊ sic res vt cō
sideratur a rōne est suppositum rei. ¶Ad vltimā pro
bationem dicitur q̄ species intelligitur licet non primo
sed per reflexionem: ⁊ q: impositio est ad placitum: pōt
vox imponi ad significandū illud imediate intellectum
per reflexionē sicut ⁊ illud primo intellectum. ¶Ad p
bationes probantes species intelligibiles non intelligi.
¶Ad primā negat̄ similitudo sensus enim cū sit virt⁹
materialis non potest se reflectere supra suū actum neq;
supra id quo cognoscit suū obiectum: ⁊ ideo species sē
sibilis nō sentitur sed intellectus pp̄ sui immaterialitatē
pōt se reflectere supra suū actū ⁊ supra spēm q̄ cogno
scit suū obiectū ⁊ etiā supra seipsum ⁊ ita oīa alia a suo
primo obiecto pōt cognoscere p reflexionē. ¶Ad alias
probationē cōcedo speciem aliud esse ab illo qō cogno
scitur per illā idest a primo obiecto: q: illius est species
sed cū hoc stat ipsam speciem esse aliquod intelligibile
aliud a primo obiecto. ¶Ad tertium dico q̄ species nō
cognoscitur per aliquam speciem q: solus illud quod
primo cognoscitur ab intellectu. s. primū obiectū intel
lectus quod est q̄ quid est rei materialis cognoscitur p
speciem in intellectu: oīa alia cognita per reflexionē ⁊ p
discursū cognoscunt̄ sine propria specie. ¶Ad rōes ad
ductas in tenendo partē oppositā dicit̄ q̄ res primo si
gnificatur: nō tm̄ fm̄ q̄ existit: quia nec sic p se intelligit̄
sed fm̄ q̄ per se peipit̄ ab intellectu hoc est ipsa essen
tia rei que significatur per diffinitionem que est primum
obiectū intellectus: vt vult auctoritas. 4. metha. prius
adducta: nec tm̄ hoc totū cōpositū significat qō est res
vt intelligit̄: q: illud est ens per accidēs: ⁊ oīa nomina
q̄ significant res alicuius generis significant ens per se: so
lum. n. ens per se est in genere. ¶Ad omnes auctorita
tes in cōtrariū dicitur q̄ per speciem vel passionem vt
conceptū vel quodcunq; aliud in aliis auctoritatibus si
gnificat̄ res vt intelligitur ad denotādū qō res vt existit
non significat̄. ¶Si autem aliquis dicat aliquid mani
festius pro hac littera Arx. negat̄: q: in hoc nō exponit
Arx. ¶Ad idē de cōpositione ⁊ diuisione intellectus di
co q̄ cōpositio est illarū rerum nō tm̄ vt existentiū: sed
vt intelligitur: ⁊ ideo dicitur veritas ⁊ falsitas circa cō
positionem ⁊ diuisionem intellectus: q: illa compositio
ab intellectu causatur ⁊ est in intellectu vt cognitū in co
gnoscente: non autem vt accidens in subiecto ⁊ ita con
cedo de partibus compositionis quod sunt in intellectu
simplici vt cognitū est in cognoscente: ⁊ illo modo sunt
res in intellectu non species sole. ¶Ad aliud dico quod
res intelligitur primo ⁊ non species nisi per reflexionem.
¶Ad illam probationem de intellectu ⁊ intelligibili dictū
est iquomodo debet intelligi super librum Dyphiri.
¶Ad aliud potest negari ista pria nihil intelligitur nisi
per speciem: ergo nihil significatur nisi per speciem si li
per. vtrobiq; sumatur causaliter: q: intelligere ⁊ signi
ficare non ordinantur ad inuicem sicut causa necessa
ria ⁊ effectus: sed significare presupponit intelligere si
cut illud sine quo nō: q: aūt est causa sic presupposito nō
oportet q̄ sit causa sic presupponentis: sed tantū presup
ponitur ei sicut illud cuiusiest causa: sic species presup
ponitur significationi. ¶Concessa autem propositione
qō nihil significatur nisi per speciem siue li per sumatur
cāliter siue pōsitiue nō sequitur vlterius speciem si
gnificari: q: illa propositio pp̄ quod ⁊c. itelligitur de cā
efficiente ⁊ vniuoca per se ⁊ de tali cuiusmodi non est
species respectu significatiōis illarū viarū eligat̄ que vide
tur probabilior. ¶Dico prima ⁊ cōtra secundā est precī
pue secunda auctoritas hic in littera ⁊ argumenta de
virtute ⁊ falsitate propositionis. ¶Dico secunda ⁊
contra primam pcipue est ista ratio: q: res primo intelli
gitur ⁊ tpe ⁊ nā q̄ intelligatur species per reflexiōem.
ergo in illo priori potest intellectus ei nomen imponere
qō nomē tm̄ rem significat: ergo nō ē necesse oē nomē
significare speciem. ¶Cōtra vtranq; magis tm̄ ꝯ primā
est vis de nominibus impositis ad significandū singula
ria: ly. n. posset saluari fm̄ viā secūdā: q: .s. singularia ali
quo mō intelliguntur ly nō primo: nō tm̄ posset saluari fm̄
primā viā: q: illa nullo mō faciūt spēm in intellectu: er
go noīa eis ipposita nullo mō significant spēs intelligibi
les in mente. ¶Cōsilr̄ quenit arguere de noibus ipposi
tis ad significandū figmenta quia tam illa quam singu
laria ly faciant species in virtute imaginatiua nō tm̄ in in
tellectu: q: tm̄ nat⁹ est recipe spēm sui obiecti: qō est q̄
qdest rei mālis: alioq; autē nō: cū vna potētia nō sit re
ceptiua duaq; formarū eiusdē generis. ¶Cōtra secūdam
viā est arguēdū q: eis ꝓpositio esset falsa vbi subiecto
aliquis actus realis denotat̄ ineſſe: q: si nomē significet
rē vt intelligitur tūc tale pdicatū attribueret̄ ei vt intelli
git̄: ⁊ sic ei nō ineſt: ergo ⁊c. Qō nō insit ei sic ꝓbo: q:
ei vt intelligit̄ insunt pdicata intētionalia ⁊ mediū cōpa
ratū ad pdicata intētionalia ⁊ realia sumit̄ sub extrane
is rōnibus: q: sic sumendo mediū in syllogismo si cō
cludat̄ aliq; cōclusio fiet fallacia accidentis. prima via vī
ꝓbabilio: fm̄ auctoritates. secūda fm̄ rationes.

q **Queritur** Utr̄ facta trāsmutatione circa rem q̄ significatur si
at trāsmutatio in significatiōe vocis. Qō sic
Boeti⁹ in libro diuisionū: cū res nō sit sub
iecta voci: erit vox nō significatiua ⁊ ita pus fuit signifi
catiua qm̄ fuit res ergo ⁊c. ¶Itē in transmutatiōe sub
stantiali res amittit nomen ⁊ diffinitionē: ergo res trās
mutata nō hz nomē qō pius habuit: ergo nomē qō si
gnificat prius ipsa nō significat ipam nūc. ¶Itē destru
cto vno correlatiuo destruit̄ aliud: ex libro pdicamen
torū. sed signū ⁊ signatū sunt correlatiua: ergo destru
cta re q̄ est signatū destruit̄ vox iquātū ē signū rei. Itē
qō nō intelligit̄: nō significat̄: nō ens nō intelligit̄: ergo
nō significat̄. pbatio maioris: significare psuppōit intelli
gere. pbatio mi. oē intelligibile facit spēz i intellectu: nō
ens nō facit speciez in intellectu ergo ⁊c. ¶Dobatio mi.
tū q: destructa cā destruit̄ effectus spēs est effect⁹: res
est cā spēi: ergo destructa re destruitur spēs. Tū q: de
structo signato destruit̄ signū: res est significatū: ergo
structa ea spēs destruit̄. ¶Ad oppositū est Arx. in libro
pdicamentorū ca. de substantia dicēs. q̄ eadē oīno oīo
qñq; est vera qñq; est falsa igitur dictiones orationis
q̄ qñq; est va qñq; est falsa idē significāt: ⁊ tūc in re q̄ si
gnificat̄ p ipsas dictiones ē trāsmutatio vt pz de hac ora
tiōe sor. sedet: q: qñ est hec est vera vel falsa: circa sede
re est transmutatio: ergo in significādo nō mutat̄ facta
mutatione in re. Itē multi sunt act⁹ vt dormire currere
⁊c. q qñq; sunt qñq; nō sunt: si ergo vox illa significans
mutaret̄ pp̄ mutationē in istis vox ipposita istis multo
tiēs esset nō significatiua ⁊ itez significativa: ⁊ per cōs
os ipsā multotiēs ponī ad significādū. ¶Itē nullo cur
rēte hec nō esset falsa aliqd currit: q: currere nō signifi
caret ideꝫ qō significat qñ cursus est. ¶Itē manifestuꝫ
est ex mō loquēdi: q: eundē intellectū ꝓstituit vox pla
ta in nobis qñ res significata est: ⁊ qñ nō ē: aliogn nō di
cerem⁹ hāc esse falsā sor. est sor. nō exīte: ergo cū signifi
care sit itellectū ꝓstituere: ergo pvocē idē significat̄. Itē
scdo posterioꝝ nō entia cōtingit significare ⁊ intellige
re: ergo nō entitas rei nō ifert nō entitatē significati vo
cis. ¶Dicendū ad qstionē q̄ facta trāsmutatiōe in re
fm̄ q̄ existit nō fit transmutatio in significatōe vocis cu
ius cā ponit̄ q: res nō significat̄ vt existit sed vt intel
ligit̄ per ipsam spēm intelligibilē sed siue fit siue non

ſit cū tum res vt intelligit cū ſpēs maneant intransmu
tate facta transmutatione in re vt exiſtit: q; per eandem
ſpeciē cognoſcimus eſſentiaz ⁊ eandē ſcientiā habem⁹
de ea quādo exiſtit ⁊ quando nō exiſtit. q; per Ariſto.
primo poſterioꝝ de his que frequenter ſunt poſſu-
mus habere demonſtrationē etiā qñ non ſunt vel fiunt
⁊ p eādē ſcientiā ſicut ⁊ quando ſunt. ſequit̄ q; res vt ſi
gnificant̄ per vocē non transmutantur q̄licūq; transmu-
tatione facta in re vt exiſtit: ⁊ per conſequēs nec vox
ſignificans transmutabit̄ in ſignificando. ¶ Ad primā
auctoritatē littera boetij talis eſt. ſi nulla res ſit ſubie
cta quam ſignificat vox ſignificatiua eſſe non dicit̄. vbi
ſit non predicat ſecundū ſed tertiū adiacens. ſi nulla res
ſit ſic q; nulla res ſit ſōa cū vox ſignificat ideſt ſignificata
p vocē nē. ⁊ ſumit̄ ibi res nō tm̄ pro exiſtēnbus ſz etiā
pro re que itelligitur quaſi dicerer ſi nihil ſignificet per
vocē vox non dicit̄ ſignificatiua. ¶ Ad ſecundū: intelle
ctus illius auctoris poteſt eſſe talis in trāſmutatiōe ſub
ſtantiali rei ſingularis in qua. ſ. abijcit̄ forma ſubſtātial
res ſingularis transmutata amittit nomē ⁊ diffinitionē
ſpeciei, quia nō manet i ſpecie que fuit pri⁹: ergo nomē
ſpeciei amittit, ſuū ſignificatū non ſequit̄ q; illud nomē
nullū ſuppoſitū ſignificauit nec etiam nomē indiuidui ſi
qō eſſet ei propriū impoſitū amittit proprīū ſignificatū
ſed tantū transmutat̄ a forma ſpeciei in qua fuit prius
¶ Ad primā rationē eſt concedendū q; deſtructo ſigna
to deſtruit̄ ſignū. ſed licet res deſtruat̄ vt exiſtit nō tm̄
res vt intelligit̄ ⁊ vt eſt ſignata deſtruit̄. ¶ Ad aliam
maiorē principalis poteſt negari. ad probationē: ſignifi-
care ſic preſupponit intelligere q; oē ſignificatū prius in
telligebat̄ alioquin ei vox nō fuiſſet impoſita ſz poſtq;
impoſita eſt poteſt illud ſignificare ad quod impoſita
eſt licet a nullo intelligat̄. ¶ Ulterius poteſt dici ad mi
norem q; eſt falſa q; per Ax. ſecundo poſterioꝝ. non
entia contingit intelligere. ¶ Ad probationē illius mino
ris maior: minoris eſt falſa de omnibus aliis preterq;
de primo obiecto intellectus: vlteri⁹ etiā minor illius p
bationis ſi intelligat̄ ſermo fieri de nō exiſtente poteſt
negari q; non exiſtens pōt intelligi per ſpēm non quaz
facit ſed quā fecit in intellectu: q; illa ſpecies poteſt ma-
nere eadem nunc que prius. ¶ Cum obijcit̄ q; nō quia
cā deſtructa nē. ¶ Iſta probatio tm̄ intelligenda eſt de cā
rei ineſſe ⁊ in fieri: res aūt ſm q; exiſtens tm̄ eſt cā ſpēi i
fieri. ¶ Cum ſecundo dicitur deſtructo ſignato deſtrui
ſignum. dico q; res ſecunduz q; exiſtit nō eſt ſignatum
per ſpeciem intelligibilē in aīa ſed res ſm qō intelligit
⁊ iſto modo nō deſtruit̄. ¶ Cōtra ſolutionē queſtionis
ſi vox ſignificet ſdē re exiſtente ⁊ nō exiſtente: ergo qō
ſignificat̄ eſt idē. ꝓba pz q: ois actiua vera pōt trāſmu
tari in paſſiuā verā ⁊ vlterius prius ſignificabat res exi
ſtens nūc nō exiſtens: ergo exiſtens ⁊ nō exiſtens ſunt
idē qō eſt falſū. ¶ Ad illud eſt facilis reſponſio q; nec
pius ſignificabat per vocē res exiſtens nec nūc res non
exiſtens. ſed res vt intelligit̄ cui extraneum eſt exiſtere
vel nō exiſtere ſm q; ſignificat̄.

Et quēadmodū nec littere omnibus eedē
ſic nec eedē voces. Quoruz aūt be primoꝝ
ſunt note: eedem omnibus anime paſſio-
nes ſunt ⁊ quoruz be ſimilitudines: res etiā
eedem. ca. eodem.

Ueritur De differētia cū aſſignat Ax. inter litteras ⁊ voces ex vna pte: ⁊ paſſiōes ⁊ res ex alia pte. hoc eſt q; voces ⁊ littere nō ſūt eedē apud oēs: res aūt ⁊ paſſiones ſūt eedē apud oēs. Quod nō ſit cō
uenienter data ꝓbat̄: q; ſi paſſiōes ſunt eedē apud oēs
cum ducant in cognitionem rerum: ergo apud omnes
ſūt eedē res cognite: ergo oēs ſūt eque ſcientes. ¶ Item
aliq; ſūt res apud aliquos q̄ nō ſūt eedē numero apud
oēs nec ſpecie ergo nē. ¶ Itē apparatio apud diuerſos
vtentes nō diuerſificat aligd ſēm ſe: ergo littere ⁊ vo
ces apud quoſcūq; vtentes ſunt eedē nāliter. ¶ Itē illō
qō eſt a nā eſt idē apud oēs: ſed vox ſignificatiua eſt ſi
gnū nāle: ergo idē ſignificat apud oēs. ꝓbatio minoris
cuiuslibet virtutis nālis eſt aliqō inſtrumētū nāle: ſed
virtus interptatiua eſt virtus nālis hōi cū hō ſit aīal ſo
tiale volēs alij exprimere qō apud ſe eſt ergo vox ſigni
ficatiua q̄ eſt inſtrumētū illius virtutis eſt ſignū natura
le: ergo nāliter ſignificat. ¶ Ad oppoſitū eſt Ax. ¶ Ad
q. dicēdū q; differentia eſt cōueniens q: paſſiones inq̄
tum ſunt ſigna ⁊ res inquantum ſunt ſignificata ſunt
eedem apud omnes. nam cadez paſſio in anima apud
quoſcūq; concipientes repreſentat eādē rem q: eadē ſimi
litudo in aīa ſemper eſt eiuſdez repreſentatiua ſicut eſt
ſilitudo ſenſibilis in ſenſu littere ⁊ voces i ſe eedē nō ſūt
eedē apō oēs inquātū ſūt ſigna: q: nec eadē littera apō
oēs repreſentat eandē vocē ſed vel aliā vel nullā: nec eo
dem vox apud omnes ſignificat eandem paſſionē ſed
vel aliā vl nullā. Ex hoc pz res ⁊ paſſiōes eſſe ſigna nā
liter q: apud oēs vniformiter ſignificāt ⁊ ſiguificant: ⁊
qō eſt a nā eſt idē apud oēs. littera aūt ⁊ vox nō ſunt ſi
gna a nā q: non ſunt eedē apud oēs inquātū ſignificāt
aut ſignificant: nec intēdit Ax. hic aſſignare eoz differē
tiā niſi inq̄tū ſūt ſigna et ſignata. Ad primā rōnē dr̄ q;
ſz oēs eodē modo ſimplicia cōcipiāt nō tm̄ eodē modo
cōponūt ⁊ diuidūt. vnde tertio de aīa dr̄ q; intellectus
circa qō qd eſt nō decipit̄ niſi ſm accidēs ⁊ hoc eſt ꝙz
ipſos nō in abſoluta appēhēſiōe ſed in cōponēdo q; qd ē
cū altero. Cōtra ſaltē ſequit̄ q; oēs erūt cē ſcientes quā
tū ad apprehenſionē ſimplicē ⁊ ita erunt oēs cē ſciētes
diffinitiue q: diffinitio eſt via cognoſcendi ſimpliciter: ſz
hoc manifeſte eſt falſū multi enīz ſciūt aliq; ſimplicia de
quibus alij nihil apprehendūt. Qō aūt addit̄ de tertio
de aīa nō eſt ad ꝓpoſitū. Eſt. n. iſte intellectus Ax.
vt pz in. 9. metha. in fine vbi loquitur de eadē materia
vel intellect⁹ dño cōcipit q; qdeſt. vel nihil ei⁹ ⁊ ita non
decipit̄ circa ipſū: q: deceptio ꝓſupponit aliquā cogni-
tionē ⁊ aliquē errorē nō aūt intelligit q; intellectus con-
cipiat oē qō qdeſt cū cōtingat alicuius q; qdeſt nihil cō
cipere. ¶ Itē pz riſio ad illud qō dictū eſt in argumē
tatiōe q; paſſiones nō ſūt eedē apud oēs in ſe ſed inquā
tū ſūt ſigna rerū. ois. n. paſſio eadē i ſe apud cuiuſcūq;
mētē fuerit eādē rē repſētat. ¶ Ad aliud de reb⁹ pz ſimi
liter q: res inquātū ſignificāt̄ p paſſionē ſunt eedē apud
oēs. Ad tertiū cōcedo q; eedē littere manēt in ſe in com
patiōe ad quoſcūq; vtentes: ſed nō manent ſigna earū
dē vocū apud oēs: q: nō figuificant idē apud oēs nec ēt
eſt inconueniēs eas ſic variari apud diuerſos impone-
tes cū fiant ſigna ex impoſitione que diuerſa eſt apud di
uerſos. ¶ Ad aliud dico q; vox ſignificatiua nō eſt in-
ſtrumentū vocis interptatiue in hoīe: ſed guttur ⁊ pul
mo: q; occurrūt ad formationez vocis: ſicut ſi nāliter hō
velit fugere nociua nō ſequit̄ oē illud eſſe nāle inſtrumē
mentū: quo fugit nociua puta veſtimenta vel arma vel
huiuſmodi: ſed tm̄ nā illa dedit vt inſtrumenta nālia: q
bus homo hec poſſet ſibi pparare vt man⁹: nā per ma
nus hō pōt illa p artē pparare ⁊ ſic p rōnem ⁊ inſtru-
menta naturalia formādi vocē pōt homo aliqua ipo-
nere q; ſunt ſigna ad placitū ⁊ nō nālia ſiue cōcept⁹.

**Nomen ergo eſt vox ſignificatiua ſecun-
dum placitum ſine tempore: cuius nulla ꝑs**

est significatiua separata. ca. secundo.

q **Queritur** Circa illaz particulam sine tpore. vtz terminus cois impositus ad significandū veram nāz cuiꝰ aliq̄ suppositā essent aliq̄ nō dicaī vniuoce de exīti bus ⁊ nō exīntibus. Qđ nō vr: qz q̄ equocanī in supio ri nō vniuocanī in inferiora sed suppositā exīntia ⁊ nō exi stentia equocanī in ente qđ est supius: ergo in termino cōi q significat inferi⁹ ad ens. maio: pz qz de qbuscūqz dr inferius vniuoce ⁊ supius. mino: pz: qz existētia sunt entia: alia vero nō entia: vel solūmodo entia in potētia. ¶ Itē p̄dicatio vniuoca est p̄dicatio essentialis: aliter ñ distingueret a denoiatiua p̄dicatiōe: sed termin⁹ cōis nō p̄dicaī essentialiter de his ⁊ de illis: ergo nō vniuoce. mino: pz: qz p̄dicatio essentialis verissime fit cū hoc verbo est: sed isto modo nō p̄dicaī de suppositis nō exi stentib⁹ vt oñditur post. ¶ Itē enti ⁊ nō enti nihil ē vni uocū. qđꝰ pz per locū a maiori: qz nec oibus entibus est aliqd cōe vniuocū: ergo ⁊c. ¶ Ad oppositū terminus cois dr de his ⁊ de illis fm eandē rōnem ⁊ idē nomen ergo vniuoce. añs pz: qz talis terminus cōis nō hz nisi vnā diffinitionē cū sit vniuocū in se: ergo de oibus de q bus dr dr fm illā. ¶ Itē qđ significat p̄ter oēm dfam tpis ad suppositā nullī⁹ tpis determinaī huiusmōi est terminus cōis noialis: ergo ⁊c. ¶ Itē differentie acci dentales significato termini nō faciūt terminū cōem eq uocum: sed esse fuisse vel fore: existere vel nō existere: vel p̄sens vel p̄teritum: sunt differētie accidentales significato termini ergo ⁊c. mino: pz qz si termin⁹ signi ficaret aggregatū ex existētia ⁊ ex esse vel fuisse significa ret ens p accidēs: ita qđ significaretur per ipsū nō esset in genere. ¶ Ad istud dicēdū q̄ termin⁹ cōis q nō ē eq uocus ex impositiōe ad diuersas nās: sed tm̄ iponiī ad significādū vnā nām de qbuscūqz dr simpliciter: dr ⁊ vniuoce: qđ pz tū qz si est in se vniuoc⁹: ergo hz vnā diffinitiōez exp̄imētē illud significatū cui iponiī: ergo de qbuscunqz dr simpliciter: dr fm illā diffinitiōez: qz ad oppositū ñtis q̄ dicaī de aliqbus fm aliā diffini tionē q̄s de alijs cū ois diffinitio exp̄imat significatū noīs qz fm Arz. in. 4. metha. rō q̄s significat nomē est diffini tio: sequitur illud nomē habere duo significata: qđ est op positū añtis: tū qz nullus termin⁹ cōis iponiī ad signi ficādū aliqđ suppositū vel aliq̄ equocatio aūt est diuer sitas significato: ū: ergo pp q̄lcūqz diuersitatē in suppo sitis nunqz erit terminus cōis equiuoc⁹: qz nūqz fit va riatio in ei⁹ per se significato. Si aūt de oibus supposi tis dicaī simplr: seqūt qđ de oīb⁹ suppositis dicaī vniuoce

q **Queritur** Ergo vlteri⁹ pp varietatē istus ⁊ pp solutionē rō nū. vtz sint aliq̄ suppositā termini cois signi ficantis verū nām p̄ter existentia. Qđ sic vi deī. oē illud p quo termin⁹ pōt simpliciter supponere ⁊ verificare ppositionē est simpliciter suppositū ei⁹. bu iusmōi sūt alia ab exīntib⁹ vt pz in his ppositionib⁹: hō fuit: hō erit: sumēdo finite put dicit actū inchoatū ⁊ ter minatū: sic. n. nō verificaī illa p aliquo existēte ⁊ specia liter in hac ppositiōe. s. ptingit hoiez currere: in q̄ dicit Arz. sbm stare p eo qđ cōtingit esse. ¶ Itē pticipari fz aptitudinē sufficit ad rōnez cōis: ergo ptipare fm apti tudinē sufficit ad rōnem suppositi. añs pz: qz vlē est ap tū natū p̄dicari de plurib⁹. oña pz: qz nō maio: actuali tas regrit ad suppositū vt videī in ptcipādo actiue q̄s ad cōe passiue: sed alia ab existētibus sūt apta ptipare formā cōem: ergo ⁊c. ¶ Itē inter suppositū ⁊ cōe ē ordo fm supius ⁊ inferi⁹: talis ordo nō est in reb⁹ fm q existūt: sed tātūmodo inquātū ordinant ad intellectū: er go rō cōis ⁊ suppositi nō dependet ab esse rei sed a cōsi deratiōe intellect⁹ sed illa pōt esse eadē circa res siue exīn tes siue nō existētes: qz extraneū est ei qđ ordinit ab in tellectu inquātū tale existere siue nō existere: ergo tā sup positū q̄s cōe eodē mō se hz ad existentiā ⁊ nō existen tiā. ¶ Ad oppositū cōe est de p se intellectu cuiuscunqz simpliciter suppositi: ergo de quocūqz illoz p̄dicaī: p se p̄mo mō p̄dicaī: sed nō de existentibus ostēdet post. ¶ Itē nō suffic ad ppositū q̄ significet pticulariter illō qđ significat suū cōe vlr: qz tūc cū sola vox significet vox esset suppositū vocis qđ est manifeste falsū: ergo oz q̄ suppositū sit idē essentialiē cū suo cōi hz nō ens nō ē idez essentialiter cū eo qđ ē vera nā: ergo ⁊c. ¶ Itē tūc essz falsa ois vlis affirmatiua de ineſſe in q̄ p̄dicatū nō ineſt suppositis nō existētib⁹: qz eis denotaret ineſſe p dici de oi: cū sint suppositā simpliciter cois distributi. ⁊ p̄cipue nulla esset vera de ineē vt nūc: nec etiā possibilis: qz p̄di catū ei⁹ nō posset ieē nō exīntib⁹: ⁊ ita nulla vlis de q̄tin genti esset possibilis: qz poneret in alia de ineē impossibilē

Queritur De veritate taliū ppositionū. Utrū hec sit vera

q cesar est hō cesar est aīal: cesare nō existēte. Uideī q̄ sint false: qz vere ens nō pōt p̄di cari de nō ente: sed cesare nō exīte adhuc hō est verus ens saltē in alijs suppositis: qz alia suppositā sunt simpli citer entia in q̄bus simpliciter est ipsū ens ergo nō p̄di caī. osimiliter arguit de hoie ⁊ aīali. ¶ Itē p Arz. secū do piermenias. qñ nō est oppositio in adiecto in p̄dica to nec p̄dicaī esse fm accidēs: tūc tenet oña a cōiunctis ad diuisa. sed hic cesar est hō cesar ē aīal. in hoc casu nō est oppositio in adiecto nec p̄dicaī esse fm accidēs cuz p̄dicet esse substantie vere entis: qđ est esse verissimuz ergo seqūt cesar ē. oñs falsū ergo ⁊ añs. ¶ Itē i isto ca su hec est vera cesar est hō mortu⁹ ⁊ sequitur ergo nō est hō: qz qđ cū denoiatiōe repugnāte p̄dicaī de aliquo: vere negaī ab eodē. añs pbaī. ¶ Tū qz hec est vera cesar fuit homo p: out li fuit dicit actum terminatum. er go desinit esse homo: ergo est homo mortu⁹. Tum qz cesar nō est hō viu⁹: qz nō viuit est: ergo hō mortu⁹ qz mortuū ⁊ viuū circa hoiez sūt imediate opposita. Itē i trāsmutatiōe substātiali res amittit nomē ⁊ diffinitiōnē. qđ pus dictū est verū ee de suppositō in ordinatiōe ad spe ciē: ergo suppositū i corruptiōe q̄ est trāsmutatio substā tialis amittit nomē ⁊ spēm. ¶ Itē si illa esset vera añs p̄s ē hō: pari rōe esset necessaria: ergo de suppositō cōtin gēti diceret mediū nature cū mō necessitatis: ergo idē ō eodē nō posset dici vere cū modo ptingentie: ergo ois mino: in vniformi de cōtingenti cū denotet mediū dici de tali suppositō ptingēter esset impossibilis. Itē destru ctis primis substātijs ipossibile ē aliqđ alioz remanere qz oīa alia vel sunt in eis vel dicūtur de eis: ergo in isto ca su secūda substantia q̄ significat p hoiez nō dicī de ce sare. Ad oppositū hec oña est necessaria cesar currit er go hō currit: ergo mediū cui⁹ virtute tenet ē necessariū illud est cesar est hō: necessitas oñtie ostēdit qz aliqñ seq̄baī ⁊ nūc manet idē intellect⁹ añtis ⁊ oñtis: q ⁊ tūc ⁊ ex eo: ū intellectu dependet oña: ergo ⁊ nūc seqūt. ¶ Itē ārto in metaphi. dicit Arz. hoc ē hoc: qz hoc significat hoc sed cesare nō existēte est hō de significato ei⁹ cū idē signi ficat homo cesare non existente quod significat eo exi stente. ¶ Dicitur q̄ Aristo. intelligit idem de p̄mo si gnificato termini vt infert de homine ⁊ aīali bipede nō de pte diffinitiōis vel diffiniti. ¶ Cōtra totū signifi catū infert ptē: ergo si sit verū totū enunciare de sbo ⁊ prē. si aūt hec oña aīal bipes ergo aīal nō tenet hoie nō exīte: ergo nō hz ipo existēte qz cadē diminutio fiet vtro q̄s cū diminutio sit rōe significatoz q̄ sp manet eadem.

¶ Itē cesare nō existēte est hō de per se intellectu ei⁹: ergo ꝑdicaᷓ de eo p se: ergo necessario igiᷓ ⁊c̄. oēs ꝓsequētie iste patēt ex ꝓmo posteriox. ¶ Dicit ad hoc q̄ ꝑdicatū eē de intellectu nō cōcludit ꝓpositionē eē necessariā ꝫ q̄ diffinitio vel ꝑs diffinitionis ꝑdicetur de diffinito singularis autē non est diffinitio: nec hominis posito q̄ nullus sit: quia non entis nō est diffinitio cū eius scilicet nō entis nō sint differētie. ¶ Cōtra si nō entis nō est diffinitio: ergo de nō entib⁹ nō sunt demonstrationes. cōsequētia ꝑz q: de subiecto demonstratioꝛis oꝛ ꝓcognosci qd est ꝓñs. est ꝟ Aꝛ. ꝓmo posteriox. qui dicit q̄ de frequenter existentib⁹ qñ nō sūt potest haberi demōstratio: qđ est manifestū q: nullo tonitruo existente pōt sciri q̄ tonitruus est sonus terribilis. ¶ Itē nō entiū sūt diffinitiōes saltē indicantes qd dicit ꝑ nomē nullo hoīe existente si dec̄ talis diffinitio de hoīe in illa ponereᷓ aial cū sit ꝑs significati hois: ergo adhuc ꝑdicaᷓ de ipso p se ¶ Itē segtur cesar est cesar ergo cesar est hō. añs est verū ⁊ ꝓñs. ꝓña ꝑz q: ꝓñs est de intellectu antecedētis.

Veritur Propter hoc de veritate illi⁹ homo est hō q cesar est cesar. ⁊ in isto casu videᷓ q̄ sint false: q: ex eis segtur ergo cesar est ergo hō est qđ ostenditᷓ q: nec est oppositū in adiecto nec predicatio fm accidens vt videtur q: predicatur esse substantie. ꝓñs est falsum ergo ⁊ antecedens. ¶ Itē ex istis segtur ergo cesar est hō ergo cesar est aial q: consequentia sunt de intellectu illoꝝ antecedētiū ⁊ hec consequentia sunt falsa: ergo ⁊ antecedentia. ¶ Itē qñ affirmatiua ē vera oportet esse vnionē in re qualis significaᷓ per ꝓpositionē sed hic cesar est cesar nulla est vnio in re cum subiectum ⁊ ꝑdicatū nō sint alique res ergo ⁊c̄. ¶ Ad oppositum nulla ꝓpositio est verioꝛ illa in qua idem predicaᷓ de se ille sunt tales. ¶ Itē quarto methaphi. hoc est hoc sicut argutum est supꝛa. 5. metha. ca. de fm se. hominis multe sunt cause q̄re homo est hō nulla est cā.

¶ Itez. 7. metha. querere q̄re hō est homo nihil est q̄rere: q: nihil est cercius quod posset supponi in illa questione in q̄ illud est dubiū. ¶ Itez per Aꝛ. in. 2. periermenias oīs negatiua est per accidens vera: ⁊ huiusmodi reducitur ad aliam affirmatiuā ꝓioꝛem verā ⁊ hoc maxime ad illam in qua idez predicaᷓ de se ergo veritas illius bonū nō est malum reducitᷓ ad viritatē illius bonū est bonū: cū ergo hec sit vera cesar nō est asinus: ⁊ multa alia si conuenit remouere a cesare sequitur q̄ cōsingat ipsum vere affirmari de seipso. ¶ Item per rōnem si negatur illa soꝛ. est soꝛ. concediᷓ illa soꝛ. nō ē soꝛ. ⁊ vlterius sequitᷓ: ergo soꝛ. est nō soꝛ. talis enim ꝓña tenet in omnibus ibi predicata affirmatiuarū sunt oppositā ꝟdictoria. huiusmodi sunt ꝑdicata simplicia vt dicetur inferius. ⁊ vlterius soꝛ. est nō soꝛ. ergo nō soꝛ. ē soꝛ. per ꝙuersionē. ⁊ vlterius ex cōuertēte ⁊ ꝙuersa q̄ ꝙcludūtur. arguitᷓ sillogistice sic: non soꝛ. ē soꝛ. soꝛ. est nō soꝛ. ergo soꝛ. est soꝛ. p̄missa aūt sunt vere per illum qui negat ergo hec cōclusio simplicit est ṽa nec obstat huic sylogismo q̄ nō sunt nisi duo termini reales: q: hoc sufficit si sint tres termini ꝫ rationē vt patet in sillogismo expositoꝛio. soꝛ. aūt in ꝓposito habet rōnem duoꝝ. s. maioꝛis extremitatis ⁊ minoꝛis. ¶ Item in oi syllogismo ex oppositis cōclusio est impossibilis ex secundo priorū sed sine res sit sine nō sit: hic est sillogismus ex oppositis in tertio secunde null⁹ hō est albus: aliquis hō est alb⁹ ⁊ sequitᷓ igitur aliqs homo nō est hō: ergo cōclusio est impossibilis sine res sit sine nō sit: ergo eius oppositū ē necessaria: oīs hō est hō sine res sit sine nō. ¶ Itē sine res sit sine nō: hec sunt ꝑdictoria soꝛ. currit soꝛ. nō currit. vel, omnis homo currit non omnis homo currit: ergo subiectum in vtraq̄ est idem: sed idē vere potest ꝑdicari de seipso cū hoc verbo est ergo ⁊c̄. ¶ Respondetur ad istud ⁊ ad quasdā rōnes. s. Boetij ⁊ alioꝝ que hic ponunt: vt cum dr soꝛ. est soꝛ. q: hic nō predicaᷓ soꝛ. tm̄: sed illud totū ens soꝛ. q: res huius verbi est cū eo q̄ specificat ipsum: predicatur qñ predicaᷓ tertiū adiacēs sed sbm est soꝛ. absolute: nō aūt ens soꝛ. ⁊ ideo in talib⁹ ꝓpositionibus nō predicaᷓ idē de se quāuis hec rēspōsio includat difficultatē de re verbi qñ ꝑdicaᷓ tertium: vtrū. s. sit ꝑs predicati de qua forte diceᷓ post. Tū ad ꝓpositū pōt argui, specialiter sic esse qñ ꝑdicatur tertiū predicaᷓ qō in alio est. hoc est esse eius qō specificat ipsum. ergo hic soꝛ. est soꝛ. ꝑdicaᷓ esse soꝛ. ⁊ illud est idez soꝛti: siue soꝛ. sit siue nō sit: ergo affirmatiua vera. Confirmaᷓ rō ꝑ hoc: q: tales ꝓpositiōes ꝓcedunt esse vere nō ens ē nō ens: ⁊ chimera ē chimera ꝓp hoc solū: q: esse predicati est idem subiecto. ¶ Ad primā istaᷓ questionū dici pōt q̄ rō cōis vel suppositi non attribuit ei vt existit: ꝫ vt cōcipit apud intellectū: q: ponere aliqd existere fm qō sibi attribuit ratio cōis: hoc est ponere ideas: sicut plato posuit: igiᷓ cōe fm q̄ habet rationez cōis est natura prout concipit sub ratione dicibilis de plurib⁹: ⁊ ita suppositū est natura cōcepta apud intellectū sub ratione nō dicibilis de plurib⁹: sed possibile est apud intellectū eodē mō cōcipere naturā vt dicibils est de plurib⁹: ⁊ eadem nō dicibilis est de pluribus: siue vtraq̄ existat siue neutra: siue que ꝓcipitur vt non dicibilis de plurib⁹ nō existat: ⁊ illa que cōcipit vt dicibilis de plurib⁹ existat in alijs suppositis: semp enī in natura cōcepta vt hec itelligit per se natura cōcepta absolute: ergo alia ab exītib⁹ sunt simpliciter suppositā termini cōis. assumptū scilicet q̄ res existens eodē modo cōcipiaᷓ: sicut qñ non existens: patet: q: de his que frequenter fiunt ⁊ qñ non existūt possunt fieri demonstrationes per Aꝛ. ꝓmo posteriox. ergo ⁊ illa possūt sciri diffinitiue: q: cognitio demōstratiua ꝓsupponit cognitionē diffinitiuā: ergo possunt simul cōcipi apud intellectū per eandē speciē. Est ergo vis rationis in hoc natura humana cōcepta vt hec eodē mō se habet ad naturā humanā cōceptā sub ratione dicibilis de plurib⁹ siue natura cōcepta vt hec existat siue nō: ergo equalit habet rationē suppositi qñ existit ⁊ qñ nō. ¶ Qō si ista nomina cesar antixp̄us ⁊ hmōi impōsita sint ad significandū suppositā hominis ideſt naturā cōceptā vt hāc cū semp idem significent facta q̄licūq̄ trāsmutatiōe in existentia rei (vt dictū est in solutione qōis tertie) segtur q̄ semp significent suppositū hois. si aūt sint impōsita ad significandū simul totū de quo dicit Aꝛ. in ca. q̄ circa idem est generatio ⁊ coꝛruptio: tūc nec significāt suppositū hois qñ existūt ⁊ qñ non existūt: suppositū enīz per se est eadē natura cū suo cōi sumpta a quodaz mō determinatioꝛe: non sic, simul totū se habet ad naturam speciei: sed iste homo ad mīn⁹ significat vere suppositū hominis. ¶ Ad primū argumentuz patebit responsio ex solutione questionis sequentis. ¶ Ad secundū patet q̄ nō est ratio suppositi significare particulariter qō suum cōe vniter: sed natura cōcepta apud intellectum vt hec que quidē significat per vocē non est vox significās: cū suppositū nature concepte apud intellectū vt est dicibilis de pluribus: ⁊ hec natura vt sic concepta ē idem essentialiter nature sic concepte: nō tñ q̄ ratio ꝙcipiendi cadat in vnione: q̄ fit cū hoc verbo est cū dr in argumēto non ens non est idem nature vere. ¶ Dico q̄ non existens vt ꝓcipit apud intellectū potest esse idem alicui qō in alijs suppositis est vere ens: sed hoc tm̄ est in eo est non existens sicut ⁊ ipsum vt patebit postea. ¶ Ad aliud patebit cū queritᷓ vtrū termin⁹ cōis sup-

ponat ⁊ distribuat vbicūq; p:o oībus suppositis ei⁹.
¶Ad secundā questionē possunt tales ꝓpositiones cō
cedi esse vere: q: ad verificationē ꝓpositionis affirma-
tiue sufficit vnio extremo: hoc enī solū significat ꝓpo-
sitio affirmatiua: sed talis est in ꝓposito. in intellectu enīz
subiecti includit̄ per se intellect⁹ predicati. hoc dico si ce
sar ⁊ hmōi nomina imponant̄ ad significandū suppo-
sita hois. tunc enī patet veritas taliū ꝓpositionū ex solu
tione precedētiū questionū ⁊ ex argumētis etiā factis ꝑ
hac ptē. q. ⁊ quibusdā tactis in solutione sequentis. q.
⁊ spāliter ex quadā auctoritate Ar. primo posterioꝝ
de oī est ⁊c. vt de hoīe aīal: si enī verū est dicere hoīez
verū est dicere aīal: si nūc alterū ⁊ alterū ex qua aucto
ritate pz q̄ ad necessitatē ꝓpositionis sufficit necessaria
cōcomitātia extremo: ita q̄ posito vno ponat̄ alteruz
ḡz neutrum necessario existat. ¶Item patet quia aliter
nulla ꝓpositio esīz de inesse simpliciter in qua p̄dicat̄ cōe
de supposito suo: q: nō esset semꝑ vera ⁊ nihil pōt assu
mi sub medio in maiori de necessario nisi suppositū cō
munis: ergo nulla maior de inesse potest sumi sub ma
iori de necessario regulariter hoc est contra Ar. primo
ꝑio. ¶Ad primā ratiōem dico q̄ hic cesar est hō nō
p̄dicat̄ exīs de nō exīte: sed humana natura cōcepta
vt dicibilis de pluribus de cadē nā cōcepta vt hec. Cō
tra hoc cesar est nō exīs homo est existens homo p:e
dicatur de cesare: ergo predicatur existens de non exi-
stente. Dicendū q̄ hic est fallacia accidentis: q: hō fm
q̄ cōparat̄ ad predicatū hoc. s. predicari de cesare est
extraneū huic p̄dicato existens: ⁊ ita cesar inquātū com
paratur ad hoc predicatū. s. cē illud de quo homo p̄di-
catur est extraneū huic predicato existens: medio autez
comparato sub extraneis rōibus ad extrema est falla-
cia accidentis. ¶Cōtra saltē incōueniēs est illud quod
est existēs p̄dicari de eo qō est nō existens q: illoꝝ nō ē
vnio in re. ergo falsa est oratio significans ea verificari.
¶Dico qō hō fm qō vnit cesari est ꝑ accidēs. nō exi
stens sicut cesar nō est existēs: q: ꝑ nullo supposito exi
stente attribuit cesari. nā enim cōis vt saluat̄ in aliquo
supposito nō ē minus ens illo supposito. ¶Cōtra aliq̄
supposita hois sūt existentia aliqua nō: ergo hō est eqni
uocū illis: q: enti ⁊ nō enti cū sint ꝓtradictoria nihil ēvni
uocū cōe. ¶Dico q̄ existere ⁊ nō existere cū sint extra
nea nē vt significatur per terminū nō faciūt equiuocatio
nē in termino. ¶Ad secūdū principale dico q̄ hic cesar
est hō p̄dicatur cē p accidēs. qō qdē intelligit dupliciter
vel sic. i. fm aliqd extraneū. vel sic. i. fm aliqd cuius cē
de subiecto nō pōit esse simpliciter de subiecto: ⁊ vtroq;
modo erit in ꝓposito. nā esse hois de cesare extraneum
est ei qō est esse q̄ predicat̄ secūdū tm̄ illud esse quod di
cit p̄dicationē hois de supposito suo codē modo se hz
qualicūq; transmutatione facta circa esse q̄ predicatur
secūdū. ¶Similiter secūdo modo est secūdū accidens
nā esse hois vt dicit̄ de sorte non necessario ponit esse.
¶Cōtra hoc sequtur cesar est albus: ergo cesar est: ergo
per locū a maiori sequit̄ cesar est homo: ergo cesar est.
si enim esse accidentis qō est minus verū ens ponit esse
simpliciter multo magis esse substantie qō est verissimū
esse ponit esse simpliciter vex. ¶Itē esse vel est de essen
tia vel necessario ꝓ̄is essentiā cuilibz generis: ergo ⁊ ho
minis cū homo significet verā essentiā sed si vtroq; mo
do fuerit ad hominē sequit̄ esse. ¶Itē in principio secū
di posteriorū dicit̄ q̄ si est est vere scibile q: est vere q̄-
ribile. ergo est necessariū predicari esse de quocūq; ⁊ q̄
se: ergo sequit̄ ad quodlibet. ¶Itē in codē secundo: nō
ptingit scire quid est ignorante si est. sed sciens hominez
diffinitiue vel q̄ genus predicat̄ de ipso scit quid est: er
go oportet p:escire si est ergo sequitur si est aīal qō est.

¶Dico q̄ secundū neutrū intellectū predictū predicat̄
esse secūdū accidens cesar est albus. q: accidens reala
siue per accidens cuiusmodi est albū nulli subiecto ineſt
nisi existenti: ergo eius esse de subiecto necessario ponit
esse absolute. ¶Cū probatur consequentia q: esse sub-
stātie est verius: verū est esse sōe existentis sed esse speci
ficū per substātiā nō est verius esse hoc esse existere qd
est esse specificū per accidēs esse enim q̄ predicat̄ tertiū
p̄dicat vnionē extremo: que necessaria est substantie
ad ſbaz sine existētia extremo: nō aūt accidētis ad sub
stantiā nō existentē. ¶Ad aliud maio: est vera de esse
vt. s. existit ⁊ sic nō ponitur predicari de sor. sed vt intel
ligit. ⁊ sic ei existere extraneat̄. ¶Ad aliud dico q̄ si est
vt sumit̄ secundo posteriorum non p:o existere sed p:o
esse ens ⁊ habens essentiam vt ens est nomen: oportet
scire aliqd essentiam habere p:ausq; scire essentiaz quia
⁊ primū pertinet ad q̄stionē si est secūdū ad qd ē. ¶Si
aūt auctoritas intelligit de existere hoc nō est nisi aptitu
dinaliter nihil enim habet essentiā nisi qō aptū natū est
existere. manifestū est aūt q̄ potest scirī quid est vox licz
nesciat aliquā vocez actu existere. puta cū aliqs nihil au
dit actu. ¶Ad tertiū principale dico q̄ mortuū ⁊ viuū
possunt actualiter sumi vel aptitudinaliter. p:imo mo-
do sūt accidētia essentie hois significate p hoc nomē hō.
⁊ sic pōt cōcedi q̄ cesar nō est hō viuus ſz mortu⁹ ⁊ q:
mortuū illo modo nō diminuit ab hoīe nec ifert hoīez
nā diminutio alicuius per aliud sicut cōpositio inter illa
debet esse rōne significatorū. hō aūt nō includit in suo si
gnificato oppositum mortui hoc modo sumpti: sed si
sumat̄ hoc aptitudinaliter forte sic sunt differentie in ge
nere substantie cedē ifīs aīatū ⁊ inaīatū ⁊ sic mortuū di
minuit ab hoīe: ⁊ hec est falsa cesar est hō mortu⁹. hec
aūt ꝛa cesar ē hō viu⁹. nec seqūt ergo viuit sicut nec seqūt
est risibilis ergo ridet. ¶Cū probatur q̄ cesar est hō
mortu⁹: q: fuit homo p:out fuit dicit actū cōpletū ⁊ ter
minatū. nego hoc si fuit: predicat̄ tertiū adiacens non
enim terminatū est in eo esse hominē cū adhuc sit hō si
aūt fuit predicet secundū adiacens tūc potest cōcedi q̄
ipse fuit homo: q: in eo existere est terminatū. vsus tñ
p:cedi hanc ꝓpositionē cesar fuit homo ⁊ nō est: q: vsua
liter magis fertur intellectus ad existentiā quā ad nō exi
stentiam ⁊ de cesare nō, est verū q̄ est homo existens
sed fuit cū homo de sui significato nō importat hominē
existentem. vnde in multis significatio sermonis re-
pugnat vsui ⁊ econuerso. ¶Ad secundū patet quali-
ter sequitur est viuus ergo viuit distinctio predicta pa-
tet in simili de bipede quo frequēter vtitur Ar. p:o dif
ferentia essentiali hominis. cum tamen dicat in quinto
topicoꝝ nō est omnis homo habens duos pedes. ergo
fm aptitudinē est differentia hominis vel ad minus nō
dicitur de oī homine fm actum. ¶Cōtra hoc si cesar
non viuit ⁊ viuere viuentibus est esse secūdo de aīa. er
go nō est ⁊ si nō est ergo nō est ens. esse enim quando p̄
dicat sēm adiacens predicat quod in se est ⁊ si non ē
ens ergo nō est homo per locū a superiori ad inferius
negando. ¶Ad istud cōcedēda est hec ꝓpositio cesar
nō viuit ⁊ hec similiter cesar nō est de esse existere ⁊ vl
terius ergo ē nō existens quia illud ens predicat̄ per cē
quando predicat secundum sed ens sumptū p:o existē
te nō est superius ad hominē: vnde solet antiquitus dici
q̄ ens pōt esse participiū vel nomē ens participiū signi
ficat idē qō existēs q: tenet significatū verbi a quo desce
dit ens nomen forte significat habens essentiā illud diui
dit in decē genera. ⁊ sic p:ocedendū est q̄ cesar est ens lo
quendo de illo ente non de ente quod est participium.
¶Ad quartū transmutatio non cadit circa rem nisi ſz
q̄ existit sic autem nō habet rationem suppositi sed vt

ꝯcipitur apud intellectū per modū nō dicibilem de pluribus vult: ergo auctoritas ꝙ res fm ꝙ existit in transmutatiõe substãtiali nō habeat formã quã prius habuit sed ex hoc nō sequit ꝙ prius fuerit suppositū alicuius cõis ⁊ nūc nō esset eius suppositū: qz circa illud nulla facta est transmutatio substantialis: intelligit ergo auctoritas tantū de re que per se transmutat que est res vt existens. ¶ Ad quintū si cõcedat omnem minorē i vni formi de contingenti esse impossibilē nihil cõtra Ayr. qz nõ eo minus esset forma syllogistica bona quam docet Ayr. vel si sit aliquod suppositū in potẽtia ad formã termini qđ nõ est per se suppositū termini tale suppositus põt sumi sub ⁊ esset minor vera. ¶ Ad sextū qualiter illud dictū in libro predicamentoꝝ sit inteligendū dictus ibi est. ¶ Ad aliã questionẽ cõcedẽde sunt omnes tales sor. est sor. sor. est hõ pp rõnes prius factas ad alteraz ptẽ questiõis: ꝯrũ vna est illa. s. q̃ est de syllogismo ex oppositis potest reduci ad solutionẽ precedẽtis questionis. s. ꝙ in secũdo priorũ dicit Ayr. ꝙ non tantũ est syllogismus ex oppositis vbi aliquid affirmatur ⁊ negat de eodẽ simpliciter: sed ⁊ vbi aliquid affirmat de superiori vniuersaliter ⁊ negat idẽ ab inferiori vel econuerso ⁊ exemplificat in quarto secunde sic omnis disciplina est studiosa non ois medicina est studiosa in. Tertio similiter in proposito esset hic syllogismus ex oppositis. oẽ aial est albũ nõ ois homo est albus: ⁊ sequit: ergo nõ ois hõ est aial: ergo hec ꝓña est impossibilis etiam hoie nõ existente: qz nõ eo minus est syllogismus ex oppositis: ergo eius oppositа est necessaria. ¶ Si dicat nõ existere talẽ rõnem inferioris ab homine rõne aialis sequitur ꝙ illa ratio sibi infuit fm ꝙ existebat vel ad minus ꝙ dependebat ab existentia rei ⁊ per ꝓsequens nõ erat illa ratio simpliciter ab operatiõe intellectus: intellectus enim in sua operatiõe nõ dependet ab existentia rei cũ ⁊ diffinitiões ⁊ demõstratiões fiant de nõ existẽtibus nullomagis nõ existentibus põt attribuere intentiones secũdas que oẽs ab intellectu causãtur. ¶ Cõsimiliter illa ratio que fiebat ad primã questionẽ de ꝙ se per hoc quod nõ existentiũ sunt diffinitiones: ergo nullo hoie existente potest habere hõ diffinitionem ⁊ in illa poneret aial: ergo per se predicat de hoie ad minus hõ põt habere per se diffintionẽ exprimentẽ quid dicit per nomẽ ⁊ in illa necessario poneret aial cũ sit de significato nois: qz nomẽ semper significat idẽ. ¶ Ad primũ argumentũ dictũ est in questione prioꝝ qualiter hic ꝑdicat esse fm accidens. ¶ Ad secũdũ ꝓcedant ꝓpositiones que sequũt. s. cesar est hõ ⁊ consimiles sicut pz̃ concesse sunt. ¶ Ad tertium dici põt ꝙ sicut res se habet ad esse sit oportet ad veritatem talis propositionis esse vnionem in re talem q̃lis significat in sermõe. Illatura aũt significata per hoc ꝙ est sor. est eius per intellectũ alioquin intellectus dẽ eo nõ facerz compositionem ⁊ sic est cõpositio eiusdẽ existentis apud intellectum cuz seipso ⁊ talis ꝓpositio sufficit ad veritatẽ vbi res nõ ẽ existens vt patet in istis. s. chimera est chimera nõ ens est nõ ens. ¶ Ad primũ argumentũ illius q̃stiõis q̃ est de vniuocatione termini cõis qđ ostendit terminũ esse vniuocũ patet ꝙ ens vt ens est nomẽ nõ est equiuocũ ad illud qđ existit ⁊ ad illud ꝙ nõ existit: lz forte eius fm ꝙ est participiũ sit equiuocũ ad illa: sed ens vt est participiũ nõ est superius ad hominem. ¶ Ad aliud iam concessum est cõe ꝑdicari de supposito per hoc verbũ est. ¶ Ad tertiũ enti ⁊ nõ enti tẽ. si itelligat de istis fm ꝙ hñt rõem ꝑdictoriꝝ sic forte nihil est eis vniuocũ. Et si arguatur vlterius sor. est existens cesar nõ est existens ergo eis nõ aliqđ vniuocũ est fallatia accidentis: qz mediũ est extraneũ vni extremo in quãtum cõparatur ad aliud: qz duob⁹ suppositis quoꝝ alterũ existẽs est alterũ nõ aliqđ est eis vniuocũ inquãtũ includũt ꝑ se aliqđ idẽ sed accidit vni esse existẽs ⁊ alteri esse nõ existẽs: qz fm ista accidẽtia eis nõ cõuenit aliqđ cõe tale. Qđ aũt forma arguendi nihil valeat pz̃ in simili arguendo sic albo ⁊ nõ albo nihil est cõe vniuocũ cũ sint cõtradictoria iste homo est albus: ⁊ ille nõ est albus: ergo isti homini ⁊ illi nihil est vniuocũ nõ valet consequentia: qz hoc predicatũ nõ habere aliqđ vniuocũ istis in est ratione affirmationis ⁊ negationis sicut ⁊ hoc qđ est ꝑdictoria cẽ ⁊ nõ esse rõne eoꝝ q̃ subsũt forme ⁊ in minori sumunt illa que subsũt istis formis. Cũ ostenditur illa ꝓpositio enti ⁊ nõ enti nihil est vniuocũ per hoc ꝙ nõ oibus entibus est aliqđ cõe vniuocũ negãda est consequentia: qz nihil idem conceptũ apud intellectũ iucludit in cõceptu omnium entium: sed aliquid idem conceptum apud intellectum potest esse de intellectu eius cui accidit existere. ⁊ ei⁹ cui accidit non existere. ¶ Aliter potest dici ad tertiam questionem illarũ triũ sustinendo ea que dicuntur ad precedentes questiones duas. s. ꝙ suppositа tam existentia q̃ nõ existentia sint simpliciter suppositа termini communis ⁊ vniuoce. ¶ Adhuc fm aliquos oportet concedere commune predicari de his ⁊ de illis vere cũ hoc verbo est qz simpliciter suppositа sunt vniuoce quecũqz includunt eandem rõnez termini fz quãcũqz differentiã temporis: qz significatũ termini nullaz differerentiã tpis sibi terminat: potest ergo stare cum vniuocatione ꝙ homo predicet de antixpo eũ fore ⁊ de cesare eũ fuisse: qz illa non variant singificatum termini ⁊ hoc forte intellererunt qui dixerunt illa esse suppositа diuerse appellationis: quia non eodem modo appellantur a communi lz forte participent idem significatuz cõmunis. ¶ Ad rationes que sunt contra vniuocationem ¶ Ad primam potest dici ꝙ suppositũ existens ⁊ non existens vniuocãtur in ente: qz ens fm vnum significatũ dicit de eis: sed nõ cum hoc verbo est. ¶ Ad secũdũ cõcedit ꝙ ꝑdicatio cõis de quocũqz supposito est essentialis: nõ tñ oz oẽm ꝑdicationẽ essentalẽ esse verã cũ hoc verbo est sed sufficit cũ quocũqz verbo cuiuscũqz differẽtie tpis. Ad tertiũ dicat sicut prius dictũ est. Ad argumẽta. Ad primũ dicit ꝙ hec ꝓña nõ valet cesar currit ergo hõ currit. qz nunc nõ appellat cesar ab hoie cum verbo de presenti sed ꝛgtur cesar currit ꝑ tpe ꝙ quo appellabat ab hoie: ergo hõ cucurrit ⁊ ꝑ tpe illo ꝙ quo appellabat ab hoie cũ verbo de presenti sequebat cesar currit: ergo homo currit. ¶ Ad aliud dictũ Ayr. ẽ intelligendũ de compositione significata per verbũ cuiuscunqz differenti tpis. ¶ Ad aliud negatur hec ꝓña: cesar est cesar: ergo cesar est homo. sequitur autem quando cesar ppellatur ab hoie cũ verbo de presenti tẽ.

¶ Queritur Juxta ꝑdicta vtr terminus cõis supponẽs respectu verbi de ꝑsenti supponat tñ ꝑ ꝑsentib⁹. Qđ sicvidet qz aliter hec esset vera albũ est nigrũ ⁊ ista sedens põt ambulare in sensu ꝓpositiõis: qz posset habere hãc cãm veritatis qđ fuit albũ ẽ nigrũ: si sõm possit stare ꝑ ꝑterito: ⁊ sitr de alio exemplo hec est possibilis sedens ãbulat qz sedẽs q fuit ãbulat modo illa est falsa albũ ẽ nigrũ. Tũ qz exista albũ est nigrũ sequit ꝙ albũ nõ est albũ ⁊ cõtradictoria illi⁹. s. albũ esse albũ est vera qz idẽ predicat de eodem. ergo duo cõtradictoria sunt simul vera. Tũ qz propositiões de ꝑdicatis ꝛrijs essent simul vere hec. s. albũ est albũ ⁊ albũ est nigrũ. De reliquo dicit Ayr. ꝙ sensus cõpositionis est falsus. ¶ Item predicatũ in tali ꝓpositione restringitur ad stãdũ tñ ꝑ his q̃ sunt: ergo ⁊ sbm. pbatio ꝓtie qz aliter nõ posset esse ꝙuersio sine figure dictiõis: pbatio antecedẽtis. Tũ sic dicẽdo. b. est res verbi est predicatũ: opposito. a. faciet vnũ cũ re verbi qđ idẽ esset isti. b. ens. a. vt predi-

catū restringit per ens specificās ipsum. Tuz quia alit nō sequeret hō est albus ergo hō est. probatio q: si albū a parte predicati potest stare p eo qđ existit ⁊ p eo qđ nō existit indifferenter fm q predicat: ergo fm q predicat indifferenter se habet ad existere ⁊ nō existere ergo fm q predicat neutrū ponit ⁊ pari rōne esset consequentia in oibus neganda a coniunctis ad diuisa vt vidē: q: vbiz predicaret etiā secūdū adiacens: ergo fm tradoceret m secūdo periermenias: i quo tenet in quo nō. ¶ Item ꝓpositio non intelligitur sine extremis per Ax. in fine capituli de verbo ergo p eodē tempore intelligitur compositio ⁊ extrema ergo vtrunqz extremū restringit ad illud tempus qđ compositio mensurat.

¶ Itē compositio est forma extremoꝝ. forma vero est principiū intelligendi aliquid fm eius rōnem ergo extrema intelliguntē fm rōnem compositionis. ¶ Ad oppositum si in illa de presenti tantū staret pro presentib⁹ duo contradictoria essent simul falsa. probatio ꝓsequentie ponat nullum hominez esse: hec est falsa omnis hō est ⁊ illa aliquis homo nō est: si sbz stet pro ente tantuz q: significat aliquis homo q est nō esse. ¶ Itē sequeret si tantuz staret p presentibus ergo oēs tales essent false domus fit: homo generatur: q: sequeret illud fieri qđ est qđ falsū est: q: fieri est via a non esse ad esse ⁊ per cōsequens quod est nō fit. Si autē omnes tales false essēt sequeretur q omnes ille essent false domus est facta: hō est generatus q: fieri ⁊ factū esse sūt eadē ⁊ ita hec propositio esset vera quicquid est est nō factū. ¶ Itē sequitur antixps currit ergo hō currit q: minor subintellecta virtute cui⁹ tenet ꝓsequentia est necessaria sicut dictum est: ergo hō in ꝓsequente pōt stare pro cesare: ergo pro eo qđ nō existit. ¶ Itē terminus primo supponit suuz significatū in omni ꝓpositione ⁊ nō p supposito nisi q: suppositū est idez significato alioquin nulla vniuersalis esset vera: ergo equaliter supponit pro suppositis que equaliter se habent ad significatū cōis sed huiusmōi sūt tā existentia q3 nō existentia sicut prius ostensū est: ergo p oib⁹ fit equaliter suppositio. Itē q nō arteꝫ vtute verbi probatio. tū quia illud qđ distat ab aliquo in oratiōe non innouat aliquid reale circa aliud distans: quia omne cōtrahens reale cadit in idem extremū cū contracto certo aliter hec posset esse vera hō est mortuus: quia si illud quod est a pte predicati posset contrahere subiectū realiter: ergo illud qđ ē a pte p̄dicati posset diminuere subiectū. quo ad propositum enim nō est differentia de determinatiōe ꝓtrahēte ⁊ diminuente staret ergo hō hic in sbo pro homine diminuto per mortuū ⁊ ita hec esset vera hō est mortu⁹ ad quā sequit p Ax. ergo homo est nō hō: q: mortuū per ipsum secundo periermenias includit oppositū hois ad quod sequit cōtradictio ergo duo cōtradictoria absolute sine determinatiōe vt significantur p hec noia homo ⁊ nō homo predicarentur de seinuicem. Quod si hec sunt incōuenientia: segt q illud qđ est a parte vni⁹ extremi nō posset ꝫhere illō qđ est a parte alterius extremi: sed compositio se tenet ex parte p̄dicati vt dicē post: ergo tempus qđ est circa cōpositionem non potest restringere subiectum. Tū quia contingit intelligere actum mensuratū tempore p̄senti inesse subiecto pro suppositio quod fuit vel pro oibus q ue fuerunt sunt ⁊ erunt fm intellectū lz sit falsuz ergo ⁊ cōtingit significare hoc sed impossibile est significare hoc si tempus presens circa predicatū faceret sbz tātū stare pro suppositis que sunt ergo illa hypotesis interimit finem sermonis: qui est vt per eū possit omnis intellectus vel conceptus noster significari.

Arta ¶ Hoc q̄rit vtrū in ꝓpositiōe de preterito stet subiectum tantum pro illis q̄ fuerunt ⁊ de futuro tantum pro illis que erunt. ¶ Quod sic per illas duas rationes factas ad precedentem questionem de compositione.

¶ Itez segtur hō qui fuit fuit ergo hō fuit: q: oppositū ꝓsequentis qđ est nullus homo fuit nō potest stare cuz antecedente cū repugnent implicationi. Eodem modo arguitur de futuro. ¶ Itē nisi subiectū staret in illa de ꝑterito pro illis que fuerunt hec propositio homo fuit esset falsa posito q omnes nūc existens essent in primo instanti sui esse ⁊ multi alij precessissent eos ⁊ si illa esz falsa nūc hec esset vera nullus hō fuit ergo sequit null⁹ hō qui fuit fuit: quia oppositum ꝓsequentis non potest stare cū antecedente: sed istud consequens est falsū: nullus hō qui fuit fuit q: eius contradictoria est vera: ergo ⁊ antecedēs ex quo sequitur: ergo contradictoria vera due vltime rōnes tātūmodo probant q subiectū stet p preteritis ⁊ futuris nō q tātū pro illis. Et ad idem est secūda ratio facta ad primā partē precedentis questionis. ¶ Ad oppositū qđ nō tantū probant due vltime rōnes ad oppositū precedentis questiōis. ¶ Itē si posset stare illa de preterito pro preteritis illa esset vera albū fuit nigrū: ergo ⁊ sua de presenti aliqn fuisset vera quod falsum est cū predicet oppositū de opposito.

q Arta ¶ Hoc queritur vtrū in omni ꝓpositione in qua nō additur termino cōi aliqđ ꝫhens immediatū distribuat terminus cōis pro quibuscūqz eius suppositis simpliciter. Qđ nō videt: q: tūc maioze exīte de inesse: vt nūc ⁊ minoꝝ de cōtingenti esz syllus vtilis imo vt videt regulat⁹: q: pro quocūqz supposito acciperet medīū in minori virtute ꝓtingentie pro eodē distribuet in maiori. ꝓis est falsū ꝫ Ax. primo pōtū. Itē in hac acceptione qđ est aut stat subiectū in illa p oibus p se suppositis ⁊ tunc quelibet de cōtingenti ⁊ q̄libet de inesse in q3 ponit est impossibilis: cū nullus actus possit idē contingentis inesse suppositis cuiuscunqz differentie tpis: aut tm pro existentibus: ⁊ tunc cū in sua de inesse stet p oibus suis suppositis per positū poterit vlis de cōtingenti esse vera ⁊ tñ sua de inesse impossibilis. ¶ Itē maioze exīte de necessario ⁊ minori de ꝓtingēti esz syllus regulat⁹: quia q̄cūqz sumūtur sub minori: p illis fieret distributio imediate. ¶ Itē ad hoc sunt oēs rōnes q̄ p bant q terminus cōis stet in aliq̄ propositione tm̄ p suppositis vnius differētie tpis: q: nō distribuit nisi p illis pro quibus supponit. Ad oppositū sequit ois hō currit: ergo cesar currit: similiter sic ois hō currit ergo cesar cucurrit. similiter sic omnis homo curret: ergo cesar curret ⁊ ita de quocūqz supposito cuiuslibet differētie tpis: ergo cōe respectu cuiuscunqz p̄dicati distribuit p qbuscūqz suppositis oēs he ꝓtie patent: quia minores de ꝓtu q3 ille ꝓtie reducūt in syllogismos sūt necessarie vt pz ex p̄dictis. Itē vniuocū supponēs p multis signo sibi addito supponit p multis sed termin⁹ cōis vniuocus est ad q̄cūqz suppositа vt pz ex dictis. Itē p oī ergo fit distributio in vli qđ potest: sunt sub per dicti ō oī. huiusmodi sunt quecunqz suppositа vt predictum est q: omnia sūt similiter suppositа termini. ¶ Ad duas primas q̄stiones dōm q termin⁹ cōmunis inquacūqz propositione siue de presenti siue de futuro supponit p quibuscunqz suppositis siue existentibus siue nō existētibus quādo nō additur sibi imediate determinatio aliqua contrahens ad suppositа vnius differentie tēp oris ¶ Et inxta hoc consequenter est dicendū ad. 3. q. p omnibus distribuitur in quacunqz propositione in qua absolute sumitur: q pz q: quodcūqz suppositū infert suuz commune respectu cuiuscunqz predicati ⁊ ifertur

ex suo communi distributo q: vtrobiqz mino: intellecta in qua scilicet commune predicatur de suo supposito cū hoc verbo est est necessaria. ergo commune p:o quocū qz suppōsito supponit ⁊ distribuit. ¶ Causa autem p̄ capue est: quia commune quando nō specificat p aliqd immediate additum supponit absolute suum significatū: ergo eq̄liter p omnibus que equaliter se habent ad suū significatū. huiusmodi sunt tam existentia q̄ nō existentia: ergo p:o omnibus supponit equaliter ⁊ per cō sequens distribuit nec aliquod predicatū ipsum h̄bit vt ostensum est in opponendo: q: h̄bens ⁊ h̄ctū tendunt in idē extremū: ⁊ q: cōuenit intelligere predicatum sūptū sub q̄cunqz rōne in esse supposito p:o suppositis cu iuscūqz differētie tp̄is vel p oīb⁹ simul: ergo significare ergo predicatū nullam rationez supponēdi tribuit sbo. ¶ Ad primā rōnem p̄me q̄stiōis notādū q forme accidentalis significate incōcreto aliud est suppositū: aliud est sbm q: cōe est idē essentialiter suo supposito sed non suo sbo: ⁊ ergo cōcedat terminū cōez posse stare p suppositis exñtib⁹ ⁊ nō exñtib⁹: non tñ hoc p:cedit de sbo qō aliqñ habuit formā ⁊ per oīs hec nō est vera albū est nigrū: ⁊z. n. sbm qō aliqñ fuit albū nūc fit nigrū: nō tñ suppositū albi qō fuit aliqñ albū est nigrū: q: de isto supposito etiam qñ nō existit p̄dicat suū cōe cū hoc verbo ē ⁊ p oīs oppositū sui cōis p nullo tp̄e vere p̄dicat de ipso. ¶ Per hoc pz ad aliud exēplū: q. n. dicūt tales propositiōes in qb⁹ subiicit cōcreta esse distinguenda fm oppositiōez ⁊ diuisionē nō intelligūt q̄ significatū cōis vel eius per se suppositū possit accipi p eodē tp̄e vel p diuerso cū p̄dicato: sed hoc intelligūt de sbo forme accidētalis: ⁊ ita hec est falsa in sensu oposito sedēs pōt ambulare p quocūqz suppōsito p se supponat sedens: ⁊ similiter p:o sbo cū intelligit informari forma sessiōis p illo tp̄e p quo p̄dicatū sibi vnit. ¶ Cōtra hoc nigrū ⁊ albū qō fuit loquēdo de suppōsito p̄terito albi p̄t dici de eodē sbo: ergo vnū de altero pōt p̄dicari. añs patz q: vez est dicere de illo qō est albū qō fuit ⁊ qō ē nigrū p̄mū pz q: segt si fuit albū: ergo ē albū qō fuit. Ad illō dici pōt q albū qō fuit loquēdo de p se suppōsito albi: ñ dr nec de illo qō heri fuit albū: ꝛz dr de eo p p̄terito ⁊ ex alta de p̄terito ⁊ ex alta ō p̄tū ñ segt ō p̄ti ergo ñ segt hoc qō albū p̄teritū sit nigrū. ¶ Ad p̄bationē negatur hec oña. hoc fuit albū: ergo hoc est albū qō fuit. Nō. n. segtur si suppositū albi dicat de subiecto cū fuit se qō dicat de eo cū est illud. n. p̄teritū suppositū nō est existēs sbm est existēs: nō existens aūt nō pōt p̄dicari ō existente. Si etiā arguit qō fuit albū est nigz ergo albū est nigrū añs est distinguendū: q: aut li qō refert sbm albi ⁊ tūc oña nō valet q: albū nō stat p sbo p̄terito ꝛz magis est figura dictiōis omutādo qd in q̄le si li qō reserat suppositū albi tūc oña bona est: añs aūt falsū. Cōtra saltē vr q hic ñ p̄dicet h̄riū de h̄rio qō fuit albū ē nigrū q: albū qō fuit ⁊ nigrū qō est nō h̄riant nec pari rōne vnūz possibile erit p̄dicari h̄riū de h̄rio. ¶ Ad hoc dicit q albū qō fuit loquendo de p se suppōsito albi in quātū includit de p se formā sui cōis h̄riat nigro ⁊ sub illa rōne supponit p suū cōe ⁊ tāta est ibi h̄rietas quāta inter albū qō est ⁊ nigrū. Similiter ad illā sedēs ambulat pz q nō est vera: q: suppositū p̄teritū vel futurū sessionis nunqz est ambulās: q aūt ponit talē ppositiōem sedēs pōt ambulare esse distinguēdā fm oppositionē ⁊ diuisionē nō ponit hoc a p̄te suppositi sed sbi: p quocūqz. n. suppōsito sumāt extrēa ē sēsus oposit⁹ ⁊ falⁱ⁹ q: suppositū cuiuscūqz tp̄is ex vna p̄te ñ pt vnire cuicūqz suppositū ex alia p̄te. Ad fm pōt dici q q̄libet idifferēter stat p̄dicatū in ꝓpositiōe sic ⁊ sbm q: ꝓsimilis rō pbat vtrūqz: cōuenit enīz intelligere p̄dicatū p quibuscūqz suppositis siue oībus siue aliqbus ⁊ attribuit sbo pro qcuscūqz suppositis subiecti siue oībus siue plurib⁹: ⁊ hoc mediāte q̄cūqz ꝓpositione: ergo ꝓuenit significare ergo q̄cūqz ꝓpositio nullā ōtiationē pōit p suppositis circa extrema nec circa p̄dicatū nec circa sbum cū p̄dicat oppositū de oppōsito. ¶ Dicendū ad p̄mā p:o bationē q res verbi posito q esset pars significati: qñ est p̄dicat tertiū adiacēs: adhuc illa nō specificat illō qō subsequit ipsuz: ꝛz econuerso vt hic. oīs hō ē aial: si ens sit ps p̄dicati illud nō specificat aial ad stādū p existē tib⁹ tantū ꝛz aial specificat illud: q: qñ est p̄dicat tertium adiacēs: adhuc p̄dicat qō ī alio ē. nūc āt ens specificatū p aial ita est indifferēs ad suppōsita sic aial: vl' forte (vt videbit post) res verbi nō est ps p̄dicati. Ad sēdaz p:o bationē cōcesso q nūtz abesse p̄dicato tertio sequat ēe p̄dicatū scō: saltē qñ in antecedēte specificat esse p terminū nominalē: nō sequit ex hoc q frustra determinet Ax. ni scō p iermenias a qbus conīūctis tenet ꝓña ad diuisa ⁊ a qbus nō. q: in alijs conīūctis ab esse q̄nqz se quit diuisiz vt iste est hō currēs: ergo iste est hō: in alijs vero nō: vt iste est bon⁹ citharedus: ergo est bon⁹. ⁊ illud est magis ad ppositū Ax. q̄ de esse. dr enī ibi in littera. Quare in q̄tuscūqz p̄dicamentis neqz h̄rietas aliq̄ aut nulla oppositio inest: si diffinitōes p noib⁹ reddāt ⁊ fm se p̄dicant ⁊ nō fm accidēs. i. nō fm aliqd extra neū sue ratiōi ppric. In his etiā simpliciter vez est dicere. vbi nulla fit mētio spālis de esse: ⁊ specificat magis de alijs p̄dicatis ꝓpositis. Ad tertiū cōceddēdū est q extrema intelligunt p eodē tēpore p quo cōpositō ꝛz ex hoc non sequit q tñ p:o suppositis vnius tp̄is. ¶ Ad quartū similiter pōt cōcedi q est p̄ncipiū intelligendi extrema quo ad aliquē modū circa extrema: sed nō de reali acceptiōe p:o suppositis: q: ipossibile est intelligere terminū p qbuscūqz suppositis sub ratione p̄sentialitatis vel p̄teritionis: ⁊ hoc est q solet dici q cōcedēda est restrictio modalis ⁊ nō realis. ¶ Ad primū argumentū in oppositū dr q positū est ipossibile s. nullū hominē esse. ¶ Vel aliter q si subiectum habeat aliqua suppōsita entia: tantū stat p illis: si nullum tunc stat p:o non existentibus. ⁊ tunc nec est sensus: aliquis homo qui est non est. ¶ Contra istam responsionem illud positū si sit impossibile nō est impossibile includēs impossibilia: quia potest concipi sine repugnā tia intellectuum: ergo p:opter illud positum non sequit contradictoria esse simul vera q: impossibilib⁹ nō segt ex minus impossibili: nec minus impossibile ex falso cōtingente ex eo enim quod potest concipi non sequitur illud idem quod non potest concipi sine repugnantia intellectuū: ergo contradictoria esse simul vera sequitur ex alio scilicet q subiectum ponitur stare tantum p:o existentibus. ¶ Item arguitur de singulari q possibile est nō esse. ¶ Contra secundam responsionem si homine non existente: sic hec vera homo non est ⁊ sic homo p:o nō existēte tunc hec consequentia est bona hō qui non est non est: ergo homo non est: quia commune infertur respectu p̄dicati ex illo supposito p:o quo supponit respectu p̄dicati: ergo eadē ꝓseqntia tenebit homine existente quia idem erit intellectus antecedentis ⁊ consequentis: nec intellectus propositionis mutabitur p:opter mutationem rei in existentia: ⁊ tunc non mutatur eadem oratio a veritate in falsitatem ⁊ econuerso quod est contra Aristo. in p̄dicamentis capitulo de substantia. ¶ Ad quintā rōnem in contrariū tñ detur q p̄ma probatio tñ pbat subiectū nō restringi q aliqd circa ꝓpositiōez q̄re dīstāt sz nō pbat qn p̄dicatū restringat: q: cōpositio cadit in idē extremū cū ipo. ¶ Ad secūdā pbatiōez dr q cōtingit significar p̄dicatū

ineſſe ſbo p oibus ſuppoſitis cuiuſcuq; temporis per ꝓpoſitionē de preſenti ꝓterito ⁊ futuro ſic. oīs hō qui ē fuit vel erit eſt albus: ⁊ ſic intelligendo in ſubiecto totuz diſiūctū diſtribui. p circūlocutionez dicitur in alijs conceptū cē exp:imendū qñ nō pōt per terminū abſolute. ¶ Cōtra cōtingit predicatū iſtud ineſſe eius ſubiecto p ei⁹ per ſe ſuppoſitis quibuſcūq; inquātū participāt for: mā coīs: extra quo: rōnem vt ſic intelliguntur eſt tempus ⁊ diſiunctio ⁊ quilibet preter intellectū ſuū coīs: ergo ⁊ ſignificare: ſed hec non ſignificat per talem circū locutionē: pl⁹. n. ſignificat i tali diſiūctiōe ⁊ a pte tēpo: ꝯ intelligat. Itē in tali ꝓpoſitiōe manet cōpoſitio de p preſenti ſicut in alia: ſi ergo ꝓpoſitio de pñti ſp reſtrīgat extrema ad ſuppoſitionē pro preſentib⁹: adhuc hoc totū hō q eſt ⁊c. ſumet tñ pro preſentibus ⁊ erit ſenſus oīs hō qui eſt fuit vel erit eſt albus: nugatio eſt ⁊ eſt proceſſus in infinitū. ¶ Prima cōſequentia patet: q: cēliē ſubiectū eſt indifferens qui eſt vel fuit vel erit ⁊ equaliter compoſitio de preſenti. ¶ Ad aliā queſtionē dicendū ſequēter q terminus coīs in oi ꝓpoſitione qñ nō addit aliqđ ꝓtrahēs īmediatū diſtribuit p quibuſcūq; per ſe ſuppoſitis ꝯre q̄libet pōt ſūi ſub per dici de oi ⁊ quodlibet ſequit ad diſtributū ⁊ ꝓpter rōes ꝓfatas ⁊ ſequitur ex ſolutiōe queſtionis precedentis ſignū enī additū termino denotat ipſum ſumi vniuerſaliter pro oībus quib⁹ eſt cōe vt ſupponit in indiffinita illa ſunt q̄ cūq;. ¶ Ad primū arguīētū in ꝓriū dico q illis eſt inutilis qñ maio: eſt de ineſſe vt nunc q: tūc pro aliquo tēpore vnitur mediū minori extremitati in minori q̄ pro quo maio: eſt vera: mīno: enī de contingenti pōt accipi vera pro futuro pro quo non oportet maiorem eſſe verā cū ſufficiat eam eſſe verā pro vno tempore. Sed qñ maio: eſt de ineſſe ſimpliciter pro quocūq; tempore ſit mino: vera: pro eodē eſt maio: vera q: eſt ſemper vera: ſō neceſſe eſt extrema vnirī in medio pro eodē tēpore: nō aūt qñ maio: eſt vera de ineſſe vt nūc: ⁊ nō eſt defectus pp variationē ſuppoſitoꝝ pro quib⁹ ſumitur mediū in maiori ⁊ minori. ¶ Ad ſcōz potest dici q nullū p ſe ſuppoſitū cōtingens ꝓparat ad illud cui⁹ eſt per ſe ſuppoſitū: ſed neceſſario: ergo in hac acceptiōe que ē b. ſumitur ſubiectuz pro omnibus per ſe ſuppoſitis in quantum per ſe ſuppoſita. ¶ Cum dicitur: ergo oīs vlis de ꝓtingenti in illa acceptiōe eſt falſa: ⁊ omnis de ineſſe ei correſpondēs eſt impoſſibilis. Vel hoc pōt cōcedi nec pp hoc deficit aliqđ de arte ſyllogizandi: quia ſyllogiſmus nō dependet ex veritate vel poſſibilitate p poſitionū: ſed ex neceſſaria habitudine premiſſaꝝ ad cōcluſionē. Vel aliter potest dici q̄ lz preteritis inquantū preterita ſūt impoſſibile ſit aliqđ ꝓtingenter ineſſe q: reſpectu preteriti nō eſt potentia: tñ q̄buſcūq; ſuppoſitis coīs inquātū participāt formā coīs nō eſt ipoſſibile aliqđ cōtingenter ineſſe: q: extranea eſt eis preteritio ⁊ cētere differentie tp̄is inquātū ſūt per ſe ſuppoſita coīs: in alia aūt acceptiōe. ſ. qđ cōtingit eſſe nō ſumit p aliis cū in illa qđ eſt ſumat pro oībus: ſed in illa qđ cōtingit ſumit p aliq⁹ ſub alia rōne q̄ enim p ſe ſūpta neceſſario cōparātur ad cōe: ſm cōtingētiā cōtingenter ꝓpantur ad idē: q: ꝓtingentia accidit p ſe ſuppoſito. ⁊ ſm illā rōnez forte ſumit pro aliq⁹ ſuppoſitis in hac acceptione qđ cōtingit cē nō mīz eſt aūt illud qđ abſolute ſūptū eſt per ſe ſuppoſitū coīs ſi ſumat ſub rōe alicui⁹ qđ eſt ei extrancū inquātū eſt ſuppoſitū eſſe per accidēs ⁊ cōtingenter ſub cōi vt iſte hō eſt per ſe ſuppoſitū hois ⁊ neceſſariū: iſte hō alb⁹ cōtingens ſuppoſitū: ita autē accidit exiſtere per ſe ſuppoſito per ſe hois ſicut albuz ¶ Hanc aūt acceptionē q̄ eſt ponenda eſt habere pro poſitio ex rōne termini in ſe q̄ de ſe accipit pro oībus p ſe ſuppoſitis ſicut ſumit in illa acceptiōe aliā aūt acceptionē qđ ꝓtingit eſſe: in qua ſumit pro eiſdē tñ ſub alia rōne: lz ꝓpoſitio ex modo cōtingentie q mod⁹ lz non poſſit cōferre termino acceptiōez pro ſuppoſitis aliquibus determinatis: tñ poteſt cōferre ei acceptionem pro illis pro quib⁹ ſtaret ſm ſe ſumptū tñ ſub alia rōne: q: oīs ꝓpoſitio pōt derelinquere modū intelligendi circa extrema: lz nō realē artationez ad ſuppoſita. Sic ponē do pōt ꝓcedi q̄ iſte acceptiōes ſūt antecedentes ad pro poſitionē de cōtingenti ⁊ diſiūctiue ſe hñt ad vniuerſalē ſicut ad indiffinitā lz vnico actu diſtribuat terminꝰ pro oībus per ſe ſuppoſitis tñ nō diſtribuit vnico actu p oībus inꝯtū ſumit ſub extranea rōne. ¶ Cōtra hoc ſ illa acceptiōe qđ eſt: eſt contingētia circa cōpoſitionem que relinquit modū intelligendi cōſimilē circa extrema ergo ſi in illla acceptiōe. ſ. qđ cōtingit: nō ſit niſi modus intelligendi talis circa extrema: ſequtur qđ nō eſt differētia inter acceptiōem: q: in vtraq; ſumitur pro oībus p ſe ſuppoſitis tamen ſub ratione intelligendi cōtingentie. ¶ Item modus cōtingentie nō poteſt relinquere circa ſbm acceptionem pro ſubiecti ſuppoſitis ſumptis ſub extranea ratione. ¶ Tum quia tunc pro eiſdem ſub eadē ratione ſumeretur in alia acceptiōe: quod eſt cū illa ſint contigentia, circa compoſitionem. Tum q: modus cōpoſitionis poneret determinationem realez circa extrema. nam ſuppoſita per ſe nō ſunt per accidens ſuppoſita: niſi intelligantur ſub aliqua ratione reali ſuperaddita: compoſitio aūt nihil realiter innouat circa extrema vt predictum eſt ió poteſt dici qđ hec ꝓpoſitio oē quod eſt in qua ſtat terminus pro quibuſcunq; ſuppoſitis per ſe quamuis talis ratio ſit circa ipſa quod cē intelligantur eſſe preſentia compoſitioni. Item ex virtute ſermonis in propoſitione de contigenti alia. nā omne q̄ ꝓtingit eſſe nec ex ſignificatione nec vt accidēs licet ex prefixione noſtra ideo dicitur accepta hoc eſt contingit accipere intellectum propoſitionis niſi quod hoc conformio: eſt modo compoſitionis quaz alijs oppoſitionibus tamen ſumpta propoſitione in iſto intellectu tenz formaliter ſyllogiſin⁹. ¶ Ad tertiū principale poteſt dici q̄ ad perfectionem ſyllogiſmi non ſufficit illud ſumi ſub in minori pro quo fit diſtributio i maiori: ſed oportet ſub illa ratione illud ſumi ſub qua fit pro eo diſiūctio ſic iſte ſyllogiſmus non eſt perfectus omnis homo neceſſario eſt aial iſte homo albus eſt homo: ergo ⁊c. q̄tuis pro illo hoīe fiat diſtributio in maiore. lz hoc eſt q: pro ipſo fit diſtributio inquantū participat formam hominis ⁊ ſumit ſub ratiōe albi: ita in propoſito ſi ſuppoſitum quod eſt per ſe ſit idem cum eo qđ eſt contingēs pro eo inquātum eſt per ſe ſuppoſitum fit diſtributio in maiore de neceſſario ⁊ non ſumitur ſub ſic in minori de cōtingenti: ſed ſub extranea ratione vel poteſt dici q̄ ſuppoſitū cōtingens nō eſt per ſe ſuppoſitum q: quod libet per ſe ſuppoſituz neceſſario comparatur ad cōe.

Aritur Utruz hec ſit vera ceſar ē homo ceſare nō exiſtente ſuppoſito quod idem terminus ſignificet re exiſtente ⁊ non exiſtente vniuoce vt ſupra dictum eſt. ¶ Et videtur q̄ ſic quia dicit philoſophus ſuametha. q̄ terminus ſignificat hoc eſt ſed ceſar ſignificat homīnē ergo ⁊c. ¶ Itē quicquid includitur in predicato ē verum de eodem de quo ipſum predicatū: lz homo includitur in ceſare ⁊ ē de intellectum eius: ergo ſi hec eſt vā ceſar ē ceſar: hec erit vera ceſar ē hō: ſed q̄ hec ſit vera ceſar ē ceſar probo quia hec ē vera chimera eſt chimera: ſimiliter nō ens eſt non ens: ceſar aūt ē nō ens ergo ⁊c. ¶ Preterita nulla p̄dicatio ē verior illa i q̄ idem p̄dicat de ſe: ſed hic predicatur idem de ſe: ergo

¶ Itē in silogismo ex oppositis sequitur impossibile sz ex his cesar est hō cesar non ē homo sequitur cesar nō est cesar. sed hoc est impossibile ergo est oppositū verū ¶ Ad aliā ptē principaliter vbi ē ponit p copula significat vt nūc ſm philosophū: ergo si cesar ē hō ē nūc hō ¶ Item cū hominē necessario cōcomitet viuere intelligere sentire si cesar est hō viuit intelligit ⁊ sentit. sed hec oia sūt falsa ⁊ impossibilia cū cesar est corruptus. ¶ Respondeo: dicit q prima ꝓpositio est falsa ꝓpter ratiōes positas. nullus enī est homo nisi nūc sit homo. hoc nō ꝓpetit cesari. Ad argumētū pmū dr q qñ dicit philo. q terius significat: hoc est. nō est intētio sua dicere q quidq̄ significat p aliqd hoc predicat de eo in presenti cū esse: sed volens probare principiū loquit ibi de contradictorijs dicens q si illud qō significat per vnū cōtradictoriū est: reliquum nō est: cū diuidant oē qō est vel si forte hoc non dicat licet verū sit: potest dici q trā velit per illō verbū illud qō significatur per dictionem hoc est eius significatū. vel si forte intendat de hac pdicatione. s. q significat q hoc pdicat de illo verū est si in presenti: sed in pterito bene predicat homo de cesare. ¶ Ad sēm qdem negatur ꝓña quia cū cesar significet vnū suppositū: ⁊ ita est q cū suppositū non est requisit q pdicatuz sit non existens: ergo cesar in vtraq̄z stat p non existēte. hō aūt cū de se habeat suppositā existentia iō qñ simpliciter ꝓfertur in presenti stat pro existēti hō. hō aūt existens nō ē de intellectu cesaris ⁊ ideo nō sequit sed bene sequit sub tēpore cōpetenti. ¶ Alij dicunt q hec est falsa cesar est cesar sicut ista cesar est homo. qō ostendi potest sic. cum enim cesar significet verā rem qz vniuoce significat modo ⁊ prius. dicere ergo q cesar est cesar est dicere qō prius fuit vera res est modo vera res qō falsum est. ¶ Potest etiā simili mō ostendi sic. hic bos viuus statim mactand⁹ non est verū dicere iste bos cras erit bos: qz cras erit mortuus per positū. ergo cū venerit illud futurū ⁊ sit presens nō possū vere dicere iste bos est bos. ¶ Idem dicendum est ibi cesar est cesar qz singularis est illa sic ista. ¶ Itē alio modo sic duplex est mutatio. s. substantialis ⁊ accidētalis. accidētalis est in ql̄itate vel in quātitate vel loco. talis mutatio nō interimit subiectū nec fit ibi per destructionē subiecti. vnde in transmutatōe substātiali subiectū desinit esse seipsū: qz si dē oppositū nō corrūpetur qz si nō desinit esse: nō seipsū desinit esse. ¶ Ad rōnes ⁊ ꝓmo ad pmā q adducit p similī dicēdū q nō est simile qz illud qō significat chimera vel nō ens vniformiter se hz ad oē tpus: iō in oī tpe pōt esse vere. sed ita nō est de cesare illa. n. res quā cesar significat nūc non est nec hz suū tps in oī tpe. ¶ Ad aliud q nihil nō dr esse idē sibi Unde cū boeti⁹ dicat q verio: pdicatio est qñ idē de se pdicat vez est qñ idē qō est aliqd pdicat de se qz nihil nō dr idē esse sibi vnde qz cesar ē nihil: iō nō dr idē sibi ¶ Ad aliud q regula philosophi de ꝯclusiōe silogismi ex oppositis est intelligēda vbi aliqō est actu ſbm termino qz tūc segt q idē de se negat qō est impossibile. Nota q signū a parte pdicati cadit in idēptitatē pdicati quia ens in oī ꝓpositiōe est simpliciter pdicatū: ⁊ qō addit ē rei ipsi⁹ specificatio ⁊ qdqd ipsū specificat pdicat cū ipso verbo a parte aūt sbi nō est aliqd sic specificatū: iō nō cadit idēptitate cū sbo. ¶ Et si obijciat q ois ꝓpositio vna ꝓuertit ⁊ tūc qō est pdicatū sit sbz si ergo ē ps pdicati erit ps sūi. ¶ Rñdet q verū est nō in rōne signi sz vt māliter teneat. vt ois hō ē ois hō. ꝓuertit aliqō ens ois hō est hō. ¶ Itē nota q vniuersalis negatiua nō ꝯuertit p accidens: qz ad verā cōuersionē req̄rit q cōuertens tm̄ capiat de veritate ꝓuerso quātū est possibile transpositis terminis. sed nō est ita si ꝯuertat vniuersalis negatiua in ptīcularē negatiuam: quia in transpositis terminis potest plus capere tenet tamen cōsequentia per mediā conuersionem simplicem. ¶ Ista quēstio est quedam addito non de mente scoti.

Queritur Utrū terius cois possit restringi ⁊ dicēdum q sic ⁊ rō quorūdā est qa ꝓpositio q ꝓponit res verbaliter signata cū sbo: tpe p̄senti mē surat eadē mēsura q̄ mensurat cōpositio: necessariū est extrēa mensurari: ⁊ ideo subiectū quod est alterū extremum non excedit in supponendo suppositā temporis quo mensuratur. ¶ Contra que non se consequit ad intelligere nō ꝓsequit se ad segregare nūc aūt q itelligit ꝓpositionē aliquorū extremorū p̄sentez nō est necesse q cointelligat extrema illi⁹ cōpositionis esse p̄sentia. possumus enīz presentialiter componere q̄ sunt futura: ergo presentia alicuius cōpositiōis ad extrema necessario nō refert. ¶ Itē illō nō est p̄ncipiū restrictiōis termni qō nō est p̄ncipiū intelligendi ipsius nūc aūt terminus cō significat⁹ nō est p̄ncipiū intelligēdi subiecti qz illud qō est p̄ncipiū intelligēdi alterius in idē extremū cadit cum ipso qō a pte pdicati cadit nō restringit sbm vt cū dicit hō est alb⁹. si enī sic ista esset vera ois hō est albus pro eisdē enīz supponit termin⁹ in indistinita ⁊ vli. ¶ Item tēp⁹ est accidens absolutū verbi. iō nō regrit substantiā a pte sbi sub ꝓformitate tpis. Itē si sic cū dico. b. pōt esse. a. restringeret. b. ad supponendū p p̄tīb⁹ tm̄ qō ē falsū nō enī sic dicēdo restringitur. ¶ Alij aliter dicūt q cā restrictionis accipit a pte finis sermōis. sermōes enim inuenti sūt ad hoc q nostros cōceptus alijs exprimere possimus. Sicut si intelligat hoc p̄dicatiue huic inesse: hoc alij significare possum sed nō aliter nisi p verbū p̄sentis tpis ergo est necesse sic restringi. ¶ Cōtra cū finis sermonis nihil sit aliud q̄ eius significatio dicere: ergo qō terminus restringit qz hoc exigit eius finis est dicere q terius restringit qz hoc significat sed hoc non significat nisi qō terius restringit ⁊ ita petitur: qō manifestari dz. ¶ Itē lz sermones inuēti sint vt alijs cōceptus nostros exprimamus: non tm̄ quēcunq̄z conceptuz indifferenter per quēcunq̄z sermonem exprimere possumus: sed determinatum conceptum per determinatum sermonem: sicut licet securis sit inuenta ad scidendum: tamen non dicitur frustrari licet hoc scindere non possit. similiter licet terminus subiectus verbo de presenti non significet preteritum inesse subiecto pro his q̄ presentialiter sunt a fine sic⁹ nō frustrātur quia hoc per alium sermonem significari potest. ¶ Item si propter hanc causaz dicitur restringi vt alijs significemus conceptus nostros frustrantur finis: quia possum intellige re subiectum vt abstractum ab omni tempore ⁊ vt sic intellectum volo significare aliquid sibi presentialiter in eē: sed si restringitur ad suppositā presentia: patet quod intellectum alijs significare non possum quia insignificā do alius constituitur intellectus. ¶ Item finis sermonis est rei significate intellectum constituere sed res significata per terminum nominalem nullam differentiam temporis concernit: ergo talem intellectum constituit. ¶ Ideo dicitur aliter: quod ideo terminus restringitur quia alia suppositā quam presentia non sunt sub termino: quia terminus in supponendo non supponit nisi pro suis suppositis. ¶ Contra non plus exigitur ad suppositum quam ad aliud cuius est suppositū non includit esse cum abstrahatur abesse. ergo de ratione suppositi non erit esse: quia tunc plus includeret suppositū quā illud cuius esset suppositū. Item illud quod est ⁊ illud quod non est sub eadem ratiōe ad intellectū veniunt: quia intellectus ab eo qō nomine sortis significato

catur potest abstrahere rationem hominis: sicut ab eo quod significatur nomine cesaris. ratio ergo sic abstracta ab utroq; cū abstrahatur apud intellectum est indiuisa: ergo terminus significans hanc rationem significat commune vniuoce illis duobus: ergo per eandem rationem qua vnū erit suppositum ⁊ reliquū. ¶ Ideo adhuc dicendū quod terminus supponens verbo de presenti restringitur: ⁊ causa est actualis inherentia predicati ad subiectum. nam actualis inherentia exigit terminum supponere pro his pro quibus hanc actualitatem potest determinare. nunc autem terminus supponens pro suppositis actualem inherentiam eorum terminare nō potest nisi pro his que sūt. verbi gra: calefactibile vt ad calefactionē referē terius calefatiōis ē solū p his in quib⁹ derelinqtur dispositio per calefactionez generatur. ideo calefactibile vt ad calefactionem referē solum pro calefactis supponit ideo calefactibile secundū se ad calefacientem non dicitur sicut vult commentator: sed actualiter ad calefacientem in actu dicitur pro calefactis ⁊ pro alijs solum potentialiter. eodem modo ex parte ista si consideremus subiectum vt est terminus alicuius inherentie ⁊ vt hec actualis inherētia sibi adiacet ita qō sub ratione eius consideretur: non supponit pro alijs nisi pro quibus actualem inherentiā determinare potest hoc est satis possibile sic considerare: quia actualis inherētia a predicato incipit ⁊ ad subiectū terminatur ⁊ quia possibile est considerare terminum sub ratione illius quod terminatur ad ipsum: qui si sic consideretur sub ratiōe illius accipietur. ⁊ ideo sub termino sic supponente non conuenit accipere aliquid nisi illud de quo pōt terius actualiter p̄dicari. ⁊ talis sumptio suppositi cognoscitur per suppositionem subiecti: exquo sumi non potest sub respectu talis inherentie nisi illud de quo terminus predicatur actualiter eiusdem signum qō est terminus respectu talis inherentie pro alijs non supponit. ideo ad hoc respiciens Ar. in libro priorum dicit quod maiore existente de messe non posset sumi subminor de contingenti ⁊ hoc regulariter. nā cum sumo minorem de contingenti sumo aliquid pro quo non supponit terminus in actuali inherentia illius de inesse ⁊ illud potest aliter patere. nam si significatur potentialiter aliquid inherere subiecto: nō exigitur subiectum supponere respectu talis inherentie pro his q̄ actu sunt ⁊ hoc quia istam inherentiam terminare potest indifferenter: vel pro his que actu sunt vel pro his que contingunt ⁊ sic dico quod .b. potest esse .a. q: hec est potentialis inherentia alicuius ad aliquid nō actualis: ⁊ ideo subiectum hanc inherentiam terminans potest equaliter supponere pro his que sunt ⁊ que erunt ideo .b. potest esse .a. illa ē multiplex scōm compositionem ⁊ diuisionem. ¶ Sed cōtra hoc actualis inherentia dependet ex eo q̄ actus inheret: sed actus inherens non potest terminū restringere igitur nec eius actualis inherentia. ¶ Item si dicatur animal loquitur inherētia huius actus ad animal restringeret aīal pro animali loquente ⁊ sic hec esset vera omne animal loquitur.

¶ Item actualis compositio extremorum non restringit extrema: ergo per eandem rationem nec actualis inherentia. ¶ Ad primum dicendum q̄ actus actualis cum potentiali siue actuali inherentia restringere non potest subiectuz: nec actualis inherentia cum illo actu: immediatius tñ restringit sbm pactualem inherentiam quam per actuz cuius ē q: actus cuius est nō est ita immediate sbo adherēs sicut actualis inherētia: q: actualis inherētia est in subiecto sicut paternitas in filio ⁊ etiam sicut ignis siue calore calefacere nō potest: sic actus actualis alicui⁹ sine actuali inherētia restringere nō potest: ⁊ calor sine igne non calefacit: sic̄ actualis inherētia in termino supponente sine actu nō restringit. ¶ Ad aliud dicendum q̄ actualis inherentia alicuius act⁹ inherentis nō requirit in termino supponente alia necessaria nisi supposita actu existētia: ⁊ q: sub animali sunt multa suppositā quantum est ex parte actualis inherētie non restringit animal nisi ad animal in actu: ⁊ quia animal in actu potest esse indifferenter loquens ⁊ non loquens ideo non magis restringetur ad loquens quā ad non loquens ideo sic dicendo omne animal loquit̄ est oratio falsa. ¶ Ad tertiū dicendum q̄ actualitas cōpositionis potest eē sine actualitate extremorum: ⁊ hoc quia presentialitas compositionis ad compositionez refertur non ad extrema: potest enim compositio esse presens cuius extrema sunt futura: sed actualis inherentia non potest esse sine actualitate inherētis q: ab eius esse denoīatur inherentia actualis vel potentialis. ideo non est simile hinc inde. Si obijcitur ad principale q̄ terminus supponat pro non existentibus: quia termin⁹ pro illo supponit ad quod sequitur: sed ad non existens sequitur quia sequitur antixp̄s currit ergo homo currit antixp̄s est non existens. Dicendū q̄ non sequitur nisi posito q̄ antixp̄s sit homo quod patet reducendo illaz cō sequentiam ad formā silogisim: ⁊ tunc per oppositum antixp̄s est ens: ⁊ ideo homo supponit pro eo: quia nō sequitur nisi sit ens. Uel potest dici q̄ si aliquid sequitur ad aliud ratione illius in sevt homo ad hominē hūe qui est: sic est maior vera. si autem ratione adiuncti qō tamen adiunctum exigat q̄ sit cū tamen in veritate non sit: non sequitur q̄ terminus sub eodem predicato supponat pro illo. ¶ Item cum dicitur si terminus restringeretur a parte subiecti hec esset bona consequentia homer⁹ est aliquis vt poeta ergo homerus est. hanc consequentiam negat philosophus. Dico q̄ ad actualem inherentiam esse alicuius ad aliquid quod de se esse habet sequitur actualis inherentia eius cui inheret tale q̄ē: vt cum dicitur sor. est: hic copulatur esse sortis: quia qd qd est sor. de se habet ⁊ non habet ab alio. ideo requiritur sor. esse vt propositio sit vera. sed quando copulat̄ esse alicui inesse: quod quidem esse non habet de se: sed in alio: actualis inherentia talis esse non exigit q̄ illud cui copulatur principaliter sit: sed q̄ illud sit principaliter in quo habet tale esse: vt sequitur pater viuit in filio non est necesse q̄ pater sit siue viuat sed filius. adhuc q̄ ratio sit vera sic cum dicitur: homerus est poeta non intelligitur significari nisi q̄ homerus sit in sua poesi: ⁊ iō sufficit ad veritatem propositionis q̄ poesis eius sit. ⁊ hoc q: esse non copulatur homero per se sed pro alio quod tamen derelinquitur ab ipso ⁊ ideo illud aliud p̄ actualem inherentiam huius verbi est exigitur esse.

¶ Item cum dicitur q̄ significare aliquid alicui inesse principaliter non est significare illud cui hoc inesse significatur esse presens: quia si dicatur homo est cursurus hic vnitur predicatum cum subiecto potentialiter ⁊ tamen non est necesse q̄ illud cui vnitur presens sit quia potest esse vera pro antixpo qui non est. Dicitur q̄ est differentia inter actualem inherentiam alicuius actus ⁊ actualem compositionem extremorum: quia aliqd potest actualiter componi cum aliquo ⁊ tamen actualiter non inheret sibi: sed tantuz per propositionem de presenti non plus significatur nisi extremuz inesse: quod etiā potest dubitari per quid significatur actualis inherentia que est cā restrictionis.

¶ Explicit̄ questiōes Scoti sup libro periermenias.

¶ Incipit̄ q. clarissimi doctoris antonij andree super sex principijs gilberti.

Amens ¶Reliquias dedit eis luce. xxii ij. ¶Liber iste agit ⁊ tractat de illis sex ꝑncipijs q̄ i libro ꝑdicamētorū Ar. dimisit ⁊ breuiter determinauit ⁊ hoc ꝓpter causaz que ibi fuit assignata. ¶Idcirco de auctore huius libri qui de illis sex

9 hic prolixius tractat potest accipi verbuz p̄sens ad ostendendū perfectionē huius libri. describitur auctoritas in generali in persona que fecit. qualitas virtualis in materia que sufficit. modalitas ordinata in forma que elicit. cōmoditas fructualis in fine i quē dirigit. ¶Primū probat operatio generosa. sumpsit enīz tantū opus vt doctor autēticus vt scriptor veridicus: vt doctor autentic⁹ qđ itelligi potest Isaye octauo. Sume tibi librū gradē ⁊ scribe in eo stilo hois. Sume tibi librū grandē in excellentiaz: in sentētia: stilo hominis in eloquētia Scripsit enīz nō stilo nimis subtili vt angelico: nec stilo nimis rudi vt asinino: sed stilo mediocri cōi rudibus ⁊ ꝓuectis vt humano. ¶Secundū probat recollectio copiosa reliquias. i. sex predicamenta ab Aristo. relicta ex breuitate ab hoc auctore descripta cum veracitate: ab auctore recepta cū sedulitate. scilicet in mente ⁊ armario intellectus: vt auctor iste possit dicere id Judith primo. lxx. reges colligebāt sub mensa mea ciboruz reliquias. Quid per. lxx. collectores nisi auditoꝝ designatur vniuersitas ¶Tertiū probat traditio gloriosa: dedit⁹ tradidit ordine debito seruato vt ꝓuecti erigantur altus vt infimi atrahant⁹ dulci⁹ vt vteriꝰ instruatur citi⁹. vñ ps. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ⁊ intellectū dat parvulis ¶Quartū probat directio gaudiosa eis. idest auditoribus: vt. s. dirigant⁹ in sciam logicalē. ⁊ hic est finis ꝓpinquus. in sapientiaz spiritualē. s. theologicā ad quā sicut ad perfectionē cetere oēs scientie ordinantur. ⁊ hic finis remotus in letitiā eternalē: ⁊ hic ē finis vltimus beatitudo. s. celestis. ¶Dicat ergo iste auctor illō idē. vba q̄ dedisti mihi da eis: tu da a quo cūcta bona procedūt ⁊ da. s. ordinare directe vitam eternam amen.

Vla ¶Nontia sbi ꝓsupponit i scia: ō de sbo opz precognoscere qđ est. ⁊ q: ē. Ex primo posteriorꝝ. ō ante expositionē huius libri vnā moueo qōem. s. vtrum

q iste liber sit de sex ꝑncipijs. i. ser predicamētis vt ō sbo. Videtur ꝙ non: nā idē non ē sbm diuersoꝝ librorꝝ. sed de istis sex agitur in libro predicamētorꝝ: q: de oibus. x. agitur ibi. igit̄ ad maiorē ꝓbo: q: aliter sbm nō esset adquatū scie illius libri. ¶Preterea vnius scientie vnum est sbm primo posteriorꝝ. sed ista sex non sunt vnū subiectū q: nec vnū diffinibile: ergo cū hec scia sit vna nō est de istis ser. ¶Pro ista etiam parte sunt argumēta facta in principio predicamentorꝝ scilicet de subiecto illius libri. quere ibi ⁊ similit̄ solutiones. ¶Ad oppositū ē auctor iste determinās hic de istis sex. vnde iste liber intitulatur ser principioꝝ. ¶Respondeo ꝙ ea que dicta sunt in libro predicamētorꝝ de subiecto: faciunt etiā omnia fere pro ista questione: ideo illa supponēdo hic breuiter pertranſibo hoc modo. ¶Primo tāgam vnā opinionē secundo aliter dicā ad questionē. tertio remouebo triplicē dubitationem. ¶Quātuz ad primuz est vna opinio que dicit qđ sbm huius libri est forma accidētalis extrinsecus aduenies. ¶Contra vel hic accipit̄ forma ꝓ re prime intentionis vel secunde: non primo modo: q: sic considerare de forma spectat ad philosophum realē et nō ad logicuz. nec secundo mō: q: tunc esset nugatio addendo extrinsecus aduenies maxime cū sit respectus rōis. ¶Preterea quero quid intelligitur per extrinsec⁹ aduenies vel ē extra quidditatē substātie: ⁊ hoc non cuz nouez predicamenta sint extrinsecus aduenīcia: de quibus omnib⁹ non agit̄ in hoc libro. vel quia est respectus diuisius contra absolutū: ⁊ sic non tñ ista ser: sz etiaz relatio de genere relationis est forma extrinsec⁹ aduenīēs de qua non agitur in hoc libro. ¶Quantū ad secundū notāduz ꝙ ista ser sicut ⁊ oia predicamēta possunt dupliciter cōsiderari: vno mō ꝓ re subiecta intētioni ⁊ inq̄ntum sunt entia. Alio modo inq̄ntum cōsiderant a ratione siue inquātuz aliqua ꝓpietas causata ab intellectu eis attribuitur. primo modo cōsiderat de eis metaphi. cuius subiectū est ens inquantū ens. secundo modo considerat̄ de eis hic ⁊ in predicamētis. ostendūtur enī de eis passiones sibi inherentes inquātū sūt generalissima. puta inquantū in suas species diuiduntur ⁊ ille vlterius in alias ⁊ nihil ē supra ea quod descēdat in illa per dīas que omnia competunt eis inquātū generalissima. vnde si de aliquibus alijs que istis generalissimis insunt inquātū sunt entia hic determinat̄: puta quia pere magis ⁊ minus: ⁊ cōtrarietatem habere vel non ⁊ huiusmodi hoc non est principaliter ad ꝓpositū sed ad maiorē cognitionē istorū quātū ad predicata intētionalia: sed cum ista ser vel omnia decē nō sint subiectū vnius scientie realis vel metaphi. nisi inquātū reducūtur ad vnum qđ est sbm. s. ens. ⁊ sic oportez dicere in proposito. q. s. maior est vnitas eoruz in aliqua propietate cāta ab intellectu q̄ forte inquantū sunt entia: aut non minor: ⁊ cum hec scientia non sit vna vnitate analogie: oportet ergo assignare aliquod intentionale quod sit cōmune istis ⁊ vniuocū ⁊ subiectuz primuz hic quia de solo tali per se cōsiderat logicus ⁊ id potest denominari predicamētū vel generalissimuz vel principiuz qđ idē est: quia oēs propietates que per se demonstrātur hic de istis determinant̄ inq̄ntum habent rationē predicamenti vel generalissimi vel principij. ¶Ex predictis cōcludo corrolarie primo ꝙ idē ē subiectum hic ⁊ in libro predicamentorꝝ. nec differunt nisi sicut pars ⁊ totū q: ibi agitur de omnibus modo primo expositio: hic autem de ser illoruz tantuz. secūdo ꝙ de substātia q̄titate qualitate actiōe passione quando situ vbi habitu hic nō determinatur ⁊ ibi nisi per accidens: q: tantum modo fm aliquid quod est in eis fm accidens scilicet aliquid intentionale. non est autē incōueniens illa tantū considerari per accidēs a logico que metaphisicus considerat per se. ¶Ad maiorem euidētiā aūt questi notandū ꝙ principioꝝ quedā sunt substantia quedā accidētia Sba autē est predicamentū. Accidentia aūt quedā sunt absoluta vt quātitas qualitas: quedaz sunt respectus vl relatiua ⁊ ē. ¶Respectus autē quidā est extrinsecus aduenīens quidā vero intrinsecus. Dicitur aūt respectus intrinsecus aduenies ille qui necessario sequitur ambo extrema posita in actu. vel ꝙ idē est necessario cōsequitur suum fundamentum posito termino ita ꝙ positis extremis statiz innascitur necessario talis respectus ex natura rei. ¶Exempluz posito hoc albo ⁊ illo necessario sequitur similitudo: ⁊ oēs isti respectus pertinent ad genus relationis quod est vnū de decē predicamentis de quo non agitur in hoc libro. Dicitur autem respectus extrinsecus aduenies qui non necessario consequitur extrema ⁊ ambo posita in actu. exemplum posito actiuo ⁊ passiuo puta igne ⁊ cōbustibili non necessario sequitur actio cōbustiua nec pa. q: impediri posset ꝓpter distantiam extremoꝝ vel alio modo. Similiter est de vbi ⁊ quādo positōe ⁊ habitu: quānis specialis difficultas sit de quādo. nā positis extremis. s. tempore ⁊ motu videtur consequi necessario ipsum quādo sz de hoc dicetur infra capitulo de qñ. Ratio autē istius diuisio-

nis.ſ.de reſpecta põt eſſe iſta:q; nullus reſpectus põt eſſe magis intimus alicui extremo vel fundamẽto q̃ q̃ neceſſario ipſũ ſequat poſito termino.qdditatiue enim ⁊ formaliꝫ nullus reſpect⁹ ẽ idẽ fũdamẽto.ſimiliter nullus reſpectus põt cẽ magis extrinſecus fundamẽto q̃ q nõ cõſequit ipſũ neceſſario eẽ poſito termino. Ex p̃dictis igit̃ pz q̃ illa ſex principia de qb⁹ agit auct⁹ pro tãto nõ ſũt ſpẽs relationis q; relatio dicit reſpectũ intrinſecus aduenientẽ.iſta aũt ſex dicũt reſpectus extrinſecus aduenientes ipſi fundamẽto. Quãtũ ad tertiũ ẽ p̃mũ dubiuꝫ q̃liter iſte liber ſe habeat ad libꝝ p̃dicamẽtoꝝ Rñdeo hz ſe ſicut pars ad totũ:q; ibi tractat de oibus p̃dicamẽtis.hic aũt de ſex tm̃ nec pp hoc ſupfluit iſte:q; hic de iſtis ſex magis explicite ⁊ diſtincte agit q̃ ibi ⁊c. Scõm dubiũ q̃re liber iſte intitulat ſex principiorũ et nõ p̃dicamẽtorũ cũ hic tracteꝫ de ſex p̃dicamẽtis. Rñ deo idẽ eſt hic ⁊ ibi ſbm.genus ei generaliſſimũ ẽ p̃dicamentũ ⁊ ẽ principiũ ſuaꝝ ſpẽꝝ vt ait porphir⁹ ca. de genere. Ad diſtinguẽdũ ergo aliquo mõ hũc libꝝ a libro p̃dicamentoꝝ. ⁊ ne eẽt confuſio aliqualis in noie ſi vteꝝ diceret liber p̃dicamẽtoꝝ vocat⁹ eſt liber iſte ſex p̃ncipioꝝ hz oia ſint principia ⁊ p̃dicamẽta.nã.x.p̃dicamẽta ſũt decẽ rex principia Tertiũ dubiũ eſt qs fuit auct⁹ hui⁹ libri. Rñdeo dupliciter dr̃. qdaz dr̃t q̃ fuit Aꝝ.qõ vr̃ ex modo p̃cẽdẽdi.hoc non credo. Alij dicũt q̃ fuit Alfarabi⁹ cõpoſito: libri de cauſis. hoc potuit eẽ ſed nõ aſſero. Alij dicũt q̃ fuit gilbert⁹ porretanus:ſed hoc non cõſtat mihi:tñ reputo magis cẽ verũ ideo de cã efficiẽte nõ eſt multũ curandũ. ¶ Ad argumẽtũ ad p̃mũ dico ſicut ſubiectũ cũ hic tracteꝫ de ſex p̃dicamẽtis. Rñ deo q̃ liber a libro: vel ſcĩtia a ſcia ⁊ ecõuerſo:q; ſecant̃ ſcie quẽad modũ ree.ſicut ergo ſbm hui⁹ libri ſe habet ad ſbm p̃dicamẽtoꝝ vt pars ad totũ:ſic liber ad libꝝ ⁊ ſcia ad ſciam.ſubiectũ ergo hic ⁊ ibi non ẽ oio idẽ nec omnino diuerſũ. ¶ Ad ſecundũ pz ex predictis q̃ p̃mũ ſubiectũ hoc ẽ aliquid vnũ ⁊ vniuocuꝫ iſtis puta generaliſſimum vel predicamentum vel principium ad quod iſta reducuntur.

Forma eſt compoſitiõi contingens ſimplici ⁊ inuariabili eſſentia conſiſtens.ca.p̃i.

q **Queritur** Vtrũ oĩs forma ſit ſimplex in eẽntia. Arguit̃ q̃ nõ.nullũ diffinibile ẽ ſimplex forma diffinit̃ hic ergo ⁊c.maio⁹ patet q; oĩs diffinitio hz partes corrũdẽtes ptib⁹ diffiniti.7.metaphi.iõ ꝓcept⁹ diffiniti ẽ reſolubilis in duos cõcept⁹ quoꝝ vn⁹ ẽ qualitatiu⁹ alter quidditatiuus ex.8.meta.ꝓcept⁹:ergo diffiniti ẽ cõpoſit⁹ ex duob⁹. ¶ Preterea aliq̃ forma recipit magis ⁊ min⁹ ergo nõ ẽ ſimplex. añs pz de q̃litate et agere ⁊ pati ex libro p̃dicamẽtoꝝ.conſequẽtia ꝓbat̃ q; oẽ tale eſt diuiſibile ⁊ hz ptes intenſiue.nullũ igit̃ tale ẽ ſimplex. ¶ Preterea oĩs quãtitas ẽ diuiſibilis ex.5.meta phi.capitulo de quãtitate ſz oĩs q̃tas ẽ forma ergo aliqua forma ẽ diuiſibilis ⁊ p cõſequẽs nõ ſimplex. ¶ Cõtra ẽ auct⁹ in lra. Rñdeo ⁊ primo p̃mittã vnã diuiſionẽ q̃ eſt q̃ cõpoſitio ẽ multiplex. quedã ẽ ex ptib⁹ eẽntia lib⁹ puta ex mã ⁊ forma.q̃dã ex ptib⁹ q̃ntitatiuis vel integralib⁹.quedã ex ſbo ⁊ accidẽte.q̃dã ex gradib⁹ eiuſdẽ forme.exẽplũ primi vt hõ ignis.exẽplũ ſecundi linea corp⁹.exẽplũ tertij lignũ albũ.exẽplũ quarti albedo itẽ ſa.⁊ q; quot modis dr̃ vnũ oppoſitoꝝ tot ⁊ reliquũ ex primo topicoꝝ. iõ ſimiliter põt accipi oppoſitũ ad p̃dictos modos. ¶ Scõo dico ad qõem fm quattuor hr̃es cõcluſiones. ¶ Prima eſt q̃ oĩs forma ẽ ſimplex ſimplicitate que opponit̃ cõpõi eẽntiali:hãc oſtẽdo ſic q; ſi non ergo forma cõpoſita eẽt ex aliqua forma ⁊ materia ⁊ ſequerẽtur duo iconueniẽtia.primo q̃ illa forma informabit materiã p partẽ non ſecũdũ ſe totã q; materia que ponit̃ ps ei⁹ nihil põt informare:ſcõo q; queratur de illa forma forme:an ſit ſimplex vel cõpoſita:ſi cõpoſita eẽt ꝓceſſus in infinitũ in cõpoſitis.ſi ſimplex ergo pari ratione ſtãdũ ẽ in prima forma q̃ ipſa eẽt ſimplex ¶ Preterea illud qõ formaliter ẽ act⁹ nõ ẽ formaliter principiũ materiale:ſed oĩs forma ẽ formaliter ⁊ eẽntialiter act⁹:materia aũt ẽ principiũ materiale ergo ⁊c. ¶ Secunda concluſio nõ oĩs forma eſt ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni quãtitatiue ſed aliqua eſt ſic ſimplex.prima pars pz de quãtitate vt arguit̃ in oppoſitũ.ſcda patet de oi qualitate. ¶ Tertia cõcluſio q̃ oĩs forma ẽ ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex ſubiecto ⁊ accidẽte.hoc ſatis ẽ probabile. Tuꝫ q; oẽ ſic cõpoſitum eſt reſolubile in ſbm ⁊ formã accidentalẽ. Tũ quero ꝺ illa forma i quã reſoluit̃:vel ẽ ſimplex iſto modo vel non ſi ſic ergo pari ratione ⁊ prima forma.⁊ habẽt ꝓpoſitũ: vel ſi nõ ergo ꝓceſſus i infinitũ ſicut prius. Tũ q; omne tale cõpoſitũ ẽ p ſe terminus motus mutationis:ſz nulla forma eſt hmõi:q; nulla forma generat̃ per ſe ſed per accidẽs ex ſemptimo metaphi.ſed cõpoſitũ ſolũ eſt hmõi in oĩ genere mutationis vt ibidẽ dicit̃.non enim generat̃ albũ ſed lignũ album.ergo nulla forma ẽ tale cõpoſitũ. ¶ Quarta cõcluſio ẽ q̃ nõ oĩs forma eſt ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex gradibus.qõ patet q; multe forme intẽdunt̃ ⁊ remittunt̃ qõ ſit fm gradũ eiuſdẽ forme. Ex predictis concludo q̃ intentio auctoris eſt formã eẽ ſimplicẽ ſimplicitate tãtũ oppoſita cõpõi eẽntiali et ex ſubiecto ⁊ accidente. in aliqua eni forma ſunt ptes quãtitatiue.in aliqua etiã ea dẽ forma ſunt diuerſi gradus pfectionis ⁊ virtutis: q̃ cõpoſitio nõ repugnat ſimplicitati i eẽntia forme. ¶ Ad primũ in oppoſitũ dicẽdũ q̃ cõpoſitio requiſita ad diffinitũ eſt illa que eſt ex genere ⁊ differentia:ſed illa non repugnat ſimplicitati forme.vna enim res ſimplex põt conſtare ex realitate generis ⁊ realitate differentie. que poſſunt cẽ i tertio vna ſimplex res. ¶ Ad ſecũdũ ⁊ tertium patet ex predictis in corpore q̃ſtiõis ex ſcda ⁊ tertia concluſione. ¶ Deinde cũ dicit quoniã aũt̃ fortaſſe contingit in alijs.exponit aliaꝫ pticulaꝫ oſtẽdens a quo diſtinguat̃ forma hic diffinita p hoc q̃ ẽ eſſe inuariabile.q; ab aĩa humana que vtiq; ſimplex eſt.ideo ad differentiam illius additũ ẽ inuariabili eẽntia conſiſtẽs.naꝫ anima humana variat̃ ⁊ alterat̃ a cõtrario in cõtrariũ vt̃a triſtitia in gaudiũ ⁊ ecõuerſo. ¶ Circa illã litteram occurrunt dubia. ¶ Primũ de ſuppoſito an.ſ.aĩa rationalis ſit ſimplex vel cõpoſita ex materia ⁊ forma. ¶ Secundũ de exẽplo an.ſ.anima alteret̃ a gaudio in triſtitiã.qõ Aꝝ.primo de anima vr̃ deriſorie excludere qui inquit dicẽs aĩam gaudere aut triſtari dicit eam terere vel edificare. ¶ Tertium de q̃ſito ⁊ propoſito. nã omne illud qõ recipit intenſionẽ ⁊ remiſſionẽ variatur fm magis ⁊ minus.ſed plures forme ſũt huiuſmodi.ergo variabiles. ¶ Quartũ q; cuꝫ anima humana ſit forma corporis miruꝫ videtur quomõ ſeparet̃ a diffinitione forme dubiuꝫ eſt ergo de qua intendit. ¶ Reſpondeo ad primũ q̃ licet de materia iſta ſint dicta multa a diuerſis vnde in littera dicitur fortaſſe:teneo tm̃ q̃ anima rationalis ſit ſimplex in eſſentia ſimplicitate oppoſita cõpoſitioni ex materia ⁊ forma. Quod ꝓbo ſic q; ſi non ergo anima non poſſet informare corpus.conſequẽs eſt falſum.cõſequẽtia ꝓbat̃ ſic.ſint ille partes eſſentiales ex quibus cõponit̃.a.⁊.b.ita q̃.a.ſit actuale.b.vero potentiale vel ecõuerſo vna ergo erit perfectibilis ab alia puta.a.a.b.vel econuerſo. Tunc ſic iſta potẽtia receptiua ⁊ perfectibilis ab.a.non poteſt eẽ magis dependens q̃ materia ignis vel alterius corporis.

sed q: materia ignis nō pōt ineſſe alicui ipſum informā do.iō totus ignis non poteſt ineſſe alicui ipſius informā do.ergo ſimiliter nec anima pōt eſſe forma vel actꝰ pri mus alicuiꝰ:q: ſue parti cētiali.i.potētie ⁊ materie re pugnat informare. ¶Ad ſecūdū dōm ꝙ Ax. vult pri mo de aia ꝙ ille paſſiones ſint totius cōpoſiti puta ho minis ⁊ nō partis.ſ.anime:qō vtiq; veruz ē de aia cō iuncta corpori tñ anima ſeparata pōt gaudere ⁊ triſtari vt dicit autor. ¶Aliter poteſt dici ꝙ Ax. loquit ibi cū p:eciſione.⁊ tunc veruz ē ꝙ aia nō gaudet aut triſtat quin ⁊ totꝰ homo. gaudere ergo ⁊ triſtari cōuenit aie vt ſubiecto imediato:toti autē homini cōuenit per ani mā.Sicut color aliter ⁊ aliter cōuenit ſuperficiei ⁊ corpo ri.dico toti homini accipiendo totū cathegoremātice nō ſincathego. ¶Ad tertiuz aliquid pōt intelligi variari du pliciter vel vt ſubiectū vel ſicut terminuſ.primo modo nulla forma variat ⁊ ſic intelligit autor.ſed ſecūdo mo do poſt:nam terminꝰ formalis quo oīs generatiōis ē forma ⁊ hoc modo ꝓcedit Ax.forma enī non alterat vt qō ſz eſt illud quo ⁊ ſm qō ſubiectū alterat. ¶Ad quartū opz dicere ꝙ hic tantū diffinit forma accidenta lis intēſibilis ⁊ remiſſibilis: vt dicit quedaz opinio: vel ꝙ hic diffinit ſola forma naturalis educibilis de poten tia materie ſūalis vel accidētalis:qualis nō ē aia huma na.⁊ de hoc dicet aliquid amplius parū poſt. ¶ Deinde cū dicit Sz quoniam vt aiunt quidā. Exponit ter tiā ꝓticulā diffinitionis oſtendēs quare additū ſit cōpoſitioni cōtingens volens ꝙ per hoc diſtinguat forma hic diffinita ab anima mundi ideſt intelligentia que mouet celū quia licet illa ſit ſimplex in cētia non tamē eſt com poſitioni cōtingens q: nulli alteri cōponitur.dicit ergo ꝙ q: vt quidam aiunt ea anima mūdi eſt ſubiecta ſim plicitati.i.ſimplex cētia.nulli autē variationi.i.ē inuari abilis ſicut ⁊ forma.ideo diſſocians.i.diſtinguēs hanc ſ.formā que intēditur ab omnibus.ſ.tam anima mun di q̄ ſimilibus ſi que ſint additi.ſ.in diffinitione cōpoſi ti ponēs.q: aia mūdi nec ī ſe ē cōpoſita nec aduenit ꝓpo ſito.ſ.celo vt forma mē q: ñ ē forma mām informās. ¶Circa iſtā lr̄az occurrūt dubia. ¶Primū de ſuppo ſito an.ſ. intelligentia ſit ſimplex in eſſentita. videt enim ꝙ non q: in omni eo qō mouet oportet imaginari ma teriam ſecōo metaphiſice. Intelligentia aūt vel angelus poteſt moueri ⁊ mouetur ſepe ⁊ localiter vt nunc ſup pono. ¶Scōm iuxta hoc an ſit variabilis.videt ꝙ ſic quia ſicut anima alteratur a gaudio in triſtitiā:ita videt qō poſſit angelus ſaltē manifeſtuz eſt ꝙ ē variabilis cir ca actus ⁊ habitus intellectus ⁊ volūtatis puta ab vna intellectione vel volitione ad aliā ⁊ ab ignorantia ad ſci entiam. Suppono enīz hic ⁊ verū ꝙ angelꝰ poteſt ꝓ ficere in ſcia in accipiendo notitiaz a rebus. ¶Tertiū ē an intelligentia ſit cōpoſitioni contingens: videt nanq; ſm Ax.ſecundo celi ⁊ mundi.⁊ Commentatorem ibi dem ⁊ iz.metaphiſi. ⁊. Auicennam nono metaphiſi ce.ꝙ celi ſunt animati ⁊ non alia anima q̄ intellectiua: ergo aduenit compoſi cum ſit forma ⁊ actus corporis ergo ⁊c. ¶Reſpondeo ad primum.dico ꝙ intelligentia eſt ſimplex in cētia ſimplicitate de qua nūc ē ſermo ꝙ ꝓbo ſic:quia ſi eſſet compoſita ex materia ⁊ forma vel illa materia eſt eiuſdem rationis cū materia corruptibi lium vel alterius non primū quia ſic intelligētia eēt cor ruptibilis ⁊ variabilis.quecunq; enim habent materiā vnigeneā ſunt ad inuicem tranſmutabilia.materia enīz ē illud quo res poteſt eē ⁊ non eē.nec ſecundū quia tūc ponunt due materie prime quod nullus philoſophus diceret. Jdē argumētū concludit de anima rationali ꝙ non ſit cōpoſita ex materia ⁊ forma. ¶Ad argumenta dico ꝙ equiuocatio ē de materia prout ē altera ꝓs com poſiti vel vt dicit ſubiectuz generaliter:in oī ergo quod mouetur oportet imaginari materiaz ideſt ſubiectum quod ſubijcitur motui ⁊ hoc modo concedo materiā in intelligentia:eſt enim ſubiectū multoruz actuum. ¶A ſecundum cōcedo ꝙ intelligentia variatur ⁊ ſubie ctiue ſicut arguitur:⁊ ideo per hoc etiā diſtinguit a for ma que hic diffinitur:auctor autē iſte loquitur more an tiquorum philoſophorum qui poſuerunt intelligenti as quoſdam deos ſimplices in cētia inuariabiles om nino:ideo ſignanter dicit vt aiunt quidā. ¶Ad tertium dico ꝙ celi non ſunt animati nec intelligentia ē anima co ruz Ariſtoles Cōmētator ⁊ Auicenna. vel ſunt negā di vel exponendi hoc modo ꝙ loquuntur de anima ſe cundum conditionem qua anima eſt motrix non qua ē forma.⁊ illa ē intelligentia ꝓpria reſpectu huius or bis coniuncta huic vt ꝓpria motrix ⁊ talis non eſt ni ſi vnica vnius.

Queritur Utrū diffinitio de forma hic data ſit bene aſſigna ta. ¶Arguitur ꝙ nō.forma non ē diffinibi lis:ergo nec iſta eſt conueniēs eius diffinitio.patet ꝫ̄a antecedens ꝓbatur. Tuz quia forma ē tranſcēdēs.naz eſt cōe omnibus predicamētis accidentiuz:nihil autem eſt cōe generaliſſimis niſi extra genus ⁊ per conſequēs tranſcēdens:ſed nulluz tranſcendens pōt diffiniri:quia nec habet differentiā:ſola autez ſpecies diffinitur ergo ⁊c. Tum quia forma que hic intendit eſt cōis ſubſtan tiali ⁊ accidentali:ſubſtantie autez ⁊ accidēti nihil ē cōe vniuocum ⁊ ſolū vniuocū eſt diffinibile ex libro. predi camentoꝝ.q: vniuoca eādem habent rōnem equi noca ſoluz nomen ergo ⁊c. ¶Preterea iſta diffinitio datur per copulam:omnis autem talis diffinitio eſt in crepanda ex 6.topi. ¶Preterea hic non ponitur ge nus nec differentia forme:ergo diffinitio nullla.antece dens quo ad differentiā ꝓbatur:q: differentia ē que dam forma ⁊ forme non eſt forma ergo ⁊c. ¶Preterea arguitur etiā contra diffinitionis particulas ſicut ꝓ uſ in ſentētiādo. Ad oppoſitum eſt autor qui vocat eam diffinitionez. ¶Reſpondeo iuxta dubia que tangit pri ma ratio.primo videndū eſt an forma ſit ꝓprie diffi nibilis.ſecundo an forma ſubſtantialis aut accidentalis vel cōmunis ad vtranq; diffinitur.tertio de ꝓpoſito an iſta notificatio conueniēter aſſignetur. ¶Quantuz ad primum videtur dubium ꝓpter argumētū factū ꝙ forma cōmunis iſtis generaliſſimis non ſit ꝓprie diffinibilis quia cum ſit tranſcendens non habet genꝰ nec differentiam nec per conſequens eſt ſpecies que ſo la ꝓprie diffinitur auctor autem vocat hanc diffinitio nem tamen non a ꝓprietate diffinitōnis:ſz a conuerti bilitate:quia conuertibilis eſt cum forma. ¶Sed occu rit dubium quid de forma alicuius per ſe exiſtentis in genere dico ꝙ poteſt diffiniri:quia licet non ſit in gene re niſi indirecte ſm coordinationez ſpecierum illius ge neris tamen in ſuo ordine poteſt habere genus ⁊ diffe rentiam per que diffinitur.verbi gratia ſicut anima diſ finit ſecundo de anima ꝙ eſt actꝰ corporis organici phi ſici vitam habentis in potentia.hoc autem forte non ē verum de omnibus formis vt de vltimis differentijs de quibus nihil predicatur in quid nec vt genꝰ de quo alias. ¶Quantum ad ſecundum per ordinez dico tria primuz dictuz ē ꝙ hic preciſe non diffinitur forma ac cidentalis.ꝓbatur omnis diffinitio eſt adequata ſuo diffinito:quia conuertibilis cum illo:ſed illa diffinito nō ineſt adequate forme accidentali patet quia etiam com petit forme ſubſtantiali:forma enim ignis ſit.a.eſt com poſitioni contingens ſimplici ⁊ inuariabili eſſentia con ſiſtens.patet ergo ⁊c.Secundum dictum eſt ꝙ nō diſ

finitur hic forma substantialis precise.qō probatur per eandem rationem:qz cōuenit etiaz forme accidentali puta albedini. ¶ Tertiuz dictuz est qz diffinitur forma cō munis substantiali ꝛ acidentali quod sequitur ex predictis. ¶ Contra qz anima humana excluditur ab hac diffinitione in littera que tamē est forma substātialis. ¶ Respondeo vt iam dictū est.ꝫ.qz forma hic diffinita est oīs forma naturalis educta de potentia materie que non ē nata existere per se qualis non est anima humana:ideo excluditur:forma ergo cōmunis forme substantiali ꝛ accidentali naturali hic diffinitur (vt videtur) ꝑm intentionem auctoris. ¶ Quantuz ad tertiuz dico qz conuenienter ponitur:nā hic ponitur aliquid quasi genus.ſ. contingens.idest actus aduenies: quia etiam forma ē ps compositi ꝛ refertur aliquo modo ad ipsum:ideo ponitur terminus huius relationis cōpositioni.i.composito quod sequitur ꝛ separat formam hic intentam ab omni alio vt predictum est. ¶ Ad primum in oppositum patet ex primo articulo:sed nego secundam probationē cū dicitur qz substantie ꝛ accidenti nihil est cōe vniuocum cū nam ens est vniuocum istis decem predicamentis vt dixi sup:a porphirium. ¶ Similiter forma substantialis ꝛ accidentalis habēt pro cōmuni vniuoco hoc qō est actus.nam quelibet quidditatiue ꝛ formaliter est actus. ¶ Ad secundum dico qz per illa copulata simplici ꝛ inuariabili essentia debet intelligi vnum circumlocutum ꝛ non est inconueniens poni copulationem ad circūloquendum aliquid in diffinitione: differentie enim vltime sunt nobis ignote:ideo oportet eas circūloqui p multa copulata. ¶ Ad tertium concludit qz non est pro pria diffinitio qz concessum est:sed illud quod additur qz forma non ē forma.falsum est vna enim forma differt ab alia per aliquam differentiam que differentia est forma eius nec est processus in infinitum sed deuenitur ad differentias vltimas ꝛ formas que seipsis totaliter distinguuntur ꝛ se totis differunt.

Videtur autem quedaz forma a natura esse:quedam vero ab actu. Ratio enim a natura est. Calor vero ꝛ passio quedam in actu consistunt. In quibusdam vero dubiuz est.vtrum a natura:aut ab actu incipiant eē. vt in figura incisionis. Nam nihil additiōis fit.sed separatio quedam partium.dico aūt figuram inesse a natura: sentiri vero ab actu capitulo eodem.

Nota Solutionem questionis ꝑm auctoris intētionē vt cōmuniter exponit in hoc stare qz figura incisionis cōprehendit duo.ſ.materiā ꝛ formā que apparet ꝛ sētitur.quoz ad materiā ē a natura qz materia illa puta lapis vel lignum a natura est:sed quātum ad formā que apparet ꝛ sentitur est ab arte:quia per artem producitur ad actum.

Queritur Utrum figura icisionis sit a natura vel ab arte Videē qz nō ab arte p rationē auctoris. nā omne illud qz fit ab arte fit p appositionem ꝛ additionē ptis ad partez:sed talis figura nō fit sic:sed magis p amonitionē ꝛ separationez partis a parte:ergo nō ē ab arte:ex quo sequitur qz sit a natura. Ad aliā ptē arguit qz non sit a natura:qz illud cuius principiuz efficiens ē voluntas ꝛ agens a ꝓposito:non fit a nā: qz sunt oppositi mōi agendi hic ꝛ ille ex secundo phi.ꝫ talis figura ē huiusmodi vt pz:ergo non ē a natura ꝫ ab arte. ¶ Respondeo primo inquirā qualiter illa figura precedit in materia anteq̄ ad appntiam sensibilez reducatur.secundo dicā ad illud qō queritur principaliter. ¶ Quātum ad primū est vna opinio q̄ dicit qz talis figura precedit iam in materia actualiter:sed ē cooperta alijs partibus eiusdem materie:puta lapis aut lignum que partes remouētur per actuz artificis: ꝛ figura apparet ita qz ꝑm hoc artifex nihil aliud facit nisi remouere ptes prohibentes appentā figure iā preexistentis in materia preiacēte:forte huius opinionis ē auctor.nā dicit qz figura ē a natura:sed sentire actualiter ꝛ apparere est ab actu. ¶ Contra istā opinionē arguit. Tuz qz ois actio noua positiua ꝓducta hz aliqō positiuuz ꝓtermino nouit ꝓducto.illud nō ē sola separatio ptiū:qz sepatio non est nisi quedam priuatio:ergo ē ipsa figura nihil aliud potest dari.figura ergo noviter producitur ꝛ per consequens non iam preexistit. Tum qz in eadez parte materie non possunt eē actu figure incōpossibiles nisi ponas figmentuz ꝛ chimericum in natura:ꝫ in eadez parte materie possunt eē quecūq̄ figure in sensu diuisionis:puta hominis bouis serpentis ꝛc̄.que sūt omnino incōpossibiles:ergo non sūt simul ibi: ꝛ tamen essent:ꝑm te. Tum qz figure extense habēt partem extra partē ꝛ impossibile est omnes partes simul actu esse:ꝫ talis figura de qua queritur est sic extensa ergo ꝛc̄. sed in quacunq̄ parte materie fit caput potest fieri pes vel manus ꝛ sic de alijs:ergo tales partes non preexistunt in actu. ¶ Dicitur ergo ad hūc articuluz qz talis figura precedit in materia tātuz in potentia passiua ꝛ subiectiua: sicut omnes alie forme ꝛ nullo modo in actu. ¶ Quantum ad secunduz primo premittā vnā distinctionez.secundo triplicē conclusionem. ¶ De primo sciendum qz naturale pōt capi dupliciter actiue.ſ. ꝛ passiue:potētia enīz receptiua forme pōt cōpari ad formā quā recipit vel ad agens a quo recipit. primo mō ipsa est potētia naturalis.vel violenta: vel neutra dicitur naturalis:cum ad formaz naturaliter inclinatur: violenta si fit contra inclinationem eius naturalem neutra si neq̄ inclinatur naturaliter ad formam nec ad oppositam. ¶ Exēplum primi ignis admoueri sursum. Exemplū secundi ignis admoueri deorsum. Exemplū tertij sicut superficies se habet ad albedinem ꝛ nigredinez vel ad mediū colorez quēcunq̄ habet. ¶ Secundo modo cōparando receptiuuz.ſ.ad agēs a quo formā recipit tūc est naturalitas quando receptiuum cōparatur ad tale agens quod natum ē naturaliter imprimere talē formā in tali passo: sicut non est naturalitas generaliter quando cōparatur ad tale agens qō non ē naturaliter imprimiuuz illius forme in illud passum:quale est agens volūtarium ꝛ a proposito siue creatū siue increatū ꝛ supernaturale. ¶ Ex predictis concludo qz naturaliter accipitur equiuoce:nam diuersis opponitur. ꝛ illa est vna causa cognoscendi multiplex ex primo topicorum:naturaliter enim opponitur vno modo supernaturaliter alio modo libero ꝛ voluntario:alio modo violento: vt patet ex predictis.nam vt naturalitas attenditur a pte principij actiui tunc opponitur sibi liberum vno modo ꝛ alio modo supernaturale:sed vt attēditur a parte ꝑncipij passiui:tunc opponitur sibi violentum. ¶ Quantum ad secundum sit ista prima conclusio figura incisionis non est a natura primo modo.probatur.illa forma non est a natura primo modo ad quam passuz nō inclinat naturaliter:sed figura incisionis est huiusmodi ergo ꝛc̄.probatio mi.quia si sic ergo passum violenter esset sub forma sibi incompossibili quod est falsum quia lapis vel lignum sic recipit figuraz asimi sicut figuram hominis Ex eadem ratione concluditur qz talis fi

gura nō sit violenta: q: hoc est verū generaliter ꝙ ꝯcūq; forma naturaliter est in materia eius opposita ⁊ incompossibilis ē ibi violenter ⁊ ecouerso ꝯcunq; forma ē i materia violenter eius opposita ⁊ incōpossibilis est ibi naturaliter: cōparando ergo formā incisionis ad materiā precise ipsa nō ē ibi naturaliter nec violenter: ſz fm potentiā neutrā q: materia nō magis ad vnā figurā q̄ ad aliā oppositā sibi inclinat. ¶ Secda conclusio ē ista figura incisionis non est a natura accipiendo naturale scdo modo. qō probat sic illa forma non est a natura secundo modo q̄ non pducit ab agente naturaliter talē formā inprimente: ſz figura incisionis est hmōi. qō ptz q: artifex a quo inducit ē agens liberū ⁊ a ppposito ergo ⁊c. ¶ Ex predictis sequit ꝙ figura nullo modo sit a natura. vnde auct: vī hic simpliciter negādus siue intelligat ꝙ sit a natura q: peristit actu in mā: siue ex hoc ꝙ materia eius est ens a natura: vt coiter exponit: q: pari rōne domus cēt a natura: qō tñ certū ē eē ab arte etiam p ipsū in littera. ¶ Tertia conclusio ē ista ꝙ figura incisionis est simpliciter ab arte. probo. illa forma cuius principiū efficiens ē agens a ppposito ⁊ per artē ē simpliciter ab arte sed figura icisionis ē hmōi ergo ⁊c. ē vtraq; premissarū pz ex predictis. ¶ Ad primū in oppositum dico ꝙ maio: ē falsa vl̄r accepta q: artifex non tñ agit in apponēdo sed quandoq; in remouēdo.

Sed in his que in pluribus sunt: palaz non est. Nam ea que in pluribus sunt: in actione eē impossibile est. ⁊c. cap. eodē.

Queritur Utrū vl̄e sit a natura vel ab actu nr̄o. videt ꝙ ab actu nr̄o: vnde cōmētator primo de aīa intellectus agens est qui facit vl̄itatē in reb⁹ ſz pductio p itellectū ē ab actu nr̄o ergo ⁊c. ¶ Preterea nō a nā ergo ab actu nr̄o. ꝯa ptz. antecedēs ēt pz: q: sic eēt ponere vniuersalia sepata ⁊ ideas. ¶ Contra est auct: in littera. ¶ Rādeo primo ponā vnā distinctiōez secundo dicā ad qōem. ¶ Quātuz ad primū sciendū ꝙ vniuersale ē nomē cōcretū. nam sicut ab albedine dicitur albū: sic ab vniuersalitate vl̄e. ¶ Potest ergo vl̄e sicut cetera concreta sumi triplr. vno modo pro sōo. i. pre prime intentionis cui applicat intētio vl̄is: ⁊ hoc mō vl̄e ē primū obiectū intellect⁹ ⁊ ois scia est vl̄iū. ¶ Alio modo pre secunde intentiōis cāta ab intellectu ⁊ applicabili rebus prime intentionis: ⁊ sic logtur ꝑ ppie logic⁹ de vl̄i. ¶ Tertio modo sumit ꝑ aggregato ex subiecto ⁊ forma ⁊ illud ē ens per accidens. cōgregat enī res diuersas ex quib⁹ nō fit vnū per se ⁊ de tali nō est ars q: de ente per accēs nō est scientia quia nec est diffinibile ex sexto meta. ¶ Quantū ad secundū sit ista prima conclusio. vl̄e primo modo ē a natura. hec probat sic. omne precedēs naturaliter actuz rationis ē ens reale. ſz vl̄e primo modo est hmōi ergo ⁊c. probatio mīoris quia obiectū naturaliter precedit actū potētie sicut cā causatū sed vl̄e primo modo ē obiectuz actus intellectus: ergo ⁊c. de isto vl̄i pōt intelligi ratio auctoris quia producto singulari per naturam pducitur natura in singulari q̄ est vl̄e. isto modo natura occulte operatur. ¶ Secunda conclusio. vl̄e scdo mō acceptum est ab actu nostro hoc pz quia producitur p actū itellect⁹. ¶ Tertia cōclusio est ista vl̄e est ens partim a natura ⁊ partiz ab actu nr̄o patet ex predictis. vel posset dici aliter ꝙ vl̄e tertio modo est ab actu nr̄o. probatio. ab eodē producitur totum cōpositū a quo inducitur terminus formalis: q: totum categorematice dī generari sicut tot⁹ ignis dicit generari ab inducente formā ignis sed forma vl̄is producitur ab actu intellectus. ex secunda cōclusione ergo totum vniuersale. ¶ Cōfirmatur ratio q: totuz vniuersale dicitur ens rōnis ex hoc ꝙ forma vniuersalitatis ē a ratione ergo pari ratione dī esse ab actu rationis vel intellect⁹. Utrū autē vl̄ia sint in re vel a re abstracta dictū est in prologo porphirij in quadā questiōe. ¶ Ad p̄mū in oppositū dico ꝙ facit ꝑ secunda cōclusione ideo ꝑ nūc cōcedo ipsū licet sit dubiū an faciat hoc intellect⁹ agens: vt dicit cōmentator an intellect⁹ possibilis. ¶ Ad secundū nego añs nec pono ideas aut vl̄ia separata nisi fm ꝓsideratiōē vt pz ex predictis cōcorditer ad primā ⁊ secundaz conclusiones questionis.

Hoc autem in quibusdā dubitabile apparebit. Speculo enim immutabili permanente imaginis motus fieri videtur ad oppositi mutationē. Impossibile ergo erit soluere concesso ꝙ ibi vere forma existat. Si uero non est: incredibilis error putabitur in vulgo: licet conuenientius sit dicere. capitulo tertio de Actione.

Queritur Utrū imago i speculo apparens sit vere in speculo sicut accidēs in subiecto. Et videt ꝙ non per auctorē hic in litterra qui declinat ad ptē illā negatiuā. Contra: imago ista q̄ videt aut ē in speculo aut in aere ñ in aere q: vt ibi nō vī qō pz q: āmoto speculo nihilominus imago illa in aere multiplicat ⁊ ē ibi sicut prius: tamē nō videt. ergo imago que videtur habet eē in speculo. Confirmat q: obiectuz qō videtur per mediuz non ē in medio: q: tunc mediuz non eēt medium sed extremum: sed aer interpositus vsqz ad speculum est mediū huius visionis. quod pz q: ipsū speculum videtur eodē actu videndi: ergo imago nō ē in toto illo aere medio: ergo oportet ꝙ sit i speculo alias poneret accidens sine subiecto. in oculo enim nō est q: sensibile positū supra sensum impedit sēsationem ex secūdo de anima. Respōdeo videndū ē quomodo talis imago generet ⁊ a quo. secundo de quesito vbi sit vel in quo ¶ Quātū ad primū dico ꝙ imago ista generat ad modum quo lux generat in medio a corpore luminoso qō fit fm triplicē radiū rectum. reflexuz. ⁊ fractum. Radius rectus est ille qui diffundit a corpe luminosoi medio cuiscdē diaphanitatis quatū durat virtus luminosi ⁊c. ¶ Radius reflexus est ille qui occurrente opaco anteqz terminetur virtus actiua luminosi diffundit in partē obiectā ⁊ hoc necessitate naturali: q: agens nāte cuius virtus actiua nō est totaliter exhausta in directo agit quātū pōt ⁊ qō nō potest in directū agit i obliquū Exemplum in radio solis terminato ad parietem. hoc modo generat imago speculi per reflexionez predicto modo. ¶ Radius fractus est ille qui occurrente medio alterius diaphanitatis nō tamē omnino opaco multiplicat i illo medio ñ ſz lineā rectā ſz incidit ibi angulus. Exēplū de baculo cui⁹ ps ē in aq̄ ⁊ alia ps in aere apparet fractus licet nō sit. Dico ergo ad ꝓposituz ꝙ imago hominis vel alterius multiplicatur fm illos tres radios ⁊ gignitur imediate ab ipso homine obiecto cuius est imediate spēs sensibilis. illa autē que apparet in speculo de qua queritur gignitur fm radium reflexum vt dictum est. ¶ Notandū vero ꝙ lux aut lumen non terminatū ad oppacum non videtur. ꝙ patet. Tū q: radij solares de nocte non apparent qui tamen intercipiuntur inter nos ⁊ celuz supra conū piramidis umbre terre. Tum q: existens in carcere opaco ⁊ tenebroso vbi per opposita foramina transiret radius solaris

non videret illū radium si corpuscula illa que dicuntur athomi non frangantur. Similiter est de imagine ⁊ de omni colore: quia species non sunt visibiles nisi quādo terminātur ad opaca ita q̄ non contiguate opacis non possunt causare speciem per quam videantur sicut species coloris dum ē in medio non videtur: sed quando contiguatur opaco: tunc potest videri: sicut illud patet de radio transeunte per vitrum coloratum apparet color in pariete vbi terminatur radius ille ⁊ videtur coloratus similiter sicut vitruz ⁊ tamen in medio non erat visibilis iste radius coloratus: ⁊ tamē species apparēs in pariete ē species coloris ⁊ per illam videtur. ¶ Similiter imago non videtur in medio: sed videt in vitro quia videtur vbi terminatur. ¶ Quantuz ad secundū posset dici vno modo q̄ imago ē realiter in speculo propter rationes positas in pede questiōis. nec sequitur nō corpus moueri in corpore. quia ad motum subiecti gignitur noua imago in speculo: q: accidens non migrat de subiecto in subiectum sicut in medio nouus radius continue innouatur: licet vnus tātuz videatur. Alio modo dicitur cōmuniter q̄ imago ista non est in speculo sed in aere propinquo qui speculo contiguatur ⁊ ibi terminatur vel reflectitur. ¶ Ad oppositaz partem eo q̄ virtus naturalis obiecti nonduz est exhausta: sic q̄ ista species vel imago nullum habet subiectuz extra obiectum nisi aerem: ⁊ sic redacta ad obiectum per reflexionem est ratio videndi obiectum cuius est imago: tenēdo primam viā ad illud. in oppositum oportet negare auctorem in hoc loco. tenendo secundam dicenduz ad primam q̄ ē in aere nec ibi videtur imago: illa enim nō videtur: sed est species. ⁊ ratio videndi eius obiectum. ¶ Ad aliud per idem: ⁊ dato q̄ imago esset visa diceretur q̄ pars aeris que contiguatur speculo vbi est imago vt in subiecto habet tunc rationem extremi ⁊ totus alius aer interpositus vsq; ad obiectum habet rationē medij.

Actio vero est: secum quam in id quod subijcitur: agere dicimur. ⁊c̄. capitulo eodē de Actione.

Subsequenter Quero vtrū descriptio data de actione sit cōuenienter assignata. ¶ Arguitur q̄ non. nullus respectus est principium agendi sicut nec quātitas fm conclusionem: sed actio est formaliter respectus vt superius dictum est ergo male ponitur fm quam: quia illud secundum notat principium agendi. ¶ Preterea illud quo agens formaliter agit est in eo formaliter: sed actio non est formaliter in agente sed in passo: ergo actio nō est quo vel fm quā agens agit. ¶ Probatio minoris. Aristo. tertio physicorum. vult q̄ actio ⁊ passio fundentur in motu ita q̄ nō distinguantur formaliter nisi per cē ab ⁊ ī hoc: sed motus est in passo: quia est actus mobilis ergo actio ⁊ passio sunt in passo. ¶ Preterea deus creando ⁊ producendo de nihilo dicitur agere: sed agendo nihil subijcitur siue actioni: ergo incongrue ponitur in id quod subijcitur. ¶ Preterea actio est generalissimuz: ergo non potest diffiniri. patet consequētia. omnis diffinitio est per genus ⁊ differentiam: sed generalissimuz non habz differentiam nec genus ergo ⁊c̄. ¶ Ad oppositum est auctor in littera. ¶ Respondeo in ista questione. primo videndum est de actione quid sit: ⁊ hanc difficultatem tāgit primum argumētum. secundo in quo sit quod tangit secundum argumentuz. tertio quot modis dicitur: quia hoc includit tertium argumētum: quarto de que sito an cōueniēter assignetur: quia hoc tangitur in quarto argumento. ¶ Quantum ad primum dico tres conclusiones. Quarum prima est q̄ illa actio que ponitur vnum de decem predicamentis: non est aliquid absolutum: hanc probo: quia si sic ergo ad actionem ē actio ⁊ sic in infinitum. consequens est falsum vt patet ex tertio physicorum. ¶ Probo cōsequentiam. ad omnez formam absolutam nouaz potest esse aliqua actio: quia illa forma est ab aliquo agente. sed per te actio est forma absoluta ⁊ est noua. patet quia agens non semper agit ergo ⁊c̄. ⁊ pari ratione ad illam actionem erit actio. et sic in infinitū. ¶ Preterea si actio esset forma absoluta vel poneretur in agente vel in passo non in agente: quia sic omne agens mutaretur fm formam absolutam antequaz passum mutaretur ab ipso: quia passum nō mutatur ab ipso nisi iaz habente actionem: ergo oportet q̄ agens mutetur ad hoc q̄ habeat actionez cum sit forma absoluta: sed illud consequens est falsum quia motus est actus entis in potentia. passiua actiuum autem non est in potentia passiua sed actiua: nec potest poni in passo: q: si sic sequeretur inconueniens. scilicet q̄ aliquod passum non posset pati fz formaz de genere quātitatis vel qualitatis. quin simul duratione ⁊ forte prius duratione vel natura patiatur fm formam alterius generis posterioris. scilicet fm actionem: que ponitur alia forma absoluta. Est autez inconueniens. maximū q̄ subiectuz non possit pati fm formam absolutam prioris nisi patiatur fm formam posterioris. que non est propria passio prioris. patet enim quia albedo potest manere in subiecto post actionē transeuntez. ¶ Secunda conclusio sit ista. actio q̄ est genus ē forma vel respect⁹ hec sequitur ex prima: quia omne ens vel est ad se ⁊ absolutum vel ad aliud ⁊ respectus: sed actio non est ad se vel absolutum: ergo est respectus. ¶ Tertia conclusio sit ista. actio que est genus est respectus extrinsecus adueniens. probatio omnis respectus qui non sequitur necessario extrema etiam ambo simul posita in actu ē respectus extrinsecus aduenies vt prius dictum est. sed actio est huiusmodi. nam posito actiuo ⁊ passiuo nō necessario sequitur actio quia potest impediri vel per distantiam vel per contrariuz agens impediens: etiam si sint approximata. ergo ⁊c̄. ¶ Ad maiorem euidentiaz articuli vt apparcat quis respectus extrinsecus aduenies est actio. Est notandum q̄ agens creatum producens aliquid habet vnum respectum ad terminum primum siue totalem: qui dicitur productum: ⁊ habet alium respectum ad terminum formalez: qui dicitur forma educta vel inducta: ⁊ habet alium respectuz ad subiectum istius forme: quod est ipsum passum vel transmutatum. Quod autez isti respectus sint distincti patz Tuz quia sunt ad alios ⁊ alios terminos. ergo ipsi sūt alij. ¶ Tum quia respectus correspondentes eis sunt omnino alij. ¶ Primus enim respectus scilicet producti ad producens est sicut dependentis ad illud a quo dependet secundum suum esse simpliciter. ¶ Secundus est dependentis ad illud a quo dependet secundario: sicut primo accipit esse compositum. forma autem secundario ⁊ per accidens sexto metaphifice. ¶ Tertius trā simutabilis ⁊ transmutās a quo accipit formam tantuz ⁊ non suum esse simpliciter. Istoruz autem respectuū ex parte agentis duo sunt intrinsecus aduenientes. quia necessario ponuntur extremis positis. sed respectus tertius qui est ad passum ē extrinsecus aduenies. quia possibile est actiuum ⁊ passiuum cē: ⁊ tamen non habere respectum quo illud transmutet ⁊ illud ab ipso transmutetur ⁊ potest impediri vt dictuz est. Actio ergo cū

sit respectus extrinsecus adueniens est formaliter iste ergo respectus scilicet habitudo agentis transmutantis ad ipsum scilicet passum transmutatū. duo vero primi sūt respectus de genere relationis. ¶Quantum ad secundum dico illam conclusionem q̄ actio est in agente vt i subiecto ⁊ non in passo. probo in eodem est respectus ⁊ fundamentum. non enim probabile est q̄ fundamentum sit in vno subiecto ⁊ respectus fundatus sit i alio sed potentia actiua est fundamentum actionis ⁊ potentia actiua est in agente ergo actio est in agente. ¶Preterea respect⁹ oppositi nō sūt vniuersaliter simul i eodē saltem vt idem: sed actio ⁊ passio sunt respectus oppositi. passio autem vniuersaliter ⁊ necessario est in passo ergo non in eodem erit actio. ⁊ patet quia si eēt in passo esset in eo inquantum passum quia passum non ē agēs. ¶Preterea in quocunq; est formaliter aliqua forma illud est simpliciter tale secundum illam formam. omnino enim irrationabile est q̄ forma in aliquo sit formaliter ⁊ non denominet ipsum: vel q̄ non constituat ipsū informatum sm ipsam sed per te actio est formaliter in passo: ergo passum est formaliter agens quod est impossibile quia oppositum de oppposito. ¶Dico igitur q̄ actio est in agente vt in subiecto remoto. in forma autem scilicet potentia actiua vt in fundamento proximo Similiter passio que dicit respectum opppositum est i passo vt in subiecto ⁊ in potentia passiua vt fundamento. ¶Quantum ad tertium dico q̄ actio est nomē multipler ⁊ equiuocum. ¶Uno modo dicitur de operatione immanente prout intellectio ⁊ volitio dicitur actio nono metaphisice. ⁊ tamen in rei veritate est qualitas ⁊ forma absoluta. ¶Alio modo actio dicit respectum producentis ad productuz quomodo pater dicitur causa agens filij. ¶Tertio modo actio dicit respectum inducentis ad inductum. vel educentis ad eductum. quo modo calor dicitur causa caloris in ligno. ⁊ istis duob⁹ modis est respectus intrinsecus adueniens ⁊ de genere relationis. ¶Quarto modo dicit respectū transmutantis ad transmutatum sicut in presenti descriptione sumitur actio secundum quam in id quod subijcitur agere dicimur. ⁊ sic actio est genus distinctum ⁊ vnum de decem predicamentis. ¶Quinto modo actio sumitur pro re acta includendo illum respectū quem exprimit hoc quod est ab alio: vt dicitur tertio phisicorum. vnde actio isto modo pertinet quātum ad illud connotatum ad aliquod genus absolutum secunduz quod passum transmutatur: puta secundum qualitatem vel quātitatem vel huiusmodi. ¶Sed ille terminus ab alio q̄ formaliter importatur per nomen actionis in ista quinta significatōne adhuc potest accipi equiuoce. vel scilicet ab: vt a producente aut inducente. vel ab: vt a transmutante. primo modo ⁊ secundo pertinet ad genus relationis vt dictum est. tertio modo ad genus passionis sicut ⁊ transmutatio passiua. ¶Quantum ad quartum concedo q̄ non est diffinitio propria sed dicitur descriptio aut notificatio que sic intellecta vt patet ex predictis est conuenienter assignata. ¶Actio est secundum quaz vt per actum ⁊ formam actiuaz in id quod subijcitur scilicet in subiectuz vel passum transmutabile agere dicimur nos scilicet agentes. in qua descriptione ponitur subiectum quod est agens ⁊ terminus qui est passum ⁊ ponitur aliquid loco generis secundum quam scilicet formam quia actio quidditatiue ⁊ formaliter est in forma. ¶Ad primum argumentum in opposituz dicitur q̄ esse principium productiuum cōtingit dupliciter vel vt quod vel vt quo. ⁊ hoc secundo modo adhuc dupliciter. vel vt principium formale productiuum: alio modo: vt actus productiuus. exempluz primi ignis calefaciens respectu caloris geniti in ligno. exemplum secundi calo: in igne respectu termini eiusdem. exemplum tertij calefactio respectu eiusdem termini. dico igitur q̄ licet respectus non sit principium productiuuz duobus modis: est tamen tertio modo vt actus productiu⁹: et talis est respectus de genere actionis. ¶Ad secundum concedo quod actio est in agente. Ad Aristo. tertio phisicorum dico quod loquitur de actione hoc modo scilicet pro re acta que est ipsa forma que inducitur in passum per motum. de illa concedo quod reperitur in passo. ¶Ad tertiuz dico quod quando deus producit de nihilo. non agit actiue de genere actionis sed de genere relationis que est producentis ad productum. ¶Ad quartum patet ex dictis quod non est diffinitio propria sed descriptio quedam aut notificatio.

Non est autem motus actio: sed quale Quiescere eniz ē quale: quare ⁊ motus quidem quale erit. Simpliciter. enī quecunq; contrariorum oppositionem suscipiunt eiusdem suscipiunt generis predicationem. capitulo eodem.

Queritur Utrum motus sit in genere qualitatis. ¶Videtur quod non quia motus est in genere quātitatis ergo nō in genere qualitatis. patet cōsequentia quia idem non potest esse in diuersis predicamentis probatio antecedentis per Aristo. quinto meta phi. capitulo de quanto. Tēpus est quantitas per motum ergo motus magis. ⁊ tempus est quantitas per se quia species quantitatis continue per Aristo. ergo motus est magis species quantitatis. ¶Preterea motus est in genere actionis uel passionis: ergo non est in genere qualitatis. consequentia pbatur ut pus. pbatio antecedentis illud q̄ de alio pdicatur in abstracto est idem illi essentialiter: sed ista est vera passio est motus ⁊ ista actio est motus: ergo sunt essentialiter idem ⁊ per consequens eiusdem generis probatio minoris hec per se est vera patiens mouet ergo passio est motus. ⁊ ista similiter agens mouetur ergo actio est motus. vtraq; consequentia tenet per locum a coniugatis. ¶Preterea motus accipit formam specificaz a termino ad quē quinto phisicorum. ergo similiter genus sed per se terminus motus est i tribus generibus. scilicet quantitate qualitate ⁊ vbi. ex quinto phisicorum. ergo motus est per se. in illis tribus generibus: non ergo tantum in genere qualitatis. vnde quinto phisicorum dicitur quod tot sunt species motus quod entis acquisiti scilicet per motum. ¶Ad oppositū est auto: hic in littera. ¶Respondeo secundū. Cōmentatorem tertio phisicorum de quidditate motus sunt due famose opiniones. Una quod motus est fluxus forme. alia quod est forma fluens: ⁊ dicit quod prima est cōis: sed secunda verior. si ergo teneatur prima opinio quod motus sit fluxus forme non ipsa forma: certū est quod est per se species quantitatis continue: vt dicit Aristo. quinto metaphisice. ⁊ hec etiaz potest poni in tertia specie qualitatis nō per se ⁊ essentialiter: quia sic nihil idem est in diuersis generibus: sed pro quanto est sensibile commune sicut ⁊ quies vt dicitur secundo de anima. Qualitas autem sensibilis facit tertiam speciem qualitatis. hoc autem modo videtur auto: considerasse motum cum dicit motus est quale sic ⁊ quietē. Et per hec patet solutio

ad primū argumētuz. Si aūt teneatur secunda opinio quaz credo veriorem scilicet quod motus non est aliqd realiter nisi ipsa forma fluens sic nō potest poni in vno genere tantum: sed est in diuersis motus in quantitate est in genere quātitatis. Similiter est de motu in qualitate ⁊ vbi hoc modo vī consideraſſe motū Aristo. tertio ⁊ quinto phisicoꝝ. ⁊ sic pz solutio ad tertiū argumētū. de quiete aūt oppositā motui dicēdū ē consequenter qō in eodē genere ponenda est in quo mot⁹. ¶Ad primū in oppositū ⁊ tertiū pz solutio ex predictis. ¶Ad secundū nego añs. ad probationē nego minorez. hec eniz est falsa passio est motus. similiter ista actio est motus ⁊ qñ ꝓbatur per locū a cōiugatis a cōcretis ad abstracta dico qō talis cōsequētia non tenet in cōcretis dictis per accidēs. non cni valet homo ē albus: ergo humanitas ē albedo. ita hic nō sequit patiens mouet ergo passio ē motus q: prima est per accidens tenet aūt cōsequētia in predicatis per se vt albū ē coloratū ergo albedo ē colo:: quia in prima ē predicatio per se in prio modo.

¶Passio aūt ē effectus illatioqz actiōis.

Notandum ꝙ vt dicebat supra primū ē actionis ex se inferre passionē. eo ergo modo quo actio efficit ⁊ infert ex se passionē eo modo passio ē qd effectum ⁊ illatū ab actione. quomodo aūt actio inferat passionē dictū ē superius. in hac descriptione ponitur aliquid ḡ si loco generis scilicet effectus illatio que exponēdo lique. idest vt sit sensus effect⁹ ⁊ illatio. Iterum sumēdo abstractū ꝓ concreto illatio idest illatū ponitur vt suuz correlatiuuz vel vt relatio opposita actiōis. passio aūt ⁊ actio sunt respect⁹ oppositi iō debēt se inuicem notificare q: opz in vtroꝝ rōnibus vtriqz vti. si ergo in descriptione actionis posita ē passio implicite dicēdo in id qō subicitur id ē patitur. i. transmutatur transmutatione passiua sic in descriptōe passionis ponitur actio sed explicite vt dictū est. ¶Cōtra hāc descriptionem arguit. Tū q: nō est conuertibilis cuz diffinitio. nam qualitas immo omnis forma terminās motuz est effectus illatioqz actiōis. agens eni vel mouēs efficit formā ad quā ē motus ipsa actiōe vt actu ꝓductiuo ergo ⁊c. Tū quia datur per copulā ⁊ omnis talis diffinitio est increpanda scdm Ar. tertio topicoꝝ. Tū q: idez nō cōponitur sibi quia copula est inter diuersa sed effectus ⁊ illatio actionis sunt idem ergo male ponitur liq ꝓ ea. ¶Ad primuz dicit ꝙ sic intelligendum est ꝙ passio est effectus vel illatio actionis primo ⁊ immediate. sed non ē sic de forma que terminat motuz q: illa mediante passione cātur. verbi gratia calor in corpore nō cātur primo ⁊ immediate sed mediante passiōe. ipsa aūt passio cātur primo ⁊ immediate ⁊ hoc mō est intelligēda descriptō ¶Sed ꝫ passuz non patit nisi q: recipit nouaz formā ergo prius ex natura rei hz formā quā patiatur ⁊ per consequens quā habet passionem: quia causa prior est causato ergo forma ista prius est effectus actionis ḡ passio. confirmat q: quicqd est pri⁹ pōre ē pus posteriore sz passiū est prius passione sicut fundamētum est prius respectu: ⁊ vniuersaliter oīs respectus ē posteri⁹ extremis. ¶Similiter forma que inducit ē prior passo vt actu patiens: q: (vt dictū est) nō est actu passum nisi ꝙ formā ad quā trasmutat: ergo forma ista ē prior passione ⁊ ꝙ cōsequēs prius ⁊ immediatius effectus actiōis. Aliter ergo dicēdū est vt prius in capitulo de actione. quia passiō ē effect⁹ actionis sic ꝙ actio efficit ipsaz: non vt qō nec vt principium formale quo: sed sicut actus ꝓductiu⁹ quo agens transmutat passuz ⁊ transmutatio passiua est ipsa passio illata. passio ergo ē illatio ⁊ effectus actionis sic respect⁹ oppositi ꝫ sequēs forma ad quā passū transmutatur: vnde in tali trāsmutatione oz imaginari tria instātia vel signa nature lz totū possit cē simul tēpore ⁊ duratiōe ¶In primo signo ē agēs ⁊ passū vt duo absoluta ante omnē actū puta ignis ⁊ aqua. ¶In secūdo signo forma caloris inducitur in aqua ab igne. ¶In tertio signo cōsurgit respectus passionis in passo ⁊ respectus actiōis in agente: q: simul sunt respect⁹ oppositi ⁊ nō sunt. forte in eodē signo innascuntur respect⁹ producentis ⁊ ꝓducti inducentis ⁊ inducti qui sunt de genere relatiōis. ¶Ad primuz secundum ⁊ tertiū potest dici ꝙ ista nō est vera diffinitio q: nulluz generalissimū potest vere diffiniri cum supra se non habeat aliud genus nec differentiam nec est ꝓpie copulatio nec idem sibi copulat q: liquē nō debet intelligi copulatiue sed expositiue que ꝓ. idest non ꝓpter.

a **¶Maiorem** Euidentiam huius capituli de passione. ¶Queritur vtrū passio sit genus distinctuz ab actione ⁊ videt ꝙ nō sit genus: quia id quod est species alicuius generis nō est genus generalissimuz: sed passio est huiusmodi. nā species tertia qualitatis ponit passio ⁊ passibilis qualitas. ¶Preterea principij non ē principiū sed actio est principium passionis: vt patet ex predictis ergo passio nō est principium ergo nec generalissimuz. ¶Preterea actio ⁊ passio sunt respectus oppositi ergo pertinētes ad genus relationis: non ergo sunt generalissima. ¶Secūdo arguitur ꝙ nō est distinctuz genus quia actiuuz ⁊ passiuum similia sunt in genere ex primo de generatione: ergo et actio ⁊ passio consequētia patet per locuz a coniugatis. ¶Preterea cōtraria sunt in eodem genere secundum Aristo. io. metaphi. sed actio ⁊ passio sunt contraria ergo. ¶Ad oppositum est auct: hic in littera ⁊ Aristote. qui ponit decem genera: quia tunc nō essēt decez. Respōdeo ꝙ de passione plura dicta sunt capitulo de actione. iō breuiter transeundo primo videndum si passio est generalissimū. secūdo si sit distinctū ab actione. ¶Quātum ad primū sit prima cōclusio. passio est genus generalissimuz. probatio id quod nō habet aliud supra veniens. genus est genus generalissimuz ex diffinitione generis generalissimi data a porphirio: sed passio est huiusmodi ergo ⁊c. minor patet quia non habet supraueniens quia nō est ergo ⁊c. ¶Contra forma est quid cōmune superius predicatū de actiōe ⁊ passione ⁊c. ergo omnia ista habent supra se genus probatur quia forma non predicatur de eis vt accidens nec vt proprium. patet. nec vt spēs nec vt differentia quia predicatur i quid de eis ergo predicat vt genus. ¶Respōdeo: forma ē equiuocū vt est cōmune istis ⁊ est transcendēs nullum aūt tale ē gen⁹. ¶Secunda conclusio est ista passio est vnum genus probatio illud genus quod secundum vnam rationem de omnibus suis inferioribus predicatur est vnum genus sed passio est huiusmodi. sed que est ista vna ratio? Respōdeo ꝙ est ratio trāsmutabilis passiue quia omnis respectus transmutati ad transmutans est huiusmodi. Ex his patet ad argmēta cōtra hūc articulum. Ad primum patet in littera quod equiuocatur de passione passio enim que est genus nullius alterius generis est species. Ad secundum dico quod maior sic absolute sumpta est falsa substantia enim est principium omniuz aliorum nouē ꝓncipiorum: sed si sic intelligatur ꝙ principij non est principiuz in eodem genere maior ē vera sed minor est falsa. passio eniz non hēt principium in eodem genere. ¶Ad tertium dico ꝙ non omnes respect⁹ oppositi sunt de genere relationis sz illi trū qui sūt itrinsec⁹ aduenientes actio autē ⁊ passio sūt extrinsec⁹

aduenientes vt sepe dictū est. Quātuz ad fm dico istaz conclusionē q passio ē distinctū gen⁹ ab actione: qō patet ex p̄cedentib⁹. Tum q: est in alio subiecto ꝛ nunqz simul sunt respectu eiusdē. Tuz q: habēt distinctas descriptiones. Tuz q: habent alias rōes p̄dicādi de suis inferioribus. ¶ Ad p̄imū in oppositū dicendum q Aristoteles ibi loquitur de genere phīsico ꝛ subiectibili. actiuuz enīz ꝛ passiuuz cōmunicāt in materia ꝛ subiecto sed non sunt idē genere logico p̄dicabili de quo queritur in proposito. Ad secunduz dico q actio ꝛ passio nō sunt respectus oppositi contrarie ſz relatiue: ꝛ dato q ēent contrarij largo modo: nō tamen sequitur q sint in eodē genere q: contraria possunt esse genera aliorum: vt ibidem dicitur in p̄dicamentis ꝛc̄.

Quando vero est qō ex adiacētia tpis relinquitur. ꝛc̄. cap. quinto de quando.

Circa capitulum de quādo. Queritur vtrū quādo possit cōparari. Videtur q non q: nulla relatio pōt ēe fūdamētū relationis: q: tūc p̄cederet i infinitūſz qñ ē relatio q: respect⁹ cōparatio ēt ē relatio p̄z. ergo ñ potest fundari in quando. nec p consequens quando pōt cōparari. cōperatiuuz enīz cōparatiōe cōparat. ¶ Contra est ipse auct⁹ in littera. ℟ Respondeo q questio ista tāgit difficultatē an relatio possit fundari in relatione. ideo p̄imo videndum est in quo relatio pōt fundari. secundo ex his ad questionem. ¶ Quantuz ad p̄imū p̄ima conclusio est ista. relatio potest fūdari immediate i substantia. pbatio materia ꝛ forma sunt causa immediata omniuz accidentiuz. sed omnis cā fundat immediate respectū cālitatis. ergo respectus cālitatis fundatur imediate in substantia materie ꝛ forme. Similiter pōt argui de cansalitate passiua. quia aliqua substantia generatur ꝛ p̄ducitur: ergo fundat immediate respectū p̄ducti ad p̄ducēns vel generās. ¶ ℙ Preterea cōpositū immediate dependet a materia ꝛ forma: ꝛ substatia a p̄imo ente. sed dependētia est relatio. ergo relatio fundat immediate i substātia ℙ Preterea forma substātialis immediate vnitur materie ergo immediate fūdat respectuz vniōis ℙ Preterea substātia ē p̄io: omni accīte sed p̄ioritas est formaliter relatio: ꝛ ita p̄oritas fundat imediate i substātia aliter eēt p̄cessus in infinitū. ¶ Sēda p̄clusio ē ista ralatio pōt imediate fūdari in qualitate ꝛ quātitate. hec enīz ab omnibus p̄cessa ē ꝛ patet quinto metaphisice capitulo de ad aligd vt simile ꝛ equale ꝛc̄. ¶ Tertia conclusio ē ista relatio pōt fundari imediate in relatione. pbo sic hec albedo ꝛ illa sunt eiusdem generis vel ratiōis ꝛ fūdat relatōnē p̄formitatis. ita patnitas hec ꝛ illa sūt eiusdē rōis ergo fūdat relationē p̄formitatis nec ista cōformitas ē idē q patnitas: q: p̄formitas ē ō p̄io mō relationis paternitas de secundo. ¶ Confirmat q: paternitas ꝛ paternitas sunt eiusdē spēi vel idez specie: idem ptitas est relatio ergo relatio fundat in relatione. Item inter paternitatē ꝛ filiationē ē relatio difformitatis ergo relatio fundat in relatione hac ꝛ illa: nec difformitas cū sit de p̄imo mō est idē q paternitas ꝛ filiatio que sunt de secundo mō. ¶ ℙ Preterea certū ē q inter relationes ē ordo ꝛ distinctio ſz ordo ꝛ distinctō sūt relatōes ergo ꝛc̄. Cōtra arguit sicut patnitas ꝛ patnitas fūdāt p̄formitatē que est relatio per te ita conformitas hec ꝛ illa cū sint eiusdez rationis fundabunt aliā conformitatē ꝛ sic in infinitū. ¶ Similiter pōt argui de difformitate ordine ꝛ distinctione. ℟ Rādeo q standū est in secundo. nā aliqua relatio sic est ratio referendi q non refert: ꝛ sic est quo q nō est qō. vna ergo conformitas nō ē conformis alteri: sicut nec albedo ē alba nec tristitia tristat. ¶ Quarta conclusio q̄ sequit ex p̄dictis est ista. relatio potest fundari immediate in omni ente. pbo omne ens omni enti cōparatuz ē idē vel diuersuz ex quarto metaphisice. ſz idēptitas vel diuersitas sunt relationes ergo fūdātur in omni ente. ¶ Confirmat q: omne ens vel est cā vel cātum p̄ius vel posteri⁹ vel simul: q̄ omnia sūt nomina relatiua ꝛ dicūt formaliter respectus. ¶ Quantū ad secundū p̄z ex p̄dictis q̄ non repugnat ipsi quādo nec alicui respectui posse cōparari q: pōt fundare relationē. ¶ Ad argumētum in oppositū dico q maio: est falsa quia secūdū Euclidez ꝓportionalitas ē similitudo duarum ꝓportionū ergo super ꝓportionē que dicit formaliter relationem. vel super vnitatē eius fundat similitudo: que etiā formaliter est relatio maio: ē ergo habz falsaz illud argumentum ꝛ non sequit̄ p̄cessus in infinitū: quia statur in secundo vel tertio ꝛ tādē venitur ad absolutum sicut accidens fundatur in accidente puta q̄litas in quantitate nec ꝓceditur in infinitum sed tandez deuenitur ad substantiam.

Est autem quando in omni eo quod incipit esse: vt corpus quidem vniuersum aliquādo est: ut in tempore. ꝛc̄. cap. eo.

Queritur Vtrū hec ꝓprietas valet q ꝓp̄rie est ipsi quādo est esse in omni eo qō incepit ēē. Videtur q non q: angelus vel intelligētia incepit ēē ꝛ tn̄ nō est in qñ p̄obo mobile ē p̄ius natura motu q: nō mēsurat tpe sed euo. ¶ Similit arguit de aia q: vī se habere sicut angelus ꝛ tn̄ in lra dicit q ē in tpe ꝛ in qñ. ¶ ℙ Preterea p̄imū mobile incepit ēē ꝛ tn̄ nō est in qñ. pbo. mobile ē p̄ius natura motu. motus ē p̄io: tpe. tēpus est p̄i⁹ qñ. q̄libet istaz pbat. q: sbm ꝛ cā p̄us ē accidente. mot⁹ aūt est i mobili: ꝛ tēpus i motu: q: passio motus. ſz tps ē cā qñ ergo a p̄imo ad vltimū totum mobile ē p̄ius qñ: ſz p̄ius vt p̄ius nō est in posteriori ergo. ¶ Contra ē hic auct⁹ in lra. ¶ ℟ Respōdeo hic p̄mittēdo vnā ꝓpōem. s. q eo mō quo aliquid ē in tēpore. eodē mō ē in qñ. hoc ē pbabile de se. ſz ad videndū qñ aligd est in tēpore. ¶ Notādū q ista q̄nqz se hñt fm quēdā ordinē in entib⁹. ¶ ℙ Primū ē fluxus forme. ipse mot⁹ q̄cūqz puta de albatio ꝛ illō ēntialiter mēsurat tēpore q: nl eius manet idē: sed rō eius requirit ptez eius succedere ptī eius. ¶ Secōm ē forma fm quā pōt nec quieto ēē fluxus partis post ptez puta ipsa albedo. ¶ Tertiū ē forma fm quam actualiter ē fluxus puta ipsa albedo i fieri. ꝛ hoc fm ꝛ tertiū ē eadē forma licet fm dispōez diuersā acceptā: ꝛ fm illam vno mō acceptā ē actu motus: ꝛ alio modo acceptā ē actu quies p̄imo modo mensurat tēpore rōe fluxus annexi. secōo modo nā tpis qdā dicūt q euo. ¶ Quartū ē permanēs in quo non ē natus ēē fluxus partiuz puta celum ꝛ q̄cunqz mobile etiaz angelus si sit localiter mobilis ꝛ illud q̄rtū nō mensurat tēpore per se nec secundū ipsū est ꝓp̄rie quies sicut nec motus q: nō natū moueri nisi p accīs: ideo nec quiescit. sed motus ꝛ quies ē secundū aliquā formā necessario consequētē ipsū ꝛ sic p accidēs tpe mesurat. ¶ Quintū ē illud in quo nō pōt esse fluxus nec in aliquo cōsequēte ipsū naturaliter: vt est de⁹: ꝛ ió q: manz inuariatū oio idē duz manet nullo mō mēsurat tpe nec secōm se totū nec secōz ptez ei⁹: nec etiā mēsurat tpe p accidēs tale nullo mō ē in qñ. Ex his pz ad questionē qō quādo aliquo modo ē in omni eo qō incepit sicut ꝛ tēpus. ¶ Ad argumēta patet ex p̄dictis q tam angelus quā anima ꝛ quam celum aliquo mō sunt in tpe ꝛ in quando: licet secundum suum esse for-

male ⁊ quidditatiuum mensurentur euo. ¶Aliter potest dici quod auctor loquitur secundum opinionez Aristo. qui ponit intelligentias ⁊ celum esse ab eterno ⁊ nō incepisse. Ad illud autem de anima soluitur quod non simile est de anima ⁊ de angelo. Tum quia etiam secūdum Aristo. 19. de animalibus intellectus idest anima est ab extra idest creata ⁊ producta de nouo nec sic est angelus secundum eum: cum angelus non sit forma corporis sicut anima. ideo magis est variabilis ꝑ̄ tēpus q̄z sit angelus.

Vbi vero est circumscriptio corporis a circūscriptione loci proueniens. locus autē est in eo quod capit: ⁊ circūscribit. est ergo in loco: quicquid a loco circūscribitur: non est autem in eodem locus ⁊ vbi. locus enim in eo quod capit. vbi vero in eo: quod circūscribitur: ⁊ cōplectitur. videtur autē non oī ad esse. Anima eniz nusq̄z est. Nullum eniz locum occupat: neq̄z implet. ca. vj. de vbi.

q **Queritur** Vtrum aīa vel intelligētia occupat locuz. ¶Videtur q̄ sic. nā qō determinat sibi locū ē in loco sz aīa ⁊ ītelligentia sūt hmōi: ergo maior pz q: non sūt vbiq̄z ergo in aliquo loco determinate. ¶Contra ē auctor hic in littera. ¶Rñdeo primo videndū ē de loco corporis. secōdo de loco angeli siue anime. ¶Quantū ad primū notādū est q̄ omni corpori preter vltimū celum qō non hz extra ptinēs ꝓueniunt sex. ¶Primū est eē in loco actuali non q̄ necessario sit in loco: q: deꝰ posset facere lapidē nō existēte alio corpore vel facere illū extra vniuersū ⁊ vtroq̄z modo ēt non in loco. nō ergo requirit eē necessario in loco: sz tantū haberet potentiā passiuā qua posset eē in loco: tñ de facto oē corpus p̄ter vltimū ē in loco. ¶Secōm ē eē in loco actualiē determinato. nō eniz pōt eē in loco quin aliud vltimuz cōtenti qō ē. primuz cōtinenti faciat illud actu q: facit distare latera cōtinentis. secus est de parte in toto que nō facit superficiē in potentia continētem ipsam eē in actu ⁊ ideo pars in toto nō est sicut locatū in loco ex secundo phisi cor. ¶Tertiū ē esse in loco equali. nā ꝓpter eādē quātitatē qua facit locū in actu modo ꝓdicto necessario exigit locū sibi equalē. ¶Quartū ē eē i loco cōmēsuratiue ⁊ hoc ꝓp eādē quātitatē ita q̄ pars superficiei ptēti correspondet pti superficiei cōtinctis ⁊ totū toti. ¶Quintuz est eē in loco determinate hoc vel illo ⁊ hoc cōpetit corpori ex determinato loco ipsū locante. ¶Sextū est esse in loco naturaliter vel violenter ⁊ hoc cōpetit corpori i quātuz corpus naturale. ⁊ hoc scilicet inquātū hz formam substantialem determinatam ⁊ qualitates determinatas natum est ab aliquo locante conseruari ⁊ ab aliquo corrumpi. ⁊ quādo continetur ab vltimo illius quod est natum ipsum conseruare: dicitur esse in loco naturali. quando vero ab illo quod natuz ē ipsuz corrūpere: dicit eē in loco violenter. Quātuz ad secōm correspondenter dicā sex. ¶Primū dictū ē q̄ angelus non necessario ē in loco: q: multo magis quā corpus posset fieri sine creatiōe creature corporalis: vel ea facta posset fieri ⁊ eē extra omnez creaturā corporalē. tñ in angelo est potētia passiua qua posset esse in loco. Secōm dictuz ē q̄ non oportet angelū esse in loco auctuali. q: nō opz eū eē in aliquo cōtinēte diuisibili actu existēte. non enim facit latera continētis distare ⁊ ideo nō facit superficiez cōtinētē eē in actu. ¶Tertiū dictum ē qō nō pōt angelus esse in loco quātūcūq̄z magno. q: hoc ē ꝓp̄riū dei nec vt credo potest eē in loco quātūcūq̄z paruo in infinitū. potest tamen esse in puncto hoc ꝓ nūc supponat q: probare illud est difficile ⁊ magis alterius speculationis. ¶Est ergo angel⁹ i loco sic q: hz locū determinatū i loco tñ determinato hoc mō: q: ē aliquis locꝰ quo maiorē nō posset habere ⁊ aliquis quo minorē nō ē in loco cōmensuratiue q: cū sit indiuisibilis non hz partē ⁊ ptē cū ptibꝰ loci. ¶Quintū dictū ē q̄ angelꝰ ē in hoc loco vel in illo q: ñ est vbiq̄z. nā angelꝰ cū sit i potētia ad vbi i cōmuni ⁊ nō ex se determinatꝰ ad hoc vbi vel illō. tñ ab eodē agēte reducē ad hoc q̄ sit actualiter in loco ⁊ in hoc loco vel in illo. illud vero ē creans ⁊ ꝓducens. ¶Sextū dictum ē q̄ angelus nō ē in aliquo loco naturaliter q: tūc ēt in aliquo loco violenter qñ. s. ēet extra locū naturalē ⁊ sic etiā aliquod corpus haberet naturalē habitudinez ad ipsuz cōseruāduz ⁊ aliquod corpus ad ipsū corrumpēdum. quod simpliciter ē falsū. ¶Ex illo sexto dicto pz q̄ illa potētia que ē in angelo ad essendū in loco non est naturalis nec violenta sz est neutra: q: istud passiuz scilicet angelus non inclinat ex se naturaliter ad hūc locum nec ad oppositū sed neutro mō hz se ad ista sicut superficies q̄ se hz ad albedinē ⁊ negredinē. ¶Sic ergo patet quomō angelus ē in loco. s. diffinitiue. Et qūo nō. s. cōmēsuratiue qūo auctor iste negat angeluz ⁊ aīmā eē in loco. ¶Sz tunc occurrit dubiuz. illud vbi diffinitū aut eē in loco diffinitiue qd est ⁊ in quo genere collocetur. ¶Rñdeo p illud vbi nihil aliud intelligo nisi assistentiā vel ꝓsentiaz angeli ad locuz a quo vtiq̄z continet. Sz nec circūscribit nec cōmensurat. est autē in genere vbi ꝓ reductionē q: cū isto hz maiorē cōuenientiaz ⁊ similitudinē q̄z cū aliquo alio ꝓdicamētorū. ¶Ad argumentū in opposituz pz q̄ concludit p:o eē in loco diffinitiue vel determinatiue. Ad aliud in contrarium loquit̄ de esse in loco commensuratiue.

Nequaq̄z igitur duo in eodem loco eē simul possūt: nec idē vnū in diuersis. ca. eo.

s **Absequenter** Queritur vtrū sit possibile idē corpꝰ eē simul in diuersis locis. Videtur q̄ sic nā i eodē loco pōt esse duo corpora simul ergo ⁊ idē corpꝰ in diuersis locis. añs pz de ferro ignito vbi sunt simul ferruz ⁊ ignis cōsequētia pz q: similis possibilitas vel ipossibilitas videt eē hinc ⁊ inde. Contra ē auctor hic in littera ⁊ Aristotiles quarto phisicoruz ¶Rñdeo hic sunt due cōclusiones secōm fidei veritatem ¶Prima cōclusio ē q̄ de potētia dei possibile est duo corpora eē simul in eodē loco. qō pz. Tum q: xp̄s fuit natꝰ de virgine matre ergo clauso claustro qō esse non potuit nisi duo corpora simul essent. Tuz quia xp̄us resurrexit clauso sepulchro. vnde mulieres dixerunt quis reuoluet nobis lapidez ab hostio monumenti. quez tñ lapidem angelus postea reuoluit. cōstat ergo in resurrectione corpus xp̄i simul fuisse cū corpore lapidis. Tū q: post resurrectionē intrauit ad discipulos ianuis clausis. ergo idē quod p:ius. Tū q: celū ē corpus indiuisibile q: incorruptibile: diuisio aūt ē quedā corruptio. sz corpora beatorum in celo empitero erunt simul cuz celo ⁊ econuerso sine diuisione ⁊ cessione alicuius illoꝝ. ¶Secunda cōclusio ē quod de potētia dei idē corpꝰ pōt esse simul in diuersis. probatio q: corpus xp̄i simul est in celo ⁊ in sacramēto altaris immo in pluribus altaribus simul sub sacramento. ¶Preterea legit̄ qō beatꝰ Ambrosius exīs medionali simul interfuit sepulture beati Martini turonis ergo simul fuit i diuersis locis. ¶Itē

sūt alie due cōclusiones oppōsite scōm phi. auctoritatē vna q̄ de potētia naturali impossibile ē simul duo corpora simul eē. Alia de potētia naturali impossibile ē idē corpus eē in diuersis locis. ¶Ratio prime ꝓclusionis assignat duplex. vna repugnātia quātitatis vel dimensiōnū. vnde Ax. quarto phisicoꝝ dicit. q̄ dimensiōes sole sine qualitatib⁹ ⁊ passionib⁹ faciunt distare duo corpora: ⁊ contradictio ē quod maneāt dimēsiones ⁊ non faciāt distare. nā corpus cubicū facit distare scōz q̄ dicit ibi. q: ille dimensiones repugnant ad inuicē vna expellit aliā nec possunt simul eē. ¶Intelligēdū eni q̄ dupliciter possūt aliqua repugnare. scilicet formaliter vel virtualiter. ꝓmomō repugnāt duo ōpria puta calidū ⁊ frigidū. scōo mō cā nālis repugnat effectui oppōsito sui effectus: vt ignis frigidati. due ergo dimēsiones repugnāt non scōo mō q: repugnātia duaꝝ dimensionū nō est nisi pp̄ simlitatē loci: quē replet vnū corp⁹ quantum pōt replere. ergo si aliquod corpus repleat cū eo eūdez locū erit repugnātia quātitati primo nō formaliter sed quasi virtualiter rōe illi⁹ effect⁹ q̄ ē ēsi repletio. ¶Alia rō ꝓclusiōis assignat loci ordo vniuersi. vbi notādū q̄ sicē i vniuerso ē ordo ꝓueniētie. ordo ōpēdētie. ordo durationis ⁊c. ita ē ordo sit⁹ ꝛz quā vniuerse ptes vniuersi sunt cōtigue ⁊ vna extra aliaz. ex quo sequit q̄ nec vacuuz possit esse nec duo corpora simul: ita q̄ vtriusqz ē eadē causa rationalis. ꝛz primā puto veriorē. Rō scōe cōclusionis assignatur illa: q: naturaliter niutatio positiua qua. ſ. acquirit aliq̄ nō pōt eē sine ōperditiua: qua aliquid deperdit. ⁊ hoc vbi nate sunt eē istē due mutationes. q̄ iō dico q: alicubi non sunt nate eē ambe puta in illuminatōe aeris. vbi sic ē mutatio positiua q̄ nulla ē deperditiua. nullū ergo corpus pōt eē in diuersis locis q: nō pōt moueri ad vnū nisi deperdat aliud: quia igit nā nō posset separare has duas mutatiōes vbi nate sunt eē vt in ꝓposito: ió non pōt facere idē corpus eē in diuersis locis bene. ergo dicit auctor i littera quod idē corpus non pōt eē simul in diuersis locis nec plura corpora in eodē loco. ¶Ad argumētū i oppositū nego antecedēs. ad pbationē de ferro ignito iaz dictū ē in p̄ncipio huius libri quod nō imaginādū ē ignē ⁊ ferrū eē simul: ꝛz q̄ ferrū ē porosū multis poris in quib⁹ ignis capitur ⁊ sic duo corpora non sunt simul.

Contentio autē de spere extremitate oritur Nihil enī extra idē est in eo autem locus esse non poterit vt dictuz est a superioribus qō ab eo ḡdem loco ambitur. ⁊c. ca. eo.

q **Queritur** Utrū vltimū celū sit i loco. diuersi philosophi et cōmētatores diuersa dixerūt volētes saluare illud celū ⁊ si ñ ꝓprie tn̄ aliquo mō deesse in loco. Quidā enī vt Anerrois dicit ipsū eē in loco scūdū cētrū. Ali⁹. ſ. themisti⁹ p̄ ptes. alij p vltimā sui superficiē de quo magis spectat ad ārtū physicoꝝ. qcād sit de dictis eoꝝ certū habeo q̄ illud celū nō ē in loco p̄o prie loquēdo p rōem autoris. nā oē q̄ ē in loco circūscribit ab aliquo corpe q̄ ē extra ipz ⁊ ab eo disiunctū ⁊ diuisuz vt pz. 4. phisicoꝝ. ꝛz celū vltimū nō hz aliq̄ corpus extra se q: nō tā esset vltimū ergo ⁊c. vnde hic ē aduertēdū q̄ corpa vniuersi sūt ītra se ordinata vt ꝓtinētia localiter ⁊ ꝓtenta. terra eni ꝓtinet ab aqua. aq̄ ab aere. aer ab igne. ignis a spera lune. spa lune ab alia spera. ⁊ sic vsqz ad vltimā. sicut ergo nō est incōueniēs dare in vniuerso aliq̄ corp⁹ ita cōtētū quod nullo mō est locus ꝓtinēs alterius puta terra: ita nec ē incōueniēs dare aliq̄ corp⁹ q̄ ita ē locus contīnēs alterius q̄ nullo mō ē in loco nec ab aliquo ꝓtētū. ⁊ ita ē vltima spera siue celū vltimū q̄ dr̄ primū mobile supra q̄ ē empireuz vt tradūt theologi ⁊ verē. ⁊ ibi est locus beatoꝝ vltra q̄ non est neqz loc⁹: neqz motus: neqz tēpus: vt dicit Aristo. scōo de celo ⁊ mundo.

Positio est quedā partiū situs ⁊ generationis ordinatio. ca. vij. de positione.

a **Euidentiam** Capituli positiōis. Queritur vtrū sit vnū p̄dicamētū. Arguit primo q̄ nō sit p̄dicamētū nec vnū generalissimū nā oīs relatio ē de genere relationis. ꝛz positio ē relatio q: formaliter respect⁹. ergo ē in genere relatiōis. ⁊ per cōsequēs nō ē generalissimū. ¶Preterea illud q̄ est dra generis nō ē generalissimū ꝛz positio ē dra gñis ēntitatis vt dr̄ in p̄dicti: ergo positio nō ē generalissimū. ¶Secundo arguit sic q̄ nō sit vnū genus. nā positio ē respect⁹ mutu⁹ sicut ⁊ ordo. ergo qua rōe ordo ptiū locati ad ptes loci facit vnum genus. ergo eadē rōe econuerso ordo ptium loci ad ptes locati facit aliud genus. ¶Cōfirmat: q: actio ⁊ passio faciunt duo genera que sunt duo respect⁹ oppositi ergo pari rōe in ꝓposito ordo ⁊ ordo qui sunt respect⁹ oppositi in ꝓposito. ¶Idē argumētū valet ad pbandū de vbi ⁊ q̄ñ ⁊ de habitu q̄ sint duo genera. q: in his oībus sunt respect⁹ oppositi ad instar actionis ⁊ passionis: vt vbi actiuū ex pte loci: ⁊ vbi passiuū ex pte corporis locati. Similiter q̄ñ actiue ex pte tp̄is ⁊ q̄ñ passiue ex pte rei tēporalis. ¶Itē habere actiuū ex pte adiacētiū corpi ⁊ habeī passiue ex pte corporis cui adiacēt. ¶Ad oppositū ē auctor ⁊ Ax. aliter cēnt plura generalissima aut pauciora q̄z decem. ¶Respondeo hic sunt due ꝓclusiones. ¶Prima conclusio ē ista. positio ē genus generalissimū. pbatio. illō gen⁹ q̄ nō hz supraneniēs ē generalissimū p diffinitionē data a porphirio ꝛz positio est hmōi igit: nā nihil hz supra vniuocū nisi ens q̄ nō est genus ⁊c. Et sicut dictū ē in porphirio hoc ē de ratione generalissimi nō habere supra se aliud gen⁹ esto q̄ paucas vel nullas habeat spēs sub se: sicut est de quādo vbi positione ⁊ habitu: que paucas aut nullas habēt sub se spēs. Secūda ꝓclusio est ista q̄ positio ē vnū genus. pbatio: q: p̄dicatur de oīb⁹ suis inferioribus secundū vnā rōez. ergo est vnū genus vnitas enīz generis ē ex vnitate rōnis predicādi. ¶Si querat que sit illa rō vna dico q̄ vel ē ignota nobis vel sic ōscribi pōt (vt auctor describit). ſ. ordo scōm quē aliq̄ ordinant in loco q: positio ē formaliter ordo ptiū in loco. ¶Ad primū in oppositū dico q̄ maior est falsa sic accepta vniuersaliter. nā sola relatio ⁊ respect⁹ intrinsec⁹ aduenies ē de genere relatiōis: positio aūt nō est respect⁹ intrinsec⁹ aduenies. ¶Ad fm̄ pz ex precedētib⁹ q̄ positio p̄dicamētū nō est dra. vñ equinocat i argumēto de positiōe. ¶Ad tertiū tāgit difficultatē an ens diuidat sufficiēter p decē genera. q̄ nō plana est Risio q̄ i oīb⁹ respectib⁹ oppositis sicut vn⁹ ꝓstituit p̄dicamētū ita alius. q̄ si sic vel oz fieri multas reductiones vt. ſ. respect⁹ oppositi reducat ad gen⁹ oppositi verbi gra vbi actiuū ad vbi passiuū: silr de q̄ñ pone: habitu ⁊c. Sz ārre actio ⁊ passio nō reducūt ad vnuz genus ⁊ alij respectus sic: rīsionē quere si potes ⁊c.

Habitus est corporum ⁊ eorū que circa corpus sunt adiacētia. ca. viij. de habitu.

a **Euidentiam** Totⁱ capituli de habitu. ¶Queritur vtrū habitus sit generalissimum aut p̄dicamentum. Videt q̄ nō: nā omne p̄dicamētū est ens naturale. ens enīz reale naturale diuidit in decē p̄dicamēta. quinto metaphi. sed

habitus nō est ens naturale sed ab actu nostro. Ex hoc enīz ꝙ vestis aut qōcunqz ornamētū addit corpi qō fit ꝙ actū nostrū dr aligs habituatus. ¶Preterea duplex ē habitus aīe. s. ⁊ corporis. sz habit⁹ aīe nō ē predicamē tū sz pertinet ad primā speciē ūlitatis. ergo nec habitus corporis. ¶Ad oppositū ē auctor hic ⁊ Aristo. in ꝑdica mētis. ¶Rñdeo. hic sunt due ꝟclusiones. ¶Prima cō clusio ē ista. habit⁹ est generalissimuz. ꝓbo. oē gen⁹ qō nō hz supraueniēs genus ē generalissimū secundū diffi nitionē datā a porphirio capitulo. de genere. sz habitus est hmoi ergo ⁊c. nō enī hz supra se nisi ens quod non ē genus ⁊c. ¶Secūda conclusio ē ista. habitus est vnuz gen⁹. ꝓbo illō ē vnū gen⁹ qō scdz vnā rōem de oīb⁹ su is inferioꝛib⁹ ꝑdicat. q: vnitas generis ē ab vnitate rō nis sz habit⁹ est hmoi ergo ⁊c. ¶Sz que ē ista vna rō Rñdeo difficile ē hoc ⁊ plura alia de istis itelligere ppt eoꝝ modicaz cntatē. illa ergo vna rō generis notet hfe. q: formaliter habit⁹ qui ē ꝑdicamētū ē quidā res pectus habituatiōis quo corp⁹ ⁊ ptes corporis, habēt ea que adiacēt. ¶Ad primū in oppositū dico ꝙ res cu iuslibet predicamēti ē ens realꝛ ad sui cē tñ pñt aliq̄ pre dicamēta ꝑrigere actuz nr̄m: verbi gratia. actio ⁊ pas sio sunt respect⁹ rectes: tñ ad sui cē ꝑrigunt applicati onē actiui ⁊ passiui: q̄ applicatio potest fieri ab actu nr̄o ¶Similiter vbi pōt cē terminus mot⁹ cātus a nobis. ¶Itē sessio ⁊ oīs positio que est a ꝟsueto motu nature est hmoi applicatio ergo extremoꝛuz potest cē ab actu nostro: ipse tñ respect⁹ ꝟñ ē a natura rei. idē dico de ha bitu in ꝓposito. Ad secundū dico ꝙ equiuocat de ha bitu q: habitus aīe nō est predicamentū sed forma ab soluta de prima specie ūlitatis. habit⁹ aūt corporis qui ē ꝑdicamētū ē respectus extrinsecus aduenies ⁊c.

Suscipit aūt hīus magis ⁊ minus. Ar matioꝛ eni est eques pedite: dicitur ⁊ caltiati oꝛ: qui calciamentis ⁊ calligis vtitur: q̄z qui solis calciamētis uel calligis vtitur. ⁊c. c. e.

q Queritur Utrū habituī in essentia forme accidētalis sit da re gradus intrinsecos cēntiales scōm quos possit sustipere magis ⁊ mīn⁹. ¶Ut ꝙ nō q: forma ē simplex ⁊ in variabili cēntia consistēs sz illō qō hz grad⁹ ñ ē hmoi ergo ⁊c. ¶Preterea viij. meta. forme sr sic nūeri ⁊ sic nūer⁹ stat ī diuisibili ita ꝙ nl pōt addi vel diminui qn mucet spēz sic ē de forma. ergo for ma nō hz gradus ergo ⁊c. ¶Preterea si sic ergo vna al bedo ē magis albedo q̄z alia. ꝟñs est falsū ergo ⁊ añs ꝓbatio. ꝟñe q: tūc albedo itēsa hēbit aliquē gradū quē nō habebit remissa ergo magis albedo vt vr̄. Cōtra i possibile ē aliquā formā cōicare se alicui sz magis ⁊ mi nus nisi in sua cēntia habeat gradus. alioquīn sz cūctē graduz participaretur in quocunqz sbo. sed forma ac cidētalis cōicat se ergo in sua cēntia hz gradus ergo ⁊c ¶Rñdeo ꝙ de hac qōe iaz aliquid dixi in predicamē tis ca. de qualitate. ⁊ multo prolixi⁹ determinaui ī q̄dā qōe ordinaria. ió breuiter ꝑ trāsibo aliquo mō replicā do q̄ iaz dixi: vbi primo cōtra aliquas opiões q̄sdaz cō clusiones declarabo. secūdo ad qōez aliter rñdebo. Quā tū ad primū ex probatiōe ꝑdictoꝛū suppono quattuoꝛ ꝟclusiones tres cōtra tres oppões ꝑ autoꝛē reprobatas q: nec augmētū nec decrementū sbi vel accidentis vel vtriusqz ē cā/suscipiendi magis ⁊ mīn⁹. quartā vero cō tra opinionem autoꝛis scilicet qō accessus vel recessus aut ipositio vocis ē cā: hec ūttuoꝛ ꝟclusiones patēt ex pre dictis. Quinta ꝟclusio ē ista. forma accidētalis nō suscī pit magis ⁊ mīn⁹ scōm dispositiōez in sbo aut scōm es se sbo remanēte ei⁹ cēntia īmutata. hāc ꝓbo sic. illō scīz dispō aut cē in subiecto: aut ē idē cū cēntia vel nō. si idē habeē ꝓpositū: q: cū ista dispositio sit maioꝛ vel mīoꝛ ergo cēntia forme cui ponit cē idē si nō ē idez. Quero de illo alio vtrū scōm suā cēntiā suscipiat magis ⁊ mi nus vel nō si sic habeē ꝓpositū: si nō ergo est ꝓcessus in infinitū. ¶Preterea habito termino scōm rōem q̄ terminus cessat mot⁹ q: habitib⁹ presentib⁹ in materia cessat mot⁹ ⁊ generatio. ex primo de generatiōe. sz per te in principio calefactiōis habeē calor scōm rōnē qua ē termin⁹ calefactionis ergo in principio cessat mot⁹ iste qō est manifeste falsuz. ꝓbo oē. qō mouet hz aliqd de termino a quo ⁊ aliquid de termino ad quē ex. vj. phi sicoꝝ. ergo in principio calefactionis in ipso calefactibili est aliquid de cēntia calorꝛis. si ergo cēntia calorꝛis non su scipit magis ⁊ minus sequit qō in principio ē calor ꝑfe ctus scōm quē modū est terminus mot⁹. ¶Sexta cō clusio ē ista radicatio forme in mā nō est rō suscipiendi magis ⁊ mīn⁹. hanc ostendo sic. ista radicatio vel ē ali quid distinctū ab ipsa forma radicata vel non. si nō ha betur ꝓpositū. q: cū ista radicatio sit maioꝛ ⁊ mīoꝛ. er go ipsa forma. si ē aliqd distinctū vel est forma absoluta vel relatiua. si absoluta similiter habetur ꝓpositū. si re latiua similiter habeē ꝓpositū: q: forma aliq̄ scōm suaz cēntiā recipit magis ⁊ mīn⁹. ¶Preterea si sic ergo vbi forma ē magis radicata ibi subiectū ē magis tale. cōse quēs ē falsuz. naz scōm medicos febris ethica ē magis radicata quā tertiana: tñ tertiana ē intensioꝛ. ⁊ ideo ter tianari⁹ ē magis febricitans. similiter verecūdus ē qñqz rubicundoꝛ ⁊ tñ ruboꝛ est minus in eo radicatus quā ī alio minus rubeo: vt est sanguineus naturalit. ¶Quā tū ad secunduz dico ad questionē ⁊ ptē affirmatiuā sci licet qō forma accidētalis de q̄ queriē hz tales gradus. ¶Dico etiā quod ratio precisa suscipiendi magis ⁊ mi nus est latitudo graduuz in forma siue ꝙ idē ē illimita tio forme que ꝑticipat. ꝓbatio hui⁹. ipossibile ē formā ꝑticipari secundū magis ⁊ minus nisi in se sit aliqualit illimitata. qñ oppositum predicati infert oppositum subiecti. da enim qō nō sit illimitata quomō ꝑticipabit secundū aliū ⁊ aliuz gradum. ¶Si ergo queritur q sunt isti gradus forme assigno talē rōem. grad⁹ forma rū de quib⁹ loquimur nūc: ē portio pfectionalis forme specifice extra ei⁹ cōceptū quidditatiuū formā specificā infra suū cōceptū cēntialiter includēs. inclusa realiter in tra cōceptū indiuiduī vagi vage ⁊ signati signate. por tio q: nō tota forma secundū oēs gradus extra cōceptū quidditatiuuz: q: species abstrahit ab oī tali gradu: ⁊ tñ ō oīb⁹ ꝑdicat sicut supius de inferioꝛi inclusi realiter q: omne indiuiduū talis forme icludit aliquē gradū illi us forme eo mō quo accipit indiuiduū vagū vl determi natū. ¶Ad primū in oppositū dictū ē i principio hu ius libri q: dr cē forma simplex per oppositū ad cōpo sitū ex materia ⁊ forma. tñ habere dictos grad⁹ siue sim plicitati non repugnat. ¶Ad aliud dico qō loquit de forma secūdū suū cē specificum qui abstrahit ab omni gradu ⁊ de qdditate forme scōm quod exprimit ꝑ dif finitionem ⁊c. ¶Ad secundū nego consequētiam. ad ꝓ mam probatōnē dico quod bene sequitur quod erit al bedo maioꝛ non magis: quia magis dicitur de partici pātib⁹ ipsum: nō aūt de ipsa forma que ꝑticipat. amē.

Finis questionū libri sex principioꝝ Antonij An dree doctoꝛis subtilis discipuli foeliciter adest.

Expositiones questionum doctoris subtilis Joānis scoti supervniuersalib⁹ Porphirij edite a Magistro Joanne Anglico ordinis minoruz.

Reverrime in xpō patres rogatus a fratrib⁹ meis ac scholaribus. ¶Ut aliqua p modū comenti ederez sup̄a logicaz doctoris subtilis scilicet magistri Joānis scotivl' duns. Que logica licet i quātitate sit nō multū prolixa tamen in virtute admirabilis subtilitateq; extat grandissima: petitionibus ipsorum rōne charitatis acquiescens cōsiderādū cōplementū laboris posse diuini verbi predicatoribus fructum afferre: ⁊ q; vberius est aiabus fidelium lumen veritatis: ideo conabor scōz pauperculā micā scientiaz dicta prefati doctoris in logicalibus exponere difficiliora succintius tamen eo q̄ alias i iuuentute mea sup̄a eandem logicam expositionē edidi prolixā licet non totaliter vsqz in finem deductā. ¶Nihil tamen expositione dignum in presenti opere preterire intendo: quia forsan ad manus ipsorum predicta expositio non poterit peruenire.

Circa prima questione est notādū q̄ illa mota ē a doctore pp multos. puta Egidiū de Roma ⁊ Alexandrū de Alexandria: ⁊ huiusmodi negantes logicaz esse scientiam propter aliquas rationes apparētes quas hic adducere omitto: quia tantuz circa expositionē instare propono. ¶Dimissis ergo argumentis. p̄o ⁊ contra huius p̄ō questionis propter ipsor facilitatem. Quedā tamen eorū exponentur inferius. ¶Decendo ad solutionē questionis in qua aliqualiter in morabor propter vtilitatem maximā quā cōfert si bene intelligatur vbi tenet doctor. q̄ logica est scientia mot⁹ hac ratione. s.q: illa doctrina merito est censenda scientia in qua habentur omnia requisita ad scientiam talis est logice ergo ⁊c. maior est euidens per philo. primo poster. ¶Et mino: declarat. nam ad scientiā habendā vl' ad rationem scientie non requiruntur nisi subiectū. Diffinitio subiecti ⁊ passio eius demonstrāda de eo per diffinitionē vt p̄z per philosophum vbi sup̄a. Sed hec tria habentur in logica. ¶Nam vt in tertia questione patebit. Sillogism⁹ est subiectū logice ⁊ eius diffinitio ponitur in principio primi priorum. Et eius passiones determinātur a philosopho ibidem vt infra. q.3. patebit. ad minus sunt tres: vna est q̄ fiat ex tribus terminis. Alia q̄ ordinetur in modo ⁊ in figura. tertia est q̄ habeat necessitatem illationis. s. q̄ cōclusio sequatur necessario ex premissis: vl' inferat ab eis. ¶Pono ergo ista demonstrationē in forma sic. Omnis oratio in qua quibusdā positis ⁊ concessis: per ea que posita sunt ⁊ concessa necesse est aliud euenire: hēt tres terminos vel ordinatur in modo ⁊ in figura ⁊c. sed sillogismus est oratio in qua quibusdam positis ⁊ concessis ⁊c. ergo sillogismus hēt tres terminos ⁊c. Infert tunc conseq̄nter. Scot⁹ q̄ logica dupliciter p̄sideratur vno modo in quātū est docens. Alio modo inquantū est vtens. Ubi nota q̄ similis distinctio potest dari de partibus subiectiuis logice. s. de scientia dyaletica: ⁊ de scientia demōstratiua: sicut datur de logica in communi que est gen⁹ ad vtraq; vt nunc teneo. ¶Et igitur primitus considerandum q̄ cū logica sit ars ⁊ facultas rectificatiua ⁊ regulatiua oīum aliarum artiū ⁊ scientiaz eo q̄ fm̄ commentatorē. 4. metha. Ignorantia logice est in singulis scientijs occasio errorum ⁊ deceptionum. ¶Ipsa enim oēs circuit: ⁊ singulis instrumenta ab ipsa fabricata administrat: ⁊ ideo dicit scientia communis: quapropter ipsa hēt multiplex genus instrumentorum: quoruz quedam sunt remota: ⁊ quedā propinqua. Remota sunt. ¶Diffinitio. Diuisio. ⁊ cōuersio. Equipollentia ⁊ huius. ¶Propinqua vero sunt sillogismus dialeticus: ⁊ demonstratiuus: que vel qui sunt fines aliorū p̄cedentiū instrumentorū ⁊ horū duo. Sillogismus demonstratiuus est multū nobilissimum instrumentum vt patet primo posteriorz. Et merito vocantur instrumenta pp̄ similitudinē q̄z hēt ad instrumenta in mechanicis. ¶Nā sicut artifex mechanic⁹ puta gratia exempli carpentarius vtitur suo instrumento. s. securi vel ascia incisione lignorum ad introducendam formā domus principaliter ab eo intentam. Quod quidem instrumentuz scilicet securis fabricat sibi faber ferrarius: sic alie singule scientie vtuntur sillogismo demonstratiuo ⁊ sillogismo dialectico tanquam duobus instrumenti aptissimis ad inquisitionem veritatis. ⁊ hec duo instrumenta fabricat sibi logica que est artifex veritatis in' officina sedule inquisitionis ⁊ perspicacis consideratiōnis. ¶Nā cōstat q̄ nō nisi sillogizando ⁊ demonstrando deuenit in cognitionem veritatis. Et hoc dixi sumendo logicā in generali. ¶Nam speciales artes contente sub logica tanquā eius partes subiectiue specialia fabricant instrumenta. puta dialetica sillogismū dyaleticū: qui etiā topicus vel probabilis dicitur. ⁊ dicitur sillogismus topicus a topos grece quod est locus latine: ita q̄ tantuz sit dicere sillogismus topicus sicut sillogismus localis fundatus in locis dyaleticis. s. in probabilibus fundamentis ⁊ maxime siue regulis: per quas maximas ipsi sillogismi topici firmant ⁊ solidantur: ac etiam alie consequentie imperfecte que nō sunt formaliter sillogismi sed potētialiter tātū ⁊ reductiue. ¶Dicit autem sillogism⁹ dialatic⁹ a dia grece: q̄ est duo latine: ⁊ logos grece q̄ est sermo latine. vnde dyaletica idest sermo inter duos. s. inter opponentem ⁊ respondētem qui duo sepe ad inuicem cōferunt vt per instrumenta dyaletica notitiam veritatis ⁊ scientie perfectionem acquirant.

¶Ars autē demonstratiua docet fabricare sillogismū demonstratiuū per quē solidissima veritas reperitur: ⁊ omnis probabilis trepidatio affugatur. Resumo ergo q̄ non solū logica sed etiā dyaletica ⁊ demonstratiua potest sumi dupliciter: videlicet vt docens: ⁊ vt vtēs Et. primo loquendo de dyaletica:: dico qō potest comparari ad sillogismū dyaleticū qui est eius subiectum quem docet nos componere ⁊ fabricare: ⁊ hoc dico in eius partibus subiectiuis: ⁊ nō sillogismū dyaleticum in cōi: quia nulla scientia componit vel facit suum p̄opriū ⁊ de equatum subiectum: sed ipsum presuppone ⁊ hoc dnplici p̄cognitione p̄cognituz scilicet qd est ⁊ quia est vt patet primo posteriorum ⁊ ideo sillogismū dyaleticum in communi presupponit quidditatiue: sed sillogismos dyaleticos particulares docet nos componere ⁊c. Unde hoc modo dico q̄ dyaletica est ars ⁊ scientia perfecta ⁊ sic vocatur docēs: q; docet nos notitiam sillogismi dyaletici ⁊ de eo habere scientiaz ⁊ hoc demonstrando de eo suas passiones que sunt habere terminos ⁊ istas premissas pbabiles cōcludētes cōclusionē probabilem ⁊ topicam. secundo dico q̄ dyalectica potest comparari ad alias scientias in quibus vtimur instrumentis eius ⁊ hoc est in omni scientia: ⁊ sic dicitur dyaletica vtens: ⁊ potest sumi passiuum pro actiuo idest dyaletica est vsa in alijs scientijs: si sic loqui licerz: vel vsus eius ē in alijs scientijs aut circa alias scientias vel alie scientie vtuntur ipsa tanquam eis necessaria

ꝛ hoc rõne instrumentoꝝ eius de quibus superius feci mentionẽ ꝛ quia in alijs scientijs vel de alijs scientijs nõ facit nos habere per sua instrumẽta scientiã certã: sz opinionem vel fidem aut ꝓbabilitatem solũ: vt sic non est scientia nec etiam per modũ docendi se habet in eis sed tantũ vt ministrans eis instrumenta quibus acquirant ꝓbabilitatẽ aut fidem. ¶ Istud affirmat Scotꝰ primo elenchoꝝ suoꝝ.q.2. sic dicens in intermis tã de dyaletica quam de sophistica ꝙ scilicet vno modo sumpte habent rationem scientie: alio modo nõ. ¶ Si enim dyaletica cõsideretur vt tractat de quibusdaz secundis intentionibus quas ratio humana adinuenit in ipsis rebus ꝓme intentionis cuiusmodi sunt genꝰ: species: diffinitio: oratio: syllogismus: argumentũ: ꝛ huiusmodi: instituens in illis quendã modum quo ꝓcedere possumus ꝓbabiliter a ꝓmissis ad cõclusiões sic est scientia. ¶ Si autẽ isto modo adinuento vtat in alijs scientijs: sic a rõe scientie recedit. ¶ Nam sic solum procedit ex ꝓbabilibus. vnde dyaletica tradit per demõstrationem: vsus tamen eius cõsistit in ꝓbabilibꝰ ꝛ circa ꝓbabilia: vnde ibidem .q. ꝓma ostendit Scotus quõ hoc intelligatur dicens sic ad cõfirmationem precedentium: sed logica quantum ad doctrinam sic ex cõmunibus diuersus est tamen vsus doctrine que traditur in dyaletica ꝛ que traditur in demonstratiua. ¶ Nã dyaletica est ex cõmunibus ꝛ in singulis scientijs arguit ex cõmunibus ad ꝓprias cõclusiones. ¶ Exemplũ dyaletica ostendit ꝙ amor ꝛ odium sunt in eodem susceptibili nõ sumens ꝑ medio ꝓprietates vel ꝓprietatem amoris vel odij: sed hoc medium logicum ꝛ cõmune. s. quod contraria sunt nata fieri circa idem: vnde ex cõmunibus nõ arguit ad communia: sed ex communibus arguit ad ꝓprias cõclusiones. ¶ Illa autem pars logice que est demonstratiua: ꝛ si doctrina eius tradatur esse ex cõmunibus vt puta de syllogismo: tñ in speciali arguit per ꝓprium medium ad ꝓpriam cõclusionem. Exemplum de geometra qui vtitur arte demõstratiua sepissime qui vt patz accipit primas ꝛ veras ac ꝓprias causas conclusionis ꝛ sic per ꝓprium medium arguit ad ꝓpriam cõclusionẽ puta demonstrando habere tres angulos ꝛ sic de triangulo per diffinitionem trianguli ꝛ sic de alijs vt patet per omnes libros Euclidis. Similiter ẽt Arithmeticꝰ arguit ad ꝓpriam conclusionem per ꝓprium medium ꝛ etiam philosophus naturalis. Sed arguens dialetice aliaz ꝛ aliã cõclusionẽ in alia ꝛ alia scientia põt ostendere per idez mediũ. vñ in phylosophia nãli ꝛ medicina ac scientia morali põt oñdi diuersa ac diuersa ꝓclusio: quod exposuimus ꝛ doctor etiam tangit in textu vbi dicit ꝙ logica procedens ex cõmunibus nõ est scientia sicut patz in naturalibus vbi Aristo. ponit rationes logicas que ꝓcedũt ex medio cõi ꝛc. ¶ Ponit etiã doctor infra ꝙ argumenta aliqua fiunt per media cõmunia ꝛ logicalia vt patet argumento .z. ꝛc. Et dixi superius ꝙ in secunda questione libi elencoꝝ dicit ꝙ etiam sophistica vno modo habet rationem scientie alio modo nõ vt inquid ¶ Nam si consideretur vt tractat de principijs instituens in illis quendam modum quo possumus procedere sophistice ꝛ apparenter in omni scientia sic est scientia. nam sic traditur per determinata media ꝛ principia. ¶ Ita enim bene ostenditur apparentia de syllogismo sophistico tanquam eius passio per vnitatem vocis in fallacia equiuocationis tanquam per ꝓprium medium sicut risibile de homine per animal rationale. Si autem logicus aut sophista vtatur isto modo vel arte ad cõcludendũ in aliqua scientia aliquod falsum per syllogismũ sophisticũ sic a ratiõe scientie recedit. hec Scotus ibi Ecce nunc satis vidimus qualiter dyaletica est dupler .s. docẽs ꝛ vtẽs: ꝛ ita suo mõ dicatur de demõstratiua ꝙ .s. ẽ dupler .s. docens ꝛ vtens. ¶ Nam docet nos componere demonstrationes quibus vtimur in omni scientia tanquam instrumentis ad inquisitionem veritatis necessarie: ꝛ ideo suo modo cõcorditer intelligas sicut de dyaletica est dictũ. ¶ Et tũc vltio ad textũ Scoti explanandum vbi incepimus. Dico ꝙ pariformiter loquendum est de logica sic in communi sicut de duabus partibus subiectiuis eius dictum est scilicet de dyaletica ꝛ de demõstratiua: videlz ꝙ logica in cõmuni sumpta est dupler .s. docens ꝛ vtens. ¶ Nam inquantum ipsa nos docet facere syllogismũ in cõmuni siue cõmunem omni bono syllogismo tanquam vnum instrumẽtũ generale quo vtimur in omni scientia: sic est scientia que ars docetur in primo ꝛ secundo posteriorꝝ siue priorum. Sed inquantum vtimur ea ꝛ eius instrumentis in alijs scientijs: sic dicitur vtens ꝛ est modus sciendi ꝛ non scientia. vnde etiã frater Gratiadeus de ordine predicatorum. primo suorum priorum ꝓcordat mecum in hoc dicens ꝙ logica vt est docens est scientia de modo sciendi: quia scilicet docet modum sciendi Sed ꝓout ipsa induit modum sciendi ꝛ ipsius vsus fit circa alias scientias: sic nõ est scientia sed modus sciendi ꝛ vsus omnium aliarum scientiarum. ¶ Unde adhuc ꝓ maiori claritate consideratur ꝙ docens aliquẽ modũ sciendi vtit̃ vel vti potest illo modo quez docet in quacũqz materia cõueniente. exemplũ ad artem metrificandi pertinet cõponere versus: ꝛ metra de omni materia sibi data: sicut etiã ad artes mechanicas factiuas ꝛ practicas pertinet introducere formas suarũ artiũ in quãcũqz materiã cõuenientẽ. ¶ Nã spere ꝓpositi inducit indifferenter formã spere in aurũ aut in argentũ vel cupꝛũ ꝛc. ita ad ꝓpositũ pũnet ad artẽ logice cõponere syllogismos ꝛ ꝓbas: ꝛ argumenta: ꝛ ea applicare omni scientie vel inducere in quãcũqz materiã cuiuscunqz scientie secundũ cõrespondentiã ꝛ ꝓbam talis scientie: ꝛ sic sit dictũ de hac determinatione que est de logica docente ꝛ vtente. ¶ Quod tamen aliquibus posset admirabile videri quomodo eadem scientia posset dici esse ex ꝓprijs: ꝛ esse ex cõmunibus sedm ꝙ ponit scotus in littera. Ideo adhuc predictis addo istd notabile scilicet ꝙ ista duo stant simul. videlicet ꝙ aliq scientia sit ex ꝓprijs ꝛ etiã ex cõibus. sed hoc erit sub alia ꝛ alia ratione. ¶ Nam illa que tractant in logica sũt ꝓpria ipsi logice per determinationẽ ꝛ appꝛopriationẽ inquantũ scilicet continentur in ipsa: ꝛ sunt aut partes eius: aut reducuntur aliquo modo ad partes eius. aut sunt principia vel pertinentia ad principia eius vel aliquo tali modo. ꝛ ideo sunt eius per determinationem eo ꝙ logica determinat per se de ipsis: sunt etiã cõia oibus alijs scientijs ꝑ applicationẽ q: entia q̃ ꝓsiderãtur in logica siue fuerint incõplexa siue ꝓplexa. Incõplexa vt genus. species. vniuersale. Indiuiduũ. transcendẽs ꝛ huiusmodi. Cõplexa vt diffinitio. diuisio argumentũ oratio. demõstratio. syllogismus. ꝛ huiusmodi: possũt applicari rebus omniũ scientiarũ. In qualibet eni scia reperitur superius: ꝛ inferius: subiectũ: ꝛ predicatus: terminus ꝛ oratio. Diffinitio ꝛ diffinitũ ꝛ huiusmodi. vnde vt dixi sunt ꝓpria ipsi logice. ꝛ sic logica est docens: ꝛ sunt cõmunia omnibus alijs scientijs: ꝛ logica est vtens ideſt vsus instrumentoꝝ eius est necessarius omnibus scientijs. ¶ Ꝓ responsione ad primum argumentum principale. ¶ Nota primo ꝙ ad illd̃ respondet quidam doctor dicens ad maiorem ꝙ modus sciendi non est scientia specialis sed cõmunis. ¶ Nũc ergo cum sit concessũ superius ꝙ logica sit scientia: cõis

Ideo illa potest bene esse scientia ⁊ modus sciendi ⁊ sic quod modus sciendi sit scientia : sub hoc modo intelligendi nullum est inconueniens scõm ipsum. ¶ Cõtra hanc responsionem optime arguit doctor: eo q̃ responsio illa cõcedit vnam falsissimam predicationem scilicet q̃ modus sciendi sit scientia : quia si modus sciendi est scientia cõmunis : sequitur q̃ modus sciendi est scientia eo q̃ ibi arguitur ab inferiori ad suum superius a parte predicati sine aliquo impedimẽto: ⁊ maxime in hoc q: illa predicatio est falsa eo q̃ vult illam esse formalem ⁊ non materialem solum quemadmodum vult Scotus Nunc autem sumendo modũ sciendi formaliter scilicẽ pro ipso modo sciendi ⁊ non materialiter vel fundamẽtaliter pro illo quod dicitur ⁊ denominatur mod⁹ sciendi ille modus est logica ⁊ arguit scotus q̃ predicatio illa sit falsa: qua dicitur modus sciendi est scientia ⁊ considera in illo argumento vnum magnum fundamentum quo sepe vtitur doctor in omnibus' operibus suis scilicet q̃ quandocunq; aliquid predicatur de aliquo in abstracto: siue quando aliquod abstractum predicatur de aliquo subiecto : illa predicatio nunquam est vera nisi fuerit in primo mõ dicendi per se ⁊ ita cẽt essentialiter vera ita q̃ in intellectu subiecti includatur predicatum idest inesse ⁊ ratione formali subiecti cõtineatur predicatum tanquam pars essentialis eius vel tota essentia ei⁹ quod dico propter diffinitionem. Et nota quod istud fundamẽtũ Scoti debz intelligi de abstractis media abstractione ⁊ non de vltimate abstractis quia vltimate abstracta nunquam predicantur de aliquo in creaturis vel in rebus predicamentalibus. cuius ratio alias dicetur q: transcendit propositum istud cũ pertineat ad metaphisicam ⁊ a principiantibus non perciperetur satis bene : ⁊ ideo oportet eos prius vel in primis capere ista dicta grosso modo ⁊ inconfuso ⁊ non distincto ac resoluto. Inferius autem vltra procedendo clarius videbuntur. In capitulo autem de genere .q.xiij. tractabitur amplius de abstractis ⁊ concretis quia ibi locum habent. Nunc autem ad propositum cum scientia sit medio modo abstractũ sicut ⁊ animal cum dicitur homo est animal: ⁊ color cum dicitur albedo est color. Et etiam modus sciendi est abstractum : si predicatio esset vera esset in primo modo : sed hoc est falsum vt probat doctor in sequenti argumento quia cum omnis mod⁹ sit posterior illo cuius modus est: sicut modus videndi est posterior visu : ⁊ modus sciendi sit posterior illa scientia cuius est modus: saltem posteritate perfectionis licet non semper posteritate originis: cum aliquãdo mod⁹ sciendi precedat scientiam in aliquo sensu sumendo modum sciendi vt statim dicetur. Et tunc vltra cum sit impossibile q̃ posterius posteritate perfectionis includat in primo modo suum prius sequitur q̃ predicta propositio est falsa. ⁊ ideo merito neganda.

¶ Ideo Scotus melius respondet negando minorẽ primi argumenti intelligendo eam in predicatione formali : quia bene in predicatione materiali scilicet sumendo modum sciendi non formaliter pro ipso modo sciẽdi: sed pro materia vel fundamento cui applicatur ⁊ de quo predicatur scilicet pro logica in se que sub diuersis rõnibus dicitur tam scientia quam modus sciendi vt supra dictum est Sic dico q̃ modus sciendi est scientia ⁊ ideo nõ obstante illa expositione cõmentatoris secundo methaphisice q̃ scilicet per modum sciendi intelligit Aristo. logicam : nõ obstat quin ipsa etiam sit scientia licet sub alia ratione vt dictum est. ¶ Ponitur alia respõsio in littera vel potius in margine multorum librorum ⁊ multi libri non habent eam que incipit vel potest dici q̃ maior est falsa : quia de modo sciendi est vera scientia. vnde intellectus intelligit suum obiectũ ⁊c. ¶ Hec responsio non est doctoris vt aliqui credunt ⁊ merito: quia est increpanda ⁊ nõ bene ad propositum quia nõ valet ista consequentia. De modo sciendi est scientia: ergo modus sciendi est scientia sicut nec in aliis tenet.

Nam licet de lapide sit scientia nõ tamen lapis est scientia. Et ideo licet intellectus habeat scientiam de actu directo intelligendi : ⁊ primo quo intellexit aliud obiectuz puta lapidem ⁊ huiusmodi ⁊ hoc per alium actum intelligendi secundarium vel scõm ⁊ reflexum mediante quo intellegit illum actum primum ⁊ ita tunc ille actus primus qui per prius fuit vnum quo ⁊ medium ac modus quidam intelligendi seu medium quando intellectus intellexit obiectum primum scilicet lapidẽ vel huiusmodi postea idem actus intelligendi numero fit obiectum ⁊ vnum quod scilicet illud intelligitur : ⁊ sic per cõsequens de isto actu postea habetur scientia: q: intellectus potest demonstrare passionem illius actus de illo per suam diffinitionem ⁊c. ¶ Tamen dico q̃ propter hoc nõ sequitur q̃ modus sciendi sit scientia: quia ille actus qui per prius fuit quasi modus sciendi vt dictur in alia rõne nunquã fit scientia sed tantum de isto habetur scientia ⁊ maxime cuz li scientia sit abstractuz tam scõm veritatem quã fm doctorem in eadem questione. Et ideo si predicatio esset vera esset quidditatiua ⁊ essentialis fm principium doctoris supra posituz: quod principium inferius declarabo. Cõstat autem q̃ scientia nõ est de ratione formali actus intelligendi ymagis quaz lapidis. Istud nõ oportet probare immo sciẽtia potius ẽ effectus act⁹ intelligendi ⁊ eo posterior. Et doctor reprobauit oppositum maioris primi argumenti: arguendo contra responsionem cuiusdam superius concedentis modum sciendi esse scientiaz cõmunem nõ tamen specialem : ⁊ ideo nõ videtur modo concedere illud. s. q̃ modus sciendi est scientia: ⁊ ideo dimittatur hec responsio tanquã nec doctoris nec in se vera: tamen vt apparet est iam per me satis declarata. ¶ Reuertẽdo ergo ad litteram doctoris propriam ipsemet respondet immediate ad probationem minoris ipsi⁹ primi argumenti: ⁊ dat duas responsiones ad illam que est ista absurdum est simul querere scientiam ⁊ modum sciẽdi. Et commentator exponit modum sciendi idest logicam ita q̃ fm. Cõmentatorẽ logica non est scientia sed modus sciendi: quia modus sciendi non est scientia vt iam satis dictum est ¶ Scotus autem volens defendere logicam esse scientiam : exponit illud dictum. Cõmẽtatoris dupliciter vt patet. Sed tamen antequam veniamus ad expositiones ⁊ responsiones Scoti videamus cur philosophus protulit illud dictum in secundo metha. prope finem: ibi enim ponit quinq; modos hominum inquirentium veritatem: siue quinq; diuersos modos : quos homines obseruant in acquisitione veritatis: quos hic recitare non oportet: ⁊ tandem philosoph⁹ dat vnum modum ⁊ regulam magis cõuenientem quem vel quam magis expedit vnicuiq; obseruare in acquisitiõe veritatis ⁊ vult q̃ oportet habere pr⁹ modum sciendi quam scientiam : quia non deuenitur in scientiam nisi per modũ sciendi. Et fm. Cõmentatorẽ intelligit per modum sciendi logicam: ⁊ hec est causa: quia cum dictum est superius logica accipitur dupliciter scilicet vt docens ⁊ vtens. Docens autem inquantũ dat ⁊ docet modum diffiniendi : diuidendi : arguendi ⁊ huiusmodi : vtens autem inquantuz huiusmodi adinuentis scilicet arguendi ⁊ diffiniendi ⁊c. Vtuntur alie scientie ad inueniendum ⁊ ad cõcludendum veritatem

aliquam per principia infalligibilia ⁊ necessaria ⁊ artificialiter: ⁊ ideo cõsideras cõmentatoꝛ q̃ omnes scientie vtuntur logica pꝛo eo q̃ vt dixi tradit eis modũ diffiniendi diuidendi arguendi ⁊c. per quem modũ pꝛocedũt ad inquisionem veritatis: ⁊ sine quo non posset inuenire ipsum: exposuit per modum logicã ⁊ stat sentẽtia in hoc q̃ cũ sit necessariũ habere pꝛius modũ sciendi idest logicã sine qua alie scientie non possunt artificialiter haberi q̃ habere alias scientias: ⁊ non sit possibile simul ⁊ semel habere viam ⁊ terminũ ad quem siue mediũ ⁊ finem: quia pꝛius oportet habere mediũ ad finem quã ipsum finem. Et ꝯm phi. ⁊ cõmentatoꝛem logica est medium ⁊ via ad omnem scientiam sine qua nulla scientia potest bene haberi ideo vult philosophus q̃ absurdum sit simul querere modum sciendi ⁊ scientiam idest logicam ⁊ alias scientias. Ex auctoꝛitate sic expoſita videtur sequi q̃ cũ logica dicatur modus sciendi ⁊ ita distinguatur cõtra omnes scientias: q̃ modus sciendi non est scientia per cõsequens logica nullo modo sit scientia sed vt dixi Scotus dat duas responsiones ad expositionem illam cõmentatoꝛis vt possit defendere opinionem suam cõtra Egidium ⁊ alios q̃ logica sit scientia. ¶ Pꝛima responsio dicit q̃ ista expositio scilicet cõmentatoꝛis potest intelligi materialiter .i. quia vt iam satis diximus logica docet modum vel modos sciendi vel argumentum ⁊ species eius ac omnia genera syllogismoꝛum per que solum modo habetur scientia. Jõ logica pꝛopter huiusmodi ptes integrales eiꝰ ac pꝛincipales dicitur modus sciendi quod enim dicit de parte per se dicitur de toto per accidẽs ⁊ a posteriori. ¶ Deinde dat secundam responsionem que est multum difficilis ad intelligendum tamen vt intelligat est pꝛimo notandum q̃ per copulationem intelligit doctoꝛ copulam verbalem que est inter subiectum ⁊ pꝛedicatum: sed intelligit per copulationem hanc cõiunctionez copulatiuaz et. Secundo est notandum q̃ maioꝛ vis huius responsionis stat in hoc. s. q̃ de natura ⁊ ratione omnis talis copulationis est q̃ semper vult poni inter aliquo modo diuersa vel distincta: ⁊ ideo hac de causa nõ ponitur nota copulationis inter partes diffinitionis vt aliqui volunt: vt dicendo homo est animal ⁊ rationale: quia simul ⁊ semel ac coniunctim cõstituunt hominem ⁊ nõ per copulationez. Ilam philosophus. 6. topicoꝛũ increpat diffinitiones datas per copulationez Tertio est notandũ q̃ cũ iaz superius sit expositum q̃ logica est tam scientia q̃z modꝰ sciendi ⁊ hoc in pꝛedicatione materiali vel fundamentali ⁊ nõ formali: tunc si expositio cõmẽtatoꝛis debeat admitti exponentis p modum sciendi logicam ⁊ etiam q̃ verum sit q̃ logica sit scientia nõ tantum modus sciendi: tuuc oportet dicere q̃ quando philosophus dicit absurdum est ⁊c. illa copulatio vel copula scilicet. li. ⁊. debet cadere inter querere scientiam: ⁊ querere modũ sciendi: ⁊ intelligo sic ponendo exemplum si plato sit necessario albus ⁊ esset lõgus: cõstat q̃ tunc nec albedo nec longitudo potest separari ab illo: tũc ponam q̃ aliqs q̃rat platonẽ tũc manifestũ est q̃ etiã q̃rit albedinẽ ⁊ lõgitudinẽ simul ⁊ semel eadez inquisitione ⁊ nõ alia ⁊ alia: ⁊ per cõsequẽs nõ alia inquisitione querit albedinem ⁊ alia longitudinem eius tamen per casum impossibile est illas formas seperari ab inuicem. Sic ad pꝛopositum cum tam scientia quam modus sciendi cõueniant necessario ipsi logice tanquam vni fundamẽto vel subiecto aut subiecto ipossibile est q̃ aliquis possit querere scientiaz quin etiã simul ⁊ semel eadem inquisitione numero ⁊ eodem q̃rat etiam modum sciendi: cum vt dixerim vtrunqz reperiatur in ipsa logica queritur: ideo absurdum est facere duo querere, vel duas questiones: vbi vna sola sufficit immo vbi nõ potest esse nisi vnica sola questio vel inquisitio vt iam diximus ⁊ sic absurdũ est simul q̃ rere scientiam ⁊ modũ sciendi: cum vnico ⁊ eodem q̃rere: queratur vtrunqz ⁊ non duobus sicut qui querit hominem: querit simul ⁊ risibilitatẽ ⁊ tamen .li. ⁊. potest bene cadere inter scientiã ⁊ modũ sciendi vt sumit formaliter quia vt supꝛa dicimus formalitas vnius nõ est formalitas alterius: quia dictũ est q̃ modus est posterioꝛ quã scientia posterioꝛitate perfectionis ꝛz sit pꝛioꝛ cõmuniter pꝛioꝛitate oꝛiginis: q̃ nunquã peruenitur ad scientiam nisi pꝛius habeatur modus sciendi vt ipsemet philosophus intendit per illam pꝛedictam auctoꝛitatez secundo metaphisice: ⁊ ideo vult q̃ absurduz est simul querere logicam que est modus sciendi aliarum scienciarum eo q̃ docet artez diffiniendi: diuidendi: ⁊ arguẽdi ⁊ querere alias scientias cũ sit necessariũ philosophũ habere logicã anteq̃z alie scientie habeãt ⁊ sic cũ logica sit tã scientia quã modus sciendi: sub alia ⁊ alia ratione: quia logica vt docens est scientia ⁊ logica vt vtens ẽ modus sciendi: ⁊ sic nõ est incõueniens nec absurdum querere simul scientiam ⁊ modũ sciendi: ⁊ ideo .li. ⁊. non potest cadere inter scientiam ⁊ modum sciendi: quia nõ est absurdũ querere vtrunqz simul immo querimus vtrunqz simul eo q̃ logica est vtrunqz vt diximus. Et ideo quercns logicam querit simul vtrunqz ⁊ ideo hoc querere est illud querere ꝓpter cõcomitantiam idest querere vel questio scientie est quererevel questio modi sciendi eo q̃ semper modus sciendi cõcomitatur scientiam in eodem subiecto vel forma scilicet logtca vnum tamen non est reliquum scilicet scientia nõ est modꝰ sciẽdi loquendo formaliter ⁊ quidditatiue licet ambo cõiũgant simul necessario in vno. tertio .i. in logica: ⁊ sic pz intentio doctoꝛis in hac responsione ⁊ per consequens in tota hac pꝛima questione excepto q̃ ꝯm argumentũ ad oppositum: ⁊ pꝛo veritate questionis exponetur inferius .q. 13. ⁊ etiam que pꝛedicatio in abstracto sit in ꝑmo modo ⁊ si hoc sit semper verum vel nõ ⁊c.

¶ Sequitur secunda questio.

Jrca secundam Questionẽ. Qua

queritur. An logica sit scientia cõis que est q̃stio breuissima. ¶ Pꝛimo nota quomodo bene continuatur ad precedentem. Ilam pꝛius oportet cognoscere: an idem habitus sit scientia antequã cognoscatur: vtrum sit habitus pꝛopꝛius vel cõis q̃ ista se habent per additionem ⁊ contractionẽ ad habitũ vel scientiam: q̃ aliqua scientia est cõis vt metaphisica ⁊ logica: ⁊ aliqua est pꝛopꝛia vt philosophia: ⁊ scientie mechanice ⁊ huiusmodi: ⁊ ideo merito pꝛobauit doctoꝛ ꝑ pꝛius q̃ logica est scientia antequã querat vtrum sit scientia cõis: ⁊ sic patet oꝛdo ⁊ continuatio. ¶ Ad questionem est breuiter dicendum vt dicit doctoꝛ q̃ logica est scientia cõmunis ⁊ hoc ratione sui subiecti ⁊ reducibilium ad subiectum eius: de quibus tractabitur in sequẽti qõe. ⁊ ista cõitas non est per modũ pꝛedicationis ꝛz applicatõis Sillogismus eni nõ pꝛedicatur de subiecto alicuius scientie vt patet: q̃ ens nõ est syllogismus ⁊ sic de alijs doctoꝛ: tamen addit ibi nisi forte per accidens q̃ additio facit difficultatem multis: ꝛz intelligatur sic. Dixi enim nunc q̃ syllogismus nõ pꝛedicatur de subiecto alicuius scientie alterius a logica scilicet syllogismus in se ⁊ formaliter. tamen per accidens potest scilicet per

aliud vel per alia intelligendo li per accidens pro vt sumitur pro eo quod est per aliud. Istud aliud vel ista alia sūt materialia syllogismi vel reducibilia ad ipsum cuiusmodi sunt omnia que pertinent ad logicam inter que sunt termini ⁊ incomplexa: ⁊ subiectum ⁊ predicatum: vniuersale ⁊ singulare: superius ⁊ inferius: cōmune ⁊ proprium ⁊ multa talia quorum multa possunt dici de subiecto cuiuscūq; scientie per predicationem. Exemplum de subiecto metaphisice: de quo predicantur iste intentiones secunde scilicet subiectum cōmune. superius ⁊ huiusmodi. Nam ens est subiectum: ens est vniuersale vt cōmuniter dicitur. ens est cōmune superius transcēdēs primū prius cōicabile ꝟibile ⁊ huiusmodi que omnia sunt intentiones secunde ⁊ reducuntur ad syllogismū sicut omnia tractata in aliqua scientia reducuntur aliquo modo ad subiectum primum illius scientie. ⁊ ita potest dici ꝙ syllogismus predicatur per accidens de subiectis aliarum scientiarum quia scilicet non in propria forma sed suis reducibilibus ⁊ ad ipsum pertinentib⁹ ⁊ ita per aliud vel per alia. Deinde infert doctor in fine: si subiectum eius sit applicabile omnibus secundo modo est cōmunis idest si pro quia. nam subiectum logice scilicet syllogismus est applicabilis omni scientie: eo ꝙ omnis scientia vtitur ⁊ indiget syllogismo pro inquisitione veritatis: ⁊ etiam indiget alijs reducibilibus ad ipsum. Ideo secundo modo logica est communis scilicet cōmunitate applicationis nō tamen primo modo scilicet cōmunitate predicationis nisi solum per accidens vt iam est declaratum.

¶ Sequitur questio tertia.

Circa tertiam questionem in qua queritur de subiecto logice.

Est primo notandum ꝙ ista continuatur ⁊ ordinatur ad precedentes sic. Nam primo habito ꝙ logica sit scientia. Et secundo qualis sit scientia: quia scientia cōis merito. Tertio queritur de eius subiecto: eo ꝙ nisi presupponatur quid ⁊ qualis sit scientia frustra quereretur de eius subiecto. patet igitur continuatio. Pro primo argumento huius questionis ⁊ alijs dicēdis infra. Est notandum primo ꝙ aliud est loqui de syllogismo in cōmuni: ⁊ aliud de syllogismo in particulari sicut aliud est loqui de syllogismo per quem ꝙqueritur scienntia: ⁊ aliud est loqui de syllogismo de quo queritur scientia: ideo quando queritur vtrum syllogism⁹ sit subiectum logice: li syllogismus sumitur pro syllogismo in cōmuni ad omnes syllogismos: ⁊ suppōit ibi simpliciter ⁊ non personaliter: quia pro suo significato primario ⁊ non pro aliquo suo inferiori sicut semper supponit subiectum cuiuscunq; scientie quando petitur: an sit subiectum talis scientie. Iste autem syllogismus in cōmuni abstrahit ab omni syllogismo particulari. Et ideo cum non sit in certa figura: nec in certo modo alicuius figure non potest proferri in sua forma idest cum duab⁹ certis p̄missis ⁊ vna ꝯclusione: sed est indifferēs ad oēm figurā ⁊ ad oēm modū nullibi formari valens sicut nec corpus mobile quod ponitur a multis subiectum philosophie naturalis: determinat sibi certū locū aut tempus: immo nusquā est nec in aliquo tempore ⁊ hoc dico vt cōsideratur per se in suo esse quidditatiuo: licet per accidens ⁊ in suis inferioribus aut suppositis habeat esse. Sed de hoc modo loquendi tangetur infra rius questione. 8. in vna distinctione que est ꝙ. s. significatum termini cōmunis significantis veram naturam potest sumi tripliciter ⁊ c̄. Sic ad propositū licet syllogismus quo ad eius inferiora ⁊ partes subiectiuas in illis possit formari in figura ⁊ modo determinato ⁊ proferri ore in premissis duab⁹ certis ⁊ determinatis ⁊ vna cōclusione: tamen syllogismus in cōmuni abstrahit ab omnibus his specialibus: ⁊ tamen sit in figura in communi ⁊ modo cōsimili: non tamen nominalibus nec assignabilibus: ⁊ sicut syllogismus in cōmuni abstrahit a syllogismis ꝟspecialibus: sic ⁊ figura ac modus eius abstrahūt ab omni figura ⁊ mō specialiꝟt sit correspondētia inter syllogismum in cōmuni ⁊ figuram ac modum eius. Dato igitur terminis logicalibus sic methaphysicis ⁊ abstracte ⁊ vere consideratis: puta syllogismo in cōmuni ⁊ figura eius ac modo in cōmuni ⁊ inesse quidditatiuo est vlterius considerandum quare queritur scientia de syllogismo in cōmuni ⁊ quomodo habetur ⁊ per quez syllogismum particularem. Vbi est sciendum ꝙ omnis q. querēs: an de aliquo sit scientia: nō queritur aliquod vel aliud nisi habeat aliquam passionem vel passiones demonstrabilem vel demonstrabiles de ipso per medium ideſt per diffinitionem eius vel per quidditatem eius ꝟ̄ lis demonstratio non potest fieri nisi in aliquo syllogismo particulari. Tunc ergo cum hic queratur scientia de syllogismo in cōmuni supponitur ꝙ syllogismus in communi habeat diffinitionem ⁊ passionem vel passiones demonstrabiles de ipso per illam: ⁊ si sic tūc oportet ꝙ demonstratio fiat per aliquez syllogismū: sicut ⁊ ois scientia humanitus acquisita fit per sillogismuz. qō signanter dico ppter scientiā infusam que habetur sine syllogismo ⁊ discursu nostro vt patuit in Salomone ⁊ ita intelligit doctor in hoc loco. Tunc cōsidera ꝙ intricatio in hoc primo argumento ⁊ in eius responsione consurgit propter similitudinē terminorū inter syllogismum de quo queritur scientia ⁊ inter syllogismum per quem habetur scientia: quia nō videntur esse distincti: sed omnino idem: sed vt dixi superius distinguunt̄ multū: q: syllogismus de quo queritur scientia est syllogismus in cōmuni ⁊ inesse abstracto ⁊ methaphisi. ⁊ pri⁹: ⁊ habet multas passiones ⁊ diffinitionē vt ostēditur in prima questione: que sibi cōueniunt per se: ⁊ primo adequate: ⁊ omnibus syllogismis inferioribus per se: non tamen primo nec adequate. Syllogismus autē particularis per quē tanquā per instrumentū habetur scientia est vna pars subiectiua eiusdem partis subiectiue syllogismi in cōmuni: quia est vnū indiuiduum ⁊ singulare demonstrationis in cōmuni: que imediate ē pars quedam subiectiua syllogismi in cōmuni. ⁊ ita ille syllogismus particularis est mediate pars subiectiua in cōmuni. Nam syllogismus in cōmuni diuiditur imediate in syllogismū demonstratiuum ⁊ syllogismū dialeticum siue topicum aut probabilem tanq̄ in suas partes subiectiuas: ⁊ in genera subalterna habētia sub se multas species ⁊ indiuidua: quod satis manifestum est de sillogismo demonstratiuo: qui ad mi⁹ videtur habere octo species vt alias declarauī in quodam opusculo meo supra libros posteriorum ⁊ nominantur sic. Demonstratio propter quid: demonstratio quia: demonstratio vniuersalis: demonstratio particularis: demonstratio affirmatiua: demonstratio negatiua: demōstratio ostensiua: ⁊ demonstratio ducens ad impossibile. Ad quas octo reducuntur omnes demonstrationes mundi: ⁊ etiam alique iste reducuntur ad alias: sed de hoc satis pro nunc. Tunc ad propositum dico ꝙ syl

logismus per quem habetur scientia est syllogismus ꝛ demõstratio particularis ꝛ ita vna pars subiectiua syllogismi demonstratiui ꝛ vnũ singulare eius immo est singulare ꝛ pars subiectiua singularis partis subiecti/ue syllogismi in cõmuni puta syllogismi demonstrati/ui a priori ꝛ propter quid ꝛ ideo addit bis ad syllogis/mum in communi quia primo addit demonstratio/nem scilicet quia est syllogismus demonstratiuus. ¶ Aliam aliter non haberetur scientia per eum vt patet: sed fides vel credulitas aut probabilitas aut aliquid huiusmodi imperfectum Syllogismus autem in communi abstrait ab omni demonstratione ꝛ etiam probabilitate: sicut superius abstrahit a suis inferioribus ꝛ eorum passionibus. ¶ Secundo addit ad syllogismum in communi singularitatem vel hec/cheitatem quia est syllogismus singularis vt patebit. Et preter hec dico: quia etiam tertio addit quia iste syllogismus particularis formatur in certo modo ꝛ certa figura ꝛ potest concipi mente ꝛ proferri ore in duabus premissis signatis ꝛ singularibus: ꝛ vna etiam singulari ꝛ certa cõclusione. Nõ sic autem syllogismus in cõmuni vt iam supra patuit. ꝛ sic patet differentia triplex inter syllogismum in cõmuni de quo queritur scientia: ꝛ inter syllogismum particularem per quem habetur scientia de syllogismo in cõmuni. Sed preter hoc; illud primum argumentum pretendit vnam aliam difficultatem puta cũ syllogismus ille particularis per quẽ habetur scientia contineatur sub syllogismo in cõmuni vt diximus. ¶ Et quicquid scitur de communi ꝛ superiori scitur etiam de quolibet eius particulari ꝛ inferiori vt patet in omnibus: nam quod scitur de homine scilicet quod est risibilis: hoc etiam scitur vel potest sciri de isto homine licet diuersimode: quia de homine in communi per se primo: de isto autem per se ꝛ non primo pro eo quia omnis passio superioris est passio inferioris vt supra dictum est: ꝛ sic constat quod si potest haberi scientia de syllogismo in communi potest etiam haberi de illo syllogismo particulari ꝛ hoc per syllogismum in cõmuni. Et tunc si sic cum omnis scientia sit per syllogismum ꝛ nõ possit cognosci per seipsum quia tunc idem numero esset notum ꝛ ignotum eo ꝙ illud quod debet cognosci est ignotum ꝛ illud per quod debet cognosci est notum: quia ꝓ ignotũ nihil cognoscit̃ seqt̃ ꝙ scientia de syllogismo particulari non habetur nisi per aliquem alium syllogismum particularez ꝛ sic cũ ille alius syllogismus particularis cõtineatur etiam sub syllogismo in cõmuni sicut eius pars subiectiua ꝛ vnum singulare ipsius: etiam de ipso potest haberi scientia ita bene sicut de precedente syllogismo particulari: ꝛ hoc nõ potest esse per seipsum vt dictum est de alio ergo per alium: ꝛ tunc queratur de illo sicut de alijs ꝛ ita ibitur in infinitum ꝙ est incõueniens: ꝛ per consequens concluditur ꝙ de syllogismo in cõmuni nõ potest esse scientia: ꝛ vltimate tunc sequit̃ ꝙ syllogismus nõ potest esse subiectum logice: ꝛ sic ꝑz incertatio intenta ꝛ intentio incertata huius primi argumenti quod multis facit difficultatem. Tertium argumentum potest sic formari. Illud quod non potest esse obiectuz potentie nõ potest esse subiectum habitus recepti in tali potentia: sed syllogismus in cõmuni est talis ꝙ nõ potest esse obiectum potentie intellectiue: ergo non potest esse obiectum habitus intellectualis; scilicet logice qui est aptus recipi in intellectu. consequentia patet cum maiori quia idez est obiectũ potentie ꝛ subiectũ habitus apti recipi in tali potentia: minor probatur per Ax. in de sensu ꝛ sensato. nihil ẽ in intellectu quin illud prius fuerit sub sensu. Syllogismus autem cum nõ sit ens sensibile quia a nullo sensu percipi potest ꝛ per consequens nõ est intelligibile nec obiectũ intellectus. Tũc vltra illud qõ nõ potest esse obiectuz potentie scilicet intellectus non potest esse subiectũ scientie scilicet logice que est habitus intellectus sed syllogismus est huiusmodi ergo non potest esse subiectum logice que est habitus intellectus per consequens de syllogismo non est scientia. Doctor consequenter recitat ser opiniones de subiecto logice impugnans quinq; primas: que faciles sunt ad intelligendum: ꝛ etiam in impugnando eas clarificabũtur. Deinde ad videndum que opinio sit vera doctor ponit tres precipuas idest principaliores conditiones requisitas ad hoc ꝙ aliquid sit subiectum alicuius scientie ꝛ bene dicit precipuas ꝛ non precisas quia sunt multe alie conditiones requisite vt patet per Bonetum primo Methaphisice suc. ꝛ primo topice sue tractatu secundo. ꝛ ponit. xiij. videlicet septez negatiuas quas non oportet hic recitare ꝛ illarum ponit Scotus in hoc loco tres precipuas ꝛ principaliores que satis patent. ¶ Deinde reprobat tres primas opiniones simul eo quod quelibet earum ponit aliquid nimis generale: aut nimis commune pro subiecto vt patet ibi: ꝛ tunc probat ꝙ ille tres opiniões nõ differunt inter se tam in reprobatione tertie opinionis quam vltra in coincidere cum alijs. distinguit de entis rationis. scilicet vel consiedrato a ratione vel causato a ratione idest ab intellectu. vbi nota quod doctor non intelligit ibi de actuali consideratione quando dicit quod nihil est subiectum alicuius scientie nisi consideratum a ratione vt verba sua videntur sonare: quia tunc si omnes homines simul dormirent sicut forsan aliquando accidit media nocte Methaphisica non essz scientia nec aliqua alia: eo ꝙ tunc subiecta earum non essent actualiter considerata vel intellecta: sed intelligit ab aptitudinali consideratione ꝛ fundamentaliter ꝛ in potentia propinqua atq; accidentali scilicet ꝙ sicut subiecta scientiarum sunt in prorima dispositione vt faciliter intelligantur ꝛ considerentur ꝛ hoc sufficit.

¶ Nota tamen pro quarta opinione ꝛ eius impugnatione ꝙ dictum Philosophi quarta Methaphisice ibidem recitatum scilicet ꝙ circa idem laborant Methaphisicus. Dyaleticus. ꝛ Sophista. est intelligendum sic. scilicet quia isti sunt tres artifices generales ꝛ versantur considerationes ꝛ speculationes eorum circa omne ens: ita quod similitudo attenditur quo ad obiecta considerata tamen est magna dissimilitudo circa modum considerandi talia obiecta: quia Methaphisicus considerat omnia entia absolute ꝛ demonstratiue atq; per prima principia ꝛ infallibilia procedit circa ipsa eo ꝙ ad ipsum pertinet considerare omnium entium quidditates vt dicitur primo Methaphisice saltem in generali ꝛ in communi. ¶ Dyaleticus autem procedit ꝛ versatur circa omnia entia per media topica ꝛ probabilia solum que non habent generare scientiam ꝛ certitudinem sed opinionem ꝛ probabilitatem vt dictum est supra questione prima. Sophista autem laborat circa omne ens per media apparentia ꝛ similitudinaria non tamen vera nec existentia sed deceptoria: nec intendit scientiam induce/

re aut opinionem sed fraudem ⁊ suam propriam apparentiam : vt scilicet solum possit mediantibus deceptionibus apparere . Sapiens ex victoria sui responsalis ⁊ non curat existere sapiens ex victoria sui : potest enim ea uillare ⁊ paralogizare in omni materia mundi: ⁊ sic apparet quomodo illi tres conueniunt in consideratis : sed differunt in modis considerandi. Infra autem dictus doctor ponit propriam opinionem scilicet quod syllogismus est subiectum logice : assignat tres conditiones precipuas eidem ⁊ in secunda conditione subiecti dicit quod syllogismo assignantur multe passiones in primo priorum a philosopho. scilicet vt habere modum ⁊ figuram de illis de ineesse idest de propositionibus de ineesse : ⁊ modo idest in propositionibus modalibus : vt habere tres terminos in illo capitulo . Quoniam ergo in his premissis vult dicere doctor: quod philosophus in predicto capitulo assignat multas passiones ipsi syllogismo in communi : puta habere tres terminos ⁊ ex necessitate accidere conclusionem idest conclusionem necessario sequi ex premissis ⁊c. ⁊ hoc siue syllogismus fiat in propositionibus de ineesse siue in modalibus : siue in mixtis ⁊ combinationibus : ita quod hic colligantur tres passiones conuenientes omni syllogismo in quibuscunq; propositionibus formetur : que sunt iste scilicet constare ex tribus terminis : ⁊ esse in modo : ⁊ in figura : ⁊ quod consequens necessario sequitur ex premissis: quas tres tetigi superius questione prima .

¶ Propter quedam dicta in tertia conditione syllogismi . est notandum quod syllogismus quicunq; cõtinet duo scilicet materiam ⁊ formam . Materia autem syllogismi est duplex ac sub alternatim accepta scilicet materia prima que vocatur materia remota : ⁊ materia secunda vel vltima que vocatur materia proxima. ¶ Materia prima syllogismi est illa ex qua componitur syllogismus primo : ⁊ in qua vltimo resolui. cuiusmodi sunt terminiincomplexi . ¶ Materia autem proxima est ex qua proxime componitur vltimate ⁊ in qua immediate resolutur syllogismus cuiusmodi sunt propositiones ⁊ orationes. Forma syllogismi est q; habeat tres terminos ⁊ tres propositiones in figura ⁊ in modo ⁊c. modo autem Scotus loquitur de vtraq; materia quando dicit quod de partibus eius scilicet incomplexo ⁊ enuntiatione determinatur in logica scilicet in veteri logica scilicet in libro predicamentorum ⁊ periermeniarum : qui libri dicuntur logica vetus non quia sint antiquiores duratione aliis libris logice : sed quia sunt de partibus integralibus syllogismi ⁊ de materia eius prima ⁊ vltima : q; liber predicamentorũ est de incomplexis : ⁊ liber periermenias est de enuntiatione. ¶ Incomplexa autem sunt partes integrales remote : ⁊ enuntiationes sunt partes integrales propinq; ⁊ vltime . ¶ Hunc autem pars dicitur prior toto prioritate generationis ⁊ imperfectionis : ⁊ ideo hec de causa dicitur veterior logica : at noua que scilicet continet libros priorum ⁊ posteriorum : ⁊ topicorum : ⁊ elencorum : tractat de toto scilicet de ipso syllogismo in se ⁊ in suis partibus subiectiuis ⁊ reducibilibus ad illas: cuiusmodi sunt. Entimema. Inductio: ⁊ Exemplum: eo quod sunt argumenta sim perfecta ⁊ possunt fieri argumenta bona ⁊ perfecti syllogismi: etiam de syllogismo falsigrapho ⁊ sophistico tractatur in libro Elencorum tanquam de obliquitate ⁊ priuatione veri syllogismi vt cuiste tur ⁊ abijciatur ⁊ sic reducitur ad syllogismum bonum ⁊ verum sicut obliquum: ⁊ falsum reducitur ad rectum ⁊ verum . ¶ Rectum enim est iudex sui ⁊ obliqui secundum philosophum primo de anima. nullus enim cognoscit cecitatem nisi qui cognoscit visum qui priuatur per eam : ⁊ etiam priuatio mensuratur per habitum secundum philosophum secundo de anima: ergo etcetera. ¶ Pro responsione ad primum argumentum quod est satis difficile notentur primo illa que dicta sunt in expositione illius primi argumenti. ¶ Deinde est considerandum qualiter habetur scientia de syllogismo in communi: ⁊ qualiter de syllogismo in particulari. vnde dico quod de syllogismis in communi habetur scientia non per seipsum: sed per syllogismum in particulari : puta per vnam demonstrationem particularem quam formauit in prima conclusione que est hec . ¶ Omnis oratio in qua quibusdam positis ⁊c. sed omnis syllogismus est huiusmodi ergo ⁊c. vide ibi . In ea enim demonstratione siue per ipsam demonstrationem concluditur passio syllogismi in communi de ipso ⁊ per consequens sic habetur scientia de ipso : quia non aliam querimus scientiam de ipso ⁊ sic patet quomodo habetur scientia de syllogismo in communi : ⁊ per quem syllogismum. ¶ Sed restat maior difficultas quomodo habeat scientia de isto syllogismo ⁊ de demonstratione particulari per quam habetur scientia de syllogismo in communi vt non detur processus in infinitum qui fingebatur in argumento. ¶ Si enim volumus dicere quod per seipsum habetur scientia de seipso tunc videtur se qui aliud inconueniens scilicet quod idem erit notus seipso vt arguebatur in argumento primo ⁊ etiam multa alia inconuenientia viderentur sequi que pertranseo. ¶ Respondet doctor q; iste syllogismus particularis est aliquo modo notus antequam habeatur scientia de ipsomet : ⁊ aliquo modo ignotus . ¶ Nam dupliciter est notus ⁊ vno modo ignotus : ⁊ quo ad hoc fit per seipsum notus . vbi oportet videre qualiter ⁊ qualis scientia habetur de isto syllogismo particulari secundum istum modum loquendi ⁊ qualis non . ¶ Ad que dico : quod prenotatis quibusdam necessarijs respondebo ad questionem . Quorum primum est q; aliqua scientia potest haberi de isto syllogismo particulari per seipsum ⁊ aliqua non illa que potest haberi est scientia communis sibi ⁊ cuilibet alij syllogismo particulari : ⁊ hoc inquantum in syllogismo est ⁊ sub ratione communi ⁊ generali . ¶ Non autem inquantum talis syllogismus est : ⁊ in particulari scilicet non inquantum est demonstratio particularis . ¶ Nam recolo me dixisse superius quod iste syllogismus particularis addit duo ad minus ad syllogismum in communi scilicet . Demonstrationem ⁊ hecceitatem : ⁊ ideo cum aliqua sint scibilia de isto syllogismo particulari in speciali : ⁊ non sub ratione syllogismi in communi : ideo non sufficienter cognoscatur quo ad passiones generales syllogismi in communi que forsan possunt demonstrari de isto syllogismo particulari: ⁊ per seipsum . Et ideo vt intelligantur que dico nota quod vt superius dixi iste syllogismus particularis habet in se plures formalitates: quia primo habet formalitatem syllogigismi inquantum iste est vn⁹ syllogismus

secundo habet formalitatem demonstrationis inquantum iste syllogismus particularis est vna demonstratio tertio hz cõditionẽ ⁊ rationẽ singularis imo hz in se recte singularitatẽ siue recte hecceytatẽ lz ipse non sit duplex singulare sed vnicum habet enim in se vnam singularitatem respectu syllogismi in communi: quia sibi supaddit vnã hecceytatem: puta q: iste syllogism⁹ dicitur hic syllogismus particularis habet etiam vnam aliaz singularitatem respectu demonstrationis in communi que quidem demonstratio in cõmuni est quedã pars subiectiua syllogismi in cõmuni vt sepe iam dictũ est superius. ¶Nam iste syllogismus est hec demonstratio singularis ⁊ nõ demonstratio in cõmuni saltem p:ecise. licet sit demonstratio in cõmuni in predicatiõe formali ⁊ quidditatiua eo q: includit ipsum sicut inferius includit suum superius: nõ tamen est ipsuz precise ⁊ adequate sicut nõ illo modo homo est animal ⁊ tamen homo est animal ideo iste due singularitates reperte in syllogismo illo particulari per quem habetur scientia de syllogismo in cõmuni habent se fm quendam ordinẽ: quia p:ius cõuenit ei singularitas quã addit syllogismo in cõmuni: quã singularitas q̃z addit demonstrationi in cõmuni sicut p:ius cõuenit sibi q: sit syllogismus q̃z q: sit demonstratio. ⁊ ideo sicut cõtrahibile ad cõtrahibile sic cõtrahens ad cõtrahens: ⁊ additio ad additionẽ hoc est sicut se habet syllogismus in cõmuni ad demonstrationem in cõmuni: sic singularitas contrahens syllogismum in cõmuni ⁊ addens ad ipsum singularitatez cõtrahentem ad demonstrationem in cõmuni: ⁊ addentem ad ipsum quare sequitur q: erit ordo necessario inter istas duas singularitates repertas i hoc syllogismo singulari: ⁊ tamen vt dixi nõ p:opter hoc iste syllogismus particularis erit duo singularia aut duo syllogismi particulares vel singulares sed vnicus numero: sed qualiter possit hoc intelligi requirit vtiq; alia p:incipia metaphisicalia q̃ a iuuenibus ⁊ minus introductis p:o quorum vtilitate hoc edo cõmentum intelligi nõ posset nõ tamen potui apertius declarare veritatem ⁊ naturam huius syllogismi particularis eo q: licet in p:esentiarum ab eis forsan nõ possit ad plenum intelligi. Jn futuro tamen nõ parum eis p:oderit cum per ordinata fundamenta ascẽderint ad altiora ⁊ etiã multis quectionibus vtilitatem grandem nunc cõferre poterit in quorum manus hoc nostrum opus forsitan incidet: omnibus enim p:odesse cupio. Et que dixi de isto passu difficili ac subtili cõsimiliter intelligatur de oibus arduis: q̃ ex occasiõe expositiõis littere aut text⁹ dicenda sunt: vel adiungenda. vidisti ergo que ⁊ qualia in hoc singulari syllogismo p:enta habeãt supple'tã qdditatiua quã modalia: q: due qdditates ⁊ duo modi intrinseci. Due qdditates sunt iste scilicet quidditas syllogismi in cõmuni ⁊ quidditas demonstrationis in communi quarũ secũda includit p:imam ⁊ ideo nõ p:op:ie ponunt in numerũ ⁊ per consequẽs non bene dicuntur due nec p:op:ie vna qdditas: sed de hoc etiã alias quia est p:cept⁹ ⁊ difficultas metaphisicalis tamen vsualiter possũt dici due quidditates eo q: nõ sunt conuertibiliter ecdẽ quidditates: cum secunda addat ad p:imam. ¶Nõ nego tamen quin earum ratione posset dici q: in hoc syllogismo particulari sint ad minus due alie quidditates scilicet qdditas intentionis secunde in cõmuni: ⁊ quidditas entis transcendentis: quia iste syllogismus particularis est intentio secunda ⁊ hoc quidditatiue: est etiam ens quidditatiue: quia pono ens esse vniuocũ enti reali ⁊ enti rationis scilicet cuilibet secũde intentiõi: sicut etiam ponit Bonetus in p:imo suc metaphisice ⁊ multum rationabiliter. Sed scio q: multi latrabunt contra me in hoc dicto qui me nõ intelligunt sed vt dixi hec sunt metaphisicalia: nec hic determinanda. Et ideo a minus p:ouectis dimittãtur: tamen de necessitate hic inseruntur p:opter notitiaz veritatis p:o qua continue iusudo. ¶Jnsuper autẽ has quidditates sunt duo modi intrinseci in hoc syllogismo particulari scilicet due hecceytates vt sup:a dictum est immo nunc dico q: sunt quattuo:: quia hic syllogismus particularis est hoc ens: hec secunda intentio: hic syllogismus: ⁊ hec demonstratio: quia oẽ inferius addit aliquid ad suũ superius: ⁊ ideo si in vno singulari vel inferio:i reperiantur multe singularitates: quas addit suis superio:ibus: necesse est q: singularitates ille numerentur in illo singulari ipso tamen singulari nequaquam connumerato: si tamen admiretur de tali modo ponendi scilicet multas singularitates: ⁊ vnicum singulare ⁊ multas hecceytates: ⁊ vnicũ hoc p:opter cõcedentiam videat cõflatũ fanciscl. d. 26. q. 2. in responsione ad quoddã quartũ argumentũ. ⁊ bonetũ in p:imo phisicorum suo:ũ. c. xiij. vbi loquitur de multis extraneis: ⁊ sic mihi credere poterit. sed vt dixi a minus p:ouectis nõ potest in p:incipio intelligi debent tamen talia subtilia omo notari in hoc opere ne ꝓtingat veritatẽ atq; vtilitatẽ detrimẽtũ pati. ¶Reuerto: ergo nũc de incepi q: aliqua scientia potest haberi de illo syllogismo particulari per quem habetur scientia de syllogismo in cõmuni: ⁊ hoc per seipsum ⁊ aliqua nõ: immo scientia duplex haberi potest de illo per seipsum tanq̃z per instrmentum ⁊ medium: sed vtraq; est generalis ⁊ cõmunis: licet vna sit generalio:: ⁊ cõmunio:: quam alia p:ima est notitia passiõis syllogismi in cõmuni que conuenit huic syllogismo particulari: sed illi in cõmuni per se ⁊ p:imo: huic autẽ per se ⁊ nõ p:imo: q: vt superius diximus: omnis passio superio:is est passio inferioris licet nõ p:imo sicut risibile quod est passio hominis est passio sortis: ⁊ ideo potest demonstrari: nõ tantum de superio:i: sed etiam de inferio:i: ita cum huiusmodi passiones scilicet habere tres terminos: ⁊ huiusmodi demonstrentur per se ⁊ p:imo de syllogismo in communi per istum syllogismum particularem vt patuit sequitur etiam q: demonstrantur de isto syllogismo particulari inquantum est syllogismus: sed per se nõ p:imo quia si demonstratur de syllogismo in cõmuni: ⁊ per consequens q: omnis syllogism⁹ habet tres terminos sequitur de necessitate q: demonstretur de isto syllogismo per seipsum cum iste syllogismus sit syllogismus: ⁊ hoc vt dixi per se ipsum vt per instrumentum: ⁊ sic erit medium habendi scientiam de seipso: ⁊ sic vna scientia cõmunis habetur de isto syllogismo per seipsum que ratio dicitur cõmunis: quia nõ habetur de ipso sub ratione p:op:ia ⁊ per medium p:op:ium: quod addit ad suum superius: sed sub ratione sui cõmunis ⁊ per medium eius inquantum illud commune continetur quidditatiue in isto ⁊ cuicunq; competit aliquod superius in p:imo modo: ei competit eius passio in secundo modo q: omnis passio insequitur suum subiectum quocunq; erit siue cuicunq; conueniat licet non in eodem modo dicendi per se: quia superius conuenit inferio:i in p:imo modo ⁊ eius passio in secundo modo vtrunq; tamen conuenit necessario inferio:i habetur etiam aliqua alia scientia cõmunis de isto syllogismo particulariper seipsum sed nõ ita cõmunis sicut p:ecedẽs. ¶Nam inquantum iste syllogismus particularis non est tantum iste syllogismus: sed est etiã ista demõ

ratio vt superius declaratū est Sequitur q passiões demonstrationis in cōmuni etiā sibi cōueniūt puta esse ex p̄mis veris necessarijs ⁊ huiusmodi: ⁊ ista scientia est cōis: quia per mediū cōe: nō tamen est ita cōmunis sicut p̄io: q: nec mediū puta diffinitio demonstrationis in cōmuni ẽ ita cōmunis sicut diffinitio syllogismi in cōmuni: eo q addat differentiā specificā syllogismo in cōmuni ⁊ eius diffinitioni. Dico tñ melius q̄ p̄ius q scilicet licet ista scientia cōmunis possit haberi de isto syllogismo particulari: non tñ p̄opr̄ie per seipsum remanentē in p̄io: forma i q̄ fuit q̄ demonstrabat per eaz passio syllogismi in cōmuni de iplo syllogismo in cōmuni quō formatus fuit in p̄ima questione: sed oport: formare aliū hoc modo. Omnis syllogism⁹ faciēs scire est ex p̄mis veris necessarijs ⁊c. sed iste syllogismus per quē habeť scientia de syllogismo in cōmuni est syllogismus faciens scire: ergo ⁊c. Et tunc per istū nunc formatū qui est demonstratio particularis ⁊ hec habetur secunda scientia que est cōmunis mediante medio cōi demōstratiōis in cōi de isto syllogismo particulari per quē habeť scientia de syllogismo in cōi: ⁊ hoc in q̄stū ille syllogismus particularis nō est tantū syllogismus particularis sed demōstratio pticularis per q̄ demonstratur passio de syllogismo in cōmuni: ⁊ hoc vltimo modo dicendo quē reputo melior ẽ q̄ p̄ior ẽ. Videtur doctor: em non bene dixisse in hac responsione ad p̄imū vbi dixit q scientia est de syllogismo per quem habeť scientia de seipso. vel per seipsuz ⁊ q nec est alia scientia de particulari syllogismo q: in facto non videť q habeat scientia formaliter de syllogismo ꝑticulari per seipsum: licet forsam bene virtualiter. ⁊ ideo videtur q oport: facere aliū syllogismū particularē sub isto: ⁊ ita arguere demonstrationes ⁊ syllogismos: non tamen per media plurima: q: idem semp retinebitur mediū scilicet diffinitio syllogismi in cōmuni. sed augere demonstrationes ⁊ multiplicare syllogismos in latus p̄ocedendo ideſt per sumptionē pluriū terminorū sub medio non retinendo semp eandem minor: em. ⁊ hoc sic. Omnis oratio in qua quibusdā positis ⁊ concessis ⁊c. habet tres terminos vel hmōi: sed iste syllogismus particularis per quē habetur scientia de syllogismo in cōmuni est oratio in qua quibusdā positis ⁊ē. ergo iste syllogismus pticularis habet tres terminos vel huiusmodi ⁊c. Tamen dicatur q doctor: intellexit dicta sua virtualiter ⁊ non formaliter. quia formaliter est falsum vt iam patet virtualiter tamen est verum: q: in virtute istius syllogismi particularis per quem habetur scientia de syllogismo in cōmuni continetur iste alius syllogismus scilicet particularis sēdo ⁊ vltimo formatus per quez habetur scientia de isto syllogismo particulari p̄ius formato per quem vt sepissime dictū est habetur scientia de syllogismo in cōmuni. Tunc vltra dico q etiam potest formari tertius syllogism⁹ scilicet particularis per quē habetur scientia de isto secūdo syllogismo particulari per quē habetur scientia de p̄imo syllogismo particulari mediāte quo siue per quez habebatur scientia de syllogismo in cōmuni. ⁊ sic q̄rt⁹ per quem habebitur scientia de tertio syllogismo: ⁊ ita i infinitū nec ẽ hoc incōueniēs q: demōstratōes p̄nt augeri i infinitū in lat⁹ ꝑcedēdo. ſ. sumēdo pluria iferiora sub eodē supiori vel medio necessario siue illa inferiora sint species vel singularia: ⁊ retinendo cōtinue eandem maior: em in sua integritate vt iam patuit: ergo ⁊c. Et ita vī iste mod⁹ dicēdi melior q̄ ꝑcedēs in quo dicebať q ẽ duplex scientia cōis de isto syllogismo particulari p quē habetur scientia de syllogismo in communi ⁊ hoc per seipsum sicut per instrumentum ⁊ medium: quia vt patet nō est in toto verum licet sumatur ex dictis doctorū: tamen exponātur vt dixi ⁊ teneatur modus iste posterior scilicet de augmentatiōe ⁊ multiplicatione demonstrationum in latus. Et q nunquā idem syllogismus particularis est medium ad sciendum formaliter aliquid de seipso: licet forsan virtualiter ergo ⁊c. Tunc vltra dico q si syllogismus ille particularis per quem est scientia de syllogismo in communi haberet aliquas passiones p̄opr̄ias cōuenientes sibi rōne sue singularitatis duplicis: quam superaddit taz syllogismo in cōmuni quam demonstrationi in cōmuni vt dictuz est. Tūc dico q iste passiones nō possent sciri de isto per syllogismum in cōmuni: nec per diffinitionez eius. nec per etiā demonstrationem in cōmuni nec per ipsius diffinitionē sed tantum per mediū p̄opr̄ū puta per p̄opr̄ia diffinitionem si quam habent: ⁊ ita per consequens esset alia scientia de isto syllogismo particulari que non posset haberi: nec per seipsum vt per instrumentum ⁊ medium seu viam nec per syllogismum in cōmuni: aut diffinitionem eius ⁊ istud admitteret bene Bonetus qui in p̄imo metaphisice sue ⁊ .8. concedit scientiam esse de singularibus: vel posse esse de singularibus per media p̄opr̄ia aut rationes ipsorum sed p̄o nunc non discutiam hanc materiam. ¶ Verum tamen dico q inquantum iste syllogismus particularis addit vnam differentiam essentialem syllogismo in cōmuni inquātū scilicet non ẽ tantum syllogismus sed etiam demonstratio quam differentiam habet a demonstratione in cōmuni. sicut for. habet rationabilitatem ab homine in cōmuni in tantuz dico q potest alia scientia haberi de illo ⁊ nullo modo per syllogismū in cōmuni ꝛ solum forsan per rationez demonstrationis in cōmuni cui supponitur tanquaz inferius: ⁊ ideo quo ad scientiam secundaz diminute locutus est Scot⁹ in hoc loco quando dixit nec aliter est scientia de syllogismo particulari vt patet in fine p̄ime responsionis sed forsan locutus est de illo p̄out tantum est syllogismus particularis. ⁊ nō etiam demonstratio particularis ⁊ sic saluetur: tamen de facto locutio est diminuta ideſt non totum dicens quod dici posset licet forsan quo ad intentum suum erat sufficiens. vult tamen doctor in compendio q syllogism⁹ iste particularis est notus quo ad duo ⁊ ignotus quo ad vnum. ¶ Est enī p̄imo notus quo ad veritatem p̄emissarum suarum quia sunt p̄opositiones immediate ⁊ per se note vt patet scientibus artem demonstrandi: quia nō omnibus rudibus loquitur in hoc loco immo expedit vt volens studere logicam scoti sit bene p̄ouectus ⁊ expeditus in logica aliorum ⁊ etiam in metaphisica si valet eam bene intelligere. ¶ Est etiam in secundo notus quo ad illationem conclusionis ex p̄emissis vt patet satis in littera quia positis duabus p̄emissis in figura ⁊ i modo debite collocatis statim ex necessitate sequitur cōclusio ex ipsis concede enim mihi q omnis homo currit p̄o maiori: ⁊ quod for. est homo p̄o minori. habes de necessitate concedere q for. currit. Et si hoc veruz sit in p̄emissis cōtingentibus vel saltem de vna contingente: ⁊ altera necessaria q de necessitate inferant conclusionē cōtingentem: quanto magis est verum vbi omnia sunt necessaria. ſ. tam p̄emisse q̄ conclusio eo q magis segūr necessarium ex duobus necessariſſijs q̄ vnū cōtingens ex vno necessario ⁊ altero cōtingēte: quia ibi p̄eter necessitatem illationis est etiam necessitas inferentiuz: ⁊ habitudo illatiua atq; cōnexio necessaria inter ipsa: vt patet in .6. metaphisice boneti. c. 4. ⁊. 5. ⁊ inter terminos p̄emissarum inferentium: ⁊ per consequens inter

terminos cõclusiõis: quia non sunt alij ab illis sed tantum aliter ordinati. hic autem nõ sic: quia nõ in premissa ꝓtingente vt pz: ꝛ cõmagis si ambe premisse sint cõtingentes vt in hoc exemplo. Omne album currit oĩs homo est albus: ergo omnis homo currit. vbi patet ꝙ est sola necessitas illationis sine necessitate inferentiuz inter se vel illatorum inter se aut illatorum ad terminos inferentes: inquantum termini sunt. Nam illatio necessaria quantum est de natura sua ꝛ ratione formali pura: nõ respicit nisi complexa siue propositiones in quib⁹ fundatur ꝛ ad ꝯs terminat: quia fundat in premissis ꝛ terminatur ad cõclusionem: ꝛ ideo tantum seu equalẽ ꝛ cãdem in se necessitatem habet in quibuscunqz propositiõibus debite in figura ꝛ modo ordinatis: atqz pariformiter siue termini sint necessarij ꝛ necessario se respicientes: siue contingenter ꝛ se respicientes: contingenter ꝛ sic patet qualiter syllogismus iste particularis per quez est scientia de syllogismo in cõmuni est dupliciter aut bis prenotus aut precognitus. siue quo ad duo scilicet quo ad veritatem premissarum: ꝛ quo ad necessitatem illationis. vide licet tam actiue illatiõis que fundatur in premissis: licet nõ vnica numero in vtrisqz vt nũc teneo: ꝛ terminatur ad ꝯclusionem quã etiã passiue illatiõis que fundat in cõclusione ꝛ terminatur ad premissas licet nõ vnica terminatione in numero sed duabus: que etiã inter se ordinem nature habent ꝑm ordinez nature premissarum ad quas terminantur. ¶ Nunc autẽ tertio videamus: qualiter siue quo ad quid vnum iste syllogismus particularis est ignotus antequã formaliter totaliter formetur. Et dicit doctor qõd est ignot⁹ quo ad passionẽ que demõstratur de syllogismo in cõmuni ad quam ipse syllogismus in cõmuni est ignot⁹. Istud dictuz est rationabile ꝛ necessariũ: quia quando aliqua passio est scienda de aliquo inferiori per suuz superius tanquam per medium necesse est vt prius sciatur inesse illi cõmuni non autem in illo priori antequam formetur ille syllogismus particularis per quez est scientia de syllogismo in cõmuni nulla passio syllogismi i cõmuni potest sciri de ipso syllogismo in cõmuni eo ꝙ vt sepe dictũ est precise sciatur per istum syllogismũ particularem tãquam per instrumentum. Et ideo cũ talis passio in illo priori ignoretur de syllogismo in communi necesse ẽ ꝙ ignoretur de illo syllogismo particulari qui cõtinetur sub illo cõmuni sicut eius inferius ꝛ singulare ꝛ ipsum syllogismum in cõmuni quidditatiue includit. Et ideo sepe diximus ꝙ omnis passio superioris est passio inferioris: licet nõ primo: ꝛ ideo est scienda ꝛ cognoscenda tã de superiori ꝯz de inferiori. patet ergo optime dictuz a doctore ꝙ quo ad vnũ. s. quo ad huiusmodi passionẽ vel passiões syllmi in cõmuni ille syll's particularis est ignotus in tali priori: ꝛ tamen postea notus quo ad huiusmodi: lz nõ per se ipsum formaliter: sed per aliuꝫ: lz bene per se ipsum virtualiter vt satis superius ẽ declaratũ: vbi etiã dixi ꝙ nõ tantũ est ignotus quo ad passionem syll'i in cõmuni: sed etiã quo ad passionem syllogismi demõstratiui: ꝛ ꝓter hoc ex sua rõe speciali ꝛ singulari cõuenit ei aliqua passio ꝛ hoc tenendo viam Boneti superius positã: erit etiam ignotus quo ad suam propriam passionem ꝛ ita non tantum quo ad vnum est ignotus ꝑm sententiam Scoti: sed etiã quo ad tria ꝛ oi modo quo ad secũdo: vt iam superius declaraui sufficienter. Ex his ergo patet ꝙ iste syll's particularis nõ est notus ꝛ ignot⁹ ꝑm idẽ. s. anteqz ꝩplete formet: sed ẽ notus quo ad seõ ꝛ ignotus quo ad alia seõ vel tria vt dictũ est. Et ideo argumentũ in principio nõ ꝓcedit cõtra ipsum ꝛ ita patet Responsio Scoti declarata ꝙ vt visum est nõ pa̅z est difficilis ꝛ intricata: ꝛ ideo longissima eguit expositiõe cum suo argumento in qua tamen expositione dicta sunt multa summe utilia pro pro hac huiusmodi logica ꝛ etiam omni veritate intelligenda ꝛ ea nõ dicere nõ valui ꝑstrict⁹ a ꝓscientia. Nõ tetur tamen pro quodã dicto superius in hac risione ꝙ aliud est dicere illũ syllogismũ particularez per quẽ est scientia includere: syllogismum in cõmuni: ꝛ syllogismum particularem esse syllogismum in cõi. Nam in ꝓma est manifesta predicatio signata: in qua predicatione nunquã exprimitur vnio inter subiectum ꝛ predicatum lz vniuersaliter detur sub intelligi. ¶ In secunda aũt exprimitur manifeste: ꝛ ideo prima propositio est vera ꝛ secũda est falsa. Et si diceris ꝙ talis ꝓsequentia tz syllogismus in cõmuni predicatur de isto syllogismo pticulari: ergo ille syllus pticularis est syll's in cõi. Dico ꝙ ñ qz arguit a p̃dicatõe signata ad p̃dicatiõez exercitã i eisdẽ terminis vbi nunqz tz ꝓña q̃stũ ẽ de mõ arguẽdi vt inferius declarabitur loco suo: qz nec etiaz tenet hic aĩal p̃dicatur de hoie: ergo hõ est aĩal qz nõ sunt idem termini antecedentis ꝛ cõsequentis: ꝛ ideo est fallatia accidentis in oi tali ꝓsequentia vt vult doctor infra questione vndecima: sed ibi tractabitur istud diffuse quare tñ ista ꝓpositio est falsa. s. iste syll's particularis est syllogismus: in cõi: cũ tamen iste syllogismus pticularis sit syll's vbi. s. syll's in cõi predicatur de isto. Respondeo est ista ꝙ aliud est dicere iste syllus particularis est syllus: ꝛ iste syllus pticularis ẽ syllus in cõi: qz prima ẽ vera ꝛ secunda falsa: eo ꝙ in prima li syll's supponit personaliter ꝛ ꝑm esse qõd habet in suis suppositis ꝛ sic verificat de eis ꝛ vnif illis cum hoc verbo est qõd causat veram vnionem saltẽ talem ql̃em exigit nãa extremoz vnitoz lz semper nõ manifestet illam vel significet: aut denotet vel dicat vt vult doctor infra in libro predicamentoz questione. 4. ¶ In secunda aũt supponit li syllogismus simpliciter ꝛ accipitur in suppositiõe simplici quia respectu intentõis secũde q̃ designatur per li in cõi qz li in cõi ꝛ li in speciali vel generalis sunt intentiões secũde sicut ꝛ cõe ꝛ speciale ac generale ꝛ huiusmodi ꝛ nõ possunt ꝙuenire nature cõi pro suis inferioribus sed tñ pro suo significato adequato ꝛ primario ꝛ vt p forma intelligibilem ab intellectu apprehendit vt infra dicetur questione. 8. ꝛ iõ sicut hec est falsa. Iste syllogismus particularis est syllus cõis vel vniuersalis ita illa est falsa iste syll's particularis est syllus cõis vel in cõi vel in vniuersali eo ꝙ iam sumitur cũ intentione secũda repugnãte suo inferiori: ꝛ in suppositiõe simplici ꝛ tñ syll'us in cõi p̃dicat de isto syllogismo pticulari: ac verificat de eo ꝛ includit in eo lz nõ vt syllus in cõi: qz iste oẽs sũt p̃dicationes signate nullã facientes vnionẽ extremoz: sed tantũ signantes aut denotantes extrema debere vniri in predicationẽ exercita cũ hoc verbo est: ꝛ hoc sumptis ipsis extremis nõ in cõsimili suppositiõe que habetur in predicatiõe signata sz i suppositõe ꝙueniente ipsis in predicatione aut pro predicatiõe exercita que cõiter est personalis aut sepe: tamen vt dixi inferius ista mã de p̃dicatiõe signata ꝛ exercita: ꝛ de suppositione extremorum inferius clare tractabitur: hic aũt ꝓpter necessitatẽ solũ ꝛ cautelã habendã in ꝓpositiõib⁹ est adductũ vtz ista doctrina habeat nõ tñ ꝓdicatiõe ꝓtacta que fuit inter istum syllogismũ particularem ꝛ syllogismũ in cõmuni: sed etiam pro qnasi infinitis propositionibus: qz per eam scitur ꝙ admittimus istaz. Iste homo particularis est hõ: ꝛ tñ iste hõ pticularis non est homo in cõi: nec hõ cõis aut vniuersalis: ꝛ sic in ista ꝓpositiõe hõ ẽ aial admittim⁹ ꝙ hõ ẽ aial ꝛ tñ hõ nõ est aial in cõi vel aial

communne aut vniuersale ⁊ sic de infinitis huiusmodi ꝓpositiõibus ergo ⁊c. ¶ Nunc ad secũdũ argumentũ ꝑncipale est respondendum vbi doctor dicit ꝙ syllogismus nõ sub eadẽ rõe est sb̃m libri ꝑiorũ ⁊ totiꝰ logice: quia ẽ subiectuz totiꝰ logice quo ad omnes passiones in seuel in suis partibus integralibus vel subiectiuis ⁊c. ¶ Vbi nota ꝙ multe sunt passiones partium integralium syllogismi ⁊ etiam ptiũ eius subiectiuaruz que nõ possunt cõuenire ipsi syllogismo in cõmuni: vel in sua maxima cõmunitate nisi per accidens. scilicet sicut inferioꝛia accidũt superioꝛibꝰ idest remotius cõueniunt magis per accidẽs: eo ꝙ inferioꝛa q̃ directe ꝓtinent sub eis includunt ipa in primo modo ⁊ quidditatiue: nõ sic aũt passiones inferioꝛũ includunt aliquo modo superioꝛa. Et ideo dico ꝙ passiones inferioruz magis per accidẽs ⁊ remotius cõueniunt superioꝛibus qnã inferioꝛa quorum sunt passiones. Unde dico ꝙ cuz syllogismus in cõmuni habeat multas partes integrales scilicet tam remotas vt terminos quos superius vocaui materiaz syllogismi primam: ⁊ remotam: ⁊ propositiones quas nominaui materiam propinquam ⁊ secundam ac vltimam: quelibet istaꝝ partium hz aliquas passiones ⁊ hoc loquendo de generibus singulorũ: licet nõ de singulis generum. Nam passiones terminoꝝ incomplexoꝝ sunt significatio: suppositio subiectio: predicatio: ordinatio: in ꝓdicamẽto ⁊ multe hmõi passiões aũt cõplexoꝝ sive ꝓpositionũ sunt conuersio. Egpolentia cõtradictio: cõtrarietas: affirmatio: ⁊ negatio: veritas: falsitas: quantitas. Qualitas: vniuersalitas: particularitas: ⁊ multe huiusmodi ⁊ nulle istarum cõueniunt syllogismo in cõmuni nisi per accidens vt dixi. partiũ aũtẽ subiectiuarum syllogismi passiones sunt iste. puta syllogismi dyaletici ꝑbabilitas vel ꝑbabiliter ꝛcludere ⁊ topice ⁊ huiusmodi. syllogismi aũt demõstratiui de necessitate ⁊ vere facere scire ⁊ huiusmodi. Et sic suo modo dicatur de alijs reducibilibus ad syllogismuz in cõmuni. ⁊ sic dico ꝙ cõsiderando syllogismum in cõmuni vt habet aliquam habitudinem ad omnia predicta sic est subiectum totius logice vt autez consideratur in esse absoluto ⁊ abstracte. s. solum sub ratione syllogismi ⁊ nõ vt habet respectum ad partes predictas ⁊ earum passiões sic est subiectum libri ꝑiorum: ⁊ sic sub alia ⁊ alia ratione est subiectum totius logice ⁊ partis logice. Et ponitur exemplum de corꝑe mobili in littera: vbi tamen non credas doctorem ponere corꝑa mobile esse subiectum phylosophie naturalis: cum teneat oppositum in primo metaphisice sue sed loquitur nunc secundum opinionem antiquoꝝ aut aliorum: eo ꝙ in dandis exemplis nõ est curandum secundum viam phylosophi primo ꝑiorum. vt ipse etiam excusat phylosophum varie loquentem de loco in predicamentis ⁊ in 5. metaphisice. vt patet in predicamentis Scoti capitulo de quantitate. ⁊ sic patet responsio alia autem sunt facilia. ¶ Ad tertium dicit ꝙ illa ꝓpositio phylosophi scilicet nihil est ī intellectu ⁊c. est de eo quod est primum intelligibile quod est quod quid est rei materialis ⁊c. vbi nota ꝙ vocat hic primum intelligibile nõ illud qõ est primum primitate ad equatiõis: cuiusmõi est ens in quantum ens: nec ꝙ est primum primitate perfectiõis cuiusmodi est deus: nec primum primitate oꝛiginis in actuali cognitiõe ⁊ in notitia cõfusa: cuiusmodi est species specialissima: vt patet per ipsum libꝛo primo sententiarum. distinctione. 3. q. 1. articulo primo. sed primum primitate motionis: cuiusmodi est quidditas rei sensibilis vel materialis vt patet per phylosophum ibidez. q. 4. Nam intellectus noster alligatus corꝑi ⁊ coniunctus fantasie nõ potest aliquid intelligere nisi primo intelligat aliquid materiale ⁊ sensibile vt de se patz ⁊ alias ꝓbabit. Et tũc addit doctor: nõ autẽ de oibus per se intelligibilibus quia multa ⁊c. vbi nota ꝙ aliter respondet Antoniꝰ andree in primo methaphysice. q. 5. articulo. 1. cõclusione. 3. vbi dicit ꝙ nihil est in intellectu quin ꝑius fuerit sub sensu aliquo modo: quia vel per se vt colꝛ. vel per suas partes. vt mons auctꝰ: vel in suo remisso: vt albedo intensa: vel in suo simili: vt anticristus: vel in suo effectu: vt ꝑima intelligentia. scilicet deus vel etiam aliqua alia intelligentia mouens que per motum intelligitur. ⁊ addo istis quinqz modis alios quinqz. scilicet vel sicut superius in suo inferiori. vel ꝓpatio in suo habitu vel negatio in sua affirmatione. vel in sua oꝛigine ⁊ radice: vt secunde intentiones in primis. vel in suo fundamẽto vt relationes vl aliquo quoꝝ modo. Doctor hic põit cõtra viaz Egidij ⁊ aliquoꝝ aliorum secundas intentiões esse per se intelligibiles cum dicit non autem de oibus per se intelligibilibus idest multa sunt per se itelligibilia q̃ tamen nunqz fuerunt sub sensu: quia nunquam fecerunt speciem aliquam in sensu que scilicet mouerent aliquem quinqz sẽ suum vel immutarent sicut faciunt omnia obiecta coꝛ sed intelliguntur per reflexiõem intellectus ⁊ exemplificat de syllogismo ꝙ scilicet solum intelligitur per reflexionẽ talez sicut ⁊ oẽs secunde intentiões: ⁊ ideo nõ oꝑtet ꝙ cadat sub sensu ad hoc vt itelligat. Circa hoc dictũ vtiqz multa essent dicenda quia forsan non omnia sunt in toto vera maxime autem illud scilicet ꝙ intentiones secunde non intelliguntur nisi per reflexionem intellectus aut actu reflexo: quia videntur posse intelligi actu recto tanquam obiecta aut subiecta scientiarum possibilium haberi de eis ⁊ demonstrationum formãdaꝝ de ipsis ⁊ eorum varijs passionibus: nõ autem videẽt demonstrationes fieri de illis que non intelliguntꝰ nisi ꝙ reflexionem: tamen Bonetus in predicamentis suis capitulo de relatione: non multum longe a fine tenet cũ hoc dicto doctoꝛis hic dicens. ꝙ huiusmodi entia rationis scilicet secunde intentiones nõ ꝓducuntur ⁊ intelguntur per eundem actũ intelligendi: sed ꝓducuntur per actum collatiuum vel comparatiuum: ⁊ intelliguntur per actum reflexum: ⁊ hec via potest bene probabiliter teneri nõ tamen dicendo hic quantũ sentio propter ꝓlixitatem vitandã sed vtiqz dicerem valde multa sed alias. Et ideo breuiter dicamus ꝓ nũc ꝙ post quam intellectus ꝓduxit aut causauit istas intentiones secundas per actum suum collatiuum quo scilicet confert vnã primam intentionem ad aliam quas primas intentiões intellexit ꝑius duobus actibus intelligẽdi rectis ⁊ simplicibus. deinde alio actu intelligẽdi reflexo reflectit se supꝛa huiusmodi intentiones causatas: sicut supꝛa effectus suos ⁊ sequelas sue operationis ⁊ collationis: quali etiam actu reflexo intellectus intelligit suos actus ꝓpꝛios primos ⁊ directos immo ⁊ actus collatiuos: ⁊ deinde etiam ipsos actus reflexos: quia quẽcunqz actum suum sive primum sive secundum ⁊ collatiuum sive tertium ⁊ reflexum potest ipse intellectus mediante aliquo alio actu reflexo aut conuersiuo intelligere ⁊ iterum in actum mediante alio actu consimili ⁊ ita in infinitum eo ꝙ quilibet huiusmodi actus cadit sub obiecto primo ⁊ adequato intellectus scilicet sub ente ⁊ ita in quolibet actu intellectus reperit rationem sui primi obiecti ⁊ adequati ⁊ illa est causa huiusmodi reflexionis vt optime ponit franciscus ⁊ subtilissime in cõflatu. di. iii. questione. xi. in fine: ⁊ non sola immateria litas vt cõmuniter ponitur. vnde dico ꝙ ideo nullus sẽsus est reflexiuus super actum suum: quia non reperit in illo rõnez sui primi obiecti. visus enim nõ põt reꝑire

rationē colo:is inuisione vel actu videndi cū actus videndi non sit colo: nec colo:at⁹ ⁊ per ꝓsequēs: ideo nō potest ipsum percipere nec sup ipsuz reflecti. Et ita de alijs sensib⁹ dicaī. Secus est vt dixi de intellectu ⁊ ei⁹ actib⁹: ⁊ ideo potest quēlibet eoz mediante aliquo actu intelligere. Ita etiā ad ꝓpositū dico qō qz intellect⁹ reperit in istis intentionib⁹ secūdis rationē sui primi obiecti scilicet entis cū sit formaliter in scōm qō diffiniunt hic a po:phirio ⁊ multe ꝓprietates ab ipo eis assignāt vt pz ⁊ maxie i fine libz vbi assignāt cōitates ⁊ ꝓprietates cōsequentie cōuenientie: ⁊ disconuenētie: iter. v. vniuersalia: ⁊ sic fiunt etiā multe demōstratōes de eis ⁊ p cōsequēs causant multe scientie pticulares ⁊ habitus intellectui: que omnia ⁊ cetera hmōi repugnant illis q̄ sunt formaliter nihil ⁊ nō entia. Igitur optime videt doct⁹ hic dicere qp scilicet per se intelliguntī: qō etiam affirmat de vniuersali in cōmuni infra. q. v. ⁊ hic modus dicendi affirmat quodā dictū meū superi⁹ scilicet qō videtur posse optime teneri qō ens sit vniuocū enti reali ⁊ enti rationis sumēdo ens rationis pro secūdis intentionibus: vt etiaz tenet Bonet⁹ primo metha. sue ca. xv. vbi dicit. ens cē vniuocū enti reali ⁊ enti rationis nō intelligendo per ens rationis ens in anima idest figmentū qō solū habet esse in aīa ita quod de se nullum esse hz. sed oē qō hz cē cognitū i cognoscēte vel aliqd de relictū ex tali esse. hec ille. Quid aūt intelligit ipse p esse derelictum ex hmōi esse cognito declarat ipse in predicamento relationis ca. vi. vbi notat illud derelictum cē sequelā actus cōparatiui: ⁊ non actus simplicis ipsius intellectus: sicut ⁊ ego iam dixi paz superi⁹: ⁊ tales sequele actus cōparatiui intellectus sunt secunde intentiones sicut patet ibi. Igitur patet quod cū huiusmodi intentiones sint per se intelligibiles vt hic patet per doct:em ⁊ iam rēddidi rationem ⁊ ita per consequens sint obiecta intellectus: necessarium videtur quod includant quidditatiue primum tale obiectum intellectus quod est ens in communi. cum non omnes sint differentie nec omnes sint passiones aut modi intrinseci vel huiusmodi: in quibus non potest includi ens quidditatiue. ⁊ ideo⁹ saltem alique secunde intentiones includēt ens quidditatiue puta genera eaz ⁊ spēs: ⁊ indiuidua cuiusmodi vere reperiunt inter ipsas vt infra patebit clarius. ⁊ per consequēs ens est vniuocū aliquib⁹ entib⁹ realibus ⁊ aliquibus entibus rationis. puta generibus. speciebus: ⁊ indiuiduis: secundaz intētionū eo qō prie intelliguntī ab intellectu eā bñ sicut ⁊ entia realia licet non eque ꝑmo vt eā directe: sed primitas ⁊ posterio:itas rectitudo ⁊ obligtas aut huiusmodi que respiciūt solūmodo modū actus intelligendi nō possunt rationē formalē variare actus obiecti intellecti cū sibi nō attineant ⁊ ita nec variare: aut impedire ei⁹ intelligibilitatem. Sed forsam diceres ad predicta: qō diffinitiones aut passiones ⁊ ꝓprietates ⁊ hmōi non assignātur a po:phirio istis quinqz vltibus ꝓpter se: sz propter intentiones primas ⁊ fundamenta ipsaz sicut multi conantur dicere. ⁊ ita videtur qp omnes diffinitiones sint per se ipso:um fundamento:ū: per accidens vero idest per aliud aut propter aliud sunt secundarū intentionū ⁊ non aliter. ¶ Ista cuastio non videtur posse stare propter multa tamen pono vnā rationem pro nunc que est hec. ¶ Quandocūque aliquib⁹ conueniūt extrema contradictionis impossibile est quod diffinitio vnius sit diffinitio alterius: sed intentionibus secundis ⁊ earū fundamentis cōueniunt extrema contradictōis ergo ⁊ c. maio: de se patet ⁊ mino: ꝓbatur circuire oē genus ⁊ omne ens: nō circuīre: applicari indifferenter entibus cuiuscūqz pūti: ⁊ non applicari: conuenire deo ⁊ creature ⁊ non conuenire: posse cōuenire ⁊ predicari tam de entibus realibus quā de entibus rationis: ⁊ nō posse: aut modificare vtraqz ⁊ nō modificare: ⁊ sic de alijs sunt extrema cōtradictiōis vt patet: ⁊ ita nō cōueniunt secundis intentionibus ⁊ earum fundamentis igitur concluditur de necessitate: quod diffinitiones date secnndis intentionibus qnibus cōueniunt partes affirmatiue predictarum cōtradictionū ⁊ multarum consimilium nuullomodo possunt dari fundamentis earū aut ipsis cōuenire. assumptum patet quia alias quod ē fundamentū generis nullo modo potest alicui alterius generis aplicari per predicationem: ⁊ tamen genus qō fundatur in eo potest nonnullis rebus aliorum generum applicari: ⁊ ita potest exemplificari de alijs secundis intentiōibus ⁊ eaz fundamentis: ⁊ de alijs partib⁹ cōtradictionum ꝓ:portionabiliter quod nunc ꝓpter plixitatē omitto. ¶ Alie etiā ratiōes multe possunt adduci in cōfirmationē predicte opinionis de ista vniuocatione sed nunc nō est locus maxime cū quasi singula predicta occurrerint preter intentionē licet aliqualiter cogente quod a venerabili ⁊ plurimum doct:o qui dum ista scripseram videbatur tenere ⁊ defendere cōtrariaz opinionem ⁊ cōtra nostrum doct:em in prefato loco: pro quo defendendo sibi aliqualiter resistebam. ¶ De inde sequitur in fine prefate tertie responsionis sic in pl⁹ est enim per se quā primo ⁊ c. vbi multi existimāt illud dictū nō adduci ad propositum responsionis illius. sed declaro quod sic. ¶ Nam direrat doct:or in illa responsione: quod multa per se intelliguntur ⁊ c. vbi dat intelligere qō aliud est tantuz per se intelligi: aliud est per se ⁊ primo intelligi quia multa per se intelliguntur: que nō primo: intelliguntur aut non per se ⁊ primo quod idez est.. ¶ Nam vt dicit ibi secunde intentiones intelliguntur per se nō tamen primo: quia non possunt intelligi nisi prius intellectis primis intentionibus: sicut nec actus intelligendi nec ipsamet anima aut intellect⁹ possunt intelligi: primo: quia scilicet nō nisi prius intellectis aliis seunduz illud philosophi tertio de anima intellectus possibilis nihil est eorum que sunt ante intelligere cuius exp:ositio videat in primo scoti distinctione tertia. q. viij. ⁊ ideo non mirum licet intentiones secunde que sunt minoris entitatis q̄s ipse intellectus: aut act⁹: intelligēdi nō possint intelligi primo intelliguntur tamen per se secundum doct:em: ⁊ ideo ponit quod li per se ē in pl⁹ ⁊ cōmunis quā li primo qz vbicunqz reperitur li primo ibi reperitur li per se non tamen econuerso vt exemplificat de triangulo habente tres per se ⁊ p:o de ysoscele habente tres per se non tamen primo. ¶ Et ita dictum illud est optime ad propositum. Si tamen aliquis afferret contra predictam viam doctoris: sicut mihi nitebatur quidam frater his diebus valet quod sicut aliquid se habet ad esse sic ad intelligi secundo metha. sed secunde intentiones nō ꝓnt esse sine primis: ergo nec intelligi sine illis: ⁊ per consequens non per se intelliguntur qō est contra doctorē hic. Respondeo breuiter p:o nunc qō illa auct:oritas sic intellecta sm. s. illū sensū quo sub illa sūitur mino: ⁊ infertur ꝓclusio ꝓcluderet multa falsa quia primo cōcluderet qō nulla creatura posset per se intelligi: quia non sine deo eo qp non pōt cē sine deo cum dependeat ab eo triplici dependētia que est eadem realiter creature secundum scotum lib:o secundo distinctione prima questione. 5. ¶ Secundo etiam concluderet quod nec aliquod accidens per accidens quia accidentia non sunt entia nisi quia entis idest substantie secundū philosophum. 7. methico. ⁊ per consequens sicut non habent per se entitatem ita nec per se intelligibilitatem: ⁊ ita non essent per sevel secundum se entia que omnia

sunt falsa: vt patet apud omnes bonos metaphi. ⁊ specialiter secundus philosophus. v. metaphi. ¶ Et tertio cōcluderet quod nullus effectus posset per se intelligi sine sua causa: ⁊ sic de multis alijs inconuenientibus: que causa cōpendij pertranseo. ¶ Et ideo dico quod illa auctoritas est aliter intelligēda que secundum verba philosophi in textu secundi metaphi. ē talis vnum quodq; sicut se habet vt sit ita ad veritatez. ⁊ exponit̄ li vt sit. i. ad esse ⁊ ad veritatē idest ad cognosci: quia cognitio sequit̄ veritatē rei: cum nihil sciatur nisi verum. v. metaphi. falsum enim nō scit̄ ibidem. ¶ Ideo dico quod auctoritas illa sic debet intelligi q; si duo vel plura entia debeant intelligi vel sint intelligibilia: quorum ē vnius p;recedit in aliquo ordine esse alterius: ⁊ hoc maxime in ordine nature vel perfectionis aut cālitatis: vel eminētie virtualis ⁊ huiusmodi. illud qō est p;rius in esse secundum dictum ordinē est p;rius quo ad intelligi idest quo ad intelligibilitatem secundum quod sonat in aptitudine ⁊ non tm̄ aut p̄cise sēm qō sonat in actū hoc ē illud quod hz p;riorem entitatē hz p;riorē intelligibilitatem siue quod p̄ ns est ens est de sua natura ⁊ apud intellectum dispositum ac debite p;portionatum p;rius intelligibile: sed nō sequitur quod posteri9 in illo ordine non sit per se intelligibile. quāuis etiā aliquando in casu nō posset sine tali p;riore intelligi ⁊ hoc perfecte ⁊ cōplete. ⁊ ideo ista stant simul. hoc est per se intelligibile ⁊ hoc non est per se intelligibile vel nō intelligibile sine alio. ⁊ nulla est contradictio quia li per se sumitur equiuoce. quia i p;ima p;positione sumit̄ p;o perseytate secundi modi. ita intelligendo scilicet qō intelligibilitas que est passio entis ⁊ p̄ consequens cuiuscūq; per se inferioris ad ens sicut conuenit per se enti ⁊ p;imo ⁊ in secundo mō perseytatis ita etiā conuenit cuicunq; inferiori ad ens per se nō tamen p;imo sed tamen in codē secundo modo perseytatis: quia generaliter cuicunq; conuenit aliquod superi9 in p;imo modo eidē conuenit quelibet passio talis superioris in scdo mō. ⁊ ideo hz talez passionē nō a se sed a suo superiori: ideo licet habeat eam per se nō tm̄ a se ⁊ p̄ consequens nec p;imo. ¶ In secunda aūt p;positione sumitur li per se p;o perseytate tertij modi que est idem qō solitarie. ⁊ quādo aliquid potest intelligi se solo hoc est nullo alio co intellecto secū siue qñ est aliquid tale ita independens ac a quocunq; alio absolutum ⁊ liberum quod ad hoc vt intelligatur nullius alterius indiget cointellectione: quale ens forsan non potest reperiri i toto ambitu creaturarū: tūc illud dr̄ per se intelligi sumēdo li per se p;o perseytate tertij modi. nullum enim ens creatū potest esse hmōi. q; cū omne tale sit dependēs a deo in triplici dependentia vt dixi que est ideꝫ sibi essentialiter ⁊ realiter: ⁊ nihil potest perfecte intelligi nisi totum vel tota eius realitas intelligatur. ¶ Et videtur qō nulla creatura potest perfecte per se intelligi ab aliquo intellectu perseytate tertij modi: quia non nisi cointellectis terminis istius triplicis dependentie qui sunt in deo: qui sunt intellectus diuin9 q ē cā exēplaris omniū creaturarum ⁊ volūtas diuina que ē causa effectiua carū ⁊ essētia diuina que ē causa finalis ipsarum. ⁊ ita per consequens oportet cointelligi deum in genere triplicis cause q;. s. exēplaris: efficientis: ⁊ finalis. quia impossibile est intelligere aliquā relationez nisi cointellecto termino ei9: q; habitudo realis ad terminum relatiuum conuenit in p;imo mō dicendi per se sicut habitudo eius ad fundamētū conuenit in secundo mō secundum Franciscum in conflatu distinctiōe. 29. q. v. ⁊ impossibile est intelligere aliquid sine sua essētia vt patet. Ex his patet q; auctoritas illa secundi metaph. sic recte intellecta nō ꝓcludit illō ad quod ducebat scilicet secundas intentiones nō esse per se intelligibiles q; nō sunt per se entia vel entes: q; secundum p;imū intellectum datus de perseytate intelligunt̄ per se: licet non secundus aliquis sicut nec etiaz aliquid aliud creatus licet pluribus indigeant aut plura coexigāt ad earum intellectionē p;opter dependentiā maiorem ipsarum quā entia realia: cū a. xiij. vel. 16 ad minus dependeant formalitatibus distinctis: vt alias in meo tractatu maiori de formalitatibus p;olixe declaraui ⁊ forsan cōpendiose in questione. v. inferius declarabo: ⁊ etiā p;o pter ipsarū debilissimā entitatē que nisi multis alijs p;e intellectis non valet bene intelligi: sunt enim entia ⁊ respectus rationis ⁊ sequele derelicte ab esse cognito ⁊ ab actu intelligendi cōparatiuo vt dicetur. stat ergo dictum doctoris vbi sup;a in sincera veritate fundatum. ⁊ sic ē finis tertie questionis.

Einde Completis tribus questionibus pertinentibus ad p;ologum ⁊ ad scientiam logice in cōmuni: ⁊ ad eius subiectum. ponit doctor vnam distinctionem trimembrem de vniuersali quod est subiectum libri p;phirij: ⁊ ita descendit ad istum librum p;phirij. vel. v. p;edicabilium in speāli. ¶ Et ideo dicit in speciali querendū est de vniuersali ex distinctione. distinctio autē illa est facilis in se ⁊ p;ouectis: q; tamen valet ad valde multa ⁊ a tardioribus nō recte nec bene capere tur. Ideo cōsidera q; distinctio stat i hoc quod vniuersale cū sit vnū nomen accidētale ⁊ concretū ⁊ in omni cōcreto accidētali reperiātur duo ad minus quorum vnū principalius pertinet ad tale nomē vt est eius p̄mariuz significatum. Secundū aūt est ei9 subiectum aut fundamentum in quo tale significatum habet esse siue fundari eo quod est accidēs: q; loquor nunc de concretis accidentalib9 solum ⁊ non de substantialib9. Omne aūt accidens requirit subiectū ad minus sicut accidēs absolutū aliquod autē accidens requirit subiectū ⁊ fundamentū vt accidens respectiuum aut relatiuum: ⁊ ita omne accidens requirit aliud vltra extra suum significatū cui possit inherere: ⁊ a quo sustētetur ⁊ roborat̄ in suo ē: ⁊ iō de necessitate concernit quā diu fuerit cōcretū aliquod extra suum significatū ⁊ essentiam ⁊ illud est eius subiectum vel fundamentū aut vtrūq;. Exemplū de cōcreto accidentali absoluto ⁊ reali. albū enim qō est qōdam nomen vel quedam vox significatiua ad placitum dicit mihi duo. p;imum est illa qualitas realis ad extra puta albedo i niue vel in lacte que significat ex sua p;ima impositione vel institutione candē qualitatem realē ⁊ oio eandem quam significat hoc nomen abstractū ⁊ hec vox albedo: ita qō tale cōcretum ⁊ tale abstractū significant penitus idē: q; eādē qualitatē ⁊ realitatem ad extra. Ilā secundum doctorem illud cōcretum ⁊ eius abstractum omnino significant idē licet tamen alio mō. s. quia concretū cōcernit aliud aliqō extra suum significatū: abstractum autem nihil cōcernit vt patet in ante p;esentis capitulo de denoiatiuis ⁊ alibi sepissime. Secūdū quod dat mihi intelligere est subiectū eius: vt puta nix vel lac aut lapis vel aliud tale in quo subiectatur: q; quando dico albuz de necessitate dico rem aliquā que est alba ⁊ ipsā albedinem per quā est alba: quia albū est res alba ⁊ talis res aut tale subiectum non datur intelligi per albedinem sed sola illa forma vel qualitas realis quam albedo significat. nam hz albedo non possit naturaliter esse sine aliquo subiecto: non tamē dat itelligere tale subiectū quia nec significat illud nec ꝓcernit. Sec9 est de cōcreto quod est album quia licet album non significat subiectū aliquo modo q; non magis quā albedo eo q; vt dixi cōcretum ⁊ abstractum idem penitus ⁊ p;recise significāt tm̄ album concernit ⁊ dat intelligere subiectum aliquod in

quo habet esse ⁊ sic facit intellectuꝫ meũ deuenire i aliꝺ aliqꝺ vltra eius primarium ⁊ adequatuꝫ significatũ ⁊ illud vocatur eius subiectũ ⁊ ita dat ⁊ facit intelligere duo quoꝝ trĩ vnum significat ⁊ alterꝫ cõnotat tanqꝫ .s. illꝺ in quo eius significatũ habet subsectari ¶ Exẽpluꝫ de concreto accidentali reali ⁊ relatio. pater enim dat i telligere tria: primũ est significatũ eius quod est ipsa relatio quã etiã significat hoc nomẽ paternitas que .s. relatio hꝫ esse in sorte vel i aliquo tali post actum generãdi transeũtem vel saltẽ nato ipsius filio aut concepto in vtero ⁊ formato. Secũdũ est fũdamentũ ipsius relationis qꝺ est potẽtia generatiua in sorte: sine qua nunquã põt dici pater sicut nec frigidi aut maleficiati. Tertiũ ẽ subiectũ puta ipse sortes in quo relatio illa subiectatur ⁊ qꝺ denominat atqꝫ informat: qꝛ licet fundetur in potentia generatiua: tamẽ nec denominat illã nec informat qꝛ nõ subiectatur in ea sed tantũ in sorte ⁊ scias quod licet relatiuuꝫ vel cõcretuꝫ accidentale relatiuũ det itelligere tria non tamẽ sumitur vel supponitur vnquã respectu alicuius predicati nisi pro significato vel subiecto: non autem pro fundamento. ita quod in hoc non excedit cõcretuꝫ accidentale absolutũ. ¶ Nunc ad propositũ de vniuersali qꝺ est vnũ concretum accidentale nõ reale nec absolutũ sed intentiõale ⁊ relatiuuꝫ põt sumi tripliciter ad minus: vno mõ vt sequar ordinẽ doctoris pro eius subiecto cui applicatur ipsũ vniuersale vt est intentio secũda sicut accidẽs applicatur siue attribuit suo subiecto: ⁊ tale subiectum ẽ sepe res prime intẽtionis qꝺ signãter dico qꝛ multi possent estimare qꝺ omne illud de quo predicat vniuersale esset eius subiectum qꝺ tamẽ nõ ẽ verũ qꝛ proprie loquẽdo nihil est sm respectu alicuius nisi accidentaliter recipiat illud de quo predicat ⁊ sit pus in actu quã illo informet ⁊ faciat secũ vnũ per accidens ⁊ non per se: ⁊ ideo nunqꝫ forma stabilis dicitur eẽ in materia sicut in subiecto proprie loquendo sed tanquã i receptiuo. ¶ Illã receptiuũ abstrahit a subiecto ⁊ est cõius eo: ⁊ fundamẽtuꝫ a receptiuo: ⁊ radix a fũdamento. vt vult franciscus in conflatu distinctione .v. q. v. ⁊ etiã sctũs Thomas in tractatu suo de tribus principijs in principio dicit. Quod solũmodo accidẽtia sunt i aliquo vt in subiecto sed forma stabilis nõ. Et iõ dico qꝺ cum vniuersale vt ẽ intentio secunda ⁊ sumit formaliter predicetur de .v. vniuersalibus tanquã de suis speciebus ⁊ etiã de hoc vniuersali ⁊ illo tanquã de suis indiuiduis ⁊ de hoc tanquã superius de suis indiuiduis ⁊ de hoc tanquã superius de suis inferioribꝰ: cõstat qꝺ nullo modo predicatur de eis tanquaꝫ accidẽs de subiecto: ⁊ ideo nunquã predicatur de aliquo tanqꝫ de subiecto nisi de re prime intentionis quia licet aliquando pdicetur vt modus de aliquibꝰ secundis intentionibꝰ vt de generalissimo ⁊ de secũda intentione in cõmuni de sua propria passione ⁊ propria dfa constitutiua ⁊ huiusmodi hoc tamen non est proprie vt accidẽs de subiecto sed vt modus quid vel de modificato. sed hoc clarius infra intelligetur. Doctor autẽ in fine huius primi membri dicit sic in terminis. ⁊ hoc mõ vniuersale ẽ primum obiectuꝫ intellectus vbi notãdũ qꝺ oportet qꝺ hec verba caute intelligantur ⁊ ad sensuꝫ doctoris ⁊ nõ ad verba aut non in sensu quem faciunt sed in sensu quo fiunt ⁊ dicuntur. ¶ Nam primo vt videtur primuꝫ obiectuꝫ intellectus nõ est vniuersale. nec ecõuerso ens eniꝫ vt cõstat est primuꝫ obiectuꝫ intellectus ⁊ hoc vt sumitur in sua maxima cõitate ⁊ sic sumptuꝫ non est vniuersale quia cũ vt sic sumitur reperiatur in deo ⁊ hoc qꝺ dictatiue secundum viaꝫ doctoris ⁊ suoꝝ sequacium ⁊ nullum vniuersale possit esse in diuinis sm ipsum sepe ⁊ quasi omnes alios: manifestuꝫ ẽ qꝺ primum obiectũ intellectus. scilicet ens non est vniuersale: nec etiam vniuersale ẽ primuꝫ obiectũ itellectꝰ .s. res prime intentiõis vt sic sumit i differẽt vt pꝫ p singulas res prime itẽtiõis nec ẽt vt res prime intentionis supponit simplr respectu huius predicati vniuersale: ita qꝺ nec in suppositiõe personali nec simplici est propositio vera vniuersaliter nec vt vniuersale sumitur fundamentaliter: nec formaliter. tamẽ in aliquo sensu põt habere aliquaꝫ veritatem puta res prime intentionis que est vniuersale fundamẽtaliter est primuꝫ obiectuꝫ intellectus prioritate simplici triplici. .s. tam perfectionis cꝫ generationis cꝫ etiã nature cꝫ aliqua intentio secũda: ita qꝺ exponatur superlatiuuꝫ per cõparatiuuꝫ ⁊ hoc tali .s. triplici sensu secundo modo sumitur vniuersale pro forma. ⁊ littera doctoris est clara. tertio modo ꝓ agregato ex subiecto ⁊ tali forma .s. secunda intẽtione ⁊ totuꝫ pꝫ. ¶ Nunc autẽ dico sicẽ dixi superius de concreto accidẽtali respectiuo qꝺ licet vniuersale possit dare intelligere preter hoc etiaꝫ suum fundamentũ quia nõ tãtũ est accidens sed etiaꝫ accidẽs relatiuuꝫ cuius fundamẽtũ potest dici ipsa cõmunitas: ex parte rei de qua dicitur vel ipsa aptitudo cõmunicãdi se pluribus: nunquã tamen sumitur pro illa aut supponit ꝓ tali fundamento respectu alicuiꝰ predicati: nec existens predicatuꝫ respicit subiectuꝫ pro illa sed solum aut pro subiecto suo aut pro ipsa forma que est intentio secunda pro qua vult doctor semper sumi ipsũ vniuersale in tota sua logica ⁊ maxime in libro. porphirij quia solum illa forma pertinet per se ad logicã vel logicũ.

c ¶ Jrca quartam Questionẽz qua queritẽ vtrum vniuersale sit ens: est primo notãdũ pro primo argumento. ⁊ cius responsione simul qꝺ illa auctoritas videretur magis habere veritatẽ si diceret sic ⁊ per oppositum oẽ qꝺ est ex eo qꝺ est. i. inquãtũ in se vel vere ⁊ existit actualiter in rerꝫ nãtꝫ vnitatẽ numeralẽ ꝙsequentẽ se in posteriori signo: sic qꝺ eius existẽtia ꝓcedat ordine nẽ ⁊ in priori signo eiꝰ vnitatẽ numeralẽ. nã qꝛ est. i. qꝛ existit iõ vnum numero ẽ: et nõ ecõtra vt sonat auctoritas illa Boetij: qꝛ multa hñt vnitatẽ numeralẽ puta omnia individua spẽy nõdũ ꝓducta sed producẽda vt Anticristus ⁊ rose in essate pro ducende: que nunc nõ sunt formaliter in se ⁊ extra suas causas sed in suis cãis virtualiter ꝓtinentur et in voluntate diuina. ¶ Nã non soluꝫ individua existentia sunt in pdicamento sꝫ etiã non existentia imo magis: qꝛ tota cohordinatio predicamentalis cũ sit necessaria abstrahit ab omni accidẽte reali ⁊ existentia ⁊ ꝓtingentia ⁊ hmõi ⁊ per ꝙsequens individua pdicamentalia vt talia sunt non recipiunt existentiã scõm doctrinam Scoti sepe et maxime scõo libro sententiarum distinctione .iij. questione .iij. ⁊ quarta. ⁊ .iij. libro distinctione .xxij. circa medium. ¶ Naꝫ homo nõ magis includit aut respicit formaliter existentiã actualeꝫ quã hõ in cõmuni. Et ideo esse vel existere ẽ potius causa vel radix vnitatis numeralis quã ecõuerso: ⁊ ita dico de responsione data ad illaꝫ q̃ etiaꝫ nõ satisfacit: cum nõ sit doctoris vt videtur quia scribitur ibi ad primũ dicitur ⁊ non ad primũ dico. Et ideo notat qꝺ nõ oẽ quod ẽ per operationẽ intellectus ẽ vnum numero vt patet de vniuersali metaphisico ⁊ ẽt naturali ac mathematico imo breuiter õ omni vniuersali reali ⁊ fundamentali: sine de omni vniuersali vt li vniuersale sumitur pro subiecto sm distinctionẽ de vniuersali iam dicta: ⁊ hoc sine de subiecto eiꝰ remoto vel propinquo de quibus infra fiet mo. pretermissis alijs argumentis pro ⁊ cõtra qꝛ infra exponẽtur cũ suis responsionibus descendendo ad corpꝰ questionis vbi dicitur qꝺ vniuersale est ens ⁊ ratio est qꝛ quicquid intelli

gic intelligitur sub ratõe vniuersalis ⁊ hoc .s. a nobis p statu isto in quo nõ possumus intelligere aliqd singulare sub rõe propria sue singularitatis vt vult doctor sepe ⁊ franciscus etiam in cõflatu di. iij. qõe. ix. tñ singulare est per se intelligibile: ⁊ per se intelligit ab intellectu separato aut nõ impedito: vt vult doctor libro tertio di. xiij. qõe. iij. ⁊ ideo bene dicit hic q quicqd intelligit a nobis naturaliter p statu isto: intelligit sub rõe vniuersalis. i. sub mõ vniuersalis ⁊ cõis. s. inquãtuz est vniuersale ⁊ cõmune ⁊ nõ sub modo ⁊ cõditiõe singularis eo q tã tuz de vniuersalibus ⁊ cõibus habet scia sm philosophuz vij. metaphisice. nũc autẽ illud qõ ẽ modus intelligendi vnius cuiuscunqz intelligibilis non potest ee nõ ens ⁊ nihil q: non ens nõ potest ee modus entis q: vnũ cõtradictorioz. non potest ee modus itelligẽdi alterius contradictorioz: cũ omni mõ ⁊ in omnib9 opponant ⁊ repugnẽt: nec potest ee modus entis propter eandez rationẽ ⁊ per consequens opz dictuz modum ee ens ⁊ aliquid vt possit cõuenire illi cuius est modus. Sz vn9 forsan instaret contra istã rationem doctoris que dicit q omne q intelligitur: intelligitur sub ratione vniuersalis: quia vult hoc probare qõ vniuersale est ens eo qõ est intelligibile. ⁊ tñ dicit qõ est modus cuiuscunqz itelligibilis: cũ att gcqd itelligit: itelligit sub rõe vlis ex quo seqt qõ cuz vle sit itelligibile: q ẽt sit modus vel rõ sui ipsi9: cũ sit mod9 ⁊ rõ cuiuscũqz intelligibilis: ⁊ cõsequenter qõ idẽ erit modus suiipsius. Ad istud respõdeo per viã doctoris in post predicamentis. q. i. quasi in fine q istud est priuilegiuz secundarum intentionum que cẽs sunt modi intelligendi respectu primaz intentionũ: q ñ tantuz sunt modi primaz intentionuz sed etiam modifi cãt se mutuo: ⁊ vna illarũ potest ee in alia vtin subiecto sta q vtraqz subiectat ⁊ fundat aliã mutuo: vnde dicit ibi quod quelibz earum per hoc qõ est modus intelligendi respectu alicuius est etiã intelligibilis per se ⁊ ẽ. Ec parũ infra dicit sic Et hec est cã quare in accidẽtib9 intentionalibus põt ides predicari de seipso denominatiue: q: idẽ potest ee intellectũ ⁊ modus intelligendi sub extranea ratione sũptũ ⁊ ẽ. ¶ Ecce vides in dictis ipsius met doctoris qõ idẽ potest denominare seipsũ in intentiõibus secundis. Et sic ad propositum rñdeo qõ non obstãte q vniuersale vt sumitur pro forma. s. vt est intentio secunda: est vel sit modus intelligendi obiectum qd ditatũ realiuz eo qõ omnes intelliguntẽ sub mõ vniuersalis vt dictuz est: nihilominus ipsũ met vniuersale sic sũptũ formaliter ẽ modus quidditatũ relatũ. s. sub quo omnes intelliguntur. est etiã intelligibile per se. et istud probatur sic: q: intellect9 intelligens aliqua duo: ⁊ distinguẽs inter illa nouit vtrunqz illorum. illa maior probat p illud secundi de anima. vbi philosophus non alia de cã motus est vt poneret sensum cõmunez: nisi vt distingueret inter obiecta sensuũ particulariuz vel saltem illa fuit potissima causa. cuz ergo intellectus distinguat iter quiditatẽ ⁊ mõz sub quo intelligit se: sequitur q nouit vtrunqz. tunc vltra intellect9 nouit modũ illuz intelligẽdi: sub quo omnis quidditas intelligitur ergo talis modus est notus ⁊ intelligitur ab intellectu. ⁊ si intelligitur ergo ẽ intelligibilis q: nihil intelligit nisi quod ẽ intelligibile eo qõ act9 semp psupponit aptitudinẽ ⁊ etiã posse sicut etiã actus potẽtiã ordine originis. 9. metha. licet sit econtrario ordine perfectionis: ⁊ ita cõstat qõ intellect9 intelligit illuz modũ intelligendi. s. vniuersale. ergo vniuersale intelligit. que cõsequẽtia est optima q: est ab actiua ad suã passiuã. ⁊ si ipsuz vniuersale intelligitur. ⁊ ipsuz vniuersale est modus intelligendi. ergo modus intelligendi intelligit. ⁊ modus intelligẽdi est modus itelligibilis ⁊ sic idem denominat seipsũ: vel idez putetur de seipso denominatiue. ⁊ sic sequit intentuz doctoris scilicet qõ non obstante quod vniuersale sit modus intelligendi obiectuz quidditatuz tã realium quã intentionaliuz aliaz a seipso: est etiã aliquid intelligibile per se ⁊ in se: ac secunduz se: ⁊ per cõsequẽs modus intelligẽdi est intelligibilis. ⁊ ita idez sub alia ⁊ alia ratione sumptum est denominans ⁊ denominatuz: ⁊ quidditas ac modus quidditatis. ⁊ hec volebamus pro defensione doctoris ac sincera veritate tuenda: que in intentionib9 secundis propter debilitatez entitatis ipsarũ ⁊ naturaz admirabilez non nisi cuz magna subtilitate potest inueniri. ¶ Item illa soluta exurgit ibidem vna alia perplexitas non minor: quando dicit intellectus non operatur nisi moueatur ab obiecto nõ ens nõ põt mouere aliqd quia mouere ẽ entis in actu ⁊ ẽ. ¶ Dic enim oriũtur plures difficultates. vna est in hoc quod dicit quod intellect9 non operat nisi moueatur ab obiecto hoc dictuz videtur ee ptra seipsuz libro secundo sententiaz. distinctione. ix. q. prima in fine. vbi vult intellectuz nostruz habere operationẽ idest intellectionem: aut actũ intelligendi circa materiaz primaz: ⁊ tamẽ quod non possit effective moueri a materia prima propter deffectuz entitatis sufficientis. ⁊ breuiter vult ibi quod extrema entiuz. i. deus qui est actus purus ⁊ sũmus: ⁊ materia prima que nulliusest actiuitatis sunt i proportionabilia ad mouendũ intellectum nostrum pro nunc vnũ scilicet deus propter excessum sue entitatis. aliud scilicet materia prima propter deffectuz sue entitatis. hec ibi etiaz Franciscus in conflatu distinctione. tertia. q. 7. vult quattuor genera entiuz nõ posse mouere intellectuz nostrum vel habere actiuitatẽ in ipsuz quod idem est que sunt materia prima. quantitas. relatio. ⁊ proprietas idiuidualis. que omnia sunt forme non actiue: vt dicit ibi: ex quibus omnibus sequitur quod intellectus circa multa operat a quibus tamen non mouetur ⁊ per cõsequens non videtur dictuz doctoris in hoc loco esse sanũ. ¶ Sed dici quod doctor loquit ibi large de mouere quod idem est quod terminare actũ intelligendi quale mouere conuenit quibuscunqz entib9: nõ autẽ loquitur de mouere stricte qõ idez est quod sua virtute aut efficacia agere i intellectũ ⁊ excitare eum ad euz ad actũ per se perfecta te tertij modi. ⁊ p cõsequens vniuersale vel secunda intentio immo quodcũqz ens potest hoc modo mouere intellectuz: sed restat tertia difficultas ex dictis doctoris ibidẽ quando dicit qõ mouere est entis in actu. ¶ Sed dictum videtur in se falsuz quia multa mouent intellectuz que non sũt entia in actu puta singulare. quidditates habentes esse soluz in potẽtia obiectiua: cuiusmodi sunt innumerabilia. puta quidditas. tonitrui. ⁊ eclipsis stelle: comete: rose producẽde i estate. ponendo qõ nulla sit in rerum natura: ⁊ sic de omnibus passionib9 methauroz. idest pertinentibus ad libros methauroz. ⁊ huiusmodi: ac breuiter de quibuscũqz quidditatib9 nullum singulare in reruz natura aut existentiã habentib9 hec enim omnia mouent intellectũ ad notitiaz ⁊ ad sciẽtiaz: ⁊ tamen non sunt in actu sed in potentia: ergo mouere non est entis in actu quod ẽ cõtra doctorem. Respõdeo q sicut doctor loquitur metaphisice de mouere q: nõ de mouere vt loquatur naturalis p vt est in quãtitate: vel qualitate: aut vbi: quia nulluz obiectũ mouet intellectum. scilicet abiciendo priorem formam ⁊ inducendo aliã sibi contrariam sz solum imutat ipsuz ⁊ quasi excitat ad actum ⁊ ẽ. Ita loquit metaphisice de actu q: non de actu naturali ⁊ phisico qui terminat potẽtiã obiectiuam mediante virtute alicuius agentis deducẽtis effectum aut productum de potentia ad actum: sed loquitur de actu metaphisicali ⁊ formali ac ẽtitatiuo sem

quidditatiuo quasi modo vocat sepe infra vt capitulo de differentia actū ipsaz formaz. vbi dicit q̄ actus forma ⁊ qualitas idem sunt. ⁊ isto mō quecūq; quidditas siue sit realis. idest metaphisicalis: siue ratiōis puta logicalis potest dici cē in actu. i. nō est nihil vel ens prohibitz sed ens ratuz ⁊ firmū ⁊ in esse quidditatiuo cōstituz aut reposituz si sic loqui liceat. sed de hoc magis infra ⁊ sic patet doctoris sanissimā cē sententiā. ¶ Pro responsione ad fz argumentū quā quidam doctor dat ⁊ Scotus impugnat sunt nō pauca cōsiderāda circa illā impugnationē q: subtilis est ⁊ difficilis. vbi cōsideranduz primo q̄ secundū argumentum volebat probare vniuersale non cē ens tali medio quod tñ ponam in clarioꝛi forma. omne illō quod est ens aut est prima substantia. vel incluſū aliquo mō in ea: aut cē aliud a pma substantia. sz vniuersale est ens secundum te. ergo aut est prima substantia vel incluſum aliquo modo in ea aut est aliud a prima substantia. sed non est prima substantia quia tūc esset singulare ⁊ non vniuersale. nec est aliud a prima substātia. probatur quia per Aristo. in p̄dicamentis omne qō est aliud a prima substantia vel dicitur de illa vel est in illa: sed vniuersale neutro istoꝝ duoꝝ modoꝝ se habet. qō probatur sic ⁊ primo de prima parte. s. q̄ vniuersale non dicitur de prima substantia: q: secundum philosophū in predicamentis sole secunde substantie dicuntur de primis. sed nullum accidens intentionale est secunda substantia: q: substantia ⁊ accidens opponunt̄ q: diuidūt ens finitū vt patet: ⁊ p consequnes vniuersale cum sit aſis nullo modo dicit̄ de prima substantia. q̄ aūt nō includatur in prima substantia patet: q: opposituz non includitur in oppositoꝝ substantia ⁊ accidens sunt opposita vt dixi etiam nullū posterius includitur in suo prioꝛi sed omne accidens ē posterius substantia ⁊ maxime accidens intētionale cuiusmodi est vniuersale. Secunda pars p̄bat̄. scilicet q̄ vniuersale non est in prima substantia q: cē ineſt ꝓprietas accidētis: sicut dici de est ꝓprietas Secunde substātie: vel saltez vt cōmuni? loquamur dici ō cē ꝓpꝛietas vel conditio cuiuscunq; superioꝛis respectu sui inferioꝛis: nūc aūt si vniuersale cuz sit accidens cōe eēt in prima substantia: denominaret illā eo q̄ omne accidens denominat subiectuz suū qō informat: quia oīs forma vel cā formalis ponit effectū suū formalē in illo inquo est sicut albedo in re alba: ⁊ tunc seqꝛetur q̄ prima substātia eēt vniuersalis ⁊ cōmunis ⁊ sic esset secūda substantia ⁊ nō prima. quare cōcludit̄ q̄ cū vniuersale non sit nec prima substantiā nec incluſū aliquo modo in ea nec aliud a prima substantia. ergo nullo mō est ens. maioꝛ illa patet ex sufficienti diuisione eo q̄ omne ens mundi cē aliquo illoꝝ modoꝝ se habens vt patet. Ad hoc argumentū sēz respondent quidam vt dixi ⁊ insufficienter quia dicunt q̄ Aristo. in illa diuisione omne. s. quod est aliud a prima substantia ⁊ cetera. itelligit de eo quod est ꝓter operationem intellect?. scilicet de entibus realibus siue non dependentibus ab intellectu in suo esse: cuiusmodi non est vniuersale q: est ens rationis ⁊ ideo non cadit sub illa diuisione. ergo bene stat q̄ sit ens ⁊ tamen nec sit prima substantia nec dicatur de ea nec sit in ea. hanc responsionē confutat doctoꝛ per hoc q̄ nō ita loquitur. nunc intelligit Aristo. de secundis substantijs vt illa respōsio putat. ⁊ arguit sic ꝓbando cōclusionem illam per hoc q̄ secunde substantie dicunt̄ de primis: accidentia sūt in primis ⁊ cē. ꝓo quo argumento nota p̄mo q̄ secunde substantie possunt sumi dupliciter vno modo fundamentaliter ⁊ substractiue puta ꝓo homine i cōmuni: ⁊ boue: lapide: ⁊ ligno: ⁊ huiusmodi: alio modo formaliter ⁊ inhesiue hoc est ꝓo tali intentione secunda atq; accidente intentionali que q̄dem intentio secunda vocat̄ substantia secunda ⁊ fūdatur in secunda substātia sūpta primo mō. Et ideo dicit doctoꝛ secunde substantie vt ibi loquitur. s. Aristo. in p̄dicamento non sunt ꝓter operationē intellectus. i. sunt intentiones secunde ⁊ accidentia intentionalia facta per operationem intellectus de quibus intelligit Aristo. in illa diuisiōe superius facta ⁊ non de illis secundis substantijs que sūt ꝓter operationē intellectus. s. que sumunt̄ fundamentaliter ⁊ substractiue. Et deinde probat doctoꝛ minoꝛē ⁊ cē. vbi iteruz nota p̄ maioꝛi clarificatione omnium. q̄ fm intentionez Scoti in hoc loco ⁊ etiā in predicamento substantie tā substātia prima q̄z secūda substātia possunt sumi dupliciter. s. fundamentaliter ⁊ substractiue ꝓo intentionibus primis: ⁊ formaliter ⁊ inhesiue aut i formatiue aut accidentaliter ꝓ intentionib? secundis. ⁊ hoc secundo modo sumunt̄ a philosopho: ⁊ a Scoto hic. ⁊ hoc patet ex probatione doctoꝛis in littera que est talis sententia. Omnis diuisio bona est alicuius diuisi p duo formaliter opposita vt patet per oēs ſer species vel modos diuisionum quarū tres sūt per se ⁊ tres per accidens. hec aūt est bona diuisio ⁊ data a philosopho. vbi supꝛa ⁊ est diuisio per accidens siue vnū membꝝ diuisionis p accidens que est diuisio subiecti. i. subiecte in accidentia q: est diuisio prime intēt̄ionis per duas intentiones secundas formaliter oppositas atq; cōtrarias ⁊ hoc dico vt vtraq; illarū sumitur vt quid. sic enz cōtrariant̄. de qua materia loquemur infra loco suo. vnde substantia prima ⁊ secunda vt sic sumunt̄ formaliter ⁊ logicaliter opponuntur sicut singulare ⁊ vniuersale vel sicut incōmunicabile ⁊ cōmunicabile aut aliquo tali modo. ⁊ ideo hec diuisio ē diuisio subiecti per accidentia intentionis prime per secundas intentiones formaliter oppositas tamen vt sumuntur fundamētaliē nō sūt oppositе formaliter: imo sūt idem idemptitate formali ⁊ quidditatiua sicut fortes ⁊ homo siue generaliē sicut superius ⁊ inferius eo qō sic sumendo secunda substantia est de quidditate prime substātie ⁊ infra eandem qd ditatem impossibile quod sit aliqua oppositio aut repugnantia. vt etiaz sumuntur formaliter sunt duo vniuersalia intentionalia habentia sub se nonnulla indiuidua. hoc autē manifeste patet de substantia secunda quia predicatur de pluribus indiuiduis scilicet de hac secūda ſba applicata homini: quādo dicitur. homo est secunda substantia: vbi est predicatio accidentalis ⁊ denominatiua intentionis secunde de prima ⁊ predicatur etiā de hac secunda ſba applicata asino: quando dicit̄ asinus est secunda ſba: ⁊ sic de alijs. vnde pz quod hec secunda substantia et huiusmodi sunt indiuidua intentionalia secunde substātie in cōmuni: que idiuidua predicātur de secundis substātijs fundamentaliter ⁊ realiter de primis aūt substantijs fundamentaliter nullo modo predicāt̄ur: q: nec denominatiue: nec quidditatiue: nec etiaz predicatione exercita: nec signata eo quod vt dixi formaliter opponunt̄ vt diuidentia. de primis aūt substantijs formalibus siue formaliter sumptis que sūt intentionis secunde nō predicātur secunde substantie formaliter sumpte nisi predicatione signata ⁊ nullo modo predicatione exercita. ¶ Et hoc modo dicēdo secunde substantie predicant̄ de primis vel dicūtur aut affirmātur de primis ⁊ huiusmodi: qualez predicationez facit doctoꝛ in principio impugnationis contra responsionē quando dicit quod secunde substantie dicuntur de primis. Et hec predicatio non potest exerceri in eisdē terminis quia tunc esset falsa. ¶ Ut dicendo prima substātia est secunda substantia. nam formaliter opponuntur vt dixi superius sed exercetur solū in primis intētioni-

bus vt sic dicēdo sortes est hō vel Brunellus est asin⁹. aut topation est lapis ⁊ huiusmodi. ¶ Ex his habetur qꝫ he due p̄dicationes simul verificātur. s. secunda substātia est secunda sba. ⁊ secunda substantia non ē secunda substantia sed accidens. nec est hic aliqua cōtradictiō qz cōtradictio est vnius ⁊ eodem ⁊c̄. prima enīz est vera tripliciter. primo vt li secunda substantia sumitur formaliter ⁊ a parte subiecti dicit quid idest vnā quidditatē ⁊ p̄dicatuz simplr. qz p̄dicat idez de se: secōo est vera vt sbz illius ꝓpositiōis sumit fūdamentaliter: et predicatū formaliter vt sic dicēdo. homo vel asin⁹ aut lup⁹ est secunda substātia: que est predicatio denominatiua vbi iam li secunda substantia: ē intentio secunda ⁊ dicit moduz respectu hominis qz sub tali modo intelligitur homo vel asinus aut lupus. Tertio est vera vt taz subiectū ꝫ p̄dicatū sumūt fundamētaliter: vt sic dicendo. hō est hō vel hō est aīal. vel rosa est flos aut corpus. ⁊ sic nō dicit mōz sed rem ⁊ vnuz quid. i. vna res cōmunis in predicamento substātie predicatur de alia simili communi. s. superius de suo inferiori: ⁊ sic patet qꝫ propositio ē tripliciter vera: dico tamen qō licet videatur vna propositio in voce est triplex in significatione: ⁊ in virtute ac in veritate. secunda ꝓpositio est semel vera. s. secunda substantia nō est substātia secunda qz secunda substātia prout li secunda substantia capit formaliter pro intētione secunda ⁊ vt dicit quid est vniuersale ⁊ accidens intentionale ⁊ sic secunda substantia est accidens ⁊ non substantia ⁊ per consequens nec substātia secūda per locū a genē vel a toto vniuersali negatiue. ¶ Satis igit per hoc probatuz est qūo secūda substātia sumpta formaliter ⁊ secunduz intētionem doctoris hic est intentio secunda ⁊ accidens intentionale ac vniuersale logicale ¶ Nunc etiaz ostēdo quomodo prima substantia formaliter sumpta. s. pro intentione secunda ē etiā vniuersale logicale. Nam oē superius habens sub se plura inferiora ⁊ indiuidua est vniuersale ⁊ cōc: ꝫ prima substātia sic sūpta est huiusmodi: ergo ⁊c̄. patet consequentia cū maiori minor. pbatur. certū enim est qꝫ sor. est p̄ma substantia ⁊ plato ē prima sba ⁊ Brunellus est prima substātia ⁊ hic Smaraldus est prima substātia ⁊ sic de alijs ⁊ omnia illa nō sūt vna prima substantia: ergo sūt plures prime substantie ergo sunt hec prima substātia ⁊ hec prima substātia ⁊ hec prima substantia ergo ⁊c̄. hec vltima cōsequentia patez quia secundū p̄iscianum plurale nihil aliud est quā singulare geminatuz vel numeratuz. tunc sic hec prima substātia ⁊ hec prima substātia ⁊ sic ō huiusmodi sūt singlaria ⁊ idiuidua vt pz igit alicuius vniuersalis ⁊ non alterius ꝫ prime substātie in cōmuni q̄ predicat quidditatiue de omnib⁹ illis ⁊ sicut superius de suis immediatis inferioribus: qꝫ dico signanter qz duo alia superiora predicant de illis vel saltem vnuz. s. intentio secunda eo qꝫ qōlibet illorum singulariuz est quidditatiue intentio secunda: etiam singulare indiuiduum licet possit aliquis dubitare an hec sit predicatio quidditatiua ⁊ superioris de inferiori: hec p̄ma substantia est singulare vel indiuiduuz: sicut est illa hoc single ē single ⁊ hoc idiuiduū ē idiuiduū vnūq̄ ō ꝫ enim istorum predicatur de sorte qui est prima substantia fundamentaliter vel fundamentalis ⁊ realis. nā sortes est prima substantia que est predicatio denominatiua. ⁊ sor. est hec prima substantia ⁊ sortes est idiuiduū vel hoc singulare: ⁊ sortes est hoc idiuiduū vel hoc singulare vel hoc suppositum vel hec persona ⁊ sic de aliis: que omnes predicationes sunt denominatiue ⁊ secūdarum intentionuz de prima. ¶ Similiter de ista ꝓpositione dubitaretur. s. hec prima substantia est hoc singulare vel hoc indiuiduuz: vtruz sit predicatio eiusdez de se vel an sit denomiatiua ⁊ modalis ⁊ ita etiam de multis propositionibus puta de istis hoc vniuersale est singulare vel hoc singulare. hoc genus est indiuiduum hoc generalissimuz est singulare vel hoc singulare ⁊ sic de infinitis. sed pro nunc dimittuntur hec duo vsqz inferi⁹ pp discōtinuatiōez nimiam nr̄i ꝓcessus. ¶ Et iō ad ꝓpositum reuertēdo dico: qō he p̄me substantie sūt indiuidua prime substātie i cōmuni: vt oia formaliter sumuntur ⁊ pro intentionibus secundis: que idiuidua applicant huic p̄me substantie ⁊ illi sumptis fundamentaliter: vt hec prima substantia sorti ⁊ hec prima substātia Brunello ⁊c̄. Nam sicut indiuidua secunde substantie vniuersalis formaliter sumpte applicant secundis substantijs vniuersalibus fundamentalibus ⁊ realib⁹ vt homini asino. boui ⁊c̄. sic indiuidua prime substātie sumpte formaliter applicantur primis substantijs fundamentalibus ⁊ realibus que sunt indiuidua secunduz substantiarum fundamentalium. s. indiuidua intētionalia indiuiduis realibus ⁊ formalia fundamentalibus: ⁊ substantie prime vt sunt formaliter sumpte applicantur substantijs primis fundamentaliter sumptis ⁊ sic aliquando indiuidua intentionalia applicantur nō indiuiduis fundamentalibus sed fundamentis vniuersalibus. cuiusmodi indiuidua sunt hec secunda substantia ⁊ hec secunda substantia ⁊c̄. Et aliquādo indiuidua intentionalia applicantur indiuiduis intentionalib⁹: vt hoc singulare ⁊ hoc singnlare applicant huic substātie secūde: ⁊ huic substātie secūde: ⁊ ēt huic p̄me substātie ⁊ huic p̄me substātie vt oēs sumūt formaliter. talib⁹ aūt modis ⁊ pro talibus applicationibus cognoscūtur iste due intentiones secunde ⁊ vniuersales siue hec duo verba intentionalia vniuersalia que sunt Substātia prima ⁊ substantia secunda: vt sumuntur formaliter secundū intentionez Scoti hic et etiaz in predicamento substantie: vbi idē affirmat in vna proprietate substantie: ⁊ etiā cognoscunt singularia vtriusqz vt patuit que tamen cognitio est a posteriori ⁊ per extrinseca vel exteriora qz singularia prime substātie formaliter sumpte applicantur fundamentis in cōmunicabilibus de predicamento substantie ⁊ solum illis Et ideo ista duo vniuersalia sūt vniuersalia artata ⁊ due species vniuersalis in communi: quia contrahunt ipsuz ad vniuersalia applicabilia ad res predicamenti substātie ⁊ ad denominantia solum modo tales res: vel saltem ad res ⁊ contenta sub substantia transcendente quod dico propter deuz ⁊ diuina quia in deo reperiunt substantie prime ⁊ incōmunicabiles puta persone diuine ⁊ etiam cōmunicabiles vel saltem vna substantia cōmunicabilis: que tamen nullo modo est purificabilis scilicet essentia diuina vel deitas de qua non nunc sed in theologia. ¶ Declarata ergo satis aperte ista ipugnatione doctoris quam facit cōtra responsionem ad scōm argumētū qz nō valuit. Nūc videam⁹ rnsiōez suam propriaz vbi dicit. Ideo dicitur aliter qꝫ vniuersale dicitur de primis. idest substantijs: vbi nota qꝫ hic iterum est predicatio signata in intentionibus secundis que exercetur in rebus prime intentionis. sic sortes est homo vel hec rosa est flos ⁊ huiusmodi. sed tamen attende quomodo est verum quod dicit doctor. scilicet qꝫ vniuersale dicitur de primis quia vniuersale in sua cōmunitate nunqz dicitur de primis nec in predicatione signata nec exercita ⁊ ideo scias qꝫ ibi: ē suppositio personalis. quia li vniuersale supponit in illa propositione pro suis inferioribus. scilicet pro secundis substantijs formaliter sumptis: que vt iam diximus sūt vniuersalia artata ⁊ species vniuersalis in cōmuni limitantes ipsum ad res cōtentas sub substantia presentali vel transcendente. ⁊ quia ideo secunde substantie di-

cuntur de primis in predicatione signata ideo vniuersale in cõmuni dicitur de primis substãtijs: q; in suis inferioribus vt dictuz est non autẽ in se ⁊ in sua cõmunitate. ⁊ ideo dicit doctor consequenter ad illud q; est cõtra hoc. scilicet q; sole secunde substantie. dicuntur de pmis sed vniuersale nõ est secunda substantia sed accidens intentionale ergo ⁊c̃. Dicit q; secunde substãtie vt philosophus loquit̃ de eis in loco prefato sunt accidentia nõ tamen quecunq; accidentia: q; non sunt accidentia realia quibus competit esse in. sed intentionalia quibus cõpetit dici de. Illaz esse i. ⁊ dici de. sunt duo membra diuisionis quadrimẽbris: quam ponit philosophus i ante predicamentis vt patet. ⁊ videatur burleus ibidem ⁊ tunc dicit doctor sic. vniuersale autem est quid cõmunius ad secundam substantiam: q; secunda substantia ⁊c̃. Iste autem passus est tam supra expositus vbi iaz dixi q; secunda substantia vt sumitur formaliter ẽ vna species vniuersalis in cõmuni contrahens ipsuz ad res contentas in predicamento substantie vel in substantia transcẽdente: ⁊ per consequens secunda substantia dic̃ vniuersale applicatũ ad aliud in genere substantie idest substantia secunda contrahit vniuersale ad res communicabiles predicamenti substantie ⁊ non indifferenter ad res cõmunicabiles omniũ predicamentorũ. ⁊ sic patet responsio: posset tamen aliquis instare contra doctorem propter hoc quod dicit in hac responsione videlicet q; accidentibus intentionalibus non competit esse i sed solum dici de. ¶ Istud enim non videtur verum quia omne accidens quod habet esse in aliquo subiecto habet esse in. ⁊ sibi competit esse in. vt patet ex terminis: quia quod sit in subiecto ⁊ non sit in. vꝫ contradictio. Sz oẽ accidens intẽtiõale hz cẽ i aliquo subiecto. probatur: q; oẽ accidẽs itẽtionale ẽ intẽtio secunda. scõe aũt intentiones sunt in primis secundum Auicennã sicut in subiectis suis. ⁊ etiam inherentia est passio cuiuscunq; accidentis vt patet per doctorez .vij. metaphisice. questione. j. ⁊ Antonium Andree ibidẽ ergo ⁊c̃. Ad istud dico q; huiusmodi accidentia intentionalia possunt sumi dupliciter. quia vel vt verificant̃ pro suis fundamẽtis ⁊ stant pro eis ⁊ hoc fit in predicatione signata vel vt verificantur pro seipsis ⁊ hoc fit in predicatione exercita. exẽpluz. cum dico q; secunde substantie dicunt̃ de primis: constat q; hec est predicatio signata vt supe rius dictuz est ⁊ expositus: ⁊ subiectuz ⁊ predicatuz verificantur ⁊ stant pro primis vt puta pro sorte ⁊ homine aut huiusmodi: ⁊ in illis habet exerceri vt dicendo sor. est homo vel huiusmodi vt superius fuit declaratũ ⁊ ideo quia huiusmodi accidentia intentionalia fundantur ⁊ subiectantur in huiusmodi fundamẽtis. que in predicatione exercita dicunt̃ de alijs puta de primis substãtijs. ideo in predicatiõe signata talia accidentia intentionalia dicuntur dici de ⁊ non esse in. sed pro vt verificantur ⁊ stant pro seipsis aut supponunt pro seipsis aut pro suis inferioribus ⁊ non pro suis fundamentis aut subiectis sic bene cõpetit eis esse in. Illam veruz est dicere q; substantia secunda sumpta formaliter est in subiecto q; est in hoie vel animali aut lapide ⁊ huiusmodi. ⁊ hec ẽ predicatio exercita que fit semper per li. est vel aliquod verbum substantiuum: cuiusmodi sunt existo ⁊ fio vt dicendo secunda substantia est in homine vel secunda substantia existit in homine sicut in suo subiecto ⁊ fũdamento ⁊ ideo non negat doctor quin huiusmodi accidentia intentionalia fundata in rebus communibus predicamenti substantie sint in subiecto vt considerãtur in natura sua propria ⁊ in predicatione exercita sed soluz dicit q; eis competit dici de. ⁊ non esse in. pro vt stant pro suis subiectis ⁊ fundamentis ⁊ hoc sit in predicatione signata tantũ. ⁊ sic dici de non potest cõpetere omnibus accidentibus intentionalibus cõmunibus sed solũ illis que fundantur in rebus predicamẽti substantie vel substantie transcendentis ⁊ hoc est propter naturam suorum subiectorum vel fundamentorum vt dixi ⁊ ita patet responsio ad tertiuz argumentũ ⁊ cuz ipso tertio argumento satis patent.

Circa quintam

Questionez qua queritur an vniuersale sit per se intelligibile. Est primo notanda continuatio ad precedentem. Illam in prioꝛ questione querebatur an vniuersale sit ens ⁊ probatum est q; sic quia nihil potest per se intelligi nisi presupponatur esse ens ⁊ aliqd ideo merito cognito q; sit ens queritur an sit per se intelligibile ⁊ notanter dicitur per se intelligibile propter multos negantes intentiones secundas posse per se intelligi. concedũt enim q; intelliguntur non tamen per se sed solum per accidens. s. per intellectionem primarum intentionum. Sz illam difficultatez tetigi in precedenti questione. Et iõ vide ibi hic tangam primo fin argumentum cum sua responsione eo q; maioꝛez difficultatez faciunt. ⁊ vltio exponam corpus questionis. secundum argumentum vult probare q; vniuersale non est per se itelligibile hoc medio. Obiectuz cuiuscunq; potẽtie presupponitur actui illi⁹ potentie q̃ ẽ circa illõ obz: eo q; nũq; aliq̃ potẽtia potest opari circa aliqõ obm nisi aliquo mõ moueat vel imutet ab illo obiecto vt pz p philosophum scõo ⁊ ẽtio de anima. ⁊ sic talis potẽtia patit̃ aliquo modo ab illo obiecto. ⁊ ideo dicit doctor q; omnis virtus passiua presupponit suuz obiectuz in actu ante eius operatiõez idest nulla potẽtia potest operari circa aliquod obiectũ nisi illud obiectuz sit prius in actu. scilicet in actu metaphisicali ⁊ quidditatiuo: non autem oportet q; in actu reali phisico ⁊ actu existentie vt exposui in precedenti q̃stione: potentia enim capit suuz actuz ab obiecto suo p quẽ actum potest operari circa ipsuz obiectuz: sed nec vniuersale nec breuiter aliqua secunda intentio precedit operationem intellectus nec presupponitur ab intellectu probatur quicquid causatur ab aliquo est posterius ipso cum sit effectus eius. vniuersale autem ⁊ omnis secũda intentio causatur ab intellectu secundũ cõmentatorẽ ⁊ auicennaz ergo non precedit in intellectum nec presupponitur ⁊ per consequens non potest mouere ipsũ quare sequitur q; non potest intelligi ab eo ergo vniuersale cum sit huiusmodi nullo modo est per se intelligibile quod est propositum. in hoc argumento uides quo modo Scotus dat potentie passiue aliquã actiuitatem quia operationẽ circa obiectum a quo mouetur. cum ergo in proposito itellectus possibilis sit huiusmodi potentia passiua de qua nunc loquitur sequitur q; intellectus possibilis non est potentia passiua precise sed ẽ etiam actiua: ⁊ illud bene cõcedit doctor in quodlibetis questione. xv. ⁊ etiam in libro primo distinctione tertia sed tñ quõ hoc possit fieri alias videbit̃ tñ breuiter dico p nunc quia intellectus possibilis est primo passiu⁹ ⁊ in primo signo. Deinde ⁊ in secundo signo est potẽtia actiua ⁊ hoc tam productiua q̃z operatiua quia est pmo potẽtia dictiua. ⁊ deinde intellectiua sed qualiter non nunc sed alias quia pertinet ad primum sententiarum. Deinde in tertio signo est iterum passiua uel saltem receptiua. Illaz intellectus possibilis pmo mouet̃ ab obiecto in se ⁊ in notitia intuitiua vel a specie intelligibili causata per intellectum agentem ⁊ fantasma ⁊ in notitia abstractiua ⁊ hoc quasi semper in statu isto: ⁊ ita etiam recipit in se illam speciem intelligibilẽ a qua mo

uetur ad actū: in secundo autem signo p̄ducit cuz ipsa specie recepta actum intelligendi terminatum ad obiectum illud cuius illa species est rep̄sentatiua ⁊ non ad spēm illā quia illa ē ita ratio ⁊ mediuz ac quo respectu intellectionis: ꝙ ipsamet non intelligitur nec est qd̄ ⁊ hoc dico loquendo de actu intelligendi recto ⁊ p̄ius aut p̄mo p̄ducto: qui est abstractiuus: tamē postea bene intelligitur aliquo actu secundario ⁊ reflexo qui ē actus arguitiuus. In tertio autem signo intellectus possibilis recipit in se actum intelligendi tanq̄ vnum accidens: quia actus intelligendi est subiectiue in intellectu possibili ⁊ sic patet quomodo intellectus possibilis ē passiuus ⁊ actiuus aut operatiuus aut tertio receptiuus ac etiam passiuus: quia in creaturis nūquam cōmuniter sit receptio formе ab aliquo agente imp̄rimente sine aliqua passione ⁊ hoc alias clarius declarauī in quodā tractatu meo de octo generibus actionum. ¶Rēsponsio ad hoc secundum argumentum est satis mirabilis ⁊ etiam cauenda. Duo enim tangit doctor ibi de intellectu ⁊ duo de eius obiecto que non videntur de omnino cōsona veritati ⁊ dictis suis libro p̄mo distinctione. j. questione. vij. ⁊ in quolibet. questione. iv. de intellectu enim tangit duo. scilicet de intellectu agente ⁊ ei⁹ operatione ⁊ de intellectu possibili ⁊ eius receptione vel passione tangit etiam duo de obiecto intellectus. ¶Quam obiectum intellectus agentis dicit esse ꝙ quid est in fantasmatibus. ⁊ obiectuz intellectus possibilis est vniuersale in actu ⁊ logicale ac formaliter sumptuz siue fm modum accipiendi vniuersale in. ij. questione superius in fine. Sic etiam habent duplicem terminum quia terminus intellectus agentis est vniuersale in actu ⁊ termin⁹ intellectus possibilis est actus intelligendi Et ista colligūtur expresse ex responsione illa secunda. istorum autem quedam sunt bene dicta ⁊ irrep̄hēsibilia: quedaz autem possent melius dici vt statim patebit. vel saltem oz exponere intentionem doctoris est enim bene dictuz ꝙ quidquid est in fantasmatibus. scilicet quidditas relucens vel potius latens sub fantasmatibus est obiectum intellectus agentis. idest illa duo simul videlicet fantasma ⁊ quidditas latens aut obumbrata sub ipso fantasmate nam intellectus agens mouetur p̄mo a fantasmate ad abstrahēdum quidditatem sub ipso latentem vel saltem ad abstrahendum ⁊ causandum speciem intelligibilem rep̄sentatiuam talis obiecti ⁊ reconditam in sinu aut arcba intellectus possibilis. idest p̄ius recōdendam. scilicet ante abstractionem reconditam in intellectu possibili: mediante qua possit intelligere quidditatem illam cum ei placuerit vel a voluntate sumpserit imperiū intelligendi. est etiam bene dictum ꝙ termin⁹ intellectus possibilis est actus intelligendi saltem aliqs terminus eius quia immediatus ⁊ propinquus: non tamen omnino vltimus ⁊ mediatus ac remotus: vt statim videbitur. Cetera autem vt estimatur possent cōrectius ⁊ melius dici ⁊ p̄mo: ꝙ vt supra intellectus agētis vel finis eius est vniuersale in actu: de quo nunc loquimur vel vniuersale logicale ⁊ formaliter sumptuz siue p̄o forma. ⁊ secundo ꝙ huiusmodi vniuersale ē obiectum intellectus possibilis ⁊ omnino p̄suppositum ab intellectu possibili ⁊ nullo modo causatum ab eo: cuz ab intellectu agente: cuz ponitur ibi esse finis. aut vt supra hec duo dicta non possunt teneri secunduz sensum quem faciunt quia si diceres ꝙ non loquitur de vniuersali logicali p̄out est intentio secunda ⁊ forma intentionalis tunc dico ꝙ illa responsio nihil valet ad argumentuz nec ad intentum questionis quia questio querit de vniuersali quod est subiectum libri porphirij. ⁊ vt pertinet ad logicā an: scilicet tale vniuersale sit per se intelligibile ⁊ nō ō vniuersali in actu. i. ꝙ est actualiter ⁊ cōplete abstractuz qō pertinet ad metaphisicum vt. s. possit esse in p̄xima dispositione vt intelligatur de potentia p̄opinqua vt sic loquamur quod vocatur intelligibile in actu ⁊ non intellectum in actu de quo statim loquemur. Igitur vt intelligantur illa que dixi ⁊ vt veritas aliqualiter illucescat videndū est qualiter p̄ducatur intentio secunda ⁊ a quo aut a quib⁹ causetur: ac a quo dependeat in suo esse ⁊ in suo causari: ⁊ ita que requirunt ad oēm intētionē secundā. sic ⁊ non aliter intelligemus istud quod querimus. Istā materiā alias tractaui. s. in tractatu meo maiori de formalitatibus. in capitulo de distinctione rationis. vbi locutus suz de vero entiuz rōis genere q̄ sunt secunde intētiones qualiter. s. distinctio rōis fundat in eis: quia ibi posui bene octo genera entiū rōis: in qbus distinctio rōis fundat fm diuersas partes subiectiuas ⁊ spēs entiū rōis. ⁊ iō latius videbitur ibi illa q̄ hic dicta sūt. Tū ne forte ad manus multorū non veniat tractatus ille ⁊ q: hec materia secundaz intentionū est multū necessaria p̄o hac logica Scoti et p̄o oī mā. Ideo quātū ꝓnunc expedit hec pauca dicamus ⁊ clarioꝛ modo ꝙ in tractatu ꝓfato est ergo p̄mo videndū a quo vel a quib⁹ cātur intentio secūda ⁊ p̄e supponit ibi. Dico ꝙ cātur in genere cāe efficientis immediate ab actu intelligendi ⁊ mediatius ab ipso intellectu nō tamē a quocūqz actu itelligēdi nec a quocūqz actu itellect⁹ nec ēt a quocunqz intellectu cātur etiā aliquo mō efficienter a ꝓprietate alicuius rei ⁊ hoc vel qd̄ditatis vel singularis vel dīe vel passionis siue p̄opr̄ vel accidentis vel mōi ītrinseci ⁊ sic de multis alijs: q: breuiter a quocūqz cōcepto sub obiecto itellectus tenente se ex parte rei vel reducibili ad obiectuz intellect⁹ ⁊ a secū cōuertibilibus possunt originaliter cāri secunde intentiones sic ꝙ in generali loquēdo cātur effectiue ab intellectu ⁊ a re extra. i. nō depēdēte in sua natura ab itellectu ⁊ cātur ab intellectu principalius ⁊ min⁹ p̄incipaliter a tali re q: sumo rē multū large. s. p̄o omni eo ꝙ nō est cātum ab intellectu nr̄o ⁊ actu eius negotiatiuo vel cōpatiuo aut collatiuo que oia statim exponaz. Dico ergo p̄mo ꝙ intētio scōda nō cātur a quocunqz intellectu q: nō ab intellectu agēte q: termin⁹ seu finis intellectus agētis ē vle metaphisicale in actu siue sufficienter abstractū aut spēs intelligibilis: que est rep̄sentatiua huius quidditatis. ⁊ istud sepe patet per istum doctoꝛez Scotum ⁊ specialiter libro p̄mo distinctione. tertia. questione. septima. in quodam argumento. ⁊ in quodlibet. questiōe. xv. causatur igitur ab intellectu possibili ⁊ secundm Scotum li. ij. distinctione. prima q̄stione p̄ima. causatur per intelligentiam ⁊ non per memoriam. i. causatur per formam ⁊ partem formalē itelligentie nr̄e. i. per actū itelligendi: quia secundum doctoꝛē istū sepe intelligentia nr̄a ē cōstituta ex duob⁹. i. ex intellectu possibili ⁊ actu intelligēdi informante ⁊ actualiter perficiēte icōm eū dē: sicut memoria nostra secunda constituitur ⁊ causat ex eodē intellectu possibili ⁊ ex specie intelligibili sibi actualiter p̄sente icōm eūdem doctoꝛem libro p̄mo distinctione tertia. Igitur quando doctoꝛ dicit ꝙ intētio scōda cātur per intelligentiaz: capit totuz p̄o parte ⁊ est locutio sine logica. idest cātur per actū itelligendi q est forma vel formale ipsius itelligētie: sicut ēt spēs intelligibilis ē forma vel formale memorie nr̄e scōe. sz cōstat ꝙ nullus act⁹ intelligēdi cātur ab intellectu agēte: cū nullo mō intelligat scōz Scotū libro p̄mo distinctiōe. 3. qōe. 7. ⁊ in. 4. distictiōe. 14. solum eni abstrahit ⁊ nō itelligit etiā scōm philosophū ⁊ cōmētatoꝛē tertio de aia. Igitur omnis act⁹ intelligēdi causat̄ ab intellectu possibili: nō tamen dico omnis

actus intellectus: q: nō actus itellectus agentis.q ē ab strahere neqz etiam causatur intentio secunda ab omni actu intelligendi: quia non ab actu simplici nec ab oī actu intellectus possibilis q: non ab actu dicendi saltem nō imediate causatur ab eovt stati dicet Igitur primo pono o:dinē concurrentium ad pductionem intentiōis secunde ⁊ quot sunt que requirunt ⁊ qualiter concurrunt ⁊ deinde ponā diffinitionem eius. In p:imo ergo signo nature eo q potentia nō operatur nisi moueatur ab obiecto pono obiectum siue quācunqz rez ad extra vel quidditatem mouentē intellectuz agentem ⁊ hec sit fantasiabilis vel non: saltez nō sine fantasmate suo vel alieno: ⁊ hoc in se vel in suo singulari fit p:ima motio intellectus agentis ad actū abstrahēdi sicut nec etiaz actualis intellectio intellectus possibilis postea vt patet per doctoːez libːo. p̄mo distinctiōe. iij. sepissime ⁊ libːo secundo. di. iij. ⁊ libːo. iiij. in pluribus locis eo q quando intellectus possibilis actualiter intelligit aliquā quidditatez. oportet simul ac pariter fantasiā fantasiari ⁊ cōsiderare singulare eiusdez rationes huius videantur a doctoːe vbi supːa q: non oportet hic recitare In scdo signo pono intellectuz agētez. In tertio. signo. operationem eius abstractiuā. In. 4. signo opus eius operatuz siue terminuz ac finē eius. scilicet quidditatez abstractā vel speciem intelligibilez repːesentatiuam quidditatis abstracte. In quinto signo motionem actiuam ipsius speciei intelligibilis: que mouet ⁊ excitat mediante voluntate vel alio modo quocunqz ipsum intellectum possibilē. In sexto signo ipsuz intellectuz possibilē cū sua motione passiua: que motio duplex p:ecedit omnem operationem intellectus possibilis: cuz vt dictuz est nō operetur nisi moueatur ab obiecto scilicet vel i se vel in sua specie. In Septimo signo nature pono p:imuz actum intellectus possibilis qui non est actus intelligendi: sed bene actꝰ itellectꝰ nec ē actꝰ operatiuꝰ. sed pductiuꝰ actus operatiui: ⁊ vocatur dictio actiua: vel actus actiuꝰ siue dictiuꝰ non dico dictatiuus: neqz dictatio. ⁊ hos terminos plene declarauī in meo tractatu de pductione verbi in diuinis. Iam scias licet philosophus in tertio de anima non fecerit mētionem de isto p:imo actu itellectus possibilis: non minus tamen de necessitate est talis: ⁊ hoc tam secunduz viaz sācti Augustini quaz Scoti ⁊ Francisci de maronis ⁊ innumeraliuz aliorū theologorum. Franciscus enim in cōflatu di. tertia. q. 9. reddit causaz huiꝰ vide ibi in responsiōe ad quoddam quartuz argumētuz. In. viij. signo nature pono terminum huius actus dictiui. scilicet actuz intelligendi simplicez ⁊ p:imuz simul cū sua dictione passiua siue pːoductione passiua: qua in esse suo constituitur. ⁊ iste actus intelligendi vocatur verbum mentis nostre tam a Scoto q̄ a Francisco vt patet intelligentibus ipsos ⁊ in nostro tractatu predicto declarauī. Iste autē actus itellectus non est tantuz actus intellectus sicut ⁊ p:ecedens sed etiam actus intelligendi. ⁊ ille pːioː vocatur actus pːoductiuus ⁊ dictiuus ⁊ est actus aliquo modo transiens ⁊ de genere actionis vel saltem relationis: vt melius dicam. Et si non percipis quare vide conflatum Francisci distinctione. z. questiōe p:ima ⁊ secunda. vbi loquitur de multiplici actione. ⁊ ego alias edidi tractatum de octo modis ⁊ diuersitatibus actionum. vbi hec omnia optime declarantur. Secūdus autem actus itellectus qui dicitur actus intellectus vel intelligendi vocatur actus operatiuus tantuz ⁊ est actus inmanēs quia est finis actus p:ecedentis ⁊ terminus eius atqz effectꝰ per quez nihil reale pōt pːoduci: licet bene aliquod ens rationis ⁊ diminutum saltē derelectiue aut per moduz sequele: quod vocatur esse cognitum: sed ipsemet actꝰ intelligendi est ens reale ⁊ vltimo pːoductuz realiter et simpliciter per intellectum nisi velis dicere q̄ habitus generatus qui est vere ens reale: sit vlteriōr effectus ipsius intellectus possibilis. ⁊ hoc sequēdo viam Francisci in cōflatu. di. z. ⁊. xvii. qui rationabiliꝰ ponit habitū non causari ab actibꝰ sed a potētia cū obiecto sed de hoc alias. Ex dictis in hoc octauo signo vides qualiter itellectus possibilis est potentia pːoductiua ⁊ operatiua ⁊ ideo habes oːdinem oːdine nature actum pːoductiuuz pːius ⁊ actuz operatiuuz posterius. ⁊ cū isto intelligit ⁊ cū alio istū pducit. Iam nunc aūt qː iste actus intelligēdi pductus est vnū accūs ⁊ per cōsequens requirit subiectum. ideo in nono signo nature pono actionem de genere actionis: mediante qua actio operatiua vel actus intelligendi pːoductus inpːimitur in intellectū possibilem. ⁊ ab eo recipitur quia pːius natura est esse et pːo duci quā ipːimi ⁊ recepi cū nihil possit recepi nisi pːe habeat esse saltem pːioːitate nature licet nō semp durationis ⁊ sic habemꝰ tria genera vel tres species operationis in intellectu possibili. ¶ Pːima ē opatio de genere relationis que est pːoductiua ⁊ respicit actū intelligendi pːo termino. Secūda est operatio de genere qualitatis que dicitur intellectio vel actus intelligendi ⁊ est terminus actionis pːecedentis. Tertia ē actio de genere actionis. quarū rationē ⁊ oːdinē vide in cōflatu franciscivbi supːa. s. di. xi. q. pːima. ⁊ etiā pːoducere pcedit recipere vel recipi ⁊ recipere vel recipi actionē de genere actionis ⁊ passionē coːrespondentē. Considera tamen q̄ nōdū habet aliq̄ intentio scēa non obstantibꝰ tot signis. s. nouē predictis. Et ideo potes bene videre quō vniuersale logicale ratione cuiꝰ hec omnia hic tractamꝰ nō pːesupponitur ab intellectu possibili cuiꝰ oppositus videtur dicere scotus in hac. 5. questione quā exponimus. ¶ Dono ergo decimū signū nature i quo est aliꝰ actus intellectus possibilis: qui dicitur collatiuus vel cōparatiuus. ⁊ nō est actus intelligendi simplex sicut pːecedens. ⁊ mediante isto intellectus possibilis comparat duo obiecta pːius intellecta vel plura simul. quod fit dum reuertitur super ista considerando. naturas ⁊ p̄ pːietates ipsoːuz ⁊ habitudines mutuas aut conueniētias aut disconuenientias quas inter se habēt vt statim dicetur. Et iste actus collatiuus est etiā aliquo modo reflexiuus vel forsitan est constitutus ex duobus actibus reflexiuis vel pluribus eo quod respicit plura obiecta pːius cognita actibus intelligendi rectis ⁊ simplicibus super que nunc reuertiē ⁊ reflectitur non actibus pːimis sed secundis: que plura obiecta non possunt forsan distincte intelligi vnico actu in numero eo q̄ actus eius distinguitur per obiecta ⁊ hoc saltem extrinsice ⁊ quo ad numerū licet non intrinsice ⁊ formaliter nec semper quo ad speciez vt vult doctoːlibːo tertio. di. j. q. i. Igitur probabiliter diceretur actum collatiuum esse cōstitutū vel integratuz ex duobus ad minus actibus intelligendi secundariis. ⁊ reflexis mediante quo actu collatiuo intellectus cōparat vt dixi duo vel plura obiecta simul que pːius intelligebantur pluribꝰ actibus rectis ⁊ pːimis ac simplicibus. vel forsan melius diceretur quod actus intelligendi comparatiuus aut collatiuus non est vnicus actus numero sed duo vel tres aut plures actus reflexi ⁊ secundarii secunduz numeruz obiectoːū super que fit reflexio ⁊ que simul cōpārātur. Eligas quaz viam volueris. In vndecimo signo pono cātionē ipsius Intentiōis secunde consurgentem ac oːdine nature consequentē ex ipso actu intelligendi collatiuo p̄ dicto. In iː. signo pono ipsā itētionē secundā cātaz cuz sua cālitate ⁊ pductiōe passiua. Et in. iz. signo nē ei⁹ receptiōez obiecto cognito. i. i qdditate pːiꝰ intellecta im

mo ad minus bis preintellecta: quia primo actu primario intelligendi ⁊ simplici. ⁊ secundo actu secundario intelligendi ⁊ collatiuo. in q̄rtodecimo signo pono actū aliuz intelligendi reflectiuuz simplicē ⁊ nō cōparatiuuz aut collatiuuz: quo talis secunda itentio itelligitur eo q̄ vt bene probat Bonet⁹ in predicamētis capitulo de relatione nō eodē actu intelligendi ꝓducunt̄ secunde intentiones ⁊ intelligunt̄. Ex his ergo dictis patet numer⁹ ⁊ ordo requisitoruz ad intentionē secundā causandam ⁊ intelligendaz. Superest nunc tradere modum quo siue qualiter causatur intentio secunda ac qualiter hec predicta concurunt ad eius causationē. ⁊ per hoc videbitur ordo ⁊ ratio ordinis oīum quattuordeci signoruū nature precedētiuz. Considera igit̄ in cōpendio q̄ primū requisituz ē res aliqua prime intentionis mouens intellectuz possibilē ad actū cōsiderationis: sed pono intellectuz agentē ad actuz abstractionis. ⁊ huiusmodi res p̄me intentionis potest esse indifferēter vel quidditas vel passio quidditatis aut mod⁹ intrinsecus eius aut singularia cōtenta sub ea aut reducibilia ad ipsaz quidditatē vel ad eius singularia. ⁊ hec uiter vnumquodq̄z pertinens directe vel indirecte ad ambituz largissimuz entis in communi siue sit deus siue creatura: vel aliquid pertinens vni vel alteri: circa. n. omnia talia potest intellectus possibilis causare aliquaz intentionē secundā: q: aut intentionē generalissimi aut transcēdentis vel cōicabilis aut incōicabilis aut superioris vel inferioris ⁊ sic de huiusmodi innumerabilibus intentionib⁹ secundis: ⁊ semp̄ variabunt̄ secunduz variationez obiectoruz cōsideratoruz: in quibus fundant̄ ⁊ subiectantur ⁊ licet hoc fiat fm̄ variationē non tamē semper cōsimiliter: q: licet animal. color. figura. ⁊ planta varientur genere generalissimo vel subalterno: non tamē hoc genus ⁊ illud genus: ⁊ sic de alijs consimiliē variabuntur ⁊ distinguent̄: immo soluz numero variabuntur intentiones ille secunde. scilicet hoc genus ⁊ illō que fundant̄ in eisim̄o hoc generalissimuz ⁊ illō generalissimuz que sunt secūde intentiones ⁊ fundātur in ſba ⁊ in quātitate: distinguūt̄ soluz numero licet ipsa fūdamenta maxime distinguātur: tamen loquēdo de fūdamentis non cōsimilibus aliquā veritatē habet: q: differentia fundata in rationali: ⁊ genus fundatuz i animali ⁊ propriuz vel propria passio in risibili ⁊ species i homine: ⁊ accidens in albedine: ac modus intrinsecus in existentia vel echeytate habent aliquaz distinctionez ꝓportionalez secundū ipsoꝝ fundamenta ⁊ subiecta vt ō se patet. Et ideo intellectus possibilis motus ab aliqua tali re. ⁊ deinde ab aliqua alia: quaz confert ad p̄dicz causat in vtraq̄z aliquaz intentionē secundaz. ideſt duas in duabus: ⁊ vt sumamus vnuz exēpluz pro omnibus Ecce intellectus possibilis intelligens ꝓ vno actu recto ⁊ simplici animal: ⁊ deinde alio actu consimili hominē Deinde comparat vnuz ad aliud ⁊ sic percapit quā habitudinē habet vnū ad aliud vel vtrunq̄z ad sua inferiora aut ad superiora siue ad constituentia vel ad constituta aut aliquo tali modo q: videt ꝓprietatez aliquā in animali vel cōditionem: quaz nō videt in homine. puta maiorē cōmunitatē ⁊ extensibilitatē ad inferiora distincta specifice ⁊ in homine minorē cōmunitatē ⁊ extensibilitatē: quia solū ad distincta numero. ergo fabricat postea huiusmodi collationē factā duas intentiones: puta genus ⁊ speciē: quarū primaz attribuit animali ⁊ secundā homini: ⁊ hoc ꝓpter predictas ꝓprietates repertas ipsis. ⁊ hac de causa secundē intentiones nō sūt figmēta q: vt dicit doctor in fine quarte questionis p̄cedentis figmēto nihil coꝛrespondet in re ad extra: sed secundis intentionibus aliquid coꝛrespondet ad extra a quo mouetur intellectus ad causanduz talem intentionē .s. aliq̄ talis ꝓprietas vel conditio vt dixi: ⁊ ita est reperire i foꝛte aliquaz ꝓprietatē que est icōmunicabilitas: ⁊ iō vocatur indiuiduū vel singulare: aut subiectio alteri. s. suo superioꝛi. ⁊ ideo vocatur supposituz: vel subiectio alicui accidenti cui subijcitur ⁊ sic vocatur subiectum ⁊ ita de rationali dicatur eo q̄ in illo reperitur ꝓpꝛietas aut natura distinguendi vocatur dīa. ⁊ breuiter sic suo modo intelligatur de oībus alijs intentionib⁹ secundis ⁊ eaꝝ fundamentis ac subiectis: ⁊ ita videbis ordinem ⁊ numeruz requisitoruū ad causationē alicuius secūde intentionis ⁊ quomō causatur ⁊ qualiter cōcurrunt. ¶ Nunc ergo diffinitionē secunde intentionis pono: quā etiā alias quasi cōsimiliter posui i tractatu meo de formalitatib⁹ que est talis. Secunda intentio est relatio rationis non quecūq̄z sz fūdata i aliquo extremo actus intelligendi collatiui inquantū cognito: ⁊ plura obiecta aut plures intentiones cōferēs ad inuicez ⁊ terminata ad illud extremū inquantū cognitū eiusdē act⁹ collatiui: causata per actuz intelligendi secundariuz ⁊ non primū reflexuz ⁊ nō directuz collatiuuz ⁊ non simpliciē: p̄cise ipso intellectu ab aliquib⁹ ꝓprietatibus consequentib⁹ naturaliter talia extrema: vel obiecta cōparata: ⁊ hec ē diffinitio vel aliqualis descriptio intentionis secunde: q: tamen dixi in descriptione q̄ fundatur in aliquo extremo inquantuz cognito est intelligendū illud qō iam superius dictuz est. s. q̄ cuz intentio secunda nō causetur nisi in duodecimo signo posito superius: ⁊ manifestū est q̄ plures actus intellectus ⁊ etiaz intelligēdi p̄cedunt necesse ē q̄ illud obiectum in quo fundari debet sit multipliciter ⁊ pluries p̄cogniti uz: ⁊ ideo nisi in obiecto cognito vel p̄cognito inquātuz p̄cognito fundari potest ⁊ nullo modo in obiecto simpliciter sumpto: ⁊ ideo cuz ois intentio secūda sit relatio rōnis: ⁊ nō tantum ens rationis vt vult doctor in primo libro. d. xi. ⁊ etiaz in quarto. d. prima. q. x. necesse est vt habeat ꝓ fūdamento vnū obiectuz cognituz in quantuz cognituz. ⁊ aliud cōsimile ꝓ termino. hoc etiā vult Bonetus in predicamentis capitulo de relatione. Ex predictis colligit̄ q̄ vnaquecq̄z relatio rationis que est secunda itentio dependet ad minus a. xiij. vel. a. xv: formalitatibus siue quibus nec causari pōt nec fundari: sed ipsas tibi colligendas ⁊ reperiendas dereliquo quia oīa requisita iam tibi in. xiij. signis administraui: quia tamen iam paruz ante dixi q̄ omnis secunda itentio est relatio rationis ⁊ non tantuz ens rationis. Notandum q̄ ens rationis q̄ non est relatio rationis voco esse cognituz qō est quiddam derelictuz in obiecto cognito per actuz intelligendi: a quo cognoscitur quasi q̄dam terminus aut sequela ipsius actus intelligendi simplicis primi ⁊ recti quale cē cognitum vel quod tale cē necesse est dare. quod autē precedat omnem secūdam intentionem: probat Franciscus in cōflatu. di. xlvi. q. i. ⁊. ij. ⁊ etiā Bonctus in predicamentis capitulo de passione. ergo vide eos. non tamē nego quin etiaz omnis secunda intentio possit fundare tale cognituz cē q: ꝙ libet potest intelligi ab intellectu ⁊ ita derelinquetur huiusmodi esse cognitum in illa: sed locutus sum de obiectis primis ⁊ directis ⁊ non de pariis ⁊ reflexis Et tantum ꝓ nunc sit dictuz de intentionibus secundis: quia forsan alias amplius dicam: ista tamen quo ad necessitatem sufficiunt: quia pronunc non curo probare aut reprobare dicta aliorum de intentionibus: quia oporteret imensē etiā ꝓlōgare hāc expositionē siue cōmētū. Igit̄ reuertēdo ad primū nostrum propositum ratiōe cuius hec dicta sūt: videre clari⁹ potest q̄ sīa doctoris i seōa responsitione siue vltima qōnis: s. fm̄ sensum quē

facit non ē tenenda: nō quin aliquē sensuz bonuz habeat posit non tamen ad propositum istius. q. eo q vniuersale de quo mouet. q. illam est intentio secunda ⁊ subiectuz libri ⁊ Doctoris ⁊ illa non precedit omnem actuz intellectus possibilis immo nullū actū eius primū ⁊ rectū. Et ideo vniuersaliter loquēdo nō est verū: licet particulariter sit verū: q: intellect⁹ possibilis presupponit vniuersale logicale: q:. s. quo ad actuz ei⁹ reflexū secūdarium ⁊ vltimū: nō tamen quo ad actū ipsi⁹ reflexuz primū aut primariū: q: si attenditur posui superi⁹ duplicē actū reflexū ⁊ hoc in duplici signo: q: primū eorum posui in .x. signo: ⁊ secundū in .14. signo: quo actu reflexo intelligunt omnes secunde intentiones: ⁊ a priori actu reflexo causant: eo q vt dixi ibi non eodē actu producunt ⁊ intelligunt: necesse enim est aliquid prius habere ee ꝺ ee cognitū saltē priori tate nature semp aūt aut sepe priori tate tpis aut durationis. ⁊ certū ē q ⁹ iste act⁹ scōus reflexus presupponit vniuersale logicale: sicut ois act⁹ ꝑsupponit obiectū suū: ⁊ de tali actu forsan intellexit doctor ibi: ⁊ sic pōt tunc saluari: ⁊ qō dicit in fine isti⁹ responsionis q qōgd est in santasimatibus est obiectuz intellectus agentis: ⁊ vniuersale est finis ei⁹ ⁊ dicit superius q intellect⁹ agens nō presupponit vniuersale logicale vt patuit. ꝟ. nec etiā vniuersale reale quod est in actu ꝓpi quo vel potentia prima intelligibile: q: illud ē bene finis ei⁹: ⁊ terminus: tm̄ supponit vniuersale reale ⁊ metaphisicale. q dicitur vniuersale in potentia remota: q: nō dū aliqualiter abstractuz per intellectū agentem: ⁊ sic patet respōsio illa secunda per predicta leuiter intelligit corpus istius. q. ꝟ. Nam cū vniuersale logicale sit modus intelligendi respectu cuiuscunq; quidditatis: vel cuiuscunq; quod qd est rei sensibilis aut materialis: q: vt iaz lōge superius dictū est in. q. iiij. nihil intelligitur nisi vniuersale ⁊ cōe q: nō singulare ⁊ hoc a nobis distincte: ergo necesse est vt intelligatur sub mō aut rōne vniuersalis: ⁊ certū est q talis modus intelligendi cū sit intentio secunda ⁊ posterior: oī re prime intentionis non potest ee idē eēntialiter cū tali re siue cū tali qō quid est aut cū tali quidditate qō idē est: ⁊ ideo ē modus eius accidētalis: ⁊ eo posterior: sub quo semp intelligit ⁊ idē intellect⁹ cognoscit dām inter vtrunq; ⁊ ꝓ cōsequens cognoscit modū illū. i. vniuersale logicale. Scias tamē q: q: dixim⁹ q omne qō intelligit intelligit sub ratiōe vniuersalis. ⁊ iā dixim⁹ q etiā ipsūmet vniuersale ꝓ se intelligit: vī sequi q oporteat illud intelligi sub rōe alterius vniuersalis: ⁊ illud vniuersale iterū sub ratiōe tertij vniuersalis: ⁊ sic in infinitū. Ideo vt tollat hoc dubiuz cōsideres q sicut dixi superi⁹. q. iiij. hoc ē priuilegiū secūdaꝝ ītētiōuz q nō solū sūt mōi aliorū: sz etiā suimet vel sibi ipsis sūt modi: ita q sub alia ⁊ alia rōne sūt qdditates aut qō quid ē. ⁊ modi: inquātum enī intelligūtur sūt quod quid est. Jnq̄tū aūt sunt ratiōes intelligēdi vel modi intelligendi sic sūt modi: ⁊ ita modificāt se ipsas sicut ⁊ alia entia: nā spēs est spēs vt spēs vbiq; dicit quid q: idez predicatur de se ⁊ etiā spēs est spēs vt spēs ex parte subiecti dicit quid: ⁊ ex parte predicati dicit modū: q: sub tali modo intelligit spēs respectu vniuersalis qō est genus ad quinq; vniuersalia. nā species que est ꝺm vniuersale in ordine est vna de illis quinq; speciebus vniuersalis: ⁊ ita idē denominat seipsum i intentionib⁹ secundis: ⁊ sic ad propositū vniuersale est quid ⁊ modus respectu sui ipsius quare patet responsio ⁊ etiam tota questio.

c Jrca Sextā questionez qua queritur vtrū vniuersale habeat aliquas proprietates. Est primo videndum de cōtinuatione ad precedentem que est facilis: quia prius aliquid possit habere proprias passiones necesse est q sit per se intelligibile: quo supposito rationabiliter petit an habeat proprias passiones: ⁊ ita queritur hic de vniuersali. Argumenta exponent cū eoz responsionibus Corpus questionis est satis facile. Jbi cnī doctor dere lingit in dicendo qō istoz duoz sit diffinitio vniuersalis ⁊ qō istoz sit passio. tamen scōm ipsuz infra tenenduz est q predicari de plurib⁹ sit eius diffinitio. ⁊ ee vnum in multis ⁊ de multis sit eius passio: que passio: q: non est de essentia vniuersalis sicut nec aliqua passio mūdi est de eēntia sui subiecti: licet quelibet sit idem eēntialiter suo subiecto ⁊ vna res secū vt sepe dixi et alias ꝓbaui demōstratiue: est tm̄ huiusmodi passio cōuertibilis cuz vniuersali siue est cōuertibile secuz preter eēntiaz vniuersalis: q: non ē de eius essentia: ⁊ ineſt sibi in scōo modo perfectatis: ⁊ melius dicit q ineſt sibi ꝺz quod inheret sibi: lz doctor vtatur isto termino in hoc loco quādo dicit: illud hz tale inherens pro passione. q: fm veritatez ⁊ proprie loquēdo: ⁊ etiā fm ipsūmet in quodlibetis. q. 9. prope principiū inherere dicit nō per se informare q: inherere nō est alicuius act⁹ simplicit: sz act⁹ fm qd ⁊ nō per se cōueniens alicui nec cū isto cui inheret facit vnū per se sed per accidēs. ⁊ iō dicit ibi q nulla forma substātialis pōt inhere alicui: sz tm̄ ineſt aut informat illud cui cōuenit. Tunc ad ꝓpositū cū propria passio nō cōueniat ꝓ accidēs: sz per se suo subiecto ⁊ facit vnā eēntiam secuz: nullo mō ꝓprie loquēdo pōt dici inherens ei aut inherere: sz tm̄ ineē aut cōuenire: q: ineē est superius ꝺz inherere ⁊ plurib⁹ cōueniēs. Jgit dicat q doctor loquit nūc modo extenso more aliorū: qui nō ita intelligūt terminos sicut ipse. ¶ Respōsio ad primuz argumentū est satis difficilis: argumētū enīz volvit ꝓbare q vniuersale nō hēret aliquas ꝓprietates: ⁊ declaro ac formo illud sic. omne ſbm ⁊ eius propria passio conuertunt ⁊ adequātur in cōmunitate vt ꝓz primo posterioꝝ. sed vniuersale cū sit cōmune nō pōt habere aliquod singulare pro passione: q: illud nō adequaret ei sicut nec sor. adequatur homini: ergo oportet q habeat aliquod vniuersale ⁊ cōe pro sua passione: sed vniuersale ⁊ vniuersale sunt idē. ergo idē erit passio sui ipsius qō ē incōueniens: q: proprium nō indicat eēntiaz eius cuius est proprium primo topicorū. i. ꝓprium nō est de ee ei⁹ cuius est ꝓprium: ⁊ ideo distinguitur formaliter a seipso ergo ⁊c. Doctor respōdēdo huic subtili argumēto supponit primo qō passio ipsius vniuersalis nominet hoc nomine. a. vt vtatur breuiloquio ⁊ tūc cōcedit q. a. sit vniuersale ⁊ q predicatio talis ē bona in qua vniuersale predicatur de sua propria passione: tamen mitigat et declarat intellectū illius predicationis dicens: non q sit idē eēntialiter suo subiecto sed q vniuersale applicetur ei vt modus eius ⁊c. vbi nota q istud dictuz vexat capita multoruz: tamen breuiter considera q equiuocat ibi de subiecto. Nam multi credūt q doctor ibi neget passionē esse idem realiter suo subiecto ⁊ eēntialiter: qō non est verū: sed loquitur ibi de subiecto illius propositionis. scilicet. a. est vniuersale ⁊ non de subiecto passionis: ⁊ vult dicere q talc predicatum vniuersale non est idem eēntialiter illi subiecto. scilicet. a. videlicet sue propie passioni. idest non est de essentia sue ꝓprie passionis tanq; superius illa: immo nec est etiaz idē sibi essentialiter vt sumitur in predicato talis propositionis vel vt predicatuz ibi quia vt statim dicetur in responsione ad primaz obiectionem vniuersale sumitur ibi vt modus ⁊ non vt quid: Et ideo in istis duabus propositionibus. scilicet vniuersale est. a. ⁊. a. est vniuersale: li vniuersale sumitur equiuoce: q: in prima sumitur vt quid ⁊ est predicatio de scōo modo dicēdi ꝓ se. Jn secunda

autē sumitur vt modus ⁊ est predicatio denominatiua ⁊ accidentalis ⁊ nullo modo per se: ⁊ iō dicit q̄ vniuersale applicatur ipsi .a. vt modus eius: ⁊ iō est predicatō denominatiua: dicendo .a. est vle. ¶Nam scias etiā q̄ li. a. qō est idē essentialiter vniuersali vt vniuersale est qd ⁊ habet rationē ⁊ nām subiecti respectu .a. non loquendo de ſbo ꝓpōnis: sed de ſbo passionis: ipsum dico .a. non est idem eētialiter ipsi vniuersali: ⁊ vniuersale dicit modum respectu .a. sub quo .ſ. mō ipsius .a. intelligit: nec vniuersale sic sumptum est ſbm ipsius .a. ⁊ ista statī declarabuntur magis. ¶Arguitur cōtra istā optimaz ⁊ valde subtilez responsionez: ⁊ formo argumētū. nullus subiectū alicuius passionis predicatur denominatiue de ista passione que passio ē accidens semper vel saltē cōmuniter dicitur ⁊ cōtra naturaz subiecti est denominare suaz propriaz passionez tanaz accidens eius cū sit semper ecōuerso: denominare enīz ptinet ad illud qō est accidens alteri⁹ nunc autē passio puta in ꝓpōsito ipsum .a. est accidens ipsi⁹ vniuersalis ⁊ nō ecōuerso: ergo vniuersale non denominat ipsum .a. ⁊ per consequēs nec dicit modum eius. ¶Respōdet doctor: q̄ vniuersale pōt sumi dupliciter .ſ. vt quid vel vt modus. ¶Ratio autē cōcludit primo mō: hec autē responsio est valde subtilis sed ita curta ⁊ breuis q̄ vix a paucis pōt bene ītelligi tamen in sequenti .q. ſ. 7. expōit quid vult dicere qd ⁊ modus. vbi dicit q̄ quelibet istarum intentionum .ſ. generis ⁊ speciei pōt sumi vt quid vel vt modus. quādo enīm vniuersale est illud quod intelligitur tūc est quid quando aūt est rō sub qua aliud intelligitur tūc est modus hec ibi: hoc est dictu: q̄ quādo est aliquid quod tenet rationē obiecti respectu intellectus: ⁊ intelligit fm se aut per se aut ab intellectu: tunc tale dicitur qd ⁊ nominatur termino ꝓpendioso ⁊ conueniente: q: tūc repsentat se vt vnā quidditatez mouentez intellectuz vt intellectus intelligat naturam ⁊ essentiam eius proprias ⁊ nō essentiaz alterius per eam aut sub ratione vel mō eius: quādo aūt est aliquid quod nō tenet vicem ⁊ locū obiecti: sed aliquid aliud est obiectum quod intelligitur ⁊ illud non intelligit sed modificat illud aliud siue ē modus aut ratio sub quo aut sub qua illud aliud intelligit tūc dicitur modus ⁊ rectissime: quia nō repzesentat se intellectui tanaz obiectum mouens ipsum sed quasi famulatur alteri quidditati tanaz largiens sibi quodāmodo īdumentū cōueniens sub quo cognosci pōt ab intellectu ⁊ sine quo cognosci non posset ita largitur seipsum alteri q̄ modū vestimenti necessarij illi alteri: vt possit ītelligi cuius nature sit aut cōditionis sicut facit vestimētum regale ipsi regi per quod ⁊ sub quo cognoscimus eū esse regez: ⁊ sine quo non cognosceret: ita q̄ repzest illud quod cognoscitur ⁊ per consequens est vnū quid ⁊ vestimentum est illud per quod aut sub quo cognoscitur ⁊ ita est vnus modus ⁊ ratio intelligendi regem. si tamen consideremus ipsum vestimentum in se ⁊ non ꝓpzia regis dorsum ita q̄ vestimentum moueat intellectum ad intelligendum illud quale ē ⁊ quid est fm naturam suaz ꝓpziaz ⁊ non fm q̄ dat intelligere regez cuius ē sic dico q̄ illud vestimentum habet rationē quid ⁊ non modi .ſ. iam est vnū qd vel vna quidditas cognita i se ⁊ non ratio cognoscendi regem: aut modus sub quo intelligitur rex. Sic pariformiter dicā ad propositum nostrum de vniuersali: ⁊ de genere ⁊ specie ⁊ huiusmodi ¶Nam si vniuersale accipiatur vt dicit quid est illud qō intelligitur .idest vniuerse consideratā in seipso: ⁊ fm suam naturam tanaz vna quidditas communis. quinez vniuersalibus ⁊ hīs diffinitionem ⁊ passionē demonstrabilem per illaz ⁊ ita habemus sciam de ipso vniuersali. Si autem vniuersale accipiatur vt modus: tunc ē ratio sub qua aliud intelligitur: q:. ſ. passio sua que nominatur .a. intelligitur sub modo ⁊ rōne vniuersalis quod declaratur sic. ¶Nam cōstat vt superius dictum est q̄ ex quo subiectum ⁊ eius passio cōuertuntur ⁊ adequātur in cōmunitate fm philosophum primo posteriorum. necesse est q̄ si subiectum sit cōmune ⁊ vniuersale q̄ etiaz eius passio sit cōmunis ⁊ vniuersalis. tūc cuz .a. sit passio vniuersalis p hypotesym .i. per suppositum sequitur q̄ .a. non poterit ē singulare aut indiuiduū sed omne quod ē: aut est vniuersale aut singulare: sequitur ergo per locum a sufficienti distinctione q̄ .a. erit vniuersale. idest .a. non pōt intelligi nisi sub ratiōe vniuersalis ⁊ ci⁹ modo: q: vt diximus non pōt intelligi sub modo singularis: ⁊ omne qō intelligit aut intelligitur sub modo vniuersalis aut sō mō singularis: restat ergo q̄ vniuersale erit modus ⁊ ratio itelligendi ipsius .a. q̄ quoddā īdumētum per quod ⁊ sub quo ⁊ sine quo nō cognoscereť vel intelligereť. ⁊ ita vniuerse est ita modus itelligendi ipsū .a. q̄ ipsum vniuersale in se non intelligitur sed se habet sicut aliqua species sensibilis vel intelligibilis: que est ita ratio ⁊ modus cognoscendi suum obiectū q̄ tñ ipsas species in se non cognoscit nec pcipitur vt pz secundo de anima. pz ergo quō vniuersale ē aliquando qd: et aliquādo modus. Scias tamen q̄ vt dixi superius quando vniuersale est modus ipsius .a. tunc non est subiectum ipsius .a. loquendo de subiecto passionis sz solū est sicut subiectum eius. vt vniuersale sumit vt quid. nā extraneo mō sumitur vniuersale vt quid ⁊ vt modus. Et tunc ad argumētū dico q̄ vniuersale vt dicit qd nō predicat denominatiue de .a. sed solū vt dicit modum ⁊ istud non ē incōueniēs. Et deinde respondet ad secūdū argumentum qō formo sic. Omnis propria passio i est suo subiecto ⁊ omni contento sub eo ⁊ soli tali ⁊ sēp ista maior pz ex diffinitiōe ꝓpij: ⁊ ita diffinitō ꝓpij qō est quartū vle conuenit passioni vlis. scilicet .a. dato q̄ vle fm te habeat ꝓpiā passionē: sed cuicunq cōuenit diffinitio cōuenit ⁊ diffinitum per locū a diffinitione: ergo ⁊ ꝓpiū .4. mō dictū cōuenit ipsi .a. vel passioi vli ⁊ si sic ergo .a. erit ꝓpiuz ⁊ per cōsequēs cōtinebit sub ꝓpio vt quedā species eius: sed ipsum ꝓpiuz in cōi est species vniuersalis igitur aliquid contentum per se sub specie vniuersalis erit passio vniuersalis ⁊ cōuertibile cū ipso: ⁊ ita sequit q̄ inferius inferiori cōuertet cū superiori quod ē impossibile: ⁊ per cōsequens sequitur q̄ vniuersale non habet aliquā propriā passionez. ¶Respōdet doctor q̄ .a. est propriuz nō tamen quidditatiue sz sicut species ꝓpij ⁊ per se inferius ad ipsum: q: sic ꝓpium sumit vt quid ⁊ nō vt modus: sed bene est ꝓpriuz denominatiue. videlicet vt propriuz sumitur vt modus: quia .a. sumitur sub modo ⁊ rōne ꝓpij respectu vniuersalis in cōmuni: ⁊ doctor assignādo rationē huius dicti pōt iterum vnuz aliud priuilegiuz secūdaz intentionum scilicet q̄ in eis est bene possibile q̄ aliquid cōuertatur cū superiori ⁊ denominetur ab inferiori: ⁊ ita li. a. denominatur a proprio q̄ est species vniuersalis i cōmuni eo q̄ dicit propriuz aut passio vniuersalis ⁊ tamen non cōtinetur sub proprio sicut species eius: sed conuertitur cuz ipso vniuersali in cōmuni. In qua responsiōe iteruz vides q̄ non tantuz vniuersale potest sumi vt qd vel vt modus: q: aliquando sumitur vt modus ipsius .a. sed etiā propriuz quod est species vniuersalis potest sumi vt quid vel vt modus. ⁊ vt sumitur vt quid non habet agere cum .a. sed vt sumitur vt modus sic habz agere secum. non tamen vt superius illius: sed vt modus illius sub quo intelligitur respectu vniuersalis in cōmuni. Et istud vtiqz ē mirabile in intentionibus scōis yz q̄ vnū idez pōt sumi sub mō superioris ⁊ ēt sb mō

inferiorís. idest q tã superius q̃ inferius sit modus vni
us ⁊ eiusdez sicut ẽ hic: q: tã vniuersale q̃ etiaz propriũ
qõ est species vlis est modus ipsius. a. ⁊ neutrũ est ge
nus eius ant qd respectu eius. Si ergo q̃ris quid ergo
est genus ipsius. a. aut superius ad ipsũ exquo nec vni
uersale est genus eius nec superius ad ipsum eo q̃. a.
cõuertitur cũ vniuersali qõ ẽ impossibile inter superius
⁊ inferius. s. q̃ cõuertatur: nec etiã ꝓpriuz qõ est quar
tuz vl̃e est genus ipsius. a. nec superius ad ipsuz: quia
tunc. a. cõuertit cuz vniuersali qõ est falsum sicut nec
cõtentũ sub inferiori põt cõuerti cũ superiori. puta ho:
nõ potest conuerti cũ animali. Dico q̃ nullũ hz genus
qõ directe ⁊ in quid predicet de ipso: q: nec intentionẽ
secũdam in cõmuni nec etiã ipsuz ens in cõmuni quod
magis est admirabile. ⁊ rõ est q: nunq̃ sbm et propa
passio eius cõtinẽtur sub aliquo eodem tanq̃ spes eius
quia si sic esset tunc equaliter cõtinerent sub tali cõmu
ni sicut hõ ⁊ asinus sub animali: ⁊ tũc sequerent multa
incõuenientia. vnũ est quod nõ esset maior ratio quare
vnũ esset passio alterius q̃ ecõuerso. aliud est q: si pas
sio esset species: tunc passionis eẽt passio: ⁊ sic in infinitũ
probat q: cuiuslibet speciei est aliqua diffinitio vt patet
eo q̃ omnis species cõtinetur sub genere ⁊ differentia
ex quibus sufficienter constituit diffinitio: vt patet pri
⁊. 6. topi. ⁊. 7. meta. ⁊. a. qualibet diffinitione egredit
aliqua propria passio q: sm philosophũ passio quelibz
egredit a principijs sbi siue speciei: ⁊ hoc loquẽdo de pas
sionibus specierũ omniũ predicamẽtorũ ⁊ de passioni
bus entis trãscẽdentis. de omni enĩ specie potest eẽ scie
tia ⁊ formari problema scibile vt patet primo posterio
rum ⁊ primo topi. ergo cuiuslibet speciei est aliqua pro
pria passio: ⁊ ideo male dixit Burleus in suis predica
bilibus in fine prologi qui hoc negauit de specieb⁹ in p̃
dicamentis noue accidẽtiuz cõtentis. ⁊ tãtuz cõcesit q̃
species in predicamẽto sbe hñt ꝓprias passiones ⁊ ha
buit radicez falsam. s. q: posuit q̃ oẽs ꝓprie passiones
que sunt specierz de predicamento sbe eẽnt species de p̃
dicamẽto qualitatis: ⁊ tũc si cuiuslibet speciei in predica
mentis accidentiuz eẽt aliqua passio: cum etiã ille passi
ones sint species in aliquo predicamẽto necesse eẽt ire
in infinitũ in speciebus ⁊ passionibus earz: q: passionis
esset passio in infinituz: ⁊ iõ vt vitaret illud incõueniens
cecidit in aliud incõueniẽs predictũ qõ est maius sm il
lud. Lecidit in syllam volens vitare caribdiz. vnde di
co q̃ opinio sua est falsa: ⁊ hoc q: nulla passio alicuius
speciei in predicamento sbe est species in predicamento
qualitatis nec in aliquo alio: sed solũ est in predicamẽto
sbe non vt spes ⁊ directe: sed vt passio ⁊ idirecte: ⁊ istõ
oportet de necessitate cõcedere ꝓpter multa incõueniẽ
tia grandissima que sequerẽtur q̃ tamẽ nolo hic ponere
ne occasione incõuenientiũ adducẽdo incõueniẽtia naui
garemus in incõuenientibus in infinitũ: sed mitto te ad
canonicũ in primo phi. suoz. q. j. qui pro hac parte est
contra opinionem Burlei multa adducit incõuenien
tia: nec tamen propter vtilitatem cõez tacebo aliud ma
le dictum a Burleo in eodẽ loco vbi. s. quando dicit q̃
passiones in predicamẽto sbe distinguũtur realiter a su
is subiectis: quia hoc est omnino falsum: sed etiã ꝑ hac
vide canonicũ vbi. s. Reuerto: ergo ad hoc sc̃m incõ
ueniens. s. q̃ si passio eẽt species nunc passionis esset pas
sio in infinitũ: q: vt dixi cuiuslibet speciei est diffinitio ⁊
a qualibet diffinitione emanat aliqua passio ⁊ iterũ si il
la esset species haberet diffinitionẽ: ⁊ illa principiaret ali
quã aliaz passionẽ ⁊ illa aliaz ⁊ sic in infinitũ: quare di
co q̃ impossibile est q̃ subiectuz ⁊ eius ꝓpria passio cõ
tineãt sub aliquo eodẽ genẽ: aut etiã trãscẽdẽte: vt due
species eius: multa alia incõuenientia possent adduci q̃
causa breuitatis ptranseo: q: incidẽtaliter solum: ⁊ prec
propositũ de hoc dubio locutus sum. Igitur conclude
q̃ vniuersale ⁊ ipsuz. a. qõ ponitur eius passio nõ sunt
in aliquo superiori: vt due spẽs eius ⁊ ideo cũ vniuersa
le in cõi sit cõtentuz sub secunda intentiõe in cõi vt vna
spẽs eius etiam ẽ sub ente in cõi: vt vnũ inferius eius
vt superius ꝓbabiliter tenui: nõ autẽ forte vt species en
tis: q: posset teneri q̃ ens nullã speciez hz eo q̃ sm phi
losophuz tertio meta. ens nõ est genus: ⁊ cũ genus et
spẽs sint correlatiua a cuius superiore negat intentio: ⁊
ratio generis: ab eius quolibet inferiori vt eius inferius
est negat ratio speciei: ⁊ ideo stare videtur q̃ aliqd sit
species respectu alicuius inferioris ad vnũ supremuz: ⁊
tñ respectu illius supremi nõ habebit rationẽ speciei: sed
de hoc alias. Et tunc finaliter cõcludo rñdendo ad du
biuz q̃. a. nõ ẽ in aliquo genere vt species ꝓpter incõue
entia supradicta ⁊ multa alia: sed tantũ erit in eodez ge
nere vel supremo cũ ipso vniuersali nõ vt species hz vt
passio speciei: ⁊ ita soluz reductiue ⁊ indirecte sicut ẽ de
singulis alijs passionibus respectu suaz specierz: nec se
cunde intentiones habẽt in hoc aliquod priuilegium q̃
nõ habeant intentiones prime: hz sint priuilegiate i alijs
puta q̃ pñt circuire omne genus ⁊ oẽns: ⁊ qõ possũt
denominare seipsas ita q̃ idẽ sit quid ⁊ mot⁹ respectu
sui ipsius aliter ⁊ aliter cõsideratũ: ⁊ etiã vnuz eorũ res
pectu alterius: ⁊ ecõuerso mutuo. Et qõ illud qõ con
uertitur cũ superiori potest denominari ab inferiori si
cut etiã ipsuz ens qõ est superius ad li trãscendẽs ⁊ ad
li cõmune ⁊ ad li supremuz ⁊ huiusmodi vt sumuntur
formaliter ⁊ sunt intẽtiones scõe denominate ab eis vt
patet vnde dico q̃ hz secunde intẽtiones habeant multa
huiusmodi priuilegia que non habent prime: tamen in
casu supradicto nullũ habent: quare sequit̃ q̃. a. s. pas
sio vlis erit denoiatũ vl̃e ⁊ erit denoiatiue. ꝓpriũ ⁊ q̃ tã
vl̃e q̃ etiã ꝓpium erit modus eius: ⁊ neutrũ eorũ erit
quid aut superius vel cõius respectu illius. ⁊ sic ꝑ res
põsis ad scõm argumentũ cũ responsione ad dubiuz.
Responsio ad tertiũ argumẽtũ facilis ẽ ⁊ breuiter stat
in hoc q̃ duplex ẽ subiectuz respectu accidentis. s. pri
mum ⁊ imediatuz ⁊ primũ ac mediatũ. Exẽpluz pri
mi: superficies respectu albedinis. Exẽpluz scõi sba res
pectu albedinis: ⁊ tale sbm est subsistẽs accidenti ⁊ sup
portãs ac substentans ipsũ ⁊ cõplete terminans omnẽ
eius dependẽtiaz inq̃ntum accidens est: licet non sub ge
neralior⁹ ratione. s. inq̃ntuz creatura est: q: sic etiã ipsa
sba predicamentalis ⁊ omne accidens dependet a deo
vt longe superius dictuz est ⁊ non aliter intellexit doc
tor: in hoc loco quãdo dicit q̃ vltimate terminans depẽ
dentiã accidentis est sola sba: ⁊ ideo intelligat̃ vt expo
sui. nã de⁹ nõ põt terminare depẽdẽtiã accidẽtis vt ac
cidens est ⁊ sub tali ratione speciali q: talis dependẽtia
est inherentia eius atq̃ informatio ⁊ repugnat ipsi deo
qõ informetur ab accidente aliquo aut q̃ accidens ei⁹
hereat in quo impossibile est aliquod accidens esse tali
modo: hz bene omnia accidentia sint in eo aliquo modo
scilicet virtualiter sicut effectus in sua causa: sed hoc ni
hil est ad illud ꝓpositum: aliud autẽ sbm. s. primum ⁊
immediatũ nõ est nisi qõdã mediũ terminãs informati
onem aliquoꝝ accidentiũ sine quo nõ possent conue
nire sbe: q: forsan nulla qualitas põt immediate info:
mare sbam aut ĩherere saltez tertie ⁊ quarte spẽi quali
tatis qõ dico ꝓpter habit⁹ sciales qui immediate in
formãt potentiã intellectiuam que est vere sba ⁊ nõ ac
cidens sm Scotũ. li. secũdo. d. 15. q. 2. cõtra Thomã.
Et tunc ad propositũ dico q̃ vnũ accidẽs nõ potest eẽ
sbm primuz ⁊ mediatuz alterius: q: sm sctũ Grego
riuz qõ labenti inititur necesse est vt cũ labente labatur.

Et ideo cū oē accidēs sit de se labile ⁊ fluxibile ñ pōt sic firmare ⁊ stabilire aliud ⁊ hoc de se ⁊ naturaliter qō dī co ꝓpter accidentia in sacramento altaris: pōt tñ vnū accidens esse subiectum ꝓximū ⁊ immediatū alteri⁹ vt patuit ⁊ sic in accidentibus subiectū passionis vt doctor cōcludit ⁊ sic est in istis sēdis intentionibus q⁹ subiectum qō est vnū accidens intentionale: puta vniuersale in cōi pōt esse subiectum alterius .s. sue ꝓprie passionis .s.a. que est passio: est etiā accidens intentionale ⁊ hec est sententia doctoris. ¶Posset tamen aliquis instare cōtra doctorē in hoc loco q⁹ nō videt bene q⁹ finis rōnis sequatur ex principio: siue q⁹ dicta precedētia ⁊ subsequētia sint ad idem propositū. ¶Nam doctor exemplificauit de subiecto respectu accidentis ꝑut subiectū est illud qō substentat accidēs sibi aduenies ab extrinseco idest nō a principijs eius essentialibus sicut se habet superficies respectu albedinis: ⁊ lapis respectu ciusdē: sed certū est sumendo subiectū in hoc sensu vniuersale nō est subiectū ipsius idest .a. vt sue passionis: q⁹ vt superius dictū est nulla passio inheret suo sbō nec est ei⁹ accidēs aduenies immo nec ꝓprie est accidens eius cum in sit sibi essentialiter: sed dicitur accidens largo modo ⁊ equiuoce. i. non est de essentia eius: ideo teneo nūc q⁹ accidens nō est vniuocū ꝓprie accidenti q⁹ est q̄rtum vniuersale: ⁊ accidens qō est quintū vniuersale vt etiaz vult doctor infra. q.28.b. sed est ibi sola cōitas vocis sicut est in differentia respectu differentie cōiter dicte ⁊ ꝓprie ⁊ ꝓprijssime: igitur ad ꝓpositū cū exemplum doctoris sit de accidente pertinente. v. vniuersali: ⁊ illō cui applicatur exemplū sit pertinens ad accidēs qō est quartū vniuersale: nō videt q⁹ sit bene ad ꝓpositum. ¶Pōt dici q⁹ verū est q⁹ nō est in toto applicatio ⁊ exemplificatio cōueniens: tñ doctor posuit illud de accidente pertinente quinto vniuersali pro exemplo ⁊ nō pro oi moda similitudine ⁊ cōuenientia: q⁹ vt dicit philosoph⁹ primo ꝓpor. Exempla ponimus nō vt ita sint ⁊c. Sufficit enim doctori q⁹ vnū accidēs pōt esse subiectū alteri⁹ ꝓximū ⁊ immediatū qualitercūq; sumātur subiectū ⁊ accidēs: ⁊ iō exēplificat i vno significato cor: q⁹ ñ potuit ita clare exemplificare in alio ⁊ sic vniuersale est ꝓximū sbm ipsius .a. licz ambo subiectētur vltimate in aliq̄ re ꝑme intentōis: ita q⁹ vniuersale ꝑus ⁊ immediate ⁊. a posteri⁹ ⁊ mediate ⁊c. Quo ad q̄rtū ⁊ vltimū argumentū qō vult ꝓbare passionē vniuersalē esse nō ens eo qō oē illud qō est minus ens q̄z ens rōnis est non ens ⁊c. ¶Respondet doctor q⁹ in entib⁹ rōis sūt multi gradus sicut etiaz in entibus nāe. ¶Nā in entibus nāe sbā est magis ⁊ ꝑfectius ens q̄z aliqō accidens: ⁊ ita q̄z titas q̄z q̄litas vt ꝓbat doctor li. 4. d. 12. q. 2. ⁊ q̄litas q̄z rō: sicut fundās fūdato ⁊ sic de alijs: sic in entib⁹ rōis sunt multi grad⁹. ¶Nā quoz vniuersalia q̄ sūt ptes sue vniuersalis in cōi sūt aliquo mō perfectiora ipso sicut includens est ꝑfectius incluso ⁊ vniuersale q̄z intētio sēda in cōi ꝓp candē rōnez: ⁊ etiā quoz vniuersalia excedūt se inter se ⁊ hoc sm excessum sooz vel fundamentoz suoz in ꝙbus sunt. Et ita vlē est maioris aut principalioris entitatis q̄z .a. qō ē passio ei⁹. ⁊ ideo licz vlē sit ens rōis nō tñ in minimo gradu ⁊ iō nō seq̄t. a. cē nihil: licz solū q⁹ sit minimū ens vel saltē de minoribus entib⁹ rōnis quia forsan passio secūdū intēcionis in cōi est minus ens q̄z ipsum. a. ergo nō cē.

Arca Septimā qōnem q̄ rit. An vle sit ens sbm libri ¶Dorphirij est primo sciendū q⁹ illa ꝓtinuat ad precedētē sic. Quia si aliqd oz esse sbm alicui⁹ scie oz primo cē notū de eo qd est: ⁊ q: cē ⁊ q⁹ fiāt due ꝓcognitiones. Et iō cognito q⁹ ipsū vniuersale bz passiones regulatas ad sbm: merito q̄rit an sit sbz huiⁿ. Questio ꝓtinet .q. duas. argumēta vtrūq; cōstū ad difficultates eorum clarescent in rōsionib⁹. Doctor pri⁹ rādet ad secundam. q. eo q⁹ anteq̄z aliqd possit esse sbm alicui⁹ scientie est videndū an sit equiuocū vel vniuocū. Et ponit ibi opinionem alberti magni dicētis: q⁹ vniuersale est analogū eo q⁹ sibi cōuenit rō analogi. s. rō prioris ⁊ posterioris. ¶Nā p ꝑus dī vniuersale de genere q̄z de spē vel dfia aut alijs. Et ideo conuenienter respondēdo ꝓme q̄ōni: negat vniuersale esse subiectuz huiⁿ libri ⁊ ponit. v. vniuersalia esse sbm. Sed ne obijceret sibi q⁹ tunc hec scientia nō erit vna q: plurificato sbo plurificabit scia: sicut etiam vnitas scīe est ab vnitate sbi. ¶Rādet Albert⁹ q⁹ nō oz q⁹ scia sit vna ab vnitate sui in se: sed erit vna ab vnitate sbi primi ⁊ principalioris ꝓnti sub eo: qd est metrū ⁊ mensura omnium aliorum sequentiū: ad qd tanq̄z ad primū ⁊ principale alia posteriora attribuūt: ⁊ illud ē gen⁹ qd est ꝓmū vniuersale in ordine istorū. v. q̄li modo dicunt illi q⁹ ponūt ens esse analogū ad sciam ⁊ accidēs: ⁊ tñ esse sbm metha. licz secundum eos non obstāte quod ens nō sit vnum nec vniuocū: tñ scia metha. erit vna ab vnitate sbe ad quā oia accidētia attribuūt ⁊ reducūt tanq̄z ad primū sine quo nō possunt esse. Doctor ergo ꝓbat hāc opinionez ⁊ primo quo ad solutionē secūde. q. q: ex illa sequeret⁹ q⁹ oē gen⁹ esset analogū ⁊ equiuocū: q: nō est aliqd genus nūi dī cui⁹ spēs sint equales i ꝑfectione: imo nūq̄z due spēs pñt esse eiusdē ꝑfectiōis: q: spēs sunt sicut numeri sm phi. 8. meta. In numeris aūt sp posterior ē perfectior: ⁊ alteri⁹ spēi q̄n tñ doctor dicit q⁹ in oi genere alij spēs ꝑfect⁹ ꝓticipat nāz generis q̄z alia spēs: nō intelligat de nā generis in se q: genus cū habeat modū māe ⁊ potētialitatis nullos hz in se grad⁹ ꝑfectiōis sm quos participari possit sm magis ⁊ minus: sed intelligat dictū doctoris de differentijs q̄s quodāmodo species sumūt a genere per ipsius diuisionem: q̄ gdē differentie eo q⁹ sunt forme dicūt sp aliq̄z ꝑfectionē: q: alitq̄z actualitatē ⁊ sm calculatores in tractatu de potentia re ⁊ in ca. de lūinosis. ꝑfectio ⁊ actualitas atq; posse sequitur formā ⁊ nullo modo mām. Et ideo q⁹ in mā nulla est ꝑfectio: iō nec sunt in ea gradus perfectiōis: sed ꝙsequūtur formas ⁊ p ons in nostro ꝓposito differētias ⁊ nō genus: hac de cā philosoph⁹ nālis q⁹ solū attendit ad ꝓfectionē ⁊ iperfectionē rez ⁊ nō ad ꝓdicationes ⁊ huiⁿmodi logicalia: ꝙsideras q⁹ sp vna spēs est ꝑfectio: alia: Dicit q⁹ genus ē equiuocū ad illas. i. in sub cōib⁹ ꝑfectionē quenit eis sed sm ꝑius ⁊ posteri⁹. Ideo dicit. 7. phi. q⁹ in genere latē multe equiuocationes: sumat ibi passiue ⁊ nō actiue sm. n. petrū Elyā supsa. ¶Priscianus in libro ostructionum noia verbalia terminātia in tio. pñt sumi actiue ⁊ passiue sicut etiā ⁊ gerundia in di. ¶Nunc aūt iz nālis philosophus ponat huiusmodi equocationes in oib⁹ generibus pp cām iā dictā: tñ logic⁹ ad quē nō ꝓtinet cōsiderare ꝑfectiones rerū sicut nec etiā cōsiderat ipsas res nisi p accidēs. s. inquātū fundāt aut subiectant scās intentiones: nō hz ponere aliqd genus esse equocū aut analogū ꝓp huiusmodi ꝑfectiones vel iperfectiones rerū: sed ipse attendit tñ ad rōnes formales rerum ⁊ qdditates ac diffinitiones: ⁊ sic attēdit ad priora ⁊ nō ad posteriora ⁊ iō q: reperit cādē rōnem formalē generis in suis spēb⁹ puta gratia exēpli: aial in boie ⁊ alino q: vterq; est cor⁹ aiatū sensibile ⁊ idē nomen: q: vterq; bz nomē aialis ⁊ hec duo. s. vnitas nois ⁊ vnitas diffinitionis sufficiūt ad vniuocationez logicalē vt pz in ꝓncipio ꝓdicamentoz: ergo cuz vniuersali in cōi respectu quinq; vniuersaliū hec duo reperiant: sequitur q⁹ logice loquendo vniuersale est vniuocū quinq; vniuersalibus ⁊ nō analogum aut equiuocū: ideo non recte al

xit Albertus eo q̄ locut⁹ est in logicalibus non logicaliter sed naturaliter: ⁊ tantū p̄o solutione scōe questionis. Deinde redarguit eū doctor p̄o solutione p̄me questionis q: si verū diceret tunc sicut ꝯm philo. 7. metaphi. sufficit metaphi. determinare de substantia scilicet p̄incipaliter. ⁊ p̄imo eo q̄ substātia est p̄imū ens ⁊ metrū omniū accidentiū: ita sufficeret porphirio ad determinandū de quinq̄ vniuersalibus determinare de genere tantū. ⁊ per consequēs ꝓphirius fuit superfluus ponendo. v. capitula de quinq̄ vniuersalib⁹ cum sufficisset vnū capitulū q̄ esset de genere: sed illō est inconueniens. scilicet imponere talē superfluitatem porphirio. igitur vniuersale non se habet neq̄ equiuoce neq̄ analogice ad hec. v. sed vniuoce. ⁊ ita est hic sō iectum. Deinde respondet doctor ad p̄imū argumentū secunde questionis quod est satis bene formatū ⁊ in se facile. Et dicit q̄ vniuersale est vniuocū istis. v. tamē q: possz obijci contra illā maiorem. ideo volo ego priꝰ obijcere. Maz si illa maior esset vera scilicet q̄ omne illud q̄ō est vniuocū multis aut pluribus cōparat ad illa multa sub ratione alicuius vniuersalis: sequeretur q̄ cū secūdū opinionē ⁊ vlā scoti ⁊ suoꝝ sequatiū ens sit vniuocū deo ⁊ creature q̄ō cōparat ad illa sub ratione alicui⁹ vniuersalis: sed hoc est falsū: q: cū vlia nō sint nisi. v. vt patet ⁊ cōstat q̄ ens in cōi nō p̄t habere nec rōnē nec modū alicui⁹ illoꝝ: cū nec sit gen⁹ nec spēs nec differētia: ⁊ sic de alijs respectu dei ⁊ creature. nec etiam rationem vniuersalis in communi q: ō negatur quia singulis inferioribus negatur a superiori. ⁊ etiam cū vt longe superius dixi ens in sua cōitate nō possit dici vniuersale: q: ens cōuenit deo ⁊ nullū vniuersale pōt esse in deo: sequit̄ q̄ nō oē vniuocū multis cōpabitur ad illa sō rōe alicui⁹ vlis. ꝓpōt dici q̄ doctor large accipit vniuersale in ꝓposito. ſ. p cōi ⁊ nō p̄o vli: quod p̄prie sumit̄: nec p aliq̄ ci⁹ spē. ⁊ certū est q̄ ens cōe hz rōem ⁊ modū generis q̄ō est p̄imū vniuersale in ordine istoꝝ. v. q: vniuersale in cōi est genus istoꝝ. v. vniuersaliū ⁊ hec. v. sūt spēs eius: ⁊ iā gen⁹ nō sumit̄ vt qd sed vt modus respectu vniuersalis in cōi: q: genus est mod⁹ sub quo vle in cōi intelligit̄ respectu istoꝝ. v. vniuersaliū. Et tūc cū arguit̄ q̄libet istoꝝ. v. vniuersaliū est distinctū specifice ab alijs: ⁊ p per ꝓs nullū eoꝝ cōuenit alijs nec ꝑdicat̄ de eis. Respondet q̄ vez est. ſ. q̄ nullū istoꝝ. v. predicat̄ de aliquo alio istoꝝ. v. predicatiōe exercita in predicatiōe essentiali ⁊ qdditatiua: q: sic falsū est dicere q̄ species est genus aut differentia est species vel genus: vt illud intelligitur vt vnumquodq̄ sumitur vt qd ꝯm q̄ superius expositum est: q: sic sumūt̄ vt spēs distincte nō se mutuo respiciētes: sed vna queq̄ est vna spēs distincta formaliter ⁊ essentialiter ab alia: ⁊ illo modo ē impossibile de se inuicē ꝑdicare: nec etiā aliq̄d de vno illorum sub ratione alterius: sed non solum vna illaruz specierum vel vnum illorum. v. vniuersaliū non potest predicari de alio aut econuerso sed nec etiam aliquid aliud non potest predicari de aliquo illoꝝ. v. sub rōne alicui⁹ illoꝝ. v. puta ipsū vle nō p̄t ꝑdicari ō spē aut differenta ⁊ ē. sub rōne generis q̄ō est p̄imū vniuersale secundū q̄ genus sumit̄ vt vna spēs distincta vel vnū vle spāle distinctū cōtra speciē ⁊ dām ⁊ ē. sed bene ꝑdicatiōe significata pōt vnū illoꝝ. v. vlis de alio ꝑdicari. vt dicēdo sic: genus ꝑdicat̄ de specie q̄ verificat̄ solū ꝑ

bus p̄me intentiōis in q̄bus hz exerceri cū hoc verbo ē: vt dicendo hō est aial ⁊ eodē mō ista dia ꝑdicat̄ de specie q̄ exercetur sic. hō est rationalis. Et sic ꝓp̄ium predicatur de specie ⁊ accidens ꝑdicatur de specie que exercetur sic. homo est risibilis. homo est albus: ⁊ sic de alijs. cām autez ār ipsum vniuersale nō possit ꝑdicari de istis: aut de aliquo illoꝝ sub rōe generis: quādo ipsū vniuersale ꝑdicat̄ de eis ꝑdicatione exercita ⁊ vnit̄ eis cū hoc verbo est: sicut dicēdo species est vniuersale aut dia est vniuersale ⁊c. Assignat doctor cū dicit q̄ rō generis ē extranea vniuersali q̄ñ. ſ. vniuersale vnit̄ istis cū hoc verbo ē. sicut ⁊ aiali cū dicit̄ hō ē aial. Intellige illud exemplū doctoris hoc mō. q̄ñ. n. dicit̄ hō est aial i aial ꝙuenit hōi in ꝓmo mō dicendi per se ⁊ ē de essentia hois. ⁊ aial respicit hoiem secundū q̄ hz esse in homine: ⁊ ꝯm esse qddditatiuū. i. tā secūdū q̄ aial sumit̄ vt hz esse in suppositis siue inferioribus q̄ etiam vt sumit̄ secundū eius esse qddditatiuū ꝯm illā distinctionē de triplici acceptiōe termini cois q̄ dat infra. q. r. parū ante mediū de q̄ distinctiōe sepe supius facit mentiōem ꝓp maximā vniuersalitatē eius. ⁊ tūc dico q̄ sumēdo aial istis duobus modis. ſ. secūdū esse qō habet in suppositis ⁊ secūdū esse eius qddditatiuū. sic vnit̄ hōi cuz hoc verbo est: ⁊ sic rō generis est extranea aiali. i. hec secūda itentio genus nō potest tunc cōuenire animali in predicatione exercita: vt dicēdo aial est genus: q: hz q̄ animal est gen⁹ sic hō nō est animal: q: tūc seqret̄ q̄ hō esset gen⁹ ⁊ fieret fallacia figure dictiōis: ⁊ etiam accidētis: dicendo sic: hō est animal ⁊ aial est gen⁹ ergo hō est genus. Et iō pōt clare videri q̄nō rō generis est extranea aiali q̄ñ aial vnitur hōi cū hoc verbo est. vt dicēdo hō ē aial. Jō rō generis nō cōuenit aiali nisi vt als sumit̄ scōm tertiū modū accipiendi significatuz termini cōis. ſ. vi p formā intelligibilē ab intellectu apprehēdit̄: vt infra. q. viij. videbit̄. tunc applicūdo exēplū de aiali ad vniuersale in cōi dico q̄ sicut rō generis est extranea ideſt nō cōueniēs aiali q̄ñ aial vnit̄ hōi cū hoc verbo ē ita etiā rō generis est extranea vniuersali in cōi q̄ñ. ſ. vniuersale in cōi vnit̄ istis q̄nq̄ vniuersalib⁹ spēalibus aut alicui vni eoꝝ cū hoc verbo ē. dicēdo spēs ē vniuersale ⁊ dia ēvle ⁊ huiusmodi. imo etiā q̄ñ dico genus ēvle iā ipsū vniuersale nō hz rōnem generis respectu ipsiusmet generis quod est p̄imū istoꝝ. v. Et ideo hoc subtiliter cōsiderādū est q̄ nō tantū significatum termini cois significātis verā naturā pōt sumi. z. vt dicit doctor infra. q. viij. ſz significatū termini cois cuiuscūq̄z siue significet verā naturā. i. naturā extra aiaz. siue significet nō verā naturā. i. solū respectū. i. vel ens rōnis. aut secūdā itēctionē cuiusmōi ē vle i ꝓposito. ⁊ iō accipiendo vle i cōi secūdū esse qō hēt i suppositis. i. i suis inferioribus q̄ hic sumūt̄ ꝓ suppositis extēdēdo nomē suppositi ꝓ oi inferiori: vel secundū esse eius qddditatiuum sic nō potest sibi conuenire ratio vel modus generis respectu istorum sed solum vt accipit̄ tertio mō sicut dictū est aiali: ⁊ iō bene dictū est q̄ si rō generis est extranea vniuersali. i. nō pōt cōuenire sibi ⁊c. Deinde respōdēdo ꝙsequēter ad vnū argumētū factū cū predicta cōcedit: q̄ q̄libet illoꝝ sumit̄ sub modo speciei: ⁊ intelligitur sub rōne eius respectu vniuersalis in cōi qō est genus istoꝝ quinq̄: ⁊ ita vle est genus generis: ⁊ oium aliorum. 4. vnde sicut genus qō est p̄imum vniuersale sumptū vt modus: ⁊ nō vt quid denominat vniuersale in cōi ⁊ est modus eius sub quo sumitur respectu illorum. v. Sic spēs que ē ꝯm vniuersale sumpta vt modus ⁊ non vt quid denominat omnia. v. vniuersalia: ⁊ est modus eorum sub quo sumuntur respectu vniuersalis in cōi qō est genus omnium. v. vbi etiam vi

des vnū mirabile vt dixi longe supius ipsamet spēs
fūpta ut mod⁹ denoiat seipsā vt ipsa sumit vt qd q: ēt
ipsa spēs sumit sub mō ⁊ rōe spēi respectu vlis eo ꝙ
ipsa est vna spēs vlis: ⁊ ita nō est incōueniens spēs eius
dē generis i accidētib⁹ intētiōalib⁹: ⁊ etiā in accidētibus
relatiuis realibus p̄dicari de se inuicē in cōcreto vt idez
est pater ⁊ filius ⁊ sic pz obiectio sequens cū ei⁹ rnsione
q: i illa rnsione satis manifeste ꝓbat: quō pr ⁊ fili⁹ nō
opponūt nisi sumant respectu eiusdez. Vbi tri nota ꝙ
aliud est dicere aliq̄ esse relatiua. ⁊ aliud est dicere esse
relatiue oppsita. Exemplū pr ⁊ filius q̄litercūq; su-
mant sp sunt relatiua non tri sunt relatiue oppsita nisi
sumant repsectu eiusdē. s. sortis: ⁊ sic pr ⁊ filius sūt op
posita relatiue ⁊ nunq̄ possunt stare simul illo modo.
Sz qñ dicit doctor ibi sic ergo antecedēcia stāt simul: sic
⁊ ꝯña itelligat sic. nā loquit de illa ꝯña duplici īmedia
te antedicta qñ dicit. q̄ enim rōe sequit pr huius ergo
pr: eadē rōe sequit filius hui⁹ ergo fili⁹: vbi vt pz sunt
due ꝯsie enthimematice in qbus sunt duo antecēdentia
⁊ duo ꝯña. Duo antecedēcia sunt ista pr hui⁹: ⁊ filius
hui⁹: q̄ duo bñ stant simul q: plo est pr hui⁹. s. sortis in
casu: ⁊ fili⁹ huius. ⁊ filius hui⁹. s. ciceronis vel alicui⁹
alterius. ꝯña sūt illa pr ⁊ fili⁹: ⁊ eadē rōe ista duo ꝯña
stāt simul vt pz ita ad ꝓpositū est de genere ⁊ specie q̄
sunt relatiua: sed nō relatiue oppsita nisi respectu eius-
dē ⁊ iō gen⁹ est spēs, n ō respectu eiusdē sed respectu di
uersoꝝ q: gen⁹ est genus respectu speciei ⁊ gen⁹ est spēs
respectu vlis in cōi. In prima. n. ꝓpositiōe qñ dico ge-
nus est genus respectu spēi: genus ex parte sbi sumit vt
qd ⁊ ex pte p̄dicati sumitur' vt modus: q: sumitur sub
mō generis respectu spēi ⁊ sic idē denominat seipsum
In secūda aūt spēs est mod⁹ generis vt satis patuit. Se
quēs rnsio q̄. s. incipit sic. Aliter dr ꝙ tales. s. genus est
spēs possunt esse vere denomiatiua p̄dicatiōe ⁊c. q̄ fuit
exposita satis ꝓlixe supius. q. 6. q̄stū ad illā distinctio
nē q̄ est de qd. ⁊ mō. ⁊ iō videat ibi ⁊ hoc vsq; ad il
lū locū vbi dicit. sed si inferat ꝙ p̄dicat oppositū de op
posito ē fallatia figure dictiōis cū mutat eni mod⁹: i qd
vel ecōuerso. qō dictū intelligat sic. Nā in. 6. q. dictū ē
gen⁹ ⁊ spēs vt vtrunq; sumit vt qd sūt due spēs distin
cte sub vli in cōi ⁊ sic nūq̄ vnū illoꝝ p̄dicat de alio sicut
nec albedo de nigredine: ⁊ cōuerso sed vt vnū eoꝝ su-
mit vt mod⁹ ⁊ alteꝝ vt qd sic bene p̄dicāt ad inuicē. q̄
liter aūt spēs pōt esse mod⁹ generis qñ genus sumit vt
qd: satis patuit: sz q̄liter ecōuerso gen⁹ pōt esse mod⁹
spēi nōdū dictū est: sed pz sic. Nā ꝯstat ꝙ hec intētio se
cūda spēs vt sic sumit in cōi cōtinz sub se spēz specialissi
mā ⁊ spēm subalternā inter mediā in q̄s descēdit per
duas differētias q̄ sint. a. ⁊. b. ergo spēs in cōi est gen⁹
ad illas duas spēs q: spēs in cōi hz oēm nāz generis re
spectu illaꝝ ergo de necessitate oz ꝙ spēs in cōi sumat
sub mō generis respectu illaꝝ duaꝝ spēꝝ. ⁊ cōcludēdo
oz ꝙ ille due spēs sumāt sub mō spēi respectu spēi in
cōi q: sunt spēs illius ⁊ sic spēs denominat ⁊ deminat
⁊ est qd ⁊ modus: vel qd: ⁊ quo respectu diuersoꝝ.
Nā spēs in cōi iteꝝ denominat genus vt patuit: vt infra
solatiose dicatur. ¶ Tremūt videntes agli versa vice
mortaliū. Nō enim solū ꝓmo semetipsa denominat: ⁊
deinde etiaz se mutuo denominat ⁊ vicissiz bñficia repē
dūt: vt alterū ab altero quodā mō vestiat aut cooperia
tur: sed etiā q̄li quadā humilitate ad sua inferiora cōde
scēdēdo se inclinat ⁊ duplici munificētia ipsa beatificat.
Quarū vna est ꝙ eis esse essentiale ⁊ qdditatiuū ꝯferūt
sicut oē superi⁹ suo inferiori. Altera munificētia est ꝙ ēt
seipsis sua inferiora adornāt aut vestiūt: q: aliq̄ sūt mo
di suoꝝ inferiorū: ⁊ ita nō tri dicūt qd aut sumūtur vt
qd respectu inferioꝝ sed etiā dicūt modū aut sumūt vt
modi respectu eoꝝ. Vide eni vt me intelligas q̄liter ge
nus seipsum ꝓmo denominat ⁊ est respectu suiipsius
qd ⁊ modus. Cōstat. n. ꝙ gen⁹ in cōi diuidit in genus
generalissimū: gen⁹ intermediū: ⁊ gen⁹ infimū. tāq̄ in
tres spēs ⁊ ptes sbuas. ergo gen⁹ in cōi hz modū ge-
neris respectu illoꝝ truū generū: q: diuidit in illa p dif-
ferētias nobis ignotas ⁊ p̄dicat de eis qdditatiue sicut
superi⁹ de suis inferioribus ⁊ ita genus dicit qd ⁊ mo-
dū respectu suiipsi⁹: ⁊ sic est illud qō intelligit: ⁊ quo
intelligit siue qd ⁊ modus: qō idē est: vñ pz ꝙ genus
vt cōparat ad sua inferiora est sibiipsi vel respectu sui
ipsi⁹ qd ⁊ mod⁹ ⁊ vt gen⁹ cōparat ad sua inferiora est
qd respectu illoꝝ: ita ꝙ qñ dico genus est genus suorū
inferioꝝ gen⁹ ex pte subiecti capit vt qd q: genus inclu
dit qdditatiue in illis ⁊ largit eis essentiā saltez ptialiter
eo ꝙ qdditatiue includit i eis sicut superi⁹ ⁊ gen⁹ in suis
spēbus. Sic etiā spēs aliq̄n sumit vt qd ad aliquando
vt mod⁹ respectu sui ipsius vt supra patuit ⁊ etiā aliq̄n
est modus respectu suoꝝ inferioꝝ ⁊ spēs specialissima ē
spēs respectu spēi in cōi q̄ est eius genus: sic etiā species
inter media ē spēs respectu spēi in cōi. ita ꝙ vtraq;. s.
tā spēs specialissima q̄z spēs intermedia sumit sub mo
do spēi respectu ipsiusmet spēi in cōi ⁊ ita spēs in cōi hu
miliat se ad sua inferiora vt vestiat illa mō superius di-
cto. Et cōsidera q̄liter ꝓp hoc recipit mercedē euāgelicā
vbi dr oīs q̄ se hūiliat exaltabit. Nā dū se hūiliat vt ife
riora sua sumant sub mō ipsi⁹ respectu suiipsius ipsa
sumit sub mō generis respectu ipsaꝝ ⁊ ita vestit vesti
mēto vlis supioꝝ ⁊ altioꝝ. s. ipsius generis in cōi.
Deinde doctor ponit exemplū ibi qñ dicit plurale ē sin
gulare: ⁊ ponit idē lib⁹ ꝓmo. di. 2. q. 2. ꝙ exemplū in-
telligat sic vbi oz attendere ad grāmaticā. Cōstat enim
ꝙ plurale est singularis numeri q: declinat. Nomiati
uo hoc plurale: iō plurale est vnū singulare plarc: ⁊ nō
multa pluralia ergo plurale vt dicit qd est singulare: vt
singulare dicit modū q: sumit sub mō singularis ⁊ nō
sub mō pluralis: ipsū tri plurale est vnuz qd in sevt pz.
Hoc etiā mō dicim⁹ ꝙ verbū est nomen substātiuū q:
verbū vt qd est nomē substantiuū: vt mod⁹. Nā decli
nat sic. nomiatiuo hoc verbū: genitiuo hui⁹ verbi ⁊c.
verbū sumit sub mō nomis: ⁊ eodē mō interiectio aut
cōiunctio ⁊ huiusmōi: vt sumit vt qd est nomē: vt no-
mē dicit modū: ⁊ sic incōicabile est cōicabile q: incōica
bile coicat huic incōicabili ⁊c. q̄ sunt singularia huius:
⁊ incōicabile vt qd est cōicabile vt modus. vt. s. cōica
bile dicit modū eius sub quo incōicabile sumit respe-
ctu suoꝝ singularitū. Et multa talia exempla dari pos-
sunt: doctor tri dat vnā aliā expositionē ad illud exem-
pluz. Nā qñ dicit plurale ē singulare dicit ꝙ etiam sin
gulare potest dicere quid: ⁊ plurale moduz. ¶ Nam
plurale quod est qdā mod⁹ sub quo multa sumuntur
i. multe aut plures res est vez ⁊ qdditatiue vnū figula
re: q: ē vnū singulare plurale ⁊ nō multa pluralia. Et
iō ꝓ re significata ꝓ ipsum plurale. i. ꝓ ipsa pluralitate
vel ꝓ ipsis rebus pluribus que significant. i. dantur
intelligi ipsum plurale nō inest sibi: vt plurale dicit mo-
dū. i. vt plurale ē qdā modus sub quo multa aut plu-
ra entia intelliguntur. Et cōstat ꝙ ille modus est vnus i
numero ⁊ vnū ens singulare ergo ⁊c. Responsio ad vl
timū argumētū septime. q. est de se clarissima. Deinde
doctor respondet ad ꝓmā qōnem. que responsio faci-
lis est ꝙ ꝓdicta in tertia qōne donec deueniamus ad
passum illū in secūda cōditiōe requisita ad subiectū vbi
dicitur: ⁊ si de vno hic demonstrat aliqua passio per
rationem vniuersalis q̄ est predicari de pluribus. In
hoc ostenditur de vniuersali quia medium demonstra
tionis equatur passioni aliter esset cōmunius ⁊c. hoc est

si de vno .i. si de aliquo vno inferiore ad ipsum vniuersale demonstretur aliq̃ passio p diffinitionẽ vlis q̃ diffinitio est p̃dicari de pluribꝰ pura si de specie vel de dr̃a aut aliquo tali demonstraretur conicabilitas vel habere ptes ſbtias aut aliq̃ talis passio p diffinitõẽ vniuersalis tãq̃ per mediũ in hoc ostẽdit aut demõstrat de vli in cõi p idẽ mediũ. Et fiat demõstratio talis oẽ illud qđ p̃dicat de pluribus est cõicabile vel distinguitur ab individuo vel est plurificabile ꝛc. sed spẽs vel differentia aut aliqđ v. vniuersaliũ p̃dicat de pluribus ergo est cõicabile vel hꝫ ptes subiectiuas ꝛ hmõi ecce q̃liter mediũ demonstrationis .i. p̃dicari de pluribus equat passioni . ſ. ad li cõicabile vel aliqđ tale .i. nec cõius ea: nec minus cõe. ſz cõuertit q: oẽ p̃dicabile de pluribꝰ est cõicabile ꝛ oẽ cõicabile est p̃dicabile de pluribꝰ. si. n. nõ adequaret : erit cõius i demõstratiõe. ſ. fallacia p̃tis. Rõ ẽ q: nũq̃ ex medio cõi põt pbari vel cõcludi passio specialis q: cõe nõ includit nec virtualiter nec formaliter aliqđ spãle hꝫ bñ potẽtialiter qđ nihil facit ad pbationẽ vel demonstrationẽ: aut ad ꝛcludẽdũ aliqđ speciale de aliquo. spãle .n. sp addit aliqd ad superiꝰ q nõ includit in illo superiori ꝛ est perfectiꝰ superiore: ꝛ nullũ imperfectius põt pducere pfectiꝰ se: nec demõstrare aut pbare de aliquo aliqd pfectiꝰ seipso. etiam ois demõstratio est ex pp̃rijs ꝛ nõ ex cõibꝰ ꝫm phlo. primo posteriorũ . Ad primũ argumentũ p̃ncipale in quo arguebat q si vle esset ſbz libri porphirij hoc esset aut inquãtũ vle esset intẽtio: aut inquãtũ esset applicabile rei: sed nec fit nec fit: ergo ꝛc. ¶ In hoc argumento p̃supponit vnũ falsum. ſ. q hec duo differant sicut duo membra opposita . vz intentio inquãtũ intẽtio ꝛ inquãtũ applicabile rei doctor dicit q hoc nõ est vez . sed dicit q vtrunq̃ mẽbꝝ est idẽ vbi intelligas eũ caute : sicut ipse caute loquit . Nõ enim vult doctor q illa duo sint simplr ꝛ oio idẽ: sicut nõ sũt oino idẽ hõ inquãtũ hõ: ꝛ hõ inq̃tũ risibilis: sicut nec etiã p̃imꝰ modꝰ dicendi p se ꝛ secũdꝰ. Aliter enim reduplicat dictio reduplicativa cadẽs supra terminũ p̃mi modi. ꝛ aliter cadẽs supra terminũ secũdi modi: q: aliã ꝛ aliã habitudinẽ denotat ꝛ monstrat : ꝛ ideo dicendo intentio inquãtũ intẽtio notatur habitudo p̃imi modi ꝛ hoc in p̃imo gradu. ſ. in quo idem p̃dicat de se: dicendo aũt intentio inquãtũ applicabilis rei denotat aut monstrat habitudo secũdi modi q: talis applicabilitas ad rem cõuenit intẽtioni secũde de q̃ sp̃ loqmur in hoc libro in secundo modo perfectis sicut eius passio. ꝛ ió illa duo mẽbra p̃fata nõ sunt oino idẽ: nec fit intelligit doctor: sunt tñ idem licet nõ oino idez realiter ꝛ essencialiter nõ tamen quidditatiue. Diximus sepe superius q ſõm ꝛ p̃opria passio eius sunt idem realiter quia sunt vna res ꝛ sunt idẽ essentialiter q: sũt vna essentia ꝛ tamen neutrum est de essentia alterius quia aliud est aliquid esse de essentia alterius ꝛ aliud est esse idem sibi essentialiter vt pz per scotũ in. 7. metha. q. i. ꝛ clarius per antonium andree ibidẽ: vnde dico q sunt simpliciter idẽ. i. vere idem non tñ simpliciter. i. omnimodo ꝛ tñ secũdũ qd sũt nõ idẽ q: nõ sunt quidditatiue idẽ vñ breuiter dico q sunt idẽ sicut due qdditates p̃mi modi ꝛ secũdi modi .i. sicut ſõm ꝛ p̃opria passio eiꝰ nõ tñ siẽ qditates p̃mi modi inter se q̃ sũt verius idez q: intimiꝰ ꝛ ita intelligit doctor. Infra cõcedit doctor q metaphy. cõsiderat intentionem inquãtũ ens nõ tamen intentionem inquantũ intentio q: nõ sunt idem. Istud dictum est verũ pp rationẽ eiꝰ quã ponit p̃mo metaphisice. q. p̃ma q̃rit vtrũ metaphisicus p̃sideret oiuz quidditates in speciali vbi vult cũ philosopho q nõ sed tantũ in cõi ꝛ in generali : q: alr oẽs alie scientie supfluerẽt: ꝛ ió cõsimiliter dicendo hic vult q methaphisicus p̃siderat intentionẽ inquãtũ ens sicut etiã cõsiderat oẽs alias qdditates mũdi inquãtũ sunt entia ꝛ sub rõne generali . ſ. inquantũ eis cõuenit passiones entis . ſ. vnũ verũ bonũ ꝛc. nõ tñ cõsiderat intentionẽ inquãtũ intentio ſ. sub vna ratione spãli ꝛ ppria : q: sic loqui de intentione scda ptinet ad solũ logicũ ꝛ addit doctor q hoc vlr accidit qñ termin⁹ sequẽs reduplicationẽ ñ significat absolute essentiã ꝛc. i. qñ aligs terminus sequit hãc notã reduplicatiõis. ſ. li inquãtũ vel aliquã aliã similem puta eo q ꝫm qđ: vt rõne qua: ꝛ sic de similibus dico. q qñ aligs terminus sequens aliquã talẽ reduplicationẽ nõ significat absolute essentiã. i. nõ est terminus absolutꝰ sed relatiuꝰ: tũc nõ est idẽ dicere ipsum inquantũ ens ꝛ ipz inquantũ ipsum. Ratio doctoris est talis q: relatio siue terminus relatiuus p̃ter illa q̃ cõnotat. ſ. terminũ ꝛ fũdamẽtũ: ad que duo hꝫ duplicẽ habitudinẽ vt declaratur a franciſco in cõflatu distinctione. 29. q. v. quaꝫ vna habitudo cõuenit ei in p̃imo modo: ꝛ alia in secundo modo : ꝛ hec duo cõnotata sunt cõiter absoluta. Dico q p̃ter hec duo absoluta cõnotata relatio superaddit enti in cõi nãm p̃priã suã: ꝛ quidditatẽ que est qdditas relationis ꝛ illa nõ includitur nec formaliter nec virtualiter in ente in cõmuni sicut nec aliqd inferiꝰ in suo superiore: ivt superius iam dixi: ꝛ ideo per notitiam entis in cõi quaz ꝛ nõ aliam habet metaphisicus inquantũ talis nõ potest cognosci relatio in sua natura speciali quã addit ad ens in cõi ꝛ maxime talis relatio de qua nũc loquimur que est tantũ relatio rõnis ꝛ ideo cũ intentio secũda de qua loquimur sit talis relatio rõis vt sepe dictũ est merito possumus dicere q nõ est idem intentio inquantuz intẽtio ꝛ intentio inquãtũ ens. Notandũ tñ q hꝫ doctor dicat illud solũmodo de relationibus aut relatiuis q. ſ. de talibꝰ nõ est idem dicere ipsum in quãtũ ipsũ ꝛ ipsũ inquantũ ens ꝛ dicat illud vlr esse verũ qñ terminus sequẽs reduplicationẽ: est terminus relatiuus siue non significans absolute essentiam qđ idẽ est: tñ est etiã verũ de terminis sequentibus reduplicationẽ significantibus absolute essentiam .i. est etiã verũ de terminis absolutis q: etiã in illis est vez dicere q nõ est idẽ ipsum inquãtũ ipsũ ꝛ ipsũ inq̃tũ ens q: nõ est idẽ lapisꝰ inquãtũ lapis ꝛ lapis inq̃tũ ens: nec rosa inq̃tũ rosa ꝛ rosa inquãtũ ens q: nõ ẽ aliqđ ens absolutũ iferiꝰ ad ens qđ illud addat aliquã differentiã essentialẽ ad ens ꝛ ita includit ens ꝛ aliquid vltra ꝛ loquor de illis que sunt in recta linea vel que sunt quidditates in se ꝛ nõ ptes essentiales illaꝫ quidditatũ vel passiones eaꝫ vel modi intrinseci aut huiusmodi q: ideo rõne illius qđ supaddit nõ possumus per solã notitiã entis habere plenã notitiã eiꝰ. Et ratio ẽ dicta superiꝰ ꝛ ideo q: possũt multi admirari quare doctor dixit illud dictũ esse verũ de relatiuis ꝛ nõ de absolutis cũ etiã sit verũ de absolutis vt iã patuit . Ideo dico p doctore q dixit illud esse p̃ncipaliter ꝛ specialiter verũ de relatiuis ac etiã vlr quia dicit in littera q vlr accidit ꝛc. nã relatiua ꝛ relatiões addũt pſa ad ens q̃ entia absoluta p̃opter maiorem ipsorum dependentiam ad plura ꝛ pluralitatẽ habitudinuz quas includũt in p̃imo mõ: ꝛ secũdo modo ꝫm dictũ frãcisci superiꝰ recitatũ : ꝛ ideo singulariter aut p̃ncipaliter vel quasi anthonomatice hoc est per excellentiã. Dictũ doctoris est verũ in relatiuis nõ tñ p̃cise aut solũ : q: est etiam verũ in absolutis hꝫ non ex tot rationibus sicut in relatiuis Deinde cũ dicit per hoc patet ad exemplũ de homine quia nõ est simile: vnde dicit q nõ est simile de homine ꝛ de intentione. ſ. quando dicebat in argumento sicut idem est homo inquãtũ hõ ꝛ hõ inquantũ ens. nam intentio. ſ. secũda est relatio vel relatiuũ vt iam diximus ꝛ homo est ens absolutũ sine hec vox significatiua hõ absolute significat essentiã ꝛ nõ relatiue sic hec vox intẽtio : ꝛ ideo similitudo inter illos duos terminos nõ est

conuenicns. non tamen credas ex his dictis ꝙ doctor velit in hoc loco ꝙ idem sit hō inquantū hō ⁊ hō inquantū ens eo ꝙ quasi tacite sic pertransit. ⁊ ideo videtur illud affirmare fm illud iuris. qui tacet cōsentire videt. q; in facto ⁊ pro certo nō sunt idē eo ꝙ vt diximus hō addit multa ad ens ratiōe quoꝝ est multo perfectior ipso ente: quia addit omnes differentias ex vno latere ab ente vsqz ad seipsū: vt corporeū aiatū: sēsibile: ⁊ rōale: q; rū q̄libet dicit aliquē actū: ⁊ actꝰ est nobilior quā potētia. 9. metaphi. ens autē vt ens est sūme potētiale ⁊ ideo imperfectissimū. vt ꝓbat sepe bonetus in sua metaphi. ꝙ totū ⁊ etiā pro phisicoꝝ. Igit nullo mō est procedēdū ꝙ hō ꝙ addit tot actꝰ ad ens in cōi sit oi modo idē cū ipso ente sic ꝙ sit idē dicere: hō inquātū hō ⁊ hō inquātū ens: nec hoc voluit doctor nō tñ curauit in hoc loco ex primere intentū suū: q; magis pertinet ad metaphisicū q̄ ad logicū ⁊ iō solū tetigit illud qđ fecit ad propositū suū. s. ꝙ nō erat similitudo inter intentionem que est relatio ⁊ hoīem qui est ens absolutū ⁊ illud verum est sed preter hoc intelligatur illud aliud qđ adiūxi. ¶ Deinde respondet ad aliud membrū qñ dicebat ꝙ intētio inquātū applicabilis rei est ens per accidēs ⁊ negat illō q;. s. nō fit vna agregatio ex intētione ⁊ re siue vnū compositū per accidēs: quale est hō albus vel lapis quātus quia li res nō cadit in intellectu illi⁹ toti⁹ vt pars illud totū est illud. s. intentio applicabilis rei. vbi vides ꝙ ibi dicūtur duo scilicet li intētio applicabilis. ⁊ li res que duo faciūt vnū totū extremū ꝓpositionis ꝙ est vnū totum ad propositum doctoris: non tamen est vnum totum idest vnum compositum per se nec per accidens sed quia li applicabile est respectus quia omne applicabile est applicabile alicui: ideo ponit ibi li res tanquā terminus istius respectus: vt detur intelligi talis intentio secūda. s. vle applicabile ⁊ hoc est etiā generaliter verū de oi accidente: q; oē accidēs naturaliter loquendo dependet a substantia ⁊ terminat ad illā nō tamen propter hoc facit vnū ens agregatum cū ſba: licet enim oē accidēs sit aptū natū cōponi cū substātia ita ꝙ fiat vnū agregatū ex vtroqz: hoc tamen nō est ratione terminatiōis: ⁊ dependentie immo omne accidēs in genere suo est ens secūdū se prout li secundū se distinguitur contra ens per accidens ⁊ agregatū vt patet per philosophum. 4. metaphisice. ⁊ pro vt li secūdū se dicit vnam essentiam ⁊ nō plures ergo ⁊c. ¶ Quarta.

c **Arta** Octauā questionē qua queritur de vli cū sit accidēs in quo est vt i subiecto ⁊c. pro cuius titulo est notandum ꝙ q: vle de quo semper loquimur in hoc libro est accidens intentionale: quia loquimur de vniuersali secundo modo sumpto: ⁊ nō fundamentaliter ⁊ primo mō sumpto secūdū distinctionē de vniuersali datā in fine tertie questionis. ⁊ oportet omne accidens habere subiectū: ⁊ quia apud multos sunt varie opiniones quod sit eius subiectū. s. an intellectus vel res. Nā multis videt ꝙ sit in intellectu vt in subiecto: ⁊ satis apparenter quia intellectus nō agit extra mittendo idest nō pōt producere aliquid extra se siue nō mittit extra se illō qđ producit sicut etiam nec sensus facit quia visus nō producit aliquid in colore viso nec auditus in sono ⁊c. Jō merito mouetur talis questio in quo subiecto sit vle. In hac autem questione sunt alie due questiones contente tamen omnes dicuntur vna questio octaua sicut ⁊ in precedente questione erant due que ambe dicebant vna questio. 7. ⁊ ita fit sepe in hoc libro. ¶ Argumenta pro prima parte sunt satis clara ⁊ in responsionibus magis claresc ent. ¶ Sed argumentum primum ad oppositum ⁊ pro veritate questionis potest aliquibus non multū inbutis in philosophia videri obscurum. ideo quando dicitur ꝙ materia ⁊ efficiens nō coincidūt intelligatur sic. Nam vt patet secundo phisicorum omnes alie cause preter causam materialē possunt coincidere idest possunt conuenire vni ⁊ eidem rei vel enti. Exemplum forma substantialis ignis aut etiaz calor: ignis est vna forma vt patet ⁊ per consequens in illa est reperire causam formalem ipsa etiam forma ignis est effectiua caloris vel productiua caliditatis ⁊ sic in illa est causa efficiens ipsa etiā est finis generationis: quia ad illam terminatur actio ⁊ productio agentis naturalis. s. alterius ignis generantis illaz in materia aque vel ligni ⁊ huiusmodi ⁊ per consequēs in illa reperitur causa finalis ⁊ sic patet qualiter in vno ⁊ eodem ente coincidunt tres cause: sed materia prima nullo modo potest coincidere cum aliqua illarum: quia non potest esse forma vt patet neqz potest cē causa efficiens quia ipsa ē tantū passiua ⁊ passionalis scōm philo. primo ⁊ secūdo phi. ⁊. 9. metha. ⁊ per cōsequēs nullo modo est esse tiua aut actiua: nec etiam pōt esse finis q; nūqz producitur aliquid pp mām sed pp formā: ⁊ ipsa etiam presupponitur oi generationi naturali ⁊ per cōsequēs nō terminat aliquā ⁊ ideo fm sōtum. 7. metha. mā nō pōt generari obiectiue. i. terminatiue licet bene generet subiectiue. i. est subiectū generatiōis q: subijcit formę ipsi⁹ geniti. pz ergo ꝙ mā prima pp debilitatem siue entitatis nō potest cōuenire: aut coincidere cū aliqua alia causa ⁊ tunc ad propositum concludit doctor in illo argumento ꝙ cū intellectus. s. possibilis sit causa efficiens ipsius vlis sicut ⁊ omnium secūdarū intentionum nullo modo potest esse mā eius. s. subiectū eius q: accidentia non habent materiam nisi in qua: vt patet ⁊ talis materia vocatur subiectū illius cuius est: ⁊ pro intellectu sententie huius argumenti hec que dicta sunt sufficiant: tñ quia doctor initur huic argumēto tanqz verū cōcludēti ⁊ aliquibus possunt aliqua que ex ipso eliciuntur apparere nō vera: ideo notemus nos illa. Nam istud argumentū cōcludit etiam ꝙ nihil humanitus acquisitū vel per nos elaboratū est subiectiue in intellectu nec etiā in volūtate ꝙ omo falsum est: quia in intellectu sunt subiectiue oēs actus nostri intelligendi ⁊ omnes habitus intellectuales ac etiā oēs spēs intelligibiles que omnia fiūt per intellectū nostrū ⁊ in volūtate sunt virtutes morales que etiam fiunt per ipsaz volūtatē. ⁊ sic si auctoritas illa concludit sequē ꝙ intellectꝰ q est causa efficiens oīum habitum intellectualiū naturaliter acquisitoꝝ ⁊ oīum actuū intelligendi atqz specierum intelligibiliū ꝙ nullo modo erit materia in qua siue subiectū respectu illorum ⁊ ita dicatur de voluntate respectu virtutū moralium pōt tñ dici ꝙ intellectus nō est causa totalis respectu illorū predictorū neqz precisa q: sp cū intellectu concurrit ac siue obiectum aliquod vt patet in primo scoti. di. 3. ⁊ in 2. di. 3. ⁊ illud est altera causa partialis lz minus principalis q̄ intellectus vt etiā ꝓbat franciscus in cōflatu. di. 3. ⁊ iō non ꝓuenit causam effectiuā partialem esse causam materialez ⁊ subiectiuā respectu sui effectus vel causati sed respectu secundarum intentionum est causa efficiens totalis quia licet res vel proprietas rei cōcurrat ibi quasi materialiter: ⁊ motiue atqz occasionaliter vt pz per doctorē supra in fine quarte q̄nis nō tamen effectiue quia vt dicit doctor in fine huius questiōis octaue res nō est causa efficiens intentionis sed solum intellectus ⁊ ideo breuiter auctoritas illa philosophi intelligatur de causa efficiente totali ⁊ precisa ⁊ non de partiali aut diminuta vel dicatur ꝙ non intelligitur de effectibus productis p actū directū ⁊ primarium: sz de effectib⁹ productis per actum reflexū ⁊ secūdariū.

¶ Nūc aūt vt supius patuit oēs intentiones secunde producunt̄ per actū intellectus reflexū ⁊ secūdarium. ¶ Jō bene dicit doctor q secūde intētiones subiectātur ⁊ fundat̄ in primis intentionibus ⁊ hoc semp verū est qñ sumunt̄ vt modi ⁊ rōnes intelligendi respectu aliaꝝ ⁊ infra clarius videbit̄. ¶ Et nota hic tertiā rationē s. q̄ omne accidens est in illo qō denominat vt in sbo sed vniuersale denominat rem ⁊ nō intellectū ergo ⁊c. Jsta mino: patet q: res puta hō vl lapis dicitur species ⁊ animal dicitur genus ⁊ so: . dicitur indiuidū vel singulare ⁊ sic patet de omnibus intētioib⁹ secundis: quia denominant tres ⁊ hoc vt cōiter sumuntur que saltem vniuersaliter nō possunt denoīare intellectum. s. tuū vel meum: q: ille est singularis ⁊ nō vniuersalis ⁊ de tali intellectu singulari loquitur doctor in hoc loco ⁊ nō de intellectu in cōi q: certū est q̄ intellectus in cōi est vniuersalis ⁊ nō singularis: q: est quedā species inter potencias spirituales. Et nota q̄ etiaꝝ doctor loquitur hic de denominatione intrinseca ⁊ nō de extrinseca: quia in denominatiōe extrinseca est oppositū: nā calor denominat solem qñ dicit̄ q̄ sol calefacit vel est calefaciens terram aut corpus ⁊ tamen calor nō est formaliter in sole vt pz. Primū argumentū proxime questiōis sequentis in q̄ queritur de veritate istius: homo est vle ⁊ huiusmodi deducat̄ sic. vbicunq̄ predicat̄ oppositū cōtradictorii de opposito illa predicatio est falsa: sed ita est hic quādo dicitur hō est vle ⁊ in cōsimilibus propositionibus immo generaliter quando predicat̄ secūda intentio de p̄ma: ergo propositio vel predicatio est falsa. consequētia tenet cum maiori ⁊ minor probatur sic vbicunq̄ predicatur nō nā vera de natura vera ibi predicat̄ oppositū ꝺ dictorii de opposito ⁊ ita est hic ergo ⁊c. cōsequentia tenet cū maiori vt prius: ⁊ mino: probatur sic. Nā q̄ dico hō est vniuersale sbm dicit ⁊ significat veram nām puta humanā vt pz: sz predicatū nō sic: q: significat ⁊ dicit secundam intentionē que nō est vera natura sed ens rationis ⁊ nō ens nature: quia producitur per intellectum precise ⁊ non per naturam. i. modo naturali ⁊ per transmutationem nature: quod dico significanter quia intellectus est etiam natura vt patet sepe p doctorē ergo cum homo sit vera nā: ⁊ vle p̄dicatur de homine sequit̄ q̄ predicatur non natura vera de natura vera: ⁊ ita predicat̄ oppositū cōtradictorii de opposito: ergo predicatio ⁊ propositio est falsa. Et istud argumentū dat vnam viam generalem ad probandum oēs ppositionē esse falsam in qua predicatur aliqua secūda intentio de prima: ergo nō illud bene. Alia argumenta clara sunt ⁊ infra magis intelligentur. Deinde doctor respondeo p̄me quōi dat vnā distinctionem de significato termini cōis significantis verā naturā: de qua distinctiōe superius mentio sepe facta est ⁊ valor huius distinctionis non pōt ab humano intellectu existimari. Et iō dz memorie cōmendari vult eni doctor q̄ significatū cuiuscūq̄ termini cōis significātus verā naturam. i. rem vel quidditatē extra intellectū. s. nō factā per intellectū pōt tripliciter considerari vno modo fm esse qō hz talis nā vel qdditas in suis suppositis idest singularib⁹ vl inferioribus. Nā doctor loquit̄ large i hoc loco de suppositis: q: vera nā nō tuū reperitur in predicamēto substantie vel in differentijs: sed etiam in predicamentis nouem accidentiū realiū fm q̄ nūc loquimur de vera nā idest non dependente ab operatione intellectus ⁊ tamē constat q̄ in nullo predicamento accidentiū reperitur aliqō suppositum: q: accidentia nō suppositātur in supposito ꝓpio sed alieno scilicet in suppositis substantie idest sunt subiectiue ⁊ informatiue tm suppositis ⁊ in singularibus presentī substantie hoc etiā modo loquūt logici de suppositiōe psonali dicentes q̄ suppositio personalis est illa in qua terminus supponit pro suis suppositis: ⁊ tamen talis suppositio ita bene reperitur in accidentibus sicut in substantijs vnde considera q̄ ista scilicet habent per ordinē. s. persona suppositū ⁊ singulare: non tū indiuidū ⁊ habent se sicut inferius ⁊ superius: quia semp sequens abstrahit a precedēte ⁊ est superius illo nam solū in nā rōnali reperit̄ persona: vt in deo angelis: demonibus ⁊ hoibus. Et in eisdem reperit̄ rō suppositi: q: in diuinis sunt tria suppositā sicut ⁊ tres persone: ⁊ nō solū in illis: sed etiā in toto predicamento sbe reperit̄ rō suppositi. Nā Brunellus est suppositū: ⁊ hec musca: ⁊ hic lapis est suppositū ⁊ sic de oibus alijs. Et quodlibet etiā illoꝝ est singulare quia etiaꝝ quelibet persona in diuinis est singularis: ⁊ etiam ipse deus aut diuinitas. vt patet in primo sententiaꝝ Scoti distinctiōe secūda: nō tamen deus ipse est persona formaliter loquendo nec suppositū: licet bene idemptice realiter ⁊ essentialiter: sed istud est theologicū. ⁊ sic patet q̄ in diuinis est persōna suppositū ⁊ singulare: nō tū idiuiduū ꝓpie loquendo vt patet per Scotū libro primo sentētiarū distinctiōe. 23. tamen in creaturis oē singulare est indiuiduū: q: est illud in quod suū superius diuidit̄ ⁊ loquo: de singularibus q̄ recto ordine ⁊ linea cōtinentur sub suis superioribus. Indiuiduū aūt et singulare sunt bene in predicamentis accidentalibus singularis siue accidentiū singulorum: ⁊ de hac materia vide in cōflatu franciſci distinctione. 24. Igitur ad propositū dico q̄ doctor nō vult precise artare primū modū sumendi significatū termini cōis significantis verā naturā ad nāꝝ habentem suppositā sub se sicut est in predicamento: sic ⁊ in deo: sed etiam dilatat ipsum ad naturam habentē sub se singularia aut indiuidua indifferenter sicut est in. 9. predicamentis accidentiū: nec etiā vult precise artare distinctionē totā ad res extra aiam sed etiam extenditur ad secundas intentiones ⁊ ad entia rationis sicut infra videbitur: q: etiam qnidditates secundarum intētionum possunt considerari primo prout sunt in suis indiuiduis: ⁊ sēdo fm esse suum quidditatiuū: ⁊ tertio prout p forma intelligibilē apprehēdunt̄ ab intellectu: sed illud erit mirabile multis donec magis ad interiora aspiciant vbi clare veritas huius ostendetur: ⁊ interim credant. Dico ergo q̄ fm primū modum accipiendi significatū termini cōis ipse terminis sumitur pro ut supponit personaliter in propositione in qua ponitur siue fm q̄ accipitur pro suis suppositis vel singularib⁹ aut inferioribus quibuscūq̄. Et quia multa cōueniunt inferioribus ex cōditione singularium que non conueniunt superioribus inquātū talia puta oīa accidentia cōia 9. predicamentorum in qbus fundatur accidens qō qntū vle ⁊ intentio secūda ⁊ oīa talia cōueniūt p̄ prius singularibus q̄ speciei aut superioribus sicut ⁊ accidentia ꝓpria p prius conueniunt speciei q̄ indiuiduis vt vult cōmētator in secūdo de aīa. Jō oīa talia accidentia habēt superiora alia a suis singularibus eo q̄ continentur qditatiue in illis ⁊ per consequens quicquid cōuenit immediate singulari: conuenit mediate ⁊ per accidens ipsi superiori ꝓpter illud esse qō hz in suo inferiori sed tamen scias q̄ talia accidentia cōmunia que dicuntur accidentia realia non possunt inesse alicui singulari contento in p̄dicamento substātie nisi p̄ suppositā existentia vel actualitate reali tanq̄ q̄dā basi sup quā fundent̄: nunq̄ enim sortes pōt esse alb⁹ vel long⁹ aut vbicatus vel quātificat⁹ ⁊ sic de alijs nisi fuerit existens actualiter in rerum natura ⁊ extra suā causam. Et ideo existentia dicit̄ basis ⁊ fundamentū respectu oīuꝝ accidentiū cōmuniū eo q̄ nisi illa p̄ suppositā nullū illoꝝ pōt inesse alicui sb

stãtie. Et iõ cũ aliqõ suppositũ p̃dicamẽti substãtie trahit ad existentiã vt. aut virtute alicui⁹ agẽtis: tũc codẽ instanti durationis licet nõ codẽ instãti nature suscipit accidentia oiuz. ix. p̃dicamentorũ q: genera singulorum lz nõ singula genez. ⁊ etiã q: ut dixi supiora ptinent̃ gd ditatiue i inferioꝛib⁹ ⁊ sũt in illis. ⁊ ideo illa que p se aut immediate aut primo cõueniũt inferioꝛib⁹: ꝙuenit per accidens ⁊ mediate ac secũdario supioꝛib⁹. ⁊ tale esse in ipso inferioꝛi dicitur esse materiale eoz q: nõ ẽ formale ⁊ gdditatiuũ esse ipsoꝝ ⁊ ꝙueniẽs eis a prioꝛi sed a posteꝛioꝛib⁹ ⁊ inferioꝛib⁹: que dicunt̃ mãlia q̃dã respectu superioꝛũ que sumũt tale esse. ⁊ hoc mõ verificant̃ in suppositione pꝛonali tales ꝓpositiões. hõ currit. hõ bibit. equus est alb⁹. aial mouet̃. auis volat. ⁊ infinite tales. q: in q̃libet illaꝝ p̃dicatũ ꝙuenit subiecto nõ p suo significato adequato ⁊ primario. i. p natura humana in cõi significata per hãc vocẽ significatiuã hõ: q: illa nõ põt comedere bibere: q: oẽs actus ⁊ generationes sunt singulariũ ⁊ circa singularia fm philosophũ primo metaphisice. sed p̃dicatũ cõuenit subiecto solũ pro inferioꝛibus ⁊ suppositis ipsi⁹ subiecti q̃bus primo ⁊ immediate cõuenit ⁊ hoc intendit doctoꝛ in pmo mẽbro distinctionis ⁊ acceptiõis termini cõis. Scõo mõ cõsideraꝛ tale significatũ q̃bsolute. i. p̃cise ⁊ solũ scõm esse eius gdditatiuũ ⁊ essentiale nõ habendo aliquẽ respectũ ad sua inferioꝛa ⁊ hoc mõ insunt hõi. aial. corp⁹ ⁊ hmõi. Tertio mõ cõsideraꝛ vt fm formã intelligibilẽ ab intellectu apprehenditur q̃ est esse cognitũ. i. tertio modo considerat̃ fm esse cognitũ ideest vt cognoscitur ab intellectu fm aliquam formã eius intelligibilẽ: que q dẽ forma intelligibilis i hoies ⁊ rosa ⁊ asino ⁊ huiusmodi est cõitas illa: quã quilibet illorum habet ex nã rei ad plã induidua ⁊ illa cõitas est minima que potest esse ⁊ ideo intellectus attribuit quilibet illorũ hanc intentionez secũdã que dr̃ species ⁊ hoc cõsimiliter ⁊ ꝓportiõabiliter eo q̃ in els videt cõsimilem ⁊ proportionalẽ cõitatẽ ad sua inferioꝛa in animali autem colore ⁊ figura huiusmodi forma intelligibilis est cõmunitas maioꝛ ipsoꝝ ad sua inferioꝛa ⁊ amplioꝛ cõtinentia sed minoꝛ similitudo ipsoꝝ inferioꝛũ inter se ⁊ in tali superiori q̃ erat in alijs. s. in illis iam dictis fm illud boetij species est tenuis similitudo singularũ ⁊ genus est magis similitudo tenuis specierum: q: magis cõueniunt̃ singularia in specie i qua est minoꝛ cõitas q̃z spẽs in genere in quo est maioꝛ cõitas. Et ideo pp talẽ maioꝛem cõitatẽ reputã in aiali ⁊ cõsimilitudinẽ in colore figura planta flore lapide ⁊ huiusmodi attribuit intellectus cuilibet illoꝝ ꝙsilr̃ hãc intẽtionẽ secũdã que dicit̃ genus: ⁊ ita de alijs suo modo dicaꝛ puta de substantia cui attribuit intellectus intentionẽ generalissimi ⁊ de ente cui attribuit intentionem transcendentis de rõnali ⁊ de sensibili ⁊ corporeo ⁊ huiusmodi quibus attribuit intentionem differentie pp formã intelligibilem quam reperit in quolibz eorũ similẽ q̃ est facere differre aut diuidere aut formaliter cõstituere vel pp oia hec simul q: facere differre diuidere aut cõstituere possũt dici vna forma intelligibilis cuiuslibet dxie p̃dicamẽtalis: eo q̃ cuilibet differentie tali hec tria ꝙueniunt ⁊ loquoꝛ nũc de differentia fundamẽtaliter sumpta vt est res prime intentionis. Similiter intelligaꝛ de proprio fundamentaliter sumpto. s. de risibili ⁊ huiusmodi: cui intellectus attribuit ppriũ formaliter sũptũ. i. hãc faz intentionem q̃ dicit̃ ppriũ eo q̃ reperit in ppo fũdamentaliter talẽ formã intelligibilẽ. i. aptitudinẽ pducendi actũ aliquẽ sicut in risibile inuenit aptitudinẽ pducẽdi actũ ridẽdi q̃ aptitudo pfluit aut emanat a pncipijs sbis hãtis huiusmõi aptitudinẽ ⁊ sic de oibus alijs ꝙsimiliter dicaꝛ. Iam tot exẽpla posui ⁊ sepe pono: vt tardioribus viã intelligẽdi aperiã. Jõ in cõpẽdio ꝙsidera i hac distinctiõe doctoris triplex cẽ cuiuslibet vlis p̃dicamẽtalis nãle. p primo mẽbro metaphisicale p 2o mẽbro logicale p tertio mẽbro. Illã ad phi. nãlez ptinet tractare õ qdditatib⁹ fm eaz existẽtiã q̃ hñt i rerũ nã ⁊ hoc est fm esse qõ hñt in suis suppositis. Ad meta. aũt pertinet ꝙsiderare de ipsis fm esse ipsaz abstractũ ⁊ segregatũ ab oi ꝙditõe extranea ⁊ p ois a cõditiõib⁹ mãlib⁹ ⁊ ppetatib⁹ indiuiduoz. ¶ Ad logicũ aũt ptinet cõsiderare de applicatione secũdarũ intentionũ ad pmas per ois ꝙsiderat de primis nõ p se ⁊ simpliciter aut pmarie sed p accidens ⁊ secũdarie. s. in q̃ntũ põt in ipsis fundare secũdas intẽtiões q̃s p se ꝙsiderat facit quia considerans per se fundatum considerat per q̃ accidẽs fundamentũ ⁊ hoc vez est in hoc ppositio. ¶ Deinde respondetad fm argumentũ pncipale pme q̃stiõis in quo arguebat q̃ intellectus nõ est virtus factiua. i. actiua ⁊ pductiua ⁊ iõ nõ agit extra mittendo sicut nec etiam sensus facit. i. nõ pducit aliqõ reale extra se q: nõ pducit aliquẽ effectũ realẽ in obiecto intellecto q: nec albedinez nec nigredinem nec caliditatez nec frigiditatẽ nec aliqd tale sicut etiã nec sẽsus pducit aliqd tale in obiecto sensato siue cognito per sensũ ⁊ per ois vult inferre qõ oẽ pductũ p solũ intellectũ erit subiectiue in intellectu ipso ⁊ nõ in re extra sz vniuersale ẽ pductuz per solũ intellectũ. sicut ⁊ ois secũda intẽtio vt superius dictũ ẽ ergo ẽ intellectu subiectiue ⁊ nõ in re. ¶ Huic argumẽto rñdẽdo admittit doctoꝛ: q̃ intellectus nõ attribuit aliquã pprietatẽ rei per ei⁹ transmutatiõez. s. p transmutationẽ rei: q: intellect⁹ dũ intelligit rẽ vel qdditatẽ aliquã realẽ non trãsmutat nec alterat ipsã de vna forma reali ad aliã: cũ nõ sit virt⁹ factiua: ñ tamẽ negat doctoꝛ: gn aliquo mõ trãsmutet vel alteret rẽ vel obiectuz de nõ ẽ cognito ad esse cognitũ vel de nõ esse intellecto ad ẽ intellectũ q̃ est transmutatio rõis ⁊ metph. sicut ⁊ sensus transmutat obiectũ suũ de nõ esse sensato ad ẽ sensatũ: sed trãsmutatio talis nõ ptinet ad ppositũ doctoris in hoc loco. tũ nõ obstãte q̃ nõ sic transmutat realiter ⁊ phisice põt tñ attribuere aliquã pprietatem ipsi rei intellecte que dicit habitudinẽ rei ad intellectum i. põt cãre aliquã secũdã intentionẽ puta spẽm vel gen⁹ aut differentiã vel aliquã talẽ: que est quedã ppetas rationis vel logicalis: ⁊ illã põt attribuere illi rei: a cuius pprietate reali mouebaꝛ ad cãnduz illã secũdã intẽtionẽ vt superius dictũ fuit ita q̃ attribuit pprietatẽ logicalẽ ⁊ accidẽtalem ideſt secundã intentionem rei propter ipsius rei pprietatem realem ⁊ naturalẽ ⁊ talis pprietas logicalis dicit habitudinẽ rei ad intellectũ. nã quando itelligo hominẽ cẽ spẽz li spẽs dicit habitudinẽ hominis ad itellectũ: q: dat mihi intelligere hominẽ non absolute secũdũ cẽ suũ in suppositis sed solũ secũdũ qõ cõcipitur ab intellectu p suã formã itelligibilẽ. s. suã cõitatẽ ad indiuidua sicut superi⁹ ẽ expositũ. ⁊ hoc mõ intellect⁹ attribuit modoꝛ significãdi dictõi significatiue q̃ sẽ ī voce vt in sbiecto. effectiue tñ sũt ab itellectu. ¶ Istud exẽplũ doctoris ptinet ad grãmaticã speculatiuã q̃ ẽ mlt̃ sbtilis ⁊ q̃si sic logica: ⁊ si debẽt expõi ad ligdũ plixũ oporteret facẽ pcessũ: sed alias nõ tractatu maioꝛ de formalitatib⁹ satis expositũ illud. verum tamen p nunc dico breuiter sic ⁊ quantũ necesse est: qõ intellect⁹ imponẽs aliquã vocẽ significatiuã ad significãdũ aliquã rẽ pnta hãc vocẽ rosa ad significandũ naturã rose que est quedã res extra intellectũ facit illã vocẽ esse dictionem significatiuã que prius nõ erat nisi pura vox naturalis: ⁊ deinde attribuit ei modos significãdi grãmaticales: cuiusmõi sunt casus. numer⁹. geu⁹. persona: ⁊ hmõi. q̃ a grãmatico dicunt̃ accidentia nois sicut patet in pn-

cipio donati qñ petit sic. nol quot accidũt: vbi respondet qõ. v. vide donatũ. ⁊ tales modi significãdi causantur ab intellectu nostro vt patet ⁊ sunt subiectiue in ipa voce q: ipsaz denominãt. nã hec vox rosa est femínini generis. ⁊ singularis numeri. ⁊ tertie persone ⁊ sic de alijs. ¶ Deinde respõdet ad tertiũ argumentũ dicens q illud dictũ pmẽtatoris nõ põt intelligi qõ fiat vnum cõpositũ ex intellectu ⁊ intelligibili sicut fit vnũ cõpositũ ex materia ⁊ forma: q: si sic esset tũc intellect⁹ esset cõposit⁹ ex quidditatib⁹ omniũ sensibiliũ: siue ex intellectu ⁊ quidditate cuiuslibet sensibilis fieret vnũ cõpositũ: ⁊ sic quotiẽscũq; intelligeret aliqd sensibile cõcurreret cũ illo sensibili tanquã vna cã mãlis cũ vna formali ad faciendũ vnũ cõpositũ ex vtraq; cã siẽ fit ex materia ⁊ forma in naturalib⁹: vel ad mín⁹ sicut fit ex subiecto ⁊ accidente in cõpositiõe accidentali ⁊ nõ solũ intellect⁹ cõponeret cũ qdditatib⁹ omniũ sensibiliũ sed etiã cum qdditatib⁹ oiz intelligibiliũ ⁊ hoc ꝓpter eandẽ rõnẽ ⁊ magis vadit hoc ad auctoritatẽ cõmẽtatoris qui loquit generaliter de oi intelligibili vt patet ⁊ sic videret intellect⁹ noster esse monstrũ aut portentũ in natura q: infinitis formis informareť nõ tantũ successiue sicut est de materia ꝓma sed etiã simul sicut forsan est possibile intelligere ifinita ⁊ hoc per infusionẽ a deo quoz oiuz spẽs intelligibiles apud se actualiter retineret. vnde intelligas litterã doctoris qõ nõ loquit de compositiõe ex his sed de cõpositione cũ his. i. nõ q intellect⁹ cõponat ex qdditatib⁹ sensibiliũ sed cũ quidditatib⁹ sensibiliũ fm expositionẽ iã factã: sed illud est inconueniens vt iam probaui. Ideo doctor melius exponit illud dictum commentatoris dicens qõ intellectus in actu est intelligibile in actu: vbi patet qõ intelligibile predicatur de ipso intellectu ⁊ sic intellectus in actu. i. actualiter vere recipit ꝑdicationem intelligibilis in actu: sed materia nunq; recipit predicationẽ formę nec ecõuerso q: illa ꝑdicatio est falsa materia est forma vel forma est materia nã principia rerũ naturaliũ sunt opposita secũdũ phy. primo phisicorum. saltem materia ⁊ forma opponunt quodã modo relatiue sicut actus ⁊ potentia ⁊ nunquaz vnũ oppositoz predicatur de reliquo in abstracto materia aũt ⁊ forma sunt abstracta ut pz per materiatuz ⁊ formatũ que sunt cõcreta earum. ¶ Quomodo aũt intellectus sit intelligibilis patet quia intellect⁹ potest intelligere omne ens. nã ens in cõi est obiectũ eius ⁊ ideo cũ intelligibilitas sit passio entis ⁊ cuiuscũq; entis ⁊ predicatur de quolibet ente sequitur quod predicať de intellectu intellectus enim qui est vt intelligens est actiu⁹ ⁊ sic sumitur actiue. idem numero etiam est intelligibilis ⁊ aliqñ est intellect⁹ actualiter vt li intellectus sumit̃ participaliter ⁊ passiue q: intellect⁹ sumptus noialiter est intellectus sumptus participialiter ⁊ sic idem subiectũ numero fundat actionem ⁊ passionẽ ⁊ ideo fit verius vnũ ex intellectu ⁊ intelligili quã ex materia ⁊ forma q: aliqñ idẽ numero fit intellectus ⁊ intelligibile puta ipsemet quãdo intelligit vel potest intelligere seipsum sed materia nũquam fit forma nec esse potest licet intret cõpositionem cũ forma. Deinde respondet doctor ad secundam questionem dicẽs quod huiusmodi predicationes. s. hõ est vniuersale vel asinus est spẽs ⁊ huiusmodi. sunt vere eo mõ quo nũc dictũ est. s. parũ superius puta tertio modo accipiẽdo significatũ termini cõis ⁊ illo modo accidẽs. s. intentiõale inest rei. s. vt res ipsa intelligit̃ ab intellectu per formã intelligibilẽ de q̃ materia satis dictũ est superi⁹. ¶ Ꝓo respõsiõe ad obiectionẽ immediate sequentẽ cõtra solutiõez qõis nota quod alr hõ inest indiuiduis: ⁊ alr ꝑdicať de indiuiduis siue aliẽ cõperaťad sua indiuidua secũdũ inesse vel inexistentiã ⁊ aliter secũdũ ꝑdicationẽ q: est in illis secũdũ ꝑmũ modũ accipiendi significatũ termini cõis ⁊ ꝑz predicatiõez exercitã: vt dicẽdo sor. ẽ homo ⁊ illo modo suscipit oia accidẽtia que suscipiũt sua indiuidua vt supra dictũ ẽ ⁊ trahiť ad existentiã qñ illa trahunť ⁊ pdit existentiam qñ illa pdũt ⁊ dealbaťqñ illa dealbãť ⁊ sic de alijs accidẽtib⁹. Illã scias q vera indiuidua hois abstrahunt ab existẽtia. ⁊ ab oibus accidẽtib⁹ realib⁹ ⁊ cõibus scãntib⁹ illã sicut ⁊ hõ in cõi vt patet per Scotũ libro secundo distinctione. 3. sepe. ⁊ libro. 3. distinctione. 11. ⁊ iõ quicqd accidit idiuiduis ĩmediate accidit hõi ꝛz mediate. Et illud idẽ itelligas de indiuiduis cuiuscũq; suꝑioris in predicamẽto sũe. ⁊ sic pz qualiter hõ ẽ in suis indiuiduis ꝛz ꝑdicaťde illis fm tertiuz moduz accipiendi significatuz termini cõis ⁊ in ꝑdicatione signata q: ꝑdicari cũ sit intẽtio scda nõ põt cõuenire hõi scõm esse qõ hẽt in suis indiuiduis q: nec illis cõuenit loquẽdo ꝓpie de ꝑdicari ⁊ sic non cõuenit sibi scõm primũ modũ nec etiã cõuenit ei scõm fm modũ q: nõ ẽ de essentia hominis nec sibi cõuenit neqz in primo mõ dicẽdi ꝑ se neqz in scõo nec i aliquo alio imo oio accidit homini ergo solũ cõuenit sibi secũdũ tertiũ modũ ⁊ ideo hoc tertio modo oẽs secũde intẽtiones insunt terminis cõibus vel eoz significatis ⁊ per cõsequẽs spẽs vel vle aũt cõe siue aliqua talis intentio scda cõuenit hõi soluz scõm tertiũ moduz accipiendi significatũ termini cõis. Et ideo ad argumẽtũ illud dico q ꝛz hõ sit sẽper in suis indiuiduis ⁊ nõ potest esse nisi in suis indiuiduis eo qõ oẽ superius hẽt cõnexionẽ necessariaz ad sua ꝑ se inferiora. vt ꝓbat Bonet⁹ in. vj. metaphi. sue tamẽ hõ nõ dicit̃ de pluribus secundũ q est in illis nec sic est species aut vniuersale: ⁊ ideo concedo q hõ q ẽ in suis indiuiduis ꝑdicatur aut dicitur de pluribus aut de suis indiuidnis: non tñ vt est in illis aut nõ secundũ qõ ẽ in illis. ⁊ hoc ꝓp diuersuz modũ accipiẽdi significatuz hominis ⁊ ꝓp diuersitatez suppõnis q: hõ vt ẽ in suis indiuiduis supponit ꝓsonaliter qñ ponitur scõm in ꝓpositione ⁊ sic generaliter supponit qñ sumit̃ secundũ primuz moduz: vt aũt predicatur vel dr̃ de suis suppositis supponit simpliciter: q: tunc ꝑdicatũ hoc. s. predicari vel dici nõ iest sibi nisi ꝑ suo significato primario q̃liter fit sẽp in suppositiõe simplici ⁊ nullo mõ ꝑ suppositis. ⁊ iõ i argumẽto illo ẽ fallatia accidẽtis ⁊ etiã figure dictiõis ꝓp mutationẽ suppositiõis ⁊ ꝓp variationem medij termini vt pz. ¶ Deinde respondet doctor ad ꝑmũ argumẽtũ principale ꝓpe q̃stiõis q̃ responsio est valde difficilis q̃si oib⁹ dicẽs q verã nã põt suppõi triplici ter ⁊ c. i. termin⁹ cõis significãs verã naturã põt sumi in triplici suppositiõe siue habere triplicẽ suppositionẽ qñ ponit̃ ꝑ sũo ꝓpositiõis ⁊ hoc respectu alteri⁹ ⁊ alterius ꝑdicati nõ ñ respectu eiusdẽ ꝑdicati vbi intellige ꝑmo q impossibile est q idẽ sõm respectu eiusdẽ ꝑdicati ⁊ in eadẽ ꝓpositiõe habeat tres suppositiões vt vult doctor in libro predicamẽtoz ca. de substãtia. q. r. i nisi one ad tertiũ argumẽtũ principale. q: impossibile est q idẽ termin⁹ cõis accipiaťꝓ ipsamet voce ⁊ ꝓ suis suppositis ⁊ ꝓ suo significato primario respectu eiusdem predicati que tripler acceptio facit: ⁊ cõplet omnia genera suppositiõis. s. mãlẽ. ꝓsonalẽ. ⁊ simplicem quia sub istis trib⁹ generibus suppositionis continentur omnes species suppositiõis ⁊ oia ei⁹ indiuidua: vel ad illa tria reducuntur vt patet scientibus tractatum suppositionũ non scõm logicã etam magistri pauli veneti qui in hac materia non recte se habuit. ¶ Sed scõm verã logicã exoniensem. ⁊ ideo cũ suppositio sit quedã habitudo vel respectus vnius extremi in ꝓpositione ad aliud extremũ ⁊ maxime subiecti ad predicatuz q:

nullus termin⁹ extra ꝓpositionē vel aratiōnē supponit nec etiā ꝑdicatū supponit ꝓprie loquēdo sed magis appellat suā formā: vt vult scotus in libro ꝓyerminias ⁊ constat qō eiusdē fundamenti sub eadē ratione sumpti ad eundē terminū non possunt esse diuerse habitudines vel relationes vt sepe vult franciscus in cōflatu ⁊ maxime di.xxviij.q: relationes variant ex extremis vel fundamentis vel ex vtrisq;. Ideo ipossibile est qō idē sbz in quo fundat suppositio habeat diuersas spēs vl genera suppositionū respectu eiusdē ꝑdicati ⁊ maxie in eadē ꝓpositione: nūc aūt habere vel dicere habitudinē ipsius vocis ⁊ dicere habitudinē suppositoꝝ ⁊ dicere habitudinē significati ꝓmarij ⁊ adequati est dicere ⁊ habere tres habitudines specifice distinctas ⁊ fundatas in eodē sbo ergo impossibile ē qō illas tres habitudines cōueniāt eidē sbo respectu eiusdē ꝑdicati ⁊ ió qñ doctor dicit hic q' vera nā potest sumi tripliciter idest habere tres suppositiōes nō intelligit in eadē ꝓpositiōe numero sed in diuersis. Secūdo nota q' licet vt dixim⁹ idem terminus cōmunis possit hebere triplicē suppositionem ⁊ sic de se esse indifferens ad omnes tres nō tñ ꝓpter hoc habet diuersas significatiōes nec efficit terminus equiuoc⁹: qō probatur q: iste terminus hō supponēs ꝓ ipsa voce respectu hui⁹ predicati bissilabi dicēdo homo est bissilabū: nō significat ipsam vocē quia nihil significat seipsum sed aliquid aliud: ⁊ ideo aliud est dicere significare aliquid ⁊ aliud supponere ꝓ illo quia idem terminus potest supponere siue stare ꝓ seipso non tamen idem potest significare seipsum: ⁊ sic iste terminus homo supponens pro suis suppositis sicut fit in suppositiōe personali vt didendo homo currit vel homo dormit nō significat illa nec aliquod illorum vt dicit doctor in libro predicamentorū.q.viij. in responsione ad scām argumentū principale q: illa logica aliquoꝝ est falsa que dicit termin⁹ cōis significat sua indiuidua vel inferiora q: iste terminus cōis .s. hō siue talis vox homo nō imponebat a primis impositoribus ad significādū hāc rem que nōiat or. nec hanc rē q̄ nōiat ꝓ sed solū rē illā q̄ est nā humana specifica ⁊ in cōi ⁊ nōiat hō in cōi. sed hec vox or. iponebat ad significandū hāc rē singularez que nōiat or. ⁊ hec vox ꝓ ad significandū hāc rē singularē q̄ dicit ꝓ ⁊ sic ō alijs. Si tñ aliqui valētes logici dicāt aliqñ q' indiuidua hōis sunt eius significata secūdaria ⁊ sic de indiuiduis asini respectu asini ⁊ huiusmodi. dico q' hoc nō est ꝓprie dictū nec̄ est ad ꝓpositū nostrū q: capiūt sibi significare multū large ꝓ dare aliquo modo intelligere sed nō perfecte: q: nunq̄ per hoiem solum possū intelligere distincte sortē aut ꝑdem sed de hoc alias. ¶ Ulterius dico qō iste terminus hō supponēs ꝓ suo significato primario sicut fit in suppositiōe simplici significat illud ꝓ quo supponit ⁊ solū tūc vñ illud ē priuilegiū suppositiōis simplicis q' solum in illa idem est supponere ꝓ aliquo ⁊ significare illud ⁊ hoc est qō vult dicere doctor in libro predicamentorum vbi supra vbi dicit q' tantuz supponit significatū ꝓ significato qñ est suppositio simplex sicut i suppositione personali cōe supponit ꝓ suppositis nō tñ supponit suppositū q: nō significat suppositū hec ibi vbi vides quō dicit q' in suppositione simplici supponit ꝓ suo significato qō significat. ¶ Et ibi idē est supponere ꝓ aliquo ⁊ significare illud ⁊ nō sic ē in suppositiōe personali q: ibi termin⁹ nō supponit ꝓ illo qō significat: sed ꝓ alijs .s. indiuiduis. ¶ Tertio est notandū q' secūdū istū doctorē in libro predicamentorum q. viij. aliō est supponere aliqd ⁊ aliud ē supponere ꝓ aliquo q: supponere aliqd ⁊ significare aliqd sunt idez siue sinonia: q: dicit ibi qō termin⁹ illud supponit qō significat: sed supponere ꝓ aliquo est stare ꝓ illo: sicut qñ ꝑdicatū verificat de subiecto ꝓ aliquo: ꝓ quo stat subiectum ⁊ nō ꝓ ipso sbo: qō sp fit in suppositiōe personali ⁊ iā superius est declaratū vnde in suppositiōe materiali ⁊ personali sp distinguūt ista duo .s. supponere ⁊ significare sed in suppositione simplici sunt oīno idem. Quando ergo dicit in primo argumento secūde quēstiōis sbz significat verā naturā ergo illā supponit puta in ista ꝓpositione hō est vniuersale vel hō est species. ¶ Respondet doctor qō vera natura potest supponi tripliciter ⁊c. que respōsio apparet multis valde esse impertinens ⁊ nō ad rem sed intelligatur sic q' vera natura scilicet termin⁹ significans verā naturā cuiusmodi est iste t̄min⁹ hō potest supponi tripliciter idest pōt habere quātū est de se triplicē suppositionē puta i diuersis ꝓpositionib⁹ ⁊ nō in vnaqt supra declarani. Et licet ille termin⁹ hō siue sām istū ꝓpositiōis sit ēntū est de se indifferēs ad tres suppositiōes vt ētvult doctor in libro p̄dicamētorū capitulo de substantia. q.i. tñ talis indifferētia suppositiōis nō facit q' illa propositio sit distinguēda hō ēvl'evl' spēs eo q' nūq̄ aliq̄ ꝓpositō ē distinguēda nisi in q̄ est aliquis t̄min⁹ multiplex vel aliq̄ ꝓpositio multiplex nūc aūt vt superi⁹ expositū est iste termin⁹ hō nō significat oia illa pro quib⁹ potest supponere in triplici suppositiōe: sz tñ in vna .s. i suppositiōe simplici ⁊ tātū habet vnū significatū ⁊ per cōsequēs nunquā aliq̄ ꝓpositio est distinguenda ꝓpter ipsum. Et ideo dicit doctor cōueniēter nec tñ ꝓpositio est distinguenda q: diuersitas suppositionis stat cū vnitate subiecti ⁊ significati ⁊ illa iam clara sunt q: subiectū in se est vnū ⁊ vnā tñ hz significatiōez ⁊ infert sed est magis multiplicitas figure dictiōis si qua sit. ¶ Ubi nota q' doctor nō dicit q' in argumento illo p̄mo ad qō respōdet si aliqua talis multiplicitas aut fallatia q: pz q' nō secus aūt est tractando consequēter ⁊ vniuersaliter de triplicitate ⁊ multiplicitate suppositionis pertinente eidem cōi dat intelligere qō nūquā in isto argumento: vbi ponitur talis termin⁹ cōis: est ꝓp illū terminū aliq̄ ꝓpositio distinguenda eo qō terminus talis, nō est multipler ꝓpter diuersitatem suppositionis: quia diximus satis qō diuersitas suppositiōis nō causat multiplicitatem idest veram multiplicitatem ⁊ actualem q: de ista semper loquimur in proposito qualis est in fallatia equiuocatōis ⁊ amphibologie nec etiam causat multiplicitatem potentialez: qualis est in fallatia vel in fallacijs scām sensum compositū ⁊ diuisum vel secundum accentuz. Et ió vbi nō est aliqua vera multiplicitas nunq̄ ꝓpositio est distinguenda. talis tñ terminus cōis potest causare fantasticā siue apparentem multiplicitatem: sed talis multiplicitas stat cū vnitate significationis ⁊ per cōsequēns stāte vnitate significatiōis nūq̄ ē dāda distinctio q: distinctio dat' ꝓp multiplicitatē verā multiplicitas vera requirit distinctionem sm illud phi. in libro elenchorum. respondēt̄ ad multiplex nō prefata distinctiōe nō cōtingit vitare redargutionem. i. ille qui vult respondere ad propositionem multiplicē in qua .s. est aliquis terminus habens multa significata ⁊ nō vult distinguere de illa propositiōe sic respondens incidet ad redargutionē que est pessima metha. sophistica inter omnes. v. metas. q: oz qō neget qō pr̄i? ꝓcessit vl' ecōuerso ꝓpvarietatē ⁊ multitudinez significatoꝝ: ⁊ ita erit redargut⁹ ergo vbi nulla esset significatoꝝ multitudo nec per cōsequēs vera multiplicitas ibi nulla est danda distinctio. Et ideo doctor docet nos ad cautelā ⁊ per quādā incidentiam qualiter debemus respondere ad argumentū sophisticū vel fallaciā causatā ꝓp solā diuersitatē suppositiōis. videlz qō nō debem⁹ distinguere de tali termi-

hic q' sint ydem sed elegantius dicit supponere aliqd q' supponere ꝓ aliquo

no habēte diuersā suppositiōez ī hmōi fallatia eo qđ nō ē vere multiplex. sed tm̄ fantastice ⁊ appenter. nā sp vnū hz significatū ⁊ nō plura. sed debemus respōdere sicut respondemus ad fallatias figure dictiōis. s. negando argumentū eo q̄ talis termin⁹ cōis q est termin⁹ in illa fallatia hz variā suppositiōez in maiori ⁊ in minori vt pz in hoc argumēto so:. ē hō hō est spēs ergo so:. est spēs termin⁹ aūt variatus secundū suppositionē est q̄si sicut duo termini q: hz virtutē duoz terminoꝝ: ⁊ ita arguitur tūc in q̄ttuo: terminis ꝯ nām boni syllogismi ⁊ infert doctor multiplicitas. n. figure dcōis nō ē vere multiplicitas sed tm̄ fantastice. q̄ aūt sit vera multiplicitas ⁊ q̄ fantastica ⁊ que actualis ⁊ que potētialis vide in fallatijs petri hyspani. nā hoc p̄suppono esse notū ⁊ nolleꝝ in nō necessarijs hic effluere ⁊ doctor statim ponit exemplū dicens. vñ hec nō distinguitur so:. est hō. s. i fallatia tā facta sed esset fallatia si hō acciperet sicut accipit hic hō est spēs q:. s. hō fm̄ p̄mū modū accipiendi significatū termini cōis: ⁊ vt hō supponit psonaliter sed hō est spēs fm̄ tertiū modū accipiēdi significatū termini cōmunis ⁊ vt hō suppōit simpliciter: ⁊ sic ipossibile ē q̄ sor. sit hō q: de necessitate tūc seq̄ret q̄ so:. est spēs qđ ē ipossibile. Et tūc ad formā argumēti p̄cedit doctor q̄ hec ꝓpositio est simpliciter vera. s. hō est vle vel hō est spēs q: fm̄ qđ sbm̄ significat verā nām vt cōparat ad intellectū. s. vt sumit fm̄ tertū modū accipiēdi significatū termini cōis ineſt ei tale accidēs. s. tale accidēs intētionale puta vle vel spēs ineſt hōi vt cōparat ad intellectū fm̄ suā formā itelligibilē. i. tertio mō sumēdi significatū termini cōis: ⁊ ita cōcedit oēs tales ꝓpositiōes in qb⁹ scđe intentiones p̄dicāt de primis. Sed adhuc ad formā argumēti est ampli⁹ dicēdū quā doctor exprimat ⁊ maxime pp vltimū ꝓsequēs argumenti vbi infert ergo p̄dicat oppositū de opposito. ¶ Ad qđ rñdeo q̄ nō ⁊ q̄ñ arguit sic. nō nā vera ⁊ nā vera sunt ꝑdictoꝛie oppositā: ⁊ p̄dicat nō nā vera de nā vera ergo p̄dicat oppositū de opposito. ¶ Respōdeo q̄ nā vera ⁊ nō nā vera possūt sumi dupliciter. s. formaliter ⁊ fundamētaliter. nā sumendo nām verā ⁊ nō nām verā formaliter. s. p intentionibus secūdis applicabilibus reb⁹ p̄me intentionis ⁊ scđe puta hōi aut vlī ⁊ spēi ⁊ hmōi: sic dico q̄ sūt ꝑdictoꝛie oppositā: vt vtraq; sumit vt qđ: q: vt vera nā sumpta formaliter ⁊ p:o intentiōe secūda est nō vera nā q: est intētio scđa q̄ nō est vera nā sed ens rōnis ⁊ diminutū: ⁊ intellige istud simili mō quo loquebamur de sba p̄ma ⁊ scđa in qōe. 4. q̄ ambo vt formaliter sumūtur sūt intētiones scđe: sumendo aūt verā nā ⁊ nō verā nāz fundamentaliter. s. p p̄ma intētione ⁊ secūda puta p hōc ⁊ vle vel spē aut huiusmōi: sic dico q̄ nō sunt opposita aliquo mō oppositiōis sicut nec hō ⁊ albedo aut calo:. q: hō dī albus ⁊ calidus ⁊c. sed sunt entia diuersa ⁊ alteri⁹ generis: quoꝝ tm̄ vnū p̄t denominare aliud sicut ⁊ albedo denominat hoīem ⁊ lignū ⁊ huiusmodi: ⁊ breuiter dico q̄ nō p̄dicat ibi oppositū de opposito ⁊ iō argumētū non valet. Deinde doctor rñdet ad fm̄ principale secūde quōis in cōcludebat q̄ si hō ē species ⁊ spēs est intētio ergo hō est intētio ⁊ dicit q̄ hec ē falsa spēs est intētio sicut hec albū ē color: q: spēs denominatiue ipoꝛtat aliud q̄z ītcio i abstracto. i. spēs ē denominatiuū ⁊ cōcretū ⁊ intentio est abstractuz vbi vides in his verbis doctoris q̄ q: spēs est cōcretū ⁊ intentio est abstractū ⁊ secūdū regulā posita in p̄ma qōe abstractū de quocūq; p̄dicat p̄dicat in primo mō dicendi p se ⁊ essentialit ⁊ hoc in creaturis ⁊ nō in trāscendētib⁹ neq; in diuinis q: in diuinis ⁊ in trāscendētib⁹ sepe aliter est cōcretio ⁊ abstractio sūt oppositi mōi significādi: ⁊ hz intentio sit superioꝛ ad spēm ⁊ de ei⁹ essentia: q: tm̄ est abstractū iō pp repugnātiaz modoꝝ significādi intentio nō p̄t p̄dicari de spē sicut nec aialitas de hoīe vel rōnalitas q: hec est falsa hō est aialitas sicut ⁊ hec albū ē color: ⁊ silr hec hō est rōalitas vt infra patebit. ca. de genere: hec rēsp̄sio doctoris declarata quā videt in hoc loco tenere ⁊ iō vndiq; angustie sūt. Illā si voluerim⁹ negare hāc p̄dicatiōez. s. spēs ē ītētio sicut doctor hic negat eā arguet aliqs ꝯ nos sic spēs est intētio secūda ergo spēs est intentio. hec ꝓña entimematica tz q: arguit ab inferiori ad suū superi⁹a pte p̄dicati sine aliquo ipedimento ⁊ etiam p locū a pte in modo ⁊ antecedens est cōcessū a doctore ⁊ ab oībus q: oīa quinq; vlia sunt intētiones secūde ergo ⁊ spēs p locū a totali quātitate. si āt volumus cōcedere illā p̄dicatiōez tūc oportet cōcedere vt videt q̄ hō est intētio qđ videt vez: ⁊ q̄ oz hoc cōcedere ꝓbat q: de quocūq; p̄dicat inferius p:edicatur ⁊ superius: vt de quocūq; p̄dicat hō p̄dicat ⁊ aial ꝛz illā maximā philo. in p̄dicamētis. q̄ alterū de altero p̄dicat ⁊c. sed spēs p̄dicat de hoīe ⁊ intentio p̄dicat de spē vt argutū est ergo intentio p̄dicat de hoīe ergo hō est intentio si hō est species ⁊ ideo si antecedens huius deductiōis q̄ est p̄dictiōalis est falsū ergo ⁊ ꝓñs. ¶ Propter hāc grauē ꝓtroversiā dico breuit q̄ in hoc loco doctor nō est loquut⁹ fm̄ opinionē ꝓpriā sed fm̄ opinionē aliquoꝝ q negāt hāc p̄dicationē. spēs est intentio: nec curauit p nūc determinare veritatē q: ad alia festinabat ⁊ hoc sepe facit sicut etiā sepissime facit philo. vt doctor: iste recitat in plerisq; locis sed alibi melius istā materiā determiat igit dico p nunc qđ ista p̄dicatio est bona. s. spēs est intētio q: est intētio secūda ⁊ li secūda intētio nō diminuit rationē ītētiōis in cōi sed ꝯhibit eā vt nūc teneo cōiter vtimur intētiōe p:o intentiōe secūda ⁊ si dicas vidēt dicere doctor hic q̄ intentio est abstractū ergo nō p̄dicat de inferiore ꝑcreto. Dico qđ hic dupliciter possū rñdere p̄mo q̄ intentio nō est vltimate abstractū ꝛz medio mō sicut ⁊ hō ⁊ aial ⁊ albedo ⁊ color: ⁊ huiusmōi ⁊ iō ē aliquo mō cōcretū cui forte correspōdet hoc abstractū. s. intentionalitas vel qđditas intētiōis aut etiaz intētio ītentionis: ⁊ simili mō spēs est ꝑcretū: ⁊ iō vnū p̄t p̄dicari de alio vel de reliquo nec tm̄ segtur illud qđ supi⁹ iferebat. s. q̄ tūc intētio p̄dicaret de hoīe q: hoc ē vnū aliud p̄ilegiū secūdarū intentionū. s. qđ inferi⁹ cō certū p̄t p̄dicari denominatiue de aliquo ⁊ etiā modū modificare aliō ⁊ tm̄ supi⁹ ꝑcretū nec p̄dicabit denominatiue de illo nec modificabit illud. ⁊ est exemplū in ipsismet intētiōibus secūdis. Illā q̄ñ dico q̄ gen⁹ ē spēs p ut spēs sumit vt mod⁹ planū est vt superi⁹ determiatū ē q̄ spēs denomiat ⁊ modificat genus: ⁊ tm̄ vle nō denoiat ipsū gen⁹ q̄ tm̄ est superi⁹ ad spēm ⁊ hoc ꝓprie loquēdo de denomiare sicut nec aial denomiat hoīem nec aliqđ supius suū inferi⁹. Rō hui⁹ p̄t esse talis q: inferioꝛ ītētio secūda sumit oꝛiginaliter ⁊ occasiōaliter a p:aetate ipsius rei vt supi⁹ declaratū est. Et iō aliq; spāli rōne respicit rē illā ⁊ q̄dā ꝓsanguinitate spāli vel affinitate ei cōiungit. ⁊ iō p̄t ipsā denoiare ⁊ de ea p̄dicari ⁊ sic spēs respicit hoīez ⁊ gen⁹ aial ⁊ generalissimū sbaz ⁊ sic de alijs ītētiōib⁹. Intētio aūt supioꝛ. s. intētio scđa in cōi a nulli⁹ rei ꝓpetate oꝛiginalit aut occasionalr sumit ⁊ iō ꝛz bñ p̄dicare de suis inferioꝛib⁹ qđditatiue ⁊ nūq; denoiatiue: a quoꝝ māli sine potētiōali sumit: sic oē gen⁹ sumit a māli in spē ⁊ sic oīs dīa p̄dicabilis a formali: ⁊ ita ab eis quodāmō pululat tm̄ de reb⁹ p̄me ītētiōis nec p̄dicat qđditatiue nec denoiatiue nec i cōcreto nec i abstracto nec breuiter aliquo modo eo qđ nā hz ad eas attinētiā, vel affinitatē ⁊ hoc in sc ⁊ in suo generali cōceptu ꝛz bene in suis inferioꝛibus ⁊ mediate ac remote ⁊ hoc nihil facit ad p̄dicationē vel denoiationē. ⁊ sic pz q: intentio inferioꝛ puta spēs p̄t denoiare hoīez: tm̄ intētio supioꝛ: nō p̄t puta intētio secūda in cōi vel c ō

hō ē spēs bona et hō ē vle vera

ad 2. primale homo ē spēs spēs ē intentio ergo hō ē intentio

ceptus rōis aut ens rōis: vel res secūde intētiōis: aut al/
qd tale: q; nullū istorū pōt p;edicari denoiatiue de ho
mine ⁊ tñ aliq̄ inferio;a ipso; p̄dicāt de illo denoiatiue
vt spēs ⁊ vle. Et si tūc peteres q; exquo scōa itētio i cōi
a nullius rei ppietate originaliter cātur vel sumit a quo
tūc cātur ⁊ quō. Rūdeo hec q̄stio esset bona si illud qō
supponit esset verū. s. intentionē fam in cōi cāri ⁊ pdu
ci aliq̄ ppia spāli cātione siue p se tertio mō: sed illud
suppositū est negādū. vnde dico b;euiter q; sicut nullū
vle aut cōe pducit ppia ⁊ speciali p;oductione: sic nec
intētio secūda in cōi. Illā hō in cōi nō pducit p se ⁊ so/
litarie: q; oēs actus ⁊ generatiōes sunt circa singularia
ꝫ philo. primo metha. sed pductis sorte ⁊ platōe ⁊ alijs
huiusmodi indiuiduis p se ⁊ primo ac imediate pducit
hō in cōi p accidēs ⁊ secūdario ac mediate ⁊ hoc loq̄n
do de pductione reali ⁊ phisicali in esse existētie. Et po
sitis indiuiduis hōis in esse qdditatiuo ⁊ metha. reali. s.
hoc hoīe ⁊ illo qui vt diuinius superius ita abstrahunt
ab existētia sicut hō in cōi ponit hō in cōi in esse q̄ddita
tiuo ⁊ metha. ⁊ q̄si cōceptus ei; pululat a cōceptib; aut
qdditatibus eo; sicut a radicibus ꝫ in se ⁊ fm se abstra
hat ab eis cū nō sit possibile ponere hūc hoīem ⁊ illum
nisi ponat hō nec cōuerso quo ad rem ꝫ bene quo ad
cōceptū ⁊ cōsideratiuaꝫ abstractionē siue p̄cisiuā. sic ad
p;opositū cātis intentionib; secūdis inferio;ibus ⁊ spā
lib; ab intellectu effectiue ⁊ a ppietatibus re; origina
liter ⁊ incitatiue ⁊ hoc primo per se tertio modo ⁊ ime/
diate causat intentio scōa in cōi vel ens rōis secūdario
p accidēs ⁊ mediate ⁊ multis ea;. s. scōarū itētionū po
sitis in esse qdditatiuo abstracto q; so;tā in esse metha.
rōnali vel saltē in esse metha. cōi ponit secūda intentio
in cōi in esse ꝫsimili ⁊ qdditas eius vt pululat a qddita
tibus ⁊ cōceptibus secūda; intētionū inferio; ⁊ ita nul
la p;opria cātiōe cātur vel pducit. ⁊ iō motiuū illud est
solutū. Tñ q; in hac respōsiōe tetigi de trib; metha. vel
melius de duab; metha. spālis ⁊ vna cōi ytriqꝫ: non
ponit in numerū cū eis sicut nec aliq̄ō superi; ⁊ cōius
cū inferioribus suis: ⁊ iō nō pñt dici tres metaphi. Di
co q̄ illa materia alias locū habebit ⁊ so;tā aliq̄ tāgā i
sequenti rñsiōe ꝫ succinte: q; vī q̄ necesse sit ponere p
ter metha. Ax. q̄ est realis aliam metha. p entibus rō/
nis q̄ est metha. rationalis vel intentionalis. vel saltē po
nere vnā metha. amplo;ē quā sit illa q̄ est p̄posita ab Ax.
cui? sbz nō est ens reale sic p̄cētū p li reale sed ens simpli
citer q; est cōe vniuocū enti reali ⁊ enti rōnis: vt aliq̄liē
in quodā loco superi; dixi sed p;o nunc hoc nō discutio
⁊ ita p; vna respōsio vel p;im; mod; rñdendi ad diffi
cultatē motā de intētiōe secūda an sit abstractū ⁊ c̄. Se
cūdo rñdeo sic ponēdo q; intētio sit abstractū: tñ videt
posse dici fm viā doctoris sententialiter in p;edicamētis
q. ij. q; intentio secūda vel ens rōis in cōi est vnū trāseē
dens in ambitu cōceptuū intentionaliū sicut ⁊ ens reale
in ambitu cōceptuū realiū. ¶ Et tūc sicut ens reale pōt
pp suā trāscendētiā p̄dicari in suo abstracto de oīb; in/
ferioribus idēptice. Ita q; illa est p̄dicatio idemptica hō
est entitas non formalis tñ est vera eo quod entitas est
trāscēdes vt docet fr̄ācisc̄us loquens de duplici predi
catiōe idēptica in cōflatu. distinctiōe. 4. q. 5. vide ibi ita
est intētio secūda in cōi pp suā trāscendētiā pōt p̄dicari
idemptice de suis inferioribus ꝫ ipsa sit abstractū. Et
ista secūda respōsio alias magis intelligē tūc aūt sit p/
babiliter dictū ⁊ ꝫ qd sentio de tota illa secūda respon
sione. Ad secūdū argumētū p̄ncipale q; multa dicta itri
cata includit vt marias ābiguitates ⁊ sic ꝫ q; sequens
obiectio in qua obiicit qō tūc hec est vera spēs: est inten
tionale ergo hō est intentiōale ⁊ c̄. cū sua responsiōe ni/
hil vꝫ vel nihil facit ad rē q; vadit fm illā opinionē fm
quā loquit doctor ibi ⁊ nō fm p;opriā suā intentionē
ergo ⁊ c̄. ¶ Deinde doctor respondet ad tertiā qōēm d
cens: qō tales ppositiōes ꝫ sint vere mō iā dicto. s. de
noiatiue tñ nō sunt vere p se vel talia p̄dicata intētiona/
lia nō cōueniūt talibus subiectis. i. reb; p̄me intentionis
p se: q; in nullo ārto modo; dicēdi p se ⁊ pz litera itelli
gēti; q̄tuor mōs pseitatis q; ponūt p;imo posterio;. a
phi. tñ pp vltimū dictū ibi dicit: nec vlr aliquo alio mō
q; tūc nā esset cā sufficiēs talis accidētis ⁊ c̄. vult dicere
q; nec sunt per se tertio modo q; per se tertio mō c̄ idē
q; solitarie: illud. n. agit per se tertio modo qō agit se so
lo vt sor. fert ictū lapidē p se: ⁊ sor. comeditur vel bibit p se
idest sine aliquo socio vel coadiuuāte. ⁊ tunc ad p;opositū
si nā vel res ad extra puta hō vel asinus esset cā p se. i.
sola ⁊ p̄cisa respectu huius intentionis secūde q̄ dicitur
spēs vel vle: tunc in quocūq; suppositio vel singulare eēt
illa natura in illo esset tale accidēs. i. talis intētio secūda:
q; posita cā sufficiente ⁊ p̄cisa ponitur ⁊ effect; ⁊ tunc
cū illa natura humana sit in sorte ⁊ i platone ⁊ tūc i sor.
⁊ platone esset spēs vel vle vel illis inesset: ⁊ tunc sor.
esset spēs ⁊ vle ⁊ etiam plato: q; in quocūq; ē aliqō ac/
cidēs illō denoiatur tale ab illo accidēte: fiē i quocūq; ē
est albedo illud est albū q; posita cā formali i aliquo po
nitur ⁊ effectus formalis ergo ⁊ c̄. Deinde rñdet ad p̄
mū argumētū p̄ncipale tertie q̄stionis ⁊ primo ponit vnā
respōsionē quā rep;obat que negat minor ē p̄mi argu
menti. s. q; hō p̄dicē de pluribus differentibus nume
ro. hāc respōsionē rep;obat doctor: q; tñ nullo modo vi
det rep;obanda q; fm ipsummet doctorē sepe ⁊ ma/
xime infra questione. xi. p̄dicare est intentionū p se rep
vero per accidens: esse vero est rei per se ⁊ intentio/
nū p accidēs: qō dictū exponet loco suo. nūc aūt cū hō
sit res ⁊ nō intentio secūda manifestū est q; p̄dicari de
pluribus conuenit solū sibi p accidēs q. rōne speciei vel
vlis q̄ vel qō etiā cōuenit sibi p accidēs ipsi aūt spēi vel
vli conuenit per se primo mō vt superi; patuit etiā qñ doc
tor dicit in illa rep;obatiōe ergo hec est p accidens hō
est aial. vel fm aliquos libros ⁊ melius q; magis ad p
positū sor. ē hō siue hō est vle: p;ia p̄dicatio vī male de
duci ad ppositū vt de se pz: q; aial conuenit hōi in primo
modo ⁊ quidditatiue ⁊ sic hō sorti: predicari ait cōue
sibi p accidēs vt dictū est ⁊ ideo hec est mala ꝫnia hec ē
per accidēs hō ē aial vel sor. est hō. Secūda aūt ppositio
accidit. s. q; hec est p accidēs. s. hō ē vle vt iā sepe pa
tuit: ⁊ ideo nulla est similitudo inter has duas ppositi/
siones. s. hō est aial ⁊ hō est vle: iō dicamus q; doctor
nō sibi rep;obat illā rñsiōem bonā sed pp cōem modū
loquēdi vt pōit i obiectiōe q̄ videbat tēpo;ib; antiqs cō
cedere multas ppositiones nunc rep;obatas in scola no
stra ⁊ inter ceteras iaꝫ cōcedit esse p se. s. hō p̄dicatur
de plurib; hōs p;o se hāc debilē rōem ⁊ falsaꝫ. s. q; hō
nō pōt p̄dicari de plurib; differentib; numero nisi sit
superius ad illa ⁊ est p se superi; ad illa ⁊ non per acci
dens ergo per se nō p accidēs predicatur de illis hec
rō peccat q; licet homo sit per se superi; ad indiuidua
capiendo li superius fundamentaliter ⁊ nō formaliter
quia li superius sumptum formaliter est intentio secun
da sicut ⁊ li inferius ⁊ multa talia. fundamentaliter au
tem nō dicit nisi ipsuꝫ hominem qui est superius ⁊ qui
hꝫ p se ordinē essentialē ad indiuidua tñ hec ppositio hō
p̄dicat de pluribus nō admittit esse p se ⁊ hoc in sensu
famosiore ⁊ vsito. vꝫ vt li p se determiat inherētiā ꝫ sit
p se vtili p se determiat inherēs vt stati dicēt. hoc ē magis
extranee ⁊ inusitate loq ⁊ q̄si impfecte. ⁊ iō ad tollēduꝫ
oēs ambiguitatē ⁊ ad satisfaciēdū vulgo ⁊ oībus ponit
doctor aliam rñsionē nō tamen simpliciter negans p;i
orem sed in aliquo sensu minus congruo. vnde dicit

q̄ per se in minori potest determinare inherentiaz ⁊ c̄. pro qua responsione que est difficillima quasi omnib⁹ ⁊ subtilissima ⁊ ad intelligendū infinita multū valens: est primo notandū q̄ sicut est aliquo modo in composito naturali ita est etiam in composito rationis suo modo in composito naturali sunt tria scilicet materia ⁊ forma ⁊ vnio media ⁊ deinde resultat vnū compositum ita est in composito rationis. Nam ibi est reperire tria scilicet subiectum predicatum ⁊ copulam que est quasi quedā vnio media ⁊ ligatura cōbinans subiectum cū predicato ⁊ tunc resultat vna tertia entitas que vocat̄ ꝓpositio. nunc autē s̄m terminos doctoris hic ista vnio vel copulatio dicitur inherentia vel saltem non multuz differunt ⁊ predicatum dicitur inherens. ¶ Quia predicatum inheret subiecto mediante inherentia scilicet copula sicut in naturalibus forma ineſt materie mediante vnione: sunt ergo tria hec scilicet inherens illud cui inheret ⁊ inherentia media. inherens est predicatum illud cui iheret ē subiectū ⁊ iherētia media ē cōpula aut copulatio. inherēs est relatiuū ⁊ subiectū relationis. s. inherentie illius cuius est fundamētū est rō vel formalitas predicati: qō est intentio scōa. illud cui inheret ē terminus relationis ⁊ terminās inherētiā illā. ⁊ termin⁹ formalis aut ratio terminādi est ratio formalis vel formalitas subiecti qō etiam est intentio secunda. termin⁹ autem totalis est ipsum subiectū s̄m qō est concretum ⁊ nō abstractū. inherentia media est relatio ipsa mediāte qua predicatū qō est inherens inheret subiecto. sed sic notare hanc nāz. videlicet naturā inherentis ⁊ inherētie p relationes ⁊ relatiua ⁊ sba ⁊ fundamēta ⁊ terminos formales ⁊ totales que omnia reperiunt in ꝯli bet ꝓpositione nō est pro omnibus sed solum p pronūctis ⁊ bene intrōductis in materia ⁊ cognitione relationū ⁊ hoc s̄m viam franciſci de maronis in conflatu. di. xxiv. attamē expedit hic ponere vt veritas ac claritas huius materie nō omittat̄ ⁊ prouectiores per spēcaritate sua nō fraudent. reuertendo tamen ad minus prouectos dico q̄ sufficit notare hec tria. scilicet inherens q̄ semper est predicatum: ⁊ inherentiā que est copula: ⁊ illud cui inheret q̄ est subiectum ꝓpositionis Ubi est tunc vltra considerandū q̄ scilicet falsis inherētia vel vnio predicati ad subiectū non est semper vnius nature nec conformis imo diuersificat ⁊ distinguitur secundū conditionē ⁊ naturā predican. Dicimus enim q̄ predicatū est formaliter in omni propositione secundū illā maximā anglicorum logicorum. Talia sunt subiecta qualia permittūt predicta. Et hoc est verū maxime in suppositione. Nā duplex est formale in propositiōe: vnū est generale ⁊ aliud speciale. formale generale est copula: ⁊ materialia sunt subiectū ⁊ predicatū: magis tamen subiectū quā predicatū: nūq̄z enim habebimus propositionem licet haberemus omnia subiecta ⁊ predicata in mūdo nisi simul coniungant̄ ⁊ vniant̄ mediāte copula verbali ⁊ vocat̄ formale generale: q: generaliter cōuenit omni propositioni q: sine illo nulla esset ꝓpositio ⁊ de isto formali propositiōis intelligunt logici italici quidam quando dicunt q̄ copula est formale in propositione ⁊ bene dicunt quo ad intellectū hunc. sed hoc non sufficit q: in tali formali sic loquendo in generali conueniunt omnes propositiones. ¶ Et ideo vltra hoc attendendū est ad predicatū ⁊ qualem habitudinē habet ad subiectū ⁊ secundū hoc consurgit diuersitas inherentiarū ⁊ copulationū vel diuisionū sicut etiam ⁊ suppositionū. Nunq̄z enim ergo cognosces diuersitatē suppositionū nisi attenderis ad predicata. vnde retenta idemptitate numerali subiecti ⁊ variato tripliciter predicato variabitur tripliciter suppositio. ¶ Exemplum homo est nomen homo est albus homo est species in prima propositiōe li homo suppōit materialiter. In secūda personaliter. In tertia simpliciter. Et ideo subiecta fiunt ex predicato q̄ sic vel sic supponāt secundum varietatem sue suppositionis sicut materia que de se in uariabilis est ⁊ quantū est de se vna numero in multis sed varietatem ⁊ plurificationem accipit a forma. Et ideo bene dicit illa maxima anglicorū q̄z talia sunt subiecta qualia permittūt ꝑdicata ideſt taliter ⁊ taliter supponūt subiecta in propositionibus qualiter ⁊ qualiter predicata permittunt ipsa supponere s̄m q̄ predicata habent diuersam habitudinē ad subiecta sic ipsa subiecta supponūt. Nam suppositio est quedaz proprietas termini sed non absoluta imo respectiua q: non nisi in habitudine ad alterz terminū. ⁊ ideo non potest cōpetere termino nisi in propositione q: terminus extra oratiōnē vel propositionē nō supponit sed solū in propositione. multe autem alie proprietates termini possunt sibi cōpetere extra propositionē ⁊ absolute significare esse cōmunicabilem: vel incōmunicabile ⁊ hmōi. ideo dixi q̄ cū ex diuersitate predicati conseruat diuersitas suppositionis in subiecto sicut ex diuersitate formaruz cōsurgit diuersitas in materia: merito predicatū dicit formale speciale in omni propositione ad quod tanq̄z ad formā respiciendū est vt inter propositiones distinguamus ⁊ suppositiones in eis ⁊ veritates cognoscamus. q: si vis cognoscere suppositionem subiecti semp respicias ad predicatū q: nūq̄z aliter illam cognosces. ¶ Et tunc ad propositū cū ex diuersitate habitudinū predicati ad subiectū consurgat diuersitas propositionū ⁊ veritatū in ipsis necesse est ergo quod secundū cōditionē inherentiū varietur conditio inherentiarū ⁊ per consequēs non omnes inherentie sunt vnius nature sicut nec omnia inherentia scilicet predicata quod bene notat in ante predicamentis cū ibi negat cōtra multos qui volebant q̄ esse ideſt copula facta per li est cum sit vnio extremorū significat talem vnionem qualis debetur extremis. Et ideo ponebant quod maior idemptitas significat animal est substantia vel homo est animal quā hic homo est albus. vel animal est coloratū. Istuz modū dicendi reprobat doctor ibi. Et videre potes rationes eius ibidem quia recitare eas hic est omnino superfluū. Et ideo cū alia sit inherentia animalis ad hominē ⁊ albedinis ad hominē licet vtraq̄z denotetur ⁊ fiat cum hoc verbo est q: vt iam dixi li est nō dicit talē vnionē qualis debetur extremis: necesse est vt ipsa inherentia sic in generali sumpta determinetur per alieȝs determinatiōes aduerbiales: q: aduerbiū est adiectiuū verbi secundū priscianū vel saltē per aliquas alias determinationes que habent naturā specificandi tales inherentias vt quales sint possint a nobis cognosci. huiusmodi aūt determinationes aduerbiales sunt he scilicet li per se: quidditatiue formaliter essentialiter: intrinsice: necessario: non necessario: cōtingenter: accidentaliter ⁊ hmōi. alique aūt determinationes fiunt per nomina recta a pronominibus vt in primo modo dicendi per se. in secundo modo dicendi per se a priori a posteriori per accidens per aliud s̄m suā rationē formalem ⁊ cetera multa. Et multe illarum determinationū que determinant inherentiam possunt etiam determinare inherens vt patebit: inter quas ad nostrū ꝓpositū est li p se vnde si li per se determinat inherentiam denotat q̄ tale predicatū cōuenit per se subiecto ita q̄ illa inherentia est per se ⁊ nō per accidēs: ⁊ sic animal cōuenit hoi ⁊ etiam risibile licet li per se sumatur ibi aliter ⁊ aliter in prima: vt per se notat perfectatem primi modi: sed in secunda vt denotat perfectatem secundi modi. Nunc

autē in ista propositione hō per se est species vel hō per se est vniuersale: si li per se determinaret inherentiā pro positio eēt oīo falsa: q; vt docto; probauit ibi supra nulla intentio secunda pōt cōpetere per se in aliquo quattuo; modo; dicendi per se alicui intentioni prime q; intētio secunda nō pōt respicere aliq̄ intentionē primā aliq̄ psentate sed soluz per accidēs. si aūt li per se determinet inherēs: sic cadit supra predicatuz ⁊ denotat solum qō tale predicatū est per se tale ⁊ non per accidēs ⁊ sic in illa ꝓpōe homo est per se species denotatur qō hō est species que species ē per se species eo q; idez predicatur per se de eodez in primo gradu primi mōi dicēdi per se vt alias patuit. vnūq̄quodq; enī est per se ipsūmet ⁊ nō p accidēs: q; tūc non repugnaret idē eē sine seipso vnde quādo li per se determinat inherentiaz. tūc vt simplices magis intelligāt dz li per se presentari ⁊ teneri cū copula verbali vt sic dicēdo homo ē per se animal vel risibile. est sensus q; homo est per se animal aut risibile quādo autem li per se determinat inherens tūc debet presentari ⁊ teneri cū predicato vt sic dicēdo homo ē per se vniuersale vel hō est per se species. Unde cōsidera q; illa sentētia est nota scilicet q; species que ē pdicatū per se vt li per se determinat inherēs pdicaī per accidens de homine vt li per accidēs determinat inherentiā q; predicatuz per se ineſt homini per accidens ⁊ nō p se. Aliquando tamen li per se determinat tam inherentiam quā inherens puta in oībus propoīb; de primo modo dicēdi per se ⁊ de secundo modo: q; in illis inherentia est per se ⁊ etiam inherens est per se: sed in propositionibus accidentalib; nunquā li per se hēt determinare inherentiaz. s. in illis ꝓpositionibus in quibus predicatuz accidit subiecto in aliquibus aūt ꝓpositionbus li per se nec determinat inherētiaz nec inherēs puta in illis quaruz pdicata sunt agregata per accidens sicut pz de illa hō est lōgus albus vel hō ē superficialit̄ colorat⁹. vel tu es bonus pastor vel bon⁹ amic⁹ aut gratiosus sotius ⁊ hmōi q; in illis pdicatū nō est p se ens sz per accidēs cū sit in diuersis pdicamentis ⁊ p cōsequēs ē agregatū sm philosophū. 6. metaphisice. vñ pōt fieri distinctio ꝓpositionū. s. q; in aliq̄ ꝓpōe li per se determinat inherentiā ⁊ nō inherens: in aliq̄ aūt determinat inherēs et nō inherētiā. In aliqua aūt nec determinat inherentiā nec inherens. In aliq̄ vero determinat ⁊ inherētiā ⁊ inherens ⁊ ita ē q̄drimēbris diuisio vel distinctio. Deinde doctor ponit exēplū de accidente qñ dicit. similit̄ pz hic accidens ē p se ens ⁊c. Istō exēplū intelligit̄ mō opposito precedēti ꝓpōni recitate supius vt pz q; illa pōr fuit va vt li p se determinat inherēs ⁊ nō inherentiā. Ista aūt ē va eōrio. s. vt li p se determinat inherentiā ⁊ nō inherēs ⁊ tō nō ē in toto similis. sz sufficit ad intentionē doctoris q; attēdit similitudinē solū quo ad hoc q; li p se pōt determinare inherētiā vel inherēs. exēplū intelligit̄ sic. nā constat q; cū oē accidens sit per se insertus ad ipsuz ens in cōi ⁊ loquit̄ de accidentib; q̄ fūt in recta linea pdicamētali ⁊ simplicib; ⁊ nō agregatis: necesse ē q; ens in cōi includaī eis qdditatiue ⁊ p cōsequēs p se ꝓmo modo ⁊ tō hec ē per se albedo ē ens vt li p se determinat inherētiā q; denotat q; ens ē de quidditate accidētis siue albedinis ⁊ p ꝓns pdicaī p se de illa q; in primo mō vt aūt li p se determinat inherēs sic denotat q; albedo esset ens p se ꝓmngēdo li p se cū li ens ⁊ sic sequereī q; accidēs eēt sba sm q; li per se distinguit̄ ꝑ ens in alio vel cōtra ens nō p se subsistēs sz alteri inherēs. nā sic sola sba est ens p se ⁊ oē accidēs ē ens nō p se sz in alio. vñ nota q; doctor equocat de li p se in hac prima rone. Uaz in priori ꝓpōe vbi cōcessit q; hec est per se hō est species vt li per se determinat inherēs intellexit de li per se vt pertinet ad primū gradū primi mōi dicēdi per se. in secūda aūt. s. quando dicit q; accidēs nō ē per se ens vt li p se determinat inherēs q; accidēs nō est sba accipit li per se vt distinguit̄ cōtra eē in alio vel cōtra ens nō p se subsistens. vñ aliud est dicere ens sm se: ⁊ ens p se. nā accidēs est sm se taz pro vt li sm se determinat inherētiā q̄ etiaz inherēs. q; sic li fz se sumit a philosopho. v. metaphisice vt dicit vnā nām: ⁊ opponit̄ enti sm accidens. q; si agregat in se diuersas cētias sicut hō albus vel musicuz coloratū. ⁊ sic ens secundū se dr quodlibz qō habet vnā cētiā ⁊ hoc dicit doctor in ante predicamētis. qōe. vij. in fine. ens aūt p se vt li p se determinat inherens est sola sba ⁊ iō ista sunt simul vera accidēs est ens p se ⁊ accidēs nō est ens per se ꝑma ē vera vt li per se determinat inherētiā ⁊ secunda ē vera vt determinat inherens oī tū modo accidēs ē ens secundū se ⁊ tenet ꝓ hac reone ꝑma que vt vidisti ē multuz difficilis ⁊ ardua. Alie due responsiones satis patent per supra dicta ⁊c.

Circa duodenā questionē. In qua queritur de numero vniuersaliū an sint tantuz Quinq;. nota q; cōtinuat̄ sic ad precedētes. nā postquā nota sunt oīa que p tinent ad naturā vniuersalis in se ⁊ in quo bz eē subiectiue ⁊ qualiter pdicaī de reb⁹ ⁊c. nūc merito queritur de eius plurificatione ⁊ cōicatiōe in partes subiectiuas ⁊ in qō pōt plurificari. q; prius ē cōsiderare naturā alicui quā in se ⁊ secundū que sibi immediate ⁊ directe ptinent Secundo ꝓ vt respicit inferiora sua que sunt sibi quasi accidētia. i. non per se ⁊ a priori cōueniētia ergo pz optima cōtinuatio. Argumēta istius questiōis pro vtraq; parte sūt facilia ⁊ etiā opinio prima quā recitat que ponit sufficiētiaz eoruꝫ accipi penes significare sbam vel accidens ⁊c. In argumēto cōtra illā opinionē nota ex̄ pluz ꝓ illo qō dicit ibi nihil autē per se distinguitur fz illud cui accidit. nā albedo existens i niue ⁊ nigredo existēs i coruo vel carbone nō distinguūt̄ p se p lapidem ⁊ carbonē cui accidunt. fz albedo existens in niue distinguit̄ p se a nigredine per suā dām specificā que potest dici. a. eo qō est ignota. si enīz distingueret̄ p se p niuez cui accidit: tūc albedo existens in lacte distingueret̄ p se ⁊ specifice ab alia albedine existēte in niue vel in margarita qō est falsuz: q; distinguūtur tātū numero ⁊ p accidens. Ita dicaī de secundis intētionib⁹ ad ꝓpositū doctoris q; species ⁊ genus non distinguūt̄ p se p hominē ⁊ animal. Sed per suas dām specificas. ¶ Ista differentib⁹ specie ⁊ differentib⁹ numero tantū. Secūda etiā opinio que ponit eoz sufficientiā penes ordinari etiā patet cū argumētis ⁊tra ipsā. Ultimo doctor ponit opinionē propriissime ⁊ per se ad soluz logicū. vbi nota hoc quod dicit ibi: si enī aliud esset in idiuiduis ꝓter cētiā specici tunc duo individua different essentialiter ⁊c. Iste passus est obscur⁹. Ideo nota primo qō Scotus fundat se hic supra Boetiuz qui dicit q; species dicit totā qdditatē individui. s. eo qō species includit in se ⁊ qdditatiue vel individuuz oīa predicata cētialia: q; tā genera quaz differentias. gen⁹ aūt nō sic: q; gen⁹ nō includit differentiā cōstituuā hōis nec sortis nec alicui⁹ speciei specialissime aut individui. nunc si aliqd includeretur in cētia individui ꝓter cētiā speciei: tūc duo individua different essentialiter quod ē ipossibile q; distinguūt̄ solū numero: ⁊ sequereī tūc etiā qō individuum posset diffiniri. ⁊ sic doctor deducit hoc ad duo inpossibilia ⁊ vtruz ipossibile. pbat̄ q; si duo individua distinguūt̄ essentialiter hoc nō pōt esse nisi p duas differētias ⁊ istud nō indiget ꝓbatione: cū oīs dra vel distī

ctiõ essentialis ⁊ etiã formalis sit p differẽtias: ⁊ tũc ne cesse est qõ istas dꝰas haberẽt a specie diuisa sicut due species habẽt dꝰas suas a genere vnde infert. ⁊ p differentias acceptas ab illo qõ plus est in hoc ⁊ in illo ⁊c. per li hoc ⁊ li illo intelligit duo idiuidua vt sortez ⁊ platonẽ. vbi itellige q doctor loquit hic eo modo quo animal sepe loquit qꝛ dicit q genꝰ ⁊ dꝰa sumunt ab alia ⁊ alia realitate in specie: qꝛ in omni specie sunt due realitates vel formalitates a quarũ vna scilicet potẽtiali sumitur genus talis speciei: ⁊ ab alia sumit vel accipit differentia illius eodẽ modo si duo indiuidua adderẽt duas differentias ad spẽm sicut faciunt due spẽs ad genꝰ tunc ille due differẽtie acciperent vel sumerent ab illis que plus sunt vel plura in vtroq; indiuiduo q̃ cõuenient in specie vel quã habeãt a specie. Alã dꝰa sortis gratia exẽpli sumeret ab illo. i. ab illa formalitate que plus est in sorte. i. que habundat aut magis est in sorte quaz sit in specie. s. homnine eo q sor. ꝑter hoc qõ hz ab homine in cõmuni hz aligd qõ ẽ formale constitutiuũ eiꝰ ac distinctiuuz a platone: ⁊ in illo abundat ab homine ⁊ hz plus hominis vel plusquã hẽt homo: ⁊ ab illo accipit dꝰa sortis qua distinguitur a platone ꝓm istã opinionẽ falsã ⁊ iõ dicit doctor: ⁊ per dꝰas acceptas ab illo qõ plus est in hoc ⁊ i illio. i. per differẽtias acceptas ab illo quod plus est siue amplius est in sorte quã habuit ab hõie in cõi vel quã cõtineat homo in cõi: ⁊ ab illo qõ plus est siue amplius est in platone quã ꝺtineat aut hẽat hõ in cõi posset etiã spẽs diuidi: formal'r ⁊ indiuiduuz diffiniri. Alã per illas duas dꝰas cõstituentes sortẽ ⁊ platonẽ que sumunt ab illis realitatibus aut formalitatibus quas superaddũt sor. ⁊ plato hõi in cõmuni posset ipsa species. s. hõ diuidi formaliter sicut genꝰ diuidit p dꝰas ⁊ sor. ⁊ plato posset diffiniri sicut homo ⁊ asinus diffiniunt per animal in cõi ⁊ per rõnale ⁊ irrationale correspondenter. Istud autez est inconueniens ꝓm Boetiuz quẽ doctor iste sequit i hac materia lz nõ sit inconueniẽs ꝓm Bonetũ in ꝓmo ⁊ quarto metaphisice sue sed de hoc alias. Reliqua in hoc corpore questionis sunt clarissima. ¶ Ꝓro responsione ad ꝓmum argumẽtũ principale vellez multa notare que dicuntur a philosopho in octo libris topicorũ ⁊ specialiter in ꝓmo: sed nimis in longũ ꝓcederemꝰ si singula hic ponerent: tñ q̃tum sufficit dicamꝰ q philosophus posuit ibi tñ q̃tuor predicata que sunt ista: genꝰ: diffinitio: ꝓpriũ ⁊ accidens: secundũ q notat hic Scotus ⁊ iõ burleus non bene dixit in prologo suoz predicabiliuz circa finez vbi numerat dꝰam inter illa quattuor predicata ⁊ expresse cõtra philosophũ in primo topicorũ. vbi reducit dꝰaz ad genus pp ꝺsi'lem moduz predicãdi nõ tamẽ intelligens: q oio cõsimilẽ qꝛ dꝰa nõ ꝓdicat in quid sicut genꝰ lz tantũ cõsimilẽ in hoc q est predicari de pluribꝰ differentibus spẽ ⁊ hoc loquẽdo de spẽ inter media ⁊ nõ de vltima que tñ predicat de pluribus differẽtib⁹ numero. igitur doctor iste melius itelligens textuz philosophi ponit illa quatuor predicata que recitaui ⁊ ipse in littera recitat. hec aũt quattuor predicata diuersificant penes predicare ẽntiaz vel nõ predicare essentiã vel penes predicare ꝙuertibiliter vel nõ predicare cõuertibiliter ⁊ iõ sufficientia illorũ q̃ttuor predicatoruz põt sumi breuiter hoc modo. oẽ predicatũ aut predicat ẽntiaz vel ñ predicat ẽntiam si sic aut ergo cõuertibiliter ⁊ sic est diffinitio: aut nõ cõuertibiliter ⁊ sic est genus. Si non predicãt essentiã: hoc iteruz est dupliciter. s. aut conuertibiliter ⁊ sic est. ꝓpriuz vel nõ cõuertibiliter ⁊ sic ẽ accidẽs ¶ Alaz ꝓpriũ licet sit idẽ ẽntialiter cuz specie ⁊ sit vna ẽntia secuz: nõ tñ est de essentia eius vt in quodã loco superius dixi: ⁊ ideo nõ predicat essẽtiaz speciei idest nõ dicit aliquaz partez essentie speciei sicut faciunt genus ⁊ differẽtia. ⁊ sic patet sufficientia quattuorũ ꝓdicatorum vbi vides q li conuertibiliter vel nõ conuertibiliter bis occurrit i ista sufficiẽtia. Alã illõ seõz disiunctũ deseruit vtriq; ꝓpmi disiũcti. ¶ Alã ꝓmũ disiunctũ fuit istud ꝓdicare essentiã. vel non predicare ẽntiam. secundũ disiũctuz fuit predicare conuertibiliter vel non predicare conuertibiliter. ⁊ dico q hoc secundũ disiunctũ geminat siue cõcurrit bis qꝛ simul cũ prima parte primi mẽi disiuncti puta cũ ista predicare essentiã. Alã predicare essẽtiaz est dupliciter. s. conuertibiliter ⁊ nõ cõuertibiliter vt dictuz est: concurrit etiaz cuz secunda parte puta cũ ista nõ ꝓdicare ẽntiã qꝛ nõ ꝓdicare ẽntiã ẽ etiaz dupl'r s. conuertibiliter nõ conuertibiliter vt supra exẽplificatũ est. nam proprium conuertitur cum spẽtie ⁊ accidens cum nulla spẽtie conuertitur vt patet ⁊ totuz hoc posuit doctor in his paucis terminis in principio responsionis quando dicit. predicare essentiaz vel non conuertibiliter vel non. ¶ Deinde autẽ cum dicit doctor. Istorum quinq; tñ vnũ predicatur cõuertibiliter. s. ꝓpriuz tria predicant ẽntiã non conuertibiliter. s. genꝰ species ⁊ dꝰa. naz scias q licet species dicat totã quidditatem indiuidui tamẽ non cõuertibiliter cũ aliquo indiuiduo. qꝛ conuenit equaliter ⁊ in simili gradu pfectionis oibꝰ indiuiduis suis ⁊ ideo in sola specie specialissima posuit philosophus. vij. phisicoruz verã vniuocationez. Cetera iã patent vsq; ibi vel species non est predicatuz ꝓpositionis dialetice qꝛ. s. illa species non est cõmunis nisi singularibus. istud satis bene exposuit burleus in ꝓlogo predicabiliũ suoruz vbi docet qũo spẽs non potest esse predicatuz in aliquo ꝓblemate scibili eo q in problemate vbi species predicatur singulare subiscitur. de singularibus autẽ non est scia. vij. metaphisice. doctor autem concordat singulariter secũ in hoc cũ dicit. excludit enim Aristo. primo topicoruz ab intentione dialetica illa que sũt manifesta sensui idest excludit omnia singularia sensibilia que possunt per sensum apprehendi ab intentione ⁊ consideratione dialetica: quia vanuz esset determinare scientifice aut etiaz doctrinaliter vel topice de illis que possunt percipi per sẽsus nostros. si enim possum per sensus meos cognoscere aliquaz veritatem puta q tu es rubeus superflue laboras ad docenduz me illud quod iam prius ⁊ clarius noui per visuz sed singularia percipiuntur per sensus nostros scilicet singularia sensibilia de quibus ibi intendit. superfluuz enim est docere me q hec nix vel Margarita quaz video ẽ alba. vel q hoc lac dulce est quod gusto: vel hic ignis calidus quẽ tango ⁊ ita de alijs singularibus sensibilibus. vnde sequitur tertius philosophi qui est multum difficilis qui est talis. ¶ Non oportet omnez ꝓpositionem considerare sed quam quis rudis ratione indigens dubitat non pena vellsensu hoc est dictum non oportet tractare in scientijs vel considerare idifferenter oẽm ꝓpositionem vel veritatem compleraz: qꝛ non tales propositiones q̃ possunt vere ⁊ sine labore aut doctrina cognosci per sensus nostros sicut iam supra exẽplificaui de veritatibus que pertinent ad singularia sensibilia cognita p sensus nostros vt q hec rosa est rubea ⁊ odorifera ⁊ mollis. quã propositionem cognosco per tres sensus. s. per visuz per odoratum ⁊ tactum. ⁊ iõ cũ huiusmodi ꝓpositiones sint naturaliter note omnibus q; tam doctis q̃ rudibus non oportet de eis tradere aliquam scientiam quia inuanum traderetur. Quales tamen propositiones oportet nobis tradere per scientiaz ostẽdit Aristo. cum infert sed quam quis rudis ratione indigens ⁊c. idest oportet solum tradere doctrinam ⁊ sciam de tali propositione quam grossus cuiusmodi sunt rustici ido

etī qui indigent ratione. scilicet scientia ⁊ doctrina que p
tinent ad rationem siue intellectū: non autem ratione. i.
intellectu naturali dubitat. idest oportet solū tradere sci
entiaz ⁊ considerare illam ꝓpositionem quam talis ru
dis indigēs rōne. i. scientia dubitat. ⁊ non pena vel sen/
su. i. non oportet considerare ꝓpositiones que possunt
cognosci pena vel sensu pena vt ꝙ iste ignis cōburat di
gitum. hec etiaz ꝓpositio est nota cuilibet rustico aut ru
di indocto q⁹ percipit cā mediante pena eo ꝙ infert pe
nam digito suo. Et ideo nō indiget vt instruatur a te an
iste ignis sit calidus sicut etiam est de ista an hec glacies
sit frigida ⁊ sic de infinitis alijs. Sensu vt an ista rosa sit
rubea vel an iste sol luceat vel hoc vinū sapiat. Et bre/
uius hoc est verum de omni ꝓpositione perceptibili⁹ p
aliquē sensuz: q⁹ li sensus stat ibi generaliter pro omni
sensu. ⁊ tota sententia illius textus stat in hoc ꝙ non per
tinet ad dyaleticuz tractare aut considerare indifferēter
omnem ꝓpositionē quia non illaz que potest percipi a
rudibus pena vel sensu: sed solum oportet tractare aut
considerare a dialetico ꝓpositiones tales que ꝓpter
suam subtilitatem ⁊ remotionē a sensu non possunt per
cipi pena vel sensu. ⁊ ideo vt percipiantur necesse ē tra
dere aliquam doctrinaz per quam percipiantur ⁊ illā
tradit Aristo. in libris topicoꝝ per totuz. ⁊ tunc ad ꝙ
posituz cum omnis illa propositio in qua species ꝓ/
dicatur sit huiusmodi. ꝙ scilicet possit percipi pena vel
sensu ⁊ hoc ab quolibet rudi indocto q⁹ nullus eoꝝ du
bitat quin iste brunellus sit Asinus vel quin iste ignis sit
ignis ⁊ sic de alijs sequitur ꝙ species nullo modo po/
test eē predicatum in problemate scibili eo ꝙ talis ꝓpo
sitio in qua species predicatur de sensibili est non scibilis
quia pertinet ad sensum ⁊ non ad intellectuz. concludit
ergo doctor ꝙ cū species sit minimū cōmune inter oīa
vniuersalia ideo magis habet naturaz subiciendi se in
propositione dialetica aut problemate scibili q̄z predicā
di ⁊ ideo non ponitur inter predicata a philosopho pri
mo topicoꝝ. nam scias ꝙ vniuersale est sup̄i⁹ q̄s p̄
dicatum q⁹ omne vniuersale est predicatuz ⁊ non econ
tra vt iam patuit predicatuz enim addit ad vniuersale
scilicet dici de aliquo vel predicari de illo in propositio
ne dialetica aut problemate scibili ergo ⁊c. ¶ Deniq;
doctor rñdet ad seōz principale dicēs in sententia ꝙ du
plex est multitudo. s. significatoꝝ ⁊ suppositoꝝ ⁊ di
cit ꝙ illa propositō philosophi in primo topicoꝝ nō i
telligitur de multitudine suppositorum. Exēpluz albū
⁊ nigrum sunt cōtrarie opposita ⁊ tamen non oportet
ꝙ tot sint soppositi. i. iferiora albi quot ⁊ nigri aut eōz
nec calidi quot ⁊ frigidi nec boni quot ⁊ mali aut iusti
quot iniusti ⁊ sic de alijs ⁊ loquitur hic large de sup/
posito. s. p oi eo qō supponit aut subijcit alteri sicut in
quodā loco sup̄i⁹ exposui. ergo itelligit ō multitudine
significatoꝝ. nā oz quot tot sint significata vni⁹ oppositi
quot ⁊ alteri⁹ si vnū oppōit alteri fz oēz significationē su
am. Exēplū de vno ⁊ multo. nā multū opponit vni
secunduz omnē suam significationez Est enīz vnuz nu
mero specie genē ⁊ ꝓportione: ⁊ tot modis dicit mul
tū. Exēplū ēt de acuto ⁊ obtuso q⁹ sicut est acutuz ivo
ce in stilo aut gladio ⁊ in vino aut aceto sic etiam in eisdē
reperitur obtusuz sic de dulci ⁊ amaro ac multis alijs
potest exēplificari puta de sano ⁊ de infirmo ⁊ huius/
modi. Tertia responsio ꝑz Ad quartum respondet q̄
est vna responsio intricatissima ⁊ de difficilioribus to/
tius operis ⁊ primo dicit ꝙ ens est equiuocū. ideo nō
predicatur. i. ꝓe alio dicitur ⁊c. Doctor concedit hic
quod ens est eqiuocum ⁊ hoc logice loquēdo sicut etiā
tenet in predicamentis. 4. questione. ⁊ ideo intentionez
eius vide ibi in corpore questionis. quicquid tū sit de fa
cto ibi multa dicem⁹ ⁊ iō vult iferre hoc ꝙ ex quo ens ē
equocū ⁊ i equocis sola vox est cōmunis ⁊ nullus ꝛce
pt⁹ aut quidditas ⁊ vniuersalitas aut superioritas om
nis conuenit conceptui ⁊ quidditati ⁊ nullo mō vocī⁹se
quitur ꝙ ens non est vniuersale nec predicatū nec ꝓ/
dicatur idest ꝓe alio dicit ⁊ sic non ēent ser vniuersa/
lia. Obijcit contra istud qō licet ponat ens esse equiuo/
cum acceptū secundū totuz ambituz suuz: tamen cum
oē equiuocuz acceptuz ꝓ vno significato sit vniuocuz
vt in quodā loco superius dictuz est. ergo cum substā
tia predicamentalis sit vnum significatuz entis ⁊ princi
palio: ceteris predicamentis: sequit̄ quod ens in substā
tia aut in predicamento substantie erit vniuocuz: ⁊ cum
oē vniuocū sit vniuersale q⁹ cōmune suis vniuocatis q
bus largitur ⁊ cōmunicat suuz nomen ac suam ratio/
nem. ergo ens erit vniuersale ⁊ non erit aliquid istoꝝ
quinqz vt arguebat in argumento. ergo essent. 6. Re
spondet ꝙ etiā sumendo ens ꝓ vno significato ⁊ ꝓ
predicamento substantie ⁊ non soluz ꝓ illo sed etiam
p quocunqz vno predicamento. adhuc ens est equiuo
cuz ad tria scilicet ad ipsaz substantiaz diuisam p duas
differentias ⁊ ad illas duas differentias diuidentes ip/
sam. Et reddit rationez dicens. Impossibile enīz ē ali
qō vniuocū ꝑdicari p se ꝓmo de spēb⁹ ⁊ dīijs vel ō dif
ferentia vna ⁊ alia opposita p dīaz superioremz que vni
uoce ꝑdicatur q⁹ tunc ⁊c. In hac responsione ponunt
due partes vel vna disiunctiua quo ad partē disiunctiue
primā vult dicere quod q⁹ oia illa que stant in recta li/
nea alicuius predicamenti participāt directe ⁊ qdditā
tiue suuz superius: ⁊ etiā omne illud qō quidditatiue
participatur a suo superiori. Illa aūt que stant a latere
⁊ indirecte puta omnes dīe non sic quidditatiue parti/
cipāt illud superius q⁹ oēs sūt simplicit̄ simplices vt do
ctor tenet. 9. methaphi. q. xvij. ⁊ etiaz Bonetus ꝓmo
metaphi. suc. ac petrus thome in tractatu suo de tran/
scendentib⁹. vel de cōceptu entis. q. ij. vel. iz. ⁊ p conse/
quēs nō includūt aliqd qdditatiue. Illūc aūt nihil pōt
dici vniuocū illis in quibus nō includitur eo quod talia
nō habēt rōem eius eandē nec diuersam q⁹ nō includūt
rationem eius ⁊ de ratione vniuoci est ꝙ rō eius sit ra/
tio vniuocatoꝝ quod nō pōt esse nisi includat̄ in eis qd
ditatiue ergo cū ita sit de ente respectu ipsius sb̄e predi
camētalis ⁊ respectu corporei ⁊ incorporei ⁊ etiam respe
ctu omniū generū intermedioꝝ ⁊ spēz ⁊ oium diffe
rentiaꝝ: sequitur qō ens in predicamēto sb̄e ē equiuocū
⁊ non vniuocū: ⁊ per cōsequens nec per hoc habes: ꝙ
ens ibi sit vniuersale ⁊ ita nec. vj. vniuersalia. Quo ad se
cundā partez disiunctiue que est ista vel de differentia
vna ⁊ alia opposita p differētiaz superiorez que vniuo
ce predicatur vbi vult dicere quod nō tantuz ens non
potest predicari vniuoce de spēbus ⁊ differētijs vt dī/
ctuz est: immo nec etiā pōt predicari vniuoce de dua/
bus differentijs oppositis cōdiuidentib⁹ tale genus vel
predicatuz ⁊ hoc ē quod dicit vel de differentia vna et
alia opposita. ¶ Puta de corporeo ⁊ incorporeo quod
opponitur corporeo scilicet. Sed de illa particula quā
addit qñ dicit per dīam superiorem que vniuoce pre
dicatur. est multo maior difficultas vbi vult dicere do
ctor qō non soluz tale vniuocū non pōt de se ⁊ sua ꝓ
pria ratione predicari de duabus differentijs oppositis
cū diuidentibus aliquod genus sicut exēplificatū est de
corporeo ⁊ incorporeo respectu substātie de quibus nō
potest predicari ens quidditatiue sed nec etiam potest
predicari de eis vniuoce per rationem differentie su/
perioris ad illas duas oppositas per quam differentiā
superiorez ens vel tale vniuocū contrahitur ad predica
mentuz sb̄e ⁊ ad illas differentias inferiores oppositas

idest nec ens habet a seipso qō possit p̄dicari vniuoce
ꝛ quidditatiue de duabus dr̄is oppositis nec habet a
rōe dr̄e superioris ad illas duas oppositas qō predice
tur quidditatie ꝛ vniuoce de illis q: nō illa dr̄ia supio:
p̄dicatur vniuoce ꝛ qdditatiue de illis: q: nihil dat qō
non habet Tam̄ ut melius istud dictuꝫ intelligatur no
ta quod nullū superius potest descendere in suū inferi⁹
nisi ꝫ̄hatur ad illō per aliquaꝫ dr̄ntiaꝫ q̄ dr̄ia ꝓtrahēs
ē superio: aliquo mō licet ñ directe duab⁹ dr̄ijs opposi
tis cōdiuidentibus illud inferi⁹. Exēplū co:p⁹ animatū
nō potest descēdere in animal ꝛ adequari ei sue cōuer
ti cū eo nisi ꝓtrahatur per sensibile q̄ quidē sensibile ē
de se aliquo mō superius rōnali ꝛ irrōnali q: dicitur
denoiatiue de vtroqꝫ non aūt quidditatiue ꝛ ideo ma
gis ꝓpr̄ie dicitur esse cōius q̄ꝫ superius sicut albuꝫ ali
quo modo ē cōmuni⁹ animali q: cōuenit plurib⁹ nō ta
men est superius q: superio:itas pertinet ad rectā lineā
predicabilem ꝛ ad illud q̄ quidditatiue includit in infe
rio:i. ¶ Illūc antē si co:pus animatū nō posset in cāū
de se dici vniuoce de rationali ꝛ irrationali nec aliquo
modo a seipso. ¶ Dico q̄ nec etiaꝫ posset dici vniuoce
de illis per sensibile ꝛ ratiōe sensibilis p q̄ō cōtrahit q:
nec etiaꝫ sensibile pōt dici vniuoce de illis eo q̄ō nec sen
sibile nec ratio sensibilis si quā haberet pōt includi in ra
tiōali ꝛ in irrōnali: q: vt p̄dixi oēs differentie mūdi sūt
simpliciter simplices nihil penitus includētes: ꝛ nemo
ĩmo nihil dat q̄ non hꝫ. Et tunc ad propositū cum di
cat doctor ens in vno significato siue pro sba videtur ar
tari ad eā ꝛ conuerti secū. ꝛ tunc si ens non habet a seip
so q̄ possit predicari de se ꝛ per se ac vniuoce de co:po
reo ꝛ inco:poreo: nec etiā habebit hoc a differētia supe
rio:e ad co:poreuꝫ ꝛ inco:poreū que pōt dici. a. p quā
vniuersaliter contrahit ad sbam. ꝛ hoc posito q̄ con
traheret per aliquā. ꝛ illa ptícula quā ponit ibi doctor
que est illa que predicat vniuoce non debet intelligi q̄
illa differentia superior p̄dicet vniuoce de illis duabus
inferio:ibus oppositis. sed est sententia dependens a pre
cedēte vt intelligatur sic. ens nō pōt p̄dicari vniuoce de
duabus differentijs illis oppositis per dr̄iam superio
rem que predicat vniuoce idest q: illa differentia supe
rio: nō pōt predicari vniuoce de inferioribus differen
tijs. ideo nec ens potest predicari de illis vniuoce per il
lam differentiaꝫ superio:eꝫ. Ita quod legat textus ille
suspensiue siue puncto posito ad li superio:eꝫ ꝛ illa est i
tēsio doctoris. Responsionē autē huius secunde partis
disiunctiue circa quā declarāda tantuꝫ sudauimus po
nit doctor immediate quādo dicit q̄ō tunc respectu spe
cieruꝫ: respectu quaruꝫ sunt differentie essent spēs q̄ ē
impossibile. quia passus est etiā difficilio:i precedēte. vbi
considera q̄ vt extimatur hec littera Scoti ē in hoc lo
co co:rupta vitio scripto:is. vnde vbi ponitur li speciex
deberet poni differentiaruꝫ. ꝛ punctus paruus habet
poni immediate post li sunt. vt legatur punctuet sic: q:
tunc respectu differentiarum: respectu quax sunt: esset
species. idest si differentia superio: predicaretur vniuo
ce de duab⁹ inferio:ibus differentijs oppositis: ꝛ ratio
ne istius illud q̄ contrahitur per eam: tūc semper diffe
rentie inferio:es essent species respectu differentiarum
superio:ū respectu quax sc. i. respectu quax differentia
ruꝫ superio:ū differentie inferio:es sunt: idest differētie
inferio:es: q: respectu superio:uꝫ sunt iferio:es. vbi do
ctor dat intelligere vnuꝫ magnuꝫ impossibile. videlicet
quod differentie inferio:es essent species respectu supe
rio:um differentiax. ¶ Illam ex hoc sequeretur quod
differentia nō esset differentia sed genus vel species: q:
differentia superio: cēt genus: ꝛ iferio: cēt species ꝛ ita
differentia diuideret q̄ dr̄as: ꝛ dr̄a ꝓstitueret per dr̄aꝫ
ꝛ non ē maio: rō de vna q̄ꝫ de alia vt pꝫ: ꝛ sic esset pce
dere in infinitū in diuidētib⁹ ꝛ diuisis: ꝛ ꝓstituentibus
ꝛ constitutis q̄ō est impossibile ĩmo sequeretur ex hoc
q̄ periret tota machina predicamentalis ꝛ etiaꝫ mūdi
alis: quia si non sunt dr̄e nō sunt genera: q: necesse ē oē
genus diuidi per duas dr̄as: ꝛ si non sunt genera non
sunt species per locū a co:relatiuis ꝛ si non sunt species
non sunt indiuidua p locū a toto vl̄i vel a genere: q: sp
est destructiuus: ſꝫ supposito q̄ omnes differentie sint
aut genera aut speties. vꝫ q̄ queda sunt genera ꝛ q̄daꝫ
sunt spēs sequit̄ incōueniens p:dictū: vt etiaꝫ alias in
rēdo amplius declarare: q: hoc p̄ter intentū incidit: er
go impossibile est q̄ dr̄e sint genera dr̄aꝫ: vel q̄ dr̄ie
sint speties dr̄aꝫ: cuꝫ omnes sint simpliciter simplices
vt dictuꝫ est. Concludit ergo doctor finaliter intentum
suū dicens. Ideo ens in sba equiuocū ē: vt dicit̄ de spe
cieb⁹ in genere ꝛ de dr̄ntijs ex vna pte ꝛ de dr̄ntijs op
positis. Ecce quō concedit ens esse equiuocuꝫ etiaꝫ ac
ceptū in vno vel ꝑ vno significato. s. ꝓ sba eo q̄ ē eq
uocū ad oēs⁹ species in predicamento sbe ꝛ ad dr̄as oēs
ex vtraq̄ pte ꝺdiuidētes ꝛ oppositas. Et adducit Ani
cennā ꝓcedētē q̄ sunt tria prima entia in quolibet gene
re. i. genus generalissimuꝫ diuisū: ꝛ due dr̄ie diuidētes
ipsū non tñ sunt ibi tot predicata: q: due coo:dinationes
dr̄aruꝫ in omni genere reducuntur ad coo:dinationes
spēx: vꝫ sicut indirectuꝫ reducit̄ ad directuꝫ ꝛ obliquū
ad rectuꝫ: ꝛ istud dictuꝫ cōcedit q̄ nūq̄ dr̄a potest esse
genus vel species in aliquo predicamēto sicut superius
volebam⁹ ꝛ sic vides quāta difficultas fuit ĩ ista tertia
responsione principali que nunq̄ aut vix ab aliquo pōt
intelligi. verumtñ ſꝫ patefeceriꝫ q̄ꝫtum valui ꝛ credo q̄
sufficienter ꝛ iuxta intentū doctoris in hac tertia respō
sione. tñ multa dubia sunt in ista ꝛ terribiles obiectiōes
ꝛ nunq̄ aut vix solubiles possunt fieri cōtra eā quas p
pter ꝓlixitatē vitandā non hic adduco: ſꝫ tantuꝫ tango
vnā difficultatē: vꝫ cur magis doctor dicit ens in sba cē
equiuocū ad predicta tria q̄ꝫ dicat q̄libet genus supre
muꝫ vel intermediū cē equiuocū ad tria. s. ad genus in
ferius ꝛ eius spēs: ꝛ ad oēs dr̄as istius generis ꝛ suax
spērū. Cui respōdeo q̄ nō est aliquod genus superius
quin eadē rōe possit dici equocū ad oīa cōtenta in gene
re inferiori predicto modo supta ꝛ rōne ac ordine consi
mili: cū nunq̄ cōformi mō ꝛ p oīa sibi respiciat similit̄
contenta ĩmo aliter ꝛ distincte ꝛ directe ꝛ lateralit̄ ꝛ in
directe eo q̄ in illis quidditatiue includit̄ ꝛ p ꝓpīs vni
uoce. In his aūt nequaq̄ sed tñ de eis dr̄ denominati
ue: ꝛ per cōsequēs nō⁹ vniuoce: eo q̄ predicatio vniuo
ca ꝛ denominatiua distinguūt̄ specifice vt pꝫ per philo
sophuꝫ in principio p̄dicamentoꝝ ū ꝛ hoc q̄ꝫ sumuntur
respectu vnius ꝛ eiusdē ꝛ non respectu diuersoꝝ. co
lor enīꝫ vel coloratuꝫ predicatur denominatiue de hoie
ꝛ de lapide: tamen ō albedine ꝛ rubedine p̄dicatur vni
uoce. Ex ista responsione cum sua dubitatione colligit̄
predictā responsionē quā ponit doctor esse friuolam et
nō satisfacientē obiectioni facte cōtra responsionē ad ter
tiuꝫ argumētuꝫ: q: si illa responsio cēt bona tūc nullum
genus superius esset vniuocum ad suuꝫ genus inferius
pp rationes iam dictas: ꝛ per consequēs p illā responsi
onez non euacuatur incōueniens illud q̄ arguebatur:
qui. s. ens esset vniuersale: ꝛ ita sequeretur vltimum in
conueniens intentum. s. q̄ essent. 6. vniuersalia: q: ens
in sba esset vniuersale: vel si nō nec aliquod genus supe
rius esset vniuocuꝫ respectu generis inferioris vt pro
batum est per consimilem rationez. Quid ergo dicen
dum ē ad doctorem tam egregium. Dico q̄ hec vltia
responsio non est sua ꝛ hoc patet per modum respon
dendi positum in principio quando dicit dicitur si enīꝫ

diuisset dico tunc fuisset sua q: tali mō incipiunt sue p:o prie respões hoc est qñ dicit dico tunc sunt sue: qñ dicit dñ tunc non sunt sue sed loquit opiatiue ⁊ ponit respsi tiones alio:ū ⁊ hoc facit sepe pp multas causas quas su pfluus esset hic recitare. Sed tunc quid dicēdū ē ad ar gumētū tertiuz principale. dicerez ego sic. primo negan do illud qō ibi affirmat. s. ens esse vniuersale: ⁊ tamen ens est vnuocuz. nā ens in sua cōitate ⁊ transcendētia sumptū nullo mō pōt esse vniuersale: q: sic reperit taz in deo q̄z etiā in creatura cū icludat qd ditatiue i vtroq; fm viam doctoris ⁊ suoꝝ sequacium. Jn deo autez nullū pōt ee vniuersale fm ipsū in prologo. q. 3. ⁊ Frā ciscuz in conflatu. di. 16. ⁊ fm Boetiuz ⁊ fm Bouāuē turā libro primo. di. 19. q. 2. ⁊ multos alios. Jllā ad ra tionē vniuersalis pertinet ad minus quadruplex imper fectio. s. diuisibilitas: plurificabilitas: contrahibilitas: ⁊ cōpossibilitas: q: habet poni cū aljs. s. cuz differētijs licet habeat duas perfectiones q̄ sūt cōmunicabilitas ⁊ illimitatio: vt pz p doctorē in reportatiōe. supra primuz libꝝ sniaruz. di. 19. q. 4. ⁊ v. tanꝫ vincit a maiori mul titudine impfectionuz ⁊ per consequēs ē adeo remouē dū: ⁊ ideo cū ens in sua cōitate nō possit ee vle nō segē qp pp ipsū erunt. 6. vlia. ⁊ sic pz responsio: ⁊c.

c Jrca Decimā. q. que brevis ē ⁊ facilis in responsiōe: vel respōdēdo ad questionē q̄ dicit qp ppō est vera. s. locus ē principiuz generationis sicut pr. si attendat similitudo quo ad genus ⁊c. Jllā cū quattuor sint gene ra causaruz vt pz secundo phi. s. mā. forma: efficiens: ⁊ ⁊ finis. Si vis ppare illā similitudinē quā ponit Philo. phi. inter locū ⁊ patrē quo ad esse principiū generatio nis. dico si vis ppare ad genus cause efficientis est simi litudo: q: ambo sunt in eodem genere cāe respectu ge nerationis. s. in genere cāe efficientis: q: locus efficit ge nerationē ⁊ pater efficit generationē. Jō dicē vtrūq; eo ruz esse principiuz generationis. nūc autē li principium conuenit appropriate: siue appropriat maxie cāe effi cienti: licet bene conueniat oibus q̄tuor cāis q̄libet eaz est principiuz. sed tamen magis ppie vel appropriate māgis cōuenit efficienti cāe: q: ad ipsaz pertinet princi piare rē in suo ee siue deducere eaz ad existentiā: sed illa similitudo est falsa. Si intelligat similitudo quo ad mo duz cāe. Jllam causare per se ⁊ cāre per accidens sunt diuersi modi causandi. pater autē ē cā efficiēs p se ipsi generationis vt pz licet nō principalissima sz sol. vt pz secundo phisicoꝝ. locus aūt est causa efficiens p accidēs eo qp tantū conseruat generatuz ⁊ hoc non ratione sua propria. sz mediātibus influentijs celestibus que in alio ⁊ alio loco sunt diuerse ⁊ diffformes. Jllam leones non generantur nisi in certis climatib⁹ mūdi: sed ⁊ bussali. lacerte. scorpiones. cimices. ⁊ huiusmodi. q: apd nos i anglia iste vltime quattuor spēs aialiū nunq̄z reperiunt sic multas herbas vidi fructificare ibi quas nunq̄z repe ri in italia ⁊ econtra. ⁊ sic de multis aljs rebus ⁊ sic pz tota hec questio.

Decima quarta.

c Jrca Undecimaz questionez que est multum difficilis q̄ queritur de diffinitione generis ⁊c. Est notanda primo ptinuatio ad precedētes. Jllā postq; doctor sufficienter tractauit de vlī in cōi: qd est sbum huius li bri nunc ordinate ⁊ rōnabiliter tractat de eius partibus sbiuis. Et primo de prima ⁊ principaliori parte eius sb iectiua que est genus vt sumit formaliter ⁊ logicaliter ergo patet continuatio. Jllūc autē q: vt dixi genus. sic ⁊ qōcunq; aliud vniuersale pōt sumi dupliciter: q: vel formaliter p:o intentione secūda: vel fundamētaliter p intentione prima ⁊ re. Jdeo nō parua difficultas est hic an diffiniatur intentio an fundamentū siue res. Argu menta p vtraq; patebunt p ea q̄ dicenda sunt infra re spondendo ad qōem. Adducit vnā opinionē que dicit qp nec intentio diffinitur hic nec res simpliciter ⁊ abso lute. sed res sub intentione puta aīal vel color vel huius mod: inquantū sibi conuenit intentio generis vel inquā tum ei cōuenire pōt. ⁊ sic res non habet a seipsa ⁊ ab solute qp sic diffiniat: sed soluz ex habitudine ad intenti onē generis. s. inquātuz est apta fundare talē intentionē secundā ⁊ sic dicunt de spē pariformiter. q. s. illa secun da intentio nō diffinitur sed res sub intentione secunda vt hō vel bos. ⁊ huiusmodi ⁊ breuiter idē dñt de om nibus. v. vniuersalibus. Jllā secundū eos logicus non cōsiderat rem nisi per accidēs ⁊ in habitudine ad inten tionē secundā quā per se considerat ⁊ in hoc bene dñt Et ideo inserunt qp nō pōt diffinire rem absolute sum ptaz: ⁊ hoc etiā est veruz: sz quando vltra dñt qp solaz rem sic sub intentione secunda considerata diffinit logi cus. ibi deficiunt. Unde doctor arguit cōtra eos sic: qp diffinitur hic conuenit vnuoce rebus oiuz generū ⁊c. vbi nota duo in illa maiori. p:imo nota qp dicit signan tur conuenit. ⁊ nō dicit predicatur q: si diceret predica tur eet falsuz ⁊ sepe contra seipsum in tertio sententiaꝝ d. 7. q. 1. ⁊ ita infra in prima questione sequente dicit circa medium qp intentiones secunde non determinant si bi rem alicuius generis quia vnuoce applicant oibus vbi videt quo hic vult gen⁹ conuenire vnuoce rebus omniuz generū ⁊ ibi vult intentiones secundas appli cari vnuoce rebus oium generū. Et iō q: aliqui mo dent doctoreꝝ in hoc loco nō distinguentes bene inter conuenire ⁊ predicari. Jdeo in eius defensionē: ⁊ veri tatē motus suz istud notare. Jllam certuz ē qp nulla i tentio seda pōt predicari vnuoce de re aliqua prime in tentionis: q: nihil predicat vnuoce de aliquo nisi quan do ratio vel esse predicati est ratio vel essentia sbi. i. nisi predicatuz conueniat sbo i primo mō dicendi per se: vt patet per doctoreꝝ vbi supra. s. in ttio sententiaruz. d. 7. q. 1. ⁊ per consequēs nō pōt aliqua intentio secunda p:e dicari vnuoce de rebus oium generuz: tñ potest cōue nire siue applicari siue actribui rebus oium generum q: scōm suuz nomen cōuenit ⁊ attribuitur eis ⁊ etiam secunduz suā rationē vt arguit doctor i illa maiori ⁊ exē plificat: ⁊ istud non est inconueniens sed necessariū. Et ideo male mordet ab ignorantibus nō distinguētibus terminos vt dixi: q: notitia ppositionū presupponit no titiā terminoꝝ. Secunduz notandū in hac maiori ē etiā contra emulos qp ibi non fit distributio p:o singulis ge neruz vt ipsi calumniant: sz p:o generibus singuloꝝ vndē licet albertus de saxonia in suis sophisinatib⁹ pte prima reprobet hanc distinctionē ⁊ satis logicaliter ⁊ p babiliter: tñ q: catholici ⁊ theologi doctores tam noui quā antiqui vtunt ea ⁊ nō tantū in suis questionib⁹ sz etiaz in suis expositiōibus supra sacrā scripturā vt patet de multis ⁊ maxime de nicholao de lira in tractatu suo de aduentu messie cōtra iudeos male intelligentes illud exaie. ⁊ cōfluent ad eū omnes gentes ⁊c. i. ad messiam ⁊ quia ad xp̄m nūq̄z cōfluxerunt oēs gentes. iō ille non fuit messias vt dñt. Respondet qp ibi est distributio p:o generibus singuloꝝ: ⁊ nō p:o singulis generuz q: de oi genē hoiuz siue nationū crediderunt. xp̄o. ſ tñ singu li generuz vel nationū ⁊ sic intellexit ille ppheta: ⁊ ideo q: hec distinctio est multū vniuersalis ad exponēdū mul tos passus scripture sancte ⁊ etiā in singulis scientijs. Jdeo qcqd dicat albertus loquens secundū pp:ietatez sermonis possumus ea vti: ⁊ p:o eius vsitate vbiq; tē dum est ea. ⁊ ideo ad propositum dico: vtens eadem distinctione tanq̄z bona qp doctor iste non intellexit illaz

maiorē p:o singulis generū q:certissimū ē apud eum q̄ hec secunda intentio genus non p̄t applicari indiui duis generū nec speciebus: aut dñtijs aut p:opr̄ijs ea rū sed intellerit p generibus singulo:ū. i. p singulis p̄dicamētis rerū q: nō ē aliquod p:edicamētū q̄n multis cōtentis in illo possit applicari intentio generis vt̄ p̄z q: omnibus potētibus fundare intentionē generis ⁊ diuisibilibus per duas dñas oppositas ⁊ sic p̄z defensio doctoris cōtra duas obiectiones sophisticas ⁊ puriles factas contra vnā maiorē. Tunc additur mino: talis. ſz impossibile est aliquā rē qualitercunq; sub intentione secunda. s. intentiōe generis de quo solū loquit hic cōuenire vniuoce rebus oīum generū ergo ⁊c. probat mino:ē ⁊ satis p̄z. ¶ Resp̄ōdet aduersarius ⁊ subuertit fūdamentū argumenti doctoris ⁊ dicit q̄ doctor suppo nit vnū falsū. s. q̄ res que diffinit̄ sit vniuoca rebus omniū generū cū nulla sit talis res que hic diffiniat̄ ⁊ tamē res hic diffinitur. p:ima ē vera in suppositiōe p sonali. ⁊ secunda in suppositione simplici. Et ſ̄ō res sūpta in ſ̄bo vt ſuppōit simpliciter nō h̄z vnitatē alicuius ſp̄ei vel generis generalissimi sed solū h̄z vnitatē ppor tionis: qualis vnitas da̅ rebus distinctis genere generalissimo ⁊ stat talis vnitas i similiter se habere vt vult doctor in ante p:edicamentis. q. io. ¶ Vnaz sicut se h̄z aial ad hoiem ⁊ asinū: sic color ad albedinē ⁊ nigredinē. ⁊ sicut ſc̄ h̄z ſ̄ba ad sua inferio:a: sic quantitas ad sua ⁊ q̄litas ad sua ⁊ sic de alijs. Ita q̄ nō ē danda aliqua vna res nec vnitate specifica nec generica in qua fundet̄ vnitas ppor tionis: sed ē tantū res vna vnitate ppor tionis q̄ vnitas fundatur sup:a res maxime diuersas. tamen dicit q̄ modus sub quo diffinitur est vniuoc' diuersis generibus puta ipse genus q̄ ē modus sub quo diffinit̄ res cōuenit vniuoce oībus generib' vel diuersis generibus. i. rebus diuersoū generū predicamētor. ⁊ sic hec responsio ſp cōcedit vnū ⁊ idem sicut p:ius posuit opinio licet addiderit rē nō esse vniuocā. nā concedit sicut p:ius q̄ intētio generis est modus sub quo res diffinitur ⁊ sic ſēper vult rē diffiniri ſz nō absolute ſz sub intentione fa. Intentionē aūt illā generis non vult diffiniri sed solū esse modū rei diffinite. sicut si papa faceret vnū puta te vel me cardinalē p:opter suā scientiam non faceret illū cardinalez p:opter se simpl'r ⁊ absolute nec faceret scientiā suā cardinalē sed ipse efficeret̄ cardinalis ⁊ scientia sua eſſet' ratio ⁊ modus sub quo ⁊ pp quā efficeretur. Doctor arguit contra q: ex quo semp concedit q̄ res sub intentione vel rōe intētionis ⁊ non ratione ppria diffinitur tunc ſequit̄ q̄ res p accidēs diffinitur. ſ. q: p aliud ⁊ nō per se. ſ. p intētionē que accidit sibi. ſz oē per accidēs reducitur ad aliquid p se a quo illud aliud dr̄ tale p accidēs sicut si aperiens fenestram nō est nisi cā per accidēs illuminationis domus: oz q̄ illa illuminatio domus reducat̄ ad aliquā cām per se ſ. ad solez vel ad aliquod co:pus luminosum. sicut de ammotiōe trabis respectu descensus lapidis' ⁊ huius modi ⁊ iō cū res nō habeat de se q̄d diffiniat̄ sed solū ab intentione secunda ⁊ ita diffiniri p̄t: sequit̄ q̄ intētio secunda. ſ. genus formaliter sumptū per se diffiniat̄ ⁊ nullo modo res que est genus fūdamentaliter sumptū. Secūdū argumētum est optimū ⁊ p̄z de se q: nulla diffinitio cōuenit alicui p accidēs sed p se: ⁊ in' primo modo dicendi per se. Solo etiā q̄nis est clara vsq; illud q̄ dicit. tamē itētio. ſ. generis potest significari' cōcreto vel in abstracto ⁊ c. vbi nota q̄ vnumq̄dq; illo:ū v. vlium p̄t dupliciter significari vel sumi. ſ. vt est concretuz vel vt est abstractuz: siue in concreto vel in abstracto q̄d idē est. ¶ Ido quo nota primo q̄ cōcretuz ⁊ abstractuz idē significāt ſz sub diuersis modis significandi vt patet in predicamentis doctoris capitulo de denominatiuis. ſ. q. viij. ⁊ etiaz. q. ij. ⁊ ideo ñ intelligas q̄ aliquod vl'e sumatur vtroq; modo sub oio'codez noīe illā q̄ significat̄ in concreto. i. q̄ significatuz suuz ponitur sub mō significandi cōcreto: tunc retinet nomē suuz cōcretuz assuctuz sub quo predicatur de reb' p:ime intentionis cuius nomen est genus: vel species vel dr̄a Et ideo i proposito intētio generis. ſ. significatū generis quod ē idē sub cōcretione ⁊ sub abstractione: siue sub mō significandi concreto ⁊ sub modo significandi abstracto q̄d idē est q̄ significat̄ de concretione significat̄ per hoc nomen cōcretuz q̄d dr̄ genus ⁊ hoc siue vocaliter exp:imat̄ siue litteraliter scribatur ⁊ sic p:ie significat̄ ſm q̄ est intentio ſc̄da siue sub ratione intētionis ſc̄de q: ratio intentionis secunde ē q̄ sit applicabilis rei secūduz illud Auic̄ne. Secūde intentiones applicant̄ p̄mis. i. de natura sua sunt applicabiles. licet nō ſp actualiter applicentur: quia si quilibet hō doceret tūc null' applicaret eas actualiter: sed tūc remanerent in eē earū qdditatiuo ⁊ in quodā eē metaphisicali logicali q: cēnt apte nate applicari. ¶ Nā adhuc cēnt scibiles. ⁊ non inquantuz actualiter cōsiderant̄ vel applicant̄. Scientia enī nō est de cōtingentib' ſz de necessarijs p:imo poste rioruz. ⁊ iam in p:incipio p̄bauimus q̄ scia est de secūdis intentionibus que h̄t omnia requisita ad sciam vt etiaz vult doctor in ante predicamentis. q. xj. Et sic ad ppositum dico q̄ q̄ aliqua intentio secunda significat̄ sub' modo significādi cōcreto: tunc p:ie significat̄ ⁊ sumitur vt intentio secūda: q: vt est applicabilis rei: q: ſi significaretur in abstracto: tunc non posset applicari rei ad quā cū tali significato est aptuz natū applicari: eo q̄ non p̄t applicari rei nisi per predicationez. cōstat ante q̄ nulla secunda intentio p̄t p̄dicari in abstracto de re p:ime intentionis pp illā maxima ā doctoris posita in p̄ma' questione huius libri ⁊ sepe recitatā. ſ. q̄ quādo aliquid predicatur de aliquo in abstracto predicat̄ de illo in p:imo modo dicēdi p se. Et hoc vt promisi. ubi declarabo infra. q. iz. nunc aūt constat q̄ nulla secunda intentio est de quidditate ⁊ p:imo modo dicendi per se alicuius rei. Et ideo oportez q̄ oīs secunda intentio que h̄z applicari rei p:ime intētionis siue p̄dicari de ea significetur in cōcreto ⁊ nullo modo in abstracto ⁊ hoc ē q̄ nota doctoris subtilissime hic ⁊ a paucis bene consideratuz q̄ dicit p:imo modo significatur p hoc nomē gen' p p:ie secunduz q̄ intentio: q: secunduz hoc ē applicabile rei. ⁊ ideo intelligę illud dictuz vt tā exposui illud: ⁊ consequenter subiſert. ⁊ iō vt significatur p hoc nomen genus diffinit̄ hic. ſ. vt intentio ē ex hoc dico q̄ intentio generis per quā doctor intelligit significatuz generis: vt significat̄ ⁊ sumitur in concreto: quod q̄dē cōcretū ē hoc nomē genus: sic diffinitur hic. ſ. vt est intentio secunda q: genus vt̄ est cōcretuz est intentio secunda. vt̄ iaz declaratū est. Et etiaz ratio huius est. ſ. q: sic est applicabilis rei ⁊ non in abstracto. ⁊ hoc mō diffinitur a porphirio ⁊ non sub mō significandi abstracto. Et deinde cōsequēter inſert doctor. tamen fortevt quid est habet diffiniri a metaphisico. Vbi nota primo q̄ secunduz doctrinā doctoris per totuz istuz liburuz nullum abstractū alicuius istoruz. v. vniuersalium p̄t dari vno nomine sed per circūlocutionē puta abstractuz huius cōcreti genus nō est generalitas sed intentio generis. ⁊ abstractū spei ē intētio spēi: ⁊ sic de alijs dicat: q: generalitas est abstractuz generalis q̄d est nomen p:me intentionis: ⁊ specialitas spālis eodē mō. ¶ Hūc aūt p abstractū generis q̄d vt dixi vocat̄ intentio generis Intelligit doctor: q̄d ē generis. i. q̄dditatez eius. ⁊ tūc dicit q̄ h̄z genus vt est cōcretuz siue significatuz eius vt significatur i con

ereto diffiniat a logico pp cāz supi⁹ dictā .s.q: sic ē applicabile rei puta aiali vel colori ⁊ hmōi.tñ vt significat ī abstracto.i. vt accipit mere ꝑm suā qdditatē abstractā sine aliq̄ habitudine ad rē vel ꝓnotatiōe aut ꝯctiōe. vel ꝓcernentia vt qdā dñt ly abusiue:tūc forte hz diffiniri a metaphisico eo q̄ ad metaphisicū vt dr ī ꝓmo metaphisice ptinet ꝓsiderare oīum qdditates ꝑ vt.s.abstracte sunt ⁊ sine ꝓnotationibus. Sed de hoc alias ⁊ nota q̄ signāter dicit forte:q: in facto nō sic ē vt alias ꝓbabitur⁹ nisi forte intelligat de metaphisico logicali ⁊ nō realī q: vt alias supi⁹ dixi vī ꝓbabile valde ponere tales duas metaphisicas.s.vnā pp res nō dependēs ab itellectu.qualē solūmō posuit philosoph⁹ in sua metaphisica cuius sbum ē ens reale ⁊ nō ens ī sua cōitate maria vt alias videbit. ⁊ aliā metaphisicā logicalē.vel rōnalē pp itētiōes ſcōas ⁊ ētia rōnis cui⁹ sbz erit ens rōnis vel forte melius vnā aliā metaphisicā cōez vtriq; cui⁹ sbum erit ens iquātū ens.siue ēs ī sua maria cōmunitate. Ita q̄ metaphisica tradita a philosopho nō est totaliter sufficiens ⁊ oi enti ꝙueniens sz solū entib⁹ realib⁹:q: aliter ſcōe intētiōes q̄ nō ptinēt ad sciaz realē saltē vt incluse ī ea:lz bñ ꝑ attributionē ad eā eēnt oīno nō ens ⁊ nihil; qđ ē falsissimū:q: ut probauim⁹ de eis ē scia verissima Et iō vt reor:pp hāc ambiguitatē dicit docto: signanter ī hoc loco forte . Deinde cū īmediate dicit pp argumenta sciendū ⁊c. ¶Nota q̄ quattuor ibi notāt a doctore .s. res.itētio.cc. ⁊ p̄dicari: ⁊ tertiū correspondet ꝓmo ꝑ se ⁊ q̄rto secundo. Tertiū vero corñdet scōo ꝑ accidens ⁊ q̄rto ꝓmo. Idē q̄uor notat ī scōo notabili:lz cū hoc dat dr̄am p̄dicatiōis inter ea eo q̄ inter primū ⁊ tertiū s.inter res ⁊ cc.ē p̄dicatio exercita. ⁊ inter scōm ⁊ q̄rtuz. s.itētionē scōaz ⁊ predicari:ē p̄dicatio signata siue per illos terminos fit p̄dicatio signata . Et iō dicit q̄ cc exercet illud in reb⁹ prime itentionis q̄ p̄dicari signat ī secūdis intētionibus. Et nota q̄ sp dz dici signat ⁊ nō significat:q: significat nō ptinet ad hoc ꝓpositū. Et hoc notauī pp falsos ⁊ ineptos libros ⁊ lectores ignaros Igitur nota qd ē p̄dicatio exercita! qd p̄dicatio signata ¶Predicatio exercita ē illa que exercet aliquaz veritatē ⁊ q̄si ponit eā ī executione ⁊ claritate q̄ prius latebat sb enigmate ⁊ quodā velamine p̄dicatiōis signate: ⁊ absq̄ fictione terminoz vmbrosoz: ⁊ debilis entitatis puta secūdaz intentionū: ⁊ fit p̄dicatio sp mediante hac copula ē vel fit . vel existit.ita q̄ oz q̄ copula sit aliq̄d triuz verboz¶Substantioz:q: per illa fit clarificatio veritatū ⁊ entitatis rez. ¶Predicatio signata ē illa q̄ q̄si figuratiue aliqd enūtiat ⁊ mistice: ⁊ sub velamine sentētie siue dat aliud intelligere ⁊ q̄si ad aliud mittit:sicut testamētum vetus q̄ q̄si totaliter erat in figuris mittit ad nouum: ⁊ ioānes ad xp̄m: ⁊ ibi veritas figurarū exercet ⁊ apte ministratur ⁊ fit mediātib⁹ verbis adiectiuis non tñ oibus sed aliquib⁹ dicentib⁹ hebitudinē ad aliō vel alia:cuiusmodi sunt li predicat.significat.attribuit.verificat. affirmat.negat.opponit dicit.conresondet.ꝙenit. ⁊ multa similia q̄ longuz eēt enarare: vel enumerare:tñ inter omnia li p̄dicat est frequentius ī vsu ⁊ ꝓprie fit īter minis secundaz intentionū ꝓ extremis:lz fiat etiaz in aliis .⁊ vt intelligam⁹ q̄ dixim⁹ pono vnum ꝑ nunc exēpluz cōmune:q: plura ponent inferius.genus p̄dicatur de specie . vbi quasi est enigmatica ⁊ figuratiua locutio. Et ideo dicit predicatio signata q: quasi fit sub signis ⁊ modis reruz: ⁊ sub secūdis intētionibus in q⁹ fit ꝓprissime ⁊ quasi per nām suā: ⁊ sub illis dat misticē intelligere veritatē que exercet ī reb⁹ signatis per talia signa. vt dicendo homo ē aial. vbi iam vides aptaz veritatem factaz ⁊ vere exercitaz que prius subtilis signis ⁊ figuris latebat. Ita vt optime possit verificari illud psalmi. Ecce audiuimus eaz in efrata.inuenimus eam in campis silue:q: q̄ in velamine audiuimus.s.in intētionibus secūdis ⁊ in p̄dicatione signata inuenimus in facto: ⁊ vidimus in rebus ⁊ in predicatione exercita. vnde doctor infert tertiuz notabile ⁊ dicit q̄ nomina concreta secunde intētionis respectu huius q̄ est p̄dicari supponūt ꝑ suis fundamentis respectu esse siue ꝓ sōis. hoc patet per exēpluz p̄dictum:q: q̄n dicit genus p̄dicat de spē.ibi genus ⁊ spēs que sūt nomina secunde intentionis sumuntur cum illa copula q̄ dicitur predicari vel predicatur ⁊ supponunt ꝓ suis fundamentis aut sbis.scilicet animali ⁊ homine respectu huius copule que dicitur esse.q̄ patet quando dico homo est animal. Et deinde infert quantum notabile ex tertio: dicens q̄ a predicari signato ad predicari exercitum siue ad esse non tenet consequentia per se in eisdem terminis:quia non sequitur genus predicat de specie.ergo species est genus:cetera patent. ⁊ nota q̄ signant dicit per se:quia per accidens bene tenet: vt cito infra patebit.puta dicēdo sic animal predicatur de homine ergo homo est animal. Deinde ponit differentiam iter actum signatum ⁊ exercitum in multis exemplis que sunt multum difficilia multis: dicens q̄ per nō exercetur negatio q̄ per nego signatur.per tantū exercetur exclusio.q̄ per excludo signatur. Ita de preter. ⁊ excipi. ¶Dicit doctor exponit tria exempla.ꝓmum est de non. ⁊ nego.secūdum de tantum. ⁊ excludo. Tertium de preter. ⁊ excipi. De primo scias q̄ per li nō itelligit nota act⁹ exercitii negatiui. ¶Nā li non cadēs sub li est facit actū exercitū negatiuuz ⁊ remotiuuz vnius extremi ab altero. Li nego aūt significat eandem remotionez ⁊ sepationez ⁊ li nō ptinet ad primas intentiones ꝓprie loq̄ndo ⁊ li nego ad secūdas. ⁊ hoc dico logice loq̄ndo ⁊ in ꝓposito nr̄o. Et doctor ponit exēpluz in littera q̄n dicit. Iō est sic arguendū: ad negationē superioris sequit negatio inferioris ergo si non est animal non est homo vel diceretur clarius sic:si superius negatur ab aliquo ⁊ inferius negatur de eodem vel ab eodem ergo si lapis vel aliquid aliud non est animal est homo vbi manifeste patet q̄ per li non exercetur negatio.quia⁹. scilicet li nō signat ꝑ li nego q: li nō exercet negationē quā li nego signauit. Et si bene attendis cōiter ⁊ q̄si oēs regule logicales ꝓnaz: ⁊ maxime etiā multe locoz: puta in loc intrinsecis dant in predicationib⁹ signatis ⁊ in itētionibus secundis. In exēplo aūt doctoris in prima ꝓpositione que est de predicatiōe signata q̄n dr ad negationem superioris sequit negatio inferioris. ¶Notandū duo.s.predicatio: ⁊ negatio: ⁊ vtraq; exercet. ¶Nā p̄dicatio signata que fit per li sequit exercetur ꝑ li est:lz p̄cedente li nō q: secunda exercitatio q̄ cō:respōdet vel respicit li sequitur ⁊ fit ꝑ li ē nō pōt fieri in tali mō loquēdi nisi p̄cedente p̄ma exercitatione que fit per li non.q̄ exercitatio cōrespondet huic termino negatio:quando dicit ad negationez ⁊c. ¶Negatio autē que est secundū notatuz. ⁊ facit sēam signationē ,exercet ꝑ li non q: sicut ad li sequitur sequit li ē:sic ad li negatio sequit li non. Et ita in exēplo doctoris ē duplex signatio: ⁊ duplex exercitatio vna signatio fit mediante hoc termino sequitur: qui facit p̄dicationē signataz: ⁊ alia fit mediante hoc termino negationem vel negatio. In quo termino vel ꝑ quem terminum licet ꝑ non fiat predicatio signata expresse ⁊ formaliter : fit tamen inclusiue ⁊ virtualiter quia in li negatione includitur hoc verbum nego: ⁊ illud facit manifestam predicationem negatam vt dicendo infertus negatur a superiore ⁊ huiusmodi. Ex quo dicto colligitur q̄ differentia est inter signationem ⁊ predicationem signatam:quia in hoc nomine negatio : est bene

signatio q: in illo signatur li nō. nō vbicunq; est signatio ibi est predicatio signata: sed bene econuerso. Jō dixi q; in exemplo doctoris erat duplex signatio et duplex exercitatio: non tñ duplex p̄dicatio signata nec duplex p̄dicatio exercitata ꝫ vnica hicinde: ⁊ iō ꝓcludo q; signatio pōt fieri per noīa ⁊ similiter exercitatio vel per aduerbia: ꝫ predicatio signata ⁊ exercita nō nisi p; vba eo q; omnis p̄dicatio fit per verba: facio etiā exēplū cō simile in affirmatiuis. sicut doctor fecit i negatiuis. ⁊ sic ad affirmationē inferioris seq̄t affirmatio superioris: ergo si sortes ē homo sortes ē animal. Quod exēplū cōsideret sic̄ precedens. Et hec tantū dixim⁹ de primo exēplo. Scōm exēplum doctoris pertinēs ad declarandum dām inter actū ⁊ signatū ⁊ exercitū ē li tñ. ⁊ excludo Mā per li excludo fit predicatio signata ⁊ etiaz signatio. Et per li tantuz fit exercitatio non tñ predicatio exercita licet fiat semper in predicatione exercita. ⁊ iō caute loq̄n duz est in istis terminis. ⁊ ponam⁹ exēplum oē aliud a sorte excludit a cursu. ergo tantū sor. currit. vel sic oēs alij a religiosis excludent a sūma beatitudine: ergo tñ religiosi erunt sūme beati. vel sic. Quicunq; nō ē papa excludit a plenaria ptāte: ergo tantuz papa hz plenariā ptātē: ⁊ sic de infinitis exēplis in quibus pz q; per li excludit fit signatio ⁊ predicatio signata ⁊ p; li tātuz fit exercitatio non tñ predicatio exercita ꝫ in predicatione exercita. Tertiuz exēpluz doctoris. s. de pret. ⁊ excipi: sic declarat. Mā per li excipi fit predicatio signata: ⁊ signatio. ⁊ per li preter fit exercitatio: nō tñ p̄dicatio exercita: q: illa fit soluz per li est: ꝫ fit in predicatione exercita exē pluz. precise sortes excipitur a cursu ergo omnis hō p̄ter sortez currit. vel sic. Diabolus ⁊ nulla alia creatura rationalis excipit a bene facere. ergo oīs creatura rōnalis preter diabolū potest benefacere ⁊ sic de infinitis exēplis. vbi patet signatio per li excipitur ⁊ exercitatio per li preter. Nec oz q; in his duobus exēplis vltimis q̄ ponit doctor ad faciendū dām inter actū exercitū ⁊ signatuz: fiat predicatio signata in alijs terminis q̄z predicatō exercita: sicut fiebat superius in istis terminis predicari ⁊ negari ⁊ huiusmodi: q: illi termini pertinent proprie ad intentiones secūdas ⁊ maxime li p̄dicari. Isti autez ēmini. s. excludi ⁊ excipi: ptinent indifferenter ad intentiones primas ⁊ scōdas: imo videnť magis ptinere ad intēti ones primas. Et iō signatio eoz ⁊ exercitatio pñt recte fieri i eisdē terminis nec videnť bene posse fieri in alijs ⁊ alijs ēminis. ⁊ iō i illis bñ ⁊ pprie arguit̄ p̄dicari signato ad p̄dicari exercitū in eisdē ēminis. ꝫ nō sic i ꝓxi b⁹. Doctor tñ facit istātiā ꝓ istō vltimū dictū. s. q; bñ possumus arguere a p̄dicari signato ad predicari exercitū in eisdez terminis vbi li predicat̄ ē copula in predicatione signata. Maz sequit̄ aial predicat̄ de hoīe ergo hō ē animal. Rñdet dupl'r ad hoc. Et pma rñsio est clara. Maz ex predicatione p accidēs q̄ minus hēt de p̄ōe ve predicationis nō sequit̄ predicatio per se q̄ plus habet q: ex minore ⁊ imperfecto nūq; inferť maius vel magis perfectum: quia a nullo potest aliquid habere nisi illud i se hoc habeat. li predicari autem conuenit rebus per accidens ⁊ li esse conuenit rebus per se: ⁊ ex p̄dicari in rebus nō pōt seq̄ ē in reb⁹. ⁊ ideo negāda est ꝓna Scōa responsio dicit q; nō sūt idē termini antis ⁊ consequentis. i. nō oio idē vel nō oio eodē modo in eadem suppositiōe ⁊ hitudine sumūť. ⁊ hic recurrēdū ē ad illā distinctionē nobilissimā posita supra. q. 8. vz q; significatū termini cois significātis verā nām pōt sumi tripliciter nē. Nunc aūt in proposito q̄ dico animal p̄dicat̄ de homine in hoc antecedēte: li animal ⁊ li hō accipiunť secundū tertiū modū. Jn cōsequēte aūt fm secūdū modū. ⁊ iō nō sunt oio idē termini. sicut nec homo ē idē terminus in illa fallacia accidētis: qua sic arguitur sortes est hō. hō est species. ergo sor. est species. vbi pz q; li hō tenet locū duoz terminoruz pp diuersitatē habitudinis quā hz ad sortē: ⁊ ad spēm. ē tñ li hō vn⁹ terminus fm significationē vt superius dictū est. q. iiij. et etiā doctor dicit idem in predicamētis. q. v. vbi dicit q; in fallacia accidentis terminus variatus est vnus fm significatiōez q: loci sophistici extra dictionē non peccant ꝓtra ꝓtradictionē ꝫ cōtra illationē hec ibi. Ad pmū argumentū principale rñdet doctor dicēs q; intentio non est qd rei: predicat tñ in qd de re ⁊ē. Primū dictuz est manifestū. sed secūdū negat a multis etiā Scotistis. vī eis q; doctor ꝓtradicat sibipsi hic ⁊ superi⁹: q: dixit q; intentiones scōe nō p̄dicanť de reb⁹ nisi p; accidēs: ⁊ hic dicit q; intentio p̄dicat in qd de re: sed p̄dicari p; accidēs ⁊ p̄dicari in quid sūt oppositi modi p̄dicādi ergo ꝓtradictio. Sed dicam⁹ q; si bene intelligat̄ hic recte loquitur ⁊ docte nec cōtradicit precedētib⁹. Jō q̄ dicit. intētio predicat in quid de re: resoluat verbū in nomen: sic intentio secūda est predicatū in quid. vbi li in quid iā manifeste determinat inherens ⁊ nō inherētiaz: q: tenet ⁊ p̄dicat a parte p̄dicati. ⁊ certuz ē q; genus q; est intentio scōa est vnū p̄dicatū in qd: vt pz ꝑmo topicoz ⁊ predicat in qd q: p̄dicari in qd ponit in eius diffinitione: tñ vt li in quid determinat inherentiā: manifestū ē: q; intellectus generis non p̄dicat in quid de re: q: sic p̄dicaret qdditatiue de re: ⁊ in primo mō dicēdi per se: q: li q̄d determinaret modum p̄dicandi ⁊ copulā ⁊ non illō qō p̄dicat siue predicat. Et ideo concedo istā ꝓpositionem Intentio secunda q̄ p̄dicat in quid de re: non predicatur in quid de re ꝫ p; accidens. ꝑma pars est vera exponendo eā vt iā expositū. vel sic clarius. Intentio scōa q̄ est p̄dicatuz in quid: q; quidē predicatuz in qd p̄dicat de re nō p̄dicat in quid de re ꝫ p; accidens. li pmū in quid determinat inherentiā sicut ⁊ li per accidens. Ad secūdū dicit docto: q; hec intentio genus non ē quid nisi tñ differentium numero tñ p̄dicat de differētibus spē illud intelligitur ⁊ exponeť clarissime. q. 14. in fine. Ad reliq̄ pz p; dicta in alijs q̄nibus ⁊ etiaz hic superius.

c Jrca Duodecimaz q̄nez qua queri- 15.
tur. An diffinitio generis sit ꝓuniēter data. pz cōtinuatio q: postq̄z notum est q; diffinitur. s. intentio generis ⁊ nō res recte subiungit: an talis diffinitio sit bene data. Argumenta patēt vsqz ad. 6. argumentū qd ē difficile. vbi dr Augatio ē dicere de pluribus dñtib⁹. probat̄ q: dra q̄. s. intelligitur in li pluribus est vna species multitudis sicut ⁊ diuersitas ē vna alia: ita q; multitudo est genus ad differētiā ⁊ ad diuersitatē vt pz. v. ⁊ x. metaph̄ysice. Et tunc sicut dra sūpta in singulari numero q̄ est nomē substātiuuz ⁊ abstractuz includit multitudinē sic̄ spēs i cludit suū genus: ita etiaz dra sūpta in plurali numero in casu nominatiuo bi ē adiectiuuz ptic̄pale siue ptic̄piū presentis tēporis ⁊ est concretum etiam includit multa q: sicut abstractuz ad abstractum: ita cōcretuz ad concretum. Et ideo sicut differentia que est abstractum includit multitudinem que est abstractum. Jta differentia in plurali q̄ ē concretum siue vt sumitur concretiue includit multa que est etiaz concretuz. Et ideo dicit in littera. ergo ⁊ differentia cōcretiue multa. i. dra cōcretiue sumpta includit multa: ergo est ibi nugatio dicendo multis differentibus. scilicet q: superius preponitur inferiori. sicut est nugatio dicere. animal homo. q: dicēdo hō intelligit aial. ⁊ iō nugatio antcponit: ⁊ exp: imitur Et dicit q; in illa diffinitione li pluribus ponit pro multis sic etiam exponit illud burleus. ⁊ addit. vel si comparatiue adhuc idem significat. deest ꝫ etiā li plurib⁹ te

nuz adhuc idē significat ⁊ per cōsequēs si li multis: iclu
dit sicut superius in li differentibus. ⁊ etiam li plurib⁹
includitur in li differentibus sicut superius in inferio: ſ:
q: idē significāt. Et vbi idē significatū ibi eadē icluſio q:
ſpossibile est q idē significatū includat aliquid ⁊ nō in
cludat illud. Quod tamē dicit hic q cōparatiuus gra
dus ⁊ positiuus idē significant. ſ. q idez manet signifi
catuz nō variatuz sub his duobus modis significandi:
qui sūt positiuus ⁊ cōparatiu⁹: ꝓbatur sic ꝑ grāmati
cā speculatiuā que vocat de modis significandi. Nam
ibi dicitur q positiuus gradus ⁊ ꝯparatiu⁹ ⁊ superlati
uus idē significant sed sub diuersis modis. Nā album
albius ⁊ albissimuz idē significāt: sed positiu⁹ gradus
significat illud significatū sine aliquo excessu aut i termi
no: vel citra terminū. per in termino intelligit gradus
superlatiuus: q: forma accidētalis puta albedo quādo
est in gradu superlatiuo: nō pōt tēdere vltra q: qñ ali
quid ē albissimū nō pōt hꝫ plus de albedine ⁊ ibi ter
minatur forma albedinis. Et ideo albedo dicit esse ibi
in termino excesso q: non pōt excedere nec tendere vl
tra. ꝑ Per citra terminū intelligit gradus cōperatiuus:
q: qñ aliquid efficit albius hꝫ tunc aliquē excessū in al
bedine. quez prius non habuit tūc citra terminū: q: ad
huc nō est in termino ⁊ cōplemēto vt pꝫ q: nō est albiſ
simuz: sed positiuus vt dixi nullū dicit excessū. q: nec in
termino. i. in superlatiuo: nec citra terminū. i. in ꝯpara
tiuo: sed dicit illā formā simpliciter ⁊ absolute. Jō dixi
q bi tres gradus cōparationis idē significatū significant:
q: albū albius ⁊ albissimū illud idē penit⁹ significāt qō
significat albedo ⁊ significant eandē formā realem tam
differenē. q: albū significat illā formā vel qualitatē sine
aliquo excessu: aut in termino: vel citra terminū: albius
significat eādez formā cū excessu citra terminuz. Albiſſi
mū significat eādez formā cū excessu in termino. Et ſic
patet qd vult dicere doctor: qñ dicit vel si cōparatiue:
adhuc idē significat. Quidā tñ respondet ad argumētū
⁊ dicit q hic nō est nugatio. ſ. dicendo plurib⁹ differē
tibus q: nugatio ē in preponendo inferius superiori suo
ex eadē parte orationis. vt dicēdo hō animal currit. vbi
apparet manifesta nugatio nō tamē econuerso. puta di
cēdo animal hō currit. q: hic dicitur a grāmaticis cē cō
structio appositiua eo q si diceres solū animal currit pos
set qs dubitare qō animal sit illud. ⁊ ideo apponitur li
homo ad specificādū qō animal sit currens. ⁊ iō nō est
nugatio ibi. ⁊ ita dñt est in illa diffinitione q: ibi li differē
tibus q est inferius ad li plurib⁹: postponit ad li plu
ribus. ⁊ iō specificat illud: q: posset dubitari de quibus
pluribus q: vtrū de pluribus differētib⁹ vel de pluri
bus diuersis ⁊ sic nō est ibi nugatio. ⁊ in facto hec est
multuz appens responsio. Doctor tamen subtilissime
arguit contra illam per vias cognoscendi nugationem
positas a philosopho sexto topicoꝝ valde bonas sꝫ mul
tū difficiles ⁊ doctor vult ꝓbare. siue inferius ꝓponat
siue postponat suo superiori semp est nugatio. Et pri
mū argumētuz probat q si inferius preponat erit nu
gatio ⁊ hoc cōcessit responsio ista: ⁊ ideo non facit ꝓtra
istā attamen placuit doctori ꝓpter instructionē nr̄az ꝓ
bare illaz ⁊ adducit textū philosophi talē. Responsum
si vniuersali dicto addatur ⁊ pticulare. i. si vli. ſ. superi
ori addatur. i. preponat pticulare. i. inferius erit nuga
tio: vt iustū expediens. Justuz enꝫ est inferius ad expe
diens: q: oē iustuz est expediens non tamē econtra: ha
bundans ergo iustuz. idest superfluuz ⁊ nugatoriū est
ponere in diffinitione expedientis li iustū vt precedat ip
suz. Secundum argumētū probat q sit nugatoriū ⁊ su
pfluuz si ꝓponetur superi⁹ inferiori. ⁊ illud est contra il
lam responsionē ⁊ ꝓbat illud per rationes dñe superi
oris ⁊ inferioris: eo q philosophus. vij. metha. dicit q
nugatio ē preponere pedalitatez bipedalitati: pedalitas
enim est dña superio: ⁊ bipedalitas inferior. Haz aial
diuidit per differentias accidētales sic. animaluz quod
dā habens pedes: qōdam non habēs: vt serpens: an
guilla: ⁊ huiusmodi. Aialuz habentiū pedes: qōdā est
bipes qōdam quadrupes ⁊c. vbi vides q habere pe
des est differentia superio: q: cōio: cꝫ bipes. vnde ostē
dit philosophus q hec est nugatio aial habēs pedes bi
pes. Et q sit nugatio doctor probat dupliciter. pr̄o mo
dus est ponere rationes ꝓ noibus. Et secūdus mod⁹
trāsponere terminos. ponere rōnes ꝓ noibus nō ē ali
ud cꝫ remouere nomen diffinitū siue tacere ipsuz ⁊ nō
exprimere: ⁊ loco illius ponere rōnem eius. i. diffinitōez
ꝑ Primo tamē scias q nugatio est vnius ⁊ eiusdē dicti
onis inutilis repetitio. i. bis recitare idē nomē sine aliꝫ
cogente aut appente rōe. Ideo ponam⁹ exēpluz. Haz
dicendo aial homo: remoueat hō ⁊ retineatur aial: et
loco istius nois homo ponat diffinitio hominis ⁊ dica
tur sic animal rōnale: vbi nunc vides manifeste q li ani
mal bis repetit ⁊ inutilit ⁊ per consequēs cum diffini
tum ⁊ diffinitio siue nomen ⁊ eius rō cōuertātur ⁊ idē
significent si nunc est nugatio ⁊ prius erat nugatio quā
do nomen ibi ponebat licet nō ita manifesta. Hunc vi
debis exp̄sse q ita est hic qñ dr̄ aial pedes habēs bipes
nā remoueat bipes ⁊ ponat ibi diffinitio ei⁹ que ē hec
habēs duos pedes ⁊ tunc dicatur sic: pedes habēs du
os hñs: vel habens duos pedes: vbi li pedes bis ⁊ inu
tiliter reperit. Secundus modus vel scōa via cogno
scendi nugationez est trāsponeret terminos. i. ponere
vnuz terminuz ante aliuz ⁊ mutare ordinē illoruz vt q
erat prior: fit posterior ⁊ eō. vt facit doctor aial bipes pe
des habens. ⁊ certuz ē qō hic ē manifesta nugatio: q:
qñ dixi bipes intelliguit pedes vel intelligit pedes ha
bens: q: impossibile ē q aliquod aial intelligat cē bipes
nisi habeat pedes: ⁊ iō cū tā nugatio sit manifesta trans
positis terminis. ergo prius erat nugatio anteqꝫ trāspo
nebātur: quia nomina ⁊ verba transposita idez signifi
cant ꝟm philosophuz in libro ꝑiermenias: vnde infert
doctor q hec duo media Aristo. ſ. ad coguoscēduz nu
gationez: puta primū q est de ratione ponenda ꝓ noie
⁊ ꝟm q est transpō terminoꝝ si valent si ꝓ q: i. quia
valent: hoc est vbiqz improbant pdictam rōnem. i. ſ
tūm in ista diffinitione generis sed vbicunqz vbi superi⁹
preponitur inferiori vel ecōuerso: improbant talez mo
duz respōdendi ⁊ defendendi nugationē. Ad oppoſi
tum est ꝑ Porphirius ⁊ Arī. Que sequūt patent vsqz
ad tertiam responsionē que incipit. Itē ꝓ Arist. vij. me
tha. rō q ē ex pdicatis per se in quo: ū diffōne nō cadit
ſbm si sit cōuertibile cū ſbo est diffinitio. ꝓ quo nota q
hec ē dña iter predicata p se ⁊ predicata p accēs vt pꝫ
vij. metha. q: in rōne pdicatoꝝ p accēs cadit ſbm illoꝝ
de quibus pdicat: vt cū dicitur hō ē alb⁹: in diffinitiōe
albi cadit hō vt additiuz: q: albū est res alba que res est
homo: nō sic est in predicatis p se vt pꝫ: q: cū dicit hō
est animal vel rōnale: li hō nullo modo cadit in diffini
tione aialis aut rationalis: quia si sic tūc idē esset prius se
ipso ⁊ etiā de eētia sui ipsius ⁊ idē daret cē ⁊ eētiā si
bi ipsi. ⁊ sic i ꝓposito in diffōne nullius diffinitiui cadit
diffinitū. ⁊ iō ad ꝓpositū genus qō ē hic diffinitū non
cadit in diffinitione alicuius suoꝝ diffinientiū vel diffi
nitiuoꝝ vt pꝫ si pticule diffinitiōis ipsius generis debe
rēt diffiniri: ⁊ ille particule sunt predicata ꝓ se de ipso ⁊
non per accidens ⁊ tota ista ratio facta ex illis pticulis
seu partibus diffinitionis conuertitur cū genere quod
est ſbm siue ponitur a parte sbi: ergo ista ratio est vera
diffinitio generis ⁊ per consequens male dixit illa pr̄o-

diffinitio generis: ⁊ per consequēs male dixit illa pre-
cedēs opinio q̄ nō erat diffinitio: sed tātū descriptio cū
habeat oia illa requisita ad diffinitionē que ponūtur ab
Arist̄o. 7. meta. ⁊ nunc recitata sūt. Ideo doct̄or res-
pondet ad q̄onez ⁊ tenet q̄ est vera diffinitio vbi infra
quando dicit q̄ de differentibus genere inq̄tuz talia ni
hil p̄dicat, per se hoc est dictu q̄ de illis que in nullo ge
nere cōueniunt. s. nec generalissimo nec medio nec infi-
mo: nihil p̄dicatur p se: cuiusmodi sunt hō: linea: al-
bedo ⁊ huiusmodi: quoruz vnio facit aggregationem
⁊ vnū per accidēs ⁊ in hoc dicto inuitur implicite ens
esse equiuocū ad decē p̄dicamēta: nec posse predicari
per se nec inquid de ipsis ⁊ eoruz cōtentis. Ad p̄muz
argumētuz p̄incipale respondet̄ quodā q̄ oē accidēs
copulatuz diffinit̄ per sōam: ⁊ alia accidētia non inten-
tiones secunde non copulant̄ alicui subst̄atie: q: nullam
sibi determinant. q: vniuoce siue sub eadem ratione cō
ueniunt rebus omniū generuz: fm sensuz exposituz in
p̄cedenti. q. ⁊ nullam determinate respiciunt: ⁊ ſō nō
oportet q̄ diffiniantur p aliquaz sōam. accidentia copu
lata sunt illa que determināt sibi certa ſba sine quibus
non possunt esse nec esse possunt in alijs: sicut simitas in
naso: est enim simitas cōcauitas in naso fm philosophū
7. metaphi. vbi patet quomodo nasus ponit̄ in diffini
tione eius: tale etiā accidēs est sicut crispitudo in capillis
⁊ gibositas in dorso ⁊ huiusmodi multa. Cōtra tamen
vltimū dictuz in illa responsione arguit doct̄or vbi dici
tur q̄ intentiones fe vniuoce applicātur oibus: ⁊ argu
it sic. Si passio sit vniuoca ⁊ ſbm erit vniuocuz. p̄z secū
do posterioruz: ergo si intentio que in hoc argumento
fingitur esse passio p̄me intentionis sit vniuoca rebus
omnium generū vt dicebat̄ in fine rasponsionis ⁊ ma
xime intentio generis: ergo ſbm cuius erit vniuocū. s. ani
mal vel color vel huiusmodi: sed hoc ē falsuz: ergo nec
intentio generis que est eius passio erit vniuoca ⁊ vni-
uoce in omni genere: ⁊ per consequēs quelibet intentio
secūda erit etiaz accidens copulatuz q: nō indifferēs ad
omnia subiecta vel multa: ⁊ ita diffinietur per ſbaz qō
est cōtra responsionē. Et ita deducat̄ argumētuz ⁊ ap
plicetur ad p̄positū sicut facit quasi in oī argumento
scias autez q̄ istud argumētuz p̄supponit vnum fal-
suz ⁊ super hoc deducitur: videlicet q̄ intentio secūda
s. genus in p̄posito: vel q̄cunq̄ alia sit passio intentio
nis p̄me. hoc dico falsum est q: non egredit̄ ex ei⁹ p̄n
cipijs. Secūdo arguit sic: si act⁹ sit vniuocus. s. forma ⁊
potentia erit vniuoca. s. ſbm vel materia quia potentia
ordinatur per se ad actū. ſbm aut intentio p̄ma est in
potētia ad accidēs. s. intentionē secūdā sicut materia ad
formā: q: accidens nō habet aliaz mām nisi in qua: er-
go si intentio scōa que ē accidēs ⁊ forma sit vniuoca oi
b⁹ reb⁹ sequit̄: q̄ eius ſbm erit̄ et vniuocum oibus reb⁹
sed fm est impossibile: ergo ⁊ p̄mū: ⁊ per cōsequens
falsuz dictuz est q̄ intentiones scōe applicent̄ vniuoce
oibus: responsiones ad hec duo argumenta sūt clare:
Sed obiectio contra istas ē aliqualiter obscura. Nam
arguit sic: vt ponam tū in clariorem sniam. Impossibile ē
vt vnū oppositoruz p̄dictoruz, sumat̄ vel oriat̄ a reli-
quo. sed vnitas ⁊ non vnitas sunt sic opposita ergo ⁊ē
cōsequētia patet cū maiori ⁊ etiā cū minori: tunc vltra
fm te nulla est vnitas in re cui applicatur intētio gene
ris: a qua debz ⁊ pōt sumi ipsa vnitas generis: q: dixi
sti q̄ illa ppositio philosophi. s. si passio sit vniuoca ⁊
ſbm. secundo posterioruz nō intelligit̄ de scōis intentio
nibus: q: ille non sunt effectiue ab aliquo subiecto sicut
est passio a ſbo sz solum sunt effectiue ab intellectu: ⁊ p
oscāns non opz q̄ si in illis sit vnitas vniuocatiōis q̄
etiā sic sit in eoruz ſbis: ⁊ ita sequit̄ q̄ cū in intentione sit
vnitas vniuocatiōis: ⁊ in re nulla sit talis q̄ intentio ge
neris nō sumat̄ a re aliqua: ⁊ eadē rōne nec aliqua alia
intentio secunda: ⁊ p cōsequēs oīs intentio scōa est fig-
mentuz vt argutū est. supra. q. 4. Respondet̄ q̄ nō oz
q̄ sit tanta vnitas in re q̄ta est in intentiōe scōa: que su
mit̄ ab illa sed sufficit q̄ sit aliqua: ⁊ talis est vnitas p̄o
portionis que est in rebus illis qb⁹ applicat̄ intētio ge
neris ⁊ a qbus sumit̄: ⁊ hoc patet q: intētio generis ap
plicat̄ aīali: colori: plāte: figure: ⁊ huiusmodi. Inter hec
oia aūt est vnitas ꝓportionis: q: vt dixim⁹ supra. vni-
tas ꝓportionis cōsistit in similiter se habere. Illaz sicut
se habz aīal ad hoiez sic color ad albedinē ⁊ plāta ad ar
borē ⁊ figura ad triangulum ⁊c̄. Contra arguit doct̄or
⁊ formo argumentū sic. vbicunq̄z est repire duas veri
tates: quaz vna est maior ⁊ alia minor: maior nō pōt
sumi a minori: q: tunc aliquid daret illud qō nō hz: vel
aliqd ageret vltra suā virtutē: sed vnitas ꝓportionis q̄
est in rebus a q̄ fm te sumit̄ vnitas vniuocatiōis ē mul
to minor: ēs vnitas vniuocationis q̄ est in genere ⁊ i ali
is intentionib⁹ scōis: imo est minima vnitas q̄ pōt re-
periri: ergo vnitas vniuocationis nō sumit̄ ab vnitate
ꝓportionis. Respōdet tunc doct̄or ⁊ bene q̄ occasiōa
liter pōt sumi maior vnitas a minori: sed non totaliter
⁊ hoc etiaz bene oñdit doct̄or libro p̄imo sniaz. di. 8.
q. v. ⁊ ponam⁹ exēpla i numeris ⁊ ꝓportiōe dupla. Illā
sic se hñt quattuor ad duo: ita octo ad quattuor. ⁊ 9.
ad. 8. ⁊ 40. ad. 20. q: sp ē ꝓportio dupla. Illūc aūt fm
Euclidē i geometria sua libro. v. ⁊ Boetiū in Arithme
tica libro primo. Oēs ꝓportiones duple sunt equales ⁊
eiusdez speciei: quapp oēs iste ꝓportiones duple q̄tū
cūq̄z sumant̄ a distinctis numeris specie tñ sunt eiusdē
speciei. Et ita sumit̄ occasionaliter nō tamen effectiue
maior vnitas a minore: q: vnitas specifica ē maior vni
tas q̄s vnitas generica. vnde intellect⁹ motus a tali mi
nore vnitate in re. s. in numeris causat effectiue minorē
vnitatē in ipsa ꝓportione. Sic i ꝓposito intellect⁹ mot⁹
ab vnitate ꝓportionis quā repit in illis rebus superius
nominatis cāt maiorē vnitatē in intētione q: res ille pu
ta aīal color ⁊c̄. distinguūtur genē ⁊ tñ intētio generis
distinguit̄ tñ numero puta hoc gen⁹ applicatū aīali ⁊
hoc genus applicatū colori ⁊c̄. Ipsa aūt intentio gene-
ris in cōi hēt vnitatē vniuocationis ad oia illa genera: q:
ista sunt solū indiuidua ei⁹ ⁊ genus in cōi habz rōnez ⁊
modū speciei respectu illoruz vt infra declarabit̄. q. xiiij
in fine. Aliter respondet q̄ pōt cōcedi q̄ intentio gene-
ris que est vniuoca hz ſbm vniuocū ex parte rei: nō tñ
q̄ aliqua res q̄ est ſbm ei⁹ sit in se vniuoca ⁊ ex pte rei
nec est in diuersis generib⁹: sz tñ est vna ⁊ eadē ac vni
uoca fm q̄ cōsiderat̄ a rōne. i. q: eadē cōsideratiōe cō-
sidero cōitatē in aīali ad suas species: ⁊ coloris ad suas
⁊ plante ad suas ⁊ hmōi. ⁊ sic solū ē vnitas rei cōside
rat inq̄tū ꝓsideratā ⁊ non rei simpl'r: q: ita ꝓsidero om
nia illa vel oēs res illas sicut si eēnt vnica res: eo q̄ ean
dē cōsiderationē in spē hēo circa oēs: lz sint diuerse con
siderationes i numero quia non eandem consideracti-
one in numero considero animal colorem ⁊ plantā: oēs
aūt cōsideratiōes sūt eiusdē rōnis ⁊ spēi: ⁊ ꝓstat q̄ res
nō est ſbm intētionis nisi vt ē ꝓsiderata ab intellectu vt
dictuz est superi⁹ vbi tractat̄ de fis intētionibus: ita q̄
b:euiter nō est vnitas in re vt est in se simpliciter sed vt
est considerata ab intellectu ⁊ sub illa ratione conside-
rationis est subiectum intentionis secūde ⁊ non aliter
Ad p̄muz argumentuz p̄incipale respondet doc. q̄
illa accidentia que habent esse suum effectiue ⁊ origi-
naliter a suis subiectis diffiniuntur per illa q: vnumqō
qz sicut se habet ad esse sic ad cognosci. secundo meta-
phi. ⁊ ſō vnūqōqz illo mō hz qōqd ē siue diffinitionē

quo habet entitatem ⁊ huiusmodi sunt oia accidẽtia re alia siue sint ꝓpria siue cõia: ſz itẽtiones ſcde nõ hñt eẽ effectiue a re sed tantum occasionaliter vt sepe dictum est: solũ aũt ab intellectu habent esse effectiue ⁊ ideo ratio nõ valet. hec autem responsio videtur concludere ꝙ etiã ois creatura habet diffiniri per deuz q: ab ipso hz esse effectiue: ⁊ etiã ois effectus per suã causã: ⁊ relatio per terminũ formalẽ: ⁊ fundamentũ ⁊ sic de alijs. Sz ad hoc nõ respondeo nunc: sed alias quando ꝓbabitur ꝙ alia est specialis dependẽtia accidentis ad subitãtiam quam sit aliqua precedentiũ. Alie omnes responsiones sunt clare vsqz ad vltimam que respondet illi argumento terribili circa qõ exponendum tantũ insteno nus. ⁊ breuiter dicit doctor ꝙ quando dicitur pluribus differentibus specie: ibi ille due dictiones non ponuntur vt partes diuerse aut distincte quia sic bene esset negatio: vt probauit in argumento: sed sequens dictio exponit precedentem quia li differentibus specie exponit li pluribus vt intelligatur quomodo genus predicetur de pluribus ne aliquis posset dubitare ⁊ ideo additur differentibus specie pro expositione istius ⁊ nõ ꝑ particula distincta: vt dicatur sic de pluribꝰ idest sic pluribus ꝙ differentibus specie. .16.

Circa Tertiãdecimã questionem continuatio de se patet. Est primitꝰ notandum ꝙ per totã questionem loquitur doctor de rebus ⁊ non de intentionibus ⁊ sicut methaphisicus ⁊ nõ sicut logicus: quia loquitur de fundamentis secũdaruz intentionum .s. generis ⁊ speciei: sicut de aiali ⁊ hõie ⁊ hmõi. vtrũ .s. aial possit ꝑdicari de hõie predicatiõe exercita: ita ꝙ talis predicatio sit vera: ⁊ nisi attenderis ad istud notabile sepe ante finem decipieris. Et hec questio est difficilima tam quo ad sententiam quam quo ad applicationem responsionũ ad argumenta. Omnia tamen clara sunt de se vsqz ad tertium argumentũ principale exceptis paucis quorũ vnũ est in vna prima responsione ad fin argumentũ principale de dicto Ax. 5. methaphisice vbi dicit ꝙ oẽs partes diffinitiõis sũt sicut forme: hoc dictũ exponit doctor .7. metha. sne .q. 7. vbi dixit ꝙ partes diffinitionis vt inuicẽ cõparantur nõ sunt forme: q: forma nõ informat nisi illud quod est materiale respectu ipsius: sed vna forma nõ potest esse materiale respectu alterius: q: tũc forma esset materia ⁊ mutaret naturam suam ꝙ est impossibile: sed sunt forme respectu diffiniti. i. de ipso formaliter ꝑdicantur. Aliud ẽ qñ dici: ⁊ similiter idẽ ostẽditur in principio secundi topicoz. .s. vbi oñditur ꝙ predicari denoiatiue ⁊ ꝑdicari vniuoce sunt distincti ⁊ diſperati modi predicandi: ⁊ ꝙ nullus genus ꝑdicat denominatiue de suis speciebus. vbi inquit Arí. A nullo. enĩ genere denominatiue predicatio dr̃ de specie: ſz oia genera vniuoce de speciebus predicant. Aliud est ifra qñ dicit fin Arí. vij. metha. sicut ratio ad rez sic partes rationis ad ptes rei ⁊ẽ. Ratio capit ibi pro diffinitiõe ⁊ res capit ibi pro diffinito. ⁊ sic pz argumẽtũ: ⁊ melius intelliget in responsione sua. Tertiuz argumentũ principale licet quo ad litterã in se videat in se satis facile tamẽ non sic est in scientia: sed multarũ difficultatum est contentiuz. vult enim doctor conari ibi falsificare hanc ꝓpõnem: homo ẽ animal: ⁊ cõsimiles. oẽs vbi genus fũdamentalit sumptũ ꝑdicat de spẽ fundamentalit sũpta ⁊ spãliter in toto ꝑdicamẽto sbe ⁊ facit hãc rõnez homo ẽ aial: ergo humanitas est aialitas. consequẽs ẽ falsuz in se et fin veritatẽ: ⁊ maxime fin scolam huiꝰ doctoris et suorũ sequatiuz ⁊ ꝙ consequẽs añs: ſz multi concedunt consequẽs vt ochã ⁊ alij multi. ⁊ Ideo doctor probat falsitatẽ consequentis infra: ſz ꝓmo probat veritatẽ ⁊ bonitatẽ ꝟsequẽtie. Et breuit stat ꝓbatio sua in hoc ꝙ qñ in concretis. est ꝑdicatio per se ⁊ quidditatiua in anie vt puta qñ superius ꝑdicat de suo inferiori in primo modo dicẽdi ꝙ se sp illa predicatio ẽ vera precise ꝓpter eẽntias ipsas superioris ⁊ inferioris: que significant ꝙ illa noia concreta q: nõ ꝟsurgit ibi talis veritas ꝓpter aliquã habitudinẽ ad sbm aut ad aliquod aliud sicut veritas huius ꝓpõnis: albũ est musicũ: vel huius: rubeũ est dulce ⁊ huiusmodi est solũz ꝓpter habitudinẽ vtriusqz concreti ad subiectuz: qõ denominatur ab vtroqz ⁊ cõcernitur ab vtroqz ⁊ non ꝓpter essentias aut quidditates taliũz concretorum: q: si sic tunc esset veritas in primo modo ⁊ tunc oẽ album esset necessario ⁊ quidditatiue musicum ⁊ omne rubeuz esset quidditatiue ⁊ necessario dulce quod est falsum vt patet in felle et tunc vltra exquo est veritas in illis concretis ratione essentie ipsoruz ⁊ nõ aliunde ⁊ ab extrinseco fiat. vbi clarius ⁊ purius reperiunt tales eẽntie: maio: apparebit veritas: ſz in abstractis est hoc modo eo ꝙ in illis abstractis nominibꝰ eẽntie que sumunt per illa sunt sepate ⁊ segregate ab omni forinseca ⁊ aliena habitudine ⁊ per cõsequẽs in illis erit manifestio: veritas: ⁊ iõ si est veritas ĩ illis talibus cõcretis multo magis in eoruz abstractis. Tũc probat falsitatez ꝓntis tripliciter. primo ꝙ simile. secundo ꝙ auctoritatez Aristo. ⁊ tertio ꝙ optimã rõnez ꝟ Per silẽ sic: q: simili rõe ſic aialitas ꝑdicat ꝙ se de humanitate. ⁊ rõnalitas ꝑdicatur de ea: q: vtraqz ꝑdicat quidditatiue ⁊ in primo mõ: ſz nõ vtraqz ĩ quid. Aliud est enĩz ꝑdicari quidditatiue ⁊ predicari ĩ quid: q: li qd ditatiue determinat ⁊ denotat eẽntiã ⁊ qddditatez ꝑdicantẽ: sed li in quid determinat ⁊ denotat vltra hoc modũ ꝑdicãdi ipsius ⁊ iõ genus ꝑdicat quidditatiue: ⁊ ẽt in quid. Differẽtia aũt predicatur quidditatiue ⁊ non ĩ quid sed in quale. Et istud hic notaui ad cautellam propter multa ſz preter intentionẽ. Igitur cum tam animalitas ꝙz etiã rõabilitas quidditatiue: ⁊ in primo modo conueniat humanitati: si vna predicat per se de illa ⁊ altera: ⁊ tunc sequit illud inconueniens quod doctor deducit ibi in littera. ſ. ꝙ rõnalitas est per se ⁊ ĩ primo mõ animalitas que oino est falsa: ⁊ contra philosophum. 6. topicoz. ⁊ 3. metha. vbi negat genus predicari per se de dfa. falsitatẽ tamẽ istius ꝟsequntis ꝓbat doctor adducens illam maximaz suam quaz etiam recitauit in prima questione huius libri. Et tunc remisi ad istuz locum vbi doctor probat illam auctoritate ⁊ rationeque maxima sua est talis. Omnis predicatio vera in abstracto ẽ ꝑ se ꝓmo mõ siue ẽ essentialiter vera qõ idẽ est: pro cuius ꝓbatione adducit auctoritatem philo. 7. metaphisice. vbi philosophus nõ habuit viã aliã ad ꝓbãdũ differentiã superioris ꝑdicari per se primo modo de inferiori differentia: quã ad ostendendũ ꝙ superioris differentia ꝑdicat de inferiori in abstracto: volens dare nobis intelligere ꝙ exquo ita est: ideo superior ꝑdicatur de inferiori per se ⁊ exemplificat: vt fixio pedis est pedalitas quedam. ſ. divisio pedis est quidaz modꝰ pedalitatis in animalibus ⁊ tamen fixio est nomen verbale descendẽs a principio preteriti temporis huiꝰ verbi passiui findor: finderis fixꝰ sum: ⁊ in actiuo findi: vnde qdã aialia hñt pedes fixos vt leo bos ⁊ hõiqdã. vo ĩ tegnos vt equꝰ ⁊ hmõi ⁊ sic hñe pedes fixos ẽ qdã dfa accidẽtalis ĩ aialibꝰ diuidẽs vnũ ab alio accidẽtaliter: ⁊ vna ꝑdicet de alia in abstracto ⁊ per ꝓns per se primo mõ. Quidqd tñ sit de ista ꝓpositiõe philo. 7. metha. ⁊ de vreitate in se nunc non est dicendum: sed vide doctorẽ ĩ metha. sua li. vij. q. viij. ⁊ Antoniũ Andree ibi dẽ. q. 15. vbi mouet qõ ꝺ ista mã ꝗre nullo mõ ẽ ꝓcedẽdũ ꝙ differentia superioꝛ ꝑdicet per se de inferiori nec

concreto nec i abstracto. sufficit tñ hic huic doctori quo ad itētū suū. Scdo doctor ꝓbat illaz maximā ꝓ rōnez que ē talis. abstracta significant ēntiaz ſm se. ergo etiā illa nomina abstracta significant essentiam ſm se. Ideo dicūtur abstracta q: significata vt significātur ꝓ talia nomina abstracta depurant ⁊ segregant ⁊ atqz abstrahūt ab oi alio: qꝫ ñ ptinet ad eoz rōnes formales: ⁊ puras ac nudas essentias: ergo si vna talis essentia tali mō deprata ⁊ tali noīe designata predicet de alia quacunqz simili modo se hñte necesse ē qꝫ pura ēntia vnius dicatur de pura ēntia alterius: cū nihil aliud ibidē reperiatur ꝓꝓ abstractionē qꝫ ē impossibile esse nisi vna dicat de alia per se primo mō q: nō sunt nisi due pure ⁊ nude essentie: q̄ruz vna affirmatur de alia: ⁊ iō vna essentia est oīno alia ⁊ p̄dicatū predicat ēntialiter de sbo et ꝓ cōsequēs in primo mō ⁊ per se: ⁊ intelligat hoc dictuz precise in creaturis ⁊ in terminis nō trāscendētib⁹ in quibus nec est infinitas formaliter nec trāscēdentia: q: in diuinis ꝓꝓ infinitatez formalē vtriuszqz extremi vel solū vnius ē predicatio vera in abstracto ⁊ nō in p̄mo modo. Exēpluz primi: deitas est sapiētia ⁊ sic ō multis. Exēplū secundi: vt deitas est paternitas ⁊ sic de multis alijs. Et in terminis transcendentib⁹: vt entitas est veritas vel humanitas est entitas aut econuerso. ⁊ sic de infinitis exemplis. ⁊ istud optime docet franciscus ō maronis in cōflatu. di. iiij. q. v. Et etiā Scotus in quolibetis. q. v. ⁊ alibi sepe. Et iō in hoc duplici genere naturē terminoruz non intellexit doctor maximā suā. Quartū argumentum principale fit per media cōia vbi arguit sic. vbicunqz gen⁹ predicat ⁊ species subijcit ē ꝓpositio falsa. Similiter vbicunqz spēs predicatur ⁊ genus subijcitur est ꝓpositio falsa. ⁊ rō est q: vbicunqz ſbm ⁊ p̄dicatū sumunt sub oppositis rationibus ꝓpō est falsa ꝓꝓ repugnātiaz ꝫ ita ē hic ergo ⁊ c. p̄o hoc argumēto paruo: sed duro qō quidē ledit capita multoruz est primo sciendū qꝫ doctor in isto argumēto: ⁊ etiam i. 4. argumētis immediate sequētibus arguit ꝓ media cōia: q̄ sō dicūtur media cōia q: sunt media logicalia ⁊ cōia oī scientie. nā pñt applicari ad terminos cuiuscunqz facultatis: ⁊ hoc vbi superi⁹ predicat de inferiori suo: vt patebit infra. Nam affirmatio ⁊ negatio ſm quas arguit in hoc argumento p̄ncipali sūt media logicalia ⁊ cōia: ⁊ sic ideꝫ ⁊ diuersuz. Sed qō arguit in. 6. argumēto ⁊ totuz ⁊ ps. ꝫ qō arguit in. 7. argumento ⁊ variare mediū terminū sicut fit in fallacia acciēdtis vt fit i. 8. argumēto. ⁊ ista media cōia possūt adduci sophystice ad falsificādū oēm p̄onem mūdi in qua superi⁹ p̄dicat de suo inferiori: ⁊ de talibus mediis cōib⁹ fecit doctor mētionē in prima. q. huius operis. Secundo ē notādum qꝫ licet doctor in hoc quarto argumēto nō faciat mētionē nisi de fis intentionibus vt pz nullo mō tñ intēdit ō illis: sed de eoz fundamentis: q: solū vult falsificare apparentes ꝓpositiones factas in rebus prime intentiōis sicut patet ex titulo huius. q. in principio: ⁊ ideo ibi aui sauite de hac cautela. Tertio est notādū qꝫ quādo doctor dicit ibi qꝫ ſbm ⁊ p̄dicatū sumūt sub oppositis rationibus. ſ. qñ dico homo est animal: vel sor. est homo quid intelligat per illas oppositas rōnes: multi multa loquūtur: q: doctor ibi non exprimit intentū suuz: ſz nolens nūc ꝓꝓ tediuz generāduz recitare modos exponēdi aliquoruz ⁊ reprobare illos. Dico breuiter qꝫ in ista ꝓpone hō est animal. doctor intelligit ꝓ oppositas rationes has fas intentiones. ſ. gen⁹ ⁊ spēm: ⁊ in hac ꝓpositione sor. est hō intelligit spēm ⁊ individuuz vel singulare. ⁊ iō qñ dicitur homo ē animal: vult argumentū qꝫ li animal sumat sub rōne generis qꝫ ē intentio fa: ⁊ li homo sub rōne speciei que est intentio fa: ⁊ iste due intentiones sunt duo modi intelligēdi oppositi: q: ad minus opponunt relative: ⁊ etiaz sunt due spēs intētionis fe in cōi vel in vniuersali. ⁊ costituūt per duas dras ō rie oppositas. ⁊ iō cuz genus dicat de aiali q: aial est genus ⁊ spēs de hoīe: q: homo est spēs: sequit qꝫ i ista ꝓpositione hō est animal: ſbm ⁊ predicatū sumuntur sub oppositis rationibus: ⁊ per cōsequēs ꝓpositio est falsa. ⁊ ita dicat suo mō de ista sor. ē hō: q: ibi li hō q ē p̄dicatū sumit sub intentione speciei: ⁊ vniuersalis. ⁊ sor. sub intētione individui ⁊ incommunicabilis que sunt rōnes oppposite vt pz. ⁊ propt cōsimilē ⁊ nō aliaz rōnez est hec ꝓpositio falsa. albedo ē alba. ſ. q: p̄dicatū ⁊ ſbm sumūtur sub oppositis rationibus q: sub oppositis rationibus significandi que sūt abstractio: ⁊ cōcretio. ſbz eniz. ſ. albedo est abstractuz: ⁊ predicatū ē cōcretuz. ſ. albū. Cetera argumēta patēt vſqz ad solonez p̄mi argumenti p̄ncipalis habentib⁹ libros bene correctos q: incorrectio libroruz maxime impedit intellectuz lr̄e siue sententie vbicunqz. In solomone aūt p̄i argumēti doctor p̄mittit vnū notabile qō i plurib⁹ locis ponit ⁊ maxime primo sententiaꝝ. d. 3. q. 3. ⁊. d. 8. q. 3. videlicet qꝫ genus ⁊ dra sumūtur semp a diuersis cōcretis in specie. vz ab alia ⁊ alia re vel ab alia ⁊ alia formalitate vel realitate contēta in spē: ſz quādo sumunt ab alia ⁊ alia realitate ita vt indicaliter ⁊ sincere cognoscamus differentiā inter omnes istos modos sumēdi: ⁊ vbi ⁊ quotiens fit variatio nō est p̄cētis speculationis: q: nimis esset plixū. Ego etiā alias in nostro tractatu maiori quē edidi de formalitatibus ⁊ octo spēbus distinctionis. dū Bononie legebaz: plixe dixi: qd in hoc sensu: ⁊ bene vltra q̄titatē duarū cartaꝝ cōium. Et ideo qui vult ibi ꝓfecte hāc materiā videre ibi pōt reperire. Est eniz iter omnes materias metaphisicales difficilia ⁊ valde illuminās in multis: nunc aūt nō dicā nisi q̄tū sufficit ad ꝓposituz doctoris in hoc loco ꝓ solutione argumenti: vnde ergo ꝓsidera qꝫ cū quelibet species mundi sit cōstituta ex māli potētiali ⁊ formali actuali: q: ad minus ex genere ⁊ differentia planū ē qꝫ cōtinet in se vtrūqz in primo modo ⁊ qdditatiue: ipsa aūt spēs ē prius nota nobis ꝫz genus aut dra notitia nostra prima q̄ est confusa ⁊ indistincta vt vult doctor libro primo sentētiaꝝ. d. 3. q. 1. imo prius ſm ipsuz ibi cognoscim⁹ spēm q̄z aliqd̄ aliud superius. ergo primo cognita specie ꝓ notitiā talē actualez cōfusaz. Si velimus postea cognoscere genus ⁊ dram quoruz cognitio ē difficilior: q: remotior a sensu ⁊ ꝓ cōsequēs a fantasmatibus: sine quib⁹ nihil possum⁹ naturaliter intelligere actu: oz nos accipere vel sumere vtrūqz illoruz a cōtentis in illa specie ⁊ hoc ſm cōgruētiā: q: gen⁹ cū sit potētiale ⁊ q̄si materiale sumit a potētiali ⁊ materiali in specie: ⁊ dra cū sit vna forma ⁊ act⁹ qdaz sumit ab aliquo formali ⁊ actuali i spē. ſ. a forma cōstitutiua speciei ⁊ distinctiua eius: ⁊ vnūqd̄qz illoruz sumitur ab aliqua ꝓte speciei vt dictuz est ⁊ nō ab ipsa tota specie: ⁊ iō nullū coruz importat aut dicit determinate siue in suo intellectu determinato ⁊ distincto nisi ptē speciei quā significat. veruz tamen q: vtrunqz illoruz est cōcretuz ⁊ oē cōcretuz mundi hz in se duo. ſ. suum significatuz ⁊ suum modū significādi: sic etiā oē abstractuz mundi hz cōsimilia duo ⁊ ꝓportionalia: ⁊ significatū concreti ⁊ abstracti est oīno idē vt sepe dictuz est ⁊ dicendū: modi aut̄ significandi sunt diuersi ⁊ oppositi. ſ. concretio ⁊ abstractio: iō ad ꝓposituz in istis duobus concretis que sunt genus ⁊ differentia. Et vt dixi superius loquor semper de coruz fundamentis oportet non tñ cōsiderare coruz significata que solū important p̄em speciei sed etiaz modum significandi ipsoruz qui est concretio in vtroqz. nunc aut̄ q: de natura hu-

iusmodi significandi scilicet ipsius cõcretionis est q nõ solũ respicit ipsum significatũ in quo fundatur sed etiaz respicit aliquod aliud in quo tale significatũ habet esse ꝛ hoc vel in formatiue sicut in cõcretis accidentalibus vel in quo habet contineri inclusiue ꝛ quidditatiue sicut in concretis substantialibus: ꝛ ideo non solum dat primo intelligere illud qõd principaliter respicit ꝛ in quo fũdatur .s.ipsum significatũ: sed etiaz secundario ꝛ ex cõsequenti dat intelligere illud in quo suum significatũ habet aliquo modo esse. Et ratio est quia erquo modus significandi concretus siue concretio fundatur ꝛ subiectatur in ipso significato sicut relatio ꝛ accidens in fundamento ꝛ subiecto: nequaquã potest derelinquere ipsum significatum sicut nec accidens suum sbm aut relatio fundamentũ: est enim cõcretio relatio ꝛ accidens. ꝛ ideo oportet vt det nobis intelligere illud in quo est suum significatum: ꝛ quia semper suum significatum habet esse in toto cuius ipsum significatum est pars.

¶ Ideo de necessitate ꝛ ex consequenti concretum vel modus significandi: concretus dat intelligere totuz secus est de modo significandi abstracto siue de abstractione. Nam q: significatũ suũ in quo fũdat ipsa abstractio nõ respicit aliquid aliud ꝛ hoc inquantũ est abstractũ q: alr esset abstractũ ꝛ nõ abstractum q est dicere cõtradictoria: ideo nec talis modus significandi qui dicitur abstractio dat intelligere aliquid aliud extra rationem talis significati in quo fundatur ꝛ subiectatur. In quo fundatur dico tanquam relatio ꝛ in ratiõe sua speciali: ꝛ in quo subiectatur tanquam accidens ꝛ in ratione sua generali: quia accidens habet cõceptum generaliorem q̃z habeat relatio quia omnis relatio in creaturis est accidens ꝛ nõ ecõuerso. Et ut dixi abstractio ẽ relatio ꝛ est accidens sicut etiam concretio est relatio ꝛ accidens: ꝛ ideo nunc exponendo verbaliter ꝛ punctualiter litteram: dicit doctor: q genus. s. fundamẽtaliter sũ ptum puta aial ꝛ huiusmodi sumũtur ab aliquo materiali in specie ꝛ illud primo importat in suo intellectu determinato idest determinate ꝛ distincte importat ꝛ significat illud materiale qõd est in specie nõ tamẽ per modũ ptis significat illud: sed per moduz totius. scilicet q: genus cum sit concretuz concernit illud totũ scilicet speciem in quo continetur quidditatiue sicut superius dixi ꝛ hoc rõne sui modi significandi ꝛ nõ ratione sui significati vt iam optime expositz est: ꝛ ideo genus importat ꝛ dat intelligere totum secũdario ꝛ ex cõsequenti: ꝛ ita dicatur de differentia suo modo: si enim vtrunq; .s. tam genus q̃z differentia suo modo importaret primo idest adequate vnum ꝛ idem .s. totã ipsã spẽm nõ posset vitari nugatio in diffinitiõe. s. spẽi: q: positis diffinitionibus p:o noibus. i. si loco noiuz generis ꝛ differentie puta aialis ꝛ rõnalis aut huiusmodi ponerentur diffinitiones generis ꝛ differẽtie illud idẽ q esset de intellectu idest de essentia ꝛ quidditate vtriusq; illud idẽ dico bis poneretur. ꝛ hec est vna via philosophi ad cognoscendũ nugationẽ positã superius .q.1: .vt ibi patuit. Et rõ huius est ista q: qñ aliqua duo noia cõcreta significant ꝛ etiã important oino ꝛ adequate siue primo vnũ ꝛ idẽ qcqd ponit in diffinitione ꝛ rõne seu intellectu vnius ꝛ alterius. Et ideo licet crederentur esse diuersa pp diuersitatem noium seu significatiuorũ si tñ animouteas ipsa nomina aut voces ꝛ loco ipsarum ponas eoz diffinitiões que essent oino eedẽ erit manifesta nugatio q: iam diximus q oino significant ꝛ importãt idẽ. Sz cũ hoc sit incõueniẽs in quacunq; diffinitõe. s. ponere nugationẽ vt pz p philo. 6. topi. ꝛ cõstat q diffinitio vni⁹ cuiuscũq; speciei fundamẽtaliter sumpte data per genus ꝛ differentiam est optima vt patet ibidẽ ꝛ .vij. methaphisice. Jõ de necessitate cõcludit q gen⁹ ꝛ differentia fundamentaliter sum pta nõ important p mo .i. adeq̃te: ꝛ oino idẽ ꝛ per cõsequens vtrunq; importat ꝛ significat precisevnã partem speciei a qua sumitur: puta genus partem materialem tñ ꝛ differentia ptem formalẽ tantũ: ꝛ sic declaratuz est sufficienter. quomodo genus ꝛ differentia important ꝛ significant tantũ partem speciei ꝛ nõ totam. Restat aũt nũc aliud declarandũ q ponit in littera. s. q vtrunq; illoꝝ licz oporteat pcise ptẽ tñ importat illud p modũ totius ꝛ hoc iã declaratũ ẽ: eo q vtrũq; eoz ẽ pcretũ ꝛ de rõe talis modi significãdi ẽ daꝛ itelligeꝛ totũ. Et iõ dicit doctor: i lra si enĩ alterz. s. aut gen⁹ aut dia significarz suũ significatũ p modũ partis pdicatio ei⁹ de toto eẽt falsa pp modũ repugnantẽ. s. q: modus totius ꝛ modus ptis sunt modi significandi oppositi ꝛ repugnantes ꝛ ideo nũq̃z pars vt pars potest predicari de toto sumpto per modum totius: quia aliter idem esset totum ꝛ pars vel totum non esset nisi sua pars. Et ideo ad hoc vt melius intelligas istud. Nota q aliud est loqui de illo qõd predicatur ꝛ aliud est loqui de modo sub quo predicatur.

¶ Illud enim predicatum inquantũ considerat precise secũdũ suũ significatum est semper vnum ꝛ idem in oi propositione ꝛ in omni predicatione: sed tamen q: illi significato semper coniungitur ꝛ conuenit aliquis mod⁹ predicandi sub quo modo predicatur ꝛ sine quo non potest predicari ꝛ ille modus non est semper idem: sed alius ꝛ alius sm quẽ illud significatũ significatur .s. sub nomine cõcreto ꝛ sb noie abstracto q modi singificãdi vt dixi tam sepe sunt concretio ꝛ abstractio quoruz modorũ primus dat intelligere totum ꝛ secundus non nisi partem vt supra expositum est. Jõ fit maxima variatio in veritate aut falsitate propositionis secundum q illud significatũ significatur nunc sub vno modo ꝛ nunc sub alio modo. Et ideo vt etiam dixi q: in omni concreto aliud est q significatur ꝛ aliud est modus sub quo illõ significatũ significatur sicut illud qõd significatur per nomen animal: est pars materialis hominis. ꝛ mod⁹ sub quo significatur illa pars materialis est ipsa concretio que semper dat intelligere illud totum in quo talis ps continetur. s. hominem in quo continetur animal quidditatiue vt pars materialis eius ꝛ sic de infimis alijs.

Ideo licet ipsum significatũ siue illud quod significatur sit solũ pars: q: tñ intelligitur ꝛ significat sub mõ toti⁹ idest sub concretione. Ideo dat intelligere ipsum totuz ratione sui modi significandi: licet nõ ratiõe sui significati ꝛ per consequens pp talẽ moduz significandi potest predicari de ipso toto sic ꝛ pp hanc causam concedim⁹ in diuinis quod deus generat ꝛ tñ est hereticum dicere q deitas generat vt per ecclesiam extra de summa trinitate ꝛ fide catholica. capitulo Damnam⁹. ꝛ tamẽ nulla alia est differentia nisi propter concretionem ꝛ abstractionem eo q quãtũ ad significatũ idẽ sunt oio de⁹ ꝛ deitas. patet ergo q quo ad veritatẽ propositionis ꝛ etiã pdicatiõis maximam differentiam facit modi significandi: ꝛ ideo maxima diligentia circa hãc doctrinã scoti est adhibenda. Igitur doctor respondet secundum pmissa bene intellecta ad primũ ꝛ secũdũ argumentũ simul dicendo. q mã vel pars intellecta p modũ partis nõ predicatur de toto ꝛ ẽ. Et adducit exempla Auicẽne de manuato ꝛ capitato: que exempla intelligas sic. Nam manuatũ ꝛ capitatum sunt duo concreta: quorum abstracta a quibus descendunt sunt man⁹ ꝛ caput ꝛ constat q secũdum illam doctrinam sepius nominatam que dicitur q concretum ꝛ abstractũ idẽ oio significant: licet nõ eodẽ modo sequitur q hoc nomen cõcretum capitatũ vel manuatum idem significat

q̄ hoc nomen abstractum .s. caput : puta talem partez hominis principalem. Et ideo dicit doctor q̄ diuersa significant .s. duas partes hois puta. s. caput ⁊ manuz ꝓpter tamen modū significandi concretū secūdario significant .i. dant intelligere totū: quia doctor capit significare valde large ⁊ vsualiter: ⁊ nullo modo ꝓprie q̄ nunq̄z aliquod nomen impositū ad significandū precise aliquā partem : potest significare totū sed potest bene dare intelligere ipsum totū propter modū eius significandi concretū ⁊ hoc est ex eo q̄ significat partem per modū toti⁹. Nam quid aliud est manuatū nisi habens manū ⁊ capitatum nisi habens caput. ⁊ oculatū nisi habens oculos ⁊ sic de alijs. Et constat q̄ habens manū est totū: quia totus homo habet manū : ⁊ habens caput est totū animal quia nihil habet caput proprie loq̄ndo nisi totū aial. Et ideo dicit doctor q̄ manuatū exponitur per habens manū: vbi li habens q̄ō est totū nō ē de significato manuati: q̄ vt dixi manuatū nō significat totū hominē ⁊ per cōsequens nō significat habentem q̄ est totū: sed li habens vel li totū est de modo significādi per modū totius ⁊ hocvt dixi rōne cōcretionis q̄ nihil potest esse habens vel habere partem nisi totū. Et tunc ad propositum doctor exponit hec duo cōcreta .s. genꝰ ⁊ differentiam vt sumunt fundamēt aliter. puta vt aial ⁊ rōale ⁊ sic de alijs. Nā aial idē est q̄ hās sensuz hās aūt sensuz est hō vel bos vl leo: ⁊ huiusmodi q̄ēvnū totū. Rationale aūt est. idem q̄ habens intellectū puta homo ⁊ sic habens est totū: ⁊ illud quod habetur est pars. Et ideo recte cōcludendū est q̄ genus puta aial potest predicari de specie homine: licet animal nō significet nisi partem hominis: quia nō propter suū significatū sed propter suū modū significandi potest predicari de hoie cū sit cōcretū . Et ita dicatur de differentia suo modo : ⁊ ita patet ad prima duo argumenta ⁊ sustinet firmiter veritas questionis. Deinde dicit doctor sic: q̄ vero alie responsiones prius dicte possunt reduci ad istā preter primā. Ideo respondendū est ad ea que obijciūtur cōtra illas . Considera q̄ hic durū est applicare dicta doctoris qui loquitur de illis responsionibus q̄ dabantur in principio questionis. contra secūdū argumentū principale quas omnes preter primaz illarū cū proxima sequente que incipit dicit q̄ duplex est forma ⁊c. admittit doctor: q̄ō sunt bone ⁊ cōcordantes cū ista sua rñsiōe. Ad primū ⁊ fm principale circa quā exponēdā tantū instetim⁹: q̄ sententia illoꝝ reducit ad suā vt patet prima aūt responsionē ꝯ fm argumentū cū proxima sequente nō admittit doctor: iō vult q̄ō argumenta facta ꝯ illas teneant ⁊ cōcludant. Argumenta aūt facta cōtra oēs alias sequētes rñsiones nunc incipit soluere ⁊ ideo subiungit immediate in littera: ⁊ q̄ secunda responsio cōcedit genus significare partē materialē per modum cōcreti in quo cōueniūt iste due responsiones secunduz q̄ō prio: valet ⁊c. illa secūda responsio de q̄ nūc loquit doctor incipit sic ideo dicit aliꝯ ad vtrūq̄z argumētū pncipale q̄ pars vel materia in abstracto nō predicat de toto ⁊c. ⁊ dicit doctor: q̄ illa secūda responsio ⁊ illa sua responsio data nūc quā exposuimus ꝓueniunt scōm q̄ prio: valet idest scōm q̄ illa secūda responsio valet in tātū cōcordat cū illa sua responsione. Ideo nūc respondet ad argumenta sua que fecit ꝯ illā. Et primo respondet ad primū argumentū q̄ō incipit sic. Cōtra oē cōcretuz est denominatiuū: ergo si genus ⁊c. hic doctor i hac responsione distinguit de duplici cōcreto ⁊ de duplici abstracto. Et hec distinctōes sūt optīe ⁊ valde necessarie p oī veritate ⁊ per eas corrigunt ꝓsimiles date ab ipso in tertio metaphisice. ⁊ maxime vt recitantur ab Antonio andree in tertio suę metaphisice. ¶Primo ergo distinguit de abstracto dicens sententialiter q̄ forma habēs suū esse in aliquo est duplicis rōnis .naꝫ quedam forma hz esse in subiecto ⁊ quedā habet esse in suppnsito: forma hās esse in sbo est forma accidentalis ⁊ nunquā substantialis ⁊ hoc proprie loquēdo de subiecto: q̄ mā prima nō dicit ꝓprie subiectū forme substantialis vt alibi superius dictū est forma aūt habens esse in supposito est omne superius ⁊ etiam omne essentiale de predicamento substantie respectu sui suppositi incōmunicabilis i quo quidditatiue includitur siue sit genus siue differentia fm q̄ quelibet pars diffinitionis dicitur forma quinto metaphisice ⁊ loquor de supposito proprie nature ⁊ nō aliene: qō dico ꝓpter accidentia: q̄ illa nō supponitāt nisi in supposito alieno. s. de predicamēto substantie ⁊ nō solū in predicamento substantie est aliq̄ forma supposita vel in supposito proprie nature: sed etiam in diuinis: q̄ essentia diuina vel diuinitas suppositat in tribus personis ⁊ ideo ista bene reperitur ibi concretio ⁊ abstractio sicut in predicamento substantie ⁊ deus ⁊ deitas pater ⁊ paternitas essentiale ⁊ essentia ⁊ huiusmodi. tūc cōsidera q̄ forma substantialis large loquendo de forma vt dixi vt corporeitas aialitas ⁊ huiusmodi que significat per nomen abstractū nō respicit vt sic aliquod suppositū licet scōm suū esse reale sit necessario ⁊ semper in aliquo supposito ⁊ ideo dicitur abstrahere a supposito. forma aūt accidentalis licet secundū summ esse ⁊ existētiā nō possit esse naturaliter loquēdo nisi in aliquo subiecto qō informat ⁊ cui inheret : tamen vt significatur per nomen abstractū ut respicit vt sit aliquod subiectū: ⁊ ideo dicimus q̄ abstrahit a subiecto. i. considerat solū ⁊ pcise in puritate ⁊ sinceritate atq̄z nuditate sua sine quocūq̄z respectu informationis ⁊ inherentie sicut forma substantialis abstracta ꝓsideratur in sua puritate cōsimili sine quacūq̄z habitudine inclusiōis in suo supposito vel quocunq̄z inferiore : ⁊ ideo sic cōsiderata abstrahit ab oī tali huiusmodi abstracta. accidentalia sūt albedo nigredo dulcedo ⁊ huiusmōi ⁊ sic patet duplex abstractio scōm cōditionē ⁊ naturā duplicis forme cui correspondet duplex cōcretū. vnū q̄ cōcernit subiectū q̄ō est alteri⁹ nature a forma specificata per tale nomē cōcretū ⁊ istud semper est cōcretū accidentale ⁊ nomē adiectiuū sicut albū nigrum dulce ⁊ huiusmodi. impossibile enim est intelligere albuz nisi intelligat aliqua res que est alba vt q̄ est sbm talis albedinis. Ideo forma albedinis significata p hoc nomen cōcretū .s. albū necessario cōcernit ⁊ etiam connotat ac dat intelligere aliq̄ sbm: sed albedo nequaquā: ⁊ sic de oibus alijs consimilibus dicat ⁊ solū in talibus cōcretis ⁊ abstractis ⁊ hoc notauit doctor in pncipio prime questionis huiꝰ libri qñ arguebat sic. Logicus est scies ergo logica ē scientia quia a cōcretis vbi est predicatio per se idest in primo modo . ꝓña tenet ad abstracta idest in concretis accidentalib⁹ tantū. Et hoc solū qñ vnū illoꝝ est de primo modo dicendi per se respectu alterius vt albū est colora tū ergo albedo est color iustum virtuosum ergo iustitia est virtus ⁊ sp talis ꝓña tenet per locū a cōiugatis quia ille locus nō pōt fieri nisi i terminis accidentalib⁹ ⁊ qñ vnū illoꝝ est de essentia alterius vt iā dixi ⁊ alias in fine cuiusdā nostre expositionis sup dialeticā āpli⁹ declarauī ⁊ etiā totā illā maz de nā cōcretoꝝ ⁊ abstractoꝝ rōe eiusdē loci vt itelligeret ibidē exposui: ⁊ iō nūcꝫ a cōcretis sbalib⁹ tz ꝓña ad abstracta: sed dicere cāz huius in hoc loco esset nimis dispendiosuz: ⁊ iō qui desiderat vidēre cām videat in nostro tractatu maiori de formalitatibus capitulo de distinctione formali. vnde ad propositū qñ dr in argumento q̄ oē cōcretū est denominatiuū dicendū est q̄ verū est loq̄ndo de ꝓcretis accidentalib⁹

ñ.s.cõcernũt sõm ⁊ intellige: q̃ doctor loquitur hic p̃ p̃prie de denominatiuis quia large etiã loquendo in formis substantialibus reperiuntur denominatiua vt pz̃ p̃ eũ in secũdo sententiaꝝ distin.12.q.1. in resp̃sione p̃mi argumenti p̃incipalis aiatũ eniz ⁊ corporeũ ⁊ sensitiuũ ⁊ huiusmodi sunt cõcreta ⁊ denominatiua substãtialia ⁊ ió nota modũ exponẽdi quẽ facit doctor ibi de denominatiuis p̃prie sumptis longe excellentior̃ expositiõe burlei in ante predicamentis ⁊ quorũcũqz aliorũ q: qñ philosoph⁹ dicit ibi q̃ denominatiua differunt solo casu ab abstractis ñ intelligit ibi casus p̃ro cadẽtia ⁊ terminatione vocis vt simpliciter exponit ibi burleus ⁊ alij. ſz capitur hic casus vt doctor exponit hic ⁊ infra in capitulo de denominatiuis: ⁊ in secundo sententiaꝝ vbi supra p̃ro sola inclinatione forme ad subiectũ: ⁊ hoc loq̃ndo p̃prie de denominatiuis ió sõm doctorẽ in secundo sẽtẽtiarũ vbi supra duplex est casus vel duplicit̃ põt intelligi aliqua forma cadere ad aliõ. vno mõ potest cadere a sua quidditate ad suppositũ nature p̃prie. alio modo ad suppositũ alterius nature id ẽ ad sõm. primo modo est predicatio denominatiua minus p̃prie dicta nam hoc modo superi⁹ p̃dicat denominatiue de suo inferiori: vt hõ est aial vel sor. est hõ. aial enim predicat denominatiue de hoĩe per casũ: aut per cadentiã a sua p̃pria quidditate ad suũ inferi⁹ q̃ est extra rõnem aialis. Secũdo modo est p̃prie predicatio denominatiua vt cũ dicit sor. est albus hic enim li albus cadit a p̃pria q̃ditate ad suppositum alteri⁹ nature hec doctor ibi. Et p̃ hec dicta intelligit̃ hec responsio tota. Cetera facilia sunt ⁊ parui valoris vsqz ad illũ locũ vbi dicit: ad argumentũ ꝓ tertiã responsionẽ supra dictã: dico q̃ similitudo Aꝝ. ⁊c. hoc argumentũ est longe superi⁹ ⁊ incipit sic ꝓ. 7. methaphi. dicit Aꝝ. sicut ratio ad rem sic ptes rõis ad ptes rei ⁊c. ¶ Respondet dicens q̃ illa similitudo Aꝝ. intelligenda est quo ad determinate importare ⁊ non quo ad predicari: idest sicut tota rõ siue diffinitio importat determinate ⁊ dat intelligere totũz diffinitũ. Illã aial rationale dat intelligere determinate ⁊ distincte hoĩez ⁊ nihil aliud sic pars rõis vel diffinitiõis ip̃ortat distincte partẽ rei idest diffinit vt aial vnã ptẽ hanc. s. materialẽ: ⁊ rõnale aliã. s. formalẽ: nõ tñ oz q̃ sicut diffinitio p̃dicat de tota re: sic pars diffinitiõis de parte rei. ¶ Illã ſz aial p̃dicet de hoĩe nõ tñ rõnale de aia hois q: hec est falsa aia est rõnale p̃ vt rõnale est differentia hois vbi nota q̃ doctor nõ negat simpliciter q̃ rõnale nõ possit p̃dicari de aia q: in symbolo sancti atanasij dicit. Illã sicut aia rõalis ⁊ caro ⁊c. vbi pz̃ q̃ aia denominat rõnalis. Et ió est vera p̃dicatio denoiatiua tamen scias quod illa denominatio non fit a rationali vt rationale est differentia diuisiua animalis ⁊ constitutiua hominis quia tunc de facto pars esset totum q: nunqz aliq̃ ps predicat̃ ꝓ similiter de toto cõstituto ⁊ de parte cõstituente q: vt dixi nũc de necessitate pars cõstitutiua esset totum cõstitutũ q̃ est impossibile homo est totũ cõstitutũ ⁊ aia est pars formalis cõstituẽs ⁊ tñ hõ dicit rõale vel rõnalis: ⁊ p̃ ꝓs aia nõ dr̃ eodẽ mõ rõalis pp̃ inco͡uenies dictũ. Igit̃ aia dr̃ rõalis denoiatiue a rõe q̃ ẽ potẽtia rõalis vel ab ei⁹ actu q̃ est rõnari aut vtroqz modo eo q̃ põtvti tali actu mediãte tali potẽtia ⁊ nõ dicit̃ rõnalis a rõnali q̃ est differentia cõstitutiua hois q: lz illud significet ⁊ importet p̃cise partem hominis formalẽ tñ pp̃ modũ significandi cõcretũ p̃dicat̃ de toto vt superius dictũ est. ¶ Et q: ideo ois differentia cõstitutiua respicit totũ q̃ cõstituit ⁊ nõ partẽ totius q̃ nõ cõstituit sed solũ respicit eã vt illã a qua sumitur aut accipit̃. Ideo nullo modo potest denominare talem partẽ formalẽ aqua sic sumitur denominatio p̃ro p̃prie dicta imo sicut rõnale est ps sõm logicũ ⁊ methaphisicum ⁊ dicitur pars rõnis siue diffinitionis sic aia ẽ ps sõm philo. nãlem ⁊ seũdũ theologũ: ⁊ dicitur ps realis ⁊ illa ab illa sumit̃ ⁊ inter talia nõ est denoiatio nisi q̃si idẽ deberet denominare seipsũ q̃ est impossibile p̃prie loquendo: q: illud q̃ denominat̃: ⁊ forma a quo denoiat̃: requirunt oino diuersa significata: ⁊ ad min⁹ formaliter distincta vt etiã supi⁹ dictũ est: pz̃ ergo sufficienter rõ q̃re doctor dicit q̃ hec est falsa aia est rõnale p̃r rõale est differentia hois ⁊ q̃ nõ negauit p̃dicationẽ simpliciter: sed cũ additione. ¶ Et ideo nõ potest calũpniari nisi a groso ⁊ ignorante. ¶ Et ideo ad p̃positũ reuertendo vel applicando bene dicit hic q̃ aliter tota rõ. i. diffinitõ respicit totã rẽ ⁊ aliter ps rõis ptẽ rei: quia illa respicit rẽ duplici respectu vel habitudine vz̃ respectu determinate importationis vel expressionis ⁊ respectu vere p̃dicationis. ¶ Nam vt diximus tota rõ distincte exp̃rimit ⁊ importat totã rem ⁊ etiã p̃dicat̃ de illa. Ista aũt. s. ps. rõis nõ respicit ptẽ rei nisi vnico respectu. s. distincte importationis ⁊ determinate exp̃ssiõis nõ aũt respectu p̃dicatiõis. ¶ Et ideo breuiter neget̃ illa permutata proportio si velit procedere sẽm omnẽ similitudinẽ inter rõez ⁊ ptẽ rõnis. ¶ Et ió cõcludit doctor dicẽs. Si ergo fiat permutatio quo ad distincte importare: cõcedo ꝓñaz: nec quo ad illud valz illa permutatio vel similitudo vltra respectu huius q̃ est predicari. Deinde doctor respondet ad illud argumentũ q̃ incipit ꝓ gen⁹ seũdũ q̃ cadit in diffinitione speciei p̃dicat̃ ⁊c. Et declarat dictũ boetij ad hoc de toto ⁊ pte in responsione p̃cedẽte dicentis q̃ genus in diffinitione est ps ⁊ in p̃dicando est totũ. Et dicit doctor: q̃ genus tam in diffiniendo quã in predicando est ps ⁊ totũ sed diuersimode: q: p̃prie ⁊ appropriate. Illã in diffiniẽdo ẽ ps. p̃ce q: illã p̃ce ⁊ distincte ip̃ortat ⁊ exp̃rimit appropriate tñ p̃dicat̃ q: p̃ modũ totiꝰ rõe siue p̃cretiõis vt supi⁹ dictũ ẽ: ita q̃ i predicãdo p̃prie ẽ ps ⁊ appropriate totũ sicut etiã in diffiniendo suo modo. ¶ Et sic pz̃ rñsio q̃ boecius nõ intellexit q̃ genus esset p̃cise ps in diffiniendo vel i diffinitione. ⁊ p̃cise totũ in predicando: sed vtrobiqz ẽ pars ⁊ totuz ⁊ hoc p̃prie vel appropriate. Et ideo illa auctoritas nihil facit ꝓ veritatez. s. ad impediendũ gen⁹ p̃dicari de spẽ puta aial de hoĩe ⁊ huiusmodi q: aial lz p̃prie sit ps hois tñ appropriate est totũ ⁊ sic p̃dicatur de eo ⁊ sic tali modo põt p̃dicari ps de suo toto. ¶ Ad tertiũ argumentũ p̃incipale q̃ incipit. Ad p̃incipale sequitur hõ est animal: ergo hũanitas ẽ aialitas ⁊c. doctor negat ꝓñaz vt pz̃ ⁊ ad p̃bationẽ dicit q̃ nunqz lz p̃dicatio a cõcretis nisi dictis a concretione ad subiectũ idest concretis accidentalibus vt satis superius declaratũ. In alijs aũt tenet cuiusmodi sunt hõ ⁊ aial. ¶ Ad q̃rtũ p̃incipale q̃ vt dixi est paruũ argumentũ sed parũ ac difficile dat doctor vnã longã substãtialẽ ac curiosissimã rñonẽ sed valde difficilẽ vt rñsio correspõdeat argumento ⁊ sententialiter distinguit de duplici genere modoꝝ. vz̃ q̃ qdã sunt modi significandi ⁊ qdam sunt modi intelligendi. primi sunt modi grãmaticales ⁊ secũdi sũt mõi logicales. Illi eni dicũt̃ sepe a doctore intentiões grãmaticales: ⁊ isti dicunt̃ intentiones logicales: q: oẽs isti modi secũdi sunt intentiones secũde ⁊ illi nunqz derelinquũt significatũ in quo fundant̃ ⁊ subiectant̃. Isti aũt sepe derelinquũt̃ vt patebit ⁊ vtriqz modi cõueniũt cuicunqz dictioni significatiue: sed nunc spãlius videamus q̃ in generali ordinauimus. Est vtiqz p̃ illis primis modis recurrendũ ad grãmaticã speculatiuã q̃ noiatur de modis significandi q̃ nõ minus videt̃ difficilis q̃s logica q: videt̃ aliquo modo subordinari logice lz p̃cipali⁹ grãmatice eo q̃ tractat de impositiõe

partiũ oratiõis ⁊ earũ origine ⁊ modoꝝ significandi
cõsũdẽ : q; tñ nimiũ esset singula hic adducere q̃ essent
vtilia ⁊ pertinentia ad hãc materiã solũ necessaria quã
tũ possumus adducam⁹. ¶Amplius enim satis dixi de
his modis significãdi in tractatu nostro supe⁹ no
minato de fo:malitatib⁹. Et iõ pñt ibi videri nũc aũt di
co q̃ ſint ꝯtuor genera modoꝝ vt ibidẽ posui vꝫ mo
dus essentialis generalis specificus ⁊ essentialis specia
lis: qui sunt tres modi significãdi essentiales: ⁊ quartus
modus significandi accidẽtalis. nã tribus p;ioribus mo
dis cõstituit dictio in rõe fo:malis partis oratiõis que
ab alijs pũbus fo:maliter distinguitur sed de illis nihil
ad p;esens q; nõ faciunt ad p;opositũ doctoris in hoc
loco sed solũ recito illos vt sciamus de quibus loquitur
doctor ⁊ de quib⁹ nõ: q; hoc est necessariũ scire ne in cõ
fuso labo:emus. Quart⁹ aũt modus q̃ est modus signi
ficandi pure accidentalis diuiditur in modos signifi
candi absolutos ⁊ in modos significandi respectiuos
modi autem significandi absoluti dicuntur illi qui nihil
ad ꝯgruitatẽ vel incongruitatem oratiõis faciunt nec
per ipsas partes oratiõis se aliquo mõ,respiciũt: cuius
modi sunt figura spẽs: ⁊ huiusmodi siue enim dictio sit
simplicis figure aut cõposite vel decõposite siue sit spẽi
p;imitiue siue dirivative: hoc nullo modo ꝛfert ad cõ
gruitatẽ aut ipsã ledit vt faciat incõgruã. Et ita de qui
busdã alijs dicaꝫ ⁊ ideo dicuntur modi significandi ac
cidentales absoluti q; solum dictiõibus aut partib⁹ ora
tionis vt in se cõsiderãtur cõueniũt ⁊ nõ vt mutuo se re
spiciũt in oratione. modi aũt significãdi respectiui dicũt
illi qui totaliter conferunt ad ꝯgruitatẽ vel incõgruita
tẽ oratiõis: ⁊ per ipsos aut mediantib⁹ ipsis partes ora
tionis se mutuo respiciũt cuiusmodi sunt genus nume
rus persona casus ⁊ huiusmodi. oꝝ enim ad congruita
tem oratiõis q̃ suppositũ ⁊ appositũ cõueniant in duo
bus. s. in numero ⁊ persona: ⁊ substãtiuũ ⁊ adiectiuũ in
tribus. s. in numero casu ⁊ persona secũdũ p;isciani⁹ ⁊
donatũ ⁊ alios grãmaticos ⁊ ita dicatur de oĩb⁹ cõ
cordantijs grãmaticalibus: q̃ solũ cõsistunt in istis mo
dis significandi accidentalibus respectiuis vel super ip
sos fundatur quia cõcordantia est relatio vt de se patet.
Tũc ad ꝓpositũ dico q̃ doctor in hoc loco intelligit so
lũ de quarto modo accipiendi modos significãdi ⁊ hoc
in differenter siue sint absoluti siue respectiui. ¶Et sic
omnibus his p̃missis ad litteraꝫ eius exp̃lanadaꝫ deſcẽ
dẽdo dicit p;imo q̃ quidam sunt modi q̃ p;op;ie dicũ
tur modi significandi. s. q; sub talibus modis dictiones
⁊ p̃tes oratiõis significãt sua significata ⁊ nõ sine illis
⁊ isti modi cõueniũt dictioni ex impositione hoc certuꝫ
est q; post q̃ intellect⁹ imposuit hoc nomẽ rosa ad signi
ficãdũ talẽ florẽ q̃ crescit in orto. Deinde ponit sibi hos
modos significãdi. s. q̃ sit femĩini generis tertie p̃sone
noĩatiui casus numeri singularis. Et iõ sibi cõueniũt ex
impositione nostra tñ ⁊ nõ ex nã ipsius dictiõis aut vo
cis: ⁊ tũc dicit q̃ tales modi sunt inseperabiles a signi
ficato. s. a significato q̃ significat per huiusmodi dictio
nẽ ⁊ reddit cãꝫ dicens q; significatũ vt significat p̃ talẽ
dictionẽ vel tali dictione: nõ p̃t intelligi sub opposito ta
lis modi significandi sine repugnãtia: sicut hõ ꝼm q̃ sin
gulare non p̃t intelligi sub mõ pl̃i illud dictũ doctoris
p̃z sic in oĩbus q; impossibile est q̃ illud significatũ q̃
significat p̃ hãc dictionẽ Rosa q̃ est singularis numeri
⁊ femĩini generis ac tertie p̃sone ⁊ p̃mitiue speciei ac
simplicis figure ⁊c. intelligat sub modo significãdi pl̃
i. sub modo plurali: q; si sic tũc vna rosa esset multe ro
se ⁊ vnus homo multi: aut quod intelligatur sub p;ima
aut secunda persona aut sub masculino aut sub neu
tro genere ⁊ sic de alijs ⁊ ideo vbicunq; reperitur ta
lis dictio ibi etiam reperitur talis modus significan
di. ¶Deinde dicit doctor quod alij sunt modi magis
p;op;ie dicti modi intellegendi cuiusmodi sunt oĩes secũde
intentiones eo q̃ res p̃me intentionis intelliguntur sub
ipsis tanquaꝫ sub modo vt homo intelligitur sub mõ
spẽ respectu animalis ⁊ animal sb̃ modo generis respectu ho
minis ⁊ asini. ⁊ sic de alijs rebus ⁊ intẽtionibus secun
dis dicaꝫ: ⁊ iõ dicit doctor q̃ isti modi tãtũ insunt si
gnificato ꝼm q̃ cõcipit sub aliquo certo mõ ⁊ isti sunt
seperabiles vt subinfert. ¶Pro quo nota ⁊ etiã p̃ pre
cedentibus: q̃ in quacũq; oratione posueris aliquã di
ctionẽ significantẽ aliq̃ significatũ mediantib⁹ illis aut
aliq̃ significatũ q̃ significat p̃ dictiõem habentẽ tales
modos: nunq̃ illi tales modi recedũt a tali dictiõe signi
ficante vel eius significato exẽplũ de lapide ⁊ ci⁹ modis
significandi siue enim dicas lapis ascendit vel descendit
aut iacet vel lapis est nomẽ vel lapis est spẽs: sp̃ li lapis
est singularis numeri ⁊ masculini generis ⁊ tertie per
sone ⁊ huiusmodi ⁊ ita dicaꝫ de alijs noĩbus ⁊ verbis
⁊c. ⁊ iõ modi significandi lapis nunq̃ derelinquũt ipsũ
sed modi intelligẽdi aliq̃ derelinquũt dictionem ⁊ ali
q̃ nõ q; in alĩ p̃ positione sunt secũ ⁊ in alĩ nõ. Ex
emplũ de modis intelligendi lapidis nã q̃ dico lapis ẽ
cõis aut vlis vel species vel lapis p̃dicaꝫ de pl̃ibus vel
lapis cõcipit aut intelligit ab intellectu per suã formam
intelligibilẽ ⁊ huiusmodi in his oĩb⁹ ꝓpositionib⁹ ⁊ cõ
similibus vbi li lapis supponit simpliciter p;o suo signi
ficato p̃mario respectu alicuius intentionis secũde nun
quã sui modi intelligendi qui sũt species vle cõe cõmu
nicabile ⁊ huiusmodi intentiones secunde sibi comme
nientes derelinquunt ipsum lapidem sed quando di
co lapis iacet hic vel hic lapis est durus aut niger aut q̃
dratus: ⁊ huiusmodi iã oĩes p;edicti modi intelligendis
qui sunt intẽtiones secũde recesserũt ab eo q̃si serui fugiti
ui. alij accesserunt qui nunquã respectũ talium p̃dicatoꝝ
aut cõsimiliũ quẽ tãtũ cõueniũt aut verificant de dicto
ne vt hꝫ suppositũ p̃sonas possunt cõuenire p̃nomina
te intentiones secũde aut cõsimiles eis q; lapis vt iacet hic
vel etiã hic lapis nõ est species sed individuũ: nec vt est
species est calidus frigid⁹ ⁊c. Ideo accedũt alij modi si
gnificãdi puta individuũ singulare i cõicabile suppositũ
⁊ huiusmodi qui sibi cõueniũt respectu istoꝝ vltimoꝝ
p̃dicatoꝝ ⁊ sp̃ q̃ supponit p̃sonaliter possunt verifica
ri de ipso saltẽ in istis suppositis puta in hoc lapide ⁊ in
illo. Et isti modi vltimi ĩerũ derelinquũt ipsũ sicut p;io
res respectu p̃dicatoꝝ supra dictoꝝ: q̃ sunt spẽs cõe ⁊c.
q̃ tãtũ cõueniũt sibi in suppositiõe simplici ⁊ tñ li lapis
est sp̃ idẽ modo ⁊ idẽ oĩno significatũ hñs q; lapis ẽ hic
lapis ⁊ lapis spẽs ⁊ lapis iacẽs ⁊ lapis nomẽ sp̃ hꝫ idẽ
significatũ puta talẽ nãꝫ ad extra q̃ noiat hoc noĩe la
pis veritñ vt vidisti sp̃ flectuãt sub istis modis intelligẽ
di ⁊ respectu diuersoꝝ p̃dicatoꝝ ⁊ in diuersis ꝓpositio
nib⁹ ⁊ nunq̃ in eodẽ statu permanẽt. Ideo p;imi mo
di sunt socij fideles secũdi aũt sunt serui fugitiui. Et iõ
dicit doctor q̃ hõ p̃t intelligi sub oppositio hui⁹ intẽtio
nis secũde spẽs sine ꝺdictiõe vt iste hõ q; iste hõ nõ est
spẽs: sed est singulare: ⁊ species ⁊ singulare oppoũnt
relatiue: ⁊ tñ hõ ⁊ iste hõ idẽ significat. nã q̃ dixi de la
pide intelligas de quocũq; noĩe cõe significatiuo. Et vl
tra dicit doctor q̃ p̃mi modi q̃ sunt inseperabiles a signifi
cato vt significat per talẽ dictionẽ: nõ derelinquũt ipsũ
respectu cuiuscũq; p̃dicati ⁊ istud est satis expositũ ꝯ
superius. sed durius est q̃ statim consequenter infert
dum dicit. Et ꝯ nõ sint illa q̃ vniũt sunt tñ formalia p̃n
cipia sub q̃b⁹ significata vniũt vbi cõsidera q̃ qñ duẽ
dictiões vniunt in oratione vt suppositũ ⁊ appositum
q̃ sunt sicut duo extrẽa. Exemplũ hõ est vel hõ currit

vel ex parte vnius extremi vel duorum vt substantiuū ꝛ adiectiuū. ¶Exemplum primi vt homo albus. Exemplū secūdi vt hō est albus ꝛ sic de alijs cōcordātijs grāmaticalibus. Tūc dico ꝙ illa que sic vniunt̄ sunt dictiones solū ꝛ nō modi significandi eox: qñ dico hō est aial. Nō dico qō masculinū genus est neutrū genus: ꝛ qñ dico hō est nō dico ꝙ nomē est verbū. vel qñ dico ego sum animal vel substantia: nō dico ꝙ prima persona est tertia persona ꝛ sic de alijs vbi pz qō sp in omni oratione dictiones sunt ille que vniuntur ꝛ nunquā modi significandi: tñ modi significandi sunt formalia principia sub quib⁹ tales dictiones vniuntur: q: qñ dico lapis est albus ꝛ lapis nō posset vniri cū li est nisi vtrunq; esset singularis numeri ꝛ tertie persone nec cū li alb⁹ nisi tā li lapis quā li albus esset masculini generis singularis numeri ꝛ tertie persone ac casus noīatiui. Et iō vides quō modi significandi sunt formalia principia vniendi ideſt sunt formalia ꝑncipia ꝯgruitatis ꝛ cōueniētie grāmaticalis sine quib⁹ partes oratiōis nō possunt cōgrue vniri. Et bene dicit doctor: q: sunt principia formalia ꝛ non materialia. nec efficientia: q: materialia sunt ipse dictiones: ꝛ efficiens principium est intellectus noster sic vniens dictiones: sed ipsi modi significandi sunt quedā forme accidentales: qne subiectiue sunt in ipsis dictionibus significatiuis ꝛ principiant formaliter siue vt forme congruitatez ac cōuenientiam inter ipsas ꝛ ideo merito differunt formalia principia sub quibus significata vniuntur ꝛ tñ ipsa nō vniuntur: sed solū subiectāt in illis q̄ sic vniunt̄. Et sic infert doctor. Ideo tales modi repugnantes causant falsitatem quando sunt circa idem signi ficatū: vt albedo est alba. nō qñ sunt circa diuersa vt hō est albus vbi nota qō doctor exemplificat solū de quibusdā modis significādi qui dicūtur cōcretio ꝛ abstractio de quibus satis dictū est superius licet etiā dictum suū intelligatur de alijs pretactis. nā cōcretio ꝛ abstractio repugnant circa idem significatū in eadem rōne q: semper nomen adiectiuū cōcretū dicit effectus formalis nois abstracti ꝛ nūquā effectus formalis predicat de sua cā formali vt docet frācisc⁹ de maronis in cōflatu distinctiōe. v. q. i. ꝛ secūda c̄ ꝛ alibi sepe et q: ꝑcernere ꝛ nō cōcernere repugnāt concretū enim concernit: ꝛ abstractū nō. Ideo non stant simul circa idem significatū in eadem propositione. ideo male dicitur albedo est alba vel caliditas est calida ꝛ huiusmodi: sic etiam in alijs modis significandi prenominatis habet illā veritatem male enim dicitur homo est homines q: singularitas ꝛ pluralitas repugnant circa idem significatū i eadem ꝓpositione etiaz male dicitur pulcrū rosa quia neutrū genus ꝛ femininū repugnāt circa idem subiectuz ꝛ sic de alijs intelligē; dicit tamen doctor: qō non repugnāt quando sunt circa diuersa significata q: concretio ꝛ abstractatio bene cōpatiūtur se circa diuersa. s. significata exemplificat homo est alb⁹. sed clarius diceretur vt hūanitas est dilecta aut grata ꝛ huiusmodi aut vnita distinita vbi vides qō abstractio est ibi circa significatū humanitatis ꝛ cōcretio c̄ i significatis illox predicatox q̄ omnia sūt cōcreta. Et sic in istis asinitas c̄ odiosa ꝛ bruta ꝛ huiusmodi. Doctor autē accipit ibi abstractū large eo qō voluit qō li homo esset abstractū in illa ꝓpositione: ꝛ li album concretum est tñ medio modo abstractū puta respectu huius concreti humanus natum. tamen est concretū respectu humanitatis doctori aūt sufficit pro exemplo. Deinde adiūgit doctor secūdi modi sunt extranei significatis vt vniuntur per hoc verbū est esse enim est rei per se ꝛ c̄. istud alibi superius declaratū est. nam quando dico homo est alb⁹ vel homo est animal nec homo nec animal est gen⁹ ꝛ iō tales intentiones secunde extrancantur rebus prime intentionis qñ vniuntur in ꝓpositione cum hoc q: esse est rex ꝓprie ꝛ nō hmōi. ꝛ iō nec isti vltimi mō vniunt̄ per li est nec sunt ꝑncipia formalia sub qbus significata vniunt̄. ꝯliter fit de modis significandi put dictū est sunt ꝑncipia formalia grāmaticalis vnionis qñ est cōgrua. nec ēt sunt illa q̄ vniunt̄ q: qñ dico hō c̄ aial nō dico ꝙ spēs est gen⁹. Iō repugnātia illox nō causat falsitatē in ꝓpōe. Et nūc deducam⁹ hec dicta ad ꝓpositū argumenti ꝙ doctor fere omisit ꝓmendās illud nob sēm in suā cōsuetudinē vel saltē vt sepissime facit. ꝛ ideo qñ fingit argumentū ꝙ hec ꝓpositio est falsa hō est aial ꝛ oēs cōsimiles q: vbi gen⁹ ꝑdicat̄ ꝓpō est falsa ꝛ c̄. Dico ꝙ supponit falsum. s. ꝙ qñ aial ꝑdicat̄ ꝙ tūc gen⁹ ꝑdicet aut qñ hō ꝑdicat ꝙ tūc spēs ꝑdicet ꝛ sic de alijs ꝛ cā ꝫnūc dicta est. s. q: gen⁹ ꝛ spēs ꝛ hmōi intentiones se cūde cū sint solū modi intelligendi: nullo mō tūc se intromittūt cū subiectis aut ꝑdicatis ꝓmax intentionū qñ cōiunguntur cū li est. sed tūc derelinquūt ipsa. ꝛ iō nec hō ꝛ aial opponunt̄ aut repugnāt: nec in eis est tūc aliqs mod⁹ intelligendi vel modi qui causant repugnātiam: sed receſſerūt ꝛ fugierūt ab eis in tali ꝑdicatōe. ꝛ iō oēs tales ꝑdicatiōes sunt verissime ꝛ sine oibus talib⁹ impedimentis ꝛ licet ꝓmi modi. s. modi significandi maneāt semꝑ cū significatis taz ex pte subiecti q̄z ex pte ꝑdicati positi nō tamen impediūt veritatē ꝓpōis sm logicū: sz solū faciūt cōgruitatē sm grāmaticū. hec enī oratio est vera deū est oipotens: vel hoc corpus meū vel corpus meus. est tñ incōgrua. iō nec est ꝓpō. est tñ vera oratio ꝛ tūc qñ dicit in fine isti⁹ articuli ꝙ nō ꝓp aliud est falsa. albedo est alba. Dico ꝙ istud exemplum false adducit q: cā falsitatis in illa est repugnātia modox significandi vt supra iā dictū est: ꝛ nō modox intelligendi: de qbus ꝓcessit argumentū ꝛ iō arguit de modis intelligēdi ꝛ exēplificat de modis significandi: ꝛ iō nihil ad ꝓpositum. ꝛ sic patet responsio longissima ad argumentū in forma parui. sed in difficultate maximū: q: multis cū sua responsione ingerit fastidiū. ¶Ad quintū argumentū ꝑncipale qō incipit Item sicut affirmatio asini ad affirmationē aialis ꝛ c̄. Respondet doctor negando similitudinē eo ꝙ implicat fallatiā ꝯtis a destructione antecedentis: q: dat intelligere ꝙ sicut asin⁹ est nō animal vbi arguit eodem modo affirmatiue ꝛ negatiue. ad ꝓmā probationē dicit Ax. intelligit in causis precisis. i. adequatis talibus effectibus vel saltem cōuertibilibus ꝛ exemplū suū de pulmōe ꝛ respiratione est planū: sicut etiā de intellectu ꝛ intelligere ꝛ visu ꝛ videre ꝛ huiusmodi infinitis. Nā habere intellectū est cā intelligendi ꝛ nō habere est cā non intelligendi ꝛ c̄. sed affirmatio speciei est causa precisa inferendi affirmationē generis cū sint correlatiua ꝛ posita se ponūt ꝛ perēta se perimūt sm Ax. in predicamento relationis: sed loquendo de fundamentis eox nō est verū q: hō nō est cā precisa inferēdi aial sed etiā infert ab asino capra ꝛ a qualibet alia spē ꝛ a quolibet idiuiduo illax specierū q: sequitur musca est ergo aial est. ꝛ nota ꝙ hec est predicatio signata dicendo affirmatio speciei infert affirmationē generis sicut ꝛ hic genus infert a spē ꝛ fit i intentio nib⁹ secūdis ꝛ exercet in ꝓmis sic hō ergo aial ꝛ hmōi Deinde rīdet doctor ad illā ꝓmutatā ꝓportionē. Et dicit ꝙ prima similitudo illa. s. sic affirmatio asini ad affirmationē aialis etcetra tenet quo ad opponi. i. quo ad oppositionē hoc est sicut asinus opponitur ꝯdictorie nō asino sic aial nō aiali. Et iō illa similitudo tz quo ad opponi q: similis est oppositio vtrobiq; q. s. oppositio ꝯdictoria ꝛ iō talis permutatio vel cōsequentia i permutione tenet solū quo ad oppositū vel quo ad ꝯdictionez

vel quo ad nō oppositionē q: sicut p̄mū nō opponitur tertio qñ fit ꝑmutatio q:.ſ. asin⁹ qui est p̄mū nō opponit aiali ꝙ est tertiū sic nec ꝟ opponit .4.ſ.nō asin⁹ nō aial. Sed q: in permutando cōcludit esse similitudo quo ad antecedere ⁊ sequi. Jō male hoc est in illa permutatione argumētū nō valet: q: sicut asinus antecedit ad aial ⁊ aial ꝟsequit ad asinū sine est ꝟsequēs ad asinū i illa cōsequētia: sic nō asin⁹ debet antecedere ad nō aial sine esse antecedēs ad nō aial vt dicendo est nō asin⁹ ergo nō aial ⁊ li nō aial deberet esse cōsequens ad ipsum sine ꝟsequi ipsū ⁊ istud est falsū ꝓp fallatiā ꝟsequentis a destructiōe ātecedētis vt dictū ē ⁊ iō breuiter ꝟ illa similitudo teneat quo ad vnum scilicet quo ad opponi non tamen tenet quo ad aliud.ſ.quo ad antecedere ⁊ consequi vt argumentū volebat ⁊ iō q: similitudo nō tenet i oīb⁹. Jō nō ꝟ argumētū. ¶ Reliq̄ vsq; ad finē sūt clarissima his qui derūt hāc totā expositionē a ꝑncipio ⁊c.

Ifca xiiij.q̄. qua q̄ritur de secunda ꝑticula posita in diffinitione generis ⁊c. cuius solutio est facilis ⁊ nota ꝙ hec q̄ō loquit̄ ſp de secūdis intētiōib⁹ sicut ꝓcedēs de ꝓmis ꝓ fine p̄mi argumenti: vbi dicit̄ antecedēs aūt nō distinguit̄ a ꝟsequente. nota ꝙ ibi nō accipit̄ antecedēs ꝓ ꝓma ꝓpositione q̄ precedit siue antecedit ad li ergo ⁊ infert ꝟsequens nec ꝟsequens capit̄ ꝓ ꝓpositione illata: q: sic nihil esset ad ꝓpositū vt ꝟ de ſe ſed capit̄ ibi li antecedens ꝓ inferiori ⁊ li cōsequens ꝓ superiori. ⁊ sic sepe vocant̄ a doctore in multis locis q: oē inferius antecedit ad suū supius: vt sor. antecedit ad hoiez ⁊ hō ad aial sic ēt ꝟ in illa regula cōsequētia ꝙ i oī bona ꝟsequentia ⁊ formali q̄cd antecedit ad antecedēs ātecedit ad ꝟsequens. vbi li antecedēs capit ꝓ inferiori ⁊ li ꝟsequens ꝓ superiori: ꝟ etiā optime capit̄ antecedens ꝓ ꝓma ꝓpositione ⁊ ꝟsequens ꝓ secūda ⁊ melius ad ꝓpositū tñ etiā pōt capi. ꝓmo mō ⁊ satis bñ ⁊ ita hic ⁊ sic ē ad ꝓpositū ꝙ li differētibus spē est antecedēs ad li differens numero q: segē differunt spē ergo numero ⁊ tale antecedēs nūq̄ distinguit̄ a cōsequēte q: inferius vt hō nō distinguit̄ a supiori vt aiali q: includit ipsū ⁊ per ꝟsequens nō distinguit̄ genus a spē. Tertiū argumentū sequens cū sua rñsione nimiū de difficultate ꝟ ⁊ credo ꝙ vix repiat̄ difficilior ꝓcessus aut passus in oīb⁹ opib⁹ doctoris ſm suā quātitatē iō attende dicit sententialiter tñ ꝙ si illa ꝑticula cōuenienter ponit̄: tūc ipsa eadē ꝑticula .ſ. ꝑdicari vel pluribus differentib⁹ spē ineſt ꝓ se.i. qdditatiue diffinito.ſ.generi: ⁊ si hoc ergo differentia spē per se subiciuntur generi. hec ꝟsequens doctoris est multū apparens q: ꝑdicari ⁊ subici sunt correlatiua ⁊ per cōsequēs ꝑdicari per se ⁊ subici per se.i. qdditatiue ⁊ iō segtur q̄ō si genus ꝑdicat ꝓ se de differentib⁹ specie ꝙ differentia spē subiciūtur generi .i. qdditatiue sicut inferiora subiciūtur suo superiori. Sed doctor dicit hoc cōsequens esse falsū ⁊ iō primus antecedēs est falsū tñ multū tradat ad ꝓbandū falsitatez istius cōsequentis q: longe inferius. Et iō ꝑmo cōuertit se ad ꝓbandū bonitatē ꝑme cōsequētie. Illā illa vt iā declarui videt̄ per rōnē perseytatis ꝑmi mōi dicendi ꝓ se. nā si bene cōsideres inuenies i illo argumēto duo antecedentia ⁊ duo ꝟsequentia. ꝑma ꝟsequens est illa si cōuenienter ponit̄ tūc per se ineſt diffinito predicari de differentibus spē secūda est illa: ⁊ si hoc dico differētia spē per se subiciūt̄ generi: iō ꝟ ꝙ ꝑma cōsequētia procedit ſm primum modū dicendi per se. Sed ꝓbatio secūde ꝟsequens est multū prolixa quā probat dupliciter q: primo per silē ⁊ secūdo per rōnē. ꝓbatio ꝓ silē stat in rōe alioꝝ relatiuoꝝ vbi recorderis q̄ō dixit.ſ.ꝙ ꝑdicari ⁊ ſbici sūt relatiua correlatiua. Et iō sic ſeq̄t in alijs relatiuis sicut in duplo ⁊ dimidio ⁊ huiusmodi: nā sequit̄ duplū refert̄ per se ad dimidiū ergo dimidiū refert̄ ꝓ se ad duplū ⁊ pater refertur ad filiū ergo filius ad patrē sic hoc gen⁹ predicat̄ per se de differentib⁹ spē ergo differentia spē per se subiciunt̄ generi. Deinde ꝓbat cā secūdo per rōnez ⁊ assumit ibi naturam correlatiuoꝝ ꝟ ostendēs: quōd vnū relatiuoꝝ nō pōt ꝓ se dici nisi ad vnū correlatiuū.ſ.ad correlatiuū per se si aūt dicat̄ ad correlatiuū per accidēs: hoc nō erit per se sed per accidēs: ita ꝙ primū li per accidens determinat inherens ⁊ ſm li per accidens determinat inherentiā nā qñ dico correlatiuū ꝓ accidens li per accidēs determinat inherentiam vt ꝟ ex declaratis quōe. viij. i fine ⁊ sic dicat̄ de correlatiuo per se ⁊ de referri ꝓ se igitur doctor nihil aliud intendit nisi ꝓbare istā ꝟsequentiā vz ꝙ si genus ꝓ se ꝑdicat̄ ⁊c. ergo differentia spē per se subiciūtur generi eo ꝙ ꝑdicari ⁊ subici sūt per se ⁊ nō per accidēs. ⁊ iō vnū dicit̄ ⁊ refert̄ per se ad aliud ⁊ cō ergo illa secūda ꝟsequentia ē bona ꝓp nāz per se correlatiuoꝝ. vñ totū cōatū suū ponit ad ꝓbandū illud vt possit verificare illā secūdā cōsequentiā iō ꝓp hoc oñdit ꝙ nullū relatiuū pōt referri ꝓ se nisi ad vnū vz ad sūū ꝓ se correlatiuū. nā correlatiua ꝓ accidēs possunt esse multa sic idez ꝓtinens refert̄ ad multa cōtenta puta nūerus senari⁹ qcōtinet binariū ꝛternariū ꝙnariū referēt ad quēlibet illoꝝ sic cōtinēs ad cōtentū: ꝟ illa ñ sūt correlatiua nisi ꝓ accidēs ⁊ iō ꝓ accidēs refert̄ ad illa: vnicū aūt per se correlatiuū hz .ſ. cōtentū in cōi ⁊ nō hoc cōtētū nec illud sic idē pater dicit̄ ꝓ accidens ad plures filios sed per se nō dicit̄ nisi ad filiū in cōi q̄ ē ei⁹ ꝓ se correlatiuū ⁊ sic ita de multis alijs intelligat̄ vz ꝙ correlatiua ꝓ accidens sunt multa sed correlatiuū ꝓ se est vnicū ⁊ deinde ꝓbat hoc auēte phi. v. methaphisice qui hz ibi ꝓ inēconuenienti ꝙ idem dicat ꝓ se ad plā. ⁊ ⁊ deinde ꝓbat hoc ex nā relatiui: vbi nota ꝙ in oī relatiuo est triplex vel quadruplex habitudo ad minus vna ē ad terminū formalē exēplū de patre q hz vnā habitudinē ad terminū formalē.ſ.ad potētiā passiuā q̄ ēfūdamētū filiationis: quia posito tali fundamento in filio simul duratione oriunt̄ filiatio ⁊ paternitas hz aūt aliā habitudinē ad terminū totalē.ſ.ad filiū q est eius correlatiuū: hz tertiā ad suū fundamentū.ſ.ad potentiā actiuā generādi in q̄ fundat̄: hz q̄rtā ad eius ſbm.ſ.sortē vel ꝑtem q est pater. ⁊ est ſbm tam paternitatis q̄z sui fundamēti tñ ad nostrū ꝓpositū tñ due habitudines sūt ꝓncipaliores .ſ.prima ⁊ tertia. sed prima est simpliciter principalior: q: illa cōuenit sibi in primo modo dicendi per se tertia est minus ꝑncipalis: q: cōuenit sibi in tertio mō dicēdi ꝓ se vt dicit franciscus in cōflatu distinctione. xviij. q̄stiōe. v. ⁊ iō habitudo ad terminū formalē est de cēntialiū nūc aūt cū impossibile sit ꝙ vnū ⁊ idē sit essentialiter multa siue ꝙ habeat multas essentias q: tunc esset vnū ⁊ nō vnum q̄ō est ꝟdictio segē ergo necessario ꝙ idez nō pōt ꝓ se referri ad multa deinde ꝓbat hoc ex ꝓprietate correlatiuoꝝ q: sunt simul in nā .i. nō ꝑit esse sine se inuicē sine ꝟdictiōe vt doctor exponit ꝑmo smiaꝝ distinc. xxviij. q. iij. ⁊ ponit exēplū .nā si .a. dicat̄ per se ad duo.ſ.ad.b. ⁊ ad.c. tūc sic cū relatiua sint simul nā ergo si.c. ē.a. ē ꝙ locū a correlatis ⁊ si.c. nō ē.a. ñ est ꝓ cū dē locū: ⁊ codē modo per oīa de.a. ⁊. b. sed possibile ē ꝙ.c. nō sit ⁊ tñ ꝙ.b. sit hoc posito ⁊ cōcesso tūc. c. nō ē ⁊ si.c. nō ē.a. nō ē ꝓ locū a correlatiuis vt ꝑ. tūc iterū si b. ē.a. ē ꝑ locū a correlatiuis ite ⁊ sic sit̄.a. erit ⁊ nō erit ꝙ est ipossibile: q: nō erit ad nō esse ipsius.c. ⁊ erit ad ē ipsi⁹.b. ⁊ vtiq; illa est optia via ad ꝓbandū ꝙ idē relatiuū nō pōt per se referri ad plura vbi vides ꝙ quoq; medijs doctor ꝓbauit hanc cōclusionē .ſ.ꝙ idē nō pōt referri nisi ad vnū ⁊ per ꝟsequentiā applicando ad ꝓpositū si genus ꝑdicat̄ per se de ꝑlib⁹ differētib⁹ spē cū ꝑdicari sit relatiuū ergo differentia specie per se ⁊ qdditatis subiciunt̄ generi: cum li subici sit per se correlatiuum

ad li ꝑdicari: ⁊ ꝓsequẽs li ꝑdicari nõ ꝑt referri nisi ad li subici ⁊ ecõuerso. ¶Nũc vltimo ꝓbat falsitatem illius ꝓñtis ꝓncipalis. s. q differentia specie per se subiciunt generi ⁊ hoc sic. cõstat. n. primo q genus est intẽtio secũda q: iaz dixi tibi i principio questionis qõ semp nũc loqtur doctor de spẽ ⁊ genere formaliter ⁊ nõ fundamẽtaliter. cõstat etiã secũdo qõ oia q se inferiora sũt eiusdẽ nature ⁊ qdditatis cũ suo superiori vt hõ ⁊ asinus cuz aiali ⁊ huiusmodi igit cõstat tertio qõ illa q̃ per se subiciunt generi siue sunt inferiora eius sunt tantũ intẽtiões secũde ⁊ non ꝓme: ⁊ hoc est manifestũ ex nã termino: rũ q: cũ ꝑdicari ⁊ subici sint correlativa intẽtionalia ⁊ ꝑdicari est intentio secũda ergo ⁊ subici ergo sicut ꝑdicari cõpetit per se intentionib⁹ secundis vt sepe dictũ est puta intentionibus vlibus ⁊ cõmunib⁹ ita etiam ⁊ subici cõpetit intentionib⁹ secũdis. s. intentiõibus singularib⁹ ⁊ icõicabilib⁹ vl nõ cõicabilib⁹: nũc ãt illa q̃ sic p se ꝓbiciunt generi nõ differunt specie sed numero tñ siue non sunt differẽtia spẽ sed numero tantũ q̃dẽ est: ergo differentia spẽ nõ per se subiciũtur generi sed tãtũ dzia numero ex quo seqnit falsitas illi⁹ ꝓñtis ꝓncipalis. añs ãt illius vltime cõsequentie. s. q illa q̃ p se sic subiciunt generi nõ differunt spẽ sed numero tãtũ ꝓbat: q: illa q̃ p se subiciunt generi nõ possunt esse nisi inferiora eius ⁊ illa nõ sunt nisi indiuidua puta hoc genus ⁊ hoc genus ⁊ sic de huiusmodi q: certũ est q spẽs nõ p se subicitur generi sed ẽ vna alia spẽs vlis in cõi sicut ⁊ ipsũ genus ⁊ cõdisa ꝫ ipsũ vt sepe monstratũ est ergo solũ indiuidua generis subiciũt generi. s. hoc genus ⁊ hoc genus ⁊ ẽ. Sed q talia indiuidua generis tãtũ differant numero ꝓbat q: qñcũq aliqua differũt solũ mãliter ⁊ pma ter iam illa nõ differunt nisi numero: q: q̃ differunt spẽ differunt p suas formas ⁊ differentias ⁊ hac de cã ois differentia specifica ẽ formalis ⁊ eꝫ ergo q̃ tãtũ differũt per materiã nõ differũt nisi numero sicut hec albedo in lapide ⁊ hec albedo in lacte nõ differũt nisi p mãm. i. p lapidẽ ⁊ lac qbus applicãt hac maiori sic probata minor: sit illa. Sed inferiora per se ad genus. s. hoc genus ⁊ illud ⁊ huiusmodi nõ differunt nisi per mãm vel materias cui applicant cuiusmodi materie sunt aial ⁊ color: figura planta ⁊ huiusmodi qa oẽ illud q est extra rõnem eius ⁊ ei intrinsecũ dicit mã eius ⁊ iõ hoc genus applicatũ aiali ⁊ hoc genus applicatũ colori ⁊ ẽ. nõ differunt nisi per aiali ⁊ color ẽ ⁊ ẽ. ergo tantũ differunt p materiã ⁊ per cõsequens solum numero: sicut omnis differentia ⁊ distinctio accidentiũ facta per eor: ſbta est generaliter ⁊ sp differentia numeralitas q: materialis. ¶Et tũc inferat cõclusio intenta per argumentũ q̃ est ista ergo dzia spẽ nõ p se subiciunt generi sed tantũ differentia numero q: s. solũ indiuidua eius que sunt hoc genus ⁊ hoc genus que differunt solũ numero ⁊ per consequens genus nõ predicat de pluribus differentibus spẽ p locũ a cõrelativis ergo illa ꝓticula. s. differentibus spẽ male ponit in diffinitione generis ⁊ hoc ẽ qõ intendit doctor: cõcludere. Solutio qõis ꝑz de se. Ad ꝓmũ aliq respondent qõ gen⁹ põt considerari dupliter q: s. inquãtũ est genus vel inquãtũ est spẽs: q: gen⁹ ẽ spẽs vniuersalis. ¶Nũc aũt genus inquatũ gen⁹ nõ ꝑdicat de pluribus differentibus numero quia sic predicatur de pluribus differentib⁹ spẽ: sed bene inquãtuz species. s. ꝑdicat de pluribus differentibus numero: sed hoc est fm accidens ⁊ fm extraneã rõnem vz inquantum accidit generi q̃ sit spẽs. Cõtra arguit doctor. ¶Nam ista responsio ꝓplicat quia si genus inquantũ genus predicatur de pluribus differentibus specie ergo de necessitate predicatur inquantũ genus de pluribus differentibus numero: q: inquãtũ aliquid predicatur de differentibus specie predicatur de differentibus numerõ sicut inquãtum aliquid predicatur de inferente ⁊ antecedẽte predicatur de illato ⁊ consequente differens enim specie infert differens numero ⁊ antecedit ad illud ergo genus nõ solũ inq̃ntũ spẽs sed etiã inquãtũ genus ꝑdicat de pluribus differentibus numero ergo nõ extrance sub rõe aliena vel speciei imo sub rõe ppa. s. sb rõe gñis. antecedẽs patet q: segtur differũt spẽ ergo differũt numero q: q̃ differunt in maiori differunt in minori ergo ad differentibus spẽ sequitur differentibus numero qõ est consequens: ⁊ ꝓñs ꝑdicat de antecedente cũ reduplicatione. s. differentibus numero qõ est cõsequẽs predicatur de differentibus spẽ qõ est antecedẽs cum reduplicatione. s. inquãtũ differentibus specie hec est predicatio signata que sic exercetur differentia specie. inquantũ differẽtia specie drñt numero ⁊ per cõsequẽs genus q̃ inquãtũ gen⁹ ꝑdicat de drñtibus spẽ ꝑdicat etiã de differẽtibus numero. ergo vltimate sequit qõ p li differentibus specie nõ distinguit gen⁹ a spẽ ⁊ per ꝓñs male ponit i diffinitione generis ad distinguẽdũ vnũ ab alio q: vt apparet nõ distinguit Et ideo friuola est illa responsio. ¶Igit doctor aliter rñdet dupliciter q̃ rñsio duplex est leuissima. ¶Nã burleus posit easdẽ. Ad ſm argumẽtũ ꝓncipale rñdet doctor dicẽs qõ ꝓpriũ nullius ẽ ꝓpriuz in quãtũ illud cui⁹ ẽ ꝓpriuz est genus: q: cũ passio coloris sit immutare visũ. immutatio visus nõ ẽ passio coloris inquantũ color est gen⁹ ad oẽs colores ſz inquantũ color est spẽs. s. q̃litatis. ¶Nã passio est soli⁹ spẽi sicut ⁊ diffinitio ꝫz philo. in topicis sepe. ¶Nã passio emanat a diffinitione ⁊ iõ p ipsuz demonstrat. Et p ꝓñs cuius est diffinitio eius est passio ⁊ nõ alteri⁹. Jõ bene dicit doctor qõ ꝓpriũ nullius est ꝓpriũ inquãtũ est genus. i. nihil hz ꝓpriũ inquãtũ ipsũ habens ꝓpriũ est genus ſz solũ inquãtũ est spẽs. Et iõ sic ꝓpriũ cõuertit cũ eo cui⁹ est inquãtũ illud ꝑdicat de drñtib⁹ nũero ⁊ nõ spẽ. ¶Rõnẽ hui⁹ dicti ponit doctor q̃ clarissima est sine expositione. Deinde respondet doctor ad tertiũ argumẽtũ ꝓncipale qõ vt vidisti est plixũ ⁊ terribile. Et dat tres rñsiones ad illud ⁊ oẽs sũt bone ⁊ multũ subtiles. Et primo adducit rñsionẽ cuiusdã dicẽtis qõ illd. s. de differẽtib⁹ spẽ intelligit sic. i. de spẽbus differẽtib⁹ q̃ tñ nõ differũt spẽ. s. q: differunt numero tñ ⁊ p consequens nõ differũt spẽ. Jsta rñsio hz bonã apparentiã q: loquẽdo de intentionibus secundis ip: predicatiõe signata qñ dico genus ꝑdicat de differentibus in specie li differentib⁹ spẽ. est vno modo cõe intentiõale imo vna spẽs scõe intẽtois ad ista indiuidua intentionalia puta hoc drñs specie applicatũ hoi: ⁊ hoc drñs specie applicatũ asino: ⁊ hoc drñs spẽ applicatũ leoni ⁊ hui⁹ modi idiuidua nõ differũt spẽ sed numero tñ istud ꝓbat illud supi⁹ illo tertio argumẽto plixo q: ois dzia id est distinctio q̃ est tãtuz p mãz ⁊ solũ materialis: sed hec est huiusmodi ergo ꝓña patet cũ maiori ⁊ minor ꝓbat sic. ¶Nã hoc differens spẽ ⁊ hoc differẽs spẽ ⁊ huiusmodi nõ drñt nisi p mãm per hoiem asinũ leonẽ ⁊ huiusmodi q̃ sũt materiavt supra declaratũ ẽ respectu intẽtionũ fax ⁊ per cõsequẽs genus est itẽtio fa ꝑdicata de drñtib⁹ spẽ. i. de hoc drñte spẽ. ⁊ de illo drñte spẽ ⁊ hmõi: que tñ vt dixi nõ drñt spẽ ſz nũero tñ. vel vt dicam⁹ ad ſaz doctoris q expõit li drñtib⁹ spẽ pro spẽb⁹ drñtib⁹ q̃ tñ non drñt spẽ ſz nũero tñ. nã gen⁹ ꝑdicẽt hoc spẽ drñt applicato hoi ⁊ de hoc spẽ drñti applicato asino ⁊ sic de alijs vbi sp est predicat. o signata in ītentionibus secũdis ⁊ constat quod hoc species drñs et hoc spẽ drñs et huiusmodi non differunt nisi numero ⁊ sunt idiuidua hui⁹ spẽi cõis qõ dr spẽ differẽs vel drñs spẽ ita q: ad idem tendit sicut expositio pro: si bene ꝓsideras ⁊ ita sequitur q genus predicat de differentibus spẽ ⁊ q: dzia spẽ per se subiciũt generi. ⁊ tñ illa que subiciũtur gñi nõ

dñnt spē ꝫ numero tñ ita ꝙ oīa illa stāt optime simul
ꝫ prius videbātur repugnare: Deinde adducit secūdā
responsionē q̄ dicit aliter negat ꝯsequentia secūda q: ad
aliud li p se cōparat in antecedēte ⁊ ꝯsequēte. Ubi nota
caute ꝙ illud li per se est vna determinatio que ponebā
tur tā in cōsequente quā in añte illi⁹ secūde ꝓñe fctē in
tertio argumēto ꝑncipali que ē ista. Et si hoc ergo dña
spē p se subiciūt gñi nā in illo añte breuī q̄ dicit ⁊ si hoc
Datur intelligi ⁊ virtualiter includit tale antecedēs ⁊ ta
lis sententia. s. si predicari de pluribus differentib⁹ spē
inest per se. i. qdditatiue diffinito. i. generi hoc dico ꝙ il
lud añs in virtute ⁊ tūc sequitur illud ꝓñs ergo differē
tia spē per se subiciunt generi. vbi si attendis in isto en
timemate sicut nūc expresse reperit hec determiatio. s.
li per se bis quia semel in antecedente vt vides ⁊ semel
in consequente sed diuersimode ⁊ ad diuersa compa
ratur in antecedente ⁊ consequente quia in anteceden
te comparatur ad li predicari ⁊ in consequente ad li sub
ici q̄ sunt diuersa vt pz. Et ideo nō sequit ꝙ ꝫ predica
ri de pluribus differentibus spē cōueniat per se generi
⁊ quidditatiue ꝙ iō subici ꝓueniat per se qdditatiue dif
ferentibus spē respectu generis: qz nulla differentia spē
subiciunt gñi sed tñ dña numero vt supra patuit. s. hoc
gen⁹ ⁊ hoc gen⁹ ⁊c. ita qō breuiter pp diuersitatē ōter
mināōis ⁊ ꝓpatiōis q̄ꝫ hz hec determinatio. s. li per se
i antecedēte ⁊ ꝓñte. ꝓña nō vī valere. Deinde doctor
dat tertiam responsionē q̄ est nimis subtilis ⁊ ardua ⁊
vix a paucis bene itelligibilis. vnde dicit sic ꝓcessa ꝓma
ꝯsequentia pōt cōcedi vltimū ꝯsequens ⁊c. ambas cō
sequentias ostendi tibi in expositione longa super argu
mētū illud tertiū ⁊ etiā vltimū ꝓñs ⁊ qō est istud ergo
dña specie per se subiciūtur generi ⁊ illud nūc cōcedit.
Et vide similiter in quolibetis doctoris. q. vi. articulo p
mo in fine ⁊ etiā infra hoc libro. q. xiiij. in responsiōe ad
q̄rtū argumentū ꝑncipale. Et ita stant illa simul qō ge
nus ꝑdicatur per se de pluribus differentibus specie ⁊
tñ qō illa que per se subiciūt generi differūt tātū nume
ro. Et reddit īmediate cāz dicēs qō dña specie nō dñt
spē sed numero tantū accipiendo ⁊c. vbi nota qō sicut
declarauī i prima respōsiōe data ad hoc tertiū argumē
tū li differens specie est vna species specialissima habens
ista indiuidua. s. hoc differēs specie ⁊ hoc differens spē
⁊ huiusmodi q̄ vt pz tātū differūt numero: q: nō diffe
rūt nisi per materias quibus applicātur. s. p intentiōes
primas puta aīal colorē ⁊c. Et iō dicit accipiendo diffe
rentia spē in subiecto p suppositis huj⁹ qō est differēs
spē: q̄ sunt differentia specie: q: cōe in plurali predica
tur de multis suppositis simul ⁊c. vbi nota quod i illa
propositione differentia specie non differunt spē sed nu
mero tantū sbm illius ꝓpositionis est li differentta spē
in quo ponit indiuidua illius cōis qō differens specie:
⁊ huiusmodi sunt differentia specie sicut si dicam iste
homo ⁊ iste homo sunt hōes vbi pz qō cōe in plura
li. s. li hoīes ꝑdicat de multis suppositis suis simul. Ita
hic q: li differens spē qō est vnū cōe: vt vna spēs secū
de intentionis predicat in plurali de multis suppositis
suis simul vt iam patuit. Illam cōsidera qō li differen
tia potest esse nomen substātiuū vt hec differentia genu
tiuo huius differentie prime declinationis ⁊ potest cē
participiū. ⁊ tunc est in hoc proposito nominatiu⁹ plu
ralis numeri huius participij hic ⁊ hec ⁊ hoc differens
⁊ ita accipitur hic. Sed primo modo capit immedia
te inferius vt statim videbit: sed vt est participiū plu
ralis numeri accipit vt dicit quid respectu suppositoꝝ
vt dicit doctor: vbi nota qō oē superius dicit quid. i. qd
ditatē ⁊ cētiaz suoꝝ inferioꝝ vt pz ⁊ iō li dña spē qō est
noiatiu⁹ pluralis nūeri ⁊ neutri gñis ꝑdicat qdditatiue
de suis inferioribus⁹ ⁊ i recto sicut li hoīes de suis qñ
dicit iste hō ⁊ iste hō ⁊c. sunt hoīes vbi etiā li hoīes di
cit qd respectu suoꝝ suppositoꝝ. i. inferioꝝ ⁊ respectū
illoꝝ est vnū qd ⁊ vna essentia vel quidditas. Et capit
doctor li suppositoꝝ large pro indiuiduis vt supra ex
posui. q. viij. Deinde adiungit doctor immediate. ꝫ il
la nō sunt differentia specie vt differētia specie dicit mō
dū ⁊c. vbi nota qō li differentia specie potest simul du
pliciter. s. vt qd vel modus siue pro vt dicit quid ⁊ pro
vt dicit modū primo modo sumit vt est superius respe
ctu illoꝝ idiuiduoꝝ q̄ sūt hoc differens specie ⁊ hoc dif
ferens spē ⁊ hmōi: ⁊ predicat de eis nominatiuo plis
numeri vt iaz dixim⁹. Secūdo sumit pro yna spē diffe
rentie in cōcreto. nā sicut hō abstractū qō est differētia
que est nomē substātiuū ⁊ nti cāus singularis numeri
hz aliqs spēs sub se q̄ sunt differentia numero differen
tia spē ⁊ dña gñe ⁊ ꝓpter hoc: q̄ oīa sūt abstracta ⁊ cāus
nti singularis nūeri ⁊ sūt rōes: sicut ⁊ ipsa differentia
in cōi cui⁹ sunt species ita hoc cūcretū ipsi⁹ differentie in
in cōi qō dicit differens ⁊ nti cāus ⁊ singularis nume
ri hz etiā suas spēs ꝑcretas siue i ꝑcreto q̄ꝫ tū idē signāt
cū spēbus in abstracto: ⁊ tñ differūt in mō significādi
sicut supra diximus: qō cōcretū ⁊ abstractū idē signifi
cant ⁊ tātū differūt in modis significādi. Et ille species
de li differens in cōi sunt differēs numero differēs spē
differens genere ⁊ differens ꝓportiōe ⁊ vnaquecz spe
cies habet sua indiuidua sicut etiam habent iste species
differentie in cōi puta hoc differens spē ⁊ hoc differēs
numero ⁊c. ⁊ sic de alijs ⁊ iō pp oīmodā similitudinē
vocalē ⁊ litteralē inter indiuidua de li differēs spē in cō
muni dicit qd de quo pri⁹ satis dixim⁹ ⁊ inter indiuidua
de li differens spē in cōi vt dicit modū de quo nūc vltio
diximus multi valde auriant in hoc passu ⁊ nullo mō
pōt capere veritatē. nā indiuidua vtriusqz hoc differēs
spē ⁊ hoc differēs spē: ⁊c. ⁊ iō ē mātia equocatio i hoc
dñs spē vt pz sicut etiā i li differēs spē i cōi ⁊ p oia silis
est diuersitas in li differens nūero ⁊ li differēs genere
⁊ ꝓportiōe ⁊ eoꝝ indiuiduis q: tā ipsa q̄ꝫ etiā coꝝ indi
uidua sunt/sunt equiuoce sicut ⁊ illa precedētia ⁊ diuer
sa hñt signata sub vnitate vocis. Igit notatis istis attē
de ꝙ immediate adiungit doctor dicens ꝫ illa non sūt
differētia spē vt differētia spē dicit modū hoc intelligit
sicut pri⁹. Tñ nota ꝙ ista ꝓpositio est vera i suo sēsu dif
ferētia spē nō sunt differētia spē ⁊ ēt ista est vera differē
tia spē sunt differentia spē ⁊ nulla est ꝑdictio pp equiuo
cationē supius exposita de li differētia spē. vñ capiendo
li differentia spē p indiuiduis de li differens spē vt li dif
ferens spē dicit qd: sic differentia spē nō sūt dña spē: p
ut li differentia spē dicit modū. i. p suis suppositis siue
indiuidnis sic dña spē nō sunt dña spē imo sunt differ
tia numero ⁊ nō spē: qz hoc differens spē ⁊ huiusmodi
sūt solū indiuidua ⁊ p oñs nō sunt dña spē siue nō diffe
rūt spē qō idē est sed sunt dña solū numero q: differūt
nūero tñ sicut ⁊ oia indiuidua eiusdē spēi ⁊ tñ dña spē
sūt dña spē in aliquo sensu vñ breuiter nota ⁊ in cōpen
dio quātū est mihi possibile ꝙ retentis memoria his q̄
dixi supius vz qūo li dña spē ⁊ etiā li differens spē ⁊ li
dña numero ⁊ etiā li differens numero pōt sūi vt qd
⁊ vt modos iō vt vtamur breuitate: attende sp qñ lo
quor: qz loquor: de eis oīb⁹ vt sūt mod⁹ vel dicūt modū
Igit dico ꝙ dña spē q̄ sunt indiuidua de li differēs spē
vt li differens specie dicit quid nō/sunt differentia spē. i.
nō differunt specie vt li differens specie sūptū p indiui
duis de li differens spē dicit modū. i. nō habet illū mōz
differēdi vel nō sumūt sb tali modo dñe vel differendi
imō differūt tñ numero: qz idiuidua de li differēs spē
vt/differēs spē dicit modū nō ꝑdicat de indiuiduis de li

differēs spē vt differēs spē dicit q̄d ímo sic idiuidua de li differēs numero vt li differēs numero dicit modum p̄dicand̄ de illis sic dicendo dr̄a spē sunt dr̄a numero .i. differūt numero siue habēt illū modū differendi in spē q: nō differūt spē sed numero tm̄ ⁊ ió indiuidua de li differēs spē vt li differēs spē dicit modū nō p̄dicand̄ de illis vt dixi ⁊ tm̄ dr̄a spē q̄ sunt indiuidua de li differens spē vt li differēs spē dic̄ q̄d nō sunt dr̄a spē q: nūc supi⁹ p̄dicand̄ de suis ꝓprijs indiuidnis in plurali numero: q: hec dr̄a spē sunt differentia specie sic̄ q̄ dico bi homi⁹nes sunt hoies ⁊ oē supius, dicit q̄d ⁊ est q̄d respectu suox inferiorum. ⁊ ímmediate doctor exemplificat dicens sic ibi genus est genus vt genus. dicit q̄d non vt dicit modū ꝛ est spēs. Istud dictū est clarū si deducant ad memoriā q̄ dicta sunt supi⁹ de q̄d ⁊ mod⁹ q̄c. vij. ⁊ alibi sepe añ ⁊ retro ⁊ adducit exemplū de differētia dicēs sic differētia nō est differētia ꝛ spēs. ⁊ etiā istud ē verū eodē mō q: differētia q̄ est tertium vle est differētia vt li dr̄a dicit q̄d q: ibi idē p̄dicand̄ de seipso ⁊ in p:io gradu p̄mi mōi dicēdi p se ꝛ dr̄a ñ ē dria put dria i p̄dicato dic̄ modū q: dr̄a vt cōpar̄ ad vle nō est dr̄a ei⁹ ꝛ spēs respectu ipsi⁹ sic̄ ⁊ oia alia gnq̄ vlia ⁊ ió dr̄a ñ pōt sumi sub mō dr̄e respectu vlis ꝛ solū sub mō spēi ⁊ tūc doctor adiūgit. sic multa genera ⁊ multa suppositā generis .i. indiuidua gñris nō sunt multa genera .i. multa q̄bus applicat̄ gen⁹ vt mod⁹. vbi nota sicut ꝓb̄ dixi de alijs q̄ iste due ꝓpositōes sunt simulvere ⁊ possibiles. s. multa genera sunt multa genera: ⁊ nō multa singularia ⁊ multa genera non sunt multa genera sed multa singularia' prima propositio est vera vt li multa genera dicit quid ⁊ non modū ⁊ est tantum dicere sic̄ hoc gen⁹ est hoc gen⁹ ⁊ hmōi ⁊ tūc seq̄t in plurali ista genera sunt ista genera: sed ista genera sunt multa quia sunt multa ⁊ indiuidua generis que scilicet sūt hoc genus ⁊ hoc genus ⁊ huiusmodi ⁊ per consequens multa genera sunt multa genera vt li multa genera dic̄ q̄d ⁊ nō modū q: vt li multa genera dic̄ modū sic multa genera nō sunt multa genera q: haberēt modū generū respectu suox inferiox ⁊ sic vnūq̄ꝫ illox singulariū eēt vnū gen⁹ habēs sub se multas spēs ⁊ indiuidua q̄ nullo mō pōt ꝓpetere alicui indiuiduo q: nullū ꝟ inferi⁹ ⁊ ió illo mō multa genera sunt multa singularia vel multa indiuidua put li multa indiuidua dicit modū q:. s. sumunt̄ sub mō indiuiduox vel singulariū respectu generis in cōi cui⁹ sunt singularia vel indiuidua ⁊ ió in talib⁹ nō est oppositio modi ad q̄d nec cōuerso q: dicunt̄ respectu diuersox sic̄ gen⁹ est gen⁹ vt gen⁹ dic̄ quid tamen genus non est genus vt genus dicit modum q: sic genus est spēs vt dictū est ⁊ hoc respectu vniuersalis in cōi. vbi notandū q̄ mod⁹ ⁊ q̄d nō opponunt̄ licet dicant̄ de eodē. s. genere q: dicunt̄ de eo in cōperatiōe ⁊ respectu ad diuersa: q: in cōpatiōe ad se ipsum ⁊ in cōpatiōe ad vle in cōmuni ⁊ ita intelligatur de dr̄a ⁊ oibus alijs. Recolligam⁹ ergo nūc breuiter q̄ exposita sunt ⁊ dicta i hac difficilima responsiōe quā de verbo ad verbū declarauim⁹ ⁊ deinde ad ꝓpositū argumenti applicem⁹. ꝓmo nāq̄ cōcessa fuit ꝓma ꝓña ⁊ vltimū ꝓñs: ⁊ ió ꝓpter illud ꝓñs cōcessum videbat̄ seq̄ ex eo sicut ex añcedente vnū aliud ꝓñs. s. ergo illa q̄ p se sb̄iciunt̄ generi differūt spē q: hec videt̄ bona ꝓña dr̄a spē p se subijciunt̄ generi q̄ fuit vltimū ꝓñs: ergo illa q̄ per se subijciunt̄ generi differūt spē. Sed doctor negat hāc ꝓñam tacite vel in valore: q̄ dicit. ⁊ cū hoc q̄ illa que per se subijciunt̄ generi tantū differunt numero. ⁊ ideo negat ꝓñs istī⁹ vltime ꝓñe quā ego nunc formaui q: añs est verū ⁊ ꝓñs falsum ⁊ ió negat ꝓñaꝫ ⁊ ꝓñs q: ex veris nūbil nisi verū ꝓmo ꝓio:ū. quom⁹ tñ añs sit vex ⁊ ꝓñs falsū videam⁹ istō enī añs hui⁹ vt time ꝓñe p̄ncipale q̄d fuit ꝓñs p̄ncipale i tertio argumēto fuit verificatū ⁊ ꝓbatū i illo tertio argumēto p quinq̄ vias ⁊ maxie per naturā correlatiuox q̄ erāt p̄dicari ⁊ subijci q: si gen⁹ p̄dicat̄ per se de differentibus specie. Ergo differentia specie p se subijciuntur generi: ió oꝫ ꝓmo videre veritatē antecedentis huius cōsequentie vt possimus verificare cōsequens. Illā si illa que per se subiciunt̄ generi differunt tantum numero quomodo ergo genus predicat̄ de pluribus differentibus specie. Sed intelligamus q̄ genus predicat̄ sic de differentib⁹ specie in predicatione signata ⁊ in secundis intentionib⁹ sed exercitatio huius est in rebus. Nam si animal predicatur de boie boue asino ⁊ huiusmodi: ⁊ aīal est genus ⁊ ista vel isti sunt species ⁊ differūt spē vel sunt differentia specie sequit̄ q̄d li genus dicit̄ de animali ⁊ li differentia specie vt sumitur in plurali dicitur de homine boue ⁊c. Remoueam⁹ ergo intentiones, secūdas a p̄mis ex oī parte ⁊ dicamus sic. Nā li genus dicitur de animali q̄ aīal predicatur de differentibus specie in p̄dicatione exercita vt homo est animal bos est animal ⁊c. Et eodez modo li differētia specie dicit̄ ⁊ p̄dicatur de boie boue ⁊c. q: illa sūt dria specie ergo precise nūc loquendo in secundis intentionibus genus predicatur de differētib⁹ spē q̄ tñ sunt intētiōes secūde ⁊ indiuidua ⁊ differunt tm̄ numero ꝓbat̄ q: genus p̄dicat̄ de hoc differēte specie applicato homini ⁊ de hoc differente spē applicato bouī q: hō est differens spē ⁊ bos est differens spē ⁊c. vbi dicit q̄ li differens spē p̄dicat̄ de boie sicut intentio secūda de ꝓma: ⁊ li differens spē est soluꝫ vnū indiuiduū de li differens spē in cōi vt dicit q̄d ⁊ nō vt dicit modū vt sepe superi⁹ dictū est. Et aliud indiuiduū p̄dicat̄ de boue q̄ dico bos est differens specie ⁊ sic p̄dicari de eo est sibi applicari ⁊ sic de asino ⁊ alijs ⁊ per cōsequens genus predicatur de differentibus spē q̄ tñ nō differunt specie vel q̄ nō sunt differentia specie ꝟ numero ⁊ hoc est superi⁹ expositū q:. s. nō sūt differentia specie vt li differentia specie dicit modū vide superi⁹ ⁊ sic pꝫ veritas antecedētis illi⁹ ꝓsequētie p̄ncipalis i tertio argumento. s. q̄ gen⁹ p̄dicat̄ de differentibus spē ergo cōcesso illo oꝫ cōcedere ꝓñs illius. s. ergo differentia spē per se subiciūtur generi q̄ etiā intelligendū est in p̄dicatione signata sicut ipsū consequens est vna ꝓpositio de predicatione signata ⁊ nō exercetur nisi in rebus q: de necessitate per locū a ꝓrtiuis .si gen⁹ predicatur per se de differentib⁹ spē ergo differentia spē per se subiciuntur generi q: ad oē predicari correspondet aliqđ subd: ⁊ ad p̄dicari p se sbici p se ⁊ ad p̄dicari p accidēs subici per accidens ⁊ sic semper proportionabiliter.

Nec potest istud clarius ⁊ efficatius probari ⁊ tamen illa que per se subiciuntur generi in predicatione signata scilicet hoc differens specie ⁊ hoc differens specie ⁊ huiusmodi. patet q̄ nō differunt specie sed numero q: sunt solum indiuidua vt dictū est. Tamen scias q̄ licet sint indiuidua ⁊ etiam per se subiciantur generi non tamen sunt indiuidua generis: quia ē diuersitas i illo modo loquendi genus enim nō respicit illa indiuidua nisi predicatōe signata: ⁊ nō exercita: ⁊ ió nō sunt idiuidua sua sed sunt indiuidua de li differens specie vt dicit q̄ ⁊ illud respicit illa tam p̄dicatione signata q̄ exercita q: p̄dicat̄ de eis ⁊ vnūq̄ꝫ illorū ē ipsū. Gen⁹ aūt hꝫ alia indiuidua q̄ sunt ꝓprie sua que respicit tā p̄dicatione signata q̄ exercita q̄ sunt ista. s. hoc genus ⁊ hoc genus ⁊ hmōi. Et certū est q̄ gen⁹ predicat̄ de eis p se ⁊ ista p se subijciunt̄ generi. ꝟ alit̄ q̄ illa ꝓra q: sic subijciūt in p̄dicatiōe signata q̄ fit p li subijci. q: etiā illa subiectō exercet̄ p li est dū recipiūt p̄dicationē eius in recto q̄ fit

p li est. q: hoc gen⁹ est gen⁹. ⁊ hoc gen⁹ ⁊c. Et ió quia duplici ꝑdicatõe ꝑdicat de istis ⁊ respicit ea sic duplicit ⁊ illa alia nõ nisi simpliciter ⁊ vnica habitudine. ió ista sunt duo indiuidua ⁊ illa nõ. ¶ Et ió attẽdas ad istum modũ loquẽdi ne decipiaris. Et tũc breuiter ad argumentũ tertiũ ꝓncipale dicat cõcedo illã vltimã ꝓñaz ⁊ ẽt ꝓñs. Et cũ in fine argumẽti ꝓbat illud ꝓñs forte falsuz. s. pp aliã ꝓñam quã ego eduxi de illo ꝓñte vt vidisti supi⁹ cui⁹ ꝓñs erat: ergo illa q̃ ꝓ se subiiciunt generi dñt spẽ. negat ista ꝓña. ⁊ iã declarauí cãm q̃re q: nõ differũt spẽ sed nũcro nec bñ sunt indiuidua generis vt dictũ est ⁊ sic patet respõsio tota terribilis ad argumentũ ꝓsimile ꝓ ꝓñs est finis qõis que sed fortis.

c Jrca questionẽ .vv. q̃rit an gen⁹ necessario requirat multas spẽs cui⁹ continuatio sic patet ad ꝑcedentẽ q: postquã i illa visum est ꝙ dñtib⁹ spẽ positũ in diffinitiõe generis ẽ bñ positũ. Jõ ꝙsequẽter merito q̃rit vtrũ plures spẽs requrant ad esse generis. ¶ Cũcta facilia sunt vsqz ad solutionẽ qõis ad ꝙ dr a quodã ꝙ gen⁹ neqz formaliť sũpti ⁊ ꝓ secũda intẽtiõe neqz fundamẽtaliť sumptũ ⁊ ꝓ ꝓma intentiõe cui illa secũda intentio applicat requirit necessario multas spẽs nec actu nec potẽtia: sz solũ aptitudine. ¶ Et ꝓmo ostẽdit illud esse vez de genere vt ẽ intẽtio scõa. ista exquo relatiua sunt simul nã ⁊ necessario posito vno ponitur ⁊ reliquum ideo si vnica species est necesse est ⁊ genus esse per locum a correlatiuis Secundo ostendit hoc etiã de genere vt sumiť fundamẽtaliter quia si aliqua species fũdamẽtaliter sumpta ẽ puta exẽpli gra hõ necesse est ⁊ gen⁹ esse puta aial. Et rõ est ista q: si est hõ necesse est esse oẽ eius essentiale cõstitutiuũ. sed vnũ cõstitutiuũ ei⁹ est aial qõ est qd mãle ⁊ potẽtiale in spẽ scilicet hoie: ergo ipossibile ẽ hoiez eẽ nisi aial sit ⁊ ꝓ ꝓñs spẽm sic fundamẽtaliter sumptã. ni si gen⁹ fundamẽtaliter sumptũ etiã sit. ¶ Deinde cum dicit. Tñ sic vlẽ regrit multa aptitudinaliter ⁊c. Tunc text⁹ est clar⁹: ⁊ tũc soluit oia argumẽta cũ vnica respõtione dicẽs: qõ oẽs ille auctoritates itelliguntť de aptitudine ⁊ nõ de actu nec de potẽtia: q: certũ est qõ oẽ gen⁹ est aptũ natũ habere multas spẽs: nõ tñ oportet qõ actu habeat: aut sit in potẽtia ad habendũ. q: forte illa spẽs nunqz esset actu: ⁊ potẽtia dicẽ ordinẽ ad actũ ⁊ ad illa q̃ nõ erũt nõ põt esse talis potẽtia. ¶ Deide cũ dicẽ Differt aũt aptitudo a potẽtia ⁊c. hãc distinctionẽ adducit q: dixerat qõ in genere est aptitudo ad multas spẽs: nõ tñ potẽtia nec act⁹: vt possit ostẽdere illud esse vez. ¶ Declarat quomõ aptitudo põt esse sine potẽtia in aliq⁹ ⁊ ecõuerso. ¶ Et de facto ista distinctio est optima ⁊ nimis vtilis ⁊ tota est clarissima nulla indigens expositiõe. ⁊ ẽt hec responsio est valde bona cuiuscũqz fuerit sed doctor iste est bni⁹ cõditõis vel dimittere ad ꝓpositũ spectãs: aut ꝓmittere in ptinẽs dici: aut supfluũ. Instat cõtra eo ꝙ vt dicit nõ est ad ꝓpositum qõis. Et ꝓmo ꝓbat hoc qñ fit locutio de genere ⁊ spẽ vt sũt intẽtiões scõe: q: videť ꝙ illa rñsio cõneť ꝓbare aliud tanqz dubiũ de quo nulla facta est dubitatio videlicet ꝙ gen⁹ sit: quasi si q̃stio q̃siuisset an gen⁹ sit si spẽs est: vel exquo vna spẽs est nũqd necessario gen⁹ ẽ ⁊ sic fuisset dubitatio de esse generis ⁊ certitudo de eẽ spẽi. sed ista nõ fuit qõ q: nõ est dubiũ qn si species est genus est loquendo de secundis intentionib⁹ cũ sint correlatiua ⁊ genus refertur ad speciem in cõi ⁊ nõ determinate ad illã vel illã: q̃ vt sunt intentiões sunt indiuidua spẽi in cõi: ⁊ sic sz sint spẽs vt qd tñ sũt indiuidua vt modus: q: multe spẽs nõ sũt multe spẽs vt li spẽs dicit modũ: tamen multe spẽs sũt multe spẽs vt li spẽs dicit qd eo modo quo dictũ est de multis generibus in fine qõis ꝑcedentis. ista ꝓsimili modo põt dici de oib⁹ intẽtiõib⁹ secũdis cõib⁹ ⁊ maxime de istis. v. vltibus q: silis sibilitas inueniť in eis oibus vnde dicit doctor: qꝙ nõ q̃riť hic an nã generis sit si nã spẽi ẽ ita qꝙ illa nõ est qõ nostra. ⁊ tũc addit doctor q̃ est qõ sua cũ dicit sed si nõ sint multa qb⁹ applicať intentio spẽi. s. b. an illi nature. s. a. applicetur intentio generis cui applicať si multis naturis i. vt. b. c. d. applicareť intentio speciei respectu illius nature. s. a. ⁊ tunc intellecta qõe neutrũ mẽbr⁹ positiõis vt rõnis ẽ ad ꝓpositũ. hec est vera littera doctoris quaz sic totã scripsi. pp libros incorrectos ⁊ vt videas quid volo exponere quia dico tibi ille paruus passus extimatur a doctis de difficilissimis passib⁹ toti⁹ operis fm suã ꝓportionem siue quãtitatẽ ⁊ ió intelligas ꝓmo ꝙ post quam doctor dedit intelligere que est questio sua quasi diceret hec est questio mea scilicet sed si non sint multa quibus ⁊c. que questio intelligitur sic vt ponim⁹ in claris terminis: ponam⁹ qꝙ nõ sint multa fundamenta. i. multe species fundamẽtales vt hõ bos leo ⁊ huiusmodi quib⁹ possit applicari spẽs vt est intentio secũda sz qꝙ sit tñ vnũ puta qꝙ si nõ sit nisi vna spẽs sub aiali in toto mũdo. s. hõ tñ causa breuitatis dicať illa spẽs. b. ⁊ pono qꝙ illud qõ est fundamentũ generis vt est intentio secunda. s. aial dicať. a. etiam cã breuitatis tũc hoc posito tanquã possibili hec est questio mea. an. s. illi nature s. a. applicetur itẽtio generis. s. an. a. possit dici gen⁹ cui applicetur talis intentio si multis naturis. vt. b. c. d. applicaret intentio speciei respectu illius nature. s. a. vbi nota qꝙ per. b. c. d. intendit nomina specierũ cã breuitatis puta per. b. hoiez gratia exempli: ⁊ per. c. equũ: ⁊ per. d. asinũ ⁊ sentẽtiaz suã ponã in claris terminis sic. Nũqd ita bene animal põt dici genus dato qꝙ nõ haberet sub se nisi vnã speciem sicut hominẽ: sicut si haberet equuz ⁊ asinũ ⁊ hec est clara ⁊ tota sententia istius qõis quando dicit an illi nature ⁊c. Sed pp obscuritatẽ suoz terminoz adhuc dico sic ponam⁹ qꝙ solũ ad li. b. applicetur itẽtio spẽi. i. qꝙ solũ. b. sit spẽs de li. a. qõ est gen⁹. Tũc nunqd ita bene põt applicari intẽtio generis ad. a. i. predicari de. a. sicut si intentio spẽi applicareť ad. b. c. d. q̃ sũt fũdamenta triũ specierũ q̃ essent species respectu ipsius. a. Et breuiter tota snia qõis nõ ẽ alia quã illa. s. nũ quid si non esset nisi vna species alicuius generis in toto mundo nunquid illud sub quo continereť ita bene diceret genus sicut si essent mille species illius generis vt illi⁹ sub quo cõtineť. Et tũc addit doctor: ⁊ sic intellecta qõe neutrũ mẽbr⁹ rñsionis vel positiõis illi⁹ opinionis ẽ ad ꝓpositũ ⁊ istud est vez nã duo membra illius rñsiõis fuerũt illa ꝓmũ fuit de intẽtiõib⁹ generis ⁊ specie. in qb⁹ ꝓbauit qꝙ si spẽs ẽ genus est scõz aũt mẽbrũ fuit de fundamentis intẽtionũ in qbus ꝓbauit idẽ q: si species est suũ mãle est. s. genus ⁊c. vt supra patuit. ⁊ manifestũ est qꝙ neutrũ istoz mẽbroz logť ad ꝓpositũ qõnis scõm qꝙ qõ est iã a doctore ꝓnunciata ⁊ ꝓ nos declarata q: in vtroqz mẽbro conať ꝓbare qꝙ si species ẽ genus est vt vides tãquã fuisset q̃situ ⁊ positũ in dubio vtrũ gen⁹ sit q: sp probat illud ⁊ nihil aliud ⁊ sic nõ respondet ad ꝓpositũ. vnde scias qꝙ doctor in isto ꝓmo argumẽto nõ arguit ꝺ dicta opiniõis in se q̃si male dicta: sed ꝺ applicationẽ vel q: nõ sũt ad ꝓpositũ qõis nã in se sunt verissima dicta sz nihil faciũt ad ꝓpositũ qõis sed nũc in secũdo argumẽto qñ dicit. Jtẽ nõ videť vera et cetera conatur doctor probare qꝙ etiam positio illa sit falsa tamen inferius substinebtt eam. vnde sic arguit ꝺ impossibile est aliq̃d esse aptũ natũ dici de plurib⁹ spẽbus nisi illa plura possint apprehendi ab intellectu per diuersas species. sed si sic possunt concipi: ergo plures spẽs generis sunt in actu ⁊c. maio: huius argumenti

est clara. ꝫ in minor: ⁊ in cōclusione vult ꝙ ex hoc aliq̄ nā dicat gen⁹ q: multe nature subcōtente possunt cōcipi ab intellectu. eo ꝙ nō est aliqs act⁹ nature req̄situs ad hoc vt illa dicat species nisi ꝙ actu cōcipiat ab intellectu per spēm eius intelligibilē: q: ꝑm hoc sibi attribuit intētio spēi. istud dicebat supra. qōe. viij. in tertio modo accipiendi significatū termini cōis. ⁊ ita vult in tertio argumēto ꝙ ad esse spēi non oportet qō natura aliqua existat in rerum natura ad hoc quod in ea fundet intētio spēi. q: aliter natura rose nulluz habens individuū existēs in rerū natura nō esset spēs neqz tonitruū neqz eclipsis que nunc nō existūt ⁊ huiusmodi ꝫ sufficit qō talis natura posset actu cōcipi ab intellectu p spēm ei⁹ intelligibilē. sed istud potest semp esse: ergo ꝑ sunt actu multe spēs ⁊ non aliqñ sic ⁊ aliquando non nota tamen quod istud argumentum non videt totaliter verū: ideo infra respondet ad illud ⁊ etiā ad sequēs. maxime aūt nō est verū in hoc qō dicit ꝙ ille est actus nature inquantū dicit spēs q: act⁹ cōcipit ab intellectu per formā intelligibilē q: ex hoc sequerent duo falsa. primū est ꝙ nunqz aliq̄ natura esset spēs nisi actu cōciperet: ⁊ tūc qñ oēs homines dormirēt nulla natura esset spēs nec hō nec leo: nec hmōi. ⁊ sic scia de specie periret vel nulla esset scientia de ea. q: semper esset contingens quia nunc esset ⁊ nunc non esset. Secundum est quod sola actualis conceptio alicuius nature faceret illā spēz in actu ꝙ nō est verū q: tūc totiēs metha. naturalis ac matha. cārent intētiōes secundas quotiens cōsiderarent aut actualiter intelligerēt qdditates: nāru specificarz ⁊ sic semp adderēt ad logicā qñ cōsiderarēt ⁊ tollerēt ab ea qñ cessarēt a cōsideratiōe. ió vt infra videbitur plus regrit ad hoc ꝙ aliq̄ natura sit spēs: aut gen⁹: aut hmōi: quā ꝙ actualiter ꝑsideret ab intellectu

¶ Tertium argumentuz procedit de aptitudine quia cum relatiua sint simul natura ⁊ posita se ponunt ⁊c. ideo quale esse sufficit vni tale esse sufficit alteri. sed ꝑte opinare rem aptitudinarie sufficit ad esse generis: ergo simile esse sufficit ad esse speciei: ergo non oportet quod plures nature sint in actu quibus applicetur intentio spēi sicut tu posuisti ꝺm sufficit ꝙ sint apte nate esse in rerum natura ⁊ in actu existentie. Et ex consequēti sequet ꝙ de necessitate sūt multe spēs actu q: multe nature sunt semp actu apte nate esse in rerū natura ꝙuis nūqz in casu erūt ⁊ ꝑ te nō regrit aliud esse ad gen⁹: ergo nec ad spēm vt probatū est. ¶ Deinde respondet doctor: ad q̄stionē ꝺm viā ⁊ rationē secūdi argumenti cōtra opinionē. ⁊ responsio iam clara est ꝑdicta in illo argumēto ⁊ sic etiā respondet ad argumētū in oppositū. q: tñ illa positio siue opinio videt sibi rationalis: ideo dicit sic substinēdo ꝑmā positionē pōt dici ad ꝑmū argumentū cōtra illā. istud argumentum incipit sic. cōtra hūc modū dicēdi arguit q: nō videt esse ad ꝓpositz ⁊c. vbi respondet sic ꝙ si huic nature tantum applicatur intentio speciei scilicet. b. puta natura hois vel hmōi: ꝙ illi nature que est in illa natura adhuc applicat intētio generis sicut prius. i. nature a. puta aiali: q̄ nā aialis est in illa natura aialis. s. b. puta hois adhuc applicatur intentio generis sicut prius. hoc est breuiter dictu in sententia qō ponendo qō sit tñ vna nā specifica sb natura generis alicui⁹: vt hō in casu cui vt fundamento pōt applicari intētio secūda speciei adhuc nature fundamentali generis vt aiali q̄ natura aialis est in illa nā hois pōt applicari intentio secūda generis: eo qō nā aialis cum concipitur ab intellectu habet minus de intellectu q̄ illud quod est species puta hō: q: aial habet minus de intellectu. i. de actu q̄ hō q: sicut res se hz ad esse sic ad cognosci. scdo metha. Et ió aial minus hz de esse q: hz cē potentia ⁊ hō hz cē actuale ꝑ differētiaz superadditā ió minus hz de intellectu. idest minus cognoscitur ⁊ intelligitur ⁊ descendit in hoiem per differentiam vt pz ⁊ sic illa positio ⁊ responsio illius doctoris est bene ⁊ ad ꝓpositū ⁊ nō ꝫ: vt erat argutū: q: argumētū ꝑmū ⁊ oppositū ꝓtendebat qō illa positio non erat ad ꝓpositū. Deinde doctor respondet ad suū secūdū argumentū factū ꝫ positionē ⁊ bene dicens qō nō sufficit ad hoc ꝙ aliqua nā sit spēs siue fundet intentionē spēi qō talis nā solū cōcipiat ab intellectu vel etiā qō possit cōcipi. Sed etiā oportet qō in intellectu eius aut cōceptu siue in essentia sit genus. s. fundamentale respectu cui⁹ dz dici species qō nō est vez de illis multis ⁊c. i. si nulla nā hrēt aliud esse quā esse intellectū actu aut cognitū ab intellectu: talis natura nō posset fundare intentionē speciei sed vltra hoc oz qō aliqō genus s. fundamentale sub quo debet collocari etiā intelligat esse de intellectu aut essentia talis nature respectu cuius illa debet dici species: ⁊ illud nō est vez de illis multis ⁊c. q: nō tali modo cōcipiūtur vt pz. ¶ Deinde imediate adiungit doctor: dices. Tñ si sic genus sit aptū dici de illis qō aliqō dicebat ⁊c. hoc est dictu si sit aliq̄ nā apta fūdare intentionē generis q̄ est apta dici de multis naturis fundamentalibus specificis ⁊ tñ nō tātū apta sed etiā aliqñ in facto dicebat de illis puta qñ actualiter existebāt: ⁊ ille nature specifice cōcipiuntur ab intellectu per casdē species intelligibiles retētas in intellectu possibili vel memoria intellectiua: per ās cōcipiebāt cū actualiter existebāt: tūc ille multe nature specifice sunt multe species in actu idest actualiter fundant multas species siue multa individua speciei vt est intentio secunda ⁊ talis actus requiritur ad speciem eo quod tunc in intellectu vel conceptu taliū naturaz cadit genus. i. cōcipiūtur vt includentes genus fundamētale tanquā eius partes subiectiue ⁊ inferiora ⁊ hoc ita bene sic ficut ⁊ quādo actualiter existebant. Ista tñ responsio includit vnū dubiū q̄ndo. s. dicit ꝙ act⁹ requirit ad speciē actu videt enī velle ꝙ actualis cōsideratio requirit ad esse speciei sicut dicit in secundo argumento superius qō dictū reprobaui ibi ⁊ paz hic superius dicit illa cōcipiūt ab intellectu per eā dē speciē etiā cū essent ⁊c. vbi etiā plane videt ꝙ actualis cōceptio ⁊ cōsideratio requiritur ad esse speciei vt ē secunda intentio sed vt dixi istud nō videtur verū ⁊ vide ibi rationes. Sed pōt dici ꝙ doctor per actualē cōsideratiōez nō intelligit aliqz specialē ⁊ distinctā seu singularē cōsiderationē q: sine tua ⁊ sine mea sunt omnes intentiones secūde in actu habituali siue scientiali: nec intelligit solū p̄teritas ꝓsideratiōes actuales nec solum p̄sentes aut solum futuras. sed intelligit solū actualem cōsiderationem in cōmuni que habuit habet ⁊ habebit multa singularia in actu consistentie scilicet hūc actum considerādi actualiter existentem ⁊ illū ⁊c. in suis paribus aut mensuris durationis. s. tam in p̄terito tempore quā p̄senti ⁊ futuro ⁊ per illū actum vel actualē cōsiderationē i cōi mediatib⁹ suis singularib⁹ cāt species in cōi intentionalis in suis singularibus. s. in hac specie singulari applicata actualiter hoi in hac specie singulari applicata actualiter homini ⁊ in hac specie singulari applicata actualiter leoni ⁊ sic de alijs quia non pono speciem intentionalē in cōi cāri in se ab intellectu sicut nec speciem fundamentalē: cui illa applicatur causari in se ⁊ in sua cōitate a nā vel deo sed tātū in suis singularibus eo ꝙ siue species formalis siue fundamentalis est qdditas: ⁊ ois quidditas abstrahit in se a talibus: quia omnes act⁹ ⁊ generationes sunt circa singularia primo metha. ⁊ etiā singulariū sicut efficiētiū vel ꝑducentiuz ⁊ ꝓsimiliter dico de oi fa intētione cōi ⁊ breuiter de oi

quidditate cõmuni. Et hac de causa tenui superius in quadam questione q̃ secunde intentiones sunt per se intelligibiles: ⁊ q̃ de eis est vera ⁊ necessaria scientia: cũ nõ sint ꝓnũgẽtes: sed ẽt de hoc alꝫ. Scio enĩ q̃ ista solutio mea vel saluatio mea doctoris nõ capiet ab oĩb⁹ ſꝫ solũ ab oĩb⁹ metaphi. ⁊ marie a Bonetistis ⁊ a Modaronistis: ⁊ Scotistis: tñ veritas ⁊ vtilitas non est dimittenda quando oportet ⁊ maxime ꝓ reuerentia doctoris: qui solum ab ignorantibus patitur calumnias. Responsio ad tertium argumentũ est quasi clara: q̃ non oportet q̃ licet sit aptitudo in genere ad cõmunicanduꝫ se multis speciebus q̃ propter hoc sit aptitudo in illis ad recipiendũ huiusmodi cõmunicationem sicut exemplificat de sole vel forma solis: sicut etiam patet de vno bono magistro qui quãtũ est de se ẽ aptus docere vnũ grossum discipulũ subtilitates Scoti: tamen nõ est aptitudo in tali discipulo vt doceatur illas quia actus actiuorum sunt in patiente bene dispositio secundo de anima. ⁊ omne receptũ est in recipiente per modũ recipientis tertio de anima. Et Boetius .5. de consolatione Ita est de deo ⁊ spiritu abstracto quo ad gloriam dandam ſm illud Augustini Facilius est deo creare nouuꝫ celũ ⁊ nouã terram q̃ iustificare impiũ. s. abstractũ: q̃ inuenit in illo obiectionẽ in celo aut in terra ⁊ ita de infinitis exẽplis. vnde addit ibidem doctor sic quia si talis argumẽtatio teneret i aptitudine semper esset aptitudo in vtroq; extremorũ ⁊ ita esset etiam impotentia q̃ ⁊c.

Istud dictum patet sic: quia si tam in magistro quam in discipulo rudi esset aptitudo tunc esset ibi potentia cũ aptitudine: q̃ de facto si vterq; eorũ est aptus: hic .s. ad docendum ⁊ ille ad addiscendũ: tunc ille discipulus potest doceri ⁊ per consequens est in potentia reducibili ad actũ ⁊ dat doctor immediate vnam optimã regulã ⁊ ad multa valentem: quando dicit q̃ aptitudo in vno extremo nõ impeditur a potentia nisi propter defectum aptitudinis in alio extremo. Nam q̃ magister bonus non potest in actu docere talem discipulum: ⁊ q̃ ideo non habet potentiam ad instruendum ipsuꝫ est ꝓpter defectuꝫ aptitudinis in tali discipulo: ⁊ ita de infinitis exemplis dicatur.

Circa Questionẽ .16. qua queritur de tertia particula diffinitionis generis ⁊c. cuius continuatio ad aliam patet q̃ noto aut cognito in precedenti: vtruꝫ requirat multas species. Nunc queritur an predicet de eis in quid. hec. q. quasi nõ indiget expositione propter eius facilitatem: quia doctor aliquando inclinat se ⁊ permittit se a simplicibus tangi: ⁊ etiam quasi omnia sunt declarata in questionibus precedentibus. Sed ꝓ responsione ad primũ argumentũ principale quando dicit q̃ dupliciter est. q. de specie vt est intentio secunda: vꝫ quid predicatur de specie: ⁊ quid est species. Nam quando quero quid predicatur de specie cũ li predicari ꝓtineat ꝓpie ad intẽtiões secũdas recte respõdet̃ per genꝰ dicẽdo genꝰ predicat̃ de specie ⁊ illud ẽ clarũ. Sꝫ quando dicit si fiat questio cũ esse: ⁊ respõdeat̃ q̃ illa ẽ ꝓpria fundamentis intellige q̃ tunc non loquit̃ de specie vt est intentio secũda: licet diuerit q̃ duplex est questio de specie sumpta ꝓ intentione: quia nõ querimus per esse de secundis intentionibus sed per predicari ⁊ subijci: ⁊ per diuidere ⁊ cõstituere ⁊ huiusmodi: q̃ huiusmodi enim predicata intentionalia querimus de eis ꝓprie loquendo siue querimus de eis predicata intentionalia ⁊ non realia q̃ idem est dictu. Sed intendit dicere q̃ de prolata hac voce species que quãtũ ad ſbz ⁊ ad scripturã apparet ſp intẽtio secũda: ⁊ ĩ nõ sic nũc sic fit questio de ea taliter dico sumendo speciem fit duplex questio de ea: vna scilicet vt sumitur formaliter ⁊ ꝓ intẽtiõe ꝓa q̃ fit ꝓ ꝓdicari alia ut fiat fũdamẽtaliter ⁊ ꝓ re q̃ fit pẽr esse. Tamen scias q̃ etiam sumẽdo speciem ꝓ intentione secunda potest fieri qõ de ea quid est ⁊ etiaꝫ tertia quomodo potest fieri de ea scilicz an sit. Nam posset queri quid est species vt est intẽtio secunda: quia habet quidditatem ⁊ est vnũ genus inferiꝰ habens suũ genus .s. vniuersale ⁊ ideo respondebitur q̃ est vniuersale vel secunda intentio. Termini autem doctoris quando loquitur de questione quid est: ⁊ dicit q̃ ista questio est ꝓpria fundamẽtis sumũtur multũ large: quia .s. solũ ꝓ esse in re ad extra: ⁊ non depẽdens ab intellectu. Et certũ est q̃ per tale esse nõ possumus respondere ad aliquã questionem querente de eẽ secũdarum intentionum cũ nullũ tale esse habeant. Nã omne esse earum est debile ⁊ tale quale potest cõferre ⁊ producere intellectus noster vel diuinus. vel angelicꝰ aut beatorum. Nullus enim intellectus producit aliqd extra se in aliquo alio ſbiectiue: aut i formatiue. s. sicut accidens in ſbiecto vel formam in materia: aut receptio q̃ sit ens reale. Sed istud inquantũ spectat ad intellectũ diuinũ aut angelicũ: vel beatorũ est theologicum: ⁊ iõ ꝓ nunc dimittatur: de nostro autez intellectu certi sumus ſm philosophum ⁊ veritatem: ⁊ ideo cũ intellectus sit solus effectiuus secũdarꝫ intentionũ vt sepe superius dictum est. Nullũ tale esse: potest eis ꝓferre nec eas in aliquo tali cẽ ꝓducere. Cõstat q̃ nõ possum⁹ rñdere de eis per aliquod tale esse ⁊ per consequens: nec quererẽ: sed si simpliciter dicatur q̃ nõ possumus querere aliquod esse de eis: hoc oĩno negandũ est. Nã aliquod esse debetur eis sicut ⁊ ipse sunt aliqua entia: nõ enim sunt figmenta aut entia prohibita vt visum est. q. 4. ⁊ per consequens possumus querere: an habeant esse vel an sint: ⁊ respondetur q̃ sic quia habent esse rõnis: ⁊ sunt entia rõis. Sed doctor intellexit q̃ nõ possit querere de eis esse simpliciter vel esse sine additione diminuente: sicut possumus de fundamentis earum nec respondetur per simile esse: sed solum per esse rõnis ⁊ diminutũ quale esse solũmodo habent: ⁊ hoc verũ est tamen vt dixi tripler questio potest fieri de specie vt est pure intentio secunda .s. quid ꝓdicatur de ea: ⁊ quid est illa: ⁊ an sit. Et tripler responsio ꝓsimilis potest reddi vt iam declarauí. ¶ Ad scõm argumentum datur vna responsio cuiusdam que omnino nõ valet quia ponit differentiam habere duplicem habitudinem vnam ad speciem respectu cuius est differentia: ⁊ de illa nõ ꝓdicatur differentia in quid sed in quale. Aliaꝫ ad inferiores differentias respectu quarũ est genus: q̃ ſm eum differentia superior: est genus respectu differentiarum inferiorũ: vel differentie superiores vt comparãtur differentijs inferioribus vt corporeũ respectu aiati: ⁊ aiatũ respectũ sensibilis ⁊c. Sed doctor bene reꝓbat: ⁊ in primo argumento vult q̃ in omni genere essent tria generalissima .s. vnũ generalissimũ esset specierum. s. eorũ que in recta linea cõtinẽtur: ⁊ alia duo essent differentiarꝫ oppositarũ cõdiuidẽtiũ vnũ inciperet a corpore in predicamento substantie: ⁊ aliud ab incorporeo. Argumentũ secũdũ est clarum. Ideo dicenduz ẽ aliter ad secũdũ principale: vꝫ q̃ mino: est falsa nec Arz. vult q̃ differẽtia superior predicetur in quid de inferiori differentia sicut potest videri declaratum a doctore in .7. metha. q. 8. ⁊ ab antonio andree ibidem. q. 15. Et istõ tetigi superi⁹. q. 9. ĩ finevnde breuiter tota coordinatio differentiarum reducitur ad coordinationem specierum: ⁊ ideo inter se nõ habent primum modum dicẽdi per se: nec scõm: ⁊ ideo nõ possunt predicari in quid de aliquo. Quia tamen secunda responsio data in cor-

ꝓre qōnis ad ſcōm argumētū ibi factuꝫ contra ſoluti onē qōnis pōt nō intelligi a multis: q̄ reſponſio incipit: vel aliter pōt cōcedi q̄ ꝑdicari in quid ē ꝑdicari eſſentiā per modū ēntie ꝛc̄. Iꝫ ſuplus in fine qōis. n. expoſueri mus cōſimileꝫ paſſuꝫ. Jō conſidera q̄ quādo illud argumentū vellet ꝓbare q̄ li predicari in quid nō pōt poni in diffinitione generis: q; tūc hec intētio ſcōa genus nō poſſet cōuenire vniuoce reb⁹ oīuꝫ generū: eo q̄ illa pticula nō ſic ꝓuenit: ꝛ illa nec cōuenit q; nec ēntia eius ē: puta animal vel corpus vel color aut huiuſmodi: cui cō uenit eē genus ergo ꝛc̄. Rñdet doctor q̄ predicari i qd qō eſt predicari ēntiaꝫ per moduꝫ ēntie ēvniuocū oi bus generibus cuiuſcūq; ꝑdicamēti: licet ēntia cui conuenit nō ſit vniuoca illis: q; ſufficit eſſētiā ſimiliter ſe habere hic ꝛ ibi ad ꝑdicari vniuoce: q; ꝑdicari dicit habitudinē. hec eſt rñſio doctoris q̄ vt dixi eſt declarata. q. ſ. vbi dictuꝫ eſt q̄ maior vnitas pōt ſumi occaſionaliē a minori: puta vnitas vniuocationis ab vnitate ꝓportionis nō tñ totaliter Et in primo lib. d. 8. q. 3. dicit q̄ vnitas attributionis pōt ſtare cū vnitate vniuocationis licet nō ponat vel cauſet illā: ꝛ hec non ſit formaliter illa ꝛ ponit ibi exēpluꝫ ad propoſituꝫ meuꝫ. Illā ſpēs eiuſdeꝫ generis habēt ēntialē attributioneꝫ ad primū eiuſdē generis ex. io. metha. ꝛ tñ cū hoc ſtat vnitas vniuocationis vnitas rationis in ipſis ſpeciebus. ita in hoc ꝓpoſito dicamus: q̄ li eſſentia cui cōuenit ꝑdicari in qd nō ſit vniuoca rebus vel generib⁹ fundamentalibus oīum ꝑdicamentorū: q; nulla vna ēntia eſt adequatum fundamentum huius qō ē ꝑdicari in qd: nec ē intentio generis: q; vtrunq; fundat in eſſentijs quoꝝūcūq; ꝑdicamentorū: ꝛ hoc mediantib⁹ coꝝ ſingularibus vt dixi de ſpē in. q. 15. q̄ non cātur in ſe: ſz in ſuis ſingularib⁹ Sic dico de iſtis q̄ in ſcipſis in ſua cōſtate ſūptis non fundant in rebus diuerſoꝝ genꝝ: ſed mediantib⁹ coꝝ ſingularibus: puta hoc genere ꝛ illo: ꝛ hoc ꝑdicari i qd ꝛ illo ꝛ ſic de alijs quorum vnum fundatur in corpore aliud in animali aliud in colore ꝛc̄. Et ita dico q̄ ſz nulla vna eſſentia ſit fundamentum illorum. ſcilicet de li genus ꝛ de li ꝑdicari in quid: tñ q; oīa fundamēta eorum hñt vnitatē ꝓportionis: que cōſiſtit in ſimiliter ſe habere: q; ſicut aīal ſe hz ad ſuas ſpēs. ſic color ad ſuas: ꝛ ſic de alijs. Ideo ſuper talē vnitatē mino⁹ē pōt bene fūdari maior vt vnitas vniuocatiōis ſuper vnitate ꝓportionis: ꝛ per q̄ñs ꝑdicari in quid erit vniuocū: ſz ēntia vel ēntie ſuper quā vel ſup quas fūdat nō habeat aut habeant niſi vnitatē attributiōis. ꝛ finaliꝫ dicit doctor: i rñone q̄ſi reddens cāz ꝑdictoꝝ ſic: q; predicari dicit habitudinē. hoc intelligiē ſic. ꝑdicatū enim qō predicat de ſbo dicit habitudinē ad ipſū: ꝛ ſz illa habitudo ſit multiplex nature ꝛ additiōis ſm diuerſitateꝫ ꝛ nām ꝑdicatoꝝ q; aut eſſentialiuꝫ aut accidentaliū: ꝛ ex vtraq; pte in diuerſo ordine: tamen ad ꝓſens illa habitudo ē ſuperiorꝭ ad inferius ꝛ nō cuiuſcūq; q; ſed generis ad ſpēs. Illa nec aūt illa habitudo ē eiuſdē ſpeciei ꝛ nāe inter q̄cūq; genera ꝛ ſuas ſpecies ꝛ ſolū numeraliter diſtinguit cū per oīa ſimili mō aīal reſpiciat hoīem ꝛ aſinū: ſicut colorabedinez ꝛ nigredinē ꝛ ſic de alijs. ꝛ ideo cū ꝑdicari vniuoce dicat habitudinē ſpecialē ꝑdicari ad ſbm: puta vnitatē vocis. ꝛ vnitatē ſbe aut rationis ipſi⁹ ꝑdicati deberet cōuenire ſbo: vel ſaltez ꝑdicatio vniuoca fundat ſuper talē habitudinē aut ꝓegrit eam: ꝛ illa habitudo ē vnius rōnis in quolibet genere cuiuſcunq; ꝑdicamenti reſpectu ſue ſpeciei inē que genera vt dixim⁹ ē ſoluꝫ vnitas ꝓportionis que ſtat ſoluꝫ in cōſimili mō ſe habēdi vnius ad aliud ſiue in cōſimiliter ſe habere. Jō merito dicit doctor: hic q̄ predicari in quid erit vniuocuꝫ ꝛ vniuoce ſe habēs in omni genere: ſz ēntia vel eſſentie ſuper quā vel ſuper quas mediate ꝛ remote fundatur nō ſit vniuoce Exēplū do de vnitate ꝓportionis ſuper quā fundatur vnitas vniuocationis. Illā ſimilē ꝓportionez hz nauta ad nauez: ſicut magiſter ad ſcolas. iam ambo cōcipiuntur ſub vno cōceptu indifferente ſm q̄ ꝓueniūt i illa ꝓportione. ꝛ ex hoc imponit eis ꝛ oībus alijs in quibus illa ꝓportio inuenit vnū nomen cōe. ſ. rectio vel gubernatio: ꝛ etiaꝫ ratio vel diffinitio exponens illō nomē: ē eadē in oībus illis cuꝫ ipſa ſit ſolū expreſſiua habitudis vni⁹ ad alterū que qdez habitudo ē eadē ſpecie in oīb⁹ ꝓportionibus ꝛ eiuſdē rōnis: ꝛ ſic illud nomen. ſ. rectō vel gubernatio ēvniuocū ad illa de quibus ꝑdicat: ſz vt ſuperius dixi qōne. xj. nō predicet vniuoce. ꝛ iō ſz res ꝓportionales ſint valde diuerſe in eſſētijs ꝛ in valde diſtinctis predicamentis: tamen ille ſm ꝓportionē illā vnā ad res valde ſimiliter diuerſas habēt cōſimileꝫ habitudinē ꝛ rōneꝫ: vnde ſz numer⁹: magnitudo: ꝛ temp⁹ valde diſtant ꝛ diſtinguunt in ēntijs: tamē ꝓp ſimilē ꝓportionē ēternarij ad binariuꝫ ꝛ alicuius linee ad aliaꝫ puta ēdripedalis ad bipedaleꝫ ꝛ huiuſmodi. ꝛ ſimiliē tꝑis duplicis ad ſbduplex: aut quattor horarū ad duas ꝛ huiuſmodi: ꝓueniunt in oīb⁹ his relationes eiuſdē rōnis. ſ. relationes dupli ad dimidiuꝫ: ꝛ dimidij ad dupluꝫ. ꝛ ſic in arbore quattuor pedum ad arboreē. 3. pedum. ꝛ in 20. annis ad. 10. annos. ꝛ ſic de infinitis. Et breuiter videtur mihi q̄ omnes habitudines ſecunde ſumunt ab huiuſmōi vnitate ꝓportionis: ꝛ hoc quando ꝓportionalia ex vtraq; parte reperiunt in diuerſis generibus vt exēplificatuꝫ eſt de genere quo ad aīal: color: figurā ꝛ hmōi. Et ſic de ſpecie reſpectu hominis: albedinis: roſe: ꝛ huiuſmodi: ꝛ de dīa reſpectu ratiōnalis ꝛ diſgregatiui viſus ꝛ huiuſmodi. ꝛ ſic de infinitis eēt dicendū. ꝛ oē ꝑdicatuꝫ mundi habet ſimilē habitudinez generalem ꝛ ꝓportionē ad ſbm: ꝛ econtra ſbz ad predicatuꝫ. Illā in iſtis ꝓpoſitionibus. bos ē aīal: ſor. ē homō: lapis eſt alb⁹. lignū eſt durū ꝛ huiuſmodi: ſup aīal hoīem aſinuꝫ: ꝛ durū fundat hec ſa intentio q̄ dicit predicatū. ꝛ ſuper bouem: ſortem: lapidē ꝛ lignum fūdat hec ſcōa intentio: q̄ dr ꝓportio vel oīo aut enuntiatio: ꝛ ſuper oēm debitā habitudinē ꝑmiſſaꝫ ad cōcluſiones ſiue fuerint i philoſophia ſiue geometria aut theologia: aut vbicunq; fundat hec intentio ſcōa q̄ dr ſyllus ꝛ hoc ſm idē nomen ꝛ eandē noīs rōnē: ꝛ ſic de multis alij rationib⁹ ſiue intētiōib⁹ ſis intelligas: q; hec ꝓportiones inueniunt quodamō in ꝑdicari rōnibus ꝛ negationibus: iō etiā illis attribuūt noīa ꝛ rōnes generis ꝛ ſpeciei ꝑdicari ꝛ ſubici: ꝛ in eis fiunt ꝓpōnes oīones ſylli ꝛ determinationes. ꝛ hec de hac mā ſufficiant: in qua ꝓpter grandez difficultatem ꝛ vtilitatem ita ꝓrolixe me dilataui.

c Jrca Queſtionē .17. qua q̄rit. vtrū genus ſit principiū ſpeciei primo pz continuatio. q; exquo probatuꝫ eſt queſtione precedenti q̄ gen⁹ predicat i quid de ſpecie: ſequit videre an ſit eius principiū qō pertinet ad ꝑdicari vel predicatum in quid: hec aūt eſt queſtio facillima maxime q; iam ſingula contenta in ea ſuperius ſūt declarata: ꝛ ſpecialiter in queſtione. iz. Jō tantū vnum dictuꝫ in ea volum⁹ notare. vz infra quando diſtinguit de duplici principio eſſentiali ipſius ſpēi. ſ. vno modo ſm rē qō pertinet ad pertinet ad philoſophuꝫ nāleꝫ Et alio mō ſm rōneꝫ quod pertinet ad logicū per accidēs ꝛ ad metha. per ſe q; aīal ꝛ rationale que ſunt ptes rōnis. ſ. diffinitōis in qbus fundant he intentiones. ſ. gen⁹ ꝛ dīa eo q̄ ſunt qdditates ꝓpter intellectū ptinent p ſe ad metaphiſicuꝫ. Ad logicū autē non niſi p accidēs. ſ. eo q̄ non conſiderat de eis niſi inq̄tuꝫ reperit in eis ſicut in

alijs multis rationes ⁊ ꝓprietates ſm quas vel ratiõe quaꝝ poteſt fundare i eis intentiones illas. ⁊ iõ non cõſiderat de eis ſm aliquã ꝓpriã rõnez ⁊ ſpẽalez ſed cõmunẽ eis ⁊ alijs quo conſiſtit in vnitate ⁊ ſimilitudine ꝓportionis vt iam dictũ ẽ q õe precedẽte. ipſas aũt intẽtiones ſas conſiderat per ſe: metaphiſicus autẽ ſolum forſan per accidẽs. de quo alias dico q in illo loco que ſtionis huius vbi tractat de hoc duplici principio ſpeci ei: doctor dicit ſic. Hũc aũt genus puta aial nõ eſt prin cipiuꝫ ſpeciei: puta hoĩs. primo mõ .ſ. ſm rem q: ſi ſic tũc nõ vere ꝑdicareť de ea hec doctor. vbi not aq ſiť ſuperius. q. ſz. in quadã rõne dictũ eſt q hec eſt falſa aial eſt rõnale ꝑut rõnale ẽ dã hoĩs: ⁊ ibi reddidi cau ſam vel cãs quare. Quaruꝫ vna fuit q qñ pars habet moduꝫ totiꝰ non vere ꝑdicať de parte. Ita hic dicit q pars cuiuſmodi cũq pars ſm rem non vere ꝑdicať de to to: ſic nec corꝑus qõ ẽ pars materialis ⁊ realis ipſius hoĩs: ⁊ ps ſm cõceptuꝫ philoſophi naturalis cõtradi ſtincta cõtra partẽ formalẽ. ſ. aĩa predicatur de toto ho mine ſz bene corꝑiꝰ qõ eſt genus itelligiť mediuꝫ: ⁊ ps rõnis ipſius hoĩs predicet de hoĩe: q: hz modũ totius nõ ſic aũt corꝑiꝰ ſũptũ mõ precedente: q: ſic ſolũ hz mo dũ partis cui ſp repugnat ꝑdicari de toto cuius eſt ps: ⁊ ita pz q gẽꝰ ſumiť equoce ⁊ etiã ſba ⁊ hmõi multa

f Initio Capitulo de genere queriť pri mo circa capitulũ de ſpẽ. vtr hec diffinitio ſpeciei ſit cõueniens. vz ſpẽs ẽ que ꝑdicať de pluribꝰ differentibꝰ numero. Hec qõ facilis eſt vſqz ad rñſionẽ ad quartũ argumentũ princi pale ⁊ ad eiꝰ obiectionẽ. Hã ad quartũ argumentũ da bať rñſio: ⁊ cõtra illã arguebať: q ex ea ſeq̃bať q idẽ diceret bis relative qõ ẽ ꝺ Ari. v. metaphi. Ad hoc do cto: bis reſpõdet. Et primo q Ari. itelligit illud dictuꝫ nõ de oi accidẽte nec de oi relatiuo ſed tm̃ de aliquo acci dente. puta de actu itelligẽdi qui nõ põt referri ad duo vel ad ſbm. ſ. intellectũ ⁊ ad terminuꝫ. ſ. obm. Haz ad obm terminaťꝰ actꝰ itelligendi ſiẽ ⁊ oĩs actus cuiuſcũq; potẽtie cognitiue aut apprehenſiue. Et hoc probat per Ifam Ari. in eodẽ loco q̃ eſt talis. nõ eſt aũt itellectꝰ. ſ. ac tus itelligẽdi ad itelligẽtẽ. i. nõ referť ad itellectũ ⁊ intel ligibile. i. obiectũ. hoc aũt dictuꝫ exponit doctor in quo libetis in. q. ſz. articulo ſcõo i fine. vide ibi. ⁊ breuiť idez actus itelligẽdi cũ ſit mẽſurabilis i ſua ẽtitate ab aliquo nõ põt referri ad duas menſuras cõpletas ⁊ ꝓ ons nõ põt illo mõ referri ad obiectũ ⁊ ſbz que cõiter ſũt duo diſpata: põt tñ referri ad itelligẽtẽ. i. itellectũ vt ad cãz ef ficientẽ ⁊ vt eiꝰ depẽdẽtiã actualẽ tminatẽ: ⁊ ad obiectũ vt ad menſurã: vt etiã exponit hoc dictũ Boetius i pre dicamẽtis capitulo de relatiõe bene vltra mediuꝫ. Aliã ⁊ ſam rñonez dat doctor hic q idẽ nõ referť primo. ſ. adequate: ⁊ eodẽ mõ ad diuerſa: põt tamẽ p ſe ⁊ nõ ꝑ mo: maxime ſi ſit tle qõ reſpiciat aliqua duo ſm rõnes diuerſas: puta vnũ imediate ⁊ in ſpãli: ⁊ aliud media te ⁊ in generali. ſ. ſm rõnem ſuperioris ſui: puta gene ris. Et iſtoꝝ relatiuoꝝ primũ eſt relatiuũ p ſe ⁊ primo ſcõm aũt per ſe ⁊ non primo: ⁊ dr̃ relatiuũ ſm genus ⁊ eſt relatiuum per ſe: quia includit in ſua eſſentia illud q quod refertur. ſcilicet genꝰ ſuũ q: refertur per ſuum genus inq̃tũ dr̃ relatiuũ ſm genꝰ: ⁊ per ons relatiuuꝫ ſm genus ẽ per ſe ⁊ qdditatiue relatiuũ ⁊ nõ abſolutũ q: vt dicit hic doctor: iposſibile ẽ aliquod abſolutũ inclu dere eẽntialiter ⁊ qdditatiue i ſua eẽntia aliquod relati uuꝫ: q: tũc haberet in ſe duas rõnes oppoſitas ⁊ repu gnãtes. ſ. dici ad ſe ⁊ nõ dici ad ſe: ⁊ tunc doctor exẽpli ficat de hoc tã in logicalibꝰ q̃ i Arithmeticis. i logicali bus dat exẽpluꝫ de ſpecie. Hã ſpecies dr̃ ad duo. nã p ſe ⁊ primo dr̃ ad genus: ⁊ hoc ſm rõnez ſuã ꝓpriam eo q diffiniť per genus i illa diffinitione. ſ. ſpẽs ẽ q̃ põ tur ſub aſſignato genere. ſz genus nõ ſit de eſſentia ſpe ciei: q: ẽ ſpecies vniuerſalis diſpata ab ea: ſz ponit ibi vt per ſe ꝓprie ⁊ primo correlatiuũ eius per ſe aũt non primo dicitur ad correlatiuum ſui generis. ſcilz ad ſin gulare. Hã inq̃tuꝫ ſpecies ẽ cludit qnidditatiue ipſum vniuerſale i cõi qõ ꝓprie vocať genus eius qui a genus quod eſt primum vniuerſale nõ ẽ genꝰ eiuſ ſz correla tiuũ eius ſic dr̃ ad illud vel ad illa: ad qõ vel ad que ip ſuꝫ vniuerſale referť. ſ. ad ſingularia. Secũdo dat do cto: exẽplũ in Arithmeticis. ſ. in numeris qñ dicit verbi gratia. Duplũ ⁊ ẽ. vbi nota ſm Boetiũ i ſua Arithme tica libro primo q prima ſpecies maioris inequalitatis dicitur multiplex ⁊ ẽ vnꝰ genꝰ ad oĩa multiplicia: ſicut ſa ſpẽs dr̃ ſup ꝑticularis: ⁊ tertia dicit ſuperpartiens. ⁊ quarta dr̃ multiplex ſuppartícularis. ⁊ .v. dr̃ multi plex ſuperpartiens: ⁊ oĩa genera oppoſita iſtis dantur cum hac ꝓpoſitione ſub antepoſita vt dicẽdo ſubmul tiplex ſub ꝑticularis: ſubſuperpartíes ⁊ ẽ. Multiplex aũt ꝓportio ẽ quãdo maior numerꝰ cõtinet minorem aliquoties equaliť: ⁊ nec magis nec miñꝰ vt quatto: cõ tinet bis duo. ⁊ octo bis quattuor. ⁊ .16. cõtinet duo octi es ⁊ q̃ttuor q̃ter ⁊ octo biſ: ⁊ ſic de aliis. Sub multiplex aũt ꝓportio eſt illa quã hz mino: numerus ad maiorez cõtinẽtem ipſũ: vt duo ad q̃ttuor: ⁊ q̃ttuor ad .8. ⁊ẽ. Et iõ ꝓter noĩa generalia hz vnaq̃qz ſpecies ſuuꝫ nomẽ p priuꝫ: ⁊ hoc ſub vtroq; genere. ſ. tam multiplici q̃ ſub multiplici. Hã duo ad vnũ dr̃ duplũ ſic q̃ttuor ad duo ⁊ ſex ad tres ⁊ẽ. ⁊ oĩa dupla ſunt eiuſdẽ ſpeciei inquan tũ ſunt dupla. i. oẽs ꝓportioẽs duple que fundaťꝰ in eis ſunt eiuſdẽ rõnis ⁊ ſpeciei: q: omnes ꝓportiões que de nominaťꝰ eodẽ nomine ſunt eiſdẽ ſpeciei ſm Euclidem in .v. geometrie vel elemẽtoꝝ ⁊ Boetiũ in primo Arit metice: ſz numeri ſuper quos fũdanť nõ ſint eiuſdẽ ſpe ciei: ⁊ hoc eſt qõ dixi in precedenti qõe q maior vnitaſ poteſt fundari ſup minorẽ ⁊ẽ. imo oẽs ꝓportiones imũ di ſi ſint eiuſdẽ denomiationis: ſz fundentur in rebus ſũme diuerſis ſẽ eiuſdẽ ſpeciei ⁊ rationis: ⁊ etiã ſuperi ꝰ diximus q oĩs dictio que eſt preciſe p materiaꝫ ẽ ſoluꝫ materialis ⁊ nõ ſpecifica aut formalis. Ecõtra aũt vnũ ad duo ⁊ duo ad quattuor dr̃ ſubdupla vel habere ꝓ portionez ſubduplã: ⁊ ſic octo ad duo dicitur quadru pla ſic duo ad octo dicitur ſubquadrupla ⁊ ſic de aliis. Nunc ad propoſitũ dico q cum dupluꝫ referatur ad dimidiuꝫ tanq̃ ad propriuꝫ ⁊ ſpeciale correlatiuuꝫ: iõ dr̃ ad ipſuꝫ ꝑ ſe ⁊ primo ſm rõnem ſuaꝫ propriam in quantuꝫ ipſuꝫ duplum cõtinet qdditatiue ⁊ in primo modo ipſius multiplex qõ eſt genꝰ ipſius ⁊ oĩuꝫ mul tipliciũ: ideo ratione ipſius multiplicis dicitur ad correlatiuũ multiplicis. ſ. ad ſubmultiplex: ⁊ ratione ſua pro pria ad vnam ſpeciem ſubmultiplicis. ſ. ad dimidiuꝫ Doctor tamen dicit q nõ eſt omnino ſimile in exẽplis iſtis ⁊ generẽ ⁊ ſpecie ⁊ẽ. ⁊ cã eſt q: ibi. ſ. i numeris cor relatiuuꝫ generis. ſ. ſubmultiplex qõ eſt correlatiuum multiplicis cõtinet correlatiuuꝫ ſpeciei. ideſt continet di midium qõ eſt correlatiuum dupli: ⁊ hoc ſicut genus continet virtualiter ⁊ potenialiter ſuaꝫ ſpeciem hic nõ ideſt in hoc propoſito ſingulare qõ eſt correlatiuuꝫ vni uerſalis in cõmuni nõ cõtinet genus qõ eſt correlatiũ ſpeciei ⁊ hoc eſt manifeſtum quia genus nõ cõtinetur a ſingulari loquẽdo de ſis intentionibus prout nũc loq mur ⁊ dicimus aliqua eẽ cõtinentia: ſed ſunt intentiões ſecunde diſperate vel alioquo modo oppoſite ſecꝰ aũt eſt de fundamentis: ſed nunc nihil de illis. Tamen vt ad hoc propoſitum cognoſcas melius quomodo aliqd refertur ſm ſe ad aliquid ⁊ quomodo nõ ⁊ẽ. vide frã ciſcum de maronis in cõflatu. d. ꝛz. i fine: optime: ⁊ do

ctorem in predicamentis capitulo de relatione.q.xj. q: hic nolo recitare.

c Circa Questionem.19. qua queritˉ. vtr hec sit vera: plures homines sūt vnus hō: que mouetˉ nō pp ꝯtinuationē in se: sed pp exēplū ⁊ Do:phi. in textu. Est p̄mo cōsiderādū q hec qō est difficilima ⁊ vix a paucis bene intelligibilis: in se tamē est sūme vtilis: ⁊ ad innumerabiles mās applicabilis: q: per eam multa pplexa deducunt̄ ad lucē ⁊ scio qd loquor. Igitˉ hz notari .q. de pūcto i pūctū. Cōsiderem⁹ ergo p̄mo p̄nū argumētū i quo doctor nititˉ pbare veritatē pretacte ppōnis. et videtˉ illud argumētū fundari sup locū a pte in mō siue super illā regulā. s. arguēdo ab iferiori ad suū superius est bona cōsequentia: ſz hic sic arguitˉ q: argumentˉ ab inferiori ad suū superius a pte sbi vt vr. Nām arguit sic ptici patōc spēi plures hoies sūt vn⁹ hō: ergo plures hoies sūt vn⁹ hō: ⁊ in textu doctoris pbatˉ añs per Do:phiriū ꝓñam aūt probat doctor sic. Nihil diminuitˉ ab aliquo nisi ponatur secū a parte eiusdez sbi: istud declaro i exēplo. Nām sicut qñ dico sor. ē alb⁹ vel hō est albus: li hō nō cōtrahitˉ a li alb⁹ q: li hō stat a parte sbi ⁊ li albus a parte predicati Sz qñ dico hō est mortu⁹: li hō nō diminuitur a li mortuum: nec qñ dico ignis est extinct⁹: li ignis nō diminuitˉ a li extinct⁹ pp cōsimilē rōnez. Tūc additˉ mino:: ſz hec determinatio diminuēs. s. pticipationē spēi pōnitˉ i añte a pte sbi: ⁊ li vn⁹ nō: q: li vn⁹ q̄ deberet diminui a li pticipatione spēi ponitur a parte p̄dicati ergo li vnus nō diminuitˉ a li pticipatiōe spēi: ⁊ per ꝓñs ppō ē vera. s. plures hoies sunt vnus hō: q: si illa alia est vera per ꝓñs ⁊ ista cū nullū sit ipedimētū vel eā diuersitatis. Tamē pp hoc argumētū ⁊ multa alia: tu q nō multa vidisti scias q triplex est additio. Nām q̄daz est additio ꝫhens: q: nihil tollit de rōne formali illi⁹ cui aduenit: sed tollit de ei⁹ cōitate si illud cui aduenit sit terminus cois vel de ei⁹ in dr̄ia ad plura talia vel talia accidētia si ille sit termin⁹ singularis cui aduenit. Exēplum p̄mi vt hō est alb⁹. exēplū scōi vt sor. est alb⁹. Nām ſz hō vel sor. sit alb⁹ aut niger: aut calidus: aut frigidus: ⁊ sic de alijs hmōi: nō tamē pp hoc tollitˉ aliqd de rōne ei⁹ formali quin vere sit aīal rōale sicut p⁹: tñ ab hoie tollitˉ cōitas larga quā habebat: q: hō alb⁹ nō est cōmunis nisi hoīb⁹ albis: hō aūt in cōi ē cōis oīb⁹ hoibus: a sor. aūt a quocūq; alio tñ singulari i p̄dicamēto sbe tollitˉ indr̄ia ad multos colores: ⁊ tñ limitat ⁊ artatur ad albedinē. Et tanꝫ vt dixi: nec hō nec sortes pdit aliqd de suis essentialib⁹. Alia ē additio q̄ vocatˉ diminuens ⁊ hec tollit de rōe formali imo totaliˉ aufert ipsā vl remouet vel saltē cū ei⁹ iterēptiōe aut ablatiōe p̄manet cuius mōi sūt ee i opinatiōe tñ ee in mēoria hoiuz tñ vel habere ee cognitū amatū vel recordatū tñ aut bēre albedinē p̄ dētes vel oculos tñ hmōi. Tertia ē additio q̄ vocatˉ distrahēs. i. destruēs: q: destruit illō cui additˉ ⁊ totaliˉ p̄mit: nec vnq; secū stare pōt: sec⁹ē de additiōe diminuente. hmōi sunt li mortuus respectu hois aut aīalis li extinctū respectu ignis: ⁊ li corruptū respectu viuentis aut sani vel huiusmodi. li ceū respectu oculi ⁊ huiusmōi. Nūc aūt hec determinatio. s. li pticipatiōe spēi est de scōo ordine: q: est determinatio diminuēs: nā diuisit vnitatē naturalē: q: si plures hoies nō bñt aliā vnitatē in hoie vel nō sūt vn⁹ hō nisi pticipatione spēi: sequitˉ q nō sūt vn⁹ hō numero: ⁊ p ꝓñs nō vere vn⁹ hō sed tñ diminute: ⁊ p̄m qd: q: sola vnitas numeralis est vera vnitas ⁊ simplicit vt p̄z. v. metha. c. de vno. Scōm argumentū ponitˉ vnā maximā seu vnā rīaz nimis vniuersalē ⁊ eādē ponit infra i corpore questiōis ſz hic pōt eā affirmatiue: ⁊ ibi negatiue vt patebit: ⁊ ē hec. Quando aliqd se hz ad aliq̄ simpliciter ⁊ p̄m qd si sibi addatˉ aliqd determinās ad scōm qd stat tñ p⁹ illo. Illa fgura que ē maio: argumēti. infra declarabitˉ. ſz li vnus vel li vnū se habet ad vnū numero simpliciter. s. q: tñ vnū numero est vere ⁊ simplicit vnū. Ad vnū aūt specie se hz p̄m quid: q: vnū specie ē solū vnū ſz qd ⁊ diminute: sic etiaz vnū genere ē vnū p̄m quid ⁊ ē vnū proportione p̄m magis ⁊ minus: ergo cum i ista propositiōe plures hoies sunt vn⁹ hō nomen spēi. s. hō additˉ ad li vnus vt pz: q: dr̄ q plures hoies sūt vn⁹ hō ⁊ p ꝓñs li vn⁹ diminuitˉ ⁊ limitatˉ p hāc additionē vel determinatiōez diminuētē q̄ dr̄ hō ad stādū solū p vno p̄m qd. s. p vno specie. Et certū est q plures hoies sunt vn⁹ hō in spē vel sunt vnū in specie: ergo illa p⁹positio est vera. Reliqua duo argumenta patebūt in responsionib⁹ suis Nota tu p⁹o secundo arguēto ad oppositū q: primū argumentū clare pbatur per cōuersionem. Nam dicit ibi q in subiecto ⁊ p̄dicato accipitur idē sub oppositis modis ⁊ cē. i. idē significatū hois accipitur in sbo ⁊ p̄dicato illius ppositionis falsē sub modis significandi oppositis .s. sub pluralitate ⁊ singularitate qui sunt modi significandi grāmaticales oppositi vt dictum est satis. q.xiij. Non derelinquentes significatū in quo subiectantur: vide ibi. Et ideo dicendo plures homines sunt vnus homo: ibi significatū hois accipitˉ sub modis oppositis ⁊ cē. Rñdeo ad qōez doctor dat vnā distinctionē de vno satis facilē: q: aut accipitˉ cathegorice. i. significatiue: vl fincathe. i. ñ significatiue sic alia fincbathe. vt āt sumitˉ cathegorice tūc li vnū ē vna dr̄a entis in cōi cōdividens ipsū ⁊ distincta ꝫ li multa ita q vnuz vel mlta sūt vna passio entis disiuncta vt alias patebit. Et antoniusˉ andree in p̄ma. q. p̄mi metha. ⁊ etiam lib⁹o. 4. q. 2. ⁊ vnū sic suptum diuiditˉ in ꝯtuo: membra. s. in vnū numero. Specie genere ⁊ p⁹portione: vt patet. 5. metha. capitulo vno sed qualis diuisio sit ista: doctor videtur dubitare: vz an sit vocis equiuoce in significata vel vt alicuius diuisionis se habentis ad ista quattuor vt ad secūdū quid ⁊ simpliciter ꝯlis diuisio non ponitˉ a Bo. in lib⁹o diuisiōuz: q: non est aliqua istarum sex. Quarū tres sunt p se ⁊ tres per accidens vt patet. Et ideo Boe. non tradidit ibi omnes species vel modos diuisiōis vt patebit ibi. q. 24. circa medium. Si. n. li vnuz esset equiuocū ad illa quattuor tunc esset respondendū ad illam p⁹positionez .s. plures homines sunt vnus homo per distinctionem dicendo q illa ppositio est distinguenda: quia aut sumitur ibi vnū p⁹o vno numero vel p⁹o vno spē ⁊ cē. Si aūt p⁹o vno numero: sic p⁹opositio est simpliciter falsa: quia certum est q plures homines non sunt vnus homo numero. Si autem .p vno specie vel genere vel p⁹portione sic p⁹opositio est simpliciter vera ⁊ ideo doctor dicit q p⁹opositio est distinguenda p⁹pter equiuocationē vnius cathegorematice ⁊ p⁹o tribus sensibus ideſt significatis ē vera ⁊ p⁹o ꝯr to est falsa .s. p⁹o vno nūero vt iam vidisti ⁊ sunt illi tres sensus ⁊ significata. Nota tamen q licet doctor posuerit vel recitauerit hic qualiter hec diuisio vnius sit diuisio equiuoci in equiuocata non tamē tenet hoc q: infra .q. xxiij. circa mediū reprobat hoc allegando rōnē Et ideo adhereamus huic sequēti diuisioni vz q vnū cathe. sumptū vel vnū cathegorematicū quod idem est diuidit in illa .iiij. sicut aliquid in ſz quid ⁊ simpliciter: quā doctor probat hec in litera: quia maior est ratio vnitatis in vno numero quam in vno specie ⁊ cetera imo non est vera ratio vnitatis nisi in vno nūero vt dictum est. Ideo sic dicendo est sic respondendū ad illam p⁹positionez vz negando eā simpliciter ⁊ oī modo: ⁊ nullo modo distinguendo ipsam. Ratio autem quare est

simplr falsa: ponit a doctore talis: ⁊ pōt pōi p moduz vnius maxie ⁊ reglē negatie que tñ est eadez cū illa q ponebat supius i principio scdi argumti: ⁊ ponatur sic Qñcunqz aliqd se hēt ad aliq̄ vt simplr ⁊ fz qd si nihil fz qd addat ad ꝑhenduz aut ōterminandū ad fm qd stat sp ꝑ simplr: ⁊ ista maxima ⁊ maior argumēti ꝓfir mat ꝑ illā regulam logicalem q̄ est q qñcūqz aliq̄ dictio hz duos sensus vnū famosiorez ⁊ aliuz min⁹ famo sū si simpliciter ꝓferat ⁊ nō arteꝫ vel determinet ad sē suz minus famosuz accipit sp ꝑ sensu famosiori: vt pz de sano: acuto: obtuso: ⁊ sic infinitis. Nam qñ dico hoc est sanū nihil aliud addendo itellit de sano formali ter sūpto qō cōiūctū in aiali: ⁊ sic de acuto in gladio ⁊ stilo ⁊ obtuso: ⁊ de dulci in saporibus ⁊ odorifero i odoribus. fama enim vel castitas nō dr odorifera nisi in sensu min⁹ famoso. nec cātilena dulcis ⁊ sic de alijs. nūc ad dict minoꝛ: fz vnuz sic se hz ad vnuz numero: ⁊ ad vnū specie: genere: ⁊ ppoꝛtiōe. ad vnū numero se hz simpliciter: ⁊ ad alia tria fm qd: ⁊ per ꝓñs cū in illa ꝓpone .s. plures homines sunt vnus homo nihil additur ad li vnus qui ponitur a parte predicati vt faciat ipsum stare pro vno vel pro vnitate fm quid: q: li homo qui est eius substātiuū nō sic sibi addit nec addi pōt vt determinatio diminuens vt statim dicet in rñsiōe ad scdm argumentū: sequit ergo q li vn⁹ stabit ꝑ vno numero qui est vnū simplicit. ⁊ ita sequit q illa ꝓpō ē cōis ⁊ simplicit falsa sine aliqua distinctione aut glosa ⁊ sic patet q̄lit sūpto vno cathegoꝛematice qd ad illā ꝓpōnem sit dōz. Sed doctor tūc adiūgit vltra q etiā li vnuz potest sumi sincathegoꝛematice: ⁊ tūc ē sincathegoꝛematicū si cut aliquis: vel qdā ⁊ huiusmōi ⁊ sic sumitur i principio primi reguz vbi dicit. fuit vn⁹ hō in ramatha. i. qdā hō: sed qñ noiat ipsū dicēdo cui nomē Elchana. tūc specificat indiuiduū signatū: ⁊ li vnū hoc m3 simpliciter dicit modū intelligēdi certū cui addit pro suppositio vel indiuiduo determinato indeterminate tamē. i. ꝑ indiuiduo vago: ⁊ nō ꝑ indiuiduo signato: q: ꝑ aliquo hoie in cōfuso ⁊ nō distincte ꝑ soꝛ. vel plōe: ⁊ sic indiuiduū vagū cōit dat itelligi cū li aliqs vl li qdā vt aliqs hō vel quidā hō. Nā qñ dico aliqs hō currit itelligo ⁊ loquoꝛ de aliquo hoie singulari ⁊ determinato ⁊ de homine in cōi tñ q: nescio illū nō dico determinate qs hō sit ille q: nec soꝛ: nec plōr nec hmōi. Jō loquoꝛ de illo homine determinato indeterminate ⁊ indistincte ⁊ q̄si confuse: ⁊ iō ille qui dicit coꝛā Judice q aliqs hō furatus ē pecuniā aut interfecit petrū neminē accusat q: singulare vagū non timet suspēdiuz. Sed oporꝛtet q aut dicat Paulus aut Marc⁹ fecit hoc ⁊ tūc talis timebit: vnde dico q vn⁹ hō vt sic sumit ꝑ indiuiduo aut suppositio vago nō pōt inesse sbo illius ꝓpōnis. s. plures homines sūt vnus hō. i. nō pōt predicari de illo sbo q: falsuz est dicere q plures hoies sunt vn⁹ homo determinatus indeterminate sumpt⁹. sic nec plures hoies sunt aliqs hō aut qdā hōꝛ: q: sic vnus homo est suppositum determinatuz ⁊ singulare ac vnū numero licet indeterminate sumatur ⁊ non signati ⁊ distincte. Et iō etiā sic sumēdo li vnū sincathegoꝛematice illa est ꝓpositio fm pliciter falsa: ⁊ hoc probat doctor q̄ dicit sic. nihil enim ē in rōne virtute cui⁹ posset vn⁹ hō cōfundi ⁊ accipi p diuersis q: copulatio nō ꝓfūdit ⁊ c. Hic attendas q̄ tū potes q: passus iste est multū obscur⁹: vñ scias q doctor hic vult obuiare tristib⁹ logicis: quib⁹ vr q ꝓpō illa posset sustineri pp cōfusionez factā in sbo virtute copulationis ibidē subintellecte i li plures: sicut in ista ꝓpōe ois hō est aīal li aīal confundit cōfuse tantū virtute de li ois positi in sbo. Nā li ois cōfūdit li hō imediate p se ⁊ iō confuse ⁊ distributiue: cōfundit enim li aīal mediate ⁊ per accns et iō cōfuse tantū: vt etiā pz per doctorem in predicamētis. q. ij. ⁊ ideo li aīal sic ꝓfusuz pōt accipi pro multis: q: pro oībus hoib⁹ eo q iste hō est aīal et iste hō: ⁊ sic q singlis ō nō esset verū nisi aīal ꝓfunderetur cōfuse tātuz q: si aīal staret ibi determinate aut ꝑ animali determinato ⁊ indeterminate vel determinate: oīo ppō esset falsa: q: seq̄retur q ois hō esset vnū aīal singulare ⁊ determinatū qō est ipossibile: ⁊ sic ad ppositū si cēt aliq̄ō sincathegoꝛema siue dictio hns vim cōfūdē di ꝑdicatuz illius ppōnis si li vn⁹ hō confuse tantū eēt ppō: vera q: tunc li vn⁹ cōfunderet ⁊ posset accipi pro multis seu plurib⁹ sicut dictuz ē de aīali. Sz doctor dicit q nihil tale ponit in sbo q possit ꝓfūdere ꝓfuse tantū illud ꝑdicatū. s. vn⁹ hō. Nā si aliqd cōfunderet illō nō eēt aliud nisi copulatio illa: q̄ copulatio subintelligit in illo mō plurali. s. in li plures hoies: qō oñdit per prīscianū q dicit q plurale nihil aliud ē q̄ singulare geminatū vt etiā doctor allegat in predicamētis. q. 5. in principio. Et iō nihil aliud est dicer plures hoies q̄ ille hō ⁊ iste hō ⁊ c. ⁊ iō tātū est dicer q plures hoies sūt vn⁹ hō q̄tuz est dicere iste hō ⁊ iste hō ē vn⁹ homo: vbi ia exp esse ponitur copulatio q̄ prius latebat: ⁊ soluz intelligebat. Sed doctor ob illā copulationē latentez mot⁹ dicit q copulatio nō ꝓfundit. ⁊ hoc ꝓbat sic deducēdo ad incōueniens: q: si copulatio ꝓfunderet: tunc hec propositio esset vera in sēsu cōposito: duo ⁊ duo sunt duo probat q: li duo in predicato ꝓfunderet ab illa copulatiōe posita in sbo. s. a li. ⁊. Quod tñ nō ꝓfundat ꝓbatur q: in sensu ꝓposito illa ꝓpositio ē cathegoꝛematica ⁊ de copulato sbo ⁊ per ꝓñs sibi coꝛrespōdet vnicū ꝑdicatū sed illud nō pōt eē li duo q: falsū ē dicere q duo ⁊ duo ꝓiunctiz ⁊ copulatim sint duo q: sic sunt q̄ttuoꝛ: vt patz oībus. Nā si illa esset vera in sensu cōposito sequeretur q quattuoꝛ eēnt precise duo q ē impossibile. Et iō solū i sēsu diuiso duo ⁊ duo sūt duo: q: tūc illa ē ppō hypothetica q̄ equalz ist. duo sunt duo ⁊ duo sunt duo: vt pz per Entisbertū ⁊ Albertū de saxonia i suis sophismatibus: ⁊ ideo sūt ibi duo sba ⁊ totidē predicata ⁊ idē predicat per se vt pz. ⁊ ideo cōcludatur q oīo illa ppō est falsa. s. plures hoies sunt vnus hō: q: oī modo sumēdo li vnus siue cathegoꝛematice siue sincathegoꝛematice nō pōt ppō illa verificari. Rñsio ad ꝓmuz argumētuz ē clara q: dicit doctor ibi: q illa determinatio. s. li participatione speciei: fz scribendo ⁊ ꝓferendo Pꝛophirius posuerit eā a parte, subiecti tamen intelligēda ē a parte predicati secundū q exponit doctor in littera et sic determinatio illa diminuēs ponēda ē a pte eiusdem extremi cū suo determinabili sicut ē queniēs. Et iō plures hoies nō sunt vn⁹ hō fz plures hoies sunt vn⁹ hō ꝑticipatione spēi. i. ꝑticipādo spēm humanā hoc ē sunt vn⁹ hō in spē ⁊ nō in numero. Ad secundū argumentū in quo arguebat q li hō determinaret li vn⁹ ⁊ c. Rñdet doctor q hoc nō ē verū: q: nūq̄ determinabile cōtra hāc determinationē fz ecōuerso vbi nota q sp ꝑtinet ad nomē adiectiuū determinare nomē substantiū sicut ꝑtinet ad aduerbiuz determinare verbū q: aduerbiuz ē adiectiuz vbi scdm donatū ⁊ prscianū. ⁊ iō cū livn⁹ sit adiectiuū ⁊ ꝑtitiuū iō erit determinās aut determinatio respectu hois aut determinatiuū li hō: aut erit determinatū vel determinabile respectu vni⁹? Et iō li hō nō pōt determinare li vnuz vt diminuat ipsū ⁊ faciat stare ꝑ vno diminuto s. ꝑ vno in specie qō ē vnū scdm qd: fz li vnus determinat li hō vt faciat ipsū stare pro vno hoie in numero ⁊ singulari suppositō ⁊ trahit ipsuz a sua cōitate specifica ad standū ꝑ vnico singulari ⁊ ideo argumentum illud non excludit. Et addit doctor immediate sic dicens. maxi me non ad standum secundum quid, vnde hic homo

mortuꝰ ñ stat mortuū ꝛc. ¶Pro quo dicto nota ꝙ q̄stū ad ꝓses spectat duplex est determinatio q: supius in se cūdo argumēto posui triplicez. vna est diminuēs ꝛ alia est limitans ꝛ specificās ꝛ quodāmō cōtrahens. ¶Prima non pōt cōuenire determinabili respectu determinationis vel determinatiui .i. sbantio respectu adiectiui vel verbo respectu aduerbij q: adiectiuuz addicit tbstā tiuo tanq̄ fluens ꝛ instabile fixo ꝛ stabili supportanti ipsū adiectiuū. Et iō de natura adiectiui ē ōterminare illud sicut de natura posterioris ē determinare pri⁹. Et iō lz aliq̄ adiectiuū ꝛ determinās determinet aut large loquēdo cōtrahat ad suppositа .i. limitet i quo supposito stet sicut qñ dico hō mortuꝰ. hic li mortuꝰ ȝbit quodāmō a li hoie q: cōtrahit ad suppositū spēi hūane ꝛ nō asinine q: qñ dico hō mortuꝰ nō dico asinꝰ mortuꝰ nec bos mortuꝰ. Sed solū dico aliqō sudpositū nature humane mortuū cuiusmōi sūt sor. aut ¶Plato ꝛc. vnde li hō cōtrahit li mortuuz ad suppositū hois: ꝛ nō ad suppositуz bouis vel leonis. q: li mortuuz īse est indifferens ad oīa suppositа oīuz aīaliuz. ꝛ sensibiliuz ꝛ vegetabiliuz q: oībus pōt accidere ꝛ cōuenire: tñ li hō cū sit determinatio secūdo mō dicta ꝛ nō primo nō potest contrahere nec cōtrahit li mortuum vt li mortuum stet pro mortuo secundum quid siue pro mortuo diminute. sicut dicimus aliquando de homine dormiente vt syncopizāte aut etiā de epilentico tēpore sue passionis ꝙ est mortuus in qbꝰ oībus li mortuꝰ stat pro mortuo scōm qd ꝛ non simplr ꝛ vere vel melꝰ forsan de mortuo lapide aut aqua mortua q: nō currit lz marcesit ꝛ hmōi in qbꝰ est mors secundū qd ꝛ in proprie: sed qñ dicitur hō mortuus stat ibi li mortuꝰ vel li mortuum ꝙ vere ꝛ simpliciter mortuo ꝛ nō diminuto. Doctor etiā exēplificat de homine albo. ¶Nam qñ dico hō albꝰ licet li albus proprie contrahat li homo vt dictuz est q: a sua generalitate ꝛ cōitate specifica ad hūc hominē q: hō in cōi nō est albus neq̄ niger. Et ab hoic indifferēte ad oēm colorē ad vnū colorē determinatum tñ li hō ȝbit aliquo modo ꝛ in ꝓprie li albus q: vbi li albus est de se indifferens ad oē suppositū aīalis ꝛ lapidis ac plāte ꝛ huiusmōi: tā ȝbit ad albū i supposito certe speciei s. ad suppositū hois: nō tñ ȝbitur ad albū scōm qd ꝛ diminutū vt pz. ꝛ iō cōcludam⁹ ꝙ lz determinabile possit ȝbere determinationem vel determinās aut determinatiuū ad suppositа vel ad certū suppositуz aut singulare: nunq̄ tñ ad scōm qd: ꝛ esse diminutū ꝛ per ꝓns li hō qui est determinabile nō pōt cōtrahere li vnus qđ est determinans vel determinatio vt li vnus stet ꝓpno diminuto ꝛ scōm qd. s. ꝙ vno spē qñ dicit vnus hō lz ȝbat li vnus ad vnum i hoie ꝛ nō in boue. ꝛ ita ad certū suppositū. Et iō nō est ibi proprie determinatio ꝛ iō argumentū nō valet. Ad tertiū argumentū in quo arguebat ꝙ plures hoies sunt vnꝰ hō eo ꝙ in hoie in communi bñt indiuisionez ꝛ in differentiā ac īdistinctionem ꝛ per ꝓns sunt vnū in illo. ¶Respondet doctor: ꝙ ista cōsequntia nō valet vz aliq̄ sunt indiuisa in hoie vel forma humana ergo sunt vnus hō vel hō indiuisus. i. singularis q nō pōt diuidi in ptes sbiectiuas: lz possit diuidi i ptes essentiales siue resolui in ptes integrales: q: triplex est pars vt sepe alias dictū est. s. essentialis integralis. ꝛ sbiua. vel suppositiua. Et doctor reddit rōnem dicens q: in antecedēte significat vel sumit hō vt bns rōnem determinatiōis respectu vni⁹. ¶Ad qñ dicit plures homines sunt indiuisi in hoie manifestum est ꝙ li homine sumitur ibi vt quedā determinatio ad determinandum modum illius indiuisionis vt detur intelligi ꝙ nō sit quecunq̄ indiuisio: q: nō i diuisio aut in distinctio numeralis q: plēs hoies nō indiuidūt siue nō sūt indiuisi i diuisiōe singulari ꝛ numerali sic̄ sortes ē indiuisus a se ipso ꝛ quodcūq̄ aliud singulare toti⁹ vniuersi sed sūt in diuisi alia indiuisione q̄ nō est tāta sicut illa precedēs: sz mino: puta idisio specifica: q: nō diuidunt in spē humana. i. non sunt alterius spēi ab hoie. vnde in hoie ꝛ quo ad naturā humanā nō diuidunt. s. diuisiōe specifica vt doctor intelligit lz bene diuisione numerali q: ipsa natura hūana multiplicat numero i eis eo ꝙ alius hō in numero est sor. ꝛ alius ¶Plato vt patet nō tamē aliud. Et sic patet ꝙ li homo in antecedente significat vt habēs rōem determinationis respectu vni⁹. in ꝓnte aūt vt habens rōnem determinabilis vel sumit vt determinabile puta qñ dr in argumēto: ergo sunt vnꝰ hō vbi vides ꝙ li homo determinat a li vnus. ¶Nūc ergo ad propositū cū i omni bona ꝙsequētia antecedēs ꝛ ꝙsequēs debēt se cōsimiliter ꝛ vniformiter hēre, ne fallacia ibidez incidat sequit ꝙ talis mutatio inter ibm antecedētis ꝛ subiectuz ꝓntis: vt vz in antecedente sumit vt bns rationē determinationis ꝛ in cōsequēte vt habēs rationē determinabilis oio facit cōsequntiā nō valere ꝛ sic pz respō sio. Ad quartuz argumētū in quo arguebat vterq̄ istorum est vnus hō: ergo plures homines sūt vnꝰ homo negatur ꝙsequentia. Sz in argumento ꝓbat ꝓnia sic. in omni cōsequētia bona ꝛ formali oppositū ꝓntis repugnat antecedenti sed ita est hic ergo cōsequētia est bona mino: ꝓbatur sic. nā oppositуz cōsequentis. s. tñ vnꝰ homo est vnus hō non stat cū illo antecedēte. s. vterq̄ istoruz ꝛ cē. q: in antecedēte li vnus homo ꝙ est predicatuz attribuit sbo ad minus ꝙ duobus. ¶Illaz hoc sinca thegorema. s. vterq̄ bz de natura sua distribuere timinum cui additur pro duobus ꝛ per cōsequēs confundit predicatū cōfuse tñ pro duobꝰ sicut li oē ꝛ li quodlibet pro vniuersis. Et ideo cū secundū regulam iuris li plures potest dici de duobꝰ q: ibi dicit ꝙ duo hoies dicunt plures sequit ꝙ cū vterq̄ istoꝝ sit vnus hō ꝙ plures hoies sunt vnꝰ hō. ¶Respondet doctor ad ꝓbationē ꝓnte dicens ꝙ illud ꝙ ponitur loco cōsequentis. s. plures hoies sunt vnꝰ q̄ ꝓpositio est ꝓns ad istud añs s. vterq̄ istoruz est vnus hō. Dico ꝙ si illud ꝙ sic ponit loco cōsequentis sit vnū sicut hic iste ꝛ iste sunt vnꝰ hō q̄. s. aut est vna cathegorica de copulato subiecto ꝛ sumit in sensu cōpositо: vel est vna hipotetica: ꝛ copulatiua ꝛ sumit i sēsu diuiso: tūc dicit ꝙ ꝓpositio illa est vā i sensu cōpositiōis ñ tñ diuisiōis ꝛ cē. vbi nota ꝙ ista ꝓpositio. s. iste ꝛ iste sunt vnꝰ hō: pōt habere duplicem vnitatem q: in illā est potētialis multiplicitas de qua dictū est in qōe. viij. ꝛ iō nec debet cōcedi simpliciter nec negari secūdū illud philo. in elenchis respōdentis ad multipler nō prephata distinctione nō contingit vitare redargutionē ꝛ ideo ad vere multipler cuiusmodi ē multipler actuale ꝛ potentiale respondendū est per distinctionem ne redarguamur. Et ita maximū icōueniēs incidamus. Igit dico ꝙ prima vnitas illius propositionis potest esse vnitas sensus compositi q requirit vnitatē ꝓpositionis categorice vt supra dictū est sic certe nō est vera licet doctor: dicat ꝙ est vera in sensu cōpositionis ꝛ nō diuisionis vbi nota ꝙ illa littera textus doctoris est falsa. ꝛ hoc vt credo vel ex vitio scriptoris vel ex īaduertentia doctoris vt cuilibet doctissimo interdū accidit dum nō considerat vel aduertit mente circa alia occupata ꝛ in simplici sepissime accidit ꝛ ideo dicatur per oppositū. s. ꝙ propositio illa est vera in sensu diuisionis ꝛ non compositionis vt tūc dicendo iste est vnus hō ꝛ iste est vnꝰ homo. Et ideo si sumeretur in sensu cōpositionis. s. sic dicendo iste ꝛ iste est vnus homo q̄ est decopulato subiecto: tunc propositio esset omnino falsa ꝛ impossibilis. quia ex illa sequeretur ꝙ duo ho.

mines essent vnus homo singularis. Et ideo littera doctoris habet corrigi in illo loco quia in omni libro sic habetur & tunc immediate dicit doctor sic. & non habet pro opposito tantum vnus homo: sed hanc non plures homines: que bene stat cum antecedente & cõ. hoc dictum verum est. quia vt hec propositio. scilicet. plures homines sunt vnus homo sumitur in sensu diuiso: & habet vnitatem propositionis hypotetice sic sibi contradicit hic propositio. scilicet. non plures homines sunt vnus homo & non ista propositio: tantum vnus homo est: vnus homo q; ista bene stat cum illa vt patet. Nam .2e bene stant simul. scilicet. iste est vnus homo. & iste est vnus homo. et tamen tantum vnus homo est vnꝰ homo. Et ideo patet q; li tantum vnꝰ homo est vnus homo non opponitur illi. Quapropter manifestum est q; littera doctoris in prefato loco corrigẽda est vt dixi. & addit doctor q; hic negatur predicatum a pluribus sumptis per modum pluriũ: q; ibi affirmatur de pluribus sumptis per modum vnius: q; ibi diuisim huic & illi. Est enim. vterq; signum diuisiuum hic coniunctim ambobus. Iste passus est difficilis. Et ideo nota litteram & punctua: ac scribe eam sicut ego feci. ne decipiaris libri enim. in hoc passu sunt communiter multum incorrecti. Et ideo attende quid dicit doctor. Nam dicit q; hic negatur predicatum a pluribus sumptis per modum plurium q; ibi affirmatur de pluribus sumptis per modum vnius hoc ẽ dictu. hic. scilicet in ista negatiua non plures homines sunt vnus homo que opponitur huic iste & iste sunt vnus hõ prout sumuntur in sensu diuisionis equiualeret hanc iste est vnus homo & iste est vnus homo. dico q; in illa tali negatiua negatur predicatum scilicet. vnus homo a pluribus sũptis p modũ pluriũ. s. ab isto homine. & ab illo hoie q sumit̃ p modũ pluriũ q; sumũt̃ in sẽsu diuisiõis & ita vt plures q; vt duo. Nã iste hõ & iste hõ q sũt plures hoies nõ sũt vnꝰ hõ. & iõ illa negatiua ẽ va: q; negat falsũ. Deinde cũ dicit. q; ibi affirmat̃ de pluribꝰ sũptis p modũ vniꝰ hoc ẽ ibi. s. i illa ꝓpositiõe. vz vterq; istoꝝ ẽ vnꝰ hõ. q̃ ẽ añs cũ quo añte bñ stat illa negatiua s. nõ plures hoies sũt vnꝰ hõ: & vtraq; illarum ẽ vera Nã ista bñ stãt simul. s. vterq; istoꝝ ẽ vnꝰ hõ & nõ plures hoies sũt vnꝰ hõ: & illa nõ opponit̃ illi añti. Et iõ ꝓña illius q̃rti modi ẽ negãda sc̃m q; ꝓñs illius capit̃ in sẽsu cõpositionis & diuisionis q; illõ ꝓñs vt sic hz alia & alia opposita q; in sẽsu cõpositiõis oppõit̃ sibi illa: tñ vnꝰ hõ ẽ vnꝰ hõ. In sẽsu aũt diuisiõis oppõit̃ sibi hec nõ plures hoies sũt vnꝰ hõ. Deinde cũ dicit q; ibi diuisiz huic & illi hoc ẽ ibi. s. i illa ꝓpositiõe q̃ ẽ añs. vz vterq; sit signũ diuisiuũ: hoc ꝑdicatũ. s. vnꝰ. hõ ꝙuenit sbo illius ꝓpositionis diuisiz sic dicẽdo. iste ẽ vnꝰ hõ & iste ẽ vnꝰ hõ. Jõ cõsidera q; totũ illõ ẽ pentesis q̃n dic̃. Est eni vterq; signũ diuisiuũ: Et iõ añ & retro signet̃ cũ virgulis sicut fit vbi ẽ illa figura grãmaticalis q̃ dr parenthesis. sicut vides me hic fecisse. & ponit̃ ad declarationẽ & nõ ẽ ꝓpie de sẽtentia sz interrũpit ac discõtinuat eã sicut fit sp sẽtẽtia in q̃ ẽ pentesis sic ẽ illa i actibꝰ apostoloꝝ vbi dr. Erat eniz turba hoiuz simul fere tentũ viginti. & ponit̃ in legẽda sancti. Mathie & sic fit sepe in scriptnra. Et deinde addit doctor hãc breuẽ sentẽtiã vz hic cõiũcti ambobꝰ hoc ẽ hic. s. in ista ꝓpositione negatiua. Nã õ plures hoies sũt vnꝰ hõ. Negat̃ cõiuncti. i. simul & semel li vnꝰ hõ ab ambobꝰ. s. ab isto hoie & ab isto hoie sũptis simul & ꝯiunctiz: q; certũ ẽ q; duo hoies sũpti simul: sic̃ fit sp ꝟimultas & ꝯiũctio i sensu cõposito: nõ sũt vnꝰ hõ. imo sunt duo hoies: sicut duo et duo sũpti simul: & in sensu cõposito sũt q̃tuor: vt dictũ est. Et iõ li hic refert̃ ad locũ vbi stat ꝓpositio negatiua vel ad ipsã ꝓpositionẽ negatiuã. & li ꝯiunctim capit̃ aduerbialit̃. ista q; dicat̃ cõiuncti aduerbialit̃: & nõ ꝯiũctiz ptic̃pialiter. Et hoc noto tibi pp corruptionẽ lr̃e q̃ sepe ẽ grauit̃ corrupta. Et ideo tota sentẽtia ẽ destructa. Igit̃ breuit̃ tota sñia huius ītricate rñsionis stat in isto q; primo negãda ẽ ꝓña illius q̃rti argumẽti. Scõo q̃ ꝑbat illa ꝓña eẽ bona eo q; oppositũ cõsequentis non stat cũ añte vel repugnat ei distinguẽdũ ẽ de ꝓñte & eiꝰ vnitate: q; aut illud ꝓñs. s. plures hoies sũt vnꝰ hõ equalet vni cathegorice de sensu cõposito & subiecto copulato q̃ hz vnitatẽ vnius simplicis ꝓpositionis vel equipollet vni ꝓpositioni hypotetice copulatiue de sensu diuiso q̃ hz vnitatẽ ꝓpositionis hypotetice. primo mõ ẽ falsũ: q; eius oppositũ ẽ verũ. s. tñ vnꝰ hõ ẽ vnus hõ & sic cõiter vtimur & loquimur de illo ꝓñte negãtes illud. & iã patuit̃ superius p totã q̃nẽ & eius oppositum bñ stat cuz añte vt iã sup: a dictũ ẽ. Secũdo mõ ẽ verũ & eius oppositũ stat cũ añte. s. nõ plures hoies sũt vnꝰ hõ & vterq; istoꝝ est vnꝰ hõ & cẽ. Aliaz responsionẽ dat ibi doctor. vz tñ vnus hõ est vnꝰ hõ: & vterq; istoꝝ est vnus hõ. Nã eo q; li vterq; distribuit ꝑ suppositus diuisiz & nõ cõiuncti. iõ dicẽdo tãtũ vnꝰ hõ est vnꝰ hõ nullũ suppositũ hois excludit̃ q; iste est vnꝰ hõ. & iste ẽ vnꝰ hõ vt sumunt̃ sic diuisiz. & sub illa ratione distribuit li vterq; pro eis & non aliter ꝑz ergo q̃ ista difficillia

c Jrca Capitulũ de dra & q. viii. huius cõtinuatio ꝑz q; seq̃t ordinẽ vniuersalũ In primo argumẽto recitat primo tres spẽs diuisiõis p se & ꝓmo ꝓbat doctor de diuisione generis in spẽs q̃ sp eque ꝓmo dr de suis spẽbꝰ: iz secũdũ pfectꝰ & ipfectꝰ. Dra aũt in cõi ꝑdicat̃ p prius de dra magis ppie dicta q̃z de aliis. vt vr ergo nõ ẽ diuisio generis in spẽs: nec totius ī ptes integrales eo q; totũ itegrale nõ predicat̃ de hmõi ptibus q; paries nõ ẽ dom. iz diuisuz hic siue illud q; hic diuidit̃ ꝑdicat̃ de suis diuidẽtibꝰ: q; sequit̃ hec ẽ dra cõiter dicta vel ppie dicta ergo ẽ dra: nec ẽ diuisio vocis in significationes q; tũc hec vox dra ꝓmo ipoꝛtaret ista tria & ñ sequeret̃ ad diuidẽtia nec eẽt diffinibile. vbi nota tñ quo ad ꝓmũ. Nota ꝓmo q; ois terminꝰ equiuocꝰ ipoꝛtat & actu equalit̃ significat oia significata sua Nã hec vox canis significata actu & cẽliter oia sua significata vt ꝑbat doctor in ꝓmo libro elenchoꝝ suoꝝ. iz dra in cõi vt videt̃ nõ sic eque ipoꝛtat illas tres dras iz primo ipoꝛtat dram magis ppie dictã q̃ facit aliud & sic ordinate alias. & nõ sequeret̃ ad diuidẽtia. illud ẽ secundũ notãdũ vbi nota q; nunq̃z terminꝰ equocus seq̃t in aliq̃ ꝓña ad sua significata q̃ diuid ũt ipsũ nec inserit̃ ab eis. Nã nõ segtur aial latrabile currit ergo cãis currit & sic de aliis duobꝰ significatis eiꝰ. Et cã iã dicta ẽ. vz eo q; terminꝰ equocꝰ in sbo ꝓñtis ponit̃ sibi oia sua significata in actu respectu ꝑdicati. Et õ eque dr vel ꝓ dicatur li currit de vno sicut de alio & p ꝓñs tũc nõ dr de aliquo. iz oz distinguere de ꝓñte rõe sbi. Tertiũ notãdũ ẽ q; dicit. Nec cẽt diffinibile. nã equoci nõ ẽ diffinitio vt ꝑz p philosophũ in principio ꝑdicamẽtoꝝ: q; solũ nomẽ ẽ cõe iz dra hic diuisa diffinit̃ vt vr ergo hec diuisio nõ est diuisio. Deide dicit nec ẽ aliq̃ diuisio per accns. Nã ille nõ sũt nisi tres vt ꝑz p Boetiũ in libro diuisionũ. q̃rũ vna ẽ sbi accidẽtia. Exẽplũ aialiũ aliud ẽ sanũ. aliud egrũ. Alia est ecõuerso. s. accidẽtis in sba. exẽplũ sanoꝝ aliud ẽ hõ aliud ẽ brutũ. tertia ẽ accidẽtia exẽplũ. Dulciũ. aliud ẽ rubeũ. vt mel. aliũ ẽ albũ vt lac.

vel meli⁹. sanoꝝ aliud calidū aliud frigidū aliud hum i dū aliud siccū. Dio aūt dr̃e nō est aliq̃ ista⁊ eo q̃ in di uisione p accidēs nūq̃ diuisū intelligit siue p se cōcludi tur i aliquo mēbro diuidētiuꝫ .pz hoc p oia q: in pma diuisione p accidēs i illo exēplo. aial nec intelligit nec in cludit p se i sano nec i egro. pbat. nūq̃ sba aliq̃ pōt eē de rōne formali alicui⁹ accidētis: cū distinguat genere generalissimo. etiā i secūda distinctiōe. pz q̃ sanū nō in cludit p se in hoīe nec in bruto. Etiā in tertia diuisione pz qđ sanū nec includit in calido nec i frigido cū specifi ce distinguātur i p̄dicamēto q̃litatis. Et ita pz q̃ nūq̃ in diuisione p accidēs includit diuisuꝫ in suis diuidenti bus. hic aūt diuisū. s. dria diuidit ⁊ intelligit siue includi tur p se in oi mēbro diuisiōis vt vr̃: q: dria cōiter dicta est dria ⁊ sic de alijs. ergo illa diuisio nō ē aliq̃ diuisio p accīs. Cetera vsq; Ad primū argumētū principale nō indigēt expositione. tm̃ exponēt in r̃ñsionibus. Igit Ad primū argumētū qđ ia plixe expositū ē dđm q̃ ē diui sio vocis in significatiōes. ⁊ hoc nō scđm pmū moduꝫ equocatiōis eo q̃ ibi vox equoca iportat multa. pmo. idest cōlit ⁊ sine aliquo ordie aut habitudine equocato rū. q: nō pr̃i⁹ nec magis vnū q̃ aliud. ergo hec vox dif ferētia hic diuisa ē equoca fm scđm modū equocatiōis in quo ē ordo int significata. q: ibi vox iportat aut signi ficat vnū significatū ppr̃ie ac pmo ⁊ pncipalit. ⁊ aliud nō nisi ex vsu ⁊ secūdario ac trāsūptiue. Exēplū de ride re significat ppr̃ie risū hoīs. ⁊ trāsūptiue risū prati. i. flo ritiōeꝫ delectabileꝫ visui. ita est de hac voce dria q: p pr̃ie significat driam magis ppr̃ie dictā. ⁊ trāsūptiue ⁊ ex vsu alias duas q: nō sūt dr̃ie ppr̃ie loq̃ndo sz accidē tia: q: dra q̃ ē ētiuꝫ vle ⁊ intētio scda nō pōt dare fūda ri in eis sz trū i magis ppr̃ie dicta vt infra videbit. Et vltra p̄cedo q̃ hec vox equoca. s. dra. Nec segt ad ali qđ illoꝝ triū diuidētiuꝫ nec inferē ab eis nec diffinit vt equocat. i. illa vox q̃ ē equoca nō diffinit sic nec aliqua vox equoca: tm̃ vt illa sumit i illo sēsu. i. pvno significa to: sic ē vniuoca. ⁊ hoc ē generale i oib⁹ equocis q: vt sumunt p vno significato sūt vniuoca canis enī vt sūi tur p aīali latrabili ē nomē vniuocū q: sic nō hz nisi vni cū significatū sic ⁊ oē nomē vniuocū ⁊ sic pōt diffiniri ⁊ eē pncipiū ꝑne. i. pōt seq ⁊ eē ꝑns in aliq̃ dria forma li ⁊ etiā alīs aīs. nā aīs ⁊ ꝑns sūt duo principia ꝑne hz aīs sit primū. Ad scđm argumētū qđ volebat diuisio nē nō eē bonā eo q̃ nō erat p opposita tm̃ q: trimēbris ⁊c. Dđm ad primū q̃ mēbra sūt opposita ⁊ hoc pz re ducēdo diuisionē ad bimēbrē. Nā ois diuisio nō bimē bris hz reduci ad bimēbrē secūdū artē Boetij i libro di uisionū. Et doctor clarissime reducit eā in lra. Sz quā do dicit ibi infra. Alia aūt mēbra ibi posita sūt mēbra sb diuisionis ⁊ ponūt loco diuisi. i. subdiuisi. vbi nota q̃ facta pma diuisione in duo mēbra. s. dicēdo dr̃arū q̃dā est magis ppr̃ie dicta ⁊ quedā nō magis ppr̃e dicta. hic pmū mēbrū nō pōt āplius diuidi. Sed scōz mēbrum subdiuidit. sub quo ꝓtinetur alia duo mēbra p̄me di uisionis q̃ fuit in tria mēbra. Nā dra cōiter dicta ⁊ pro pr̃ie dicta q̃ sūt duo mēbra p̄me diuisionis cōtinentur sub secūdo membro p̄dicto qđ subdiuit. s. sub dria nō magis ppr̃ie dicta ⁊ illa ponūt loco diuisi. s. in loco illi us g etiā ē vnuꝫ diuisū. hz nō primū diuisuꝫ sz secunduꝫ ⁊ iō dr̃ subdiuisuꝫ ⁊ loco illi⁹ diuisi idest subdiuisi. aut secūdo diuisi q̃ dicit differētia nō magis ꝓprie dicta ponunt differentia cōiter dicta. ⁊ ppr̃ie dicta. Et hoc ꝓpt̄ brevitatē loq̃ndi eo q̃ ipsuꝫ diuisuꝫ. i. subdiuisū aut secundo diuisū ē vnū mēbruꝫ pncipalis diuisionis scilicet illi⁹ q̃ est prima diuisio bimēbris. Respōsio ad secundū ꝓtra hoc pz q: mēbra intelliguntur cū precisio ne vt docetur in littera.

Circa Questionē .xij. q̃ queritr an hec sit vera sortes senex ⁊c. Et notā dū q̃ hec q̄ mouet pp exēpluꝫ porphirij quando exēplificat de differentia cōiter di cta. Primuꝫ argumētuꝫ tangit naturaꝫ relatiuoꝝ ⁊ re lationis: q: ois relatio requirit duo extrema relata in ac tu. ⁊ etiā requirit sbum in actu cuꝫ sit accidens: ⁊ acci dens nō pōt existere nisi sbum eius existat loquēdo nā liter ⁊ etiā requirit fundamētū in actu ⁊ terminū i actu tā formalē q̃ totalem: scilicet aliud extremū. Et hoc in quātuꝫ est accidens tale. s. relatio. Sed iste conditiones deficiunt huic relationi que dicit differentia que sortes senex differt a seipso puero q: vnuꝫ extremuꝫ deficit. scilicet sor. puer: q: quādo est senex tunc non est puer. Et etiaꝫ subiectuꝫ differentie sortis pueri a sorte sene n̄ est q: sor. puer nō est nec fundamētū illius ē. scilicet pu eritia ergo propositio est falsa. Maꝫ puericia est funda mentuꝫ differentie ⁊ distinctionis sortis pueri a sorte se ne. hec enim sunt duo fundamenta differentie inter sor tem pueruꝫ ⁊ sortē senem. videlicet puericia ⁊ senectus Nam distinctio sortis senis fundatur in senectute ⁊ ter minat ad pueritiā. ⁊ distinctio sortis pueri fundatur in pueritia ⁊ terminat ad senectutem. Et si vellemus hāc propositionē discutere ꝑfundius ⁊ subtilius dicerem⁹ hic fundari relationem in relatione: quia secundam re lationeꝫ. scilicet diuisionem in senectute ⁊ diuisio est in pueritia. Maꝫ senectus ⁊ puericia sunt relationes vt pa tet ⁊ mutuo se respiciunt que etiaꝫ ipse prime fundant in alijs fundamentis. Nam senectus videtur fundari in magnitudine temporis ⁊ durationis ⁊ pueritia in cō trario. Igit q: distinctio sortis senis a sorte puero fūda tur in senectute que est relatio. ⁊ distinctio sortis pueri a sorte sene fundatur in pueritia que etiaꝫ est relatio. Ideo merito dixi q̃ in illa propositiōe scilicet sortes se nex ⁊c. fundatur relatio in relatione qđ dictum ē con tra doctrinam aliquorum. Sed videatur Franciscus i conflatu. d. 29. questione tertia. ⁊ tunc me intelligas: ta men propter veritatem ⁊ multorum doctrinam ⁊ vni uersalitatē multa hic tango. ⁊ in opere isto que aliter non tangerem. In secundo argumento notetur proba tio secunde consequentie quando dicit. Negatio in an tecedente negat idemptitatem vniuersaliter. vbi nota q̃ ibi fingitur esse locus a toto vniuersali qui locus solum tenet negatiue tamen de facto non est ibi iste locus quia non arguitur a superiori ad suum inferius negatiue sz econuerso. Nam arguitur sic. sortes non est idem sibi puero ergo non est idem sibi sicut si argueretur sic la pis calidus non est idem sibi frigido ergo non est idez sibi. Nam lapis calidus est inferior ad lapidem licet nō ratione caliditatis tamen ratione huius lapidis contra cti in quo est caliditas que non potest esse in lapide in cō mum ⁊ ita ibi arguit ⁊ concluditur distinctio essentialis ex distinctione accidentali: ⁊ distinctio superioris ex di stinctione inferioris. Et ideo non valet consequentia. et male dicit q̃ in antecedente negatur idemptitas vniuer saliter: sed tantum idemptitas accidentalis que est sor tis senis ad sortem puerum. Non autez negatur idem ptitas sortis a seipso que idemptitas est vere ⁊ simpli citer idemptitas quia inuariabilis ⁊ indiuisibilia. nihil enim potest diuidi aut diuidi a seipso quia ibi fūdatur primo indiuisio absoluta de qua alias. Sz si vis vide re vade ad metaphisicā Boēcii libro tertio. ca. scdo. Et ideo cū a parte non negetur idemptitas vlr: sz tantuꝫ fm qđ ⁊ accidentalis iō nō negatur idēptitas a se ⁊ p ꝑns nō arguitur a supiori ad inferius negatiue vt ibi signi/

ficat. ꝯ argumentū nō valet. Tertiū argumētuz declarabit in rnsione. Ad questionē aūt respondet doctor dicēs q; propositio illa est distinguēda secūdū equiuocationē: q; sūpto differt in cōi. i. dra in cōmuni: hoc est dra cōiter dicta. Non autē intelligit doctor de illa voce i cōi et equiuoca q; primo diuidit in tria significata sine i tres modos draruz: q; illa nec facit differre nec nō differre cū sit sola vox. Et ideo itelligit de dria cōiter dicta et sic est vera ꝓpositio: q; sortes senex differt a seipso puero dra cōiter dicta. s. senectute i qua fundat talis differentia. Nam senectus est dria cōiter dicta: et accidens cōe ac rlō. et ꝯ qdcunq; accidēs impedit oīmodā idēptitatē. q; si aliquo modo sit aliqō accidens quatūcunq; cōe qō nō est in alio aut ecōuerso: illa duo non sunt oīo sine oīmō idē. et tale accidēs ipedit et destruit oīmodā et plenā idēptitatē inē illa et facit illa aliquo mō differre et ita ē hic de senectute in sorte sene. Tamen accipiendo driaz ꝑ dria ꝓprie vel magis ꝓprie dicta sic ꝓpositio est falsa: q; senectus nō est talis dria vt patet nec etiā pueritia q; nulla illarū est insepabilis nec dria essentialis. Ad primuz argumētū dant due rnsiones. Prima ponit duplicē actū. s. actū existētie ejus cōuenit nūc mihi et tibi: et actū referendi. i. q; actualiter simul referant primus act⁹ nō requirit ad relatiua vt patebit. sed secundus sic. Nam secūdus actus non ponit aut requirit aliqō relatiuoruz existere actualiter sed soluz qō simul actualiter inferantur licet in se non existant Et doctor ponit exēpluz de ꝑ ori et posteriori que sunt correlatiua dicēs q; prius et posterius: licet nō simul existant tamē sunt simul secundū rōnē qua referuntur. Maz quando prius est sub rōne prioris tūc posterius est sub rōe posterioris ꝛ nō simul existant ꝓ quibus dictis nota primo: q; nō est incōueniens prius et posterius habere duplicē actuz predictū. i. q; vtrunq; illoruz existat actualiter et q; simul actualit referantur sicut patet de sole et eius splēdore aut rotunditate. Et de igne et eius calore et de carbone: et eius calore et sic de infinitis in quibus sba et accidens simul actualiter existunt: et tñ sba est ens prius et accidens ē ens posterius vt ꝓz. 7. metaphisice. Tamē primus actus non semper requirit ad naturā et rationez prioris et posterioris: q; ille actus est actus absolutus et modus itrinsecus vt alias patebit. Et tñ respicit ipsa extrema et fundamenta in se. et sine habitudine aliqua interse. secūdus aūt non sicut cū sit respectiuus et soluz respicit extrema vt habent habitudinē adinuicē. Et ideo de necessitate regritur ad naturam prioris et posterioris. Secundo nota q; prius et posterius possunt sumi dupliciter. vno modo fundamētaliter. scilicet. ꝓ ipsis fundamentis et sic non est inconueniens q; prius sit quando posterius non est vt digitus meus habens albedinem fundat prioritatē respectu albedinis et albedo fundat posterioritatez respectu digiti. Et planū est q; digitus me⁹ pōt esse sine albedine. Alio mō sumūt formaliter. s. ꝓ ipsis relatiuis vel relationib⁹ prioritatis et posterioritatis et sic pri⁹ ñ ē ꝑus posteriori. Maz vt sic sūt correlatia vl correlationē. Et oīa correlatiua et correlationes sūt simul natura. i. nō pōt ee sine se inuicē nec vnū sine aliquo: vt doctor exponit in primo libro sententiaz. d. xxviij. q. iij. Et ideo sic impossibile ē prius esse sine posteriori: q; ipso facto quo est illud qō dicitur prius. oz q; sibi correspōdeat aliquid qō dicitur posterius. vel tertio mō possunt sumi prius et posteri⁹ ꝓ fundamētis informatis talibus relationib⁹: ita q; sumant tā ꝓ fundamentis q̄ ꝑ relationib⁹ prioritatis et posterioritatis simul sic q; fundamenta sunt informata ipsis relationib⁹. Et sic impossibile est etiā q; prius sit prius posteriori. i. q; sit sine eo aut duratiōe ꝓcedat ipsū q; eodē momēto tēporis quo fundamentū prioritatis informat. prioritate et denominat pri⁹ eodē momēto fūdamētū posterioritatis informat posterioritate et dnoīat posteri⁹. Et hoc mō ꝓcedit doctor. v. metha. q. x. cāz in actu et effectū in actu simul cē et simul non cē. Et franciscus de maronis passu. 60. super predicamenta dicit q; causa est prior natura effectu suo et est simul natura cū effectu suo. primū est veruz quantū ad fundamenta horū respectuū et absoluta Secunduz aūt est veruz inquātuz sunt relatiua: vel q̄ntuz ad formalitates aut rationes formales relatiuoruz et hoc vel vt sunt in se vel vt sunt in suis fundamentis informatiue q; hec si multas non est aliō nisi mutua exigentia illationis. s. q; vtrunq; infert mutuo aliud. Et ad ꝓpositum dico q; hoc est q; doctor vult dicere hic quādo dicē q; qñ pri⁹ē sub rōe prioris tūc posteri⁹ē sub rōe posterioris vbi itelligit scōz istū tertiū modū sic. i. qñ fūdamentum prioris informat relatione prioritatis: et sic ē sub relatione eius tūc fundamentum posterioritatis est sub relatione posterioritatis et informat relatione eius et sic est sub illo. Et istō potest esse ꝛ neutrū illoruz existat vt patet de Adā et abel filio eius q; adhuc dr adaz prior et abel posterior. et ita de infinitis Antichristus. n. dr prior sua malitia et pctō vel saltē erit prior ꝛ ō sophismate nō curo nunc q; oīo est aliqua prioritas et posterioritas inter ipsum et suas passiones insepabiles et separabiles vel inter diffinitionē eius: et passionez ꝛ vtrāq; habeat ab hoīe. hz tamen eas ꝑ se licet non primo nec vnq; illa prioritas et posterioritas incipit i tēpore nec definet sed hec dixi incidenter pp garulos sophistas q; conātur euertere que ipsi non intelligunt. et sic ad ꝓpositū dico q; sortes senex et sor. puer ꝛ nō habeāt primuz actū q; nō simⁱ existūt hñt tñ secūdū actū q; simⁱ referūt et qñ sortes senes informat dria vel est sub ratione differentie vel distinctionis: etiā sor. puer informat dria et distinctiōe et ꝯ sic ꝓpositio est vera. Secūda rnsio quā dat doctor ad primū argumētū ē ista vz q; sor. puer ñ est extremuz nec termin⁹ totalis dr̄e qua sor. senex dr̄t eb eo: ꝛ sor. puer differens et aliud extremū relatuz est sor. senex differēs. Et illa tā sunt duo relatiua eqparantie q; relatiua eqparātie sunt illa que denominātur equaliter eodē noie. s. eadem in spē nō eadē i numero sicut sr̄ sīr dissimile et equale et inequale et huiusmodi sic hic i ꝓposito. Maz differens et dr̄ns sunt denominatiua similia et relatiua equiparātie vt saltez nūc supponit qō dico pp qōdā dictū scoti in suis predicamētis capitulo de relatiōe qōne prima i responsione ad tertiū argumētū pncipale. vide ibi q; aliqd ee relatiuū eqparātie ē eq uocū vt ibi pz ꝛ sufficit in ꝓposito q; dr̄ns et dr̄ns sūt aliquo mō relatiua eqparātie ꝛ non simplr. Et tunc dico q; ista duo extrema sunt simul: q; qñcunq; sor. semper est differens tnuc etiam sortes puer est differens et nūquam potest esse vnum sine alio et ꝯ illa sunt simul vera. et hoc sufficit relatiuis et veritati propositionis. Ad secūdū pncipale patet responsio p declarata in illo secūdo argumento. Tñ qñ dicit doctor ibi infra vbi dicit sic. Sed si li sibi in consequente referat añs cū determinatiōe. s. hoc totū sortes senex: tūc pz ꝓnaz non valere. vbi nota q; sic dicē doctor q; cū li sibi sit relatiuū recipro cū et idēptitatis et sbe refert eādē sbaz nūero cū suo antecedēte: et supponit sp p eodē numero. vt dicit petrus hyspan⁹ i tractatu de rlone. et hoc nisi fiat ipedimētū p signū vl̄e vel hmōi. et p ꝓns qñ dicit q; sor. ē idē sibi li si bi pōt facere duplicē rloem scōm q; respic duplex añs et vtroq; mō patebit ꝓnaz illā ñ valere vz nō ē idē sibi puero ergo nō ē idē sibi q; in prima. s. i añte negat idēptitas respcū ēmini accītal. s. rspectu ō li puero. et i ſa scilicet. i ꝓnte negat idēptitas respectu termini sbalis.

scilicet respectu ipsius met sor. quia sortes importatur ꝛ refert per li sibi qđ est relatiuus reciprocum. Et ideo bene dicit doctor qꝫ ibi est fallacia ꝓntis a destructione añtis. Si autē li sibi respiciat antecedēs compositū cuz accidente aliquo puta sortes compositū cum li senex ita qꝫ refert sortē senē ꝛ supponat pro illo tūc etiā patet illā ꝓñam nō valere eo qꝫ in añte ꝛ ꝓñte negat idemtitas respectu diuersoꝝ terminoꝝ accidentiū: qz in añte respectu pueritie vel respectu pueri. ꝛ in ꝓñte respectu senectutis vel respectu sui senis. ¶ Ad tertiū argumentū ꝑncipale doctor ponit ꝓmo vnā respōsionē que non valet qz male negat. Illā negat istā bonā ꝓñam sor. senex differt a seipso puero: ergo sort. senex ꝛ sort. puer dr̄nt q̄ ē ꝓma ꝓña ꝛ optia negat aūt eā eo qꝫ i añte li dr̄ fert ꝑcedit li seipso puero vel li sor. puero ꝛ in ꝓsequēte sequit. Illūc aūt per regulas logicales sumptas a philosopho in libro ꝓmo ꝑiermenias li differt q̄ndo segē nō cōfundit aliquē terminū: sed solū quando antecedit ꝛ hoc ꝓpter negationē quā includit vt patet in eius secunda exponente. ꝛ ois negatio habet vim cōfundendi: qz sp perimit illud qđ sequit ipsā ꝛ doctor exemplificat clare in littera ꝛ respondet ad ꝓbationē ꝓme ꝓñe qꝫ tenet in relatiuis equiparantie in qbus nō includitur negatio: cuiusmodi sunt simile, equale, cōueniēs ꝛ huiusmodi. que nō habent vim cōfundendi. nec sunt sincathegorematica. nec habentia aliq̄ officia: aut virtutez illoꝝ: secus est de li differt vel de li dr̄a que includit negationē. Nec responsio bene infringit a doctore eo qꝫ nūq̄ aliq̄ negatio vel dictio habens vim negatiōis potest tollere. i. impedire ꝓñam aliquā nisi ꝓp hoc qꝫ terminꝰ p̄cedēs illā: ꝛ sequēs habēt diuersā suppositionē vt patet qñ dicit. Tu differs ab hoīe: ergo ab homīe differs. que ꝓña ñ valet qz li hoīe sequēs li differs supponit cōfuse ꝛ distributiue. ꝛ li hoīe qui p̄cedit suppōit determinate. Et ita qz mutat suppositio ꝓña non valet: qz nulla ꝓñtia tz nisi in terminis eodē mō supponentibus: sed vbi obseruatur eadē suppositio renet. ꝛ ita ē in illa ꝓma ꝓña qz fit tm̄ in terminis singularibus vt patet: ꝛ in illis nō refert p̄eponere vel postponere negationem secundū philophū ꝓmo periermenias. Jō illa ꝓña nō fuit impedita cū li differt ꝛ iō est bona. Jgitur doctor cōcedit tā ꝓmā ꝓñam quā secundā ꝛ etiam ꝓñs illi sēde ꝓñe qđ vocat secundū ꝓñs. s. qꝫ sor. senex ꝛ sor. puer sunt multa. ꝛ reddit causam dicens qꝫ illa determinatio in añte. i. ille due determinatōes que sunt li senex ꝛ li puer diminuunt respectu hui ꝑdicati multa: eo qꝫ licet sortes in se ꝛ absolute sumptus nō sit multa: tamē vt sumptus cū illis determinationib⁹ diminuentibus eius vnitatē dicit multa: qz in eo ponunt multa accidentia. s. senectus: ꝛ pueritia. ꝛ iō vocant determinationes diminuentes qz diminuūt vnitatē veram sortis numeralē. vnde dico qꝫ hmōi determinationes eoꝝ qꝫ sunt diminuentes diminuunt vnitatē sortis verā ꝛ numeralez. i. simpliciter numeralē: qz licet sor. senex ꝛ sor. puer sint idem numero aliquo modo. qz semper est idem sortes ibi in numero: tm̄ vt sic ꝛ vt sic sumpt⁹ videt facere aliqno mō multitudinē ꝛ sic nō est oīno idem numero qz secundū quid licet simpliciter in se sit idem numero. Et iō dicit doctor qꝫ ex hoc nō sequitur qꝫ sor. ꝛ sortes sint multa. s. eo qꝫ iā sor. ꝛ sortes sumit sine aliqua determinatione. vnde licet sortes cū sua senectute. ꝛ sor. cū sua iuuentute faciat multitudinē. Et ideo sortes senex ꝛ sortes puer dicantur multa: non tm̄ sortes ꝛ sortes. vnde in illa consequentia. s. sortes senex ꝛ sortes puer sunt multa: ergo sortes ꝛ sor. sunt multa non arguitur ab inferiori ad suū superius sine per locum a specie vel a parte subiectiua: sed est ibi fallacia secundū quid ꝛ simpliciter. ꝛ nullus locus dialeticus sed tantū sophisticus. Et istud ē verū cōparādo in antecedēte vt dixim⁹ sortē senez ꝛ sortē puez ad li multa. Et deinde i ꝓñte li sortē. ꝛ sortē ad li multa. Illā ista ꝓña ē bona sortes senex ē ergo sor. ē vel sor. puer est ergo sor. ē qz hic arguit ab inferiori ad suum superius. vel per locuz a parte subiectiua: licet tm̄ vt alias dixi: nō sit in talib⁹ ꝓña ab inferiori ad suum superius ꝓprie loquēdo. nec locus a parte subiectiua qz nullus terminus ꝓtractus ē ꝓprie inferius ad terminuz nō contractū: nec eius ps subiectiua. Et dico signāter ꝓprie loquēdo fūdādo me super illud cōe dictuz. nemo vel nihil dat quod non habet. Cū ergo nullus accidēs habet in se aliquaz rationē inferioritatis vel rationez partis subiectiue respectu eoruz que per se continentur in p̄dicamēto sbe sequitur qꝫ non pōt dare talez rationem alicui contento in p̄dicamento sbe sed potius faciet cō eo vnuz aggregatū p accidens q̄z faciet cū eo vnū per se iferi⁹. Sz de hoc alias qz nunc vtor cōmuni modo loquendi logicorum sicut facit doctor in hoc loco. naz per se inferius addit aliqd ad suuz superius. sz nullū accidēs extrinsecū re ꝛ rō ne addit ad suū supi⁹ Tamen ad ꝓposituz applicando vel reuertendo dico qꝫ sz hic sit consequentia ab inferioris ad superius. s. sor. senex est ergo sor. est non tamen hic sor. senex ꝛ sor puer sunt multa ergo sor. ꝛ sortes sē multa qz in antecedente non est multitudo simpliciter Fm Fm quidd quia tantum per accidentia communia Jdeo non sequitur qꝫ illis ablatis sit aliqua multitudo. quapropter est, ibi fallacia secundū quid ad simpliciter qz arguitur a multitudine secundum quid ad multitudinē simpliciter. i. ex multitudine secūdū quid ꝛ per accidentia vult inferre multitudinez simpliciter in sba. Et etiam aliam rationez reddit ibi doctor dicens qꝫ in illa coniunctio ꝛ. scilicet sor. senex ꝛ sor. puer sunt multa. ibi est vnum coniunctum ꝛ copulatum siue de copulato extremo. scilicet sbo sumit sortes secūdū accidens. Naz geminatur ibi tantuz secūdū accidentia sibi aduenientia. Naz li senex vel li puer est sibi extraneuz respectu talis ꝑdicati. s. respectu de li multa. ꝛ hoc secūdum qꝫ sor. sumitur absolute. qz sor. absolute sūptus non habet agere cum li multa eo qꝫ in se nullo mō sit multa. ꝛ ideo arguere a coniunctis ꝛ distinctis secūdū accidens ad diuisa siue in subiectis siue in p̄dicatis non tenet consequentia vt patet secundo periermenias: ꝛ ita patet q̄stio de sorte seneq̄ rōne sue antigtatis fuit p̄posita.

c Jrca Questionez .xvij. qua queritur de prima diffinitione differētie ꝛē. quasi nihil ē ibi difficile aut expōe dignū qz omnia sūt super moderata ꝛ etiā in p̄dicabilib⁹ burlei. Excepto vno dicto in responsione quadā ad qōdā fm argumētū vbi dicit qđ nō est inconueniēs oppositā ieē actu eidē genere licet sit incōueniēs de eodē numero hoc intelligitur sic. Nam calidum ꝛ frigidū albū ꝛ nigruz ꝛ huiusmodi q̄ sunt opposita contrarie insūt actu. i. actualiter ꝛ simul eidē in genere. i. hōi ꝛ asino qui sūt idē genere. i. sūt idez ꝛ conueniūt in eodē genere ꝛ iō habent idēptitatez genericā i illo. ꝛ iā talia opposita accidentalia etiā sunt actu eidē spē. i. sorti ꝛ platoni qui sunt idez specie. i. in spē qz cōueniunt in specie. tamen magis ad ꝓposituz rōnale ꝛ irrationale que sūt differentie oppositē contrarie insunt simul actu eidem genere. scilicet homini ꝛ asino qui sunt idez i genere animalis ꝛ patet tamen est inconueniens de eodem numero puta qꝫ sor. vel brunellus sit simul ꝛ semel aut actu rationalis ꝛ irrationalis ꝛ ideo vni numero non possūt simul inesse opposita fm philosophum in p̄dicamento substantie: ꝛ qꝫ dictum est de contrarie: oppositis:

ita dicat de omnibus alijs oppositis. nã contradictorie opposita ꝛ priuatiue ac relatiue opposita insũt eidẽ genere ꝛ eidem specie sed non eidem in numero ꝛ patet per ꝓdicta in fine autẽ questionis qñ dic̃ sic. per hoc pz ad aliud q: concedo ꝙ hec est vera animal ẽ rationale ꝛc̃. vbi nota ꝙ accipiendo animal vt habet rationem generis siue vt fundat genus ꝙ est intentio secũda hoc est vt sumitur secundũ tertiuz moduz accipiendi significatuz termini cõmunis vt expositus est supra qõe. 8. q: vt sic hz suppositionẽ simplicẽ sic ista ꝓpositio ẽ falsa. s. animal est rationale sz soluz est vera sumẽdo significatũ termini cõis primo mõ. s. ꝑm eẽ qõ hz ĩ suis suppositis ꝛ in suppositione personali eo ꝙ aliqõ animal ẽ rationale nõ ẽ etiã vera scõdo modo q: rationale nõ conuenit animali ꝑm eẽ eius qdditatiuuz cum non sit de essentia eius. ¶Hec predicatum quidditatiuuz aut essentiale respectu ipsius vt patet ꝛc̃.

c ¶Circa Questionẽ. xviiij. qua queritur. An dra possit diffiniri. ꝛc̃. Et hec etiã qõ pz per declarata superius vsq; ad ꝑmũ argumẽtuz principale Tamẽ quando dicit respõdẽdo questioni ꝙ dra põt diffiniri loquit̃ de dra formaliter sũpta ꝛ nõ fundamẽtaliter. i. vt est intẽtio secunda ꝛ nõ prima q: vt ẽ prima intẽtio sicut rationale ꝛ huiusmodi ipossibile ẽ ꝙ diffiniat̃ q: tunc haberet genus ꝛ draz ꝛ sic nõ cẽt dra sed spes ꝛ multa alia inconuenientia sequerẽtur vt etiã dictũ ẽ superius tamẽ vt ẽ intẽtio secũda ẽ spes vna vniuersalis in cõi ꝛ sic differentia vt gd ẽ species vt modus ꝛ sic diffinit̃ a ¶Doctore in textu vt patet. Tũc ad primũ argumentũ dicit doctor ꝙ differentie nõ ẽ dra respectu cuius dra hz rõem dre. s. respectu speciei q: dra non ẽ ꝓpria dra nisi respectu speciei quã facẽ differre ꝛ quã cõstituit tamẽ põt habere dram respectu cuius ipsa est spes ipsius. i. ipsa dra est species. s. respectu vniuersalis in cõi q: sic ꝑdicari in quale cẽntiale est differentia differentie ꝛ ipsũ vniuersale ĩ cõi vel predicari de pluribꝰ in cõi ꝙ ꝓ eo dẽ habet̃ ẽ genus eius. nota tamẽ ꝙ hec rñsio ẽ caute ĩtelligẽda q: ipsa tota nec põt verificari de dra fundamentalit̃ sũpta nec de dra formaliter sũpta. i. que est intẽtio secũda. nã loquẽdo de dra ꝓut nũc loquimur. i. ꝓut est intẽtio scõa sic de illa nõ põt verificari q: ipsa vt ẽ tertiũ vniuersale respectu nullius speciei hz rõnez dre. s. que ẽ cõstituere ꝛ distinguere ꝛ hmõi ꝛ ꝙ de illa predicet̃ ĩ quale cẽntiale ꝛc̃. q: sic ipsamet ẽ vna spes ꝛ hz sub se soluz individua. s. hanc dram applicabilẽ rõnali ꝛ hãc dram applicabilẽ irrationali ꝛ hãc dram applicabilẽ corpori eo ꝛ huiusmodi q̃ dre distinguit̃ numero tã tũ q: solũ penes mãs quibꝰ applicãt̃. i. penes itẽtiones primas ꝛ dras reales: que in hac locutione dñr materie sicut in capitulo de genere dictũ est de genere ꝛ eius individuis. igit̃ cũ dra vt ẽ tertiũ vle ꝛ itentio scõa respectu nullius speciei habeat rõez dre sed solũ rõnem speciei vel saltẽ generis intermedij vt infra videbit̃ pz ꝙ illa prima pars nõ potest ei cõpetere tñ illa pars põt bene cõpetere differentie fũdamẽtaliter sũpte. i. dre q̃ ẽ res prime intẽtiõis puta rõnali ꝛ huiusmodi: vt pz q: q̃libet talis hz rõem differẽtie respectu alicuius speciei: verũ tñ illa secunda pars qñ dr̃. sz põt habere draz respectu cuius ipsa ẽ species. Dico ꝙ hec secũda pars nullo mõ põt cõpetere differẽtie fundamẽtalit̃ sũpte q: illa nullo mõ põt eẽ species respectu alicui? nec aliqua differẽtia põt esse genus respectu illius siẽ sepe superi? dicti ẽ ꝛ sepe dicẽdũ. Tamẽ illa secunda pars põt bene ꝙuenire drẽntie formaliter sũpte q: drẽntie que ẽ tertiũ vniuersale: q: ipsa hz drãm in se ꝓ qnã cõstituit̃ ꝛ per quã ab alijs q̃ttuor distinguit̃ ꝛ hoc respectu vniuersalis in cõi cuius ipsa ẽ spes ꝛ sic pz subtiliter ꝙsiderãti qõ illa responsio ẽ inuoluta ꝛ secundũ se totũ nulli drẽntie conueniẽs: capiat̃ tamẽ sensus ab ea qui ꝓticulariter capi põt ꝑm exponem factã: sed nulli drẽntie applicet̃ totaliter cõtra illã obicit doctor dicẽs ꝙ si dra respectu alicuius põt eẽ nõ dra: ergo eẽ dram nõ conuenit sibi ꝓ se ꝛ in primo modo: sed hoc ꝓñs est falsum q: vnũqõdq; est ipsũmet ĩ primo gradu primi modi perfectatis: ergo ꝙ semel est dra semper ẽ dra ꝛ sic non põt non esse dra cuius oppositũ videt̃ illa responsio dicere. nã nullus respectus aduenies alicui vel habitudo ad aliõ cũ semp talia sint posteriora illis qbus aduenĩunt: poterit tollere aut destruere illud cui aduenit cũ prius non possit destrui per posterius: q: tunc non esset prius ꝛ ꝓ cõsequẽs cũ ad quidqd cõparetur differẽtia: semp ꝛ necessario differentia ẽ differentia ꝛ ita non põt eẽ species ¶Respondet doctor ꝓ illã diuisiõez de gd ꝛ mod? que ad innumerabilia valet ꝛ dicit ꝙ differentia vt gd nõ est dra vt modus. ¶Nam licet dra vt est vna quidditas siue vnũ quid sit dra: q: vnũqõdq; in suo genere ẽ quid ex primo thopico. etiã ꝛ quelibz pars diffinitionis ẽ gd ꝛ forma ex. v. methi. tamen nõ hẽt modũ drie respectu vlis in cõi sed hz moduz spẽi vt patet Et sic ꝙ idẽ sit dra vt quid vel individuuz ꝛ spes vt modus nullũ est inconueniens q: hec dria que est individuuz in cõi ẽ dra vt gd ꝛ individuuz vt modus: q: hz modũ individui respectu dre ĩ cõi q̃ hz ẽt modũ spẽi respectu ei? ꝛ ẽt respectu vlis in cõi hz alit̃ ꝛ alit̃ vt infra videbit̃. Sic etiã dicimus de hac spẽ que est spes vt quid ꝛ singulare aut individuũ vt modus. Et de individuo vlis in cõmuni qõ etiã est vniuersale vt quid ꝛ singulare vt modus ꝛ sic de hoc ꝓprio ꝛ de hoc accidẽte suo mõ dicatur respectu ꝓprij ꝛ accidentis in cõi ꝛc̃.

¶Circa Questionẽ. xviiij. q̃ queritur an hec diffinitio sit ꝙueniens dria predicat̃ ꝛc̃. que cõtinuat̃ ad precedẽtẽ sic. q: in precedente habito ꝙ dra possit diffiniri. ¶Nunc recte queritur an ei? diffinitio que est melior ꝛ principalior sit bene data hec questio est valde difficilis ꝛ subtilis Jõ sudandũ ẽ in ea q: hec mã de dra est valde admirabilis inter oia que tãgũt gnoz vlia ꝛ multũ perplexa Jgit̃ ꝑmo descendo ad corꝑ questionis eo ꝙ argumẽta cuz suis rñsionib? simul declarabunt̃. Jn ipsa autez solutione questiõis nõ oz ĩmorari vsq; ad primũ cõtra qñ dr̃ cõtra: illa non diffinit̃ nisi per dram numero ꝛc̃ vl differentib? numero: q: precedentia sunt plana. Jn illa autẽ obiectione tanguntur aliq̃ difficilia maxime dũ nititur probare ꝙ dra intermedia: ꝛ dra vltima eẽnt duo vniuersalia sicut gen? ꝛ spes. Vtens hoc medio vbicunq; est inuenire similẽ rõnẽ distinguẽdi duo vniuersalia specifice ibi sunt duo vniuersalia: sed in capitulo de dra inuenit̃ similis ratio ad diuidẽdũ dram vltimã ab intermedia sicut in capitulis generis ꝛ spẽi: ergo ꝛc̃. maior patet per locũ a simili q: de similibus sile est iudicium minor ꝓbat̃ sic: q: genus ꝛ spes nõ distinguũt̃ specifice nisi in predicari de differẽtib? spẽ ꝛ nũero vt videt̃. q: in oĩb? alijs cõueniunt puta in ꝑdicari de pluribꝰ: ꝛ in predicari in gd. Sed hec eadẽ rõ diuidendi reperit̃ inter dram intermediã ꝛ vltimã. q: dra intermedia ꝑdicat̃ de pluribꝰ differentib? spẽ vt pz de in rationali ꝛ sensibili ꝛ hmõi. Dra autẽ vltima ꝑdicat̃ solũ de differẽtib? numero: q: cõuertit̃ cuz spẽ. Jn alijs aũt omnibus cõueniunt: q: vtraq; predicat̃ de pluribꝰ: ꝛ vtraq; predicatur in quale essentiale: ꝛ ita in omnibus alijs habent cõuenientiam vt patet: ꝛ ita patet ꝙ hec duo. scilicet differentibus specie ꝛ differentib? numero cõsimiliter se habẽt circa ꝑdicari in quid ꝛ in ql̃e hoc ẽ eodẽmõ

diuersificat illa que predicat i quid vt gen⁹ ⁊ spēs. ⁊ illa que predicant i quale vt differentiā itermediā. ⁊ differētiā vltimā ⁊ p ons sicut ibi cānt duo vniuersalia ita ⁊ hic vel dic cā diuersitatis vz quare magis ibi q̄ hic. Scdo arguit doctor sic in sua. quandocūq; aliqua duo sic se habent q̄ vtrunq; predicat de plurib⁹ ⁊ nō hnt alicz diffinitionē vnā cōem eis ⁊ vtriq; cōuenientez: illa sunt duo vniuersalia distincta specifice. sed talia sūt dra intermedia ⁊ dra vltima ergo ⁊c. tenet cōsequētia cuz maiori ⁊ minor. pbatur sic. q: predicari de plurib⁹ differentibus spē in quale ēntiale cōuenit tātū differentie intermedie vt probatū est. ⁊ predicari de pluribus differentibus numero in q̄le ēntiale cōuenit tm̄ differentie vltime ergo nulla illaz diffinitionuz cōuenit vtriqz: ⁊ nō ponit aliqua alia diffinitio differentie nisi iste que posite sunt ergo dra in cōi nō potest cōuenire vtriq; illaruz per alicz vnā diffinitionē. Vel si velis dicere q̄ datur vna diffinitio differentie in cōi: ⁊ illa cōueniet vtriqz sicut ⁊ ipsa drā in cōi: que est illa predicari de pluribus in quale essentiale: ita q̄ in illa nō ponat aliqua istaz pticularz. s. nec differentib⁹ spē nec differentib⁹ nūero sicut est de diffinitiōe vniuersalis in cōi que est predicari de pluribus nihil aliud addendo vt possit omni vniuersali cōuenire p idē nomē ⁊ per eandē diffinitionem. Et si tunc datur talis diffinitio ipsi differentie in cōi oz q̄ sit equiuoca vel qō predicet equinoce de duabus predictis differentijs. ⁊ ita nō valebit q: nō erit vna. Assūptuz probat: q: sicut li vnū est equiuocū ad vnū numero ⁊ ad vnū specie ⁊ patet. v. metha. capitulo de vno. ita li plura erit equiuocū ad plura specie ⁊ plura numero. q: quot modis dr vnū oppositoz tot modis dicitur ⁊ reliquū ex primo topicoruz. ⁊ oppositoruz eadem ē disciplina ⁊ per consequēs talis diffinitio ex quo ptinet in se pluralitatē: pluralitati numerali ⁊ pluralitati specifice de necessitate erit equiuoca: vt videt. ergo nulla et nullo mō cōueniens: q: nec vna: ⁊ per cōsequens differentia in cōi nullaz vnaz diffinitionē habet p quā cōueniat vtriqz drie: ⁊ ita ille due differentie habebūt duas diffinitiones distinctas ⁊ in nulla vna cōuenientes: ⁊ sic erunt duo vniuersalia distincta qō concludere volebamus cū doctore ⁊ sic erunt sex vniuersalia. ⁊ crede mihi q̄ hoc est vnum solemne dubiū. Sed ad illud respō debit infra. Considera tamē qm̄ dicit doctor infra sic. Sed tūc videtur q̄ diffinitio vniuersalis vbi ponitur p̄dicari de plurib⁹ absolute ⁊c. Ubi nota q̄ ibi doctor in stat cōtra obiectionez predictā dans intelligere q̄ si illa ratio de differētia in cōmūi valeat: que. s. cōcludit q̄ differentia in communi non potest diffiniri per li plurib⁹ in q̄le propē equiuocationem de li pluribus ad li plura specie: ⁊ nūero q̄ etiā diffinitio vniuersalis i cōmūi erit equiuoca: ⁊ ita nulla q: in diffinitione vniuersalis in cōi vbi ponitur li plurib⁹ absolute ⁊ nō p aliquo vno significato tantum nihil valebit ⁊c. Ubi nota q̄ cum in diffinitione vniuersalis in cōmuni ponatur li pluribus absolute. i. sine aliqua cōtractiōe quia nec contrahitur p li differentibus specie nec per li differentibus numero. ⁊ ideo non ponitur ibi p̄o aliquo vno significato specialī ⁊ certo: q: specialia significata de li pluribus dicuntur plura specie ⁊ plura numero eo q̄ vt in argumento sp̄ supponitur li pluribus: dicitur equinoce de plurib⁹ specie ⁊ pluribus numero ⁊ per consequens illa duo dicūtur significata ei⁹. Ideo dico q̄ videtur q̄ illa diffinitio vniuersalis nihil valeat eo q̄ datur per equinocuz. s. p li pluribus sicut ⁊ illa diffinitio differentie in cōmuni vt dictum est. vel sic. i. si velis omnino defendere diffinitionem vniuersalis esse bonam: eadem ratione concedere habes qō differentia in cōmuni poterit diffiniri per p̄dicari de pluribus in quale. scilicet in quale essentiale: vel detur causa diuersitatis. Contra tamen illam partē disiunctiue vltimam arguit doctor: quando. scilicet dicitur in littera hoc modo vel si sic. i. si diffinitio vniuersalis est bona. si p̄o quia. Contra hoc membrū in illo dicto concessum arguit doctor sic dicens q̄ vz tunc gen⁹ ⁊ species cēnt vnuz vniuersale ⁊ non duo sicut ⁊ differentia ponitur vnum vniuersale ⁊ nō duo: quia consimilis ratio videt vtrobiq; cuius vnius vniuersalis cōmunis generi ⁊ speciei ⁊ inferioris ad vniuersale in cōmuni diffinitio erit illa. scilicet predicari de pluribus in quid: ita q̄ nec ibi addatur differentibus specie nec differentibus numero: ⁊ sic illa diffinitio erit minus communis q̄ diffinitio vniuersalis in cōmuni propter illaz particulaz additaz scilicet li in quid ⁊ erit magis cōmunis q̄ diffinitio generis. aut diffinitio speciei quia nec cōtrahitur a pluribus vel differentibus specie nec numero vt patet. Et crede mihi q̄ istō est vnuz forte ⁊ egregium motiuuz nec faciliter ei pōt responderi: q: fz istō motiuū oportet vt videtur dare vnū ex his duobus vz q̄ aut genus ⁊ species erūt soluz vnuz vniuersale sicut differētia media: que est cōmunio: ⁊ differentia vltima que est minus cōis: cuius minus vniuersalis diffinitio erit predicari de pluribus in quid nihil aliud addendo quia illa est cōmunis tam generi q̄z speciei ⁊ quoruū diffinitio est eadē illa sunt eadē sm̄ philosophū in topicis. Et ita erunt tm̄ quattuor vniuersalia sicut soluz quattuor predicata ex primo topicoruz q̄uis ista q̄ttuor nō sint oio ⁊ adequate illa quattuor: q: species ⁊ drā non sunt predicata: vel oportet dare q̄ erunt septem vniuersalia ⁊ forsan octo qō p̄obo sic q: dicēdo p̄dicari de pluribus in cōi dicemus sic. oē predicari de plurib⁹ aut est in quid vel in quale. ⁊ vtroq; modo dupliciter q: aut i qd de differentib⁹ spē aut numero: vbi vides q̄ predicari de pluribus qō est diffinitio vniuersalis in cōmuni stat semper in hmōi diuisionib⁹ ⁊ sufficientijs p̄o ipso vniuersali in cōmuni q: diffinitio conuertitur cū suo diffinito ⁊ est eadē essentia cū illo. Dico q̄ illud predicari de pluribus in cōi diuiditur in duo membra. scilicet i p̄dicari in quid ⁊ in predicari in quale: ⁊ sicut p̄dicari de pluribus conuenit vniuersali in cōmuni sic predicari de plurib⁹ in quid conuenit vt videtur vni alteri vli qō erit min⁹ cōe q̄z vniuersale in cōmuni ⁊ magis cōmune q̄z genus aut species ⁊ sic ponendo genus ⁊ speciem esse duo vniuersalia ponenduz est vnū vniuersale intermedium inter vle i cōi ⁊ illa duo qō vniuersale itermediū habebit p diffinitiōe p̄dicari de plurib⁹ in qd ⁊ i mediatius descēdet i genus ⁊ spēm q̄z vniuersale in cōmuni ⁊ descēdet p istas duas differentias ⁊ particulas. s. differentibus specie ⁊ differentibus numero sicut vniuersale in cōmuni descendit in omnia quinq; vniuersalia p predicari in quid ⁊ p predicari in quale ⁊ sic erūt sex vniuersalia ⁊ tunc vniuersale eadem ratione qua p̄dicari de pluribus in quid constituit vnum vniuersale intermediuz inter vniuersale i cōmuni ⁊ genus ⁊ speciem: eadem ratione vt videtur predicari de pluribus in quale constituet vniuersale intermedium inter idem in cōmuni ⁊ alia tria vniuersalia vel saltem diuisio aut subdiuisio predicari in quale. Jn quale essentiale. ⁊ in q̄le accidentale. li quale essentiale constituet vnuz vniuerle intermedium inter vniuersale in cōmuni ⁊ differentiam intermediam ⁊ vltimaz vt superius arguebatur ⁊ sic omnino erunt septez vniuersalia. Et etiam vlterius procedendo capiendo predicari in quale accidentale condiuisum contra quale essentiale illud simili ratione constituet vnum vniuersale commune p̄o ⁊ accidenti cuius diffinitio erit predicari in q̄le accidentale ⁊

non erit accidēs cōe vel generale sicut ꝛ diffinitio differentie ī cōi est p̄dicari in quale eēntiale ꝛ non ē dfa cōis vel generalis. Et nomen vniuersalis intermedij inter vniuersale in cōi ꝛ genus ꝛ spēm pōt dici supra genus vel genus cōe ꝛ sic erūt octo vniuersalia. ¶His motiuis videtur difficile respōdere: doctor tamen respōdet. Et primo ad primā obiectionē in qua arguebat ꝙ dfa intermedia ꝛ vltima erūt duo vniuersalia q; trī rōnem habent ꝙ sint duo vniuersalia sicut genus ꝛ species: q; gen⁹ ꝛ species nō aliter differunt q̄z p li differētib⁹ spē ꝛ numero: igitur primo rñdet doctor ad istā ad vltimam ptez dicēs ꝙ nō est verū ꝙ supponit in argumento. vz ꝙ genus ꝛ species differāt soluz per li differentib⁹ spē ꝛ numero. Sed etiā differūt ī alio videlicet in li ī qd q; li in quid conuenit eis diuersimode ꝛ equiuoce ꝛ rō est hec: qm̄ genus sic p̄dicatur in quid ꝙ non dicit nisi ptē ipsius qd. s. ptē eēntie ꝛ adhuc partez debilioꝛez ꝛ imperfectioꝛē q; ptē potētialē ꝛ mālem ꝛz hēat moduz totī⁹ p ꝑ modū significādi grāmaticalē q̄ ē cōcretio. ꝛz hoc nihil facit ad hoc ꝓposituz q; nō loquimur nūc de predicatione que solū variat ꝑ modos significādi sed loquimur de significatōne ꝛ de cōstitutōne ꝛ tenoꝛe ideſt qd dicit genus aut cōtinet in sua entitate ꝛ quomodo se hz ī sua qdditate. spēs āt dicē totū qd siue totā eēntiaz q; cōtinet in se genus ꝛ dfam ꝛ ió q; ꝓtinet qdqd cōtinet genus ꝛ vltra hoc addit ad gen⁹ portionē qdditatis multo excellentioꝛē ipso genere: q; ptez formalē ꝛ actualem ratione cuius gen⁹ non dicit totā quidditatez speciei sicut spetiesꝰ dicit totā quidditatē indiuidui. ió li in qd multo excellentius cōpetit speciei quā generi ꝛ p cōsequens predicari in quid: q; predicari sequit̄ esse vel essentiaz sicut relatio suū fundamentū ꝛ ita li in quid ē equiuocuz generi ꝛ speciei vel ad li in quid qō cōuenit generi ꝛ ad li in quid qō cōuenit speciei ꝛ per istā egregiaz responsionē soluit̄ notabiliter illud motiuuz quo arguebat̄ ꝙ esset vniuersale intermediū inter vniuersale in cōi ꝛ genus ꝛ speciez cuius diffinitio eēt p̄dicari de pluribus in quid. ¶Nam exquo li in quid est equiuocum ꝛ sub alia ꝛ alia ratione conuenit generi ꝛ speciei sequit̄ ꝙ nō potest cē differentia formalis in aliqua diffinitione: q; nulluz equiuocū potest intrare aliquā diffinitiōez eo ꝙ nec potest eē genus nec differentia propter defectuz ratiōis vel quidditatis: q; nullaz hz differentiaz bene habet qd ditatē non tm̄ diffinitionē q; tunc haberet genus ꝛ differentiā ꝛ ireꝯ ī ifinituz hz tamen quidditatē q; non habens qdditatez nō potest conferre ad quidditatē cuius modi ē omnis modus intrinsecus ꝛ solū ille quidditas enīz abstrahit a diffinitione: ꝛ ēt ab eēntia vt patet in cōflatu francisci distinctiōe. vj. q. 4. ¶Nunc vltra ꝓsequamur quō nō est simile de differentia in cōi respectu differentie itermedie quo ad p̄dicari in quale essentiale sic erat de predicari ī quid respectu generis ꝛ spēi q; vt dicit doctor quale eēntiale vel substātiale nō cōueniūt eq uoce differētie intermedie ꝛ differentie vltime. ¶Et rationez nō ponit doctor ē tamē talis q; dfa siue fuerit media siue vltima nō dicit nisi partē eēntie formalē licet pri or pluribus cōueniat q̄z posterior. sed cōmunitas maioꝛ nō facit de se sola aliquā equiuocationē sicut faciunt totalitas ꝛ ptialitas essentialis ꝛ etiam integralis. Et ió in vtraq; dfa non est nisi ptialitas essentialis: ꝛ per ꝓ̄s li quale essentiale conuenit vniuoce vtriq; differentie et id eo dfe in cōi. et ió non constituit duo vniuersalia mediantibus suis significatis q; p̄dicari in quale essentiale cum sit vniuocuz vt dixi non habet nisi vnuz significatū q; non sufficit ad diuersificanduz ꝛ multiplicanduz vniuersalia. ¶Concludit ergo doctor ad propositū qōis q; hec diffinitio scilicet de qua querit questio est tantuz diffinitō dfe intermedie ꝛ nō dfe vltime. Dfe aūt ī cōi diffinitio sufficiens est illa. s. predicari de pluribus ī quale s. eēntiale q̄ cōuenit vtriq; dfe vt pz ī littera. Sed ante quā ꝓsequamur vltra textuz respōdeam⁹ ad alia motia que fecim⁹. Et dicam⁹ breuiter ꝙ sicut predicari ī qd est equocū: ꝛ ideo nulluz vnū cōstituit vniuersale sic p̄dicari ī q̄le accidētale ē equocū q; nihil ē vniuocuz sub ente accidēti ꝓpio ꝛ accidēti cōi sic ēt nihil ē vniuocū sb ente cōe generib⁹ accidentiū que oia sunt accidētia cōia Ens aūt pono viuocū illis. ꝛ ió per locū a maioꝛi nihil potest eē vniuocū accidenti ꝓpio ꝛ accidenti cōi. Et ió p̄dicari ī q̄le accidētale ē equocū illis. ꝛ nullū ꝙ se constituit vle: ꝛz mediātib⁹ duob⁹ suis significatis que sunt q̄le accidētale ñ conuertibile ꝛ q̄le accidētale conuertibile ꝯstituit duo vlia. s. ꝓpriuz ꝛ accidens ꝛ de his infra. Deinde doctor respondet ad aliud motiuuz quo arguebatur qō tam diffinitio vlis in cōe q̄z dfa ī cōi non valebat eo ꝙ li plurib⁹ ꝙ ponitur ī vtraq; diffinitione ē equocuz illis. ꝛ nullū ꝙ se constituit vle: ꝛz mediātib⁹ duob⁹ suis significatis que sunt q̄le accidētale ñ conuertibile ꝛ q̄le accidētale conuertibile ꝯstituit duo vlia. s. ꝓpriuz ꝛ accidens ꝛ de his infra. Deinde doctor respondet ad aliud motiuuz quo arguebatur qō tam diffinitio vlis in cōe q̄z dfa ī cōi non valebat eo ꝙ li plurib⁹ ꝙ ponitur ī vtraq; diffinitione ē equocuz ad plura specie ꝛ plura numero. sicut li vnum est equocuz ad vnū numero ꝛ vnuz specie ꝛc̄. ꝛ nulla diffinitio data per equiuoca valet ꝛc̄. ¶Ad ꝙ doctor respondet ī illo loco q; sic incipit ꝓ diffinitōe autez vniuersalis aut dfe, sic ī cōi oz dicē plura eē viuocū ad plura spē ꝛ numero ꝛ sil'r ī esse vel simpliciter inesse sciz alicuos libros ꝛc̄. vbi nota ꝙ illa responsio tangit multa primo enīz vult ꝙ vnū oppositoꝛuz pōt esse vniuocum ꝛ vniuoce conuenire illis: de ḡbus dr: ꝛ alteruz oppositoꝛum non erit vniuocuz: non tamen semper erit equiuocuz: sed habebit se ad illa de quibus dicit sicut ad secunduz qd ꝛ simpliciter: quia non oportet vtrūq; opposituz esse similis conditionis vel nature sicut etiaz dicit liboꝛ primo sētētiaꝝ distinctiōe. xz. q̄si i fine: qd alicui vnū oppositoꝛ est relatio rōnis ꝛ alterꝫ ē relatio realis. Et exemplificat ibi de eodē ꝛ diuerso. ꝛ ita ad nostruz ꝓpositum dicit doctor: hic ꝙ li plura est vniuocuz ad plura spē ꝛ numero: ꝛ similiter inest vni ꝛ alteri ideſt eodez modo ꝛ sub eadem ratione vel si ponitur ibi simpliciter intelligat̄. i. vere ꝛ secunduz rem. ieſt vtriq; et non tantum secundum vocem. Et tamen li vnum ꝙ ei opponitur nō est vniuocum. sed neq; equiuocum. sed conuenit illis in que diuiditur vt secundum quid ꝛ simpliciter ꝛ ponitur exemplum de li non homo. ¶Nam homo ꝛ li non homo sunt opposita ꝛ li non homo est vniuocum ad mortuuz ꝛ nō mortuuz scilicet q; li non homo dicitur eadem rōe de sorte mortuo vel quocūq; cadauere mortuo ꝛ etiā de lapide qui nō est mortuus q; vtrunq; illoꝛuz est nō homo ꝛ eadē ratione ꝛ tamē li homo non conuenit eis nisi vt simpliciter ꝛ secundū quid: qm̄ sor. mortuus est homo ſm̄ qd ꝛ tamē plato viuus est homo simpliciter. Secundo ista responsio tāgit aliud ꝙ ponebat̄ in argumento scilicet ꝙ li vnuz esset equocū ad vnū numero ꝛ vnū spē ꝛ hoc in illo loco vbi dicē sic. nec vnū ē equocū ad illa. s. ad vnū numero ꝛ vnum specie. Et hoc probat sic in sententia. ¶Quādo cunq; aliqua duo sunt opposita si vnū illoꝛuz est equiuocuz ꝛ aliud erit equiuocuz. et hoc si sibi omnimodo opponat̄. vt patet de acuto obtuso: ꝛ sano ꝛ egro. dulci ꝛ amaro ꝛ huiusmodi. sed ita esset de li vno ꝛ de li multo vel pluribus si li vnum eēt equiuocum quia tūc li plura vel multa esset etiam equiuocuz sed hoc iam superius improbatuz est ꝛ etiaz quia li plura secundū idē nomen ꝛ eandem rationem dicitur de pluribus numero ꝛ pluribus specie ꝛ genere ac proportione: ergo est eis vniuocum et per consequens li vnum quod sibi oī modo opponitur. q; secunduz omnia illa quattuoꝛ mēbra nullo modo erit equiuocum. Et ideo concludit doctoꝛ quod li vnum dicitur de primo illoꝛum quattuoꝛ

scilicet de vno numero simplr ⁊ de alijs tribus vt secũ dum quid quia per tres determinationes distrahen tes que sunt li specie li genere . ⁊ li proportione : que tres determinationes distrahunt large loquendo vel diminuunt proprie loquendo naturam vnitatis vt dictũ ẽ supra .q.xix. Doctor aũt hoc loco loquit large de distractione qñ dicit per determinationẽ distra hentem ⁊ accipit singulare pro plurali quia loquitur in generali ⁊ cõpendiose. Tertiũ quod tangit in ista re sponsione est dare aliquã diuisionẽ: que non ponit aut docet a boetio in libro diuisionũ vt supi⁹ tetigi.q.xviij. ¶ Et hoc dat intelligi⁹ doctor i hoc loco qñ dicit. Nec i cõueniens est vnũ licet nõ sit equiuocũ adhec scilicet q̃ tuor membra predicta distingui in hec ⁊c. vbi vides q̃ quãuis li vnũ nõ se habeat ad illa q̃tuor nec sicut gen⁹ ad species nec sicut totũ ad partes ⁊ sic de omnib⁹ sex de quibus fiunt diuisiones in libro diuisionũ tamen di uiditur in hec quatuor a philoso quinto metaphisice ca pitulo de vno. ⁊ etiam in primo topico. ⁊ addit doctor q̃ multa alia nomina distinguũtur ibi a philo. ⁊ tamen nõ est equoci i equocata . sed vt simplr ⁊ secũdũ qd ⁊ exemplificat de priuatione quã philosophus ibi distin guit in quattuor modos ⁊ solũ tertius modus dicit pro prijssime ⁊ simpliciter priuatio. Alie autem dicuntur p̃ uationes secũdũ quid ⁊ videat textũ philosophi q̃ vo luerit: ⁊ si patet ex isto notabili q̃ est dare septimũ mo dũ vel speciem diuisionũ. s. que est in secundũ qd ⁊ sim pliciter qui nõ traditur a boetio vbi supra ⁊ illa diuisio sepe accidit vt patet intelligentibus . Et doctor hic recitat q̃ sũt multe tales i qnto metaphisi . ¶ Ad primũ ar mentũ principale responsum est in corpore questionis. Ad secundũ argumentũ in quo arguit q̃ diffinitio excedit diffinitũ ⁊c. Nota q̃ illud argumentũ ⁊ etiaz q̃rtũ argumentũ hz obscuritatem propter similitudinem in ter differentiã vt est nomen secunde intentionis ⁊ vt est nomen prime intentionis ⁊ vt est cõcretũ ⁊ nominati nũ vel accusatiuũ aut vocatiuũ plis numeri ⁊ neutri ge neris ac participij presentis tpis ⁊ est vt nomen sub stantiuũ ⁊ nominatiui casus aut ablatiui singularis nu meri ⁊ vt sic est aliquãdo nomen prime intentionis ⁊ aliquando secunde ⁊ sic aliquando est abstractũ ⁊ ali quando concretum vi dicatur in respõsione ad quartũ argumentũ Et q̃ due sunt matres falsitatis et erroris vt dicit Augustinus secũdo de tri. Et Francise⁹ recitat in conflatu questione .19. plogi. vz similitudo et pping tas . Nam sepe pp similitudinẽ nõ possimus distingue re vnam rem ab alia: et aliquando vnã ũdicamus esse aliã. Ita etiã in hoc loco quia est tanta similitudo voca lis inter p̃dictas differentias vel inter differentiã et diffe rentiam sic ⁊ sic sumptam. Ideo in istis argumentis ⁊ responsionib⁹ est magna difficultas: ⁊ sepe magnus er ror multorum . Tunc his notatis dicendũ est ad secũ dũ argumentũ q̃ differentia potest esse nomen prime intentionis vel secunde. primo modo est abstractũ ⁊ sic est relatio inter duo que differunt siue inter differens ⁊ differens : ⁊ sic differentia est species multitudinis vt li multitudo est differentia entis ens autem diuiditur .10. metaphisice per vnũ ⁊ multa: sub multitudine vero vt ẽ abstractum continentur ad minus tres species. s. diffe rentia diuisio ⁊ diuersitas: forsan etiam alietas ⁊ alteri tas ⁊ huiusmodi: que etiam dicunt multitudinem vt pz ⁊ sub multo quod est cõcretũ continentur differens ⁊ distinctum ⁊ diuersũ ⁊ forsan aliud ⁊ alterum ⁊ huius modi q: etiam dicunt multitudinem: nõ tñ aliud signi ficant cõcretũ ⁊ abstractũ nec sunt alie species ⁊ alia ge nera sed solum significant alio modo: quia habent aliũ modum significandi vt sepe dictum est ⁊ tunc ad pro positum dico q̃ differentia vt est nomen prime inten tionis est abstractum ⁊ species multitudinis quia diffe rentia est multitudo: vel vbi est differentia ibi est mul titudo differentiũ vel ibi sunt multa differentia ⁊ distin cta ⁊ sic differentia est⁹ relatio inter differens ⁊ diffe rens. Et tunc ad argumẽtũ dico q̃ si sic sumitur nego q̃ sensibile sit differentia . Alio modo differentia est no men intentionis secũde ⁊ sic est concretuz vel tertiũ vni uersale sicut sepe superius diximus: q̃ oĩa q̃qz vniuer salia sunt concreta ⁊ etiã omnes secunde intentiones q̃ predicantur de rebus: quia si essent abstracte nõ posset predicari de eis propter illã maximã siue regulã positã in prima questione .13. s. q̃ omnis predicatio in abstra to est essentialiter vera . Non tamen dico q̃ omnis se cũda intentio sit cõcretũ sic simpliciter loquendo ppter ea que dicuntur infra i quarta rõne sed ois secũda intẽ tio que predicatur de rebus est cõcretuz iõ differentia que est tertiũ vniuersale licet in voce videatur nomen abstractũ propter maximã similitudinem cũ differẽtia vt est nomen prime intentionis tamen est nomen cõcre tum ⁊ denominatiue predicatur de rebus prime inten tionis ⁊ sic ad argumentũ ꝓcedo q̃ sensibile est differen tia ⁊ nõ predicatur ibi abstractũ de concreto sed cõcre tũ de concreto puta concretũ intentionale de ꝓcreto rea li ⁊ differentia formalis. s. que est formaliter intentio se cunda de differentia fundamentali ⁊ sic diffinito diffe rentie nõ excedit diffinitũ. ¶ Et dicit doctor q̃ differen tia transumitur. i. causatur originaliter a differentia vt ẽ nomen prime intentionis . vbi caue q: doctor nõ inten dit ibi vt aliqui credunt q̃ differentia que est intentio secunda ⁊ tertiũ vniuersale causet originaliter a differẽ tia que est nomen prime intentionis de qua immediate superius locutus est que .s. est relatio ⁊ species multi tudinis : q: illud non est verum: nec enim subiectatur in illa nec fundat neqz originaliter ab illa sumitur. Sed be ne originaliter sumitur ab ea alia intentio secunda. s. re latio que etiã subiectat ac fundat in ea : que tñ nõ est ali qua relatio fundamẽtalis sed formalis nec relatio in cõ muni sed talis vel hec relatio verum tamen in hoc pro posito nõ loquitur doctor de illa vel de ista. sed solũ in tendit dicere q̃ differentia que est nomen secunde intẽ tionis transumitur. s. originaliter causatur a differentia vt est nomen prime intentionis. s. a differentia fundamẽ taliter sumpta . s. a rationali vel irrationali: aut sensibili vel ab aliquo simili q̃ est vere nomen prime intentiõis vt patet ⁊ in illa tali differentia fundamentaliter sump ta subiectatur differẽtia vt est secũda intentio ⁊ soluz de tali predicatur ⁊ vt scias ergo q̃ sic intelligit doctor: vi de quid ibi imediate subiũgit dicit enim sic significat aũt intentionẽ applicabilem ei quod est principiuz formale differentie vt est res prime intentionis hoc est dictu dif ferentia que est nomen concretũ significat intentionem secundam applicabilem ei quod est principium forma le differentie vt. s. differentia est intentio prima vel res prime intentionis idest differentie fundamentaliter sum pte vt rationali ⁊ corporeo ⁊ huiusmodi: quia quodli bet istoz ⁊ similiũ differentiaz fundamentalium est p̃n cipium formale differentie idest differentie que est rela tio ⁊ abstractũ ⁊ species multitudinis de qua in primo membro diuisionis dictum est vbi vt clarius intelligas Nota q̃ doctor in ista responsione ad secundum argu mentum non recitauit omnes modos sumendi differẽ tiam sed tantum duos plures enim recitabit in respon sione ad quartũ argumentũ tamen facit hic in hoc vlti mo dicto secũdũ ordinem mentionem de tribus. s. pri mo de differentia formaliter sumpta que est concretuz ⁊ secunda intentio ac tertium vniuersale. Secundo de

differentia fundamentaliter sumpta que etiam est concretū ⁊ prima intentio que est subiectum ⁊ fundamentū differentie primo modo nūc dicte. ſ. que est secunda intentio cuiusmodi fundamentū est rationale ⁊ corporeum ⁊ huiusmodi. Tertio differētia que ē rīo ⁊ species multitudinis ⁊ abstractū: ⁊ nomen prime intentiōis de qua logimur in principio responsionis. ¶Nūc aūt differentia secundo modo dicta. ſ. fundamētaliter sumpta vt rōnale ⁊ huiusmodi est principiū formale differentie tertio mō dicte que. ſ. ē rīo ⁊ abstractū. hoc patet quia principiū formale differentie inter hoiem ⁊ asinū est rationale q: rōnale est forma principiās illā differentiam siue distinctionē sine qua forma nō consurgeret talis differentia vel distinctio. ¶Nunc aūt differentia que est prima inter has triplices prima dico in hoc vltimo ordine recitandi ⁊ que est secunda intentio illa dico applicatur differentie fundamentali que est secunda in hoc ordine vt rationali ⁊ huiusmodi. quod. ſ. rationale est principium formale differentie. ſ. que est tertia in hoc ordine. ſ. differentie que est relatio ⁊ abstractus ⁊ intentio prima ⁊ sic intelligitur illud vltimum dictum qō est paruū in quātitate: sed magnū in virtute idest difficile. Deinde cū doctor dicit cū ostendit qō sit abstractū potest dici ⁊c. hic respondet ad probationez assumti illius secūdi argumenti. vbi pbat qō differentia q̄ est secūda intētio sit abstractū eo qō omne illud est abstractum a quo sumitur cōcretū sed ita est de ista ergo ⁊c. probat minorem. sic a differentia dicitur differēs denominatiue ⁊c. ¶Respondet doctor qō hoc concretū verbale. ſ. differre vel nomiale participale vt differēs dicit tātum denoiatiue a differentia vt est nomen prime intentionis. vbi iterum caue quia quamuis doctor videatur dicere in hoc loco qō hoc cōcretū differre vel differens dicatur trīs a dria q̄ est nomen prime intentionis ⁊ rīo ⁊ species multitudinis trī inferī in responsione ad quartū argumentū dicit ꝺriū q: ibi dicit ꝙ etiam a differentia que est relatio ⁊ nomen secunde intentionis dicitur etiam differens vt ibi patebit. Et ideo scias qō nō dicit hic simpliciter qō tantū dicatur tale cōcretum qō dicitur differens a differentia vt est nomen prime intentiōis: sed dicit quātū spectat ad propositum suū nūc ꝙ li differre: vel li differens dicitur solū denominatiue a differentia que est nomen prime intentionis: ⁊ relatio ⁊ abstractū ⁊ nō a differentia: que est secūda intentio quia illa est cōcretū ⁊ ideo bene potest predicari de sensibili sicut ⁊ eius diffinitio. Et ideo ad propositū argumenti diffinitio non excedit diffinitū q: ambo predicantur sp denominatiue de eodem. Deinde cū immediate doctor subiungit. ⁊ quod dicit porphirius quod sor. senex differt a seipso puero ⁊c. ¶Nota qō ille passus est multuz obscurus. Et ideo attende quātū vales propt ea pono sententiam suā in claritate sic: qñ enim dicit qō sor. senex ⁊c. bene vides qō ibi est vnum cōcretū quod notat differt ꝙ est copula in propositione illa. ſ. sortes senex differt ⁊c. Et includit in se vnū cōcretū nominale ⁊ ptcipiū. ſ. drīs in qō resoluit sic oē verbū adiectiuū resoluit in suū participiū ⁊ in hoc verbū fum es ē. Tūc tota intentio doctoris nunc est ostendere quod illud cōcretū. ſ. differt vel differens quod sic predicatur de sorte sene non dicit denominatiue a dria vt dria est nomē secunde intentiōis. Ita ꝙ illa dria fit in sorte sene sicut quedā forma abstracta informans eum sicut similitudo informat sortem similem: ⁊ qō sor. senex denominetur drīs ab illa dria sicut denominatur similis a similitudine ⁊ albus ⁊ albedine ⁊ pater a paternitate. Et ita dicatur sor. differt vel sor. est differens. Sed non est sic dicit doctor quia sor. non dicitur denominatiue drīs a tali differentia. Et illa est doctoris littera que dicit nō ē q: differentia vt est intentio. ſ. secūda fit in vno extremo ſ. in sorte sene ⁊ denominat ipsū sic sortes differt. i. li differt nō denoiat sortem vt est concretū dictū a differentia q̄ est fa itētio. Sz sic est ad propositū si sor. senex differt a seipso puero si p: q: . Et ideo q: sor. senex differt a se puero ideo differentia est inter extrema vt differentia est nomen prime intentionis hoc est dictu sor. senex denominat differens a differentia que est quedā relatio inter extrema. ſ. inter sortem senem differentē ⁊ sortem puez differentem. Et hec differentia est nomē prime intētiōis. Et infert doctor ergo in altero extremo est aliquod principiū qō dicitur differentia vt differentia est intentio illud est puerītia ergo puerītia est differē tia cōis ⁊c. Iste vltimus passus includit hoc quod. ſ. si in sorte sene est aliquod principiū differentie. ſ. senectus rōne cui⁹ sor. senex dicit differens eo qō differentia q̄ ē relatio: ⁊ res prime intentionis est formaliter in sorte sene: ⁊ denominat ipsum ⁊ hac etiam de causa tale principiū differentie. ſ. senectus que principiat formaliter differentiā inter sortē senē ⁊ sortem puerum quia differentia principiata est relatio: ⁊ res prime intentionis: dico qō hac de causa tale principiū dicit dria vt differentia ē nomen secūde intentionis ⁊ cōcretū. ¶Ita qō ibi ē triplex differētia. ſ. differentia fundamētalis puta senect⁹ q̄ principiat differentiam relationum vel que est rīo inter sortem senē ⁊ sor. puerum ⁊ est res prime intentionis ⁊ tunc est ibi differentia que est intentio secunda ⁊ concretū qō denominat illud principium differentia que ē relatio. ſ. senectus. Et tunc iterum dico ꝙ cōsili de cā in altero extremo. ſ. in sor. puero est aliquod principium qō dicitur differentia vt differentia est intentio secunda. ¶Nam in sorte puero est reperire omnia consimilia sicut in sorte sene habet enim sors puer principium differentie q̄ dīt a sorte sene ⁊ illud est puerītia quia per puerītiam differt ab eo ⁊ illa puerītia est principiū illius differentie que est relatio ⁊ abstractus ⁊ nomen prime intentionis ⁊ tunc in illo principio fundat differentia que est concretum ⁊ intentio secunda q: predicatur de illo hec enim est bona predicatio puerītia est differentia vbi intentio secunda predicat de prima sicut ⁊ hec est bona senectus est differentia. ⁊ ideo in sorte puero reperitur triplex differentia sicut ⁊ in sorte sene. Et ideo breuiter dico ꝙ in ista propositione sor. senex differt a se puero ē primo reperire duo extrema ſ. sortem senem ⁊ sortem puerum ⁊ secundo est reperire differentiam que est relatio ⁊ abstractū ⁊ nomen prime intentionis. ſ. quia sor. senex differt a sorte puero: ⁊ tertio ē reperire principiū formale illius differentie ⁊ illud expte sortis senis est senectus ⁊ ex parte sortis pueri est puerītia q: in illa bene differt sortes puer a sorte sene sicut econtra. ⁊ quarto est reperire differentiam que est intentio secunda que denominat vtrunq; principium scilicet senectutem ⁊ puerītiam q: vtraq; illaz est dria ⁊ talis dria est intentio secūda ⁊ concretum ⁊ sic patet ille passus paruus. ¶Nota trī qꝰ differentia illa denominans: que est intentio secunda in hoc loco non est differentia que est tertiū vniuersale: quia illa non potest fundari super aliquod accidēs quia vocatur differentia essentialis ideo est hic subtiliter considerandum ꝙ triplex est differentia que est intētio secunda ⁊ concretū ⁊ hoc secundū triplex fundamētū a quo accipitur ⁊ in quo fundatur. ¶Hā triplex fundamentum est triplex differentia fundamentalis scilicet differentia communiter dicta vt senectus vel puerītia ⁊ scōm est differentia fundamentalis proprie dicta vt gibbositas in dorso vel simitas in naso aut nigredo in eorno ⁊ huiusmodi ⁊ tertium est differentiam funda-

mentalis vt rationale vel corporeum ⁊ huiusmõi. ⁊ ab
his tribus fundamentis sumit triplex natura dre vt
dra est intẽtio secunda: q: a pmo fundamẽto puta a se-
nectute ⁊ hmõi sumit hec intẽtio secunda. que dr gene
rali noie dra cõmuniter dicta. ⁊ hec fundat in senectu
te ⁊ pueritia ⁊ hmõi: que pueritia secundũ terminos
doctoris nũc in littera est aliqõ pncipiũ q: dr ideſt de-
nominat differẽtia vt differentia est intẽtio. ideſt pue-
ritia que est pncipiũ differẽtie que est relatio inter so-
puerũ ⁊ sortẽ senẽ ⁊ fundamentũ in quo fundat differ-
entia cõmuniter dicta que est intẽtio secũda ⁊ que de
nominat ab illa. Al scõo aũt fũdamẽto scilicet a gibbo
sitate aut simitate ⁊ hmõi sumit hec intẽtio scõa que di
cit generali noie dra ppie dicta. ⁊ hec fundat in gib-
bositate aut simitate ⁊ hmõi. ⁊ ita per ora dicat sicut
de pcedente: a tertio autem fundamẽto. scilicet a ratio-
nali ⁊ hmõi sumit hec intẽtio. Secunda que generali
noie dicit differẽtia magis ppie dicta vel differentia
essentialis: que fundat in rationali: aut hmõi ⁊ denoiat
illud. ⁊ vnũqõq; istor fundamentor dicit ⁊ est pnci
piũ formale alicui⁹ differentie vt dra est relatio ⁊ ab-
stractũ ac intẽtio pma. Ita q; in oibus his tribus vijs
est pmo reperire vnã differentiã realẽ fundamẽtalem
⁊ pncipiantẽ vnã aliã ⁊ denominatam a tertia vt iam
satis declaratũ est. ⁊ tũc est vltra cõsiderandũ q; sicut
hec vox differẽtia diuidit a porphirio in tria significata
realia ⁊ habet solũ cõmunitatẽ vocis ad illa q: est divi
sio vocis in significatões sic hec vox differẽtia vt ptinet
ad logicũ q̃ ẽ q̃dã alia vox a pcedente diuiditur in hec
tria significata q̃ sunt intentiones scõe. ita q; est diuisio
vocis in significatões ⁊ illa tria cõueniũt in sola voce
q: sicut fundamenta a qbus sumunt ⁊ originant inter
se diuersificant. ita etiã ꝓportionaliter fundata diuersi
ficant licet nõ tñ tñ suo mõ q: q̃uis nõ ita intense vel
ita intensa distinctione reali eo q; sunt tres sicut cõiter
sua fundamẽta tñ alijs diuisionibus singulis distinguũ
tur sicut ⁊ illa excepta distinctione ex natura rei que nõ
potest competere entib⁹ habentibus esse effectiue ab in
tellectu q: distinguũt distinctione formali ⁊ essentiali q:
sicut pono in rebus vel qdditatibus ab intellectu distin
ctionez formalẽ que est inter distinctas formalitates: ⁊
essentialem que est inter distinctas essentias: sic etiã po
no in intentionib⁹ secundis cõsimiliter distinctiones: q:
in eis sunt formalitates distincte ⁊ essentie distincte ⁊ hoc
oz de necessitate ponere tenendo cũ doctore logicã esse
scientiã: qõ oino tenere intendo vt in pncipio hui⁹ ex-
positionis promisi ⁊ aliqualiter ostendi ex quo sequitur
correlarie qõ nõ est vniuersaliter verũ qõ aliq dicũt. s.
q; pois distinctio realis ⁊ formalis ⁊ essentialis ptinet ꝯ
distinctione ex natura rei nec admitto ordinẽ illor ꝫ so
lũ ẽ verũ q; ois distinctio formalis ⁊ essentialis: que sũt
inter formalitates ⁊ essentias nõ dependentes ab intelle
ctu. i. ab operatione intellectus collatiua cõtinet sub di
stinctione ex natura rei quã glosaz nũc feci signanter qñ
dixi ideſt ab operatione intellectus collatiua q: oẽs act⁹
intelligendi ⁊ oẽs habitus intellectuales ei⁹ pducti vt sci
entie ⁊ huiusmodi dependent ab intellectu tã in genere
cause efficientis quã etiã cause materialis q: efficiuntur
ab intellectu ⁊ subiectant in ipso: q: accidentia nõ habẽt
materiã nisi in qua ⁊ tñ oẽs tales sunt vere forme reales
⁊ accidentia realia quia licet causentur ab intellectu non
tñ ab operatione intellectus collatiua nec totaliter sed
solũ secunde intentiones vt declarauí superius. q. v. ⁊
tũc ad ꝓpositũ dico q; he tres intentiones secũde. s. dif
ferentia cõiter dicta ppie dicta ⁊ magis ppie dicta eq
uocãtur sub hac voce differentia sicut ea fundamenta
equiuocantur sub vna alia voce distincta vocali ab hac
voce que vox differt etiã ⁊ iste tres intentiones secũde
distinguũt formaliter ⁊ essentialiter sicut ⁊ earũ funda
menta ꝯ nõ realiter q: vt superius dixi sua fundamẽta
sũt cõiter res. Et signãter dixi cõiter q: oẽs hi tres mo
di dr̃iarũ siue tria significata intentionalia differentie vo
cis possunt fundari tam in rebus prime intentionis quã
in rebus secunde: imo etiã in seipsis quodãmodo vt in
serius videbit in responsione ad quartũ argumentũ: ⁊
solũ differentia tertio modo sumpta est tertiũ vle. Et
etiã vlteri⁹ adhuc considerandũ est. Et est vnũ mirabi
le: quia ex quo vnum quodque istorum trium significa
torum intentionalium est vnum accidens intentiona-
le ẽre magis differentia magis proprie dicta dicit dif-
ferentia essentialis quã cõiter dicta vel proprie dicta lo-
quẽdo de oibus istis formaliter ⁊ logice ⁊ maxime cũ
nihil per eã differat essentialiter nec aliqua spẽs per ip-
saz cõstituat: nec gen⁹ aliqõ diuidat sicut nec per alias
sed est semper pure ⁊ precise vnũ accidẽs intentionale
⁊ abest ⁊c. sicut ⁊ alie due: hic potest responderi dupli
citer. Uno modo p illã responsionẽ doctoris cõem. s. q;
dr̃ia essentialis vt qd est accidens intentionale vt mod⁹
⁊c. Alio modo põt dici q; hoc nõ hz ex natura ppria q;
dicat dr̃ia essentialis: sed a natura fundamenti a quo su
mitur ⁊ originaliter causat ⁊ ideo in se est precise acci-
dens tñ ex natura applicationis ⁊ rõne fundamenti hz
vt dicat differentia essentialis ⁊ in se nõ hz nisi quãdaz
significationẽ ⁊ figuratiuã repsentationẽ sed in re est ex
ercitatio: ⁊ executio ac veritas patẽs tali modo dico q;
licet genus qõ est secunda intentio vere inse diffiniat vt
dictũ est qõe. xi. nõ tñ p se ⁊ suis inferiori bus: sed q; fun
damentis ⁊ rebus. Sed de hoc dubio alias magis q:
festino ad alia. Ad tertiũ argumentũ respondet doctor
in quo arguebat: q; illa diffinitio differentie sit incõue-
niens eo q; ibi ponit pdicari qõ ptinet ad rtm ⁊ ad cõ
cretũ sed differentia nec est relatiuũ nec ꝯcretũ ergo nõ
cõuenit ei ⁊c. Respondet doctor secũdũ ea q̃ dixit in re
sponsione ad secundũ argumentũ dicens q; differentia
vt est nomen pme intentiõis ⁊ relatio ⁊ abstractum sic
nõ refert q: relatio nõ refert sed est principiũ referen-
di. Sed vt differentia est secunda intentio ⁊ cõcretũ sic
refert: q: sic est relatiuũ ⁊ nõ relatio. Et iõ respõdẽdo
formaliter ad argumentũ est dicendũ q; distinguendũ
est de relatione ⁊ in vno sensu cõcludit verũ ⁊ in alio
sensu cõcludit falsũ sed cũ ostendit in argumento q; dif
ferentia vt est tertiũ vniuersale nõ refert ad aliud: quia
ostendit ibi per inductionez q; nec ad aliquã rem pme
intentionis ⁊c. respondet doctor in sententia q; differen
tia cũ sit relatiuũ respicit duplex correlatiuũ vel triplex.
Nã primo est relatiuũ secũdũ suũ genus ⁊ secundo est
relatiuũ secũdũ suã speciẽ in spãli. Et hoc dupliciter vt
patebit. inquãtũ enim est relatiuũ secũdũ genus. s. inq̃n
tũ refertur rõe sui gñis. s. vniuersalis in cõi. vel melius
rõe pdicati in cõi. s. q: cũ differentia reducat ad genus
scõz philo. in primo topicor. ⁊ hoc q̃ntũ ad rõem pre
dicati vt dictũ est supra qõe. viij. q: in se nõ est vnũ ex
q̃ttuor pdicatis. Et ideo pdicatũ in cõi qõ est cõe ad
illa q̃ttuor pdicamenta dicit de dr̃ia ⁊ est gen⁹ ad illam
sicut ad illa q̃ttuor. Et vide simile huic infra. q. xxvij. in
responsiõe ad tertiũ principale sic dico q; rõe sui gene-
ris. s. pdicati in cõi refert ad correlatiuũ sui generis. s. ad
spm q: pdicatũ vt predicatũ refert ad spm ⁊ nõ refert
vt sic ad speciem nec ad individuũ vt ad pmũ correlati
uũ ⁊ hoc pz per Arr. in q̃rto topicor q; dicit q; oz spẽz
dici siue referri ad illud ad qõ sunt genus refert hoc eni
hz nõ a natura sua ppria ⁊ spãli quã superaddit gene-
ri ⁊ in qua habundat a genere: sed a natura sui generis
q; essentialiter includit ⁊ iõ oz q; aliquo modo sequat

naturā sui generis ⁊ ita dicat ad illud ad qđ dicit suus genus. Deinde dicit doctor in speciali autē idest inquātū differentia est diuisiua ⁊c. hic doctor tangit naturam ppriā ⁊ specialem ipsi⁹ differētie. ¶ Et sēm illā dicit qđ referr ad duo. Nā inquātū differentia est diuisiua sic refert ad genus qđ diuidit ipsū tm genus nō est pmū correlatiuū differentie q⁹ genus simpliciter sumptū est primū correlatiuū speciei. Genus tm inquātū est diuisū siue sub rōe diuisi est pmū correlatiuū differentie inquātū ipsa est diuisiua ⁊ sic vt differentia diuisiua dicit pmo ad gen⁹ vt diuisū. Inquātū aūt ipsa dr̄ia est cōstitutiua sic dr̄ ad speciē sz nō ad spēz inquātū spēs ē: q⁹ sic genus dicit ad spēm se inquātū est constituta per differentiā. ¶ Et sic differentia pp suā duplicē habitudinez refert primo ad duo vt dictū est nō tm differentia simpliciter cōsiderata sed vt sic ⁊ vt sic se habēs: quia. s. vt cōstitutiua: ⁊ vt diuisiua. Et per hec dicta doctor respōdet. Ad quintū argumētū antequā respondeat ad q̄r tū pp maiorē cōuenientiā cū responsione pdicta q⁹ facit ad ppositū que responsio ad quintū pz de se ⁊ per iaz declarata. Vltimo aūt respōdet ad q̄rtū argumētū pncipale: q̄ responsio est multū difficilis: q⁹ sic argumentū regrit qđ etiā est subtile: q⁹ arguit sic in sententia oē illō qđ diffinit differt specie vel specifice ab oībus alijs que nō sunt ipsū: sed differentia nō differt a quocūq⁹ ergo nō diffinitur. pz ppia cū maiori ⁊ minor: pbat sic qñ emi dico quod differentia differt hic subiectum: ⁊ predicatū significant sub oppositis modis significādi inseparabilibus sub cōcretione ⁊ abstractione qui nō sunt separabiles a suo significato in quo fundantur vt dictum est supra quōe. iz. ⁊ repugnant circa idē significatū. Nā cōcretū ⁊ abstractū hñt idē significatū siue idem significant. Nā li differentia q̄ est sbm est abstractū vt videt ⁊ li differt qp est pdicatū est concretū sicut ⁊ oīa verba adiectiua sunt conreta ⁊ hec duo idem significant ergo hic sunt oppositi modi significādi circa idē significatum ⁊ per cōsequēs ppositio est falsa ex qua sequit qp differentia nō diffinit ergo ⁊c. Ad hoc respondet doctor sb tiliter ⁊ dicit qp dr̄ia vt est nomen secunde intentiōis est equiuocū. vno modo significat intentionē applicabilez ei qđ est principiū differentie vt differētia est relatio realis sicut rōnale dicit differentia ⁊ sic est vle hic. Ista particula est exposita superius satis in responsione ad secūdū. Nā nō vult aliud dicere nisi qp differentia vno modo sumit vt est vnū cōcretū ac tertiū vniuersale ⁊ vna intentio secūda applicabilis differentie vt est intentio prima puta rationale ⁊ huiusmodi. qđ quidem rationale est pncipiū dr̄ie que est vna relatio ⁊ abstractū ac res pme intentionis ⁊ mediat inter hominē ⁊ asinū ⁊ alias spēs aialis a qbus hō differt per rōnale ⁊ fundat dr̄ia illa secūda que est relatio realis in rōnali qđ principiat illā ⁊ subiectat in homine differente ⁊ sic in rōnali qđ est vna differentia realis fundant due dr̄ie. prima ⁊ vna dr̄ia realis ⁊ abstractū ⁊ relatio. ⁊ ista in se nō denoiat li rōnale: sed in suo cōcreto qđ idē significat secū quod vocat differt vel differens. Secūda est vna dr̄ia intentionalis que est tertiū vniuersale ⁊ concretū ⁊ hec in se ipsa denominat li rōnale ⁊ etiā subiectat in illo. Et ideo iste fundationes sunt diuerse vt pz ⁊ sic pz quid vult dicere doctor de hoc primo significato dr̄ie vt est nomen secūde intentionis. Deinde ponit sm significatū dicens Alio modo significat relationē rationis cui⁹ species sūt differentia numero ⁊ differentia specie a quibus dicuntur denoiatiue differens spē ⁊ differens numero ⁊ sic est abstractū sicut q̄ est nomen prime intentiōis. ¶ Pro quo dicto nota qp cū intentio secūda sit differentia siue diuisio ita bñ sicut intentio prima ⁊ hoc suo modo vt dixi superius q⁹ vna intentio secūda nō est oīmodo alia ⁊ maxime quando sunt species distincte vt sunt gnaz vniuersalia. Jō necesse ē ponere hoc sm significatū differentie vt est nomē secūde intentionis ⁊ istud est vna relatio rōnis que vocatur differentia vt li differentia est vnū nomen abstractū ⁊ substantiuū ac noiatiui casus. ⁊ singularis numeri ⁊ habet ad minus duas spēs sub se quarū prima vocat differentia spē que est principalior. Et secūda vocat differentia numero: que est minus principalis que maior et minor: principalitas attenditur penes fundamenta que differunt: sicut est in oīb⁹ relationibus ⁊ etiam secundis intentionibus ⁊ vtraq⁹ species illius est nomen abstractū ⁊ singularis numeri ⁊c. sicut ⁊ ipsa in cōi a quibus duabus speciebus dicūtur denominatiue duo cōcreta. s. differēs specie ⁊ differens numero: que etiam sunt due species ⁊ idē significātes cū abstractis quaz induidua sunt hoc differēs spē ⁊ hoc differēs numero: ⁊ hoc differens numero: ⁊ huiusmodi de quibus dictū est qōe. xiij. in fine. Ego aūt pono tertiam differentiam vel tertiā speciem differentie que est relatio intentionalis que dicit differentia genere vt infra ostendā cuius cōcretū est differens genere ⁊ illi⁹ indiuidua sunt hoc differens genere ⁊ hoc differens genere ⁊c. Abstracta aūt habent eque sua indiuidua vt hec differentia genere ⁊ hec differentia specie ⁊ hec differentia numero ⁊ huiusmodi. que sunt noiatiui casus singularis numeri ⁊ abstracta. Iste aūt oēs tres species differentie relationis fundant in differentijs cōstitutiuis ⁊ diuisiuis secūdaz intentionū in quibus etiā fundatur differentia que est tertiū vniuersale mediatib⁹ suis indiuiduis ⁊ illa etiam fundantur in differentijs diuisiuis ⁊ cōstitutiuis differentie que est relatio ⁊ suaruz trium spēz iā nominatarū siue significent ille spēs in abstracto siue in cōcreto etiā illa fundant in differētia cōstitutiua suiipsi⁹ inquātū ipsa est vna spēs vniuersalis ⁊ spē distincta ab alijs q̄ttuo: ⁊ sic ipsa formaliter sumpta fūdat in seipsa fundamētaliter sumpta q⁹ tā forma liter quā fundamētaliter sumpta est intētio secūda vt nūc de illa loquor. ⁊ est istud mirabile in oculis nostris vz videre q̄s admirabilis est ⁊ subtilis fundatio ⁊ subiectatio inter differētias vt sunt secūde intentiōes ⁊ eguoce sumunt ⁊ etiā vniuoce ac quomō se mutuo per diuersas habitudines respiciunt sz de hoc plus statim infra. ¶ Deinde adūgit doctor dicēs. videt ꝓbabile q⁹ differēs spē est vniuoce in oi genere: ergo nō est denominatiuū intentionale sed reale q⁹ est denominatiuū differentie q̄ est relatio realis: de qua doctor locut⁹ est supra⁹ in responsione ad secūm argumentuz in pncipio: de qua dicit idem infra qp differre siue differens tantū dr̄ denominatiue a differentia vt est nomē pme intentiōis ⁊ etiā certū est qp nullū ens realiter dicitur denominatiue differēs a differentia que est secūda intētio ⁊ tertiū vniuersale: q⁹ ipsa etiā est concretū ⁊ ipossibile est qp a cōcreto denominet cōcretū vel a cōcreto dicat denominatiue cōcretū. Nec⁹ etiā vna res pme intentiōis differt ab alia mediante dr̄a que est relatio ⁊ abstractū ac res pme intentiōis ad qđ ergo ponit doctor in hoc loco qp differēs spē qp est cōcretū intentiōale differentie spē q̄ est relatio ⁊ abstractū ⁊ intentio secūda sit vniuoce. s. sb eadē ratione in oi genere ⁊ in oi pdicamēto. huic bone dubitationi possum⁹ respondere ne nūc expositionē textus nimis discōtinuem⁹. Nā ⁊ illud qđ segtur in textu q̄ dr̄: similiter dr̄a diffinita sic q⁹ differūt a se singula diffinitū reperit in oi genere q⁹ ⁊c. vī habere q̄si cā dē difficultatē q⁹ licet ibi diffiniat intētio secūda ⁊ nō prima nec pma sub secūda vt dicebant aliqui de intentione secūda generis supra questiōe vndecima nec aggregatuz

ex vtrisq; cum diffinit intētio secunda p intētione pma sicut etiā dicit burleus i suis predicabilibus capitulo de genere de ipso genere quāuis quedā dicta sua ibi non sint recta sz vt dixi vsq; ad aliuz locuz ista dimittamus Conclusio autē quā doctor concludit ē certissima quando dicit ergo aliquo modo dña ē abstractuz ꝛ nomen scōe intentionis a quo. s. abstracto pōt denominatiue dici differre vt ē itentionale ꝛ tunc ad argumētuz quartū doctor cōcedit q; dria differt ab alijs vniuersalibus diffinitione ꝛ spē nec significat idē p sbm ꝛ predicatuz sub disperatis rōnibus. Jā enī ista respōsio pz. q: qñ dico dria differt li dña est cōcretuz ꝛ tertiū vle ꝛ ita nō ē abstractū vt fingebat in argumēto ꝛ li differt vel differēt ē cretū dictū ab illa relatiōe q; dr dria ꝛ nomen secunde itentionis ꝛ sic sbm ꝛ predicatū hēnt diuersa significata ꝛ nō cōueniunt in sola voce equoca ꝛ p ons cōcretio ꝛ abstractio nō sūt circa idē significatū sz circa diuersa ꝛ ió ppō est vera dicēdo dria differt ꝛc. Nota tamē qd qñ dicit in fine huius respōsionis q; dria differt ab alijs vniuersalibus diffinitione ꝛ spē. qd nō solū differt tali modo sz dña in cōi in se: ꝛ in suis ptibus subiectis ꝛ indiuiduis differt genere specie ꝛ nnmero. ipsa enī dña in cōi q; est gen9 ad driaz intermediā ꝛ dñam vltimam cuius diffinitio ē pdicari de plurib9 in quale ēntiale. vt dictum ē i corpore huius qōis: q: nō loquor de dria q; est nomē equocū: illa dico differt genere ab oibus generib9 predicamētoruz realiuz ꝛ etiā oium in eis ꝛtentoruq: cū ista sit purū ens rōis sicut ꝛ oēs itētiones se cūde nō pōt cōtineri sub aliquo pdicamēto reali cuz se cūdū viam doctoris vt patet in capitulo de relatione. q. pma. i respōsione ad pmū argumētuz ens sit equocū enti reali ꝛ enti rōis ꝛ nō soluz illa sed oia ꝛtenta sub illa. Et breuiter oēs secūde intentiones dñt genere a primis. ipsa etiā differt specie ab alijs quattuor vniuersali b9 q: ipsa ꝛ alia quatuor sūt. v. species vniuersalis ꝛ ēt ipsius intentiōis secūde in generali q; pōt dici genus generalissimū oium vniuersaliū ꝛ suoꝝ inferiorū ac etiaz omniū secūdaꝝ itētionū. due aūt spēs dre in cōi differt etiā genere a reb9. differūt aūt spē inter se ꝛ ab alijs vniuersalib9. idiuidua aūt eius ꝛ indiuidua suaꝝ specieruz dñt genere a reb9 ꝛ spē ꝛ numero. inter se aūt indiuidua ei9 dñt numero vt pz. ꝛ hoc hñt a materijs. i. subiectis realibus q̄b9 applicāt. s. a rōnali ꝛ sēsibili ꝛ huiusmodi ꝛ nō solū ab illis sz etiā a materijs itētionalib9 idest dñtijs ꝛstitutiuis secūdarū intētionū puta. v. vniuersaliū ꝛ hmōi. qb9 etiā applicantur sicut subiectis et hoc ita bene sicut subiectis realib9 ꝛ p illa tanq̄ ꝛextrinseca capiūt cāliter sua numeralē distinctiōez sicut p subiecta realia. lz itrinsece ꝛ q̄si formaliter p modos itrinsecos siue drias indiuiduales sicut ecceitates qb9 in esse indiuiduali cōstituūt. sz sic loquēdo loquimur de logicalib9 methaphisicaliter: sicut oz nos etiaz aliq̄n loquimur de methaphisicalib9 logicalit. vtraq; enim scientia circuit oē ens ꝛ laborat circa idē secūdū philosophū q̄rto metaphi. sicut etiā sophista vt pz ibidē ꝛ ideo sub extraneis habitudinibus se mutuo respiciunt q: vt originantia ꝛ originata: vt fūdātia ꝛ fūdata. vt denominantia ꝛ denominata: vt subiectātia ꝛ subiectata: vt elucidantia ꝛ elucidata: ꝛ sic de multis alijs respectib9 ꝛ habitudinibus. Et tunc ad ppositum dico qō dria in cōi mediātibus suis indiuiduis ꝛ ita mediate fundat indifferenter in differentijs constitutiuis intētionalib9 q: differētia in cōi manēs in sua cōmunitate ꝛ etiā q; ē tertiū vle puta dria intermedia q; hic diffinit a Porphirio nulli vni fūdamēto siue differētie fūdamētalit sūpte applicari potest imediate ꝛ adequate: sz solū idiuidua ei9 sunt illa q; sic applicant ꝛ sic illa idiuidua q; differūt vel q; sūt dria triplici dria. s. genere spē ꝛ numero vt dictū ē vnūqōq; dico illoruz fūdat tres drias q; sunt abstracte ꝛ relatiōes rōis ꝛ hoc ad tripliex gen9 terminoruz a quibus terminis differūt ꝛ vnū cōcretū itētionale fundat tria abstracta itētionalia ꝛ sic vnuz idiuiduū dria vni9 rationis. s. dria cōcreti fūdat tres spēs alteri9 rōis. i. tres relatiōes rōis tamē fūdat innumerabilia idiuidua vniuscuiusq; illarū triū spēz q: tot quot sūt termini ad quos referūt ꝛ a quibus differt ꝛ hoc vel genere vel specie vel nūero q: relatiōes numerātur ad numerationē terminoz. ñ cō. pater hñs quattuor filios hz etiā q̄ttuor paternitates fūdatas ꝛ subiectatas i se ꝛ habēs vniuersalē albedinē hz tot similitudines fūdatas i illa quot sūt albedines particulares in toto vniuerso. ipsa etiā pdicta indiuidua differētie q; ē tertiū vniuersale quoz qōlibet ē vna dña nūero. habēt in se drias ꝛstitutiuas qb9 differūt q: saltē differētias i diuiduales puta ecceitates i qbus etiā fundātur multe differētie q: multa indiuidua drie relationis: q; dicitur dria numeralis: q; ē vna species differētie relationis in cōmuni vt supra patuit que etiā sūt tot drie quot sūt termini ad quos terminātur. ꝛ sic primo in differentijs sūt differētie. Et iterū secūdo i differentijs sunt differentie. ꝛ iterū tertio in his vltimis dñtijs sunt alie differētie: Et iterū quarto i differētijs oib9 pdictis sunt alie drie. Et. v. in illis alie drie. Et tandē vltimo totū ē fundatuz in sua parte ꝛ ēt in seipso. ¶ Et vt hoc mirabile intelligas. Dico quod pmo in differētijs sūt drie: q: in differētijs q; sūt idiuidua drie tertii vniuersalis sūt tres spēs differētie q; ē abstractū ꝛ relatio rationis. Et secundo in illis eisdē idiuiduis sunt alie drie: q:. s. cū sint idiuidua habēt in se differētias idiuiduales. s. ecceitates. ¶ Et tunc ētio in illis differētijs. s. ecceitatib9 sunt alie drie. s. idiuidua drie numeralis: q; dria numeralis ē vna spēs drie relatiōis in cōmuni que ē abstractū cuius alie due spēs sunt dria genere ꝛ differētia specie vt superi9 ostensum est. ¶ Certū ē enīz qō tales ecceitates sūt fūdamenta talīū differētiaꝝ numeraliū: que sūt relatiōes ꝛ abstracta qbus differūt numeralit iter se pdicta indiuidua drie q; est tertiū vniuersale. vel ēt drie in cōi q; est gen9 ei9. Et tunc quarto in istis differētijs q; sunt idiuidua ac relationes ac singularia differentie numeralis que est relatio que vt dixi est species differentie relationis in communi ꝛ que fundatur in ecceitatibus predictis indiuiduoꝝ differentie tertij vniuersalis. sunt multe alie differentie: q: etiā cū qualibet illaꝝ differentiarum que sūt rōnes rōis numerales sit vnū idiuiduū: habet vnā differētiā indiualē. s. ecceitatē qua ꝛstituit ꝛ qua distinguitur ab alio indiuiduo ꝛsili. ꝛ hic nolo vlterius accēdere in istis cōclusionibus ꝛ fūdationibus dñarū idiualiū q: assensus vel pgressus esset bene longus sed solū dico q; quanto in illis idiuiduis ꝛ i istis. s. tā indiuiduis drie tertii vniuersalis q; i idiuiduis drie relati ōis de qb9 vltio diximus sūt alie drie essentiales duplicis rōis. Et hoc vno mō sic totū ꝛ supius est in suo iferiori: ꝛ alio mō sic differentia ꝛstitutiua iferioris ēcludit essentialiter in suo inferiori nā loquēdo primo de primis illis indiuiduis dico q; in eis ē dria in cōi ꝛ dria que est tertiū vle hic diffinituz q̄rū vel cuius sūt indiuidua ꝛ illud tertiuz vniuersale ēcluditur ꝛ est in eis sicut spēs in suis indiuiduis ꝛ totuz in suis partibus subiectiuis. Et tunc vltra cum illō tertiuz vle. s. dria sit vna spēs vniuersalis ꝛ cōstituta ex genere ꝛ dria: ꝛstat q; eius dria ꝛstitutiua q; est predicari de pluribus differētibus specie in quale essentiale ēcluditur in quolibet illoꝝ indiuiduorum sicut p exemplum rationale ēcluditur in quolibet homine singulari ꝛ sic est ibi duplex ratio dre inclusa in eis q: dria que ē totū essentiale ꝛ dria que est pars essentialis formalis ꝛ cor

respondenter est ibi duplex modus inclusiõis ꝓformis ipsis inclusis ⁊ ita per ōia dicas de illis secundis indiuiduis que .s. sunt indiuidua differentie relatiõis ⁊ abstracti. Et etiam posset sic suo modo dici de oibus tribus spēbus differentie relationis que sunt differentia generre spē ⁊ numero. Sed ampliaui tibi uiā vt sicut ego dixi de predictis: tu perseruteris de reliquis q̄ nolle hic ire in infinitū. Est tamē ēt cōsiderādū quō admirabiles fiūt predicatiões ⁊ denominationes in illis tribus speciebus differentie relationis: q̄ cū sint tres species differunt specie ⁊ sic differentia generica differt spē ⁊ differētia specifica differt specie ⁊ ōia numero differt spē. Et istud est verū loquēdo de eis inter se tri cōparando ad alia vt vna quęq; illarū differūt genere ⁊ sic ōia numero differt genere ⁊ etiam vnaquęq; aliaruꝫ ⁊ semp videtur hic q̄ cōcretū ⁊ abstractū sint circa idem significatū. ⁊ qō idem denominet seipsum .s. q̄ idem significatū sit denominatū ⁊ denoians q̄: cū oēs ille tres spēs sint noīa abstracta .i. significant sub noibus abstractis videtur deneiari a seipsis q̄: nō videnť posse differrivť dici differentes nisi p differētias que sunt relationes cōmunis. ¶ Et credo mihi q̄ mirabilis est nā secūdaruꝫ intentionū ⁊ maxime differentiaꝝ. Cōparādo aūt indiuidua cuiuscūq; illarū triū spēꝝ: sic dīe generice nō differunt generice sed nūeraliter sicut ēt ⁊ differentie specifice ⁊ numerales. ego vltimo dixi ⁊ dico vnum admirabile valde videlicet: quō idē videť fundari in seipso ⁊ etiā in sua parte. hoc aūt ostendiť sic. Nā constat q̄ differentia que est tertiū vniuersale est cōstituta ex gñe .s. vniuersale in ꝓmuni ⁊ differentia vt tā dictum est. Illa autē differentia ē dīa essentialis: q̄ constituit speciem scilicet dīam q̄ est tertiū vniuersale ⁊ vna species vniuersalis in cōi ⁊ p ꝑs fundat dīam ꝓstitutiuā q̄ est tertiū vlt. nā tertiū vlt. .s. dīa essentialis p̄dicať de illa: ꝛ differentia constitutiua essentialis ⁊ diuisiua generis ⁊ differentia que est tertiū vniuersale fūt vnuꝫ ⁊ idem vt videť ergo idē fundať in seipso. Similiter cū dīa que est tertiū vniuersale habet fundari in omni differētia cōstitutiua essentali siue reali siue intentionali vt supra visum est ⁊ sua ꝓpria dīa constitutiua sit vna ex illis sequitur q̄ totū fūdatur in sua ꝓpria parte formali constitutiua ⁊ nō solū in sua ꝓpria ꝛ etiā in oīb⁹ ꝓstitutuis suoꝝ superiorū puta dīe essentialis in cōmuni que ē gen⁹ eius ꝓximuꝫ ⁊ vniuersalis in cōi q̄ ē eius genus remotissimū ⁊ gen⁹ generalissimū. ⁊ sic idē cōtinens fundať in contentis multis ⁊ minus cōmune ⁊ magis cōmune ⁊ nō tantū in illis ꝛ etiā fundať i constitutiuis omniū aliaruꝫ quattuor vniuersaliū ⁊ hoc siue formaliť siue fūdamentaliter sūptorū ⁊ per cōsequēs in suo opposito vel in cōstitutiuo sui relatiue oppositi: cuiusmodi ē gen⁹ vt diuisuꝫ: ⁊ etiā species vt cōstituta vt dictū ē supra. Ista aūt que dicta sunt: sūt satis mirabilia. Nā oēs fūdationes nūc vltimo dicte .s. super differentias huiusmodi essentiales quascunq; fiūt aut p ipsuꝫ secūdū vniuersaleꝫ vel p indiuidua eius. sed adhuc alias forsan hanc mām magis discutiem⁹. Circa finē huius qōis doctor arguit cōtra predeterminata. vꝫ q̄ dīa q̄ est tertiū vniuersale sit abstractū ⁊ non cōcretū. ꝓbo sic q̄: secūdū porphirium dīa est qua differunt a se singula. i. dīa est via ⁊ mediuꝫ ac ratio differēdi mediāte q̄ singula dīnt iter se sicut distinctio est vna relatio ⁊ nomē abstractuꝫ qua aliqua iter se distinguūť: ⁊ sic cōueniēta ē abstractū ⁊ vna relatio que aliqua cōueniūt ergo dīa ē abstractū sicut ⁊ conuenientia que est eius oppositū. Secūdo arguit q̄ si differentia est concretuꝫ qō est eius abstractū quo sic dicitur denominatiuū ⁊ ꝯcretū. Ad primū istor dicit q̄ sic debet intelligi diffinitio. dīa que .s. est tertiuꝫ vniuersale est qua nō vt forma informāte vt ē de albedine idest quando dico q̄ differentia est qua differūt ⁊c. ibi li differentia nō est forma informans aliqō illoruꝫ que differunt sicut quando dicim⁹ q̄ hō alb⁹ differt ab homine nigro p albedinē qua informať ⁊ ideo albedo est forma qua hō alb⁹ differt ab homine nigro. ꝛ dīa que est tertiuꝫ vniuersale nō est talis forma informās imediate illa que differunt ⁊ principiuꝫ formale quo talia differūt sed talis differentia qua sic talia differunt est differentia fundamentalis puta rationale ⁊ huiusmodi. Ista autē differentia de qua nunc loquimur que est dīa formalis ⁊ secunda intentio non est talis vt dixi: sed est intentio secunda applicabilis ad predicandum dīam fundamentaliter que differentia fundamentalis est principiuꝫ formale differentie specie vel differentie specifice. scilicet talis relationis realis vel aliquando etiā relationis rationis qua differentia fundamētali singula dīnt a se differētia specie. i. mediāte qua singula differētia specie que dīnt spē differūt a se vel inter se. Ita q̄ ista responsio habet intelligi per ea que dicta sunt supra in responsionib⁹ ad primuꝫ ⁊ quartū argumentū vbi omnia ista fūt exposita. Nā differentia q̄ est tertiuꝫ vniuersale nō ē principiuꝫ formale quo aliqua differūt vel principiū differētie inter illa q̄: non causat neq; fūdat differentiā que est relatio sed solū fundatur in principio formali causatiuo talis differentie q̄ est relatio. Et hoc siue sit relatio realis siue relatio rationis secūduꝫ superius declarata. Et iō breuiter dico q̄ dīa que ē tertiuꝫ vniuersale ē qua differunt ⁊a se singula vt intentione applicabili ꝓncipio differentie q̄ ē relatio: ⁊ nō q̄ vt ꝓncipio cātino dīe q̄ est relato q̄: illō ē forma informās illō qō sic differt p illō cuiusmōi ē rōale ⁊ hmōi. ¶ Ad scōm dicit doctor q̄ abstractū ei⁹ nō pōt exp̄mi vno noīe sicut nec abstracta alioruꝫ q̄uor: vnuꝫ: ꝛ solū p circūlocutionē puta sic dicendo intētio dīe ⁊ certū ē q̄ tale abstractū nō p̄dicať de rōnali vel sensibili aut huiusmōi q̄: rōale nō est intētio dīe vt ꝑz ⁊ sic est finis huiꝰ ꝙstionis qōis difficilime ⁊c.

Circa

Quōcūq; .xx. in qua quęritur deq; vltima particula secunde diffinitionis ⁊c. cuius ꝓtinuatio ad precedē tē patet de se ⁊ sicut precedens questio erat difficillima ita ecōtra hec est facillima ⁊ maxime q̄: nihil est in illa q̄ nō sit declaratū in priorib⁹ q̄stionibus. Et ideo solum volo notare vnum dictū quod dicitur in responsione ad questionem est parum ante responsionem ad p̄mū principale vbi prius q̄ distinxit de actu .s. primo ⁊ secūdo q̄ distinctio sumitur a philosopho. in secundo de aīa dicit q̄ differentia sumitur a primo actu .s. a forma specifica que ē qualitas essentialis ⁊c. vbi doctor loquitur de differentia fundamentaliter sumpta vt patet cui applicatur differentia formaliter sumpta que est tertium vniuersale sicut accidens subiecto suo vbi colligę q̄ sicut talis differentia fundamentaliter sumpta vt rōnale ⁊ huiusmodi sumitur a forma in specie contenta q̄ est act⁹ primus: ita ꝓpriū ⁊ accidens vt etiam sumiť fundamentaliter ⁊ in quibus fundatur ꝓpriū ⁊ accidens vt sumuntur formaliter ⁊ sicut intentiones secunde sumūtur ab actu secūdo ⁊ ab accidentibus speciei q̄: ꝓpriuꝫ ab accidente conuertibili: ⁊ accidens ab accidente nō cōuertibili q̄: ꝛ ꝓpriū fluat ab essentia speciei innotescit nobis per talia accidentia speciei ⁊ ideo ab illis sumitur. Et iō aliud est sumi ab aliquo ⁊ fluere aut emanare ab aliquo sed tñ dubiū ē q̄liter ꝓpriū dicať accidēs cū tñ sit idē realiter ⁊ essēcialiter cū spē ꝛ distīgua tur ab ea formaliter imo vt alias dixi est vnica ⁊ cadē essentia cū spē nō tñ de essentia eius q̄: si spēs ⁊ ꝓpriuꝫ essent due essentie distinguerēť realiter ⁊ ēt ēntialiter ⁊

sic posset separari ⁊ ita cõclusio demõstrationis potissime posset esse et esset in facto aliqñ falsa qđ est impossibile. ¶Nã distinctio essentialis est semper inter duas essentias quaslibz quarũ vnaz hz p;o fundamento ⁊ alia p;o termino. Et ideo dico q; sunt vna essentia ⁊ tñ diffinitio vnius nõ est diffinitio alterius ⁊ rõ q; hz sint vna essentia tamen hñt distinctas formalitates q; cũ vnitate essentie stat formalitatũ pluralitas ⁊ etiã cũ vnitate realis vel realitatis vt optime ꝓbat fr̃ãciscus de maronis distinctione. viij. q. v. inconflatu. Et iõ formalitas spẽi diffinit ⁊ ñ formalitas passionis. ¶Nã spẽs diffinit ꝓpriũ ⁊ ꝓpriũ nõ sed solũ describit q; aliter esset spẽs ⁊ ita cõtineret directe sub genere ⁊ dr̃ia ⁊ itez ab eius principijs flueret alia passio ⁊ sic in infinitũ. Sed de hoc vide canonicũ in phisicis suis. q. prima. nõ enĩz volo nũc hãc discutere difficultatẽ cũ hic locũ nõ habeat sed in metaphisica cetera patent ⁊c.

c Jrca q. xxvi. in qua querit de quarta diffinitione differentie ⁊c. pz etiã cõtinuatio sp pp ordinẽ diffinitionũ differentie que sicut a porphirio assignãt ita cõgruũ est vt discentiantur ⁊ in qõe ponantur in eodẽ ordine ⁊ hec etiã qõ est facillima tamẽ impugnatiõe ꝫ vnã respõsionez datã ad secũdũ argumentũ circa principiũ qõis qñ dicit. Cõtra per Ax. secũdo de aĩa potẽtie distinguũtur per actus: ⁊ actus per obiecta ⁊c. ¶Nota qđ hic arguit per oppositũ. ¶Nã intendit doctor sic arguere qđ sicut potentie differũt per actus ⁊ act⁹ per obiecta ita per oppositũ quor actuum ⁊ potẽtiarũ idẽ ẽ obiectũ illi act⁹ ⁊ ille potẽtie fũt idẽ sed idẽ est obiectũ intelligendi ⁊ intellectũ angelor ⁊ intellectũ nostror. s. qddam rei materialis ⁊c. ¶Infra qñ doctor exponit auctoritatẽ philosophi. vij. metha. vbi dicit qđ materia est q̃ res põt eẽ ⁊ nõ esse ⁊ dicit qđ intelligit tñ de materia indiuiduali vide eũ in tertio sentẽtiarũ. distinctione. xx. in responsione ad primũ argumentũ vltime opinionis: vbi dicit qđ hec auctoritas itelligit de materia cõtracta per existentiã que est materia indiuidualis. ⁊ simul totius ⁊ proximũ ꝓncipiũ corruptionis: canonicus aũt in primo libro phisicorũ. q. viij. articulo secũdo tenet qđ forma est cã corruptionis ⁊ nõ mã. Infra i vna tertia respõsiõe ad vnã obiectionem nõ longe a fine qõis dicit qđ ꝓuatiue oppositũ actui vel alicui significanti actũ ꝓuat actũ ⁊ nõ aptitudinez sicut cecitas opposita ꝓuatiue visioni que visio significat actũ videndi ꝓuat in ceco actũ videndi: q tñ est aptus nat⁹ videre ⁊c. vbi intelligas qđ doctor: nõ intelligit qđ cecitas ꝓuet solũ actũ videdi q; etiã ꝓuat potentiã ⁊ habitũ visionis. ¶Nã aliter nõ plus ꝓuaret cecitas ꝫ actus dormiendi siue somnus q etiã ꝓuat tũc oẽm actũ visionis. ⁊ iõ intelligat doctor: ibi qđ per actũ intelligit nõ tñ actũ vt sonat littera sed etiã habitũ ⁊ potentiã ⁊ qđq̃d est ibi ꝓuat excepta aptitudine. Sz illõ qđ sequit. s. qđ ꝓuatiue oppositũ aptitudine ꝓuat oĩa quãtũ ad illud qđ ꝓuat ⁊ de suo ꝓprio nihil sibi penitus relinquit ⁊ si qđ reliquit hoc est tñ fm genus sic dicit de ꝓuatione visus in talpa que nec relinquit aliquid indiuiduo vt huic talpe sed nec speciei talpe sed solũ relinquit sibi visum sedm genus. s. fm aĩal q; inquantuz est aĩal nõ sibi repugnat videre sicut nec asino inquãtũ animal repugnat intelligere. Tamen vide franciscum in conflatu distinctione. xx. q. i. de quattuor generibus priuationũ ⁊ doctorẽ in primo libro distinctione. xxviij. qõe. ij. de triplici genere priuationũ.

c Jrca Capitulum de proprio questione. xxvij. in qua queritur vtruz ꝓpriũ sit vle pz cõtinuatio pp ordinem vliũ positũ a porphirio in corpore questionis distinguit de proprio sicut i capitulo de dr̃ia qõe. xxiiij. distinguit de dr̃ia. ¶Nam ꝓpriũ vno modo est idẽ qđ cõuenies vni soli sicut dominia ⁊ castra ⁊ huiusmodi dicũtur ꝓpria tali domino vel tali viro ⁊ sic proprium est nomen prime intentionis ⁊ cõcretuz dictũ denominatiue a proprietate que est abstractũ. Sic enĩz proprium opponit cõi ⁊ ita bene cõuenit indiuiduo sicut alicui speciei imo per prius ⁊ magis cõuenit indiuiduo ꝫ speciei q; nõ egredit a ꝓncipijs spẽi. ⁊ iõ indiuiduo cõuenit p se ⁊ immediate ⁊ nõ per aliud quõ doctor capit aliqñ li p sicut pz quõe. xxviij. in responsione ad. v. argumẽtũ. ⁊ spẽi cõuenit per accidens ⁊ per aliud ⁊ mediate sic ⁊ oĩa huiusmodi accidentia cõia. Alio modo ꝓpriũ est nomen secũde intentionis ⁊ etiã cõcretũ ⁊ applicat proprio ꝫr to modo dicto sumpto fundamentaliter sicut accidens suo subiecto puta risibili hinnibili rudibili ⁊ huiusmodi ¶Responsiones ad argumenta patent vsqz ad vnam responsionẽ que est infra responsionẽ ad tertiuz principale vbi dicit. dico qđ subiectũ ꝓprij vt est intentio nõ est species sed res aliqua prime intentionis vt risibile ⁊c. vbi cõsidera qđ proprium vt est intentio secũda nõ est propria passio alicuius q; nec alicuius rei prime intentiõis vt pz nec etiã alicuius rei secũde intentionis: q; nec vniuersalis in cõi cũ sit eius spẽs ⁊ spẽs nõ põt esse passio sui generis nec cõuertit cũ eo nec alicuius alteri⁹ nisi esset passio spẽi q̃ est fm vle ⁊ hoc nõ q; est vna spẽs vniuersalis distincta specifice ⁊ essentialiter a spẽ que est ꝫz vle hoc est vt spẽs sumit vt qđ hz denominet a spẽ vt spẽs sumit vt modus sicut ⁊ ipsũ vniuersale in cõi denominatur a spẽ hoc modo respectu intentionis secũde in cõmuni vel entis rõnis q; vniuersale in cõi qđ est genus ad hec. v. vniuersalia est species intentiõis secũde ⁊ de hac mã satis dictũ est sepe superius. Et ideo dico qđ ꝓpriũ vt est vniuersale nõ est nõ ꝓpria passio alicui⁹ hz ipsum hz vnã ꝓpriã passionẽ sicut ⁊ quelibet spẽs ⁊ eius passio sumpta vt qđ nõ erit ꝓpriũ qđ est q̃rtũ vniuersale nisi q; est idem sibi essentialiter sepe enim dixi qđ sb̃iectũ ⁊ ei⁹ ꝓpria passio sunt idez essentialiter ⁊ sunt vna essentia tamen ipsa passio proprij denominabit ab eius subiecto. s. a ꝓprio fm qđ ꝓpriũ sumitur vt modus q; passio ꝓprij hz modũ ꝓprij respectu ipsius ꝓprij ⁊ illõ qđ est in secũdo mõ dicendi per se ita qđ habebit nomẽ eius ⁊ nõ rationẽ nec formalitatẽ habebit tamen secuz eandem essentiam ⁊ quidditatem. ¶Ista tamen logicalia tractant nunc vt metaphisicalia vel fm cõsiderationem metaphisicalem ⁊ ita sepe oz logicalia tractari metaphisice ⁊ metaphisicalia logice si veritas debeat innotescere eo qđ bene sciẽ cõuertunt q; nihil est logicũ qđ non possit tractari metaphisice: nec metaphisicum qđ non possit tractari logice hñt etiã logicalia formalitates essentias quidditates distinctiões cõuenientias identitates diuersitates ⁊ huiusmodi multa que nõ nisi a metaphisica haberi possunt. Ex̃ habentur in metaphisicalib⁹: gñia spẽs indiuidua generalissima transcendentia. dr̃ie passiones modi intrinseci ⁊ huiusmodi q̃ oĩa vt sumũt formaliter sunt intentiones secũde ⁊ hñt sua fundamenta in cõceptib⁹ metaphisicalib⁹ ⁊ cõsiderãs per se fũda damentũ hz aliquo modo cõsiderare fundatũ q; saltez per accidẽs ⁊ sic etiã ꝓsiderãs denotatũ p se debet p accidẽs ꝓsiderare denotãs. Ista aũt fundata ⁊ denotantia cũ sint intentiões secũde nõ possunt haberi nisi a logica ⁊ maxime demonstrationes ⁊ alie species silli quib⁹ necesse est vti in meta. itaq; nihil est in metha. qđ nõ denominet ab aliqua intentione logicali ⁊ circa ꝫ etiã nõ possumus vti instrumentis logicalib⁹ vt quattuor speciebus argumẽtationũ ꝓuersionibus egpolẽtis suppositionib⁹ ⁊ huiõiqb⁹ etiam necesse est vti in ea ⁊ multis alijs vt

veritas inueniatur ⁊ etiã in omni scia. ¶ Igit̃ ꝓz qũo etiam methaphisicalia tractant̃ logice sicut ⁊ logicalia metaphisice: ꝛz aliter ⁊ alit̃. Et tũc ad ꝓpositũ loq̃ndo dico quod tractare de conuenientia aut distinctione vel idẽptitate aut diuersitate inter ꝓpriũz q̃ ẽ quartũ vniuersale ⁊ ꝓpriũ eius siue ꝓpriã passionẽ est tractare de eis methaphisice. Et hoc necesse eẽ non solũ de eis sed ẽt de oĩbus logicalib⁹ a maximo vsq̃ ad mĩmũ si distincte ⁊ recte intelligi debeãt. veruz tamẽ mirabilis cõsideratio ẽ ista de ꝓpõ ⁊ ei⁹ ꝓpio ⁊ an ꝓpũz ꝓprij sit vl̃e sicut ⁊ ipsũ ꝓpriũ: q: si sic cũ nõ sit idẽ vniuersale eo q̃ distinguit̃ ab eo formaliter: sicut ⁊ ois passio a suo sbõ videtur q̃ erit aliud vl̃e ⁊ sic erunt plura vniuersalia q̃. v. q: ꝓpriũ ⁊ ꝓpriũ ꝓprij facĩũt duo vniuersalia distincta. si aũt nõ erit vniuersale ergo erit singulare. Sz hoc ẽ ipossibile q: oẽ ꝓpriũ cõuertit̃ cũ eo cui⁹ ẽ ꝓpriuz. singulare aũt nõ põt conuerti cũ vniuersali vt patet ergo qd erit. Vnaz vniuersale ⁊ singulare euacuãt totũ ens. i. omne q̃ ẽ ens: aut est vniuersale aut singulare vt oẽs cõcedũt ergo qõ non ẽ aliq̃ istorũ erit nihil vt videt̃. Ad hoc tamẽ dico sicut dixi q̃ ꝓpriũ ꝓprij. i. ꝓpria passio ꝓprij q̃ ẽ quartũ vniuersale ẽ ꝓpriũ denoiatiue ⁊ non qdditatiue. i. denominat̃ a ꝓpio q̃ ẽ quartuz vl̃e ⁊ sumit̃ vt mod⁹ ⁊ nõ vt qd vt supi⁹ dixi. Et vlteri⁹ dico q̃ ꝓpriũm ꝓprij est vl̃e sed nõ aliud vl̃e distinctũ essentialiter ab ipso ꝓpio q̃ ẽ q̃rtuz vniuersale ⁊ superi⁹ reddidi rõez q: s. sbm ⁊ eius passio sũt vnica essentia. ẽ tamẽ aliud vniuersale formaliter eo q̃ est alia formalitas siue alietas formalis solũ q̃ nõ ẽ alietas eẽnti alis q̃ non sufficit ad multiplicãdũ ⁊ ad distinguẽdum vniuersalia tanq̃z distinctas species sub vniuersali in cõmuni q: oẽs distincte spẽs distinguũt̃ essentialit̃ ⁊ habent distinctas eẽntias ⁊ ideo ꝓpriũ ꝓprij licet sit vniuersale ⁊ nõ oio idẽ vl̃e q̃ ipsũ ꝓpriũ saltem nõ idem formaliter ꝛz eẽntialiter non tñ ẽ in oĩ modo ⁊ simplicit̃ ac ꝓprie distinctuz vniuersale a ꝓpio sz etiã aliquo modo idẽ vniuersale ⁊ aliquo mõ distinctũ. q: ẽ idez essentialiter. ⁊ est distinctuz formaliter. ita vt si liceret dicere ꝛz ab illo aliusditatẽ nõ tñ aliudditatẽ sed de hoc habet̃ in tractatu petri Thome de formalitatib⁹. s. distinctiõe inter aliusditatẽ ⁊ aliudditatez. Et ideo de hoc nõ plus ad pñs. Et ideo ꝓpriũ ꝓprij ⁊ ipsuz ꝓpriũ non facĩũt duo distincta vniuersalia sub vl̃i in cõmuni pp cãm tã dictã que oĩo optima eẽ videtur. Igit̃ reuertẽdo ad litteraz doctoris dicit ibi q̃ subiectuz ꝓprij vt est intentio scilicet vt ꝓpriũ ẽ intentio nõ ẽ species. Et hoc dictũ doctoris est verũ siue li species sumat̃ fundamentalit̃ siue formaliter q: vt dixi ꝓpriuz vt est intentio secũda nullo modo ẽ ꝓpria passio ⁊ iõ non est ꝓpriuz alicuius sz solũ denominat ꝓpriã passionẽ. ⁊ hoc siue ꝓpria passio sũdatur in reb⁹ siue in intẽtionib⁹: q: sicut cõcedo ꝓprias passiones in reb⁹ ita ꝛcedo i secũdis intẽtionib⁹. ⁊ saltẽ hoc manifestũ ẽ de sillo in cõi vt patuit supra. q. 3. Et ō vniuersali in cõi. vt patuit. q. vj. Et ego vltra hoc concessi de quolibz vniuersali inq̃z ẽ species vniuersal̃ in cõmuni eo q̃ qõlibet tale diffinit̃ a ꝑphirio ⁊ hz vere genus ⁊ driam a quib⁹sp ⁊ vniuersalit̃ ꝓfluit aliqua passio: q: admittim⁹ aptitudinẽ q̃ cõsequitur totã spẽm illã. i. ipsã. ⁊ qõlz indiuiduũ ei⁹. ⁊ q̃ ẽ demrãbilis de ea. q: de q̃libet spẽ. totius vniuersi põt haberi scia cũ sit scibilis ⁊ per ꝓpns hz oia regsita ad sciaz ⁊ ita ad demõstrationẽ inter que necesse ẽ passio cũ illa sola sit que demõstrat̃. Et hec notaui hic signãter pp burleũ ⁊ aliquos negãtes ꝓprias passiones ab accidẽtib⁹ sed male vt alias visũ ẽ ⁊ videbit̃ q: ẽ sepe ꝺ philosophuz i metha. ⁊ secũdo posteriorum. scdo de aia. ⁊ alibi sepe. Et etiã cõtra veritatẽ ⁊ cõtra Boetiuz ⁊ cõtra euclidẽ in Arithmetica ⁊ geometria ac manifestissime q: nullam demõstrãt passionẽ in oib⁹ illis libris nisi de accidẽtib⁹. Et hoc idẽ cõfirmat doctor in q̃rto libro sentẽtia. x. distinctione. ix. q. 2. circa mediũ in ꝓmo argumẽto cõtra secũdam opinionẽ q̃ opinio dicit qõ nullus accidẽs põt esse subiectũ alterius accidẽtis. vbi inqt doctor in his terminis q̃ vniuersaliter oẽs passiones demonstrate in tota scia demõstrant̃ de accidentib⁹: ⁊ dicunt̃ de eis in secũdo mõ dicendi per se ⁊ probat illud ꝓpter burleũ qui i fine suoꝝ predicabiliũ in vna responsiõe negat a multis specieb⁹ accidẽtiũ ꝓprias passiones. Inqua responsiõe parua dicit ad mĩ⁹ tria falsa vnuz est q̃ cõcedit qõ ꝓpriuz fundamẽtaliter sũptũ de quo ibi loquitur sit species ⁊ aliud ẽ qõ species ẽ distincta realiter a ꝓpio. ¶ Et tertium quod dicit qõ nõ est vniuersaliter verũ qõ species de generibus accidẽtiũ habeant ꝓpria. Et iste fuit compulsus dicere ꝓpter vnuz maluz cõcessuz iam recitatuz scilicet quod ꝓpriuz sit species ne ex hoc concesso cogatur admittere ꝓcessum in infinituz in̄ speciebus ⁊ earũ passionibus eo qõ cum passiones sint species ⁊ si cuiuslibz speciei esset passio tunc passionum essent passiones in infinituz. Sed scõm philosophuz. vno in conuenienti dato plura sequũtur. ⁊ parum erro: in principio maxim⁹ in fine secũduz philosophuz de celo ⁊ mũdo. Sed omnia hec tria dicta falsa sunt superius i diuersis ip:obata ⁊ alias latius ip:obabunt̃. Igitur ad ꝓpositum reuertendo a quo p icidẽtiaz ꝓpter iuuenum cautelaz digressus sum. Dico quod ꝓpriũm quod est secunda itentio non est ꝓpria passio sed solũ denomiat ꝓprias passiones: ⁊ hoc siue realis siue intẽtionales siue suas siue alienas imo etiã suoꝝ superioꝝ. Et iõ sbm ei⁹ nõ põt eẽ aliq̃ spẽs neq̃ fũdamẽtaliter neq̃ formaliter sũpta sz subiectuz eius ẽ non soluz aliqua res prime intentiõs puta risibile binnibile ⁊ huiusmodi vt vl̃ velle doctor in litterã sed etiã aliqua res secunde intentionis immo oẽs passiones tã prime quã secũde intentionis vt sumunt̃ fundamentalit̃ sũt subiecta ꝓprij qõ ẽ q̃rtuz vniuersale: q: in oib⁹ illis ꝓpriuz subiectatur vt li ꝓpriũm supponit personaliter ideſt in suis indiuiduis que ꝓprie vocant̃ sua supposita ꝑ quibus supponit: q: in sua cõmunitate. ⁊ vt supponit simpliciter scilicet ꝑ suo significato primario siue ꝓ sua natura cõmuni in nullo subiecto speciali subiectat̃ ꝑ omnia sicut dixi de differentia. q. xxiiij. ¶ Tamen vt consequenter dicit doctor illd cui applicat̃ intentio ꝓprij potest eẽ in eo cui applicat̃ intentio speciei vt risibile cui applicatur intentio ꝓprij est in homine cui homini applicatur intententio speciei ⁊ subiectantur vel fundant̃ ambe ille due intentiones eodem subiecto sed aliter ⁊ alit̃ q: sicut dicit philosophus quarto phisicoꝝ. si aer est in igne. ⁊ ignis est in celo ergo aer est in celo ⁊ tamen manifestuz est qõ nõ eodez modo q: aer est in igne immediate ⁊ in celo mediate q: mediante igne sic immediate li ꝓpriuz quod ẽ vniuersale est in risibile. ⁊ li risibile est immediate in homine. ¶ Et loquor semper de immeditatione subiecti ideo ꝑ consequens li ꝓpriũm est in homine sed non denominabit hominem eo q̃ non est immediate in eo tanquam forma eius sed solum est forma forme hõis. s. illius risibilis ⁊ sic est soluz forma forme ⁊ non forma informati. ⁊ nota qõ sicut dixi nunc de ꝓprio qõ scilicet ꝓpriũ uullius est ꝓpriũm. sed alicuius ẽ species ⁊ alicuius ẽ accidens. Et enim est species vniuersalis in communi ⁊ est accidens risibilis. ⁊ omnis proprie passionis. nullius tamen est ꝓpriũm. Ita consimiliter dico de differentia quod scilicet differentia vt est tertium vniuersale nullius est dẽa. s. dẽa ⁊ per modum dẽe nec gen⁹ vt ẽ ꝓmũ vl̃e ẽ nulli⁹ gen⁹. ⁊ ideo istomodo sumendo hec

duo vniuersalia nec differentia diuidit genus nec constituit cū genere aliquā speciem eo q̄ nulla ipsa vna species potest cōstituere aut diuidere aliā. nec due possunt constituere tertiam. Et ideo in omnibus istis locutionibus semper intentiōes secunde supponunt p̄o p̄mis sicut etiam earū diffinitiones licet eis per se conueniant tamen dantur eis p̄o p̄mis. ita q̄ in eis verificentur signate ⁊ quodāmodo mistice ⁊ figuraliter. In p̄mis autem exercite ⁊ executiue ⁊ quasi experimentaliter. ⁊ secundū veritatem licet veritas suo modo hincinde reperiatur clarescit tamen ⁊ magis euidetur in rebus q̄z intentionibus. ⁊ ideo intentiones secūde veraciter signāt que res veraciter exercent. Cetera patent ⁊c̄.

c Jrca Questionem. xxviij. In qua queritur de diffinitiōe p̄prij quarto modo dicti ⁊c̄. Cuius continuatio ad p̄cedentem patet q̄: post noticiam p̄prij q̄d̄ sit vel an sit: cōsequenter optime queritur: qd sit siue q̄ sit eius diffinitio: an sit conuenienter data ⁊ totū p̄z vsq̄ ad distinctionē de accidente vbi in vltimo membro dicit q̄ alio modo accidens est quedam intentio sumpta a p̄prietate i re. ſ. ab istabilitate ac mutabilitate ac fluxibilitate ⁊ extranitate formarum realiū non habentiū essentialia p̄incipia in sbis que denominant sub quo. ſ. accidente reali ⁊ fundamentaliter sumpto ⁊ p̄prietatē in re ⁊ sub eius opposito potest illud intelligi cuius ē accidens sine repugnātia idest nō repugnat subiecto cuiuscunq̄ accidentis cōis cuiusmodi sunt albedo: calor frigus ⁊ huiusmodi. intelligi sub tali accidente ⁊ etiam sub eius opposito: a cuius accidentis p̄prietate sumit accidens quod est. v. vniuersale ⁊ intentio secūda ⁊ cui accidenti reali tale accidens intentionale attribuit vt suo subiecto eo modo quo inferius dicet capitulo de accidēte. Ad tertiū argumentū p̄incipale q̄d̄ phat q̄ p̄prietas que est abstractū ⁊ nomen p̄me intentionis diffinitur diffinitione assignata p̄prio quarto modo dicto ergo nō conuenit p̄prio nisi per accidens ⁊c̄. Respondet doctor: q̄ nō q̄: illa que diffiniunt p̄prium siue que ponunt in eius diffinitione sunt intentiones secūde ⁊ nō p̄me ⁊ ideo nō possunt diffinire aliquā rem p̄me intentionis: q̄: sunt posteriores ea ⁊ nihil posteri⁹ potest diffinire suū p̄ius ⁊ ista sunt vera accipiendo p̄prietatē vt est nomen p̄me intentionis. tamen dicit doctor: q̄ si li p̄prietas sit nomen secunde intentiōis significans idē q̄d̄ abstractū. p̄prij q̄d̄ est vniuersale: q̄d̄ quidem abstractum nō potest dari vno nomine sed p̄ diuersa nomina ⁊ sic p̄ circunlocutionem. puta dicendo intentio p̄prij vt dictū est circa finem p̄cedentis questionis sic dico q̄ li p̄prietas nō sic conuenienter diffinit eo q̄ illa significatur sub modo oppositi ei quo sibi cōuenit actu accidere hoc est q̄ q̄: p̄prietas est abstractū ideo accipitur sub modo oppositi idest sub abstractiōe qui modus significādi repugnat omni illi cui cōuenit actu idest actualiter accidere: vbi accipe doctrinam q̄ nullus adiectiuū vel accidens abstractū inquantū tale habet rationem inherendi vel accidendi alicui subiecto. ⁊ ratio est eo q̄ vt sic sumptū nō cōcernit aliquod subiectū cuz nō habeat inclinationē ad aliquid q̄d̄ est extra essentiā suaz ⁊ ideo nō cadit vt sic sumptū ad aliquod subiectum secundū expositionem doctoris in predicamentis capitulo de denominatiuis. Et etiam tactū est sepe superius ⁊ expositum ⁊ maxime in capitulo de genere. Et ideo licet possit aptitudinaliter accidere sub aliquo modo significandi scilicet quando significatur sub concretione non tñ actualiter vt significat sub abstractiōe nec etiā sub abstractiōe informat aliq̄d̄ subiectū neq̄z informare p̄t sed solum sub modo significandi cōcreto. ⁊ istud idem habetur sententialiter a doctore in p̄dicamētis. q. viij. in fine ergo ⁊c̄.

c Jrca Questionē. xxix. in qua queritur An p̄prium sit distinctū vniuersale ab accidēte. Cui⁹ cōtinuatio p̄z: q̄: post q̄z notū est q̄ p̄prium est vniuersale ⁊ qualis ē diffinitio eius merito nūc queritur an distinguat ab accidente q̄: etiā cū illud sit accidens posset dubitari an sit idē q̄d̄ accidens q̄d̄ est quintū vlevel aliud ab eo. In solutione questionis ponit doctor notabilē distinctionem accidentiū quo insunt suis subiectis. Et q̄ illorū que insunt ab intrinseco: quedā insunt ratione materie vt q̄ntitas. ⁊ hoc dicit cōmentator inde sba obris q̄ quantitas egredit a materia ⁊ ideo nō ē actua nec de genere actiox sicut nec mater eius. ſ. materia p̄ima. q̄: matrē sequit sua ples. ⁊ nihil potest dare illō q̄d̄ nō hz. Quedā insūt rōne q̄litatū actiuaz. ſ. p̄maz actiuaz que sūt qualitates elementares: ⁊ talia que sic insunt sunt qualitates posteriores. ſ. q̄litates secunde cuiusmodi sūt colores odores ⁊ sapores ⁊ huiusmodi. Et tādē dicit doctor q̄ p̄prium nō ineſt alicui istorū modox sed hz altiora. ſ. p̄incipia in spē q̄: ineſt rōne forme. ſ. essentialis ⁊ q̄ditatiue: q̄: emanat a q̄ditate ⁊ a p̄incipijs essentiali b⁹ spēi ⁊ hoc iam sepe dictū est. Illa tamen q̄ hz doctor dicat hic pluries q̄ forma spēi. i. q̄ditas ei⁹ sit cā p se ⁊ immediate ac necessaria ipsi⁹ p̄prij: tñ scias q̄ nō loq̄t stricte sed large de cā q̄: cū sbm ⁊ p̄pria passio sint idē essentialiter ⁊ in vna essentia vt sepe dixi. Impossibile ē q̄ infra vnā essentiā sit causalitas ⁊ effectualitas nec aliqua dependentia q̄lis est necessario effectus a sua cā. Illā secūdū Auicē. cā est ad cuius esse seq̄t aliud. Aliud dicitas aūt nō potest esse infra eandē essentiā q̄: semp dicit diuersitatem essentiax. Et de hoc alias magis dixi copiose infra respondendo tribus simul argumentis p̄mis. Deinde respondet doctor vni obiectioni facte contra responsionē que respōsio incipit. Ad hoc dicit q̄ accidens vt est nomen p̄me intentionis est equiuocum ad. xt. genera ⁊c̄. hec responsio est difficilis ardua ⁊ subtilis. Et ideo est p̄ius cōsiderandū q̄ illa obiectio equiuocat de p̄prio ⁊ etiam de accidēte q̄: illa responsio ad p̄dicta tria argumenta intelligit solum de p̄prio fundamentaliter sumpto ⁊ nō formaliter ⁊ vt res p̄me intentionis ⁊ nō secūde cuiusmodi est risibile hīnibile ⁊ huiusmodi ⁊ de accidente vt est res p̄me intentiōis ⁊ ⁊ nō secūde nec de accidente vt est quintū vle nec fundamentaliter sumpto: sed solū de accidente equiuoce dicto vt magis infra patebit. q. xi. ⁊ etiā aliqualiter patuit q. xxviij. Obiectio aūt cōtra p̄dictā responsionē capit p̄ p̄prium vt est nomen secūde intentionis ⁊ vt sumit solum formaliter. ſ. p̄ intentione secūda. vel melius sumit p̄puz tam p̄o intentione p̄ma q̄z secunda. Et hoc p̄z q̄z dicit tunc oē p̄prium esset accidēs illo mō. ſ. accidens reale ⁊ tūc ondit q̄ hz oē p̄prium p̄me intentionis posset cē accidens reale nō tñ p̄prium vt est secūda intentio q̄: accidēs vt nomē p̄me intēctionis ⁊ ens reale siue sumat in cōcreto siue in abstracto: nullo modo p̄t p̄dicari de re secūde intentionis. Illō in abstracto q̄: tunc p̄ima intētio esset de essentia secunde intentionis: cū oīs predicatio in abstracto in creaturis si non sit in transcendentibus sit vl⁹ essentialis ⁊ quidditatiua: vt sepe superius ostēsuz est. Illō in p̄creto q̄: res p̄me intentionis non potest denominare rem secunde intentionis. puta dicendo p̄prium est accidens ita q̄ li p̄prium sumatur in subiecto p̄positionis p̄o secunda intentione: ⁊ li accidens p̄ prima. ratio est q̄: oē cōcretū ⁊ denominatiuuz

quando est proprie denominatio debet esse posterius illo qđ denominat ⁊ nunquã prius. Illa autem nulla res prime intentionis est posterior aliqua re secunde intentionis eo qđ illa ẽ a nã ⁊ illa est ab operatione intellect⁹ ⁊ ideo est semper posterior vult ergo ibi obiectio concludere qđ proprium qđ est secũda intẽtio nullo modo est accidens reale aut prime intentionis ⁊ si sic cum huius modi proprium nõ sit substantia erit necessario accidens intentionale ⁊ accidens qđ̃ est quintum vniuersale vt videt ergo proprium qđ est quartũ vniuersale nõ est distinctũ vniuersale ab accidente qđ̃ est quintũ vniuersale ⁊ per ꝓns nõ erunt quinq; vniuersalia distincta. Et iã remanet difficultas primi argumenti in suo robore. Ad hanc obiectionẽ dat doctor vt dixi responsionẽ difficilẽ pro qua est primo notanda vna distinctio de accidẽte que datur infra q. 31. ⁊ ideo videat ibi q: hic breuiter tangit solũ vnũ membr̃ eius. Secũdo est notanda illa propositio que ponit in predicta obiectione que est hec. Omne proprium est accidẽs vbi cõsidera qđ predicatũ illius propositionis. s. accidens est multipliciter equiuocũ puta ad nomen prime intentionis ⁊ secunde: vt aũt est nomẽ prime intentionis quãdmodũ sumit in illa propositiõe secũdũ intentũ doctoris sic est equiuocus ad nomẽ genera accidentiũ realiũ que sunt. ix. predicamenta. Tertio nota qđ tota difficultas responsionis cõsistit in hoc. s. verificando predictã responsionẽ: ⁊ predictaꝫ predicationem accidentis de proprio vt li accidens qđ̃ est predicatũ est nomẽ prime intentionis ⁊ nõ secunde ⁊ vt li proprium qđ̃ est sbm est nomen secũde intentionis. Et ideo dicit doctor qđ in predicta propositione li accidens nõ potest accipi nisi tantũ pro accidente vnius generis. s. tantum pro vno significato accidentis vt accidens est nomen prime intentionis vꝫ pro accidẽte vni⁹ predicamenti tantũ puta pro quãtitate solũ aut qualitate ⁊ sic de alijs. Et patet qđ nullũ illoꝝ. ix. predicamentoꝝ inest proprio vlr hoc est dictu qđ sumendo li. pprium vniuersaliter sicut sumitur quando dicitur sic omne ꝑ prium est accidens: qr ibi distribuit cum signo vniuersali sic nullũ vnũ predicamentũ. ix. generum accidentiũ põt conuenire ⁊ sufficienter inesse proprio sic vniuersaliter sumpto nec adequari in predicatione cuius ratiõeꝫ ponit breuiter cũ dicit qr proprium cum sit vniuocũ ad proprium in hoc genere ⁊c̃. Sed dilato illã responsionem pro qua responsiõe nota qđ doctor dat implicite intelligere in illa qđ in quolibet predicamento reperiuntur ꝑ pria siue proprie passiones sumendo proprium fundamentaliter quib⁹tanꝫ fundamentis attribuit proprium in suis indiuiduis pro vt li proprium est nomen secũde intentionis ⁊ sumitur formaliter ⁊ predicatur denominatiue de eis: quia hoc proꝑum qđ est indiuiduũ proprij formaliter sumpti predicatur de hoc proprio in predicamento quantitatis vel qualitatis ⁊ sic de alijs prout ꝑ prium fuit fũdamentalit̃ ⁊ hoc pprium. s. aliud indiuiduũ p̃dicat de alio pprio fundamentaliter sũpto ⁊c̃. Illaꝫ eq̃le est proprium ⁊ inequale est proprium que pertinent ad predicamentũ quantitatis ⁊ congregatiuũ visus est proprium ⁊ disgregatiuũ visus est proprium que sunt de p̃dicamento qualitatis ⁊ sunt passiones colorũ puta albedinis ⁊ nigredinis. ⁊ sic dicatur de proprijs alioruꝫ predicamentoꝝ vbi patet qđ proprium quod est secunda intentio predicatur de omnibus illis ⁊ hoc in suis indiuiduis puta vnũ indiuiduũ proprij de vno illoꝝ ⁊ aliud de alio ⁊ istud etiam elaret per ea q̃ superius in alijs q̃stionibus dicta sunt ⁊ ita breuiter de quolibet p̃dicamẽto vꝫ qđ in illo sunt propria siue proprie passiones quibus tanquaꝫ fundamentis applicatur proprium formaliter sumptũ quod est vniuersale. Et hoc modo ꝫ dicto videlicet in suis indiuiduis. Et istud notatũ militat cõtra burleũ vt patet superius questione. 27. vbi recitaui tria falsa dicta eius in fine prologi suoꝝ predicabilium hoc sic premisso notato vlterius quando doctor dicit qđ in p̃dicta ꝓpositiõe. s. oẽ proprium est accidens li accidẽs non potest accipi nisi tantũ pro accidente vnius generis scilicet vnius predicamenti ⁊ subiunxit qđ nullũ illoꝝ inest proprio vniuersaliter. Illa nunc reddit rationem predicta dicens quia proprium cum sit vniuocũ ad proprium in hoc genere ⁊ i illo pro oib⁹ distribuitur. ⁊ accidens stat tantũ pro accidente vnius generis ⁊c̃. In qua responsione accipit doctor proprium semper pro secunda intentione quia primo accipitur proprium pro quarto vniuersali ⁊ vt est vnũ vniuocũ ⁊ cõmune ad sua inferiora que sunt sola singularia. s. hoc proprium ⁊ hoc proprium ⁊ huiusmodi que applicantur proprijs passionibus singuloꝝ p̃dicamentoꝝ ⁊ distinguũtur solũ numero qr solũ per materias accidentales quibus applicantur vt sepe superius declaratũ est. Et secũdo accipitur proprium pro indiuiduis ipsius proprij que iam dicta sũt ⁊ certum est quod cum proprium sumatur hic vt habet modum speciei respectu suorum indiuiduorum ⁊ omnis species sit vniuoca suis indiuiduis ideo necesse est qđ proprium sit vniuocum ad proprium in hoc genere: ⁊ in illo idest ad hoc indiuiduũ proprij quod est intẽtio secunda applicatũ ad aliquã aliã propriam passionẽ huius generis siue predicamenti: ⁊ ad hoc indiuiduum proprij applicatũ ad aliquã aliã propriã passionẽ huius generis siue predicamenti: ⁊ ad hoc indiuiduũ proprij applicatũ ad aliquã aliã propriam passionem alterius generis vel predicamẽti ⁊ sic de alijs. Ita qđ doctor nõ intelligit qđ proprium in cõmuni qđ̃ est secunda intentio sit vniuocũ ad proprium in hoc genere ⁊ in illo idest ad ꝑ prias passiones huius predicamenti ⁊ illi⁹ que sunt res prime intentionis qr hoc esset falsum vt nunc loquimur de vniuoco. pꝫ ergo quõ proprium est vniuocũ ⁊ distributũ pro oibus suis indiuiduis applicatis ad oia proꝑ pria siue proprias passiones oium predicamentorum accidens autem vt statim dicit doctor: stat tantum pro accidente vnius generis qđ̃ dictũ est superius ⁊ declaratũ: vbi vides quomodo p̃dicatũ. in illa ꝓpositione. s. oẽ proprium accidẽs nõ est adequatũ sbo siue nõ inest sibi secũdũ suũ totũ ambitũ siue cõitatẽ qr illud qđ̃ est tñ vni⁹ p̃dicamenti non põt sufficienter p̃dicari de illo qđ̃ cõuenit oi predicamento. Subiungit ergo doctor consequens significat ergo qđ oẽ proprium ⁊ cuiuscũq; generis sit accidens accipiendo accidens pro vno significato qđ nõ est vniuersaliter verũ ⁊c̃. In quibus verbis ostendit quod illa predicta propositio non est vniuersaliter vera. s. oẽ pprium est accidẽs ⁊ hoc pp rationẽ nũc dictã dicit tñ cõsequẽter qđ hec ꝓpositio est vera. s. oẽ proprium in hoc genere est accidẽs accipiendo predicatũ ꝑ vno significato ⁊c̃. Sed attende quõ doctor intelligit eã esse verã. s. oẽ nõ in ordine in quo stãt termini ei⁹ puta sbm ⁊ predicatũ sed in alio ordine vꝫ mutato sbo in predicatũ ⁊ econuerso. s. per cõuersionem per accidens ⁊ de eo imediate infert doctor dicens. Et hec est predicatio reducibilis ad denominatiõem sicut vniuersaliter quãdo sbm predicatur de accidente ⁊c̃. Illam si per conuersionem per accidens p̃dicatũ cõuertat in sbm vt sic dicendo aliquod accidẽs est proprium tunc erit illa propositio veraq; vtiq; verus est qđ aliquod accidẽs hui⁹ generis vel illi⁹ puta quãtitatis vel q̃litatis vel alicui⁹ alterius est proprium denominatiue puta quecunq; passio contenta sub illo genere siue predicamento vel saltẽ

pertinens ad illud ꝓprium denominatiue qz ꝓprium predicatur denominatiue de tali passione reali ⁊ de omni alia vt superius dictum est. Et cõsidera qꝫ licet tale accidens .s. propria passio dicat accidens nõ tñ accidit suo sbo ꝓprie loquendo sed inest sibi essentialiter ⁊ per se secundo modo. Et ideo ꝫ aliqꝫ accidẽs sit ꝓpriũ tñ tale accidens nõ accidentaliter sed essentialiter inest illi sbo cui est ꝓpriũ. Et vult doctor vt vides qꝫ nõ soluꝫ in predicta propositiõe oꝫ fieri cõuersionẽ per accidens vt fiat reductio ad predicationẽ denoiatiuã directã sed etiã in oi alia vbi est cõsimilis ꝑdicatio. vꝫ vbi sbm predicat de accidente qõ est quodãmodo ꝑdicatio indirecta ⁊ improp̃ria. Constat aũt qꝫ in illa c̃ talis predicatio qz qñ dicit qꝫ oẽ ꝓpriũ est accidẽs: ꝑꝫ qꝫ li accidẽs qõ est ꝑdicatũ est ens reale ⁊ sbm respectu illi⁹ sbi qz illud sbꝫ .s. ꝓpriũ cũ sit intentio secũda denominat accidẽs reale ⁊ ꝑdicatur accidentaliter de illo. Et iõ ꝫ stet indirecte a pte sbi: tñ intelligit a pte ꝑdicati sicut apparet manifeste facta cõuersione. Istud dico qꝫ ꝑꝫ in multis alijs puta in illo exemplo philo. aut ꝓpositione ꝓmi posteriorum vꝫ albũ est lignũ vbi claret qꝫ sbm ꝑdicat de accidente puta lignũ de albo. ⁊ iõ nõ est vera nisi per cõuersionẽ de qua ꝓpositione tractat doctor infra in predicamẽtis. q. 8. siue in ca. de denominatiuis. Et ita dicat de oĩbus similibus. Et adiungit doctor hic in littera imediate dicens qz ꝓpriũ vt est intentio est accidens intentionale applicabile ei qõ ꝑdicat de illo ꝑ aliquo inferiori sicut hic album est aial ⁊c̃. i. li ꝓpriũ qõ stat a parte sbi in predicta ꝓpositione .s. oẽ ꝓpriũ est accidens est vna intẽtio secũda siue accidens intentionale applicabile ei. s. accidẽtali reali vniꝰ predicamenti vt supra dictũ est. Nõ aũt oi accidẽti cõtento in illo predicamento siue sit propria passio illius ꝑdicamenti in cõi siue quecũqꝫ suaꝫ spẽruꝫ Ideo dicit doctor signanter applicabile ei qõ predicat de illo pro aliquo inferiori. i. li ꝓpriũ nõ applicat accidenti qõ ꝑdicat de illo pro ipsomet accidente vt est ꝑdicatũ qz illud nõ potest dici ꝓpriũ. sed applicatur ei ꝑ aliquo inferiori cõtẽto sub illo cuiusmodi est aliꝙ passio suaꝫ specierũ qz talis est vere ꝓpriũ. Uerũtñ attende hic qꝫ doctor multũ large logꝫ de inferiori vꝫ vt sumitur pro minus cõi ⁊ non vt proprie sumitur pro inferiori quia nihil proprie est inferius ad aliud nisi sit spẽs ei⁹ vel indiuiduũ ⁊ ita cõtentũ in recta linea ꝑdicamentali. Risibile enim nõ est proprie inferi⁹ ad substantiã nec sẽsibile ad rõnale vel quecũqꝫ alia differentia vel passio eo qꝫ nõ cõtinentur in recta linea sub sba ⁊ ita de alijs ꝑdicamentis dicat. Et ideo cũ nulla passio alicui⁹ ꝑdicamenti vel alicui⁹ speciei cõtente sub illo cõtineatur directe ⁊ linealiter sub predicamento tali patet qꝫ nõ est ꝓpe inferius ad illud sed vt dixi dicit solũmodo minus cõe ad illud. Uidisti nũc quãtũ sudauim⁹ circa declarationẽ hui⁹ difficilis rñsionis qz ad nihil aliud tẽdit nisi ad dãdum intelligere qꝫ predicta propositio. s. oẽ ꝓpriũ est accidẽs est ip̃ria nec potest verificari nisi ꝑ reductionẽ ad predicationẽ denoiatiuã directã ⁊ hoc vt nũc logꝫmur de ꝓprio ⁊ accidente que reductio non põt fieri nisi per cõuersionẽ per accidens vt declaraui. Igitur attende bene ad predicta. Deinde doctor dat aliaꝫ respõsionẽ ad predictã obiectionẽ qñ dicit vel potest dici qꝫ ꝑdicatio denoiatiua vniuoca ⁊ equiuoca diuidunt predicationẽ secũduꝫ se ⁊c̃. Et hec respõsio ꝑꝫ de se qz certuꝫ est qꝫ res ꝑme intẽtiõis nõ est nata ꝑdicari de re secũde itentiõis nec sbm accidẽtis de ipso accidẽte ꝓcreto ꝙlit c̃ i ꝑdicta ꝓpositiõe ⁊ iõ c̃ ꝑdicatio ip̃ria. Et nec est denominatiua nec vniuoca nec equiuoca sꝫ solũ reducibilis ad denominatiua vt tã extat declaratũ. patet etiã obiectio sequẽs cũ sua responsione ꝑ superis declarata

Rñsio etiã ad quartum argumentũ principale daret ꝑ ea qꝫ dicta sũt i expositione circa capitulũ de genere. Ad quintũ principale rñdet doctor equiuocãdo de li per se: qz .s. sumit duplicit. vno mõ c̃ idẽ qꝫ sine medio vel aliqua interpositione qũo dicimus qꝫ ois color inest ꝑ se superficiei. i. imediate ⁊ color per se inest igni ⁊ sic de alijs. Alio mõ sumitur ꝑ perfectyate primi modi vel secundi ⁊ sic dicit causalitatẽ vt ꝑꝫ primo mõ sumit in argumento gnto ⁊ nõ secũdo mõ Et cetera patent.

Circa hanc particulam distinctionis sempc̃. Sciendũ qꝫ eius ꝓtinuatio ꝑꝫ qz postꝙ ꝫ dictũ est qꝫ ꝓpriuꝫ est distinctũ vl̃e ab accidẽte. et accidẽs nõ semp cõuenit illi cui cõuenit ꝓpriũ qz põt adeꝫ vel abesse. merito nũc queritꝫ an ꝓprium semp siue necessario cõueniat illi cui ꝓuenit. patet ꝙa vsqꝫ ad rñsionẽz .ad primũ argumẽtuꝫ principale in qꝫ dr inter alia. Nec inest risibile hõi tantũ aptitudinaliter qz illa aptitudo non c̃ inherentia risibilis ad actuꝫ ⁊c̃. hoc intellige sic. qꝫ licet risibile in se dicat aptitudinem tñ illa aptitudo non cõuenit homini aptitudinaliter sed actualiter. Ita qꝫ illa aptitudo fundatur actualiter in homine ⁊ realiter inest: quia vꝫ risibile non habet aptitudinẽ terminandam per actum sic intelligendo vt vꝫ primo ipsum risibile non sit actualiter in homine sed sit aptuꝫ natum inesse que aptitudo ad risibile terminet actum productionis ad ipsum risibile producendum in homine. Istud dico falsum quia risibile semper actu siue actualiter inest homini ⁊ non solum est aptum natum inesse homini sed ibi actuꝫ inest ⁊ ideo illa aptitudo non c̃ i illa inherentia risibilis ad actum scilicet vt actu possit ali quando inesse homini sed illa aptitudo est a parte ipsi⁹ ꝓpriꝰ in se: idest talis aptitudo fundatur in ipso risibili respectu actus ridendi ⁊ sic patet qꝫ aptitudo fundat in aptitudine. prima enim aptitudo scilicet risibile fundatur actualiter in homine ⁊ non est terminus alicuius aptitudinis precedẽtis nec alicuius productionis terminande ad illam ⁊ ideo non potest inesse homini .secunda autem aptitudo fundatur in prima aptitudine scilicꝫ in risibili eo qꝫ in risibili est aptitudo ad ridere ⁊ hec aptitudo inest sp̃ risibili non tamen terminus eius scilicet ridere. vnde nõ est inconueniẽs ridere aptitudinaliter sẽ per inesse homini actu vel actualiter: vt ibi concludit doctor. Ad secũdũ argumentũ principale dicit doctor qꝫ illa ꝓpositio septimi metaphisice. s. sba ꝑcedit omne accidens tempore: est intelligenda per se qz substantie inquantũ est ex se ⁊ ex ratione sua nõ repugnat precedere tempore oẽ accidens ⁊c̃. hoc est dictu qꝫ ordo precessio prioritatis nature ac perfectyatis que fundatur in sba respectu accidentis cõsurgit ex natura vtriusqꝫ. s. tam substantie q̃ accidentis sbe enim cõuenit ex natura sua precessio prioritatis ⁊c̃. ⁊ accidenti cuicũqꝫ cõuenit ex natura sua subsecutio posterioritatis ⁊c̃. Igitur capiendo tempus pro seperatione: dico qꝫ seperabilitas ⁊ precessio durationis conuenit substantie respectu cuiuscunqꝫ accidentis siue cõis siue ꝓꝓrij verumtamen a posteriori ⁊ per accidens conuenit substantie inseperabilitas respectu alicuius accidentis scilicet respectu sue ꝓprie passionis ⁊ hoc prouenit ex necessaria connexione talis accidentis cuꝫ sba ⁊ etiam ex reali idemptitate ⁊ mutua vtriusqꝫ. Quod bene notat franciscus de maronis in conflatu distinctione. xiiij. q. i. vnde inquit doctor hic in littera ꝙsequenter qꝫ licet illa ꝓpositio philo. septimi metaphisice sit per se vera tñ ꝑ accidẽs est falsa qz sp̃ est accidẽs qñ c̃ sba ⁊ accidens conuertibile ⁊ ꝓprium de quo hic intendit ⁊ sic cõcludit qꝫ non est inconueniens ꝓpositionem per se ⁊ simpliciter vꝫ

esse ⁊ per accidēs falsaz ⁊ impossibilem sicut exemplificat de motu in. 6. phisicoꝝ. ⁊. viij. ⁊ de vacuo i quarto phisicoꝝ. capitulo de vacuo. ⁊ exēpla satis patet qz aliud est loqui de motu sm suā rōnem quidditatiuam scōm quam est indifferens ad qōcūqz mobile ⁊ ad qō cunqz mouens ⁊ abstrait ab oibus qz vt sic nō repugnat nature ipsius motus velocitari in infinituz imo si erī in instanti vt probabiliter tenet bonetus in phisicis libro quarto capitulo. 16. ⁊ aliud est loqui de motu pro vt cōparatur ad determinata mouentia ⁊ mobilia: sic enim inuenimus motū velocissimuz quo in reruz natura null⁹ repit velocioꝝ cuius mōi est mot⁹ primi mobilis siue none spera q̄ spera est determinatuz mobile ⁊ angelus a quo mouetur est determinatū mouens ⁊ lō ex eis causatur determinatus motus ⁊ certoꝝ graduz ac finitoꝝ in velocitate. sic suo modo dicatur de vacuo. Et tunc totuz applicetur ad proposituz sicut iā superius factum est. Aliter tamen exponit Scotus illā auctoritatez. 7. metaphlsice. superius deductam in. 7. sue metaphisice. q. j. Et Antoni⁹ ibidem q̄ facit hic qz sbi non capit tps pro duratione sed multo subtilius. Et ideo vide ibi. Letera patēt hic vsqz ad penultimaz responsionē huius questionis: que incipit: pōt dici: q idē pōt eē in actu ⁊ in potētia respectu diuersoꝝ. s. materie ⁊ forme ⁊ cē. Ratio huius est quia aliquid habens materiaz ⁊ formam vt homo ratiōe materie sue est in potentia passiua ⁊ receptiua. ⁊ ratione forme sue est in actu non tantum formali ⁊ actuali ac entitatiuo sz etiaz in actu effectiuo productiuo ⁊ principiatiuo. Et iō ad ꝓpositum ly subiectum vt homo sit ratione materie sue in sola potētia cōtradictionis. i. receptionis vel non receptiōis respectu sue proprie passionis tm ratiōe sue forme. s. quidditatis specifice siue diffinitionis est in actu principatiuo ⁊ productiuo respectu eiusdem ⁊ quia talis forma principiat ab intrinseco ⁊ necessario. Ideo sēper ⁊ necessario eius principatum. s. propria passio inest subiecto habenti pro sua essentia huiusmodi formaz ꝓncipiātē que nō est forma perficiens mām sed forma declarās quidditatē secūdū terminos burlei in ꝓhemio suoꝝ predicabiliū.

Circa zi. Capitulū de accidēte ⁊ questiōe sit. In qua queritur. An accidēs sit de numero. v. vniuersaliū. Sciendum q eius cōtinuatio patet qz doctor sequitur ordinem porphirij. Et argumenta patēt ergo cē. In q̄r to tamen argumēto nota q nullū vniuersale potest esse subiectiue ⁊ formaliter in singulari quia tunc vniuersale esset singulare secūdum illud tertij de anima. Omne receptum est in recipiente per modum recipientis. sed infra de hoc magis videbitur. Ad questionem respōdet doctor cū distinctione de accidente que distinctio breuit ponitur sic. hoc nomen accidens vno modo est nomen prime intentionis. Et alio modo est nomen secūde intentionis. Et ideo est equiuocū ad primā intentionē ⁊ secundā primo modo etiam est equocū ad duo. s. ad illud quod est contingens in pauciorib⁹ sub quo comprehenduntur causalia ⁊ fortuita ac contingentia ad vtrūlibet ō quo modo loquitur philo. secundo phisicoꝝ ⁊ in fine. 5. metaphisice. capitulo de accidente. vbi loquitur tātū de duplici significatiōe accidentis. Et hic iaz dicta est ꝑma illarum. Secūda aūt est de accidente proprio ⁊ conuertibili sed illa nō est nunc ad nostrū propositū. Ideo secundū membrū prime distinctionis nunc ponitur a doctore. Accidens quod est aduenies enti in actu completo: ⁊ quod potest adesse ⁊ abesse sibi ipso nō destructo. Et istud iterum est equiuocū ad. ix. predicamēta accidentiū realiū que omnia sunt fundamenta accidentis quod est quintū vniuersale de quo nunc mouetur questio prout illa inquantum fundamenta sumuntur ꝑ generibus ⁊ speciebus fundamentalibus: non autem pro individuis: qz vt iam superius dixi nullū vniuersale intentionale potest fundari in aliquo fundamento reali singulari. In differentijs autem ⁊ passionibus illoruz. ix. predicamentoꝝ licet fundentur alia duo vniuersalia. s. differentia ⁊ proprium. ⁊ hoc vt ille differentie ⁊ propē passiones comparantur ad genera accidentiū siue. ix. ꝑdicamēta: puta drie ad gña accidentiuz q̄ diuidūt ⁊ ad spēs ꝗs ꝓstituūt passiōes vero ad spēs quaꝝ sunt ⁊ a q̄rum principijs emanāt. Tamen dico q prout ille differentie accidentiū comparantur ad substantiam siue ad illa quibus. ix. ꝑdicamenta accidētiū accidunt, fundatur accidens intencionale quod est quintum vniuersale in p̄dictis differentijs et passionibus accidentium qz vniuersaliter cuicunque accidit aliquod principale aut totuz vt primarium eidem accidunt omnia que i eo necessario reperiūtur. Cuicūque. n. accidit albedo ei accidit disgregatiuum visus que est eius passio. ⁊ etiam differentia ei⁹ constitutiua quecunqz sit illa. hoc etiā modo fūdāt reliqua duo vl'a. s. genus ⁊ species: vt formaliter et intentionaliter sumuntur i generibus ⁊ speciebus accidētium vt fundamentaliter ⁊ realiter accipiūtur in oi enī ꝑdicamento. ix. accidentium reperiuntur fundamenta omnium quinqz vlium In predicamento autem substātie reperiūtur soluz fundamēta quattuoꝝ posteriorꝝ vniuersalium. qz nihil est in predicamēto sbe quod possit fundare accidens quod est quintuz vniuersale quia secundū philosophuz primo phisicoꝝ. qō vere est nulli accidit ⁊ Scotus in quolibetis. q. 3. hoc idem affirmat. Et hoc verum est de facto vt cōmuniter fit sermo de accidente qō est quintum vniuersale ⁊ eius fundamento. Qō dico signanter propter quoddam dictum Scoti in tertio sententiarum distinctione septima. q. j. vbi dicit q verum est de facto q hec intentio secunda que est accidens de qua loquitur logicus non fundat nisi in accidente qō realiter dicit intentionem primaz vt dicit metaphisicus. tamen non est de ratione huius intētionis secūde q fundetur tm in illa intentione prima. sicut nec de ratione intentionis generis vel speciei q tantum fundetur in re aut predicamento sbe. Et forte i hac propositione. album est lignum li lignum predicat intētionē accidētis logice loquēdo. vel si non ibi saltem si eē lignuz posset aduenire albo existenti in actu: ita q predicatuz non esset de essentia sbi nec conuertibile cum subiecto: videretur esse perfecte accidens logice loquendo. hec doctor ibi. In quibus verbis vides quomodo vult q accidens qō est quintuz vniuersale. ⁊ intentio secunda potest fundari in aliquo quod ē de predicamēto substantie. quia in predicatione predicta fundat in ligno eo q lignū vt sic accidit albo ⁊ est sicut accidens eius. Tamen secundum veritatem hoc non fit in predicatione directa vz quando predicatur quod natuz est predicari ⁊ subici tur quod natum est subici vt superius dicebat q. 29. Cuius oppositum patet hic quia subiectum predicatur de suo accidente ⁊ concreto ⁊ etiam lignum accideret albo ⁊ esset sicut accidens illius ⁊ hoc solum in compositione complexa vel ratione complexionis indirecte non tamen esset in se ⁊ simpliciter atqz extra compositionem accidens vel susciperet in se predicationem accidētis intēntionalis. Igitur considera patet ergo sic primum membrum principale diuisionis ipsius accidentis pro vt. s. capitur pro intentione prima. Alio modo sumitur vt est nomen secunde intentionis ⁊ habet quattoꝝ membra que omnia patēt de se ⁊ per superi⁹ sepissime dicta: excepto q circa finem quarti modi di

citur q̄ est alius modus predicandi in quale accidentale nō conuertibiliter sumptus a modo essendi in re sed quia modus predicadi sumitur a modo essendi. Cōstat autem q̄ accidens reale nō ē cōuertibile cū aliqua ſba ſm q̄ accidens reale fundat. v. vniuersale ⁊ per consequens oportet q̄ accidenti intentionali fundato in tali accidente detur consimilis modus predicandi scilicet in quale accidentale non conuertibiliter. Et adiungit doctor q̄ tale predicatū dicitur accidēs vt hic sumitur ⁊c. vbi attende q̄ doctor dat hic duo predicata intentionalia eidem fundamento reali: puta albedini calidita/ti odori ⁊ huiusmodi. quoꝝ primū ⁊ superius est li predicatū. secūdū ⁊ minus cōmune est li accidens albedo enim est predicatuz etiam albedo est accidens. Nam li predicatū est intentio secūda ⁊ est equiuocū ad duo .s. ad predicatum generalissime sumptū quod potest fundari in secundo extremo cuiuscunq; propositionis mūdi sequente copulam q: quodlibet tale dicitur predicatum ⁊ sic non loquimur de predicato in presentiarum Alio modo sumitur pro vt de illo tractat philosophus in primo thopicorum. vbi tantuz quattuor ponit predicata scilicet genus diffinitionem proprium ⁊ accidens. ⁊ li predicatū est intentio secūda applicabilis solū predictis quattuor fundamentis quia loquitur ibi philosophus ⁊ etiam ego hic de illis quatuor. vt sumuntur solū fundamentaliter ⁊ sicut in illis fundatur li predicatū formaliter siue intentionaliter sumptum. Et per consequens cum accidens reale cuiusmodi est albedo sit tale patet q̄ de illo predicatur predicatum sic sumptum ⁊ etiam accidens intentionaliter sumptum: ⁊ ita duo predicata intentionalia de eodem fundamento quorū vnum est superius ⁊ aliud inferius. Ad primū argumentum principale respondet doctor ⁊ primo ad minorem dicēdo de accidente quia scilicet vel ibi sumitur accidēs pro accidente reali vel intentionali. Si primo modo sic minor est vera quia omne accidens reale inest primo singulari. ⁊ hoc est verum sumendo accidens reale pro suis singularibus ⁊ in suppositione personali ⁊ nō pro accidente reali in communi: quia albedo aut ingredo in cōmuni: non potest informare sortem aut brunelum: ſz solum hec albedo vel hec nigredo. Et ideo omne accidens cōmune mediantibus suis singularibus inest primo subiecto singulari: q: singularia ei⁹ sunt nata informare primo singularia substātie. Si autem sumitur secundo modo sic minor est falsa quia accidens intentionale quod est quintum vniuersale nec in seipso nec in sua cōmunitate nec in suis singularib⁹ est natum informare aut denominare aliqō accidens fundamentale reale singulare: nec in illo fundari. Nam falsum est dicere q̄ hec albedo est accidens vt accidens est quintum vniuersale. nec hec albedo est hoc accidens vt hoc accidēs est hoc singulare quinti vniuersalis: sed solum albedo in cōmuni aut color in cōmuni aut huiusmodi est accidens aut vt accidens intentionaliter sumitur. Et hoc est quod dicit doctor hic quādo dicit q̄ dictū aristotelis in quinto metaphisice est verum de illo cui applicat hec intētio accidēs idest est soluz vez de accidente reali vt iā expositū est. Sed cōtra obijcit doctor. Si illud cui applicatur hec intētio sit in singulari. primo ergo est singulare ⁊c. hoc argumentuz fundatur in dicto philosophi quarto phisicorum. vbi arguit sic. Si aer est in igne ⁊ ignis ē in celo: ergo aer ē in celo. Respondet doctor q̄ illud cui applicatur hec intentio vt album ſm esse materiale ē i singulari primo ⁊c. hec responsio orit ex vna distinctione data superius .q. viij. vbi dicitur q̄ significatum termini communis significantis veram naturam potest tripliciter. considerari. Vide vbi videlicet. q̄ time illā exposui. Et tunc ad ꝓpositum dico qō cum li album significet naturam verā: q: accidēs reale ⁊ cō mune. ideo si consideretur secundū esse eius materiale qō habet in suis singularibus sic non potest esse subiectum aut fundamentū accidentis vt ē quintum vniuersale. Sed si consideretur tertio modo vt patet hic in littera. ⁊ ideo est fallacia accidentis in predicta obiectione q: aliam ⁊ aliā habitudinem habet albū ad sua singularia que respicit materialiter: ⁊ ad accidens qō est quintum vniuersale qō respicit formaliter. idest secundum formaz sibi datā ab intellectu que est esse cognituz: ⁊ cōsideratuz aut apprehensum. vnde breuiter dico q̄ non sequit̄ q: licet hic intentio que dicitur accidens de qua loquitur logicus non fundetur nisi in accidente vt dicit intentionē primaz de qua loquitur metaphyficus non tamen sequitur illa intentio prima est ſbiue in re singulari ergo illud qō fundatur in illa intentione prima. scilcet albedine ⁊ huiusmodi fundatur i illa vt illa est ſbiue in singulari. ⁊ causa iam dicta est si subtiliter attendis. Ad secundū ad tertiuz patet responsio in littera excepto vno dicto in fine: quando dicitur sic q: aliqua species q̄litatis ē cui applicatur hec intentio. ꝓpriuz. vt risibile. Pro quo dicto scias doctorez non loqui nunc secundū opinionem propriā. ſz alioꝝ vt Thome egidij. henrici ⁊ aliorū antiquoꝝ qui posuerunt ꝓprias passiones specieruz predicamenti ſbe in secunda specie qualitatis tanq̄ ſpēs: ⁊ esse naturales potentias sicut etiam faciūt artiste tēpore modernorū. Et etiā burleus ac Paul⁹ venetus ⁊ alij multi quorū non est numer⁹ qui oēs i hac materia ⁊ veritate declinant vt etiam superius ⁊ i aliis scriptis atq; expositionib⁹ meis sepe ostendi. ⁊ ad Joannez canonicū super libros phisicoꝝ in prima questione ipsos trāsmisi qui demōstratiue ibidē prefactaz impugnat opinionē. Consuetudo autē Scoti est i locis vbi non est pertinens determinare aliquā opinionē loqui ꝑ tunc secundū opinionē cōmuniorem. ⁊ famosiorē qui admodū dicit ipse in predicamentis suis capitulo de q̄litate. Aꝝ. cōiter facere vt ibi exēplificat de loco ⁊c. Et ita dicatur de ipsomet Scoto in hoc loco: q: aliter i metaphisica sua determinat hanc materiam ⁊ etiam i theologia eo q̄ ad logicū nō pertinet tractare per se materiam metaphisicalē cuiusmodi est ista. Igit̄ simpliciter non est p̄cedēdū risibile esse spēm in predicamento qualitatis: sed neq; esse speciem in aliquo predicamento. ſz solū reductiue pertinere ad predicamētū ſbe quemadmodū ⁊ oēs proprie passiones specieruz aut generum p̄dicamenti ſbe. Non enim omnia ptinentia ad predicamentum aliquod vel ad cōtenta directe sub illo possunt in recta linea collocari ⁊ contineri directe in huius modi predicamento: periret enī tunc nō parua multitudo entium: q: soluz haberentur. aut remanerēt genera species ac idiuidua. Alt odi autē intrinseci: differentie ꝓprie passiōes ꝓpatōes: negatiōes grad⁹ hypostatici: gradus formaꝝ ac formalitatum ⁊ cetera hmōi singula in quaz talia pariter occumberent ⁊ de rerū ordine tollerentur Quali modo loquit̄ sanctus Augustinus i libro confess⁹. vbi dicit q̄ si oia essent equalia non essent omnia Ita dico hic q̄ si omnia entia predicamētalia possēt directe in linea predicamentali collocari: vtiq; tunc non essent oia entia predicamentalia: licet enī omnia sint ordinata. non tamen sunt simili ordine collocata fatuo ergo zelo mouentur huiusmodi Artiste ⁊ doctrina indocta vel arte non artificiali si sic loqui liceat licentia rethorica per colorem qui dicitur locus oppositorum: ad collocanduz omnes proprias passiones predicamenti ſbe in secunda specie qualitatis vt species illius predicamēti imo teneo q̄ nulla ꝓpria passio nō soluz predicamenti

sbe aut suoꝝ inferioꝝ. Sed nec etiã alicuius alterius p̃dicamenti aut partiũ eius subiectiuaꝝ possit in aliquo p̃dicamento cõtineri tanq̃ species illius: sed soluꝫ suscipit p̃dicationeꝫ denominatiuã ipsius p̃dicamẽti ad qõ pertinet: ꝛ non essentialẽ aut quidditatiuã eo q̃ ad qõlibet p̃dicamẽtuꝫ ꝛ quelibet eius spẽs põt duplici p̃dicatione p̃dicari. s. quidditatiua ꝛ denominatiua: licet non de eisdem q: de per se inferioribus qdditatiue ꝛ de reducibilibus denominatiue p̃dse. Sed de hiis amplius alias q: hic preter intentũ tot de hac materia sũ locutus Addo tamen q̃ nõ dicunt huiusmodi ppie passiones predicamẽti sbe accidẽtia aut qualitates que ad rem ꝛ essentiã illarũ ptineant q: sic sunt sbe: sed solũ p̃ moduꝫ predicandi q: predicatur in quale non essentiale q: non sunt de essentia spẽi: licet sit idẽ eis essentialiter. Sed talis idemptitas essentialis non sufficit ad dandũ eis predicationeꝫ cẽntialẽ: eo q̃ p̃dicta idemptitas peruenit ac consurgit a posteriori: q: ratione idẽptitatis realis: p̃dicatio autẽ essentialis oritur a priori: q: rõne inclusionis essentialis ꝛ quidditatiue cõstitutiõis: hoc modo cõcedit philosophus. 5. metha. dicãm essentialeꝫ in predicamento sbe eẽ qdditatiuaꝫ: vꝫ quo ad modũ predicandi tñ: non autẽ quo ad cẽntiaꝫ aut naturam: vt sepe Scotus exponit. vel ibi qualitas sumitur equiuoce vt exponit infra in predicamentis. q. 14. vbi rñdet predicte auctoritati: vide ibi. ex quibus colligere potes cur porphirius posuit oẽ pp̃riũ esse accidens: ac etiam oẽm dicãm: ꝛ qualit intelligi debeat. Sꝫ de hoc etiaꝫ alias plura sũt dicẽda.

c Circa Questionẽ. xꝫ. In qua queritur vtrũ hec diffinitio sit conueniens Accidens est qõ adest ꝛcẽ. Sciendum est q̃ eius cõtinuatio ad precedentẽ satis patet: q: notato q̃ accidens sit de numero. v. vniuersaliuꝫ. Recte nũc q̃rit queritur de eius diffinitione an. s. cõuenienter detur. Argumenta claruescent in expositione respõsionũ. Solutio. q. quasi tota patet tũ ex seipsa: tuꝫ ex superius determinatis nec opus est nisi libro bene correcto: longe infra in solutione. q. dicit sic. Aliquod erit accidens cõmune: licet non hẽat cãꝫ per se in sũo: habet tamen causaꝫ necessariaꝫ vt quãtitas. vbi nota q̃ aliud ẽ dicere aliquid habere causam per se: ꝛ aliquid habere cãm necessariaꝫ. naꝫ prima infert secãm ꝛ non econuerso. sicut etiaꝫ magna est dã inter propositionẽ per se et propositionẽ necessariã vt patet per doctorẽ: tertio metha. ꝛ Antoniuꝫ andree ibideꝫ. ꝛ in nostra expositione super metha. ipsius Antonij andree clarebit: ꝛ ideo p nunc de hoc supersedeo: imo addo hic ꝛ dico q̃ differentia est inter hec. iiij. s. habere cãꝫ p se: ꝛ habere causam necessariam: ꝛ habere cãlitatẽꝫ necessariaꝫ: ꝛ habere entitatẽ necessariaꝫ. prima eni infert secundã: non tamen secũda infert tertiaꝫ: sed bene tertia quartã: non tñ ẽ: sed quia longuꝫ esset nũc discutere singula hec ꝛ pter itẽtuꝫ iõ tñ duo breuit tãgo primo q̃ prima passio hꝫ cãlitatẽ p se: ꝛ ẽt cãlitatẽ necessariã: saltẽ fꝫ grossũ ꝛ cõeꝫ modũ loq̃ndi dicẽtẽ passionẽ cãri a sũo suo p quo termino. s. cãri soleo ponere alios terminos accõmodatos. s. emanare vel pullulare aut principiari non autem originari: q: illud dicit sp distinctionẽ realẽ ꝛ istud etiaꝫ tetigi in superioribus. pꝫ ergo perseitatẽ includere necessitatẽ ꝛ nõ ẽ: q: quãtitas vt pꝫ in lra hꝫ cãm necessariaꝫ. s. materiã primã: q: q̃titas egredit a mã fm cõmẽtatoꝝ in de sba oꝝbis. mã autẽ est necessaria ꝛ incorruptibilis saltẽ fm philosophos. vel melĩ? mã dr cã necessaria q̃titatis nõ necessitate simpliciter: sed cõditionata ꝛ fm quid siue necessitate q̃ñe: ꝛ non q̃ñtis. i. posita mã iquocunq: de necessitate. ponitur q̃titas in eodeꝫ. Et iõ si mã est necessario q̃titas cẽ. ꝛ ita mã est cã necessaria q̃titatis: q: nullibi põt talis causa mãlis poni nisi ibidem ponatur talis materialis effectus cum ipsam necessario ꝯcomitetur aut consequatur. tamen hic nulla est perseitas: q: hꝫ q̃ntitas habeat necessariam causalitatem materialem in ipsa mã nõ tñ formalẽ ꝛ qdditatiuã aut essentialẽ eo q̃ ñ pullulat a p̃ncipijs essentialibus ipsius materie mã enim nulla huiusmodi p̃ncipia essentialia dicitur habere maxime fm Bonetũ in primo suoꝝ phisicoruꝫ ca. 7. ꝛ tertio metha. ca. xxij. vbi ponit eam esse sũme potẽtialẽ: ꝛ simpliciter simplicem nihil de actualitate aut forma includente: imo a talibus p̃mo diuersaꝫ. Et idẽ vult Scotus libro secundo. di. 12. q. j. vbi ponit mãꝫ ꝛ formã esse entia simpliciter simplicia ꝛ nõ solũ realiter: sed ẽt essentialiter distingui pseitas aũt p̃incipaliter ab actualitate ꝛ forma pcedit. nũc hꝫ q̃ntitas habeat cãꝫ necessariã quo ad cãlitatẽ. ꝛ iõ dico necessariã fm qd vt pus nõ tñ quo ad entitatẽ saltẽ fm theologos q̃ ponũt mãꝫ posse anihilari adeo sicut ab eo est p̃tingẽs ꝛ ñ necessario creata fꝫ Aug. i libro cõfessionũ ꝛ Sco. libro secundo sententiaꝝ ꝛ alios theologos. etiam q̃ntitas nõ habet entitatẽ necessariã cũ cotidie fluat in suis inferioribus sub esse ꝛ nõ esse: ita q̃ assignata q̃cũq; q̃ntitate p̃sentiali ipsa aliq̃n hꝫ est ꝛ aliq̃n ñ ẽ ita q̃ primo hꝫ nõ esse ꝛ secundo habet esse ꝛ iterum non esse sicut ꝛ cetera entia que contingenter eristent: habet ergo q̃ntitas fm ꝛ tertium precise: scilicet causaꝫ necessariam mõiam dicta ꝛ consimilem caliditatem necessariam. s. passiuã nõ aũt actiuã: eo q̃ nihil cãt sed cãt nõ aũt hꝫ cãlitatẽ perseitatis nec entitatẽ necessariam. Infra doctor respondet vni obiectiõi q̃ qdẽ rño incipit sic. põt dici q̃ p̃ña aliquo modo est bona: sed añs ꝛ p̃ñs est distinguẽdum fm compositionem ꝛ diuisionem ꝛcẽ. vbi nota q̃ iste passus est multum subtilis cũ precedentibus: q̃ propter attende primo q̃ doctor nõ admittit respõsionem precedentem que dicit q̃ in illo primo argumento est fallatia fm quid ꝛ simpliciter vꝫ in secunda consequentia q̃ sic arguitur. ¶ Si hec diffinitio sit cõuenienter data: ergo inest per se diffinito: ergo accidens per se adest ꝛ abest: ꝛ si hoc: ergo accidens p se adest: ꝛ si p se adest: ergo nõ potest abesse. ¶ Addo ergo rõnem huius vltime cõsequentie scilicet quia cui per se cõuenit vnũ oppositoꝝ ab eo oino remouetur reliquũ vel ei nũq̃ põt cõuenire reliquũ quod enim cõuenit alicui per se p̃seitate primi modi: qualis perseitas est in proposito. Impossibile est illud nõ conuenire sibi ipso manẽte: q: aliter ipsum nõ esset ipsum: ꝛ per consequens cuꝫ duo opposita cõtraria vel priuatiua non possint simul conuenire eidem: cuiusmodi sunt in proposito adesse vel abesse: sequitur q̃ si adesse cõueniat per se primo modo ipsi accidẽti nullo modo potest sibi cõpetere abesse: nec per se nec per accidens: imo hoc est verũ de perseitate secũdi modi: vt patet in sequenti questione: ergo per locũ a minori de perseitate primi modi. vides aũt in hoc argumento a doctore esse. 4. ꝯsequentias: vltimaꝫ siue quartã probaui nunc. primaꝫ vero nõ indiget pbatione eo q̃ oĩs bona diffinitio cõuenit per se primo modo suo diffinito. Secundã probat doctor in littera que tñ ẽ simpliciter tertia ꝯsequentia ꝛ est ista. Accidens per se adest ꝛ abest: ergo per se adest: que consequentia tenet per istam regulam: a tota copulatiua ad alterã eius partem ꝛcẽ. Dico ergo q̃ in illa secũda responsione doctor aliquo modo admittit illam ꝯsequẽtiaꝫ negãdo q̃ in illa sit fallatia fm quid ꝛ simpliciter: vt voluit prima responsio: verũ tamen dicit q̃ tam antecedens q̃ etiam consequens est distinguendũ fm compositionem ꝛ diuisionem: quia per se idest hec determinatio que dicitur per se potest determinare inherentiam vel inherens. primo

modo vtraq; est vera scilicet tam antecedens q̃ conse/quens. Secundo modo autem vtraq; est falsa: quid autem sit determinare inherentiã ⁊ inherens dictum est superi⁹ loco suo. vnde nota ꝙ maiori claritate ꝙ hec determinatio scilicet ꝙ li per se qui ponebat tam in an/tecedente q̃ in cõsequente põt determinare inherentiã hui⁹ predicati. s. adest ⁊ abest respectu subiecti hui⁹. s. accidẽtis: cui inheret. ⁊ sic vtrũq; ẽ vex: ⁊ ẽ sensus di/uisus: q: sic li p se diuidit ⁊ separat ab inherẽte. s. a pdi cato. ⁊ cõiungit solũmodo ipsi inherẽtie. s. copule ver bali: ⁊ illã solã determinat: ⁊ clarẽ ẽ ꝙ tũc li p se determinat modũ inherẽdi quo tale pdicatũ inheret tali sbo q ẽ mo d⁹ inherẽdi q ẽ qdditatiu⁹ ⁊ cẽntialis siue pseic⁹ pseitate pmi mõi: quo null⁹ mod⁹ idẽtitatis iteriatis. vt in ãbitu toto pdicamẽtali põt reperiri maio: neq; silis: nisi di/ceres ꝙ modus idẽtitatis eius quidẽ ad seipsum sit ma io: sed ille ẽ impropie: ideo nihil ad hoc propositum. Et dico signãter interminatis vel ambitu pdicamẽtali q: modus idẽtitatis: qualis ẽ inter relationẽ diuinam ⁊ essentiã diuinã: ẽ maio: que idẽtitas reperitur in quali bet psona diuina q̃ aligs modus idẽtitatis q continet in aliquo quattuo: modo⁹ dicẽdi p se: vt vult Scotus in. 3. sniar. distinctõe. j. q. 5. sed de hoc in tertio sniar. Nũc aũt cõstat ꝙ cũ quelibet pars diffinitõis cõueni at hoc modo suo diffinito: quod nullo mõ põt separa ri ab illo: hoc aũt mõ sensus tam antecedẽtis q̃ conse/quẽtis ẽ talis: accidẽs p se adest ⁊ abest. i. li adesse ⁊ ab esse que sunt partes diffinitõis ipsi⁹ accidẽtis inherent p se aut cõuenit qditatiue ipsi accidẽti: eo ꝙ omẽ acci dens p accidẽs habet de sua ratione intrinseca ꝙ pos/sit adesse ⁊ abesse subiecto cuicũq;: cui natũ est: aut cui nõ repugnat cõuenire eo ꝙ respectu talis subiecti non põt sibi determinare neq; adesse neq; abesse indifferen ter. põt etiã hec determiatio. s. li p se determinare inhe rẽs. s. predicatũ: puta adest ⁊ abest. Et isto mõ ponit li p se in diffinitione accidẽtis. Nũc aũt exquo in conse quẽte illius scõe vel tertie cõsequẽtie li p se determinat hoc predicatũ. s. li adest. videndũ est qualẽ sensum fal/sum sic facit. s. ꝙ doctor dicit: vbi attẽde ꝙ dicendo et punctãdo sic p se adest: ita ꝙ li p se ꝓtingatur li adest qõ est predicatũ ita ꝙ sit sensus cõpositus. tũc sensus est ta lis predicti cõsequentis. accidẽs qõ ẽ quintũ vniuersale est p se accidẽs. Idẽ est dicere in hoc ꝓposito adest et accidẽs: ⁊ ideo idẽ est p se adest ⁊ p se accidẽs. Nũc au tẽ p se accidẽs est ꝓpriũ qõ est quartũ vniuersale. solũ enim ꝓpriũ dicit p se accidẽs siue accidẽs cõueniens p se illi cui cõuenit: ⁊ ita ꝙ p se accidẽs: siue accidẽs per se cõponendo semp aut cõiungẽdo li p se ad li accidẽs: et faciẽdo vnũ extremũ siue pdicatũ ex eis est quartũ vle Et planũ est: ꝙ illud nullo mõ potest pdicari de accidẽ te qõ est quintũ vniuersale: nec esse pars essentialis sue diffinitionis. Et ita patet ꝙ qñ li p se determinat inhe rens ⁊ facit sensum cõpositũ: tũc propositio illa est fal sa. s. accidẽs p se adest siue accidẽs est p se accidens: cla ret ergo intẽtio doctoris in hac rñsione. Superest tñ videre quomodo hec responsio euacuet difficultatẽ illi us argumẽti: ⁊ maxime illius vltime consequentie quã ego cor:roboraui: quia non videtur ꝙ doctor omnibus his satisfaciat: pro quo sciendum est ꝙ quando dicit ac cidens per se adest ⁊ abest: ergo per se adest. Ad quaz consequentiam solum respondet doctor ⁊ nos iam re sponsionem suam declarauimus. Sed tunc vltra quã do sic arguit: accidens per se adest: ergo non potest p se abesse propter rationẽ quã assignaui pro fortificatiõe illius ꝓsequẽtie. quare si li adesse cõuenit p se accũi vel nõ: si sic sequit ꝙ li abesse qõ est ei⁹ oppositũ non põt per se simul competere eidem accidenti maxime respe ctu eiusdem subiecti. Et ideo videtur necessarium vnã partem vel aliam demere de diffinitione accidentis pro pter repugnantiam illarum: ⁊ per consequens illa diffinitio est male data quod est directe ad titulum questio nis. ad quod dico quod illa copulatiua per se adest ⁊ p se abest que ponitur in diffinitione accidentis potest di/cere duplicem habitudinem ⁊ hoc in sensu composito vel diuiso potest enim dicere habitudinem ad ipsum accidens absolute ⁊ simpliciter sumptum vel prout re spicit subiectum cuius est accidens: ⁊ ita vt sumitur sub respectu ⁊ non absolute. ¶ Primo modo dico ꝙ ista copulatiua sumpta in sensu composito idest coniunctim cõuenit ipsi accidenti quia vtraq; pars est de eius diffi nitione ⁊ esse ⁊ omnes partes diffinitionis conueniunt simul ⁊ coniunctim ipsi diffinito. Necessario enim per se adest ⁊ etiam per se abest: sumendo semper li per se vt determinat inherentiã ⁊ non inherens adesse enim alicui sbo cõuenit p se ipsi accidẽti in cõi ⁊ etiam abesse alicui subiecto conuenit per se ipsi accidenti ⁊ hoc sumẽ do li adesse ⁊ li abesse vt dicunt aptitudinem siue possi bilitatem ⁊ non vt dicunt actum: quod dico propter ac cidentia in sacramento altaris: quia deus omnia accidẽ tia abstracta communia: siue accidentia per accidẽs po test saluare absq; adhesione aut actuali inherentia ad quodcunq; subiectum: vnde breuiter omne accidens potest simul adesse ⁊ abesse prout ista simultas: referẽ solum ad ipsum accidens absolute sumptum sine respe ctu ad subiectum: per quod dictuz non intelligo ꝙ ac cidẽs possit sic sumi absolute ꝙ sit sine oi respectu ad subiectũ saltẽ aptitudinali: sic enĩ nõ eẽt accidẽs: q: ta/lis respectus aptitudinalis seu inherẽtia cõuenit sibi in scõo mõ pseitatis fm doctorez. 7. metaphy. qõne. j. ⁊ Antoniũ andree ibidẽ. ⁊ lib. 4. d. 12. q. j. Sz intelligo ꝙ ille due ptes copulate ⁊ copulatiue. s. p se adest ⁊ p se abest cõueniunt ipsi accidẽti etiã si per impossibile acci dens nullum haberet respectum aut habitudinem ad subiectũ. i. cõuenit sibi fm puritatẽ essentie sue et sũ pro precise fm rõem suã formalẽ ita qõd nõ conueniunt sibi ex aliqua tali habitudine: q: sic conueniret sibi solũ a posteriori: sed conueniunt sibi a priori vt dictum est. Et hoc in sensu composito siue simul ⁊ ꝓiunctim ⁊ nõ precise vna pars aut alia siue diuisim. Secundo modo dico ꝙ illa copulatiua prout. s. dicit habitudinem ad ip sum accidens non absolute sumptum vt prius sed sub respectu aut habitudine ad subiectũ: sic dico ꝙ nõ con uenit ipsi accidẽti in sen su ꝓposito siue simul ⁊ ꝓiũctim Et hoc pz put li adest ⁊ li abest sonãt actũ: neq; vt sonãt aptitudinẽ. Impossibile enim est qõd aliqõ accñs simul ⁊ ꝓiunctim adsit ⁊ abſit alicui subiecto: vel etiã ꝙ possit aut habeat aptitudinẽ ad simul adeẽ ⁊ abeẽ eidẽ subie cto ⁊ p ꝓsequẽs hoc scõo mõ tenet illa vltima ꝓsequẽ tia: videlicet ꝙ si accidens per se adest. ergo nõ per se abest: aut si per se abest: ergo non per se adest. Primo autem modo non tenet illa cõsequentia ⁊ ra tio iã dicta est. Nã accidenti absolute sumpto cõueniũt simul ambe ptes copulatiue: nõ tñ vt sumit̃ sub respec tu ad subiectũ: ita. s. ꝙ afferat secũ ambas simul dũ ifo: mat sõm vel vt dicit habitudinẽ ad ipsũ: imo sumẽdo li per se adest: ⁊ li perse abest: vt sonant actum: sic dico ꝙ neutra pars copulatiue conuenit accidenti vt habet respectum ad subiectum: quia certum est ꝙ nulli vnĩ̃ subiecto per se adest neq; per se abest: q: sic aut necessa rio adesset ⁊ sic nõ possz abesse ⁊ itz haberet per se cau sam in subiecto ⁊ esset accidens perse siue proprium ⁊ non accidens per accidens siue commune: aut necessa/rio abesset: ⁊ sic nunq; posset ineẽ siue adesse: ⁊ sic diffi nitio nõ esset conueniens sed semper disconueniens tali

subiecto. sicut albedo angelo: ⁊ scia lapidi quoꝝ vtrū ꝙ est falsuꝫ. ¶ Dixi. enī superius ꝙ in li per se siue dicat perfectatez primi modi: siue secūdi semp includitur necessariuꝫ: tamen vt vtraqꝫ pars sonat aptitudinem: vtraqꝫ seorsum ⁊ diuisiꝫ cōuenit accidenti vt dicit habitudinē ad subiectuꝫ: non tamen simul ⁊ cōiunctiꝫ vt dictum est. ¶ Nunc autē dicatur ad secundam obiectionez vbi dicitur ⁊ arguitur sic. ¶ Item omne quod necessario est: accidens necessario inest ⁊c. ¶ Naꝫ si li necessario determinat inherentiam: sic taꝫ mino: ꝙ̄ conclusio est vera. Si vero determinat inherens sic vtraqꝫ est falsa: ⁊ omnia patent ex dictis. ¶ Pro responsione ad quintū argumētū principale ꝙ: alie responsiones precedentes patent: est notandum ꝙ docto: tāgit ibi duplex sbm. s. subiectuꝫ denominationis. ⁊ sbm informationis ¶ Primuꝫ sbm est cōposituꝫ naturale ⁊ illud corrumpitur per aduentuꝫ corruptionis. Secundum subiectuꝫ est materia prima. Illa enim informatur diuersis formis successiue: ⁊ illa nunqꝫ corrumpit. ⁊ ꝑm hanc responsionez doctoris dicetur: ꝙ nec homo est subiectum mortis: nec domus cōbustionis: nec cadauer incinerationis. Sed horuꝫ accidentiuꝫ ⁊ cōsimiliuꝫ que dicunt destructionē sola materia prima est sbm: vel saltē totū cōpositum ratione materie prime est sbm illorū. Et dicit doctor ꝙ ita est vniuersaliter in accidentib⁹ non denominantibus sbm. s. informationis aut inhesionis: ꝫ alia a subiecto vel subiectis. Et exēplificat de loco ⁊ actione: quoꝝ vtrunqꝫ denominat vnuꝫ: ⁊ aliud iformat locus enim denominat corpus locatuꝫ: ⁊ nō corpus locans: sed informat corpus locans: ⁊ non corpus locatū est enīꝫ superficies corporis locantis ⁊ non locati. Actio aūt econtra: ꝙ: actio est accidens passi aut patiētis: ⁊ iō informat passum non tamen denominat ipsuꝫ: sed precise denominat agēs: non tamen informat ipsuꝫ vt bic dicit doctor: verūtamē in quo fit actio vt in subiecto: vide doctorez in quarto sententiarū distinctione .13. q. 1. vbi ꝑm intentum principaliuꝫ hanc questionez determinat Quomodo aūt possit aliqua forma informare aliquid ⁊ non denominare illud ⁊ ecōuerso. vide in conflatu Francisci de Maronis distinctione. 5. q. 2. ⁊ in quolibetis Scoti qōne. iij. articulo. 4. vbi docet quādo aliqua forma potest denominare suū susceptiuū ⁊ quādo non ⁊ quare relatio diuina non denominat diuinā entiam puta generare cū tamen sit in illa formaliter. Quid aūt sit subiectuꝫ proprie loquendo: vide in fine capituli de predicamēto sbe. ⁊ ideo mā ꝓma nō pōt pprie dici sbm sed potius susceptiuuꝫ. vtrū tamē mā prima possit suscipere in se imediate huiusmodi accidentia realia de q̄bus loquimur i hoc quinto capitulo nō nunc ꝫ alias. Teneo tñ pro nunc ꝙ nō. Qui tamen non cōtentaret cum predicta responsiōe doctoris ad quintum argumētum: q: forsan non bene capet eam: vt alia ex causa posset dicere ꝙ diffinitio accidētis potest aliter exponi ⁊ sic accidens est illud qđ per naturaꝫ suā natum est adesse subiecto ⁊ abesse ꝓter sbi sui corruptionē. Ita ꝙ li subiecti corruptionez determinet li abē tantū: ⁊ non ambas ꝑtes copulatiue. Et per hoc vult ¶ Porphirius dare intelligere ꝙ nullum accidens cōmune ꝫ aliquam cām determinatā respectu sui in aliquo sbo determinato qđ iformat vel cui inheret: ita ꝙ per diffinitionē illaꝫ vult tangere duo: que sunt de ratione accidentis quoꝝ primuꝫ est ꝙ sit sbo ⁊ hoc est cōmune omni accidenti Secūduꝫ est ꝙ nō determinet sibi cām aliquam i sbo determinato: ⁊ per hoc distinguit a proprio. ⁊ iō dicit ꝙ pōt abē ꝓter subiecti corruptionē. modo si determinaret sibi cām aliquā i subiecto tunc non possꝫ abesse aut nō in esse ꝓter subiecti corruptionez ⁊ sic possunt

solui nō nulle obiectiones si attēdis: vide etiā Burleū in capto de accidēte q̄ bñ hāc materiā ptractat Cetera huius qōnis patent illis qui antecedentia studuerunt.

¶ Circa Questionē. 33. ⁊ vltimam In qua querit. vtrū ꝓpriuꝫ ⁊ accidens possit dici de aliquo eodē. Dico primo ꝙ hec questio cōtinuat sic ad ꝓcedentē Nā determinato in precedenti qōe: quo diffinitio accidētis est cōueniens ⁊ bene data: ⁊ per ꝓns quo accidens est vnū vle distinctū a proprio vt patet p ꝑticulas sue diffinitionis: ⁊ etiā in penultima qōne. viso enīꝫ superius quo vtrunqꝫ ē applicabile reb⁹ prime intētionis q̄ sunt eorū fundamēta. Recte nunc q̄rit vtꝫ hec duo vniner salia formalit sūpta: vt sunt intētiones scōe possint applicari vni ⁊ eidē penitus fundamēto: ⁊ ambo pariter predicari de ipo: ⁊ hoc sine sūpto respectu vnius precise sine sūpto respectu diuersorū. Exēpluꝫ caliditas pōitur a multis eē propria passio: vel ꝓpriū ignis: ⁊ ita respectu ipsius ignis dr eē ꝓpriū. q: nullo mō est separabile ab eo ⁊ cōuenit ⁊c. respectu aūt lapidis aut ligni ē accidens cōe: ⁊ breuiter respectu oīuꝫ mixtoꝝ sine corporū inferiorū: ⁊ per consequens de vna ⁊ cadē qualitate. put cōparatur ad diuersa sba dicit proprium ⁊ accidens: non tamen respectu eiusdez sbi ⁊ ita dicatur de multis alijs. patet ergo cōtinuatio: ⁊ tituli q̄nis declaratio. argumēta patebunt in respondendo. Ad qōez ergo ponitur vna opinio tenens ꝙ possunt dici de codez prout illud idē cōparatur ad diuersa non tamen vt sūitur respectu vnius ⁊ eiusdem ꝑm ꝙ iā superius exemplificaui de caliditate cōparata igni lapidi ⁊c. Hanc rñsionē q̄ vis videat mltū appens: tñ doctor idissolubiliter infrīgit: ⁊ hoc per essentialia sive per diffinitiones proprij ⁊ accidentis. Nā in diffinitione proprij ponitur li per se. s. perfectas scōi modi: qne videlicet perfectas intelligitur per li cōuertibiliter: ⁊ li cōuertibiliter intelligitur per illas tres particlas que sunt: omni soli ⁊ semper: que equipolent tali perfectati vt sic simul sumūtur ergo cuicūqꝫ cōuenit perfectas scōi modi respectu alicuius alterius cui cōuenit tale fundamentū necesse ē vt tali fundamēto cuiusmodi ē risibile ⁊ hmōi cōueniat ꝑcise hec intētio scōa que dicitur proprium: non tñ dico ꝙ necesse ē proprium sibi cōuenire: q: proprium cū sit intētio scōa ⁊ accidēs intētionale nō potest necessario cōuenire alicui rei prime intentionis: sed solū cōtingenter: ꝫ pono ibi necessitatē cū additione videlicet ꝙ necesse ē precise proprium sibi conuenire. i. nō est possibile ꝙ tā proprium q̄ etiā accidēs cōueniat simul eidē: ⁊ ideo necesse est ꝙ tñ vnum illorum conueniat tali fundamento: puta ipsum proprium tantū: ⁊ nullo mō accidens. Et ideo si tale fundamentū: puta risibile: aut huiusmodi conueniat per se: ⁊ cōuertibiliter alicui vt homini proprium: ita diceretur vel predicabitur de ipso risibili quod accidēs nullo modo poterit predicari de eodem. Nā accidēs nequaqꝫ poterit predicari de aliquo nisi illud dicat de aliquo non conuertibiliter. ⁊ per consequēs non per se ⁊ hoc patet ex eius diffinitione: q: pōt adesse ⁊ abesse ⁊c. Et ideo quia de ratione proprij fundamētaliꝫ sumpti est cōuenire vni soli specici per se ⁊ primo: ⁊ cōtentis sub illa specie per se ⁊ non prio. Necesse ē ꝙ nulli alteri speciei possit aliquo modo cōuenire nec inferioꝝ eius. ⁊ per consequens non potest accidere alicui alteri: q: tunc priori speciei non conueniret soli ⁊ indiuidуis eius. ⁊ ideo proprio fundamentaliter sumpto: puta risibili ⁊ huiusmodi conuenit precise proprium sumptuꝫ formaliter. i. hec intentio scōa que dicitur proprium: et nullo mō cōuenit sibi accidēs formaliter sumptum: sed solum accidenti fundamentaliter sumpto: puta albedini

& huiusmodi conuenit accidens sumptum formaliter quod est. S. vniuersale & intentio secda. Si tamen obijceretur videlicet q3 p3iū sit accidens alicui tali medio. Quandocūq3 aliquod fundamentū vel subiectum alicuius accidit alicui alteri etiam quicquid fundatur aut subiectatur in eo accidit eidem alteri. ¶Nunc autem oēs species accidentiū accidunt alteri vt substantie: & p cō sequens omnia p3opria siue p3opie passiones eor3dē accidunt eidem. & ideo licet aliquid sit p3opriū respectu alicuius speciei accidentiū: hoc tñ nō obstante erit accidēs respectu substātie sicut est subiectuz cui9 est p3iū Exemplum habere tres angulos accidit illi cui accidit triangulus: & ist ad potest confirmari per philosophuz S. topicorum. in illo capitulo quod incipit. Quoniam autem idem & diuersum. vbi ponit quartam difficultatem circa p3opriū. Et vult ibi dicere philosophus q3 difficile est ponere illud esse p3opriū quod ineſt vni subiecto mediante alio: q3 aut vtriusq3 esset p3opium: aut vtriusq3 esset accidens: quoz vtrūq3 est falsum. Sed ad hoc respondeo p3o doctore q3 p3iū alicuius vt subiecti primi & immediati nulli alteri accidit vt subiecto p3imo & immediato: q3 non nisi mediante illo cuius est p3iū. Sed de tali modo accipiendi scilicet mediato & remoto non intendit doctor in hoc loco sed solū de immediato & propinquo. Et hec responsio colligitur a philosopho vbi supra: & sic patet difficultas. ¶Dco responsione ad primū argumentū principale. ¶Nota primo q3 illud primū argumentuz dabat intelligere q3 qualitates elementoz̄ erant p3opie passiones illoz̄ & per consequens quelibet illarum qualitatum erat p3opriū alicui elemento vel p3opria passio eius: & cū hoc erat etiā accidens multis alijs mixtis & ita quelibet talis qualitas elementaris erat sub respectu duarum predictaruz intentionum secundarum. Et quia posset dici illi argumento q3 nulla qualitas talis ē eiusdem rationis p3out conuenit elemento suo & mixto siue elementato: sed alterius & alterius rationis: & per consequens conuenit eis equiuoce & non vniuoce: quia solum nomen est cōmune vtriq3 & nulla ratio nominis. Ideo doctor p hanc argumento illo q3 vniuoce conuenit vtriq3: & hoc per vnam conditionem aut p3opietatem conuenientem solis vniuocis que est recipere comparationem siue magis & minus: quia non in equinocis sed in solis vniuocis est comparatio: eo q3 in istis est vna forma speciei aut vnius rationis quidditatiue que participatur ab vtroq3 extremo comparato fm gradum quia fm intensionem & remissionem: aut fm magis & minus. Et ostēdit hoc exēpliter in caliditate ignis que scilicet caliditas est in igne & etiam in alijs mixtis puta lapide ferro & huiusmodi: & recipit comparationē in illis vt patet per auctoritatem philosophi secundo methaphi. ibidē adductam vbi dicitur puta ignis calidissimus & c̄. In quo dicto ponit caliditatem conuenire ipsi igni in gradu superlatiuo. Alijs autē mixtis in gradu positiuo aut comparatiuo: & istud patet per illam maximam primi posterioruz. propter quod vnumquodq3 tale & illō magis & ideo quia p3opter ignem alia sunt calida sequitur q3 ignis sit magis calidus: quia est causa caloris in alijs siue vnicuiq3 corpori calefacto vniuoce atq3 per ipsum ignem quod dico p3opter solem calefacientem alia corpora: sed equiuoce tantum quia nō hz in se caloꝛem formaliter qui tamen calor est per ipsum in alijs corpib9 formaliter & ideo corpora calefacta per solē calefiunt solum equiuoce a sole: licet calorē quez sumunt equoce a sole & effectiue habeant in se formaliter & vniuoce. Dico ergo q3 doctor respondendo illi argumento negat id qō ibi supponit: & iā est declaratū: q3 nulla q̄litas elemētaris neq3 actiua vt caliditas in igne & frigiditas in aq̄. ¶Neq3 passiua vt siccitas in igne & in terra & humiditas in aqua & in aere est p3opria alicui elemento: & hoc vt p3opriū sumitur hic vel p3o p3opio q̄rto modo sumpto. Attamen considera q3 loquendo de caliditate ignis de qua doctor loquitur hic: quō videlicet se habeat ad ignē multi multa loquūtur & diuersimode sentiunt. ¶Petrus enim hispan9 in sua summa in post predicamētis. in capitulo quod incipit. Dicitur autem alterum aliquando opponi &c̄. vbi loquitur de q̄druplici genere oppositionis dicit expresse caliditatez nō esse in igne vt accidēs in subiecto: sed vt substantiale in eo cuius est substantiale: & etiam q3 ignis nō est subiectum caliditatis: sed precise materia ignis est subiectū caliditatis quia illa materia est receptiua caliditatis & frigiditatis: vnde caliditas est in materia ignis vt in subiecto: in igne vero non est vt in subiecto: sed vt in eo cui est substantiale. hec ille. ¶Philosophus vero in post predicamentis. eodem capitulo. s. de oppositione quod etiā similiter incipit. Dicit q3 caliditas naturaliter ineſt igni: & ideo necessario ineſt ei. & sic etiam cādor siue albedo niui: & addit. ¶Non enim est possibile ignez esse frigiduz neq3 niuem esse nigram. hec ille. Taceo de multis alijs ponentibus caliditatem esse p3iā passionem ignis sicut etiam multi ponunt lucem etiam esse p3iam passionem ignis: quoꝝ oium falsa est opinio de quibus forsan aliquid inferi9 tangā. Et reuerto9 ad ¶Petrum hyspanum & dico q3 ipse reprehendit a multis propter illa dicta & merito vt videtur & reprehendi potest in duobus. primo in hoc quod dicit q3 caliditas est substantialis igni. ¶Nam nihil p3opie est substantiale alicui nisi quod est de substantia idest de esse ei9: hoc est de diffinitione aut rōne eius formali: vel saltem si est ei cōsubstātiale sicut filius in diuinis est cōsubstantialis patri & tunc est vna essentia secum. Itaq3 amboruz est tñ vna essentia siue ambo habent solū vnā essentiam sicut etiā q̄libet p3opria passio est substantialis & coessentialis suo subiecto & vna essentia secū atq3 amborum est tantum vna essentia aut substantia: immo talis subiecti & oium suarum passionū est vnica essentia. Tunc dico q3 neutro istorum modorum est caliditas in igne vt substantialis ei quia nō primo modo vt patet & etiā concedit predictus auctor. ¶Nec etiam secundo modo quia caliditas nō est passio ignis vt posset probari multis rationibus: sed doctor tantum ponit duas in hoc loco: quas etiam tangit iterum in libro predicamentoruz & post predicamentis. 4. q. In responsione ad tertiuz principale & etiā ipsomet tertio argumento. & etiaz dat vnā aliā tertiā responsionē ibidem: & q3 oēs responsiones ille sūt faciles & philosofice: ió nō oportet multū immorari in earum declaratione: tamen dico q3 nō ē simpliciter adherendum huic prime responsioni que hic datur a doctore quia videtur dicere q3 forma alicuius elementi: puta forma substantialis ignis potest manere siue subsistere sub qualitate cōtraria sue nature: videlicet sub frigiditate quod tamen negat philosophus vt supra patuit. ¶Nam non est possile ignem esse frigidum &c̄. Ideo attende ad penultimam responsionem siue secundam quam dat doctor in post predicamentis vbi supra que dat intelligere intentuz doctoris in hoc loco q3 non intelligit hic q3 ignis possit esse frigidus. ¶Nam hec fuit opio cuiusdam doctoris anglici vocati. Dumbuldon qui posuit q3 ignis poterat esse frigidus mancndo sub sua forma substantiali quem deridet & reprobat quidam alius doctor anglicus qui vocatur. Alington in p̄dicamentis suis in capitulo de sba: dicens in sententia. Baudeat in hyeme de igne suo qui ignem frigidū opi

natur posse existere. Esset etiam hoc dictum Scoti cō/tra philosophuz vt patet superius qui dicit non esse pos/sibile ignē esse frigidū ⁊c̄. Et iam dixi: ⁊ ideo attēde ad p̄dictam respōsionem suam penultimam in qua di/cit q̄ quelibet qualitas elementaris determinat aliquē certum gradum sub cuius oppōsito non potest mane/re illud elementū: ⁊ fm illuz gradum nunquā amittit talis q̄litas ab elemēto pp q̄cūq; trāsmutationē nāle/m puta qualitas ignis determiat sibi aliquē gradū remis/sū ⁊ forsā minimū ⁊ remississimū sine quo gradu ignis non posset permanere vel saltem vt dicit doc.libro.4. di.ii.articulo secundo .q.i. ⁊ etiam p̄ius dixi.q.z.sub/stantia ignis determinat sibi aliquem gradum calidita/tis sine quo nō potest manere in natura sua: licet posset manere sine multis alijs gradibus p̄ioribus: ⁊ iō sub oppōsito caliditatis summe vel intensissime potest ignis manere nō sub oppōsito cuiuscunq; caliditatis aut gra/dus eius quia non sub oppōsito gradus remississimi ⁊ ita intelligatur doc.in hoc loco. patet igit̄ p̄o quo ad p̄imum non videtur q̄ petrus hispanus recte senserit vel q̄ caliditas ignis est ei substantialis ⁊ etiam infra magis patebit defectus dicti illius. In alio etiam vide/tur defecisse quando dicit q̄ materia ipsius ignis est sb/iectum caliditatis ⁊ non totus ignis siue ipsum compo/situ ex materia p̄ima ⁊ forma substantiali ignis. Illaz materia p̄ima nunquam potest immediate informa/ri aliqua forma aut recipere aliquod accidens ⁊ maxi/me accidens substantiale ⁊ permanens. Et ideo Scot⁹ libro.4.di.ii.q.vltima improbat illā opinionem cōmē/tatoris quam ponit p̄imo physicoz ⁊ tamen substantia/libus vz q̄ in materia rerū generabiliū ⁊ corruptibiliū oportet p̄eintelligere dimensiones interminatas seu in/completas ante aduentum forme substantialis que qui/dem dimensiones post eius aduentum accipiant esse terminatum ⁊ completum. Hāc inquā opinionem q̄z etiā videtur tenere Thomas libro.4.di.ii.q.i.vel.z. etiaz improbat Scotus ⁊ p̄imo modo q: forma de ge/nere p̄ioꝛi nō potest perficere susceptiuū de genere po/steriori: ergo nec forma substantialis potest perficere dimensionem siue quantitatē quācūq; . Secundo mo/do quia forma substantialis est talis actus qui potest cō/stituere vnum per se cū suo perfectibili per se: sed non potest cōstituere vnū per se cū aliqua forma de genere quantitatis ⁊c̄. dicit ergo doctor q̄ q̄titas nō est ratio media inter agens ⁊ passuz nec inter materiaz ⁊ formā substātiale: agens enī attingit māz nudā sic essentiā nu/dā tāq̄ passuz quod immediate transmutatur ab eodē vnde quando ex aqua generatur aer p̄ius natura cor/rumpuntur omnia ⁊ accidentia aque cū eius forma sb/stantiali quam in illam materiam introducat forma ae/ris. Agens enim naturale sicut potest generare substan/tiam que non p̄efuit sic potest generare omnia accidē/tia consequentia ipsam. Non ergo videtur recte sensisse Petrus hispanus in hac materia aut etiam Thomas aut commentator: sed alias magis de hoc quia hic p̄e/ter intentum est adductuz. Breuiter ergo dico ad p̄o/positum q̄ nego cum doctore caliditatem esse p̄priam passionem ignis ⁊ maxime quia nulla passio alicui⁹ spe/ciei in p̄edicamento substantie suscipit magis ⁊ minus aut intensionem aut remissionem. Caliditas autem sic vt patet ⁊ iam superius satis patuit: etiam quia nulla passio alicuius speciei potest conuenire alicui alteri spēi nec individuis eius caliditas autē est eiusdem rationis in igne: aqua ⁊ lapide ⁊ huiusmodi. Dimitto p̄o nunc multas alias rationes: ⁊ ideo forsan quia p̄ima respō/sio doctoris nō est in toto vera vel saltem in omnibus nō acceptāda: ⁊ ideo dat hic aliam respōsionez dicēs q̄ licet accidentia huiusmodi inessent semper elemētis ⁊ necessario scilicet necessitate consequentie ⁊ nō conse/quentis idest si elementa sunt necessario habent huius/modi accidentia: tamen talia accidentia nō consequūt/ formaz speciei sed magis materiam: ideo non egredi/tur aut emanant a principijs speciei essentialibus sicut p̄opꝛie passiones: sed magis ꝓsequūtur materiam: qō intellige non de materia p̄ima: ⁊ que est altera pars compositi: sed materia individuali scilicet celsitate: q: a materia p̄ima nulla egreditur actiuitas vt sepe supe/rius dictum est saltem actiuitas naturalis ⁊ transmuta/tiua: de qua sola nunc loquimur talis enim actiuitas .s. ⁊ passiuitas sibi correspondens cōueniunt p̄imo ipsi individuo vt patet per philosophum p̄imo metha. sicut etiam oīa talia accidentia realia conueniunt p̄imo individuo: ⁊ speciei per accidens ⁊ secundario secundū cōmentatorem .5. metha. ⁊ ideo tales qualitates dicunt solum accidentia inseparabilia respectu elementoꝛuz: ⁊ hoc fēin aliquos gradus licet nō fm grad⁹ intensissi/mos vt dictū est respectu autem elementoꝛum idest mi/xtoruz dicuntur accidentia sepabilia: ⁊ hoc in quocūq; gradū fuerint ⁊ hoc tamen sit dictuz de caliditate ignis De ipsius autem luce licet etiam multi errent estiman/do illam esse p̄opꝛiam passionem ignis. Non nunc est locus dicendi: sed alias excepto hoc q̄ patet per phi/losophum libris methaurorū ignē in p̄opꝛia spera nō lucere q: tūc impediret nos vt possemus videre stellas: nō enīz lucet ignis nisi in materia aliena scilicet in ligno aut oleo ⁊ huiusmodi: constat tamen ignem esse eiusdē rationis in sua spera ⁊ in materia aliena quia solum di/uersificatur per materiam que diuersitas est solum nu/meralis ⁊ nunquā specifica vt sepe dictū est superius ex quo patet corrolarie illos malum habere fundamē/tuz: q: arguūt ignē in inferno sine luce nō posse cē eo q̄ nihil possit cē sine sua p̄opꝛia passione: immo dico lux minus conuenit igni quam caliditas: quia caliditas licet non sit p̄opꝛia passio ignis est tamen accidens in/seperabile. ⁊ hoc fm aliquos gradus vt dictum est lux aūt nec est passio eius nec accidens inseparabile: etiā dicit sc̄us Gregoꝛi⁹ in.4.libro dyalogoꝛum ignē cē in inferno sine luce. vt ardoꝛ torqueat ⁊ lux nō confortet ⁊c̄. Sed de hoc alias ⁊ sic patet q̄ illud p̄imum argu/mentum non habet suum intentum. Ad argumentuz principale nota q̄ doctor loquitur ibi cum condition̄e q: videtur simpliciter nō videtur verū etiā fm euz ali/bi q̄ lux sit aliqua qualitas eiusdem ꝓnis ⁊ vniuoce dicta in coꝛpoꝛe luminoso ⁊ in medio .s. in aere. Illam vt dicit libro.z.di.iz. In medio nō est lux sed lumen est intentio lucis siue species aut repꝛesentatiua. In coꝛpo/re autem luminoso vt in sole ⁊ huiusmodi nō est lu/men sed lux. Et hoc patet per coꝛum cōcreta que sunt lucens ⁊ luminosū que dicuntur de sole ⁊ illuminatum aut lucidū que dīr de aere ⁊ licet etiam sol aliquo mo/do dicatur lucidus non tñ illuminatus sicut aūt similitu/do alicuius ⁊ illud cuius est similitudo nunq̄z dicuntur esse eiusdem rationis sicut etiam patet in albedine ⁊ ci⁹ similitudine ⁊ huiusmodi vult tamē doctor finaliter q̄ p̄opꝛiū ⁊ accidens p̄out sunt intentiones secūde non possunt denominare abstracta realia sed solū cōcreta: ⁊ quia nullū abstractum cuiusmodi est lux est vniuoce in coꝛpoꝛe luminoso ⁊ in medio ideo nulli vni tali p̄it cōpetere pp̄riū ⁊ accidens aut denominare illud iz pos/sint denoiare diuersa cōcreta dicta equiuoce ab eodez abstracto vniuoco cuiusmodi cōcreta sunt luminosum ⁊ illuminatū q̄ dīr denoiatiue a luce iz equiuoce ⁊ hoc suppositō q̄ lux sit vniuoce in coꝛpoꝛe luminso ⁊ in me/dio illuminato immo etiam siue etiam non sit vniuoce

in utroq;. Contra illam tamen responsionez arguit doctor eo q̄ illa supponit vnuz falsū videlicet q̄ abstractū sit vniuocuz: puta lux: ⁊ tñ q̄ duo concreta dicantur de illo equiuoce puta luminosum ⁊ illuminatum. nam ex quo concretum ⁊ abstractum idē significat: vt ipse probat in predicamentis capitulo de nominatiuis ⁊ etiam alibi infra. Non videtur possibile q̄ infra idē significatum reperiatur vniuocatio: ⁊ equiuocatio siue idēptitatas eiusdem rationis formalis: ⁊ nō idemptitas quia sic contradictoria verificarentur penitus de eodem significato ⁊ eadem ratione formali quod videretur inconueniens. Ad hoc respondet doctor sicut etiam respondet in quarto. di. xj. qōe. j. q̄ concretum potest considerari dupliciter. vno modo ratione forme significate per ipsum nomē concretum. alio mō ratiōe habitudis quā habet ad subiectuz: quod concernit quā habitudinem addit ad abstractum: ⁊ per illam dicit̄ ab eo: que habitudo dicitur concretio siue modus significandi concretus. Nunc aūt ſm primam considerationem impossile est q̄ abstractum sit vniuocum: ⁊ q̄ concretū sit equiuocum. ſm āt secūdam considerationem sic. ⁊ exēpluz patet in littera de sanitate: que est equiuocum ⁊ de sano quod est equiuocuz ergo licet idem significent non tamē eodem modo sed alio ⁊ alio: ⁊ alietas modorū significandi sufficit ad causandum vniuocationem ⁊ equiuocationem in eodem significato: vel melius in omnibus significantibus idem significatum. ſm argumentū procedit contra aliud suppositum in illa secūda responsione principali. videlicet q̄ ille due intentiones. s. ꝓprium ⁊ accidens non sunt applicabiles accidentibus: nisi concretis: ⁊ nullo mō abstractis cōstat aūt de risibilitate q̄ est abstractum ⁊ conuenit hōi: ⁊ tñ non est genus respectu illius: nec species: nec drā: nec accidēs cōe: ergo ē ꝓpriū ⁊ per consequens propriū ē applicabile abstracto ita bene sicut concretum quod est contra responsionez. Similiter arguit de albedine videlicet qūo accidēs applicatur sibi respectu hōis ⁊ tñ albedo ē abstractū ergo quintū vl'e denominat abstractuz sicut etiā nūc dictum est de proprio ⁊ ita vtrūq; applicat̄ abstractis. Rñsio ad hoc ſm argumentum est admirabilis quia videtur dicere q̄ concretum sit ꝓpria passio vt risibile ⁊ abstractum sit spēs vt risibilitas: cū tñ dictum sit nūc q̄ cōcretuz ⁊ abstractū idē penitus significent licz nō eodē mō nūc aūt q̄ idē significato applicentur hec duo vniuersalia. s. ꝓpriū ⁊ spēs nō placet multis. etiam ꝑ eādē rōnē diceret de rōnali videlicet q̄ rōnale est drā specifica ⁊ rationalitas non: sed species: q̄ predicatur de pluribus differentibus numero in qd. s. de hac rōnalitate ⁊ illa sicut probat doctor ꝑ rationem suā. Et breuiter ita diceret̄ de oī dr̄ia mūdi ⁊ etiā d̄ multis alijs: ⁊ ita dicit d̄ albedine videlicet q̄ albedo est species ⁊ albū est accidēs qdqd tñ sit de varietate illius responsionis de qua non nunc sed alias eo q̄ magna indiget discusione sufficit ad presens habere intentuz doctoris cum declaratiōe ipi⁹ textus cui a prīcipio huius operis insudaui vt potui altiora ꝓuectiorib⁹ ⁊ etiā alijs tēporib⁹ relinq̄ndo: ⁊ ita finit expositio qnq; p̄dicabiliū doctoris subtil' vz Scoti.

¶ Opus recognitū a probato artiuz doctore. d. Nicolao iudeco Ueneto Et impressum Uenetijs ꝑ Joānē ⁊ Gregorium de gregoris fratres Anno dñi. M. cccc. lxxxxij. mensis Januarij die quinta.

Finis

Registrum

a
Prima vacat
clarissimi doctoris
intelligit de illo
b
respectu cuiuscūq;
in quale igitur
runt illam cōclusionem
c
quarto metaphisice
Incipiunt predicamēta
uoce predicari qd̄
d
tato quādo est
quia illa sunt
non sumitur penes
e
supficie: q: illud
magnum ⁊ paruū
referēdi ad aliquid
f
pro dr̄ijs essentialibus
Item probo q̄ si
gatio albi prout
g
mēto hoc qd̄ voces
sit cū tam res
Item cesare non
h
Sumens reliquias
sed quia materia
gura nō fit
i
Expositiōes questionuz
ideo illa potest
aliud uel per alia
k
sunt falsa: vt
gitur intelligitur
bus vt sic dicendo
l
Et ideo cum omne
des vnum mirabile
conueniens non tamen
m
autem in ista
cti qui indigent
dixisset dicto tunc
n
iusmodi significandi
que. s. concernūt
vel ex parte vnius
o
pore questionis ad
ctorem in predicamētis
mortuus non stat
p
scilicet de vno numero
mentalis vt rationale
ex vtrisq; cuz diffinitur
q
citur q̄ est alius
modo vtraq; est vera
⁊ huiusmodi

Sequitur tabula

¶ Questiones scoti super ℔o:phirio annotate scom numerum chartarum ⁊ colūmnarum.

1 Utrum logica sit sciĉitia. char.2.col.1.
2 Utrū logica sit sciĉtia cōis char.2.col.2.
3 Utr̄ syllogism⁹ sit sb̄m logice char.2.col.2.
4 Utr̄ vl̄e sit ens char.2.col.4.
5 Utrum vl̄e sit p se itelligibile. char.3.col.1.
6 Utrū vl̄e habeat aliq̄s ꝓpetates. char.3.col.1.
7 Utrū vl̄e sit sb̄m libi po:phyrij. char.3.col.2.
8 Utrū vl̄e sit vniuocū ad gnq̄ vl̄ia char.3.col.2.
9 Utrum vl̄e cū sit accn̄s: sit i re: vel in intellectu: vt in subiecto. char.3.col.4.
10 Utr̄ hec ꝓpositō sit vera hō ē vl̄e. char.4.col.1.
11 Utr̄ hec ꝓpositio sit p se. hō ē vl̄e. ⁊ alie cōsimiles. char.4.col.1.
12 Utrum sint tātū gnq̄ vl̄ia. char.4.col.2.
13 Utr̄ locus sit gnāliois p̄incipiū quēadmodū ⁊ pater. char.5.col.1.
14 Utr̄ i diffinitiōe generis: q̄ dicit. Genus ē qō p̄dicat̄ de pluribꝰ ⁊ c̄. diffiniat̄ itētio an res. char.5.col.1.
15 Utr̄ diffinitio generis sit ꝙuenienter data. char.5.col.2.
16 Utr̄ gn̄s p̄dicet̄ de spē loquēdo de p̄dicatōe exercita i fūdamētis istarum intentionum. char.6.col.1.
17 Utr̄ secūda pticula posita i diffinitiōe generis. s. differētib⁹ spē. conuenienter ponatur. char.7.col.1.
18 Utr̄ gn̄s necessario regrat multas spēs. char.7.col.3.
19 Utr̄ pticula diffinitionis gn̄is .s. in qd. ꝙuenienter ponat̄. char.7.col.4.
20 Utr̄ genus sit p̄ncipiū speciei. char.8.col.1.
21 Utr̄ diffinitio speciei sit bn̄ data. char.8.col.2.
22 Utr̄ ista sit vera. plures hoies sūt vnus homo. char.8.col.4.
23 Utr̄ p̄ma diuisio dn̄ie sit ꝙueniēs. char.9.col.1.
24 Utr̄ hec sit vera. Sor. senex dn̄t a se ipso puero. char.9.col.2.
25 Utr̄ p̄ma diffinitio dn̄e sit ꝙuenienter data. .s. dn̄ia ē: q̄ spēs abūdat a genere. char.9.col.3.
26 Utr̄ dn̄ia possit diffiniri. char.9.col.4.
27 Utr̄ hec diffinitio sit ꝙueniēs. .s. dn̄a ē q̄ p̄dicat̄ de pluribus dn̄tibus spē: in eo qꝺ q̄le. char.9.col.4.
28 Utr̄ dn̄ia p̄dicet̄ in q̄le. char.10.col.3.
29 Utr̄ mortale sit dn̄a aialis rōnal diuisiua: ⁊ hois ꝯstitutiua. char.10.col.4.
30 Utr̄ ꝓp̄riū sit vl̄e. char.11.col.2.
31 Utr̄ diffinitio ꝓp̄rii q̄rto mō dicti sit ꝙuenienter data. char.11.col.3.
32 Utr̄ ꝓp̄riū necessario sp̄ insit. char.11.col.4.
33 Utr̄ ꝓp̄riū sit distinctū vl̄e ab accn̄te. char.12.col.1.
34 Utr̄ ꝓp̄riū ⁊ accn̄s possint dici de aliquo eodem. char.12.col.3.
35 Utr̄ accn̄s sit de nūero vl̄iū. char.12.col.4.
36 Utr̄ diffinitio accn̄tis sit ꝙueniēs .s. accn̄s ē: qō adest ⁊ c̄. char.13.col.2.

¶ Questiōes scoti sup p̄dicamētis Aristotelis Annotate secūdū numerū chartar⁹ ⁊ colūnarum.

Utr̄ liber p̄dicamēto⁹ sit de decē vocibus decē p:ia gn̄a rer̄ significantibus. char.14.col.1.
2 Utr̄ liber p̄dicamēto⁹ sit de .x. p:e dicamētis: vt de subiecto. char.14.col.3.
3 Utr̄ aliq̄ō p:edicamētū intētionale sit istis .x. vniuocum. char.15.col.1.
4 Utr̄ ens sit .x. p̄ntis vniuocū. char.15.col.2.
5 Utr̄ diffinitio equoco⁹ sit cōuenīē ter data. char.17.col.1.
6 Utr̄ diffinitio vniuoco⁹ sit ꝙueni/enter data. char.17.col.3.
7 Utr̄ gn̄s sit vniuocū spēb⁹ char.18.col.1.
8 Utr̄ denominatiuū idē significet. qō abstractū. char.18.col.2.
9 Utr̄ ista regula sit vera. .s. qn̄ alter̄ de altero p̄dicat̄ vt de subiecto: qc/qd p:edicatur. ⁊ c̄. char.19.col.2.
10 Utr̄ ista regula sit vera. .s. diuer so⁹ gener̄ ⁊ nō subalternatim: po/sitorum ⁊ c̄. char.19.col.3.
11 Utr̄ sint tātū .x. gnāliss̄ima. char.20.col.2.
12 Utr̄ aliqs hō sit p:ima sba. char.24.col.2.
13 Utr̄ ꝙsequētie q̄s facit Ar̄. ad pbā dū ꝙclusionē. .s. aial p̄dicat̄ de hoie ergo de aliquo hoie. ⁊ colo: ē in co:po:e. ergo in aliquo co:po:e. teneant formaliter. char.22.col.1.
14 Utr̄ dn̄a de gn̄e sbe sit sba. char.23.col.1.
15 Utr̄ ptes sbe sint substātie. char.23.col.2.
16 Utr̄ quātitas sit genus. char.23.col.4.
17 Utr̄ quātitas sit genus vnū. char.23.col.4.
18 Utr̄ o:atio sit quātitas. char.24 col.3.
19 Utr̄ o:o sit q̄̄titas discreta. char.24.col.3.
20 Utr̄ Ar̄. sufficiēter enūeret spēs q̄̄titatis. char.24.col.4.
21 Utr̄ locus sit quātitas char.25.col.1.
22 Utr̄ loc⁹ sit q̄̄titas ꝯtinua. char.25.col.1.
23 Utr̄ pticule co:po:is ⁊ loci copulē tur ad eundem terminum. char.25.col.1.
24 Utr̄ q̄̄titati sit aliqd ꝯtrariū. char.25.col.3.
25 Utr̄ genus relatiōis sit gn̄s vnū. char.26.col.1.
26 Utr̄ scōa notificatio relatiuo:: quā pōit Ar̄. sit ꝙueniēter data. char.27.col.3.
27 Utr̄ relatiua sint simul nā. char.27.col.4.
28 Utr̄ i diffinitiōe vni⁹ relatiui sit ne cessario ponē sui correlatiui. char.28.col.2.
29 Utr̄ idē possit p se referri ad diuersa. ch.29.col.1
30 Utr̄ spēs q̄̄titatis ꝙueniēter assignēt̄ .c.29.col.3.
31 Utr̄ p:ia spēs q̄litatis sit habitus ⁊ dispositio. char.29.col.4.
32 Utr̄ scōa spēs q̄litatis sit nālis po tentia: vel impotentia. char.29.col.4.
33 Utr̄ tertia spēs q̄litatis sit passio vl̄ passibilis qualitas. char.29.col.4.
34 Utr̄ forma ⁊ circa aliqd ꝯstās fi gura sit q̄rta spēs qualitatis. char.30.col.1.
35 Utr̄ iste q̄tuo: spēs ꝙueniēter o:di nentur. char.30.col.1.
36 Utr̄ spēs q̄litatis sufficiēter enūerēt̄. ch.30.col.1.
37 Utr̄ q̄litas suscipiat magis ⁊ min⁹. ch.31.col.4.
38 Utr̄ oppositio sit accn̄s reale vel intentionale. char.32.col.2.
39 Utr̄ diuisio oppositiōis sit ꝙueniēs. ch.32.col.3.
40 Utr̄ aliq̄ sint ℨ̄ia immediata. char.33.col.4.
41 Utr̄ sit possibile aliquo⁹ ℨ̄io⁹ vnū ōterminate icē a nā alicui sbo. char.34.col.3.
42 Utr̄ a ꝓuatiōe possit fieri regres/sio in habitum. char.34.col.4.

43 Utrum in negatiua subiectū stet p:o ente ⁊ p nō ente indifferenter. char. 35 col.i.
44 Utrum Arist⁹. conuenienter assignet modos p:ioris char. 35 col.iij.
45 Utrum Ax. conuenienter distinguat species motus. char. 36 col.i.

¶ Questiões Scoti super libro periermenias Aristotelis annotate secundum numerum chartarum ⁊ columnarum.

1 Utrum interp:etatio sit subiectum libri periermenias: an enunciatio char. 37 col.iij.
2 Utrum nomen significet rem vel speciem in anima. char.36 col. iij.
3 Utrū facta transmutatione circa rem que significat: fiat trāsmutatio i significatiōe vocis. char. 37 col. 4.
4 Utrum differentia ꝑ quam assignat Ax. inter litteras ⁊ voces ex vna parte: ⁊ passiones ⁊ res ex alia sit conueniens. char. 38 col.i.
5 Utrum terminus cōmunis impositus ad significādum veram naturam: cuius aliqua suppositā essent aliqua non: dicatur vniuoce de existentibus ⁊ non existentibus. char. 38 col.iij.
6 Utr̄ sint aliq̄ suppositā termini cōis significātis veraz nāz pr̄ exist̄tia. char.38 col.iii.
7 Utrum hec sit vera Cesar est hō. Cesar est aīal. Cesare non existente. char. 38 col.iiij.
8 Utrū hec sit vera: cesar est cesar. hō est hō. neutro existente. char. 39 col.i.
9 Utr̄ termin⁹ cōis supponens respectu verbi de presenti supponat tantuz p:o presentibus. char. 40 col.ii.
10 Utrum in p:opositione de p:eterito stet subiectuz tm̄ p:o illis que fuerunt: ⁊ de futuro tantuz p illis que erunt. char. 40.col 3.
ij Utrū in omni p:opositione in qua non additur termino cōmi aliquid cōtrahens immediatū: distribuat terminus cōmunis p:o quibuscunq; ei⁹ suppositis simpliciter. char.40 col.4.
12 Utrum hec sit vera cesar est homo cesare non existente. char. 41 col.4.
13 Utr̄ termin⁹ cōis possit restrigi char. 42.col.2.

¶ Questiones Antonij Andree super sex principijs gilberti. Annotate secundum numerum chartaruz ⁊ columnarum.

1 Utrum iste liber sit de sex principijs idest sex p̄dicamētis: vt de subiecto. char. 43 col.1.
2 Utr̄ ois forma sit simplex i ēentia. car. 43 col.3
3 Utr̄ diffinitio forme sit ꝙueniēs. char. 44 col.2.
4 Utrum figura incisionionis fit a natura vel ab arte. char. 44 col.3.
5 Utrum vniuersale sit a natura vel ab actu nostro. char. 45 col.1.
6 Utrum imago in speculo apparens sit vere in speculo sicut accidens in subiecto. char. 45 col.2.
7 Utrum descriptio data de actione sit conuenieter assignata char. 45 col.3.
8 Utr̄ mot⁹ sit in genere q̄litatis. char. 46 col.2.
9 Utrum passio sit genus distinctum ab actione. char. 46 col.4.
10 Utrū qñ possit cōparari. char. 47 col.1.
ij Utrum hec p:opietas valet: ꝙ p:opium est ipsi qñ esse in omni eo qō iccpit esse. char. 47 col.2.
12 Utrum anima vel intelligentia occupat locum. char. 47 col.3.
13 Utrum sit possibile idem corpus esse simul in diuersis locis char. 47 col. 4.
14 Utrū vltimū celū sit in loco. char. 48 col.i.
15 Utrū positio sit vnū p̄dicamētū. char. 48 col.2.
16 Utr̄ habit⁹ sit generalissimū. char. 48 col.2.
17 Utrum habitui in essentia forme accidentalis sit dare gradus intrinsecos essentiales: secūdū quos possit suscipere magis ⁊ min⁹. char. 48 col.3.

¶ Expositiones questionū Scoti super vniuersalibus annotate scōm numerū chartarū ⁊ calūnarum.

1 Expositio questionis p:ime char. 49 col.i.
2 Expositio qōis secūde car. 50 col.4.
3 Expositio qōis tertie. char. 51 col.i.
4 Expositio qōis q̄rte char. 55 col.4.
5 Expositio qōis quinte. char. 57 col.4.
6 Expositio qōis sexte. cbra. 59 col.3.
7 Expositio qōis septime: que cōtinet septimam ⁊ octauam. char. 61 col.i.
8 Expositio qōis octaue que continet nonam: decimā: ⁊ vndecimā. char. 63 col.i.
9 Expositio qōis none: que secūdum ordinem p:e signatū in scoto est duodecima. char. 67 col.2.
10 Expositio questionis decime: que secundū ordinē p̄actū est.13. char. 69 col.2.
ij Expositio questionis vndecime que in scoto est .14. char. 69 col.i.
12 Expositio questionis duodecime que in scoto est.15. char. 70 col.4.
13 Expositio questionis tertiedecime que est in scoto.16. char. 72 col.i.
14. Expositio questionis decimequarte. que est in scoto.17. char. 75 col.3.
15 Expositio questionis decimequinte. que est in scoto. 18. char. 77 col.3.
16 Expositio questionis decimesexte. que est in scoto. 19 char.78 col.3.
17 Expositio questionis decimeseptime. q̄ est in scoto.20. char.79 col.2.
18 Expositio questionis decimeoctaue. que est in scoto.21. char. 79 col.3.
19 Expositio questionis decimenone. que est in scoto.22. char. 80 col.i.
20 Expositio questionis.20. que est in scoto.23. char.81 col.4.
21 Expositio qōis.21. que ē in sco.24. char.82 col.1.
22 Expositio qōis.22. q̄ est in sco.25. char.83 col.2.
23 Expositio qōis.23. q̄ est in sco.26. char.83 col.3.
24 Expositio qōis.24. q̄ ē i sco.27. char.83 col.4.
25 Expositio qōis.25. q̄ ē in sco.28. char.87 col.4.
26 Expositio qōis.26. q̄ ē i scoto.29. char.88 col.i.
27 Expositio qōis.27. q̄ est in sco.30. char.88 col.i.
28 Expositio qōis.28. q̄ ē i scoto.31. char.89 col.i.
29 Expositto qōis.29. q̄ ē in sco.33. char.89 col.2.
30 Expositio qōis.30. q̄ ē in sco.32. char. 90 col.2.
31 Expositio qōis. 31. q̄ ē in sco.35. char.90 col.3.
32 Expositio qōis .32. q̄ ē i sco.36. char. 91 col.3.
33 Expositio qōis.33. q̄ ē in sco.34. char.92 col.4.

1 Capitulum primum de ordine et principio libri. char. 1. col. 1.
2 Capitulum secundum de ordine et principio libri. char. 2. col. 1.
3 Capitulum tertium de ordine et principio libri. char. 3. col. 1.
4 Capitulum quartum de ordine et principio libri. char. 4. col. 1.
5 Capitulum quintum de ordine et principio libri. char. 5. col. 1.
6 Capitulum sextum de ordine et principio libri. char. 6. col. 1.
7 Capitulum septimum de ordine et principio libri. char. 7. col. 1.
8 Capitulum octavum de ordine et principio libri. char. 8. col. 1.
9 Capitulum nonum de ordine et principio libri. char. 9. col. 1.
10 Capitulum decimum de ordine et principio libri. char. 10. col. 1.
11 Capitulum undecimum de ordine et principio libri. char. 11. col. 1.
12 Capitulum duodecimum de ordine et principio libri. char. 12. col. 1.
13 Capitulum tertium decimum de ordine et principio libri. char. 13. col. 1.
14 Capitulum quartum decimum de ordine et principio libri. char. 14. col. 1.
15 Capitulum quintum decimum de ordine et principio libri. char. 15. col. 1.
16 Capitulum sextum decimum de ordine et principio libri. char. 16. col. 1.
17 Capitulum septimum decimum de ordine et principio libri. char. 17. col. 1.

Quæstiones Ioannis Andree super libros Decretalium quarum principium incipiunt a capitulis.

1 Capitulum primum de electione et electi potestate. char. 1. col. 1.
2 Capitulum secundum de electione et electi potestate. char. 2. col. 1.
3 Capitulum tertium de electione et electi potestate. char. 3. col. 1.
4 Capitulum quartum de electione et electi potestate. char. 4. col. 1.
5 Capitulum quintum de electione et electi potestate. char. 5. col. 1.
6 Capitulum sextum de electione et electi potestate. char. 6. col. 1.
7 Capitulum septimum de electione et electi potestate. char. 7. col. 1.
8 Capitulum octavum de electione et electi potestate. char. 8. col. 1.
9 Capitulum nonum de electione et electi potestate. char. 9. col. 1.
10 Capitulum decimum de electione et electi potestate. char. 10. col. 1.
11 Capitulum undecimum de electione et electi potestate. char. 11. col. 1.
12 Capitulum duodecimum de electione et electi potestate. char. 12. col. 1.
13 Capitulum tertium decimum de electione et electi potestate. char. 13. col. 1.

Quæstiones Ioannis Andree super libros Decretalium quarum principium incipiunt a capitulis.

1 Capitulum primum de iudiciis. char. 1. col. 1.
2 Capitulum secundum de iudiciis. char. 2. col. 1.
3 Capitulum tertium de iudiciis. char. 3. col. 1.
4 Capitulum quartum de iudiciis. char. 4. col. 1.
5 Capitulum quintum de iudiciis. char. 5. col. 1.
6 Capitulum sextum de iudiciis. char. 6. col. 1.
7 Capitulum septimum de iudiciis. char. 7. col. 1.
8 Capitulum octavum de iudiciis. char. 8. col. 1.
9 Capitulum nonum de iudiciis. char. 9. col. 1.
10 Capitulum decimum de iudiciis. char. 10. col. 1.
11 Capitulum undecimum de iudiciis. char. 11. col. 1.
12 Capitulum duodecimum de iudiciis. char. 12. col. 1.
13 Capitulum tertium decimum de iudiciis. char. 13. col. 1.
14 Capitulum quartum decimum de iudiciis. char. 14. col. 1.
15 Capitulum quintum decimum de iudiciis. char. 15. col. 1.
16 Capitulum sextum decimum de iudiciis. char. 16. col. 1.
17 Capitulum septimum decimum de iudiciis. char. 17. col. 1.

Quæstiones quarundam partium super variis libris Decretalium a capitulariter.

1 Capitulum primum de iudiciis. char. 1. col. 1.
2 Capitulum secundum de iudiciis. char. 2. col. 1.
3 Capitulum tertium de iudiciis. char. 3. col. 1.
4 Capitulum quartum de iudiciis. char. 4. col. 1.
5 Capitulum quintum de iudiciis. char. 5. col. 1.
6 Capitulum sextum de iudiciis. char. 6. col. 1.
7 Capitulum septimum de iudiciis. char. 7. col. 1.
8 Capitulum octavum de iudiciis. char. 8. col. 1.
9 Capitulum nonum de iudiciis. char. 9. col. 1.
10 Capitulum decimum de iudiciis. char. 10. col. 1.
11 Capitulum undecimum de iudiciis. char. 11. col. 1.
12 Capitulum duodecimum de iudiciis. char. 12. col. 1.
13 Capitulum tertium decimum de iudiciis. char. 13. col. 1.
14 Capitulum quartum decimum de iudiciis. char. 14. col. 1.
15 Capitulum quintum decimum de iudiciis. char. 15. col. 1.
16 Capitulum sextum decimum de iudiciis. char. 16. col. 1.
17 Capitulum septimum decimum de iudiciis. char. 17. col. 1.